Alkitab
Bahasa Jawa Suriname

Perjanjian Baru

KABAR KABUNGAHAN SANGKA GUSTI ALLAH MITURUT

MATÉUS

Layang turunan

1 [1] Iki layang turunané mbah-mbahané Gusti
Yésus Kristus. Gusti Yésus Kristus kuwi
turunané ratu Daved lan ratu Daved turunané
Bapa Abraham.
[2] Bapa Abraham kuwi bapaké Isak, Isak bapaké
Yakub, Yakub bapaké Yudah sak seduluré. [3] Yudah
bapaké Pèrès lan Sérak, Tamar ibuné. Pèrès
bapaké Kèsrom lan Kèsrom bapaké Aram. [4] Aram
bapaké Aminadab, Aminadab bapaké Nakson lan
Nakson bapaké Salmon. [5] Salmon bapaké Boas,
Rahab ibuné. Boas bapaké Obèd, Rut ibuné.
Obèd bapaké Isai lan Isai bapaké ratu Daved.
Daved bapaké Soléman, ibuné tilasané Uriah.
[6] (1:5) [7] Soléman bapaké Rekobéam, Rekobéam
bapaké Abia, Abia bapaké Asa. [8] Asa bapaké
Yosafat, Yosafat bapaké Yoram, Yoram bapaké
Usia. [9] Usia bapaké Yotam, Yotam bapaké Akas
lan Akas bapaké Hiskia. [10] Hiskia bapaké Manasé,
Manasé bapaké Amon, Amon bapaké Yosia.

11 Yosia bapaké Yekonya sak seduluré. Ing waktu
kuwi bangsa Israèl diboyong nang tanah Babilon.
12 Nang tanah Babilon kono layang turunan
kuwi terusané ngéné: Yekonya bapaké Séaltièl,
Séaltièl bapaké Sérubabil. 13 Sérubabil bapaké
Abihud lan Abihud bapaké Eliakim. Eliakim
bapaké Asur. 14 Asur bapaké Sadok, Sadok bapaké
Akim lan Akim bapaké Eliud. 15 Eliud bapaké
Eliasar, Eliasar bapaké Matan, Matan bapaké
Yakub. 16 Yakub bapaké Yosèf lan Yosèf kuwi
bojoné Maria. Maria kuwi sing nglairké Gusti
Yésus, sing diarani Kristus.
17 Dadi ènèng turunan patbelas ping telu,
yakuwi: Patbelas wiwit Abraham tekané Daved,
patbelas wiwit Daved tekané beboyongan nang
tanah Babilon lan patbelas wiwit beboyongan
nang tanah Babilon tekané Kristus.

Lairé Gusti Yésus

18 Lairé Gusti Yésus Kristus kuwi lakuné ngéné:
Maria, ibuné, wis patyangan karo Yosèf. Nanging
sakdurungé kawin Maria wis meteng sangka Roh
Sutyi. 19 Lah jalaran Yosèf kuwi sakwijiné wong
sing nglakoni kekarepané Gusti Allah, mulané
dèkné ya ora gelem nggawé wirangé Maria nang
tengahé wong okèh. Yosèf jawané arep meneng-
menengan waé medot pepatyangané karo Maria.
20 Nanging sak barengé nggagas-nggagas bab

kuwi, dèkné éntuk impèn. Ing sakjeroné impèn
kuwi mulékaté Gusti ngétok marang dèkné
ngomong ngéné: “Yosèf, turunané ratu Daved,
kowé aja wedi ngepèk Maria dadi bojomu, awit
bayi sing digémbol kuwi tekané sangka Roh
Sutyi. 21 Maria bakal nglairké anak lanang sing
kudu mbok jenengké Yésus, awit Dèkné bakal
nylametké bangsané sangka dosané.”
22 Kuwi mau kabèh marakké klakon sing wis
diomong karo Gusti dèk mbiyèn liwat nabi
Yésaya, sing uniné ngéné: “Enèng prawan bakal
meteng lan nglairké anak lanang, sing bakal
dijenengké Imanuèl, tegesé: Gusti Allah karo
awaké déwé.” 23 (1:22)
24 Kadung tangi, Yosèf terus nuruti sing diomong
karo mulékaté Gusti mau. Dèkné terus kawin
karo Maria. 25 Nanging Yosèf ora turu tyampur
karo Maria nganti lairé anaké lanang. Kadung wis
lair botyahé dijenengké Yésus karo Yosèf.

Lintang sangka wétan

2 1 Gusti Yésus lairé nang kuta Bètlehèm, nang
distrik Yudéa. Ing waktu kuwi Hérodès sing
dadi ratuné kono. Ora let suwi ènèng wong
pinter siji-loro sangka bawah wétanan teka
nang kuta Yérusalèm. 2 Wong-wong iku terus
pada takon: “Nang endi awaké déwé bisa nemu
ratuné bangsa Ju sing entas lair? Awaké déwé

weruh lintangé nang wétan lan awaké déwé teka
mbréné arep nyembah marang Dèkné.”
3 Kadung ratu Hérodès krungu bab iki, dèkné
terus kagèt banget, semono uga wong sak kuta
Yérusalèm. 4 Ratu Hérodès terus kongkonan
nyeluk para pengarepé imam lan para guru Kitab
kabèh terus ditakoni, nang endi bakalé lairé
Kristus.
5 Wong-wong kuwi terus pada semaur: “Nang
kuta Bètlehèm nang distrik Yudéa, awit wis ditulis
karo nabi Mika ngéné:

‘Kowé Bètlehèm nang tanah Yudah, kowé ora
pisan-pisan kuta sing tyilik déwé nang
tanah Yudah, awit sangka kowé bakal
metu pangon sing bakal nuntun umatku
Israèl.’” 6 (2:5)

7 Sakwisé éntuk katerangan kuwi, ratu Hérodès
terus kongkonan nyeluk wong-wong pinter
sangka wétanan mau, nanging tanpa wong okèh
ngerti. Wong-wong pinter kuwi terus ditakoni
okèh-okèh, kapan lintangé molai kétok. 8 Sakwisé
kuwi wong-wong pinter mau terus dikongkon
budal nang kuta Bètlehèm. Ratu Hérodès
ngomong ngéné marang wong-wong kuwi: “Kana
pada budal lan pada nggolèk sak ènèngé kabar
bab Bayi kuwi. Nèk wis ketemu, aku diomongi,
supaya aku uga bisa nyembah marang Dèkné.”

[9] Wong-wong pinter mau terus pada budal,
sakwisé nampa tembungé ratuné. Sak barengé
pada mlaku, lintang sing kétok nang wétan
ngétok nang ngarepé lan mlaku tekan nduwuré
panggonané Botyah Bayiné. Tekan kono
lintangé terus mandek. [10] Weruh lintangé mau,
wong-wong pinter kuwi terus pada bungah
banget. [11] Terus pada mlebu omahé lan weruh
Bayiné lan Maria, ibuné. Wong-wong pinter mau
terus pada sujut lan nyembah marang Bayiné.
Sakwisé kuwi terus pada mbukak palisé wadah
kasugihané terus ngekèki kado marang Bayiné,
yakuwi emas, menyan lan emur.
[12] Wong-wong pinter mau mulihé ora mlaku
dalan sing diliwati mauné. Awit ing impèn Gusti
Allah ngomongi wong-wong kuwi, dipenging
balik nang nggoné ratu Hérodès.

Lunga nang negara Egipte

[13] Sakwisé wong-wong pinter mau pada
mulih, terus ènèng mulékaté Gusti Allah ngétok
marang Yosèf ing sakjeroné impèn. Mulékaté
mau ngomong ngéné: “Yosèf, tangi! Bayiné lan
ibuné gawanen lunga nang negara Egipte. Pada
manggona nang kana tekané aku ngomongi kowé
menèh. Awit ratu Hérodès bakal nggolèki Bayiné
arep dipatèni.”

14 Ing tengah wengi Yosèf tangi, terus Bayiné lan
ibuné digawa lunga nang negara Egipte. 15 Yosèf
terus manggon nang kono tekan patiné ratu
Hérodès. Dadiné klakon tenan tembungé Gusti
Allah dèk mbiyèn liwat nabi Hoséa sing uniné
ngéné: “Aku nyeluk Anakku sangka Egipte.”

Botyah-botyah dipatèni

16 Ratu Hérodès ngerti nèk diapusi karo
wong-wong pinter sangka wétanan, mulané
terus nesu banget. Dèkné terus mréntah kongkon
matèni botyah kabèh nang kuta Bètlehèm lan
sak kiwa-tengené, sing umuré rong taun medun.
Umur kuwi tyotyok karo waktuné dongé ratu
Hérodès takon marang wong-wong pinter.
17 Dadiné klakon tenan tembungé Gusti Allah
liwat nabi Yéremia, sing uniné ngéné:
18 “Wong-wong pada krungu
swara sesambat
lan tangisan seru
nang kuta Ramah;
awit Rakèl nangisi anak-anaké;
ora gelem dilipur,
awit anak-anaké wis pada mati.”

Yosèf lan Maria manggon nang kuta Nasarèt

19 Sakwisé ratu Hérodès mati, Yosèf, sing ijik
manggon nang negara Egipte, terus éntuk impèn

menèh. Mulékaté Gusti ngétok ing impèn kuwi,
ngomong ngéné: 20 “Yosèf, kana kowé balik
menèh nang Israèl karo Bayiné lan ibuné, awit
wong-wong sing arep matèni Bayiné wis pada
mati.” 21 Yosèf terus tangi, terus Bayiné lan ibuné
digawa balik menèh nang negara Israèl.
22 Nanging kadung Yosèf krungu nèk Arkélaus
sing ngganti Hérodès, bapaké, dadi ratuné distrik
Yudéa, dèkné terus ora gelem manggon nang
kana. Ing impèn liyané Yosèf nampa tembungé
Gusti, kongkon lunga nang bawah Galiléa.
23 Mulané dèkné terus rana lan manggon nang
sakwijiné kuta sing jenengé Nasarèt. Dadiné
klakon tembungé Gusti Allah liwat para nabi, sing
ngomongké nèk Gusti Yésus bakal diarani “Wong
Nasarèt.”

Yohanes Pembaptis

3 1 Ing waktu kuwi Yohanes Pembaptis molai
nggelarké pituturé Gusti Allah nang wustèn
nang bawah Yudéa. 2 Dèkné ngomong ngéné:
“Pada ninggala urip sing dosa, awit ora suwi
menèh Gusti Allah bakal ngedekké kratoné.”
3 Ya bab Yohanes iki nabi Yésaya dèk mbiyèn
ngomong ngéné:
“Nang wustèn ènèng wong
bengok-bengok ngomong:
‘Gusti pada digawèkké dalan,

pada dilempengké dalan
sing arep diambahi.’”
4 Yohanes nganggo salin gawéan wulu unta
lan sabuké lulang. Pangané walang lan maduné
tawon alasan. 5 Wong pirang-pirang sangka
kuta Yérusalèm, sangka bawah Yudéa lan sak
kiwa-tengené laut Yordan pada mara nang
nggoné Yohanes. 6 Wong-wong pada ngakoni
dosa-dosané lan pada dibaptis nang laut Yordan.
7 Uga wong Farisi lan wong Saduki okèh pada
mara nang nggoné Yohanes njaluk dibaptis.
Yohanes weruh wong-wong mau terus ngomong:
“Anakan ula! Sapa ta sing ngomongi kowé nèk
bisa nyimpangi setrapané Gusti Allah sing bakal
teka? 8 Kétokna nganggo tindakmu nèk tenan
kowé wis ninggal klakuanmu sing dosa kuwi! 9 Aja
mikir dumèh kowé anak turunané Bapa Abraham
waé, kuwi wis tyukup. Ngandela omongku iki:
Gusti Allah nduwèni kwasa ngekèki anak-turunan
marang Bapa Abraham sangka watu-watu iki.
10 Delokké, kampaké wis dityepakké kanggo
negor wité nang poké oyoté. Saben wit sing
ora ngetokké woh sing apik bakal ditegor lan
dibuwang nang geni. 11 Aku mbaptis kowé karo
banyu kanggo tanda nèk kowé wis ninggal urip
dosa, nanging ènèng wong liyané bakal teka.
Dèkné kwasané ngungkul-ungkuli aku. Kanggo
ngutyuli sepatuné waé aku durung pantes. Dèkné

sing bakal mbaptis kowé karo Roh Sutyi lan geni.
12 Dèkné bakal napèni pariné sing wis diiles.
Gabahé bakal dilebokké nang lumbung, nanging
kapahé bakal diobong nang geni sing ora bisa
mati.”

Gusti Yésus dibaptis

13 Gusti Yésus lunga sangka bawah Galiléa,
budal nang laut Yordan, supaya dibaptis karo
Yohanes. 14 Nanging Yohanes arep menggak
Dèkné ngomong: “Aku sing kudu mbok baptis,
lah kok malah Kowé sing njaluk tak baptis?”
15 Nanging Gusti Yésus semaur: “Wis bèn ta,
awit awaké déwé kudu nglakoni apa waé sing
dikarepké Gusti Allah.” Yohanes terus nuruti apa
karepé Gusti Yésus.
16 Sakwisé dibaptis Gusti Yésus terus mentas
sangka banyu. Langité terus menga lan Dèkné
weruh Roh Sutyi medun kaya manuk dara,
méntyloki Dèkné. 17 Sangka langit terus ènèng
swara ngomong: “Iki Anakku sing tak trésnani lan
sing ndadèkké legané atiku.”

Gusti Yésus digoda karo Sétan

4 1 Sakwisé kuwi Gusti Yésus terus digawa karo
Roh Sutyi nang wustèn, supaya digoda karo
Sétan. 2 Nang kono Dèkné pasa patang puluh
dina patang puluh wengi. Gusti Yésus terus krasa

ngelih. [3] Sétan terus marani Dèkné ngomong:
“Jaréné Kowé Anaké Gusti Allah? Jajal watu iki
dipréntah kongkon dadi roti!”
[4] Nanging Gusti Yésus semaur: “Nang Kitab
ketulis ngéné: ‘Manungsa uripé ora namung
sangka roti waé, nanging uga sangka sak ènèngé
tembung sing metu sangka Gusti Allah.’”
[5] Sakwisé kuwi Sétan terus nggawa Gusti
Yésus nang kuta sutyi Yérusalèm, diejèk ngadek
nang putyuké payoné Gréja Gedé. [6] Sétan terus
ngomong: “Nèk Kowé Anaké Gusti Allah, kana
anjlok medun! Nang Kitab lak ketulis ta:
‘Gusti Allah ngongkon
para mulékaté mageri kowé.
Kowé bakal ditampani nganggo tangané,
supaya sikilmu ora kenèng watu!’”
[7] Nanging Gusti Yésus semaur: “Nang Kitab uga
ketulis ngéné: ‘Kowé aja nyoba Gusti Allahmu.’”
[8] Sétan terus nggawa Gusti Yésus munggah
nang gunung sing duwur banget. Nang kono
Gusti Yésus terus kongkon ndelok sakkèhé kraton
ing donya sak apik-apikané kabèh. [9] Sétan terus
ngomong: “Kabèh kuwi bakal tak kèkké Kowé,
nèk Kowé gelem sujut nyembah marang Aku.”
[10] Gusti Yésus terus ngomong: “Kana lunga
Sétan! Nang Kitab ketulis: ‘Nyembaha marang
Gusti, Dèkné Allahmu. Namung Dèkné sing kudu
mbok ladèni.’”

11 Sakwisé kuwi Sétan terus lunga. Para mulékat
terus teka lan ngladèni Gusti Yésus.

Gusti Yésus molai penggawéané nang Galiléa

12 Kadung Gusti Yésus krungu nèk Yohanes
dilebokké nang setrapan, Dèkné terus lunga
nang bawah Galiléa. 13 Sangka Nasarèt Dèkné
manggon nang Kapèrnakum, sakwijiné kuta nang
pinggiré mér Galiléa, nang bawah Sébulon lan
Naftali. 14 Dadiné klakon tembungé Gusti Allah
liwat nabi Yésaya, sing uniné ngéné:
15 “Tanah Sébulon lan tanah Naftali,
tanah sing nang sak uruté dalan nang mér,
nang sabrangé laut Yordan,
tanah Galiléa panggonané
bangsa-bangsa liya.
16 Bangsa sing manggon
ing pepeteng wis weruh pepadang gedé.
Srengéngé wis njedul
kanggo wong-wong sing manggon
nang tanah sing dikwasani pati.”
17 Ing waktu kuwi Gusti Yésus terus molai
mulang, tembungé: “Pada ninggala urip dosa,
awit ora suwi menèh Kratoné Gusti Allah bakal
diwiwiti.”

Murid-murid sing ndisik déwé

18 Dongé Gusti Yésus mlaku nang pinggiré mér
Galiléa kono, Dèkné weruh wong loro kakang-adi,
yakuwi Simon sing uga dityeluk Pétrus lan
Andréas. Wong loro iki ijik nguntyalké jalané, awit
kerjanané nggolèk iwak. 19 Gusti Yésus nyeluk:
“Hayuk pada mèlu Aku. Kowé bakal tak blajari
dadi tukang nggolèk wong.” 20 Simon lan Andréas
terus ninggal jalané lan mèlu Gusti Yésus.
21 Kadung mlaku sedilut menèh terus nemu
wong loro menèh, yakuwi Yakobus lan Yohanes,
kabèh loro anaké Sébédéus. Wong loro iki karo
bapaké ijik pada ndandani jalané nang prauné,
terus dityeluk karo Gusti Yésus. 22 Sakwat terus
pada medun sangka prauné, terus mèlu Gusti
Yésus, ninggal bapaké.

Gusti Yésus memulang lan nambani wong lara

23 Gusti Yésus terus ndlajahi bawah Galiléa.
Dèkné memulang nang sinaguk-sinaguk lan
nggelarké kabar kabungahan bab Kratoné Gusti
Allah. Sing lara pada ditambani sangka pernyakité
lan memalané. 24 Kabar bab Gusti Yésus terus
sumebar nang seluru bawah Siria. Wong-wong
sing lara lan sing nduwé werna-werna pernyakit,
sing kesurupan demit, sing lara ayanen lan sing
lumpuh pada digawa nang nggoné Gusti Yésus

lan kabèh ditambani. [25] Wong pirang-pirang pada
mèlu Gusti Yésus. Enèng sing sangka Galiléa,
sangka Dékapolis, sangka Yérusalèm, Yudéa lan
sabrangé laut Yordan.

Piwulang nang gunung

5 [1] Kadung Gusti Yésus weruh wong pirang-
pirang kuwi, Dèkné terus munggah nang
gunung. Sakwisé Dèkné njagong, murid-muridé
terus njagong ngubengi Dèkné. [2] Gusti Yésus
terus molai mulangi murid-muridé ngéné:

[3] "Beja wong mlarat sing pada njagakké marang
Gusti Allah,
awit wong sing kaya ngono kuwi sing nduwèni
Kratoné Swarga.
[4] Beja wong sing sedi,
awit bakal dilipur karo Gusti Allah.
[5] Beja wong sing andap-asor,
awit wong sing kaya ngono kuwi
sing bakal nampa prejanjiané Gusti Allah.
[6] Beja wong sing kepéngin banget
nglakoni kekarepané Gusti Allah,
awit Gusti Allah bakal nggawé maremé atiné.
[7] Beja wong sing seneng melasi wong liya,
awit Gusti Allah uga bakal melasi wong kuwi.
[8] Beja wong sing resik atiné,
awit bakal weruh Gusti Allah.
[9] Beja wong sing seneng ngrukunké,

awit bakal diarani anaké Gusti Allah.
10 Beja wong sing disiya-siya jalaran nglakoni
kekarepané Gusti Allah,
awit wong sing kaya ngono kuwi sing nduwèni
Kratoné Swarga.
11 “Beja kowé, nèk kowé diolok-olok, disiya-siya
lan disalah-salahké sing ora-ora, jalaran kowé
dadi muridku. 12 Kowé kudu bungah lan
sukak-sukak, awit kowé bakal nampa upah gedé
nang swarga. Para nabi jaman mbiyèn uga pada
disiya-siya kaya kowé.”

Uyahé lan pepadangé jagat

13 Gusti Yésus neruské tembungé ngéné: “Kowé
kuwi uyahé jagat. Nèk uyah ilang asiné, wis
ora ènèng apa-apa menèh sing kenèng kanggo
ngasinké. Uyah kuwi ora kanggo gawé apa-apa
menèh, kejaba namung dibuwang nang dalan lan
diidek-idek wong.
14 “Kowé kuwi pepadangé jagat. Kuta sing
nang nduwur gunung ora bisa dialing-alingi.
15 Kowé mesti ora nyumet dian terus ditutupi
ténggok ta? Ora, mesti diané terus didèkèk sing
duwur, supaya bisa madangi kabèh wong sing
nang omah kono. 16 Mulané, kowé uga kudu
nylorotké padangmu marang wong-wong, supaya
pada weruh penggawému sing betyik. Dadiné

wong-wong kuwi pada ngluhurké Bapakmu sing
nang swarga.”

Piwulang bab wèt-wèté nabi Moses

17 Gusti Yésus ngomong ngéné: “Kowé aja pada
mikir nèk Aku iki teka arep ngrombak wèt-wèté
nabi Moses. Tekaku iki ora arep ngrombak, ora,
nanging Aku malah netepké. 18 Mulané, pada
ngertia, suwéné langit lan bumi ijik ènèng, ora
bakal ènèng aksara sangka wèté nabi Moses
dityorèk, siji waé ora, nganti tekan rampungé.
19 Mulané, sapa sing nerak salah-sakwijiné
wèt mau, senajan sing tyilik déwé lan mulangi
wong liya nglakoni sing kaya ngono, wong iku
bakal éntuk panggonan sing endèk déwé ing
Kratoné Swarga. Nanging sapa sing nglakoni
wèté nabi Moses sak kabèhé lan mulangi
liyané nglakoni kuwi kabèh, wong iku sing
bakal éntuk panggonan sing duwur ing Kratoné
Swarga. 20 Mulané rungokké tembungku iki: ‘Nèk
enggonmu nglakoni wèt-wèté nabi Moses ora
ngungkul-ungkuli sing ditindakké karo para guru
Kitab lan para Farisi, kowé ora bakal bisa mlebu
ing Kratoné Swarga.’”

Bab nesu karo liyané

21 Gusti Yésus neruské piwulangé ngéné: “Kowé
pada ngerti nèk mbah-mbahané awaké déwé

diwulangi ngéné: ‘Aja matèni wong; sapa sing
matèni wong kudu dikrutu.’ [22] Nanging Aku
mulangi kowé: sapa sing nesoni liyané kudu
dikrutu. Lan sapa sing ngelokké liyané kudu
dikrutu karo krutoné Agama. Sapa sing ngelokké
liyané ngomong ‘gemblung,’ wong kuwi kudu
dityemplungké nang geniné neraka. [23] Mulané,
nèk kowé arep nggawa pawèhmu marang Gusti
Allah, nanging kowé kélingan nèk ènèng sakwijiné
wong nduwèni prekara karo kowé, pawèhmu
disèlèhké nang ngarepé altar ndisik, terus wongé
diparani. Nggawéa rukun karo wongé ndisik,
terus balik menèh masrahké pawèhmu marang
Gusti Allah. [24] (5:23)
[25] “Nèk ènèng wong nggawa kowé nang kruton,
sakjeroné mlaku rana, kowé kudu nglumui,
supaya bisa apik karo wongé. Nèk ora diapiki
ndisik, mengko kowé bakal digawa nang nggoné
rèkteré. Rèkteré terus masrahké kowé marang
sekaut, terus kowé dilebokké nang setrapan.
[26] Lan ngertia, kowé ora bakal bisa metu sangka
setrapan kuwi, nèk utangmu durung mbok bayar
sak kabèhé.”

Bab laku bédang

[27] Gusti Yésus ngomong menèh: “Kowé wis
pada ngerti piwulang sing uniné ngéné: ‘Kowé
aja laku bédang!’ [28] Nanging aku ngomong

iki marang kowé: sapa sing nyawang wong
wédok karo rasa seneng ing atiné, wong kuwi
wis laku bédang karo wong wédok kuwi ing
atiné. [29] Nèk mripatmu tengen marakké kowé
nggawé dosa, dityukil waé lan dibuwang. Luwung
kowé kélangan mripat siji, tenimbang awakmu
sak kujur dityemplungké nang neraka. [30] Nèk
tanganmu tengen marakké kowé nggawé dosa,
diketok waé terus dibuwang. Luwung kowé
kélangan tanganmu sebelah, tenimbang karo
awak sak kujur mlebu nang neraka.”

Bab pegatan

[31] Gusti Yésus neruské tembungé ngéné: “Uga
ènèng piwulang sing uniné ngéné: ‘Sapa sing
megat bojoné kudu ngekèki layang pegat.’
[32] Nanging saiki kowé tak omongi: sapa sing
megat bojoné, nanging bojo kuwi ora laku
bédang, lah wong kuwi marakké bojoné mau
terus laku bédang, nèk sing dipegat mau terus
kawin menèh. Lah wong lanang sing kawin
karo wong sing dipegat mau ya katut mèlu laku
bédang.”

Bab sumpah

[33] Gusti Yésus ngomong: “Kowé pada ngerti nèk
mbah-mbahané awaké déwé diwulangi ngéné:
‘Kowé aja mblénjani janji. Nèk kowé wis janji karo

wong nganggo sumpah karo jenengé Gusti Allah,
janji kuwi kudu mbok tetepi.’ 34 Nanging saiki
kowé tak omongi: kowé aja pisan-pisan sumpah.
Aja sumpah nyeluk langit, awit langit kuwi
jagongané Gusti Allah. 35 Lan aja sumpah nyeluk
bumi, awit bumi kuwi antyik-antyiké sikilé Gusti
Allah. Lan aja sumpah nyeluk jenengé Yérusalèm,
awit kuwi kuta panggonané ratuné. 36 Uga aja
sumpah nyeluk sirahmu, awit kowé déwé ora
bisa nggawé uwan, sakeler waé ora bisa. 37 Nèk
ya, ngomonga ya, nèk ora, ya ngomong ora.
Kliwat sangka kuwi metuné sangka Sétan.”

Bab mbales

38 Tembungé Gusti Yésus: “Kowé pada ngerti
nèk wèté nabi Moses ngomong ngéné: ‘Sapa
sing ngrusak mripat kudu gentèn dirusak mripaté
lan sapa sing ngrusak untu kudu gentèn dirusak
untuné.’ 39 Nanging saiki Aku ngomongi kowé: aja
mbales marang wong sing nggawé ala marang
kowé. Malah nèk ènèng wong ngeplak pipimu
tengen, bèn ngeplak pipimu sing kiwa pisan.
40 Lah nèk ènèng wong arep nggawa kowé nang
kruton awit arep njaluk klambimu, malah jasmu
dikèkké pisan. 41 Lah nèk kowé dipeksa wong
kongkon nggawakké barangé sak kilomèter,
digawa rong kilomèter pisan. 42 Nèk ènèng wong

njaluk apa-apa marang kowé, dikèki lan sing arep utang marang kowé ya diutangi.”

Bab trésna marang mungsuh

43 Gusti Yésus neruské tembungé ngéné: “Kowé pada ngerti piwulang iki: ‘Kowé pada trésnaa marang kantya-kantyamu lan pada sengita marang mungsuhmu.’ 44 Nanging saiki kowé tak omongi: pada trésnaa marang mungsuhmu lan wong sing nggawé ala marang kowé didongakké. 45 Dadiné ketara nèk kowé kuwi pantyèn anaké Gusti Allah Bapakmu sing nang swarga. Awit Gusti Allah Bapakmu nylorotké padangé srengéngé marang wong sing betyik lan sing ala. Gusti Allah Bapakmu uga ngekèki udan marang wong sing nglakoni betyik lan sing nglakoni ala. 46 Lah nèk kowé namung nrésnani wong sing trésna marang kowé, aja njagakké nèk Gusti Allah bakal ngupahi kowé, awit wong sing mata-duwiten waé nglakoni kuwi. 47 Lah nèk kowé namung mbagèkké kantya-kantyamu, lah kowé apa ènèng bédané karo liyané? Wong sing ora kenal marang Gusti Allah ya pada waé kaya ngono. 48 Mulané, kowé kudu sampurna, kaya enggoné Gusti Allah Bapakmu nang swarga ya sampurna.”

Bab tetulung

6 [1] Tembungé Gusti Yésus: “Enggonmu pada
nglakoni panyembah kuwi aja kanggo
pamèran wong. Mengko ndak Bapakmu nang
swarga ora mberkahi kowé.
[2] “Nèk kowé pawèh duwit, aja diomong-
omongké, kaya wong lamis kaé. Wong lamis
kuwi lumrahé ngomong-omongké bab betyiké,
dikabar-kabarké nang sinaguk-sinaguk lan nang
dalan-dalan, supaya dielem wong. Ngertia, wong
sing kaya ngono kuwi wis nampa pembalesané
penggawéané. [3] Nanging kanggo kowé, nèk kowé
pawèh, aja sampèk wong liya ngerti. [4] Dadiné
pawèhmu ora kétok wong, nanging Bapakmu
nang swarga ngerti barang sing ora kétok, Dèkné
sing bakal ngupahi kowé.”

Bab ndedonga

[5] Gusti Yésus ngomong: “Nèk kowé ndedonga,
aja kaya wong lamis. Wong lamis kuwi lumrahé
pada ndedonga nang sinaguk-sinaguk apa
nang dalan-dalan, supaya kétok wong. Ngertia,
wong sing kaya ngono kuwi wis nampa upahé.
[6] Nanging nèk kowé ndedonga, mlebua nang
kamar lan lawangé dikantying, terus ndedongaa
marang Bapakmu sing ora kétok. Dèkné ngerti
apa sing mbok tindakké, senajan wong liya ora

weruh. Gusti Allah Bapakmu bakal ngupahi kowé
karo berkah.
7 “Nèk kowé ndedonga, aja dawa-dawa, kaya
lumrahé wong sing ora kenal marang Gusti Allah.
Wong-wong kuwi mikiré Gusti Allah ngrungokké
pandongané, jalaran dawa. 8 Aja pada niru
wong-wong kuwi, awit Gusti Allah Bapakmu
ngerti apa sing mbok butuhké, sakdurungé mbok
tembung ing pandonga. 9 Mulané ndedongaa
ngéné:
‘Duh Bapaké awaké déwé nang swarga
muga Jenengmu kasutyèkna.
10 Muga kratonmu tumekaa
lan kekarepanmu klakonana
ing donya kayadéné nang swarga.
11 Nyuwun sandang-pangan saben dina
12 lan pangapura sangka ing dosa
awit awaké déwé ya ngapura
dosané wong liya.
13 Nyuwun aja sampèk kenèng goda
nanging luwarana sangka ala.’
14 “Nèk kowé ngapura marang wong sing nduwé
salah marang kowé, Bapakmu nang swarga ya
bakal ngapura salahmu. 15 Nanging nèk kowé ora
ngapura salahé liyané, Bapakmu nang swarga ya
ora bakal ngapura salahmu.”

Bab pasa

16 Tembungé Gusti Yésus: “Nèk kowé pasa, aja
kétok sedi kaya lumrahé wong lamis. Wong-wong
kuwi rupané digawé-gawé, supaya kétok sedi,
dadiné wong kabèh ngerti nèk ijik pasa. Ngertia,
wong sing kaya ngono kuwi wis nampa upahé
kaya sak mestiné. 17 Nanging kowé, nèk kowé
pasa, kowé raupa lan rambutmu dijungkati.
18 Dadiné ora ènèng wong ngerti nèk kowé pasa.
Namung Bapakmu nang swarga sing ora kétok
sing ngerti apa sing mbok lakoni. Dèkné sing
bakal ngupahi kowé.”

Banda nang swarga

19 Gusti Yésus neruské piwulangé ngéné:
“Aja pada nglumpukké banda ing donya, awit
bisa rusak dipangan rayap lan renget lan bisa
dityolong maling. 20 Luwung nglumpukké banda
nang swarga waé, awit nang swarga ora ènèng
rayap lan renget sing bisa ngrusak lan maling ya
ora bisa nyolong. 21 Awit nang endi bandamu, ya
nang kono uga atimu.”

Mripat kuwi diané awak

22 Tembungé Gusti Yésus: “Mripat kuwi diané
awak. Nèk mripaté padang, awakmu sak kujur
ya padang. 23 Nanging nèk mripatmu peteng,

awakmu sak kujur ya peteng uga. Dadiné, nèk
dian sing nang awakmu kuwi malih peteng, lah
kaya ngapa petengé!”

Bab ngladèni gusti loro

24 Tembungé Gusti Yésus: “Ora ènèng wong sing
bisa ngrangkep ngladèni gusti loro. Awit wongé
bakal sengit karo sing siji lan nrésnani liyané,
apa ngelem sing siji lan nyepèlèkké sing liyané.
Semono uga kowé, kowé ora bisa ngladèni Gusti
Allah lan uga ngladèni duwit.”

Aja sumelang

25 Tembungé Gusti Yésus: “Mulané Aku
ngomong: aja pada sumelang bab uripmu,
bab apa sing mbok pangan lan apa sing mbok
ombé lan apa sing mbok enggo. Apa urip kuwi
ajiné ora ngungkuli pangan lan awak kuwi
ajiné apa ora ngungkuli sandangan? 26 Mbok
disawang manuk-manuk sing mabur nang langit
kaé. Lak ya ora pada nyebar lan ya ora pada
ngunduh lan ya ora pada nyimpen panènané
nang lumbung. Nanging Bapakmu nang swarga
ngopèni manuk-manuk kuwi. Apa ajiné uripmu
ora ngungkul-ungkuli manuk-manuk kuwi? 27 Apa
nang tengahmu ènèng sing bisa nyambung uripé
nganggo sumelang?

28 “Lah kenèng apa kok pada sumelang bab
sandangan? Mbok disawang kembang-kembang
sing tukul nang kebon kaé. Kembang-kembang
kuwi lak ya ora pada nyambutgawé apa nggawé
salin ta? 29 Nanging sawangen déwé, gèk ratu
Soléman waé sing sugihé kaya ngono ora nduwé
salin sing apiké kaya kembang-kembang kuwi.
30 Semono uga suket-suket nang kebon, sing
dina iki tukul lan sésuk diobong. Kuwi waé
diapik-apik tenan karo Gusti Allah. Lah kowé
menèh! Gusti Allah mesti bakal nyandangi kowé
ngungkul-ungkuli suket-suket kuwi. Nanging
kowé pada tyilik pengandelé.
31 “Mulané, aja pada sumelang lan aja
pada bingung bab apa sing mbok pangan lan
mbok ombé lan mbok enggo. 32 Awit kuwi
prekara-prekara sing dipikir karo wong-wong
sing ora kenal marang Gusti. Bapakmu nang
swarga lak wis ngerti nèk barang-barang kuwi
kabèh mbok butuhké. 33 Mulané, sing kudu
mbok pikir sing ndisik déwé kuduné Kratoné
Gusti Allah lan kepriyé enggonmu bisa nuruti
kekarepané. Mengko Gusti Allah bakal ngekèki
kowé barang-barang liyané sing mbok butuhké.
34 Mulané, aja pada sumelang bab dina sésuk,
awit dinané sésuk ènèng karépotané déwé.
Ngrasakké karépotané dina iki waé wis abot, aja
ditambahi karo karépotané dina sésuk.”

Bab maido

7 [1] Gusti Yésus neruské piwulangé ngéné: “Aja
pada maido liyané, supaya Gusti Allah ora
maido kowé. [2] Awit Gusti Allah bakal maido kowé
manut tyarané enggonmu maido liyané. Lan
Dèkné bakal ngukur kowé nganggo ukuran sing
mbok kanggokké kanggo ngukur liyané. [3] Kenèng
apa kowé kok ndelokké klilip nang mripaté liyané,
nanging balok nang mripatmu déwé kowé ora
weruh. [4] Lah kepriyé kowé kok wani ngomong
karo liyané: ‘Kéné klilip sing nang mripatmu
tak buwangé,’ nanging mripatmu déwé ènèng
baloké. [5] Kowé kuwi wong lamis. Balok sing nang
mripatmu kuwi dibuwang ndisik, dadiné kowé
bisa weruh mat lan bisa mbuwang klilip sing nang
mripaté liyané.
[6] “Barang sing sutyi aja dikèkké asu, mengko
ndak asuné balik nyatèk kowé. Lan parel
aja dikèkké babi, mengko ndak diidek-idek
nganggur.”

Pandonga mesti ketampa

[7] Tembungé Gusti Yésus: “Nèk kowé njaluk,
kowé mesti bakal dikèki; nèk kowé nggolèk,
kowé mesti bakal nemu; nèk kowé totok-totok
lawang, mesti kowé bakal dibukakké. [8] Awit sapa
sing njaluk bakal nampa lan sapa sing nggolèk

bakal nemu lan sapa sing totok lawang bakal
dibukakké. 9 Para bapak sing nang kéné iki,
mosok nèk anakmu njaluk roti mbok kèki watu?
Mesti ora ta! 10 Apa nèk anakmu njaluk iwak
terus mbok kèki ula? Mesti ora ta! 11 Lah nèk
kowé waé, wong sing ala, bisa ngekèki barang
sing apik marang anak-anakmu, lah Bapakmu
sing nang swarga menèh? Mosok Dèkné ora
bakal ngekèki barang sing apik marang sapa waé
sing pada njaluk marang Dèkné.
12 “Mulané apa sing mbok karepké supaya
ditindakké karo wong liya marang kowé, kuwi
kudu mbok tindakké marang liyané. Awit kuwi
isiné angger-angger sing diwulangké karo nabi
Moses lan nabi liya-liyané.”

Bab lawang sing amba lan lawang sing tyiyut

13 Gusti Yésus mulangi ngéné: “Pada mlebua
liwat lawang sing tyiyut, awit lawang sing amba
lan dalan sing jembar kuwi nggawa kowé nang
karusakan lan wong okèh sing pada milih dalan
iku. 14 Nanging lawang sing tyiyut lan dalan sing
tyiyut kuwi nggawa kowé nang kauripan lan
namung wong setitik pada milih dalan kuwi.”

Bab nabi sing palsu

15 Gusti Yésus neruské piwulangé ngéné: “Pada
sing ati-ati karo nabi-nabi sing palsu. Wong-wong

kuwi tekané nang nggonmu kaya wedus manut,
nanging wujuté beburon sing galak. [16] Wong-
wong kuwi ketarané sangka penggawéné. Mosok
tukulan eri ngetokké woh dreif lan rerungkutan
ngetokké woh jambu? Mesti ora ta! [17] Wit sing
apik mesti ya ngetokké woh sing apik lan wit sing
èlèk mesti ya ngetokké woh sing èlèk. [18] Wit sing
apik ora bisa ngetokké woh sing èlèk lan wit sing
èlèk ora bisa ngetokké woh sing apik. [19] Saben
wit sing ora ngetokké woh sing apik bakal ditegor
lan diobong. [20] Mengkono kuwi kowé bisa nitèni
nabi sing palsu, sangka penggawéné."

Wong sing ngomong: "Gusti, Gusti"

[21] Gusti Yésus ngomong: "Sing mlebu ing
Kratoné Swarga kuwi ora wong sing ngomong
'Gusti, Gusti' marang Aku, ora, nanging saben
wong sing nglakoni kekarepané Bapakku nang
swarga. [22] Ing dina kruton okèh wong bakal
ngomong marang Aku: 'Gusti, Gusti, awaké déwé
lak ngabarké pituturé Gusti Allah ing jenengmu
ta? Lan awaké déwé lak nundungi demit ing
jenengmu ta lan awaké déwé ya nindakké
mujijat ing jenengmu uga?' [23] Nanging Aku bakal
semaur: 'Aku blas ora kenal marang kowé. Pada
lungaa sangka ngarepku, kowé wong sing seneng
nggawé ala!'"

Bab ngrungokké lan nglakoni

24 Gusti Yésus neruské piwulangé ngéné:
“Wong sing ngrungokké lan nglakoni piwulangku
kuwi kenèng tak padakké karo wong pinter
sing ngedekké omahé nang panggonan sing
atos. 25 Kadung udané deres lan banyuné laut
munggah ngelepké panggonané kabèh lan angin
gedé ngantemi omahé, omahé ora rubuh, awit
ngadek nang panggonan sing atos.
26 “Lah wong sing ngrungokké piwulangku,
nanging ora dilakoni, kuwi kenèng dipadakké
karo wong bodo sing ngedekké omahé nang
lemah santi. 27 Kadung ènèng udan deres lan
banyuné laut munggah ngelepké panggonané
lan angin gedé ngantemi omahé, omahé terus
ambruk, rusak sak kabèhé.” 28 Sakwisé Gusti
Yésus rampung sing memulang, wong kabèh
pada nggumun banget marang piwulangé.
29 Awit Dèkné sing mulang nganggo pangwasa,
séjé karo guru Kitab.

Gusti Yésus nambani wong lara lépra

8 1 Dongé Gusti Yésus medun sangka gunung,
wong pirang-pirang pada ngetutké Dèkné.
2 Nang kono ènèng wong lara lépra mara nang
nggoné Gusti Yésus, terus sujut nang ngarepé.

Wongé ngomong: “Duh Gusti, nèk kowé gelem,
mesti kowé bisa nambani aku.”
3 Gusti Yésus terus ngelungké tangané lan
ndemèk wongé karo ngomong: “Aku gelem,
dadia waras!” Sakwat wongé terus mari tenan.
4 Wongé terus dipenging karo Gusti Yésus, ora
éntuk ngomong-omongké bab lelakon kuwi
marang wong liyané, nanging dikongkon nang
nggoné imamé, supaya weruh nèk dèkné wis
mari tenan. Wongé uga dikongkon ngekèki
kurbané miturut pernatané nabi Moses kanggo
tanda nèk wongé wis mari tenan.

Gusti Yésus nambani peladèné ofisir Rum

5 Dongé Gusti Yésus mlebu kuta Kapèrnakum
ènèng ofisir Rum marani Dèkné, njaluk tulung
ngomong: 6 “Gusti, peladènku lara nang omah.
Dèkné wis ora bisa apa-apa, namung ngrasakké
lara tenan.”
7 Gusti Yésus semaur: “Ya, Aku arep teka
nambani dèkné.”
8 Nanging ofisiré semaur: “Duh Gusti, aku iki
ora pantes didayohi Gusti nang omahku. Mbok
Gusti ngetokké tembung sak ketyap waé, mengko
peladènku mesti bakal mari. 9 Awit aku déwé
ya ing sak ngisoré penggedéku, nanging aku
déwé ya nduwé soldat-soldat ing sak ngisorku,
sing kudu manut marang aku. Nèk aku mréntah

sing siji ngomong: ‘Kana lunga,’ wongé ya lunga
lan nèk liyané tak tyeluk: ‘Réné,’ wongé mesti
ya teka. Nèk aku ngomong karo peladènku: ‘Iki
ditandangi,’ mesti ya ditandangi.”
10 Gusti Yésus nggumun krungu tembungé ofisir
kuwi. Dèkné terus ngomong marang wong-wong
sing pada mèlu: “Tenan, Aku durung tau tumon
wong sing nduwé pengandel semono gedéné
nang tengahé wong Israèl. 11 Titènana ta, wong
pirang-pirang bakal teka sangka wétan lan kulon
lan pada pésta bebarengan karo Bapa Abraham,
Isak lan Yakub ing Kratoné Swarga. 12 Nanging
wong-wong sing sak mestiné kudu manggon ing
Kratoné Gusti Allah malah bakal diusir metu,
dilebokké nang panggonan sing peteng-ndedet.
Nang kono wong-wong kuwi bakal nangis lan
kerot untu.” 13 Gusti Yésus terus ngomong
marang ofisiré: “Kana mulih, bakal klakon manut
pengandelmu.”
Lan ing waktu kuwi uga peladèné mari.

Gusti Yésus nambani wong liya-liyané

14 Dongé Gusti Yésus teka nang omahé Pétrus,
Dèkné weruh nèk ibu-maratuwané Pétrus lara
panas nang ambèn. 15 Gusti Yésus terus ndemèk
tangané wongé, wongé terus mari. Wongé terus
tangi lan ngladèni Gusti.

16 Kadung wis surup wong-wong sing kesurupan
demit terus pada digawa nang nggoné Gusti
Yésus. Demit-demité pada ditundungi karo
tembung sak ketyap lan sing lara pada diwaraské
kabèh. 17 Gusti Yésus nindakké kuwi mau kabèh,
supaya klakon sing diomong karo nabi Yésaya dèk
mbiyèn, sing uniné ngéné: “Dèkné wis nyangga
kasangsarané awaké déwé lan lelarané awaké
déwé Dèkné wis nambani.”

Apa tegesé mèlu Gusti Yésus

18 Gusti Yésus weruh nèk wong pirang-pirang
pada ngrubung Dèkné, mulané Dèkné terus
ngongkon murid-muridé ngabrah mér. 19 Ing
waktu kuwi ènèng sakwijiné guru Kitab mara
nang nggoné Gusti Yésus ngomong: “Guru, aku
arep mèlu Kowé, nang endi waé aku arep mèlu.”
20 Gusti Yésus nyauri wongé ngéné: “Asu alasan
nduwé rong lan manuk nduwé susuk, nanging
Anaké Manungsa ora nduwé panggonan kanggo
ngglétak lan lèrèn.”
21 Terus ènèng murid liyané ngomong ngéné
marang Gusti Yésus: “Gusti, aku dililani ngubur
bapakku ndisik.”
22 Gusti Yésus nyauri ngéné: “Kowé mèlua Aku,
sing mati bèn ngubur tunggalé sing pada mati.”

Gusti Yésus ngendek ombak gedé

23 Gusti Yésus terus mlebu nang prau lan
murid-muridé pada mèlu. 24 Ora let suwi terus
ènèng ombak gedé nang mér kono lan ombaké
ngontang-antingké prauné. Ing waktu kuwi Gusti
Yésus ijik turu. 25 Murid-muridé terus marani lan
nggugah Dèkné: “Gusti, awaké déwé ditulungi.
Prauné kelep.”
26 Gusti Yésus terus ngomong: “Kenèng apa
kowé kok pada wedi? Kok tyilik pengandelé!”
Gusti Yésus terus tangi lan mréntah angin lan
ombak kongkon mandek. Anginé lan banyuné
terus anteng. 27 Wong-wong sing nang kono pada
nggumun lan ngomong: “Wong iki sapa ta? Angin
lan ombak kok pada manut marang tembungé?”

Gusti Yésus nambani wong sing kesurupan demit

28 Kadung Gusti Yésus wis tekan abrahan, nang
bawah Gadarah, terus ènèng wong loro metuki
Dèkné. Wong loro iki kesurupan demit lan tekané
sangka guwa-guwa kuburan. Wong-wong iki
medèni tenan, mulané ora ènèng wong sing wani
liwat dalan kono. 29 Wong-wong kuwi terus pada
bengok-bengok marang Gusti Yésus, ngomong:
“Duh Anaké Gusti Allah, awaké déwé arep mbok
kapakké? Apa awaké déwé arep mbok setrap?
Saiki lak durung waktuné ta?”

30 Ora adoh sangka kono ènèng babi pirang-
pirang ijik pada nggolèk pangan. Demit-demité
mau terus pada nyuwun marang Gusti Yésus,
ngomong: 31 “Nèk awaké déwé niyat arep mbok
kongkon metu, awaké déwé dililani mlebu nang
babi-babi kaé!”
32 Gusti Yésus ngomong: “Kana pada metua!”
Demit-demit mau terus pada metu sangka wong
loro kuwi, terus pada mlebu nang babi-babiné.
Babi-babi mau terus pada mblayu sangka pinggir
gunung kono, njegur nang mér terus pada mati
kelep kabèh.
33 Wong-wong sing angon babi-babi mau
terus pada mblayu nang kuta, ngomongké bab
lelakon kuwi lan uga bab wong loro sing mauné
kesurupan demit. 34 Wong sak kuta kabèh terus
pada teka marani Gusti Yésus. Kadung ketemu
terus pada nyuwun tenanan marang Dèkné,
supaya lunga sangka panggonan kono.

Gusti Yésus nambani wong lumpuh

9 1 Gusti Yésus terus munggah nang prau lan
ngabrah balik menèh nang kuta panggonané,
yakuwi Kapèrnakum. 2 Nang kono terus ènèng
wong pada teka nggotong wong lumpuh nganggo
peturoné. Kadung Gusti Yésus weruh gedéné
pengandelé wong-wong kuwi, Dèkné terus

ngomong marang wongé sing lumpuh: “Aja wedi,
dosa-dosamu wis dingapura.”
3 Nang kono ènèng guru-guru Kitab sing pada
mbatin: “Wong iki nyepèlèkké Gusti Allah.”
4 Nanging Gusti Yésus ngerti batinané para guru
Kitab kuwi, mulané terus ngomong: “Kenèng
apa kowé kok pada nduwèni gagasan sing ala?
5 Gampang sing endi, ngomong: ‘Dosamu wis
dingapura,’ apa: ‘Ngadek lan mlakua?’ 6 Nanging
Aku arep nduduhké marang kowé, nèk Anaké
Manungsa nduwèni kwasa ngapura dosa nang
jagat kéné.” Gusti Yésus ngomong marang wong
sing lumpuh: “Ngadeka! Peturonmu diangkat
lan kana mulih.” Wongé terus ngadek lan mlaku
mulih. 7 (9:6) 8 Wong-wong sing weruh lelakon
kuwi mau pada nggumun kabèh lan pada memuji
marang Gusti Allah, awit Gusti Allah gelem
ngekèki pangwasa semono gedéné marang
manungsa.

Gusti Yésus manggil Matéus

9 Gusti Yésus terus lunga sangka panggonan
kono. Dèkné weruh wong belasting ijik njagong
nang kantoré. Wong belasting iki jenengé
Matéus. Gusti Yésus ngomong marang Matéus:
“Hayuk mèlu Aku!”
Matéus terus ngadek, terus mèlu Gusti Yésus.
10 Dongé Gusti Yésus ijik mangan nang omahé

Matéus, wong belasting pirang-pirang lan
wong-wong liyané sing dianggep wong ala, uga
pada teka lan mangan bebarengan karo Gusti
Yésus lan murid-muridé. [11] Wong Farisi siji-loro
sing weruh kuwi terus pada takon marang
murid-muridé Gusti Yésus: “Kenèng apa gurumu
kok mangan bebarengan karo wong belasting lan
wong ala?”
[12] Gusti Yésus krungu kuwi terus ngomong:
“Wong sing waras ora mbutuhké dokter, nanging
sing lara. [13] Dipikir apa tegesé ayat nang Kitab
sing uniné: ‘Sing tak karepké ora kurban, nanging
tumindak katrésnan!’ Awit tekaku iki ora nggolèki
wong sing ngakuné wis apik uripé, ora, nanging
Aku nggolèki wong sing ala.”

Bab pasa

[14] Sakwisé kuwi murid-muridé Yohanes
Pembaptis pada teka nang nggoné Gusti Yésus,
terus takon: “Awaké déwé lan para Farisi pada
nglakoni pasa, nanging murid-muridmu kok ora?”
[15] Gusti Yésus semaur ngéné: “Dipikir! Mosok
dayoh nang kawinan kaé pada sedi nèk mantèné
lanang ijik nang kono? Mesti ora ta? Nanging
ènèng waktuné mantèné lanang digawa lunga
sangka kono. Ing waktu kuwi dayohé bakal pada
pasa.

16 “Ora ènèng wong nambal salin lawas nganggo
bakal sing anyar. Awit tambalané kuwi bakal
mengkeret lan nyuwèkké saliné luwih amba.
17 Semono uga ora ènèng wong nyimpen anggur
sing anyar nang kantongan lulang sing lawas,
awit mengko kantongané mesti bakal bedah.
Angguré bakal wutah lan kantongané bakal ora
kanggo gawé menèh. Apiké, anggur sing anyar
ya kudu disimpen nang kantongan sing anyar,
supaya angguré lan kantongané bisa tetep apik.”

Gusti Yésus menangké lara lan pati

18 Dongé Gusti Yésus ijik omong-omongan karo
murid-muridé Yohanes Pembaptis mau, terus
ènèng penggedéné sinaguk teka lan niba nang
ngarepé, nyuwun: “Duh Gusti, anakku wédok
entas waé ninggal, nanging nèk Gusti gelem
teka lan ndemèk dèkné, mesti dèkné bisa urip
menèh.”
19 Gusti Yésus terus ngadek lan mèlu wongé,
bareng karo murid-muridé uga.
20 Nanging nang kono uga ènèng wong wédok
sing lara ngetokké getih, wis rolas taun suwéné.
Wongé nyedeki Gusti Yésus sangka mburi terus
ndemèk gombyoké saliné. 21 Awit wongé mikir:
“Nèk aku bisa ndemèk saliné waé, mesti aku bisa
mari.” Mulané wongé terus ndemèk saliné Gusti
Yésus.

22 Nanging Gusti Yésus terus minger. Kadung
weruh wong wédoké, Dèkné terus ngomong:
“Aja wedi, pengandelmu sing nambani kowé.”
Sakwat wongé terus mari.
23 Kadung Gusti Yésus wis tekan omahé
penggedéné sinaguk, Dèkné weruh wong-wong
sing ngunèkké suling lan wong okèh liyané sing
pada tangisan. 24 Gusti Yésus terus ngomong:
“Kana pada metu! Botyahé ora mati, namung
turu.” Wong-wong pada ngguyu Gusti Yésus.
25 Kadung wong-wong wis pada metu, Gusti
Yésus terus mlebu nang kamaré botyahé.
Tangané botyahé terus dityekel, botyahé terus
sakwat tangi. 26 Kabar bab lelakon kuwi terus
sumebar nang sak bawah kono kabèh.

Wong loro sing lamur bisa weruh menèh

27 Dongé Gusti Yésus lunga sangka kono,
terus ènèng wong lamur loro nututi Dèkné.
Wong-wong kuwi bengok-bengok: “Turunané
ratu Daved, mbok melas karo awaké déwé!”
28 Kadung Gusti Yésus wis tekan omahé déwé,
wong lamur loro mau terus mara nang nggoné
Dèkné. Gusti Yésus terus takon marang wong loro
mau: “Apa kowé pretyaya nèk Aku bisa nambani
mripatmu?”
Wong loro mau semaur: “Ya Gusti, awaké déwé
pretyaya!”

[29] Gusti Yésus terus ndemèk mripaté wongé
karo ngomong: “Apa pengandelmu bakal klakon!”
[30] Wong-wong kuwi terus bisa weruh menèh.
Pada dipenging tenanan karo Gusti Yésus, ora
éntuk ngomong-omongké bab kuwi marang
sapa-sapa.
[31] Nanging kadung wis lunga sangka kono, wong
loro mau meksa ngomong-omongké bab Gusti
Yésus marang saben wong nang bawah kono.

Gusti Yésus nambani wong bisu

[32] Kadung wong loro mau wis lunga, terus
ènèng wong bisu digawa nang nggoné Gusti
Yésus. Wongé dikwasani demit. [33] Kadung demité
wis dietokké karo Gusti Yésus, wongé terus bisa
ngomong menèh. Wong-wong sing weruh pada
nggumun kabèh lan ngomong: “Awaké déwé
durung tau weruh kaya ngono kuwi nang negara
Israèl kéné.”
[34] Nanging para Farisi ngomong: “Wongé bisa
ngetokké demit kuwi jalaran éntuk pangwasa
sangka penggedéné demit.”

Gusti Yésus nduwèni kawelasan gedé marang manungsa

[35] Gusti Yésus terus lunga ndlajahi kuta-kuta
lan désa-désa. Dèkné memulang nang sinaguk-
sinaguk lan nggelarké kabar kabungahan bab

Kratoné Gusti Allah. Gusti Yésus uga nambani
wong-wong sing nduwé werna-werna lara lan
memala. [36] Saben-saben nèk Gusti Yésus weruh
wong pirang-pirang kuwi, Dèkné sedi atiné,
jalaran melas banget. Awit wong-wong kuwi
kétoké kesel lan ora kopèn, kaya wedus sing ora
nduwé pangon. [37] Gusti Yésus terus ngomong
marang murid-muridé: “Sing kudu dienèni okèh,
nanging bauné setitik. [38] Mulané pada nyuwuna
marang sing nduwé panènané, supaya nambahi
wongé sing panèn.”

Rasul rolas

10 [1] Ing sakwijiné dina Gusti Yésus
nglumpukké muridé rolas. Murid-muridé
iki pada dikèki pangwasa ngetokké demit
lan nambani sak wernané lara lan memala.
[2] Jenengé rasul rolas iki: Simon, sing uga dityeluk
Pétrus, Andréas, seduluré; Yakobus lan Yohanes,
kabèh loro anaké Sébédéus. [3] Uga Filipus lan
Bartoloméus, Tomas lan Matéus, wong belasting;
Yakobus anaké Alféus, uga Tadéus. [4] Uga Simon,
sing diparapi Patriot lan Yudas Iskariot. Yudas iki
sing ngelungké Gusti Yésus marang mungsuhé.

Rasul rolas dikongkon budal

[5] Gusti Yésus terus ngongkon rasul rolas budal
nganggo tembung ngéné: “Aja pada nekani

panggonané bangsa sing dudu Ju lan aja mlebu
kutané bangsa Samaria. 6 Sing mbok parani ndisik
kuduné wong Israèl sing ketriwal. 7 Pada dikabari
nèk saiki Kratoné Swarga wis diwiwiti. 8 Wong lara
pada diwarasna lan wong mati pada ditangèkna.
Wong lara lépra pada dimarèkna lan demit-demit
pada tundungana. Kowé pada nampa pangwasa
tanpa mbayar apa-apa, mulané pangwasa kuwi
dikanggokna tanpa njaluk bayaran. 9 Aja pada
sangu duwit, ora duwit emas, ora duwit selaka
apa duwit kopro. 10 Aja nggawa kantongan apa
sèrep salin lan sepatu lan aja nggawa teken.
Awit wong nyambutgawé kuwi wis sak mestiné
dityukupi butuhé.
11 “Nèk kowé teka nang sakwijiné kuta apa
désa, nggolèka wong sing gelem mbok inepi
lan nginepa nang omah kuwi nganti lungamu
sangka kono. 12 Nèk kowé mlebu nang omahé
wong, wongé dibagèkké ngéné: ‘Muga Gusti
Allah mberkahi kowé kabèh!’ 13 Nèk wongé
gelem nampani kowé, pamujimu berkah kuwi
bakal nekani brayat kuwi. Nanging nèk wongé ora
gelem nampani kowé, pamujimu berkah bakal
balik menèh marang kowé. 14 Nèk ènèng omah
apa kuta sing ora gelem nampani kowé apa ora
gelem ngrungokké piwulangmu, lungaa sangka
panggonan kono lan lemahé diketok-ketokké
sangka sikilmu. 15 Pretyayaa, mbésuk ing dina

kruton setrapané wong sing manggon nang
kuta-kuta kuwi aboté bakalé ngungkul-ungkuli
setrapané kuta Sodom lan Gomorah!”

Bab kangèlan lan kasangsaran

16 Gusti Yésus neruské tembungé marang rasul
rolas mau: “Dirungokké sing apik! Kowé tak
kongkon budal kaya wedus sing dietyulké nang
tengahé asu alasan. Mulané kowé kudu sing
ati-ati kaya ula lan atimu sing resik kaya manuk
dara. 17 Sing ati-ati ing apa waé, awit kowé
bakal dityekel lan digawa nang ngarepé Kruton
Agama. Kowé bakal dipetyuti nang sinaguké
wong-wong kuwi. 18 Kowé bakal digawa nang
ngarepé para pangwasa lan para ratu, jalaran
kowé nglabuhi Aku. Kuwi kelunggaranmu kanggo
ngekèki paseksi bab Aku marang para penggedé
lan marang wong-wong sing ora kenal marang
Gusti Allah. 19 Nanging nèk kowé dikongkon maju
nang ngarepké kruton, aja pada wedi bab kepriyé
sing ngomong lan apa sing kudu mbok omong.
Awit ing waktu kuwi Gusti Allah bakal ngekèki
tembungé marang kowé. 20 Awit dudu kowé
sing bakal ngomong, nanging Rohé Gusti Allah
Bapakmu sing bakal ngomong lantaran kowé.
21 “Bakal klakon ènèng wong masrahké
seduluré déwé supaya dipatèni. Semono uga
bapak bakal masrahké anaké supaya dipatèni.

Anak-anak bakal nglawan marang bapa lan
ibuné lan bakal masrahké wong tuwané supaya
dipatèni. 22 Wong kabèh bakal sengit marang
kowé, jalaran kowé mèlu Aku. Nanging sapa sing
mantep tekan entèk-entèkané, kuwi sing bakal
slamet. 23 Nèk kowé dikuya-kuya nang sakwijiné
kuta, pada lungaa nang kuta liyané. Pretyayaa,
Anaké Manungsa bakal teka, sakdurungé kowé
kemput enggonmu nglakoni kongkonanmu nang
kuta-kuta sak Israèl kabèh.
24 “Murid mesti ora ngungkuli guruné lan slaf
mesti ora ngungkuli sing nduwé. 25 Kanggo
murid mesti ya wis tyukup nèk bisa kaya guruné,
semono uga slaf, ya wis tyukup nèk bisa kaya
sing nduwé. Lah nèk sing nduwé omah waé
diarani Bèlsebul, lah brayaté sak omah menèh
ora diarani kepriyé!”

Gusti Allah sing kudu diwedèni

26 Gusti Yésus neruské tembungé ngéné: “Aja
pada wedi marang wong-wong kuwi. Apa sing
ditutupi bakal kétok lan apa sing didelikké bakal
kebukak. 27 Apa sing tak omongké marang kowé
ing petengan kudu mbok kabarké ing padangan.
Apa sing dibisik-bisikké nang kupingmu, kuwi
diomong-omongké nang endi-endi. 28 Aja pada
wedi marang manungsa, awit manungsa namung
bisa matèni badané. Pada wedia marang Gusti

Allah sing bisa matèni badan lan nyawamu
pisan nang neraka. [29] Manuk tyilik loro lak ora
ènèng ajiné ta regané? Nanging ora ènèng sijia
tiba nang lemah tanpa Bapakmu nglilani. [30] Lah
kowé menèh, gèk rambut nang sirahmu waé wis
diitung kabèh. [31] Mulané aja pada wedi. Kanggo
Gusti Allah kowé kuwi ajiné ngungkuli sak ènèngé
manuk tyilik kabèh."

Ngakoni Gusti Yésus nang ngarepé wong

[32] Tembungé Gusti Yésus: "Sapa sing ngakoni
nèk dadi muridku nang ngarepé wong, Aku ya
bakal ngakoni nang ngarepé Gusti Allah Bapakku,
nèk wong kuwi pantyèn muridku. [33] Nanging
sapa sing wedi ngakoni nèk dadi muridku nang
ngarepé wong, Aku ya bakal nyélaki dèkné nang
ngarepé Bapakku nang swarga."

Ora rukun, malah pisah

[34] Gusti Yésus terus ngomong: "Kowé aja mikir
nèk tekaku nggawa rukun nang jagat. Ora,
tekaku ora nggawa rukun, nanging malah misah.
[35] Tekaku malah misah anak lanang sangka
bapaké lan anak wédok sangka ibuné, uga anak
wédok mantu sangka ibu maratuwané. [36] Malah
wong sak omah bakal dadi mungsuh marang
sakpada-pada."

Sapa sing bisa dadi murid

37 Gusti Yésus neruské tembungé ngéné: “Sapa
sing nrésnani bapa apa biyungé ngungkuli
enggoné nrésnani Aku, wong kuwi ora pantes
dadi muridku. Uga wong sing nrésnani anaké
lanang apa anaké wédok ngungkuli enggoné
nrésnani Aku, wong kuwi uga ora pantes dadi
muridku. 38 Sapa sing ora gelem manggul
pentèngané lan nurut Aku, kuwi ora pantes dadi
muridku. 39 Sapa sing ngéman uripé, kuwi malah
bakal kélangan uripé. Nanging sapa sing ora wedi
kélangan uripé kanggo Aku, iku sing bakal nemu
uripé.”

Upahé wong sing nggawé betyik

40 Gusti Yésus ngrampungké piwulangé marang
rasul rolas ngéné: “Sapa sing nampani kowé,
kuwi uga nampani Aku. Lan sapa sing nampani
Aku, kuwi ya nampani Bapakku nang swarga.
41 Sapa sing nampani wong kongkonané Gusti
Allah, jalaran wongé kongkonané Gusti Allah,
wong kuwi bakal nampa upah sing bakal dikèkké
marang wong kongkonané Gusti Allah mau.
Sapa sing nampani wong betyik, jalaran wong
betyik, wong kuwi ya bakal nampa upahé wong
betyik kuwi. 42 Sapa sing ngekèki ngombé marang
salah-sakwijiné muridku sing tyilik iki, jalaran

muridku, senajan namung banyu anyes sak gelas,
pretyayaa, wong kuwi bakal nampa upah.”

Gusti Yésus lan Yohanes Pembaptis

11 1 Sakwisé rampung enggoné ngekèki
pitutur marang muridé rolas, Gusti
Yésus terus lunga sangka panggonan kono, arep
memulang lan nggelarké kabar kabungahan nang
kuta-kutané bangsa Ju kono.
2 Yohanes, sing ing waktu kuwi ijik nang
setrapan, krungu kabar bab penggawéné Kristus.
Dèkné terus kongkonan murid-muridé siji-loro
nang nggoné Gusti Yésus, kongkon takon ngéné:
3 “Apa Kowé kuwi wong sing kudu teka, apa
awaké déwé kudu ngarep-arep wong liyané?”
4 Gusti Yésus semaur ngéné: “Kana pada balika
lan Yohanes diomongi bab apa sing kowé krungu
lan apa sing kowé weruh. 5 Kowé pada weruh nèk
wong lamur bisa weruh menèh, wong lumpuh
bisa mlaku menèh, sing lara lépra awaké bisa
resik menèh, sing budek bisa krungu, wong mati
pada diuripké menèh lan kabar kabungahané
Gusti Allah digelarké marang wong mlarat. 6 Beja
wong sing ora mangu-mangu bab Aku.”

Paseksiné Gusti Yésus

7 Sakwisé murid-murid mau pada balik, Gusti
Yésus terus ngomong ngéné bab Yohanes marang

wong-wong: “Dongé kowé pada marani Yohanes
nang wustèn kaé, sakjané kowé mikir bakal
weruh apa? Apa ndarani kowé bakal weruh
damèn sing keterak angin rana-réné? Lak ya ora
ta? 8 Lah weruh apa? Apa wong sing nganggo
salin sing larang? Wong sing nganggo salin
apik-apik kuwi manggoné nang palès. 9 Lah kowé
pada nang wustèn kuwi kepéngin weruh apa?
Apa kepéngin weruh nabi? Ya bener, kowé malah
weruh wong sing ngungkuli nabi. 10 Awit ya bab
Yohanes iki sing wis ketulis nang Kitab ngéné:
‘Iki kongkonanku, sing tak kongkon budal ndisik
nggawèkké dalan kowé!’ 11 Pada dititèni ta! Nang
sak jagat iki ora ènèng wong sing ngungkuli
Yohanes Pembaptis. Nanging senajan ngono,
wong sing tyilik déwé ing Kratoné Gusti Allah
ijik ngungkuli Dèkné gedéné. 12 Wiwit Yohanes
Pembaptis memulang tekan sepréné, Kratoné
Swarga dilawan karo wong-wong sing pada karep
ngwasani nganggo peksa. 13 Piwulangé wèté nabi
Moses lan para nabi liyané nganti sak tekané
Yohanes Pembaptis, kabèh pada ngomongké bab
Kratoné Gusti Allah. 14 Nèk kowé gelem pretyaya
marang piwulang mau, ngertia, nèk Yohanes
Pembaptis kuwi nabi Elia, sing wis diomongké
nèk bakal teka. 15 Sapa sing nduwé kuping, pada
rungokké.

16 “Wong-wong jaman saiki kenèng tak padakké
karo apa ya? Eling-éling kaya botyah-botyah sing
pada dolanan nang lataré pasar kaé; sing sak
krompol tyeluk-tyeluk marang krompolan liyané
ngomong ngéné: 17 ‘Awaké déwé main lagu
bungah-bungah, nanging kowé ora gelem njogèt.
Awaké déwé singi lagu susah, kowé ora nangis.’
18 Dongé Yohanes teka, dèkné ora mangan lan
ngombé, kabèh wong ngomong nèk dèkné
dikwasani demit. 19 Lah dongé Anaké Manungsa
teka, Dèkné mangan lan ngombé, kabèh wong
ngomong: ‘Delokké kaé, wong murka lan tukang
ngombé, kantyané wong belasting lan wong
ala.’ Nanging Gusti Allah gedé kaweruhé lan
kaweruhé diwujutké nganggo penggawéné.”

Gusti Yésus manti-manti kuta-kuta sing ora gelem pretyaya

20 Gusti Yésus terus maido kuta-kuta sing ora
pada gelem ninggal dosané lan nganyarké uripé,
senajan Dèkné nindakké mujijat-mujijat sing
okèh déwé nang kuta-kuta kuwi. 21 Tembungé
Gusti Yésus ngéné: “Tyilaka kowé, Korasim!
Tyilaka kowé uga, Bètsaida! Awit semunggoné
nang kuta Sidon lan Tirus ènèng mujijat kaya
sing ènèng nang tengahmu, wong-wong nang
kono mesti wis mbiyèn-mbiyèn pada ngakoni
salahé lan pada nganggo salin sakah lan usapan

awu sirahé kanggo ngétokké kasusahané. [22] Pada
titènana! Mbésuk ing dina kruton kuta Tirus
lan Sidon setrapané bakalé luwih èntèng nèk
dipadakké karo setrapanmu. [23] Uga kowé sing
manggon nang kuta Kapèrnakum. Apa kowé
bakal dijunjung munggah swarga? Ora bakal!
Kowé malah bakal dityemplungké nang neraka.
Awit semunggoné nang kuta Sodom ènèng
mujijat-mujijat kaya sing ènèng nang tengahmu,
kuta Sodom mesti saiki ijik ènèng. [24] Nanging Aku
ngomong marang kowé, mbésuk ing dina kruton
wong-wong nang kuta Sodom malah bakal
nampa kawelasan sing luwih gedé tenimbang
kowé."

Gusti Yésus nyeluk sing pada kangèlan

[25] Ing waktu kuwi Gusti Yésus maturkesuwun
marang Gusti Allah, tembungé: "Duh Allah
Bapakku, Gustiné langit lan bumi, Aku
maturkesuwun marang Kowé, awit Kowé
nyimpen prekara-prekara iki kanggo wong sing
pinter lan sing nduwé kaweruh, nanging mbok
udarké kanggo wong sing tyilik. [26] Pantyèn ya
ngono Bapakku, iki pantyèn wis dadi karep lan
senengmu."
[27] Gusti Yésus neruské tembungé ngéné:
"Bapakku wis masrahké sembarang marang
Aku. Ora ènèng wong sing ngerti Anaké, kejaba

Bapaké lan ora ènèng sing ngerti Bapaké, kejaba
Anaké lan wong-wong sing dikenalké karo Anaké
marang Bapaké.
28 “Kabèh wong sing kangèlan lan kabotan, pada
mbrénéa nang nggonku. Aku bakal ngekèki ayem
lan tentrem marang kowé. 29 Piwulangku dilakoni
lan pituturku digatèkké. Atimu mesti bakal ayem,
awit Aku iki alus lan andap-asor. 30 Piwulangku
ora angèl lan momotanku kuwi èntèng.”

Tujuané dina sabat

12 1 Ing sakwijiné dina sabat Gusti Yésus
mlaku liwat kebon gandum. Murid-muridé
krasa ngelih, mulané pada ngepèki wohé gandum
terus dipangan. 2 Kadung wong Farisi weruh
kuwi, terus pada ngomong marang Gusti Yésus:
“Delokké kuwi, murid-muridmu pada nerak
angger-angger, awit pada nglakoni prekara sing
dilarang ing dina sabat.”
3 Gusti Yésus semaur ngéné: “Apa kowé ora
pada matya nang Kitab bab sing ditindakké karo
Daved, dongé dèkné lan kantya-kantyané pada
ngelih? 4 Dèkné mlebu nang omahé Gusti Allah
terus mangan roti sing dipasrahké marang Gusti
Allah, uga kantya-kantyané sing mèlu dèkné.
Mangka miturut pernatané agama Ju namung
para imam sing kelilan mangan roti kuwi. 5 Apa
kowé ora matya nang wèté nabi Moses nèk

para imam sing saben dina sabat ladèn nang
omahé Gusti Allah sakjané pada nerak pernatané
dina sabat, nanging ora pada dianggep salah.
6 Kowé pada tak omongi: nang kéné iki ènèng
sing ngungkuli omahé Gusti Allah kwasané.
7 Nang Kitab lak ènèng tulisan ngéné ta: ‘Sing
tak karepké kuwi kawelasan, ora kurban.’ Nèk
kowé dunung tegesé tulisan kuwi, kowé mesti
ora bakal nyalahké wong-wong sing bener. 8 Awit
Anaké Manungsa sing kwasa ngarani apa sing
kelilan lan sing ora kelilan ing dina sabat.”

Gusti Yésus nambani wong ing dina sabat

9 Gusti Yésus terus lunga sangka kono arep nang
sinaguké wong-wong kuwi. 10 Nang sinaguk kono
ènèng wong sing tangané lumpuh. Enèng wong
siji-loro sing pantyèn nuju arep nggolèki salahé
Gusti Yésus. Wong-wong iki takon marang Dèkné:
“Apa éntuk nambani wong ing dina sabat?”
11 Gusti Yésus terus semaur: “Semunggoné nang
tengahmu ènèng wong sing nduwé wedus siji,
terus wedus kuwi ketyemplung nang luwangan
ing dina sabat. Mosok wongé ora ndang nyandak
wedusé ditarik sangka luwangané? 12 Lah
manungsa ajiné apa ora ngungkul-ungkuli
wedus? Mulané ya éntuk nulungi wong ing dina
sabat.” 13 Gusti Yésus terus ngomong marang
wong sing lara tangané: “Tanganmu dietungké!”

Wongé terus ngetungké tangané lan saiki
tangan kuwi wis waras kaya tangan sing liyané.
14 Nanging para Farisi terus pada metu lan pada
rembukan kepriyé enggoné arep matèni Gusti
Yésus.

Gusti Yésus peladèné Gusti Allah lan manungsa

15 Kadung Gusti Yésus krungu bab kekarepané
para Farisi mau, Dèkné terus lunga sangka kono.
Wong okèh pada mèlu Dèkné. Kabèh wong sing
lara pada diwaraské. 16 Nanging kabèh pada
diwanti-wanti, dipenging ngomong-omongké
bab Dèkné. 17 Kuwi marakké klakon tembungé
Gusti Allah dèk mbiyèn liwat nabi Yésaya, sing
uniné ngéné:

18 “Iki Peladènku, Dèkné sing tak pilih.
Dèkné sing tak trésnani,
sing ndadèkké senengé atiku.
Dèkné bakal tak kèki Rohku.
Dèkné bakal ngabarké
marang kabèh bangsa bab kabeneranku.
19 Peladènku ora bakal tukar-padu
apa gembar-gembor.
Ora ènèng wong sing bakal
krungu swarané nang dalan-dalan.
20 Damèn sing pepes
ora bakal dityoklèk
lan sentir sing murupé ketip-ketip

ora bakal dipatèni.
Peladènku bakal temen
terus ngudi nganti kabeneran nduwèni
kamenangan.
21 Ya Peladènku iki
sing bakal dadi pengarep-arepé kabèh bangsa.”

Gusti Yésus lan Bèlsebul

22 Terus ènèng wong nggawa wong lamur
sing uga bisu nang nggoné Gusti Yésus. Wongé
dikwasani demit. Gusti Yésus nambani wongé
terus bisa ngomong lan weruh menèh. 23 Wong
kabèh pada nggumun tenan lan pada ngomong:
“Apa iki dudu turunané ratu Daved ya, sing wis
diomongké nèk bakal teka?”
24 Kadung para Farisi krungu wong-wong
ngomong ngono, terus pada semaur: “Wong
kuwi bisa ngetokké demit, awit dikèki pangwasa
karo Bèlsebul, ratuné demit-demit.”
25 Gusti Yésus ngerti pikirané para Farisi mau,
mulané terus ngomong: “Negara sing rayaté
pada tyongkrèh mesti bakal ambruk. Semono
uga kuta apa brayat, nèk pada memungsuhan
marang sakpada-pada, mesti bakal bubrah.
26 Lah nèk demit nundung demit, tibaké kratoné
Sétan ya tyongkrèh lan ya ora bisa ngadek?
27 Kowé ngomong nèk Aku nundung demit,
awit Bèlsebul sing ngekèki pangwasa marang

Aku. Nèk ngono, lah murid-muridmu kuwi sing
nundungi demit éntuk pangwasa sangka endi?
Murid-muridmu déwé tandané nèk pikiranmu
kuwi klèru. 28 Aku nundungi demit kuwi sangka
Rohé Gusti Allah, sing ngekèki pangwasa marang
Aku. Kuwi tandané nèk Kratoné Gusti Allah wis
nekani kowé.
29 “Apa ènèng wong bisa ngleboni omahé wong
sing rosa awaké terus nyolong sembarangé?
Mesti ora bisa! Malingé kudu bisa mbanda
sing nduwé omah ndisik, sakdurungé ngusungi
sembarangé.
30 “Wong sing ora ngrujuki Aku, kuwi tegesé
nglawan Aku. Lan sapa sing ora mèlu Aku
ngumpulké wong-wong, kuwi tegesé malah
mbuyarké. 31 Mulané kowé tak omongi: sakkèhé
dosa lan pengolok-olok marang Gusti Allah
bakal dingapura. Nanging sapa sing ngolok-olok
marang Roh Sutyi ora bakal dingapura. 32 Nèk
ènèng wong ngolok-olok Anaké Manungsa,
wong kuwi bakal dingapura. Nanging wong sing
ngolok-olok marang Roh Sutyi, wong kuwi ora
pisan-pisan bakal dingapura, ora bakal dingapura
ing jaman saiki lan uga ora dingapura ing jaman
sing bakal teka.”

Bab wit lan wohé

33 Gusti Yésus neruské tembungé: “Wit sing apik
mesti ya ngetokké wong sing apik. Nèk wité ala,
wohé ya ala. Awit wohé kuwi ngétokké apik-èlèké
wité. 34 Kowé kuwi anakan ula! Kepriyé kowé
bisané ngomongké sing betyik, nèk atimu déwé
ala? Awit apa sing metu sangka lambé, kuwi
metuné sangka ati. 35 Wong betyik kuwi atiné
ya mesti betyik lan bakal bisa ngetokké barang
sing betyik sangka simpenané. Nanging wong
ala, atiné ya ala lan ya ngetokké barang sing ala
sangka simpenané.
36 “Mulané pada ngertia: ing dina kruton
kabèh wong bakal kudu asok penjawab bab
saben tembung sing ngawur waé. 37 Awit
tembung-tembungmu déwé sing bakal ngarani
kowé bener apa salah.”

Bab njaluk tanda

38 Ing waktu kuwi ènèng guru Kitab lan wong
Farisi siji-loro sing ngomong marang Gusti Yésus:
“Guru, awaké déwé kepéngin weruh tandané
sangka Kowé.”
39 Nanging Gusti Yésus semaur: “Pantyèn ala
tenan lan gedé tenan dosané wong jaman
saiki. Pada njaluk tanda pangwasa, nanging ora
bakal nampa tanda, kejaba tandané nabi Yonah.

40 Kaya enggoné nabi Yonah nang wetengé iwak
telung dina telung wengi, mengkono uga Anaké
Manungsa bakal nang kubur telung dina telung
wengi. 41 Mbésuk ing dina kruton wong-wong
kuta Ninewé bakal pada ditangèkké bareng karo
wong-wong iki lan bakal nyalahké wong-wong
iki. Awit dongé wong Ninewé krungu tembungé
Gusti Allah sing digelarké karo nabi Yonah,
wong-wong kuwi terus pada njaluk ngapura
marang Gusti Allah lan ninggal laku sing ala.
Lah mangka sing ngadek nang kéné iki gedéné
ngungkuli nabi Yonah. 42 Mbésuk ing dina kruton
ratu wédok sangka bawah kidul bakal maju lan
bakal nyalahké wong-wong iki. Awit ratu kuwi
teka sangka pojoké bumi, kepéngin ngrungokké
kaweruhé ratu Soléman. Lah mangka sing ngadek
nang kéné iki ngungkuli ratu Soléman.”

Baliké demit

43 Gusti Yésus neruské tembungé ngéné: “Nèk
ènèng demit metu sangka sakwijiné wong,
demit mau terus mlaku-mlaku nang panggonan
sing ora kanggonan wong, nggolèk panggonan
kanggo lèrèn, nanging ora nemu. 44 Demité terus
mikir: ‘Enaké tak balik waé nang omah sing wis
tak tinggal.’ Demité terus balik nang omahé
lan weruh nèk saiki wis resik lan ditata apik.
45 Demit mau terus lunga nggolèki kantyané,

terus balik nggawa demit pitu, sing alané
ngungkul-ungkuli dèkné déwé. Demit-demit kuwi
terus manggon ing wong mau. Entèk-entèké
wong kuwi kasusahané malah ngungkul-ungkuli
mauné, dongé namung kanggonan demit siji.”

Gusti Yésus lan sedulur-seduluré

46 Dongé Gusti Yésus ijik omong-omongan karo
wong-wong kuwi, ibuné lan sedulur-seduluré
pada ngentèni nang njaba, kepéngin ketemu
karo Dèkné. 47 Terus ènèng wong sing ngomongi
Dèkné: “Guru, ibumu lan sedulur-sedulurmu
pada nang njaba, kepéngin metuki Kowé.”
48 Gusti Yésus semaur: “Ibuku lan sedulur-
sedulurku kuwi sapa ta?” 49 Gusti Yésus terus
nduding murid-muridé karo ngomong: “Iku
ibuku lan sedulur-sedulurku! 50 Awit sapa sing
nglakoni kekarepané Bapakku sing nang swarga,
ya iku sedulurku lanang lan sedulurku wédok lan
ibuku.”

Piwulang bab wong nyebar

13 1 Ing dina kuwi uga Gusti Yésus lunga
sangka omahé, budal nang pinggir mér
terus njagong nang kono. 2 Wong pirang-pirang
pada teka ngrubung Dèkné, mulané Dèkné terus
munggah nang prau lan njagong nang kono.
Wong okèh mau pada ngadek nang pinggir mér.

[3] Gusti Yésus terus mulangi wong-wong bab
werna-werna prekara nganggo gambar.
Gusti Yésus ngomong ngéné: “Enèng wong
budal nang keboné arep nyebar. [4] Dongé nyebar
wijiné ènèng sing tiba nang pinggir dalan.
Manuké pada teka terus mangani wiji-wiji mau.
[5] Wijiné uga ènèng sing tiba nang panggonan sing
atos, sing lemahé tipis. Wijiné ya gelis tukulé,
awit lemahé ora jeru. [6] Nanging kadung panasé
banter, wini mau alum terus garing, awit durung
bisa ngoyot. [7] Enèng wiji liyané tiba nang tengahé
tukulan eri. Kadung tukulan eri mau mundak
gedé, winihé terus kalah karo tukulané eri, terus
mati. [8] Nanging uga ènèng wiji sing tiba nang
lemah sing subur, terus ngetokké woh okèh.
Enèng sing wiji siji dadi satus, ènèng sing dadi
swidak lan ènèng sing dadi telung puluh.”
[9] Gusti Yésus terus nutup piwulangé ngomong
ngéné: “Sapa sing nduwé kuping, rungokké sing
apik tembungku kuwi.”

Tujuané piwulang nganggo gambar

[10] Murid-muridé Gusti Yésus terus mara nang
nggoné Dèkné, takon: “Apa jalarané nèk Gusti
mulangi wong-wong kok nganggo gambar?”
[11] Gusti Yésus semaur: “Karepé Gusti Allah,
supaya namung kowé sing bisa dunung wewadiné
Kratoné Gusti Allah, ora wong kabèh. [12] Awit

wong sing wis nduwé kuwi bakal dikèki nganti
lubèr. Nanging wong sing ora nduwé, apa
nduwéné malah bakal karebut. [13] Kuwi jalarané
Aku nèk mulang wong okèh nganggo gambar.
Awit senajan mripaté pada ndeleng, nanging ora
weruh lan senajana kupingé krungu, nanging
pada ora dunung. [14] Dadiné bisa klakon apa sing
wis diomong karo nabi Yésaya dèk mbiyèn, sing
uniné ngéné:

‘Kowé bakal bolak-balik krungu, nanging ora
dunung.
Kowé bakal bolak-balik ndeleng, nanging ora
weruh.
[15] Awit bangsa iki ndablek,
kupingé budek lan mripaté merem rapet.
Awit semunggoné ora ngono,
mesti mripaté weruh lan kupingé krungu,
pikirané bisa dunung terus pada teka marani
Aku
lan ninggal uripé sing dosa,
mesti terus tak waraské.
Kuwi tembungé Gusti Allah.’

[16] “Nanging beja kowé, awit mripatmu weruh
lan kupingmu krungu. [17] Ngertia, okèh nabi lan
wong betyik sing pada kepéngin ndeleng apa sing
mbok deleng, nanging ora klakon ndeleng. Uga
pada kepéngin krungu apa sing kowé krungu,
nanging ora klakon.”

Gusti Yésus ndunungké gambar bab wong nyebar

18 Gusti Yésus terus ndunungké ngéné: “Pada
dirungokké tegesé gambar wong nyebar wiji
mau. 19 Wong sing krungu piwulang bab Kratoné
Gusti Allah, nanging ora dunung, kuwi kaya wiji
sing tiba nang pinggir dalan. Sétan teka terus
ngrebut piwulang sing disebar ing atiné. 20 Lah
wiji sing tiba nang lemah atos, kuwi nggambarké
wong sing ngrungokké piwulangé terus pretyaya
karo bungah. 21 Nanging piwulang mau durung
mrasuk jeru ing atiné. Kadung katekan kasusahan
lan kangèlan jalaran sangka enggoné pretyaya,
wongé semplak pengandelé. 22 Lah wiji sing tiba
nang tengahé tukulan eri, kuwi nggambarké
wong sing ngrungokké piwulangé terus pretyaya,
nanging terus sumelang banget. Piwulang
mau ora bisa ngetokké woh, jalaran kalah
karo pikiran bab kabutuhané urip lan banda
donya. 23 Nanging wiji sing tiba nang lemah sing
subur, kuwi nggambarké wong sing ngrungokké
piwulangé terus mantep pengandelé. Wong kuwi
terus ngetokké woh okèh, ping satus, ping swidak
lan ping telung puluh.”

Piwulang bab suket nang tengahé tanduran gandum

24 Gusti Yésus terus ngekèki gambar liyané
kanggo mulangi wong-wong. Tembungé ngéné:
“Kratoné Swarga kuwi kenèng dipadakké karo
tukang tandur. Wongé nyebar wiji sing apik
nang keboné. 25 Nanging ing wayah wengi, nèk
wong-wong pada turu, mungsuhé wong tandur
mau teka terus nyebar wiji suket nang tengahé
tanduran gandum mau, terus lunga. 26 Kadung
wiji gandumé tukul lan ngetokké woh, suketé
terus kétok. 27 Wong-wong sing kerja terus
mara nang nggoné sing tukang tandur terus
ngomong: ‘Lah Bapak nandur wiji sing apik
nang keboné, lah tukulan suket kuwi sangka
endi?’ 28 Sing tukang tandur terus semaur:
‘Kuwi penggawéné mungsuh.’ Sing kerja mau
terus pada ngomong: ‘Apa karepé Bapak suketé
dijabuti waé?’ 29 Nanging wongé semaur: ‘Aja,
awit nèk suketé mbok jabuti, mengko tandurané
gandum uga katut kejabut.’ 30 Bèn suketé tukul
bareng karo gandumé tekan wayahé panèn.
Mengko nèk wayahé panèn aku bakal ngomongi
sing kerja, supaya pada nglumpukké suketé
ndisik terus ditalèni lan diobong. Sakwisé kuwi
terus gandumé sing dienèni lan disimpen nang
lumbungku.”

Piwulang bab wiji sing tyilik banget

31 Gusti Yésus terus mulangi wong-wong menèh
nganggo gambar liyané. Dèkné ngomong ngéné:
“Kratoné Swarga kuwi kenèng dipadakké karo
wiji sing tyilik banget, sing ditandur karo wong
nang keboné. Wiji kuwi tyilik banget, nanging nèk
wis tukul gedéné ngungkuli tanduran liya-liyané.
Malah dadi wit lan manuk-manuk terus pada
nggawé susuk nang pangé.” 32 (13:31)

Piwulang bab ragi

33 Sakwisé kuwi Gusti Yésus terus ngekèki
gambar liyané, uniné ngéné: “Kratoné Swarga
kenèng dipadakké karo ragi. Enèng wong wédok
njikuk ragi mau terus dityampurké glepung
telung takeran, sampèk raginé mrasuk nang
glepungé kabèh.”

Tujuané piwulang nganggo gambar

34 Gusti Yésus mulangi wong-wong bab kuwi
mau kabèh nganggo gambar. Dèkné nèk mulangi
mesti nganggokké gambar kanggo ndunungké.
35 Dadiné keturutan tembungé sakwijiné nabi
dèk mbiyèn sing ngomong:

“Nèk aku mulang, aku nganggokké gambar.
Aku bakal ndunungké prekara-prekara sing
kasimpen wiwit jagat digawé.”

Gusti Yésus ndunungké gambar tukulan suket

36 Sakwisé Gusti Yésus ngongkon wong-wong
lunga, Dèkné terus mulih. Murid-muridé terus
pada mara lan takon: “Gusti, mbok awaké déwé
didunungké tegesé gambar tukulan suket.”
37 Gusti Yésus terus ngomong ngéné: “Wong
sing nyebar wiji sing apik kuwi Anaké Manungsa.
38 Keboné kuwi ya jagat iki. Wiji sing apik kuwi
wong-wong umaté Kratoné Allah. Lah tukulan
suket kuwi wong-wong balané Sétan. 39 Mungsuh
sing nyebar wiji suket kuwi Sétan déwé. Wayah
panèn kuwi entèk-entèkané jaman lan sing
kerja panèn kuwi para mulékat. 40 Lah kaya
enggoné tukulan suket kuwi dilumpukké terus
diobong nang geni, ya ngono kuwi mbésuk ing
entèk-entèkané jaman. 41 Anaké Manungsa
bakal ngongkon mulékat-mulékaté nglumpukké
sembarang sing marakké nggawé ala lan
kabèh wong sing pada nglakoni dosa, dipisah
sangka Kratoné Allah. 42 Wong-wong kuwi
bakal dityemplungké nang pawon sing murup.
Nang kono bakal pada tangisan lan kerot untu.
43 Nanging wong sing pada nglakoni kekarepané
Gusti Allah bakal semlorot kaya srengéngé ing
kratoné Bapaké. Wong sing nduwé kuping, pada
dirungokké!”

Piwulang bab kasugihan sing kapendem

44 Gusti Yésus neruské piwulangé ngéné:
“Kratoné Swarga kuwi kenèng dipadakké karo
kasugihan sing dipendem nang lemah. Terus
ènèng wong sing nemu, nanging terus dihuruki
menèh. Sangking bungahé, wongé terus ngedol
kabèh apa nduwéné, terus balik nuku keboné.”

Piwulang bab parel

45 Piwulangé Gusti Yésus sing liyané uniné
ngéné: “Kratoné Swarga kuwi kenèng dipadakké
karo sakwijiné tukang dagang sing nggolèk
parel sing larang regané. 46 Ing sakwijiné dina
dèkné weruh parel kuwi. Wongé terus ngedol
sembarang nduwéné kanggo nuku parel sing
larang regané kuwi.”

Piwulang bab jala

47 Gusti Yésus neruské piwulangé ngéné:
“Kratoné Swarga kuwi kenèng dipadakké karo jala
sing diuntyalké nang mér lan éntuk iwak werna-
werna. 48 Nèk jalané wis kebek terus ditarik nang
daratan karo sing nggolèk iwak. Wong-wong
kuwi terus njagong milihi iwak-iwaké. Sing
apik diwadahi, lah sing èlèk dibuwang. 49 Ya
ngono kuwi bakalé ing entèk-entèkané jaman.
Mulékat-mulékat bakal budal lan misahké wong

ala sangka tengahé wong betyik. [50] Wong-wong
sing ala mau terus dityemplungké nang pawon
sing murup. Nang kono wong-wong kuwi bakal
tangisan lan kerot untu.”

Barang anyar lan barang lawas

[51] Gusti Yésus terus takon marang murid-
muridé: “Apa kowé pada dunung kuwi mau
kabèh?”
Semauré murid-muridé: “Ya Gusti, awaké déwé
dunung.”
[52] Gusti Yésus terus ngomong ngéné: “Mulané
saben guru Kitab sing dadi umaté Kratoné Swarga
kenèng dipadakké karo pemimpiné omah sing
ngetokké barang sing anyar lan sing lawas sangka
godangé.”

Gusti Yésus ora diajèni nang kuta Nasarèt

[53] Sakwisé Gusti Yésus rampung enggoné
mulangi nganggo gambar-gambar mau,
Dèkné terus lunga sangka panggonan kono.
[54] Gusti Yésus terus teka nang kuta Nasarèt,
panggonané sedulur-seduluré. Nang kono Dèkné
mulangi wong-wong nang sinaguk. Wong-wong
sing ngrungokké pada nggumun banget lan
rasan-rasan marang sakpada-pada: “Wong iki
éntuk kaweruh sing kaya ngono kuwi sangka
ngendi ya? Lan sangka ngendi Dèkné éntuk

pangwasa kanggo nindakké mujijat-mujijat
kuwi? [55] Apa Dèkné dudu anaké sing tukang
nggawé krosi-méja kaé? Apa dudu anaké
Maria, tunggalé Yakobus, Yosèf, Simon lan
Yudas? [56] Sedulur-seduluré wédok lak kabèh
manggon nang kuta kéné ta? Lah sangka ngendi
kapinterané kuwi kabèh?” [57] Wong-wong pada
nampik Gusti Yésus.

Gusti Yésus terus ngomong ngéné marang
wong-wong kuwi: “Pantyèn, nabi kuwi nang
endi waé diajèni, kejaba nang panggonané lan
omahé déwé.” [58] Mulané nang kuta Nasarèt
kono Gusti Yésus ora nindakké mujijat okèh, awit
wong-wong nang kono ora pretyaya marang
Dèkné.

Ninggalé Yohanes Pembaptis

14 [1] Ing waktu kuwi Hérodès dadi ratuné
distrik Galiléa. Dèkné uga krungu
kabar-kabar bab Gusti Yésus. [2] Hérodès terus
ngomong marang para peladèné: “Yésus kuwi ora
liya, mesti Yohanes Pembaptis, sing urip menèh.
Mulané dèkné bisa nindakké mujijat-mujijat
kuwi.”

[3] Ya ratu Hérodès iki sing mbiyèn ngongkon
nyekel Yohanes Pembaptis, terus diketyèk lan
dilebokké nang setrapan. Ratu Hérodès nindakké
kuwi nuruti karepé Hérodias. Awit Yohanes

kerep ngomong marang ratu Hérodès, nèk dèkné
ora kenèng ngepèk Hérodias dadi bojoné, awit
Hérodias kuwi bojoné Filipus, seduluré ratu
Hérodès déwé. 4 (14:3) 5 Mulané ratu Hérodès
kepéngin matèni Yohanes, nanging dèkné wedi
karo wong-wong, awit wong-wong nganggep
Yohanes kuwi nabi sangka Gusti Allah.
6 Nanging dongé Hérodès ngurmat tutup tauné,
anaké Hérodias njogèt kanggo para dayohé. Ratu
Hérodès seneng banget karo jogètané botyah
wédok mau. 7 Dèkné sampèk ngetokké janji
ngéné marang botyahé: “Apa waé sing mbok
jaluk bakal tak turuti.”
8 Jalaran ibuné botyah wédok mau sing ngajani,
botyahé terus ngomong: “Aku njaluk endasé
Yohanes Pembaptis nang piring.”
9 Hérodès sedi banget krungu penjaluké
botyahé, nanging jalaran dèkné wis kadung janji
nang ngarepé wong okèh, mulané dèkné ya terus
ngongkon nuruti apa penjaluké botyah wédok
mau. 10 Yohanes terus diketok guluné nang
setrapan kono. 11 Endasé terus dikèkké botyahé
nang piring, terus dipasrahké marang ibuné
karo botyahé. 12 Murid-muridé Yohanes terus
teka nang setrapan njikuk layoné arep dikubur.
Sakwisé kuwi terus pada ngabari Gusti Yésus bab
lelakon kuwi.

Gusti Yésus ngekèki mangan marang wong pirang-pirang èwu

13 Sakwisé krungu kabar bab ninggalé Yohanes,
Gusti Yésus terus lunga déwékan sangka kono,
numpak prau nang panggonan sing sepi. Nanging
wong-wong ngerti parané Gusti Yésus, mulané
terus pada mlaku nusul Dèkné. 14 Kadung Gusti
Yésus medun sangka prauné, Dèkné weruh wong
okèh mau, terus krasa melas banget. Wong-wong
sing lara terus pada diwaraské.
15 Kadung wis soré murid-muridé terus mara
nang nggoné Gusti Yésus ngomong: “Saiki wis
soré lan nang panggonan kéné ora ènèng apa-
apa. Mbok wong-wong pada dikongkon lunga,
bèn nggolèk mangan déwé nang désa-désa.”
16 Nanging Gusti Yésus semaur: “Wong-wong
ora usah lunga, kowé sing kudu ngekèki mangan
wong-wong!”
17 Murid-muridé terus ngomong: “Awaké déwé
namung nduwé roti lima lan iwak loro!”
18 Gusti Yésus semaur: “Gawanen mbréné!”
19 Wong-wong terus dikongkon njagong nang
suketan karo Gusti Yésus. Dèkné terus njikuk roti
lima lan iwak loro mau, terus nyawang nduwur
lan maturkesuwun marang Gusti Allah. Rotiné
terus dityuwil-tyuwil, terus dikèkké marang
murid-muridé. Murid-muridé terus ngedum

rotiné marang wong-wong. [20] Wong kabèh
pada mangan sampèk warek. Sakwisé mangan,
turahané roti lan iwak mau dilumpukké karo
para murid, ènèng rolas ténggok kebek. [21] Sing
mangan ènèng wong limang èwu, namung wong
lanangé, wong wédok lan botyah-botyah durung
diitung.

Gusti Yésus mlaku nang mér

[22] Sakwisé kuwi Gusti Yésus terus ngongkon
murid-muridé budal ndisik karo prauné nang
abrahan. Wong okèh mau terus dikongkon
mulih. [23] Kadung wong-wong wis lunga, Gusti
Yésus terus munggah gunung arep ndonga,
déwékan. Mbengi kuwi Gusti Yésus nang kono
déwé. [24] Ing waktu kuwi murid-muridé wis nang
tengah-tengah mér. Prauné diontang-antingké
karo ombak, awit anginé nampek.
[25] Kira-kira jam telu mbengi Gusti Yésus nusul
murid-muridé, Dèkné mlaku nang banyu.
[26] Kadung murid-muridé weruh Gusti Yésus
mlaku nang banyu, terus pada wedi banget.
Sangking wediné terus pada njerit: “Enèng
mokmedi!”
[27] Nanging Gusti Yésus terus ngomong: “Aja
pada kagèt. Iki Aku. Wis aja pada wedi!”

[28] Rasul Pétrus terus ngomong: “Gusti, nèk
pantyèn Kowé tenan, mbok aku dityeluk supaya
marani Kowé mlaku nang banyu!”
[29] Gusti Yésus terus ngomong: “Ya, mbrénéa
Pétrus!” Rasul Pétrus terus metu sangka prauné
lan mlaku nang banyu, marani Gusti Yésus.
[30] Nanging kadung rasul Pétrus weruh banteré
anginé nang mér kono, dèkné terus wedi lan
molai mendelep karo bengok-bengok: “Gusti,
aku ditulungi!”
[31] Gusti Yésus terus gelis-gelis ngelungké
tangané lan nyekel rasul Pétrus, terus ngomong:
“Kok tyilik temen pengandelmu? Kenèng apa kok
terus mangu-mangu?”
[32] Kadung Gusti Yésus lan rasul Pétrus wis nang
prauné, anginé terus mandek. [33] Murid-murid
sing nang prau mau terus pada sujut lan nyembah
marang Gusti Yésus tembungé: “Gusti, Kowé
pantyèn Anaké Gusti Allah tenan!”

Gusti Yésus nambani wong-wong lara nang bawah Genésarèt

[34] Kadung wis pada ngabrah, Gusti Yésus
lan murid-muridé terus pada tekan bawah
Genésarèt. [35] Wong-wong kono pada nitèni nèk
sing teka kuwi Gusti Yésus, terus pada ngabari
wong-wong sak kiwa-tengené panggonan kono
kabèh. Wong-wong sing lara terus pada digawa

nang nggoné Gusti Yésus. [36] Wong-wong kuwi
pada nyuwun, supaya pada kelilan ndemèk
gombyoké saliné Gusti Yésus. Kabèh sing ndemèk
malih waras.

Adat-pernatan gawéané manungsa

15 [1] Ing sakwijiné dina ènèng wong Farisi
lan guru Kitab sangka kuta Yérusalèm
mara nang nggoné Gusti Yésus terus takon
ngéné: “Kenèng apa murid-muridmu kok nerak
pernatané mbah-mbahané awaké déwé? Nèk
mangan kok ora pada wisuh tangan ndisik?”
[2] (15:1)
[3] Gusti Yésus semaur ngéné: “Lah kowé kok
pada nerak angger-anggeré Gusti Allah, awit
namung kepéngin netepi adat-pernatané
mbah-mbahanmu? [4] Awit Gusti Allah ngomong:
‘Ngajènana marang bapa lan biyungmu,’
lan ‘Sapa sing mujèkké ala marang bapa lan
biyungé kudu dipatèni.’ [5] Nanging kowé mulangi:
‘Urunan kanggo ngopèni wong tuwamu kenèng
mbok kèkké marang Gusti Allah. Dadiné kowé
wis ora usah ngekèki urunan marang wong
tuwamu menèh.’ [6] Tegesé, angger-anggeré
Gusti Allah mbok undurké kanggo ngejokké
pernatan-pernatanmu déwé. [7] Kowé kuwi wong
lamis. Tyotyok tenan tembungé nabi Yésaya bab
kowé sing uniné ngéné:

[8] ‘Bangsa iki enggoné ngelem Aku namung karo
lambéné,
nanging atiné adoh sangka Aku.
[9] Tanpa guna enggoné pada ngabekti marang
Aku,
awit pernatan-pernatan sing diwulangké kuwi
namung gawéané manungsa.’”

Sing marakké atiné wong ala

[10] Gusti Yésus terus nyeluk wong-wong
kongkon pada maju, terus diomongi ngéné:
“Iki pada dirungokké lan dilebokké ing atimu!
[11] Sing marakké wong ala kuwi ora barang sing
mlebu tyangkem, ora, nanging apa sing metu
tyangkem.”
[12] Murid-muridé terus mara nang nggoné
Gusti Yésus ngomong: “Gusti, apa Kowé ngerti
nèk para Farisi pada panas atiné dongé krungu
tembungmu?”
[13] Gusti Yésus semaur: “Saben tanduran sing
ora ditandur karo Bapakku nang swarga bakal
dibedol. [14] Wong Farisi kuwi ora usah dirèwès.
Kuwi penuntun sing lamur. Lah nèk wong lamur
nuntun wong lamur liyané, kabèh loro bakal
ketyemplung nang luwangan.”
[15] Rasul Pétrus terus ngomong: “Mbok awaké
déwé didunungké tembungmu kuwi Gusti!”

16 Tembungé Gusti: “Mosok kowé uga durung
dunung? 17 Mosok kowé ora dunung nèk
sembarang sing mlebu tyangkem kuwi parané
ya nang weteng terus dietokké menèh sangka
awak? 18 Nanging apa sing metu sangka
tyangkemé wong kuwi metuné sangka atiné,
kuwi sing marakké wong ala. 19 Awit sangka
ing ati kuwi tekané pikiran-pikiran sing ala,
sing marakké wong matèni, laku bédang,
memédok, nyenyolong, ngapusi lan nyenyatur.
20 Prekara-prekara kuwi sing marakké manungsa
ala. Nanging mangan tanpa wisuh ndisik, kuwi
ora marakké wong ala.”

Pengandelé wong wédok bangsa Kanaan

21 Sangka kono Gusti Yésus terus lunga nang
bawahé kuta Sidon lan kuta Tirus. 22 Nang
kono ènèng wong wédok bangsa Kanaan mara
nang nggoné Gusti Yésus tyeluk-tyeluk: “Gusti,
Turunané ratu Daved, mbok aku dimelasi! Anakku
wédok kesurupan demit lan melaské tenan!”
23 Nanging Gusti Yésus ora semaur blas.
Murid-muridé terus pada nyuwun marang Gusti
Yésus: “Gusti, wong kuwi mbok dikongkon lunga
waé, awit wongé terus bengak-bengok ngetutké
awaké déwé.”
24 Gusti Yésus terus ngomong: “Aku iki
dikongkon marani bangsa Israèl sing ketriwal.”

25 Nanging wong wédok mau malah sujut nang
ngarepé Gusti Yésus karo nyuwun: “Gusti, mbok
aku ditulungi ta!”
26 Nanging Gusti Yésus ngomong: “Ora apik nèk
wong njikuk pangané anaké terus dikèkké asu.”
27 Wong wédoké semaur: “Pantyèn bener,
Gusti, nanging asuné lak ya mangan turahané
pangané sing nduwé omah ta!”
28 Gusti Yésus terus ngomong marang wongé:
“Ibu, pantyèn gedé tenan pengandelmu.
Kekarepanmu bakal keturutan.” Lan wiwit waktu
kuwi anaké wongé malih waras.

Gusti Yésus nambani wong okèh

29 Gusti Yésus terus lunga sangka panggonan
kono liwat pinggiré mér Galiléa, terus munggah
gunung. Gusti Yésus njagong nang kono. 30 Wong
pirang-pirang terus pada teka nggawa wong
lumpuh, wong pintyang, wong lamur, wong bisu
lan wong lara liya-liyané, dieterké nang nggoné
Gusti Yésus. 31 Wong-wong pada nggumun weruh
sing bisu bisa ngomong, sing pintyang bisa mari
sikilé, sing lumpuh bisa mlaku lan sing lamur bisa
weruh. Wong-wong kuwi terus pada ngluhurké
Gusti Allahé Israèl.

Gusti Yésus ngekèki mangan marang wong pirang-pirang èwu

32 Gusti Yésus terus nyeluk murid-muridé
diomongi ngéné: “Aku melaské marang wong-
wong. Wis telung dina enggoné ngetutké Aku lan
saiki wis ora ènèng sing dipangan. Aku ora bisa
ngongkon wong-wong kuwi mulih karo weteng
ngelih, mengko ndak ambruk nang dalan.”
33 Murid-muridé terus ngomong: “Lah nang
panggonan sing sepi iki awaké déwé kongkon
nggolèk roti nang endi kanggo ngekèki mangan
wong semono okèhé?”
34 Gusti Yésus terus takon: “Lah kowé nduwé
roti pira?”
Murid-muridé semaur: “Enèng roti pitu lan iwak
tyilik-tyilik siji-loro.”
35 Gusti Yésus terus ngongkon wong-wong
supaya pada njagong nang lemah. 36 Sakwisé
kuwi Dèkné terus njikuk roti pitu karo iwaké mau
terus ndonga marang Gusti Allah. Rotiné lan
iwaké terus dityuwil-tyuwil terus dikèkké marang
murid-muridé. Murid-muridé terus ngedum roti
lan iwaké marang wong-wong. 37 Wong kabèh
pada mangan sampèk warek. Sakwisé kuwi
murid-muridé terus nglumpukké turahané, éntuk
pitung ténggok kebek. 38 Wongé lanang sing

mèlu mangan ènèng patang èwu okèhé, wong
wédok-wédok lan botyah-botyah durung diitung.
39 Sakwisé kuwi Gusti Yésus terus ngongkon
wong-wong mulih. Dèkné terus numpak prau
arep nang bawah Makadan.

Wong Farisi lan wong Saduki njaluk tanda

16 1 Wong Farisi lan wong Saduki pada mara
nang nggoné Gusti Yésus, tujuané arep
ngenèng Dèkné. Mulané pada kepéngin weruh
tandané nèk Gusti Yésus kuwi kongkonané Gusti
Allah. 2 Gusti Yésus semaur ngéné: ("Nèk soré
langité kétok abang murup, kowé ngomong nèk
arep terang. 3 Nèk ésuk langité kétok abang
peteng, kowé ngomong nèk arep udan. Kowé
pada bisa nitèni tanda-tandané nèk arep terang
apa udan, nanging tanda-tandané jaman kowé
ora dunung.) 4 Kowé wong ala lan wong sing
ora kenèng dipretyaya, kowé pada njaluk tanda.
Nanging kowé ora bakal éntuk tanda kuwi, kejaba
namung tandané nabi Yonah."
Sakwisé ngomong ngono Gusti Yésus terus
lunga sangka kono, ninggal wong-wong kuwi.

Gusti Yésus nyenèni murid-muridé

5 Dongé pada ngabrah mér, murid-muridé
Gusti Yésus pada lali nggawa roti. 6 Gusti Yésus
ngomong marang murid-murid mau: "Kowé pada

sing ati-ati tenan karo raginé wong Farisi lan
wong Saduki.”
7 Murid-murid mau terus pada rasan-rasan:
“Gusti Yésus ngomong ngono kuwi jalaran awaké
déwé ora nggawa roti.”
8 Gusti Yésus ngerti apa sing dirembuk karo
murid-muridé, mulané terus ngomong: “Kenèng
apa kowé kok pada ngomongké bab ora nggawa
roti? Kowé kok tyilik tenan pengandelé? 9 Mosok
kowé durung nitèni lan durung dunung? Apa
kowé wis pada lali roti lima sing kanggo ngekèki
mangan wong limang èwu kaé. Pirang ténggok
turahané sing mbok lumpukké? 10 Lan roti pitu
sing kanggo ngekèki mangan wong patang èwu
kaé? Apa wis pada lali? Pirang ténggok turahané
sing mbok lumpukké? 11 Kenèng apa kowé kok
ora pada ngerti nèk sing tak omong kuwi ora bab
roti? Aku ngomongi kowé supaya pada ati-ati
tenan karo raginé wong Farisi lan wong Saduki.”
12 Entèk-entèké murid-murid pada dunung
apa sing diomong karo Gusti Yésus. Dèkné ora
ngomongké bab ragi sing dienggo nggawé roti,
nanging murid-murid kudu sing ati-ati karo
piwulangé wong Farisi lan wong Saduki.

Rasul Pétrus ngakoni nèk Gusti Yésus kuwi Kristus

13 Kadung wis tekan sak tyedeké kuta Sésaréa
Filipi, Gusti Yésus terus takon marang murid-
muridé: “Miturut omongané wong-wong, Anaké
Manungsa kuwi sapa?”
14 Murid-muridé semaur: “Enèng sing ngomong
nèk Kowé kuwi Yohanes Pembaptis, liyané
ngomong jaréné Kowé nabi Elia lan liyané menèh
ngarani Kowé nabi Yéremia apa nabi liyané.”
15 Gusti Yésus terus takon: “Lah nèk miturut
kowé déwé, Aku iki sapa?”
16 Rasul Simon Pétrus semaur: “Kowé kuwi
Kristus, Anaké Gusti Allah sing urip!”
17 Gusti Yésus terus ngomong: “Beja tenan
kowé Simon, anaké Yonah, awit dudu manungsa
sing ndunungké kuwi marang kowé, nanging
Bapakku nang swarga. 18 Lan Aku ngomong iki
marang kowé: kowé kuwi Pétrus, watu lan ing
watu kuwi Aku bakal ngedekké pasamuanku
lan pangwasané pati ora bakal bisa ngalahké.
19 Kowé bakal tak pasrahi kuntyiné Kratoné
Swarga. Apa sing mbok talèni nang bumi kéné,
bakal ditalèni uga nang swarga. Apa sing mbok
utyuli nang bumi kéné, kuwi uga bakal diutyuli
nang swarga.”

20 Sakwisé kuwi Gusti Yésus ngomongi
murid-muridé, dipenging ngomongké marang
sapa-sapa nèk Dèkné kuwi Kristus.

Gusti Yésus ngomongké bab sangsara lan patiné lan tanginé sangka pati

21 Wiwit waktu kuwi Gusti Yésus ndunung-
ndunungké marang murid-muridé nèk Dèkné
kudu budal nang kuta Yérusalèm. Nang kana
Dèkné bakal nglakoni sangsara, jalaran sangka
para penuntuné rayat, para pengarepé imam lan
para guru Kitab. Dèkné bakal dipatèni, nanging
ing telung dinané bakal tangi sangka kuburan.
22 Rasul Pétrus terus narik Gusti Yésus rada
adoh sangka murid-murid liyané terus ngomong:
“Muga-muga Gusti Allah ngalang-alangi, supaya
prekara-prekara kuwi kabèh ora nganti klakon.”
23 Nanging Gusti Yésus minger terus ngomong
marang rasul Pétrus: “Lungaa sangka ngarepku,
Sétan! Kowé ngalang-alangi Aku, awit kowé
manut karepé manungsa, ora manut karepé
Gusti Allah.”
24 Gusti Yésus terus ngomong marang murid-
muridé: “Sapa sing kepéngin mèlu Aku kudu
nglalèkké uripé déwé, manggul pentèngané lan
ngetutké Aku. 25 Awit sapa sing ngudi nylametké
uripé, malah bakal kélangan. Nanging sapa
sing kélangan uripé jalaran nglabuhi Aku, kuwi

sing bakal nemu uripé. [26] Awit apa gunané
manungsa nduwèni donya iki sak kabèhé,
nanging kélangan nyawané? Apa urip kuwi ènèng
ijolé? [27] Anaké Manungsa bakal teka bareng karo
mulékat-mulékaté nganggo kwasané Gusti Allah
Bapaké lan Dèkné bakal ngupahi kabèh manut
penggawéné déwé-déwé. [28] Dititèni omongku
iki: nang tengahé wong sing nang kéné iki bakal
ènèng sing ora bakal mati sakdurungé weruh
Anaké Manungsa teka ing kratoné."

Gusti Yésus nang gunung karo nabi Moses lan nabi Elia

17 [1] Nem dina sakwisé kuwi Gusti Yésus
ngejèk rasul Pétrus, Yohanes lan Yakobus,
seduluré Yohanes, munggah nang gunung
sing duwur. [2] Gusti Yésus terus malih rupa lan
murid-murid sing mèlu pada weruh kabèh.
Rainé Gusti Yésus semlorot kaya srengéngé
lan saliné malih putih kaya pepadang. [3] Murid
telu mau terus weruh nabi Moses lan nabi Elia
omong-omongan karo Gusti Yésus. [4] Rasul Pétrus
terus ngomong: "Gusti, kok ndilalah temen
awaké déwé nang kéné. Nèk Gusti gelem, aku
ngedekké gubuk telu, siji kanggo Gusti, siji kanggo
nabi Moses lan siji menèh kanggo nabi Elia."
[5] Dongé rasul Pétrus ijik ngomong ngono, terus
ènèng méga padang ngemuli murid-murid mau,

terus ènèng swara sangka méga mau ngomong:
“Iki Anakku sing tak trésnani; pada nggugua
tembungé!”
6 Kadung krungu swara kuwi murid-murid mau
pada kagèt lan wedi, sampèk pada niba nang
lemah. 7 Gusti Yésus terus nyedeki lan ndemèk
murid-muridé karo ngomong: “Pada ngadeka!
Aja pada wedi!” 8 Kadung wis ngadek terus
namung weruh Gusti Yésus déwé, ora ènèng
liyané menèh.
9 Dongé medun sangka gunung kono Gusti
Yésus ngomong ngéné marang murid-muridé:
“Aja ngomong karo sapa-sapa bab apa sing kowé
pada weruh mau, sakdurungé Anaké Manungsa
tangi sangka pati.”
10 Murid-murid mau terus takon: “Lah kenèng
apa para guru Kitab kok ngomong nèk nabi Elia
kudu teka ndisik?”
11 Gusti Yésus semaur: “Pantyèn, nabi Elia teka
ndisik lan dèkné bakal nyawiské sembarang
kabèh. 12 Kowé tak omongi: nabi Elia wis teka,
nanging wong-wong ora pada nitèni dèkné.
Dèkné malah digawé sak karepé. Mengkono
uga wong-wong kuwi bakal nindakké sak karepé
marang Anaké Manungsa.”
13 Murid-muridé mau terus pada dunung
nèk Gusti Yésus kuwi ngomongké bab Yohanes
Pembaptis.

Gusti Yésus nambani botyah lara ayanen

14 Kadung Gusti Yésus lan murid-muridé wis
tyampur karo wong pirang-pirang menèh, terus
ènèng wong mara lan niba nang ngarepé karo
nyuwun: 15 “Duh Gusti, mbok melas marang
anakku lanang. Dèkné lara ayanen lan ya wis
nemen. Botyahé ajek tiba nang geni lan nang
banyu. 16 Aku wis nggawa botyahé nang nggoné
murid-muridmu, nanging ora bisa nulungi.”
17 Gusti Yésus terus ngomong: “Kok kebatyut
tenan enggonmu ora pretyaya marang Gusti
Allah. Sepira menèh suwéné enggonku kudu
tyampur lan nyabari kowé? Botyahé gawanen
mbréné!” 18 Gusti Yésus terus nundung demité
sing ngwasani botyahé. Demité terus lunga lan
botyahé sakwat terus mari.
19 Sakwisé kuwi murid-muridé Gusti Yésus terus
pada marani Dèkné. Kadung déwé karo Gusti
Yésus terus pada takon: “Gusti, kenèng apa
awaké déwé kok ora bisa ngetokké demité?”
20 Gusti Yésus semaur: “Awit pengandelmu
tyilik! Ngertia, nèk kowé nduwé pengandel
sing gedéné namung sak wiji sing tyilik déwé
waé, kowé bisa ngomong marang gunung kuwi:
‘Ngaliha mbrana,’ mesti gunungé manut. Ora
bakal ènèng barang sing mokal kanggo kowé.

[21] (Nanging demit sing kaya ngono kuwi lungané
namung nganggo pandonga lan pasa.)”

Gusti Yésus ngomongké ping pindoné nèk bakal nglakoni sangsara lan pati

[22] Dongé murid-muridé ijik pada ngumpul nang
bawah Galiléa, Gusti Yésus ngomong ngéné:
“Anaké Manungsa bakal dielungké marang
wong-wong. [23] Dèkné bakal dipatèni, nanging ing
telung dinané Dèkné bakal ditangèkké menèh
karo Gusti Allah.”
Murid-muridé terus pada sedi banget.

Bab mbayar belasting kanggo Gréja Gedé

[24] Kadung pada teka nang kuta Kapèrnakum,
wong-wong sing njaluki belasting kanggo Gréja
Gedé pada marani rasul Pétrus lan takon: “Apa
gurumu ya mèlu mbayar belastingé Gréja Gedé?”
[25] Rasul Pétrus semaur: “Lah kok ora?”
Kadung rasul Pétrus tekan omah, Gusti Yésus
nakoni dèkné, sakdurungé rasul Pétrus déwé
ngomong apa-apa. Gusti Yésus takon: “Simon,
kepriyé pinemumu? Sapa sing kudu mbayar
belasting marang ratu ing donya kéné: wargané
negara apa wong liya?”
[26] Rasul Pétrus semaur: “Ya wong-wong liya!”
Gusti Yésus terus ngomong: “Dadiné anak-
anakané negara ora usah mbayar. [27] Nanging

awaké déwé aja pada ndadèkké larané atiné
wong-wong kuwi. Kana budal nang mér lan
diuntyalké pantyingmu. Iwak sing mbok pantying
sing ndisik déwé kuwi dityekel. Nang njero
tyangkemé kowé bakal nemu duwit. Dijikuk
duwit kuwi kanggo mbayar belasting marang
wong-wong kuwi, mbayar kanggo Aku lan kowé."

Piwulang bab sapa sing gedé déwé

18 1 Ing waktu kuwi para murid pada mara
nang nggoné Gusti Yésus terus takon:
"Guru, sapa ta sing gedé déwé ing Kratoné
Swarga?"
2 Gusti Yésus terus nyeluk botyah tyilik siji
dikongkon ngadek nang tengahé para murid
mau. 3 Dèkné terus ngomong: "Pada ngertia!
Nèk kowé ora malih atimu lan dadi kaya botyah
tyilik iki, kowé ora bisa mlebu Kratoné Swarga.
4 Sing gedé déwé ing Kratoné Swarga kuwi wong
sing ngasorké awaké lan dadi kaya botyah tyilik
iki. 5 Lan sapa sing nampani botyah tyilik sing
kaya ngéné iki jalaran sangka Aku, kuwi sakjané
nampani Aku."

Sing marakké nglakoni dosa

6 Gusti Yésus neruské piwulangé ngéné: "Sapa
sing marakké salah-sakwijiné botyah tyilik
sing pretyaya marang Aku sampèk ninggal

dalanku, apiké nèk wong kuwi guluné dibanduli
watu gilingan terus dijegurké nang segara
sing jeru. 7 Tyilaka tenan jagat iki, nèk ènèng
panggoda okèh sing marakké wong nglakoni
dosa. Prekara-prekara sing kaya ngono kuwi
pantyèn slawasé ya bakal ènèng, nanging tyilaka
tenan, wong sing dadi jalarané.
8 “Mulané, nèk tanganmu apa sikilmu marakké
kowé nggawé dosa, diketok waé lan dibuwang.
Awit luwih apik kanggo kowé urip manut Gusti
Allah namung karo tangan sebelah apa namung
karo sikil sebelah, tenimbang karo tangan lan
sikil genep loro, nanging awakmu sak kujur
dityemplungké nang geniné neraka. 9 Nèk
mripatmu marakké kowé nggawé dosa, dityukil
lan dibuwang. Luwung kowé urip dadi siji karo
Gusti Allah nganggo mripat siji, tenimbang
mripaté genep loro, nanging dibuwang nang
geniné neraka.
10 “Aja pada nyepèlèkké botyah-botyah tyilik
iki. Pada ngertia, botyah-botyah tyilik iki pada
nduwé mulékat nang swarga sing tansah nyedeki
Bapakku nang swarga. 11 (Awit Anaké Manungsa
kuwi tekané nylametké wong sing kesasar.)”

Piwulang bab wedus sing ilang

12 Gusti Yésus terus takon: “Kepriyé pinemumu?
Semunggoné ènèng wong nduwé wedus

satus terus ènèng siji sing ilang. Wongé terus
ngapa? Apa wongé ora terus ninggal wedusé
sing sangang puluh sanga nang pangonan
lan budal nggolèki wedus siji sing ilang mau?
13 Nèk wongé wis nemu wedusé sing ilang
mau, mesti dèkné bungahé karo wedus sing
siji kuwi ngungkul-ungkuli bungahé karo sing
sangang puluh sanga sing ora ilang. 14 Mengkono
uga Bapakmu nang swarga, Dèkné ora gelem
nèk botyah-botyah tyilik kuwi ènèng siji sing
ketriwal."

Bab ngélingké sedulur sing klèru

15 Gusti Yésus neruské piwulangé ngéné: "Nèk
kowé weruh sedulurmu nglakoni sing klèru,
diparani lan diduduhké klèruné, nanging ijènan,
tanpa wong liyané ngerti. Nèk sedulur kuwi
nggugu marang tembungmu, kowé ora kélangan
sedulur. 16 Lah nanging nèk sedulur kuwi ora
gelem ngrungokké omongmu, kowé kudu ngejèk
sedulur liyané siji apa loro. Awit nang Kitab ketulis
nèk salahé wong kudu ditetepké karo seksi loro
apa telu. 17 Nèk sedulur sing klèru kuwi meksa
durung gelem manut marang sedulur-sedulur
liyané kuwi, prekara iki kudu mbok gawa nang
ngarepé pasamuan. Nèk sakwisé kuwi wongé
meksa ora gelem manut marang pituturé

pasamuan, wongé kudu dianggep kaya wong sing
ora pretyaya lan wong ala waé.”

Bab sing ditalèni lan sing diutyuli

18 Tembungé Gusti Yésus ngéné: “Pada ngertia!
Apa sing mbok talèni ing donya kéné uga bakal
ditalèni nang swarga. Lan apa sing mbok utyuli
ing donya kéné uga bakal diutyuli nang swarga.
19 “Pada ngertia uga! Nèk ènèng wong loro
ing donya menunggal ing pandonga njaluk apa
waé, pandonga kuwi bakal dibales karo Bapakmu
nang swarga. 20 Awit nèk ènèng wong loro apa
telu pada ngumpul bebarengan lan pada nyebut
Jenengku, Aku uga nang kono.”

Piwulang bab ngapura liyané

21 Sakwisé kuwi rasul Pétrus terus mara nang
nggoné Gusti Yésus takon: “Gusti, nèk sedulurku
bolak-balik nggawé salah marang aku, sampèk
ping pira aku kudu ngapura sedulur kuwi? Apa
ora tekan ping pitu?”
22 Gusti Yésus semaur: “Ora namung ping pitu,
nanging pitung puluh ping pitu. 23 Mulané,
Kratoné Swarga kuwi kenèng dipadakké karo
sakwijiné ratu sing nagih utang marang peladèn-
peladèné. 24 Kadung ratuné molai, terus ènèng
sakwijiné peladèn digawa maju. Peladèn iki
utangé pirang-pirang mliyun. 25 Nanging wongé

ora bisa nyaur, mulané ratuné mau mréntah
kongkon ngedol peladèn mau dadi peladèn,
sak anak-bojoné lan sembarang sak nduwéné,
kanggo mbayar utangé. 26 Peladèn mau terus
niba lan sujut nang ngarepé ratuné ngomong:
‘Gusti, mbok aku disabari sedilut menèh. Kabèh
utangku bakal tak bayar.’ 27 Ratuné melas karo
peladèn mau lan wongé dikongkon mulih, malah
utangé kabèh ora usah dibayar menèh.
28 “Nanging sak lungané sangka kono, peladèn
mau kepetuk karo kantyané tunggal peladèn, sing
nduwé utang setitik marang dèkné. Kantyané
mau terus dityekel lan ditekek guluné karo
ngomong: ‘Bayaren utangmu!’ 29 Kantyané
mau terus niba njaluk kawelasan ngomong:
‘Mbok sabar ta! Utangku bakal tak bayar kabèh!’
30 Nanging peladèn mau ora gelem ngrungokké
sambaté kantyané. Malah kantyané dilebokké
setrapan nganti utangé disaur kabèh. 31 Kadung
peladèn-peladèn liyané weruh lelakon kuwi,
kabèh pada kagèt lan sedi banget, mulané terus
pada ngomongi ratuné bab kuwi. 32 Ratuné terus
kongkonan nyeluk peladèn sing ala mau terus
disenèni: ‘Kowé kuwi pantyèn peladèn sing ala
tenan. Utangmu semono okèhé kowé wis ora
usah mbayar, jalaran kowé nyuwun tenan marang
aku. 33 Apa ya wis ora sak mestiné kowé melasi
kantyamu tunggal peladèn, kaya enggonku wis

melasi kowé.’ 34 Ratuné terus nesu banget lan
peladèn sing ala mau dilebokké nang setrapan
supaya diajar, nganti utangé dibayar kabèh.
35 “Bapakku nang swarga uga bakal nindakké
mengkono kuwi marang kowé, nèk kowé ora
ngapura marang sedulurmu sak atimu.”

Bab pegatan

19 1 Sakwisé ngrampungké piwulangé kuwi
Gusti Yésus terus ninggal bawah Galiléa
budal nang bawah Yudéa, ngabrah laut Yordan.
2 Wong pirang-pirang pada ngetutké Dèkné lan
kabèh pada ditambani larané.
3 Terus ènèng wong Farisi pada teka, jawané
arep ngenèng Dèkné nganggo pitakonan. Mulané
terus pada takon ngéné marang Gusti Yésus:
“Apa wong lanang éntuk megat bojoné manut
sak karepé déwé?”
4 Saurané Gusti Yésus: “Apa kowé ora matya
nang Kitab Sutyi nèk Gusti Allah enggoné nggawé
manungsa kawit wiwitané rupa wong lanang
lan wong wédok? 5 Gusti Allah uga ngomong:
‘Mulané wong lanang kudu ninggal bapa lan
biyungé lan dadi siji karo bojoné, dadiné wong
loro dadi daging siji.’ 6 Wong loro kuwi wis ora
loro menèh, nanging namung siji. Lan apa sing
wis didadèkké siji karo Gusti Allah, manungsa ora
kenèng misah.”

7 Para Farisi terus pada takon: “Lah nèk ngono,
lah kenèng apa nabi Moses kok ngomong nèk
wong lanang kudu ngekèki layang pegat marang
bojoné nèk dipegat? Apa kuwi tegesé ora nglilani
pegatan?”
8 Gusti Yésus terus ngomong: “Nabi Moses
enggoné nglilani kowé megat bojomu kuwi
jalaran kowé ora kenèng dikandani, nanging
ing wiwitané ora kaya ngono! 9 Kowé pada tak
kandani: Sapa megat bojoné terus kawin karo
wong liyané, wong kuwi laku bédang, kejaba nèk
bojoné laku bédang.”
10 Murid-muridé Gusti Yésus terus ngomong:
“Lah nèk wong omah-omah kaya ngono lakuné,
apa ora luwih apik nèk ora omah-omah waé.”
11 Gusti Yésus semaur: “Ora saben wong bisa
nglakoni kuwi, namung wong sing dipiji karo
Gusti Allah. 12 Awit ènèng wong sing ora bisa
omah-omah, jalaran kawit lair wis ngono. Enèng
uga sing ora bisa omah-omah, jalaran didadèkké
ngono karo wong liyané. Lan ènèng liyané menèh
sing milih ora omah-omah sangka karepé déwé,
jalaran namung kepéngin ngurusi Kratoné Gusti
Allah. Sapa sing bisa nglakoni, ya bèn nglakoni.”

Gusti Yésus mberkahi botyah-botyah

13 Ing sakwijiné dina wong-wong pada nggawa
anak-anaké nang nggoné Gusti Yésus, nyuwun

supaya pada didongakké lan diberkahi. Nanging
wong-wong kuwi pada disenèni karo murid-
muridé. 14 Gusti Yésus malah ngomong marang
murid-muridé: “Mbok bèn botyah-botyah kuwi
pada mbréné, aja dialang-alangi, awit Kratoné
Swarga kanggo wong sing kaya botyah-botyah
kuwi.”
15 Gusti Yésus terus numpangi tangan marang
botyah-botyah, terus lunga sangka panggonan
kono.

Wong enom sing sugih

16 Ing sakwijiné dina ènèng wong enom mara
nang nggoné Gusti Yésus, takon ngéné: “Guru,
supayané bisa nampa urip langgeng, aku kudu
nglakoni penggawé betyik apa?”
17 Gusti Yésus semaur: “Kenèng apa kowé kok
takon marang Aku bab apa sing betyik? Namung
siji sing betyik, yakuwi Gusti Allah. Nèk kowé
kepéngin nampa urip langgeng, kowé kudu
nglakoni angger-anggeré Gusti Allah kabèh.”
18 Tembungé wong enom mau: “Angger-angger
sing endi?”
Gusti Yésus terus semaur: “Kowé aja mematèni,
aja laku bédang, aja nyolong, aja ngapusi.
19 Ngajènana marang bapa-biyungmu lan trésnaa
marang wong liya kaya enggonmu trésna marang
awakmu déwé.”

20 Wongé terus ngomong ngéné: “Angger-
angger kabèh kuwi wis tak lakoni. Lah ijik kurang
apa menèh?”
21 Tembungé Gusti Yésus ngéné: “Nèk kowé
kepéngin sampurna, barang-barang nduwému
diedol kabèh. Sepira payuné dikèkké marang
wong sing ora nduwé, supaya kowé nduwé banda
nang swarga. Sakwisé kuwi terus mbrénéa mèlu
Aku.”
22 Kadung krungu tembung kuwi, wong enom
mau terus lunga karo sedi, awit dèkné sugih
banget.
23 Gusti Yésus terus ngomong marang murid-
muridé: “Kowé pada tak omongi: pantyèn angèl
tenan kanggo wong sugih mlebu ing Kratoné
Swarga. 24 Tak balèni menèh tembungku: malah
luwih gampang unta mlebu bolongané dom,
tenimbang wong sugih mlebu Kratoné Gusti
Allah.”
25 Krungu tembung kuwi mau para murid kagèt
banget, terus takon: “Lah nèk ngono, sapa sing
bisa slamet?”
26 Gusti Yésus nyawang murid-muridé terus
ngomong: “Kanggo manungsa prekara kuwi
pantyèn mokal, nanging kanggo Gusti Allah ora
ènèng barang sing mokal.”

Upahé murid-muridé Gusti Yésus

[27] Rasul Pétrus terus ngomong marang
Gusti Yésus: “Gusti, awaké déwé wis ninggal
sembarangé awaké déwé lan saiki mèlu Kowé!
Awaké déwé bakal éntuk apa?”
[28] Saurané Gusti Yésus: “Kowé pada tak
omongi, mbésuk ing entèk-entèkané jaman
Anaké Manungsa bakal njagong nang dampar
pangwasa. Ing waktu iku kowé sing pada mèlu
Aku uga bakal mèlu njagong nang dampar lan
ngrutu taleré Israèl rolas. [29] Lan saben wong sing
ninggal omahé, seduluré lanang apa wédok,
bapa-ibuné, anak-anaké lan keboné, jalaran
nglabuhi Aku, wong kuwi bakal nampa ijolé
ping satus lan uga bakal éntuk urip langgeng.
[30] Nanging okèh wong sing tekané ndisik bakal
dadi kèri déwé lan okèh wong sing tekané kèri
bakal dadi ndisik déwé.”

Piwulang bab wong-wong sing kerja nang kebon dreif

20 [1] Gusti Yésus mulangi ngéné: “Kratoné
Swarga kuwi kenèng dipadakké karo wong
sing nduwé kebon dreif. Esuk mruput wongé
wis budal nggolèk wong sing kudu ngerjani
keboné. [2] Kadung wis pada setuju bab bayarané
saben wong sedina, wong-wong terus dikongkon

budal nyambutgawé nang keboné. [3] Kira-kira
jam sanga ésuk sing nduwé kebon lunga menèh
terus weruh wong siji-loro nganggur nang lataré
pasar. [4] Sing nduwé kebon mau terus ngomong
marang wong-wong sing nganggur kuwi: ‘Hayuk
pada nyambutgawé nang kebonku, kowé bakal
tak bayar sak mestiné!’ [5] Wong-wong terus pada
budal. Kira-kira jam rolas lan jam telu awan wong
sing nduwé kebon lunga menèh nggolèk wong.
[6] Kira-kira jam lima soré wongé uga budal menèh,
terus weruh wong-wong pada nganggur, terus
ditakoni: ‘Kenèng apa kowé kok pada nganggur
nang kéné sedina muput?’ [7] Wong-wong semaur:
‘Lah ora ènèng sing ngekèki kerjanan kok!’ Sing
nduwé kebon terus ngomong: ‘Nèk ngono, hayuk
nyambutgawé nang kebonku waé.’
[8] “Kadung wis surup, sing nduwé kebon terus
ngomong marang mandoré: ‘Kana sing kerja pada
dityeluk lan dikèki bayarané. Molai karo sing teka
kèri déwé nganti tekan sing teka ndisik déwé.’
[9] Wong-wong sing nyambutgawé molai kira-kira
jam lima terus pada teka lan nampa bayarané
wong kerja sedina. [10] Sakwisé kuwi wong-wong
sing molai kerja kawit ésuk terus pada mara,
mikiré bakal nampa bayaran luwih okèh. Nanging
wong-wong kuwi uga nampa bayarané wong
kerja sedina. [11] Wong-wong nampani bayarané
karo nggresah marang sing nduwé kebon.

12 Tembungé: ‘Lah sing teka kèri kerjané namung
sak jam, lah kok dibayar tunggalé karo awaké
déwé sing kerja kepanasen sedina muput.’
13 “Sing nduwé kebon terus semaur: ‘Lo,
aku ora ngapusi kowé! Kowé lak wis setuju ta
nampa bayarané wong kerja sedina? 14 Ditampa
bayaranmu kuwi lan kana lunga! Pantyèn aku
karep ngekèki wong sing teka kèri bayaran sing
tunggalé karo bayaranmu. 15 Apa aku ora éntuk
nganggokké duwitku manut karepku déwé?
Kenèng apa kowé kok mèri nèk aku nggawé
betyik marang liyané?’”
16 Gusti Yésus terus ngomong: “Pantyèn kaya
ngono, wong-wong sing teka kèri bakal dadi
ndisik déwé lan wong-wong sing ndisik déwé
bakal dadi sing kèri.”

Gusti Yésus ngomongké ping teluné nèk Dèkné bakal dipatèni

17 Dongé pada mlaku budal nang kuta
Yérusalèm, Gusti Yésus nyeluk murid-muridé
rolas didèwèkké, terus ngomong: 18 “Kowé pada
ngerti nèk awaké déwé saiki budal nang kuta
Yérusalèm. Nang kana Anaké Manungsa bakal
dipasrahké marang para pengarepé imam lan
guru Kitab. Wong-wong kuwi bakal netepké
setrapan pati marang Dèkné. 19 Sakwisé kuwi
wong-wong bakal masrahké Dèkné marang

bangsa Rum, supaya dipoyoki, dipetyuti terus dipentèng. Nanging ing telung dinané Dèkné bakal ditangèkké sangka pati karo Gusti Allah.”

Penjaluké bojoné Sébédéus

20 Bojoné Sébédéus mara nang nggoné Gusti Yésus karo anaké lanang loro. Wongé terus sujut arep nduwèni tembung.
21 Gusti Yésus terus takon: “Apa sing mbok karepké?”
Bojoné Sébédéus terus ngomong: “Gusti, mbok janji ta, nèk Gusti mbésuk dadi ratu, anakku kabèh loro kelilan njagong nang sebelahé Gusti, sing siji tengen lan liyané kiwa?”
22 Gusti Yésus semaur: “Kowé kuwi ora ngerti apa sing mbok jaluk. Apa kowé wani nglakoni kasangsaran sing bakal tak lakoni?”
Saurané: “Ya Gusti, awaké déwé wani!”
23 Gusti Yésus terus ngomong: “Pantyèn, kasangsaran sing bakal tak lakoni kowé uga bakal nglakoni. Nanging bab njagong nang sebelah tengen apa kiwaku, kuwi Aku ora nduwé kwasa ngarani. Jagongan kuwi wis dityawiské kanggo wong-wong sing wis dipilih karo Bapakku.”
24 Kadung murid sepuluh liyané krungu bab kuwi, terus pada nesu marang sedulur loro mau.
25 Mulané Gusti Yésus terus nyeluk murid-muridé kabèh terus diomongi ngéné: “Kowé pada ngerti

déwé nèk para penuntun malah pada ngerèh
bangsané lan semono uga para penggedé,
kuwi malah pada nindes bangsané. [26] Nanging
kowé aja kaya ngono. Sapa sing kepéngin dadi
pengarep, kuwi kudu ngladèni kowé. [27] Lan sapa
sing kepéngin dianggep gedé déwé, kuwi sing
kudu dadi peladèné liyané. [28] Didelokké ta Anaké
Manungsa, Dèkné tekané ora supaya diladèni,
nanging malah ngladèni lan masrahké nyawané
kanggo nylametké wong okèh.”

Gusti Yésus nambani wong lamur loro

[29] Dongé Gusti Yésus lan murid-muridé pada
ninggal kuta Yériko, wong pirang-pirang pada
ngetutké. [30] Nang pinggir dalan ènèng wong
lamur loro pada njagong. Kadung krungu nèk
Gusti Yésus liwat, wong lamur loro mau pada
bengok-bengok: “Gusti, Turunané ratu Daved,
mbok melas karo awaké déwé!”
[31] Wong okèh sing nang kono pada nyenèni
wong loro kuwi kongkon meneng. Nanging malah
tambah banter sing mbengok: “Gusti, Turunané
ratu Daved, mbok melas karo awaké déwé!”
[32] Gusti Yésus terus mandek, terus wong loro
mau dityeluk. Dèkné takon: “Kowé njaluk apa?”
[33] Semauré: “Awaké déwé nyuwun bisa weruh
menèh, Gusti!”

34 Gusti Yésus melas marang wong loro kuwi,
terus didemèk mripaté. Sakwat terus pada bisa
weruh menèh, terus mèlu Gusti Yésus.

Gusti Yésus mlebu kuta Yérusalèm diarak-arak wong okèh

21 1 Kadung wis mèh tekan kuta Yérusalèm,
Gusti Yésus lan murid-muridé mampir
nang désa Bètfaké, tyedek karo gunung Olèf.
Nang kono Gusti Yésus terus ngongkon murid
loro kongkon budal ndisik. 2 Gusti Yésus ngomong
ngéné: “Kana budal nang désa nang ngarep
kuwi. Nang kono kowé bakal weruh kimar
wédok karo anakané dikentyang. Kimaré diutyuli
terus digawa mbréné. 3 Nèk ènèng wong takon
apa-apa, ngomong ngéné waé: ‘Gusti mbutuhké.
Nèk wis rampung, bakal dibalèkké.’”
4 Dadiné bisa keturutan sing wis diomong karo
sakwijiné nabi, sing uniné ngéné:
5 “Dikabarké marang wong-wong nang Sion:
Ratumu nekani kowé,
Dèkné andap-asor
lan tekané numpak anakan kimar.”
6 Murid loro mau terus budal lan nuruti apa sing
diomong karo Gusti Yésus. 7 Kimar lan anakané
terus digawa. 8 Murid-murid pirang-pirang sing
nang kono terus pada njèrèng klambiné nang
dalan sing arep diliwati Gusti Yésus. Wong-wong

liyané pada ngepèk pangé wit-witan terus
disèlèhké nang dalan. [9] Wong pirang-pirang pada
mlaku nang ngarepé lan nang mburiné Gusti
Yésus, terus pada surak-surak: “Hosana, hayuk
dipuji Turunané ratu Daved. Muga kaberkahan
sing teka ing jenengé Gusti. Hosana, hayuk dipuji
Gusti Allah sing nang swarga!”
[10] Kadung Gusti Yésus wis mlebu nang kuta
Yérusalèm, wong sak kuta pada gègèr lan pada
takon: “Sing teka kuwi sapa ta?”
[11] Wong-wong sing pada mèlu Gusti Yésus
semaur: “Kuwi nabi Yésus, sangka kuta Nasarèt
nang distrik Galiléa!”

Gusti Yésus mlebu nang Gréja Gedé

[12] Gusti Yésus terus mlebu nang lataré Gréja
Gedé. Wong-wong sing dodolan lan tetuku nang
lataré Gréja Gedé kono pada diusir kongkon lunga
kabèh. Méja-méjané sing tukang ngijoli duwit
lan dingklik-dingkliké sing dodol manuk dara
diglémpangké kabèh. [13] Gusti Yésus ngomong
marang wong-wong sing dodolan: “Nang Kitab
wis ditulis nèk Gusti Allah ngomong: ‘Omahku
bakal diarani panggonan kanggo pamuji,’ nanging
saiki mbok dadèkké rongé maling.”
[14] Nang Gréja Gedé kono ènèng wong lamur lan
wong lumpuh pada nang nggoné Gusti Yésus.
Kabèh pada diwaraské. [15] Nanging kadung para

pengarepé imam lan para guru Kitab pada weruh
enggoné Gusti Yésus nindakké mujijat-mujijat
lan botyah-botyah pada surak-surak: “Dipuji
Turunané ratu Daved,” terus pada nesu. 16 Para
pengarepé imam lan para guru Kitab terus
ngomong marang Gusti Yésus: “Apa Kowé ora
krungu tembungé botyah-botyah kuwi?”
Gusti Yésus semaur: “Ya, Aku krungu. Nanging
apa Kowé durung tau matya nang Kitab Sutyi,
sing uniné ngéné: ‘Botyah-botyah lan bayi-bayi
wis mbok blajari memuji Jenengmu.’”
17 Gusti Yésus terus ninggal wong-wong kuwi,
lunga sangka kuta Yérusalèm, terus budal nang
désa Bétani lan nginep nang kono.

Wit anjir sing ora metu wohé

18 Esuké, dongé balik nang kuta Yérusalèm,
Gusti Yésus krasa ngelih nang dalan. 19 Dèkné
weruh wit anjir nang pinggir dalan, terus
diparani. Nanging ora ènèng wohé siji-sijia,
namung godong. Mulané Gusti Yésus terus
ngomong marang wité: “Slawas-lawasé kowé ora
bakal ngetokké woh menèh!” Sakwat wité terus
garing.
20 Kadung murid-muridé weruh lelakon kuwi
mau, terus pada nggumun banget, mulané pada
takon: “Lah wité anjir kok dadi garing ngono,
Gusti?”

[21] Gusti Yésus semaur: “Pada ngertia, nèk kowé
pretyaya lan ora mangu-mangu, kowé ya bisa
nindakké sing tak tindakké marang wit anjir
kuwi. Malah ora namung kuwi waé, kowé bisa
ngongkon gunung kaé ngomong: ‘Mumbula,
njegura nang segara,’ lan kuwi ya bakal klakon.
[22] Sembarang sing mbok jaluk ing pandonga
bakal klakon, janji kowé pretyaya.”

Pitakonan bab pangwasané Gusti Yésus

[23] Gusti Yésus terus mlebu nang Gréja Gedé
lan mulangi nang kono. Ing tengah-tengahé
memulang ènèng pengarepé imam lan para
guru Kitab mara nang nggoné Gusti Yésus takon:
“Guru, enggonmu nindakké prekara kuwi kabèh
éntuk pangwasa sangka ngendi? Sapa ta sing
ngekèki pangwasa marang Kowé?”
[24] Gusti Yésus semaur ngéné: “Aku arep
takon marang kowé ndisik. Nèk kowé wis
mangsuli pitakonanku, Aku ya bakal mangsuli
pitakonanmu. [25] Sapa sing ngekèki pangwasa
marang nabi Yohanes kanggo mbaptis? Gusti
Allah apa manungsa?”
Para pengarepé imam lan para guru Kitab
terus pada rembukan déwé: “Nèk awaké déwé
ngomong: ‘Sangka Gusti Allah,’ lah mengko
Dèkné semaur: ‘Lah kenèng apa kowé kok ora
pretyaya marang nabi Yohanes?’ [26] Lah nèk

awaké déwé semaur: ‘Sangka manungsa,’ awaké
déwé wedi karo wong okèh iki, awit wong-wong
kuwi kabèh nganggep Yohanes kuwi nabi.”
27 Dadiné para pengarepé imam lan para guru
Kitab pada semaur: “Awaké déwé ora ngerti!”
Gusti Yésus terus semaur: “Nèk ngono, kowé ya
ora bakal tak omongi sapa sing ngekèki pangwasa
marang Aku kanggo nindakké prekara kuwi mau
kabèh.”

Piwulang bab anak loro

28 Gusti Yésus terus ngomong: “Kepriyé
pinemumu bab iki? Enèng wong nduwé anak
loro. Wongé marani anaké mbarep terus
ngomong: ‘Lik, dina iki kana kowé nyambutgawé
nang kebon dreif.’ 29 Anaké semaur: ‘Ya Pak,’
nanging ora budal. 30 Bapaké terus marani
anaké sing enom, terus dikongkon nyambutgawé
nang keboné. Anaké enom semaur: ‘Aku emoh
Pak,’ nanging terus gela, mulané terus budal.
31 Anak loro mau sing endi sing nindakké karepé
bapaké?”
Wong-wong terus semaur: “Ya sing enom.”
Gusti Yésus terus ngomong: “Pada titènana,
wong-wong belasting lan wong-wong lonté
malah bakal mlebu ndisik ing Kratoné Gusti
Allah tenimbang kowé. 32 Awit nabi Yohanes
teka lan nduduhké dalané Gusti Allah marang

kowé, nanging kowé ora pada pretyaya marang dèkné. Wong-wong belasting lan wong-wong lonté malah pada pretyaya marang dèkné. Kowé pada weruh kuwi, nanging kowé ora terus malih pikirané lan pretyaya marang dèkné.”

Piwulang bab wong nyéwa kebon

33 Gusti Yésus ngomong: “Pada dirungokké
piwulang iki. Enèng wong sugih nduwé kebon
dreif. Keboné dipageri mubeng lan digawèkké
panggonan kanggo meres dreifé. Wongé uga
ngedekké gubuk duwur kanggo njaga. Sakwisé
kuwi keboné terus diséwakké marang wong-
wong liyané. Wongé déwé terus lunga nang
liya negara. 34 Kadung wis wayahé panèn sing
nduwé kebon teka terus kongkonan sing kerja
supaya nang nggoné wong-wong sing nyéwa
keboné. Kongkon njaluk bagèané dèkné sangka
pametuné keboné. 35 Nanging wong-wong sing
dikongkon mau malah dityekel karo wong-wong
sing nyéwa kebon. Enèng sing digebuki, ènèng
sing dipatèni lan ènèng sing dibandemi watu.
36 Sing nduwé kebon terus ngongkon wong liyané
menèh, okèhé ngungkuli sing ndisik. Nanging
kongkonan sing iki kabèh pada waé ngalami kaya
sing ndisik. 37 Entèk-entèké sing nduwé kebon
ngongkon anaké déwé, mikiré wong-wong sing
nyéwa kebon ngajèni marang anaké dèkné.

38 Nanging kadung wong-wong sing nyéwa kebon
weruh anaké sing nduwé kebon teka, terus pada
rembukan ngéné: ‘Lah iki anaké sing nduwé
kebon teka. Hayuk dipatèni waé, supaya awaké
déwé éntuk warisané.’ 39 Anaké sing nduwé
kebon mau terus dityekel, disèrèt metu sangka
keboné terus dipatèni.”
40 Gusti Yésus terus takon: “Nèk sing nduwé
kebon teka, wong-wong sing nyéwa keboné bakal
dikapakké?”
41 Wong-wong sing ditakoni pada semaur: “Ya
wis sak mestiné nèk wong-wong ala kuwi bakal
dipatèni kabèh. Lah keboné dreif mesti bakal
diséwakké marang wong liya-liyané, sing pada
gelem ngekèkké bagèané sing nduwé kebon
pendak panèn.”
42 Gusti Yésus terus takon: “Apa kowé pada
durung tau matya tulisan iki nang Kitab:

‘Watu sing ora dikanggokké karo sing nggawé
omah,
kuwi dadi watu sing penting déwé.
Iki penggawéné Gusti,
mulané ya nggumunké tenan.’

43 Mulané Aku ngomong marang kowé: Kratoné
Gusti Allah bakal direbut sangka kowé lan
dikèkké marang bangsa liya, sing nggugu marang
tembungé. 44 (Sapa sing tiba ing watu kuwi bakal
ajur lan sing ketiban watu kuwi bakal remuk.)”

45 Kadung para pengarepé imam lan para Farisi
pada krungu tembungé Gusti Yésus kuwi, terus
pada rumangsa nèk wong-wong kuwi déwé sing
disemoni. 46 Wong-wong terus pada kepéngin
nyekel Dèkné, nanging pada wedi karo rayaté,
sing nganggep Gusti Yésus kuwi nabi.

Piwulang bab mantènan gedé

22 1 Gusti Yésus memulang menèh marang
wong-wong nganggo sakwijiné gambar.
2 Tembungé Gusti Yésus ngéné: “Kratoné
Swarga kenèng dipadakké karo sakwijiné ratu
sing arep nduwé gawé gedèn, jalaran arep
ngawinké anaké lanang. 3 Ratu mau ngongkon
para peladèné ngundangi wong-wong sing
diulemi. Nanging wong-wong ora gelem teka.
4 Ratuné terus ngongkon peladèn-peladèn liyané,
diomongi ngéné: ‘Kana wong-wong sing diulemi
diomongi nèk péstané wis ditata. Sapi lanang
lan pedèt-pedèt pilihan wis dibelèh. Sembarang
wis rampung. Kongkon ndang pada nekani
péstané!’ 5 Nanging wong-wong sing diulemi ora
teka. Malah pada lunga ngurusi penggawéané
déwé-déwé. Enèng sing nang kebon, liyané
ngurusi dagangané. 6 Malah ènèng sing pada
nyekel peladèné ratuné, dipilara lan dipatèni.
7 Mulané ratuné terus nesu banget. Dèkné
terus ngongkon soldat-soldaté, kongkon matèni

wong-wong sing matèni peladèn-peladèné
lan kongkon ngobong kutané. 8 Ratuné terus
ngomong marang para peladèné: ‘Péstané
mantènan wis ditata, nanging wong-wong sing
diulemi pada ora pantes. 9 Mulané kana saiki
pada nang prapatan-prapatan lan sapa waé sing
ketemu diundang kongkon teka nang péstané
mantènan.’ 10 Para peladèn mau terus budal nang
prapatan-prapatan. Kabèh wong sing ketemu,
sing ala lan sing betyik, terus pada dikumpulké.
Panggonan pésta saiki kebek karo dayoh.
11 “Kadung ratuné mlebu kepéngin weruh
dayoh-dayohé, dèkné terus weruh ènèng
sakwijiné dayoh ora nganggo salin pésta.
12 Dayoh kuwi terus ditakoni: ‘Sedulur, lah kowé
kok mlebu tanpa nganggo salin pésta?’ Nanging
dayohé ora bisa semaur apa? 13 Ratuné terus
ngomong marang para peladèné: ‘Wong iki
dibanda lan dietokké sangka kéné, dibuwang
nang panggonan sing peteng. Nang kono dèkné
bakal tangisan lan kerot untu.’”
14 Gusti Yésus terus nutup piwulangé ngéné:
“Pantyèn okèh wong sing dipanggil, nanging
namung setitik sing pantes dipilih.”

Pitakonan bab mbayar belasting

15 Para Farisi terus lunga lan pada rembukan
kepriyé bisané ngenèng Gusti Yésus nganggo

pitakonan. [16] Terus pada kongkonan murid-
muridé kono bareng karo wong-wong golongané
ratu Hérodès marani Gusti Yésus. Wong-wong
iki terus takon: “Guru, awaké déwé ngerti nèk
kowé wong jujur lan blaka enggoné mulangké
bab kekarepané Gusti Allah kanggo manungsa.
Kowé ora wedi lan ora perduli karo sapa-sapa.
[17] Mulané awaké déwé kepéngin ngerti sangka
Kowé bab iki: mbayar belasting marang ratuné
Rum kuwi éntuk apa ora?”
[18] Nanging Gusti Yésus ngerti nèk wong-wong
kuwi tujuané ala, mulané terus ngomong: “Kowé
kuwi lamis. Kenèng apa kowé kok arep ngenèng
Aku? [19] Ndelok kéné duwit sing dienggo mbayar
belasting.”
Terus ènèng sing nggawa duwit pérak siji.
[20] Gusti Yésus terus takon: “Nang duwit iki ènèng
gambaré lan jenengé sapa?”
[21] Wong-wong semaur: “Gambaré lan jenengé
ratuné Rum!”
Gusti terus ngomong: “Nèk ngono, apa sing
wèké ratuné ya dikèkké marang ratuné lan apa
sing wèké Gusti Allah ya kudu dikèkké marang
Gusti Allah.”
[22] Wong-wong pada nggumun banget krungu
Gusti Yésus ngomong ngono kuwi. Wong-wong
terus ora ngrusui Dèkné menèh, terus pada
lunga.

Gusti Allahé wong urip

23 Ing dina kuwi uga ènèng wong golongan
Saduki siji-loro nang nggoné Gusti Yésus. Wong
Saduki nganggepé wong mati ora bakal tangi
menèh. 24 Mulané pada takon marang Gusti
Yésus: “Guru, nabi Moses mulangi ngéné:
‘Nèk ènèng wong lanang mati tanpa ninggal
turunan, seduluré lanang kudu ngepèk bojoné
sing ditinggal mati kuwi, supaya bisa nggawé
turunan.’ 25 Lah saiki ènèng sedulur pitu. Sing
mbarep kawin, nanging terus mati tanpa ninggal
anak. Bojoné terus diepèk karo adiké sing mati.
26 Uga adiké mati tanpa ninggal anak. Mengkono
lelakoné karo sedulur sing nomer telu tumekané
sedulur sing nomer pitu, kabèh mati tanpa
ninggal anak. 27 Entèk-entèké wong wédoké
mati pisan. 28 Saiki awaké déwé arep takon: Lah
mbésuk nèk wong mati pada tangi, wong wédok
kuwi dadi bojoné sedulur sing endi? Awit sedulur
pitu kuwi kabèh wis tau dadi bojoné wong wédok
mau?”
29 Gusti Yésus semaur: “Kowé kuwi klèru kabèh.
Kowé kuwi ora dunung isiné Kitab lan kowé blas
ora ngerti kwasané Gusti Allah. 30 Awit mbésuk
nèk wong-wong tangi sangka pati uripé bakalé
kaya mulékat nang swarga, ora ènèng tyarané
bebojoan. 31 Lan bab tangi menèh sangka pati,

apa kowé ora tau matya tembungé Gusti Allah
marang kowé, sing uniné ngéné: ‘Aku iki Gusti
Allahé Abraham, Gusti Allahé Isak lan Gusti
Allahé Yakub!’ Gusti Allah kuwi dudu Gusti Allahé
wong mati, nanging Gusti Allahé wong urip.”
32 (22:31)
33 Sakwisé wong-wong krungu katerangan
sing ngono kuwi, kabèh pada nggumun karo
piwulangé Gusti Yésus.

Wèt sing gedé déwé

34 Kadung para Farisi krungu nèk Gusti Yésus wis
nylakepké wong Saduki, terus pada nglumpuk.
35 Enèng siji, sakwijiné guru Kitab, arep ngenèng
Gusti Yésus nganggo pitakonan ngéné: 36 “Guru,
wèt sing endi nang Kitab sing gedé déwé?”
37 Gusti Yésus semaur: “Wèt sing gedé déwé ya
iki: Kowé kudu trésna marang Gusti Allahmu sak
atimu, sak nyawamu lan nganggo sak ènèngé
pikiranmu. 38 Iku wèt sing gedé déwé lan sing
penting déwé. 39 Wèt liyané sing uga penting
kaya sing ndisik kuwi ya iki: ‘Trésnaa marang
pepadamu kaya enggonmu nrésnani awakmu
déwé.’ 40 Kabèh wèt-wèté nabi Moses lan sing
diwulangké karo para nabi liyané tibané ya nang
wèt loro kuwi.”

Pitakonan bab Kristus lan bab Turunané ratu Daved

41 Dongé para Farisi ijik nglumpuk nang kono,
Gusti Yésus terus takon marang wong-wong
kuwi: “Kepriyé pinemumu bab Kristus? Dèkné
kuwi turunané sapa ta?” 42 Wong-wong semaur:
“Turunané ratu Daved.”
43 Gusti Yésus terus ngomong: “Lah nèk ngono,
lah ratu Daved kok nyeluk Kristus kuwi Gusti?
Awit katuntun Rohé Gusti Allah ratu Daved lak
ngomong ngéné ta: 44 ‘Gusti Allah wis ngomong
marang Gustiku:
Kéné njagong nang tengenku,
nganti mungsuhmu sak kabèhé wis
tak telukké marang kowé.’
45 Lah nèk ratu Daved nyeluk Kristus kuwi Gusti,
lah mosok Kristus turunané ratu Daved?”
46 Ora ènèng wong siji waé sing bisa ngomong
apa-apa. Wiwit dina kuwi ora ènèng wong sing
wani takon-takon menèh marang Gusti Yésus.

Dirungokké piwulangé, nanging aja ditiru tumindaké

23 1 Gusti Yésus terus ngomong ngéné
marang wong-wong lan marang murid-
muridé: 2 “Para guru Kitab lan para Farisi kuwi
sing nduwèni kwasa ndunung-ndunungké

wèt-wèté nabi Moses. [3] Mulané kudu dilakoni
lan kabèh piwulangé kudu dituruti sing sak
mestiné. Nanging aja pada niru klakuané, awit
wong-wong kuwi déwé ora pada nglakoni apa
sing diwulangké. [4] Pada nggawé pernatan-
pernatan sing abot kanggo wong liyané, nanging
wong-wong kuwi déwé ora pada nindakké.
[5] Sembarang sing ditindakké namung supaya
kétok wong. Kayadéné: nganggo tali sembayang
amba nang batuké lan lengené, gombyoké
saliné digawé dawa. [6] Nèk nang kumpulan pésta
seneng njagong nang jagongané wong gedé lan
nèk nang sinaguk njaluké njagong nang ngarep
déwé. [7] Nèk nang pasar-pasar seneng digatèkké
lan njaluké dityeluk ‘Guru’. [8] Nanging kowé aja
seneng dityeluk ‘Guru’, awit gurumu namung siji
lan kowé kabèh pada tunggal sedulur. [9] Kowé uga
aja nyeluk wong ing donya kéné ‘Bapak’, awit
bapakmu namung siji, yakuwi sing nang swarga.
[10] Kowé uga aja gelem dityeluk ‘Penuntun’, awit
penuntunmu namung siji, yakuwi Kristus. [11] Sing
gedé déwé nang tengahmu kudu ngladèni liyané.
[12] Sapa sing ngluhurké awaké déwé, iku bakal
diasorké, malah sapa sing ngasorké awaké déwé,
iku bakal diluhurké.”

Gusti Yésus nyenèni para guru Kitab lan para Farisi

13 Gusti Yésus ngomong ngéné marang para
guru Kitab lan para Farisi: “Tyilaka kowé, para
guru Kitab lan para Farisi! Kowé kuwi wong lamis!
Kowé pada ngalang-alangi wong-wong sing arep
mlebu Kratoné Gusti Allah. Kowé déwé pada ora
gelem, nanging wong liya sing gelem malah mbok
alang-alangi. 14 (Tyilaka kowé, para guru Kitab lan
para Farisi! Kowé wong lamis. Kowé pada nggolèk
akal werna-werna kanggo meres randa-randa lan
ngrampok omahé. Terus étok-étoké ndonga sing
dawa. Mulané kowé bakal nampa setrapan sing
luwih abot.)
15 “Tyilaka kowé, para guru Kitab lan para Farisi!
Kowé kuwi wong lamis! Kowé pada lunga adoh,
nganti nyabrang segara lan ndlajahi daratan
kepéngin éntuk wong siji sing mèlu agamamu.
Nanging nèk wongé wis mèlu agamamu, wongé
mbok matengké kanggo neraka, malah alané
wongé ping pindoné kowé déwé.
16 “Tyilaka kowé, penuntun-penuntun sing
pityek. Kowé ngomong: ‘Sapa sumpah nyebut
Gréja Gedé, wong kuwi ora ketyentyang
sumpahé. Nanging sapa sumpah nyebut emasé
Gréja Gedé, sumpah kuwi nyentyang.’ 17 Kowé
kuwi pantyèn wong bodo lan pityek. Awit, apa

sing luwih gedé ajiné: emasé apa Gréja Gedé, sing
nyutyèkké emasé? 18 Kowé uga mulang ngéné:
‘Sapa sumpah nyebut altaré Gusti Allah, wong
kuwi ora ketyentyang sumpahé. Nanging sapa
sumpah nyebut kurban sing nang altar, wong
kuwi ketyentyang marang sumpahé.’ 19 Kowé
pantyèn wong pityek tenan! Apa sing luwih
gedé ajiné: kurbané apa altaré, sing nyutyèkké
kurban kuwi? 20 Sapa sing sumpah nyebut altaré
Gusti Allah, kuwi sumpahé nyebut altaré lan
sembarang sing temumpang nang altar kono.
21 Lan sapa sing sumpah nyebut Gréja Gedé kuwi
sumpah nyebut Gréja Gedé lan Gusti Allah sing
manggon nang kono. 22 Sapa sing sumpah nyebut
swarga, kuwi tegesé sumpah nyebut damparé
Gusti Allah lan Gusti Allah déwé sing njagong
nang dampar kuwi.
23 “Tyilaka kowé, para guru Kitab lan para
Farisi. Kowé kuwi wong lamis. Awit kowé mbayar
prasepuluhan sangka bumbu kayadéné telasih,
adas lan jinten, nanging pernatan-pernatan
sing luwih penting ora mbok lakoni, kayadéné
kabeneran, kawelasan lan katemenan. Bener,
sing siji kudu mbok tindakké, nanging liyané
aja dilirwakké. 24 Kowé pantyèn penuntun-
penuntun sing pityek. Lemut mbok saring sangka
ombèn-ombènmu, nanging unta mbok elek.

25 “Tyilaka kowé, para guru Kitab lan para Farisi!
Kowé kuwi wong lamis. Awit tyangkir lan piring
mbok resiki njabané, nanging njeroné kebek karo
rereget sangka enggonmu ngrampas, jalaran
sangka srakahmu. 26 Kowé pantyèn wong Farisi
sing pityek. Tyangkir lan piring kuwi kudu mbok
resiki njeroné ndisik, mengko njabané uga dadi
resik.
27 “Tyilaka kowé, para guru Kitab lan para
Farisi! Kowé kuwi wong lamis. Awit kowé kuwi
kaya kuburan sing dietyèt putih. Sangka njaba
pantyèn kétoké apik, nanging njeroné kebek
karo balungé wong mati sing wis bosok kabèh.
28 Kowé pantyèn kaya ngono kuwi: sangka njaba
kowé kétok apik, nanging njeroné batinmu kebek
lelamis lan ala.
29 “Tyilaka kowé, para guru Kitab lan para Farisi.
Kowé kuwi pantyèn wong lamis. Kowé pada
nggawèkké kuburan kanggo para nabi lan ngapik-
apikké watu pengéling-élingé wong-wong sing
apik uripé. 30 Kowé pada ngomong: ‘Semunggoné
aku urip ing jamané para mbah-mbahanku, aku
mesti ora matèni para nabi.’ 31 Dadiné kowé
déwé pada ngakoni nèk kowé kuwi turunané
wong-wong sing pada matèni para nabi. 32 Kono
diteruské lan ditutukké pisan dosa-dosané
mbah-mbahanmu kuwi! 33 Kowé kuwi ula lan
anakan ula. Kepriyé enggonmu arep nyimpangi

setrapanmu nang neraka? [34] Mulané dirungokké
sing apik. Aku bakal ngongkon nabi-nabi,
wong-wong sing nduwé kaweruh lan guru-guru
teka nang nggonmu. Saloké bakal mbok patèni
lan mbok pentèng, liyané menèh bakal mbok
petyuti nang sinagukmu apa mbok oyak-oyak
sangka kuta sijiné lunga nang kuta liyané.
[35] Entèk-entèké kowé bakal disetrap, jalaran
kowé pada matèni wong-wong sing ora salah,
wiwit Abel tekané Sakaria, anaké Bérékia, sing
mbok patèni nang tengahé panggonan sutyi lan
altar. [36] Pada ngertia: kabèh dosa kuwi bakal
ditibakké nang tangané wong-wong ing jaman
saiki.”

Kuta Yérusalèm bakal dirusak

[37] Gusti Yésus terus ngomong ngéné bab
kuta Yérusalèm: “Yérusalèm, Yérusalèm! Kowé
wis matèni nabi-nabi lan mbandemi watu
marang wong-wong kongkonané Gusti Allah.
Wis ping pira enggonku kepéngin nglumpukké
anak-anakmu kaya pitik babon sing nglumpukké
anak-anakané nang ngisoré swiwiné. Nanging
kowé ora gelem. [38] Titènana, omahmu bakal
ditinggal suwung lan dadi sepi. [39] Dirungokké
omongku iki: wiwit saiki kowé ora bakal weruh
Aku, nganti kowé bakal ngomong: ‘Nampaa
berkah sing teka ing jenengé Gusti.’”

Gréja Gedé bakal dirusak

24 [1] Sakwisé kuwi Gusti Yésus terus lunga
sangka Gréja Gedé kono. Murid-muridé
terus pada mara lan nduduhké gedong-gedongé
Gréja Gedé marang Dèkné. [2] Gusti Yésus terus
ngomong: “Kowé pada ngematké gedong-gedong
kuwi, nanging pada ngertia, mbésuk bakal ora
ènèng watu siji waé temumpang liyané. Kabèh
ambruk dadi rata karo lemahé.”

Bab karusakan lan kasangsaran

[3] Gusti Yésus terus munggah nang gunung Olèf
lan njagong nang kono. Murid-muridé terus pada
mara. Kejaba murid-muridé ora ènèng wong
liyané. Murid-muridé terus takon marang Dèkné:
“Gusti, awaké déwé kepéngin ngerti kapan
kuwi bakalé klakon. Awaké déwé uga kepéngin
ngerti apa tanda-tandané tekané Gusti lan apa
tanda-tandané entèk-entèkané jaman?”
[4] Gusti Yésus terus ngomong: “Kowé pada sing
ati-ati, aja sampèk kenèng diapusi wong. [5] Awit
okèh wong bakal teka nganggo jenengku lan
ngomong: ‘Aku iki Kristus!’ Lan mengkono kuwi
wong pirang-pirang bakal disasarké. [6] Kowé bakal
krungu kabar-kabar bab peperangan lan bab
peperangan sing bakal teka. Nanging aja pada
bingung, awit kuwi kabèh kudu klakon. Nanging

kuwi durung entèk-entèkané. [7] Awit bangsa
sing siji bakal perang nglawan bangsa liyané lan
negara sijiné bakal perang nglawan negara liyané.
Nang endi-endi bakal ènèng kurang pangan
lan lindu. [8] Nanging kuwi mau kabèh namung
wiwitané kasangsaran sakdurungé jaman anyar
teka, kaya wong sing nglarani kaé, sakdurungé
mbayi.
[9] “Ing waktu kuwi kowé bakal dityekel lan
dipasrahké, supaya dipilara lan dipatèni. Sakkèhé
bangsa bakal pada sengit karo kowé, jalaran
kowé muridku. [10] Mulané okèh wong uga sing ora
bakal temen mèlu Aku, nanging pada semplak
pengandelé. Sing siji bakal masrahké liyané
supaya dipilara lan sing siji bakal nyengiti liyané.
[11] Okèh nabi palsu bakal njedul lan nyasarké
wong okèh. [12] Tumindak ala bakal tambah okèh,
mulané katrésnan bakal suda. [13] Nanging sapa
sing mantep terus tekan entèk-entèkané, kuwi
sing bakal slamet. [14] Kabar kabungahan bab
Kratoné Gusti Allah bakal digelar nang sak jagat,
supaya kabèh bangsa pada ngerti. Sakwisé kuwi
klakon, entèk-entèkané jaman bakal teka.”

Tekané sangsara gedé

[15] Gusti Yésus neruské tembungé ngéné:
“Kowé bakal weruh Nggegilané Karusakan
ngadek nang panggonan sutyi. Nabi Danièl

wis ngomongké bab iku. Sapa sing matya iku
mikira sing apik, supaya bisa dunung tegesé.
16 Nèk kuwi klakon, wong-wong sing nang bawah
Yudéa pada mblayua nang gunung-gunungan.
17 Wong-wong sing ijik nang nduwur omah, aja
pada medun njikuk barang-barangé omahé.
18 Wong-wong sing ijik nang kebon, aja pada
mulih njikuk saliné. 19 Melaské banget wong
wédok sing ing waktu kuwi pada meteng lan
sing pada nyusoni. 20 Ndedongaa marang Gusti
Allah, supaya enggonmu lunga ora tiba wayah
adem apa dina sabat. 21 Awit ing waktu kuwi
bakal ènèng kasusahan gedé banget, sing durung
tau klakon wiwit jagat digawé tekan sepréné.
Lan kasusahan gedé sing kaya ngono kuwi ora
bakal klakon menèh. 22 Semunggoné waktuné
kasusahan kuwi ora dityekakké karo Gusti Allah,
mesti ora ènèng wong siji waé bisa urip. Nanging
jalaran sangka wong-wong sing wis dipilih karo
Gusti Allah, waktu kuwi dityekakké.
23 “Ing waktu kuwi, nèk ènèng wong ngomong
marang kowé: ‘Lah iki Kristus nang kéné,’ apa
‘Lah kaé Kristus nang kana,’ aja pada ngandel.
24 Awit kristus-kristus palsu lan nabi-nabi palsu
bakal pada njedul lan bakal pada nindakké
mujijat-mujijat lan tanda-tanda sing nggumunké
kanggo nyasarké wong. Malah semunggoné bisa
ngono arep nyasarké para pilihané Gusti Allah.

25 Mulané pada diéling-éling! Aku wis ngomongi
kowé sakdurungé kuwi mau klakon.
26 “Nèk ènèng wong ngomongi kowé: ‘Lah
kaé Kristus nang wustèn,’ kowé aja mbrana.
Apa nèk wong-wong ngomong: ‘Lah kaé Dèkné
ndelik nang kana,’ kowé aja ngandel. 27 Awit kaya
enggoné klélapé bledèk ngebyar sangka wétan
lan padangé semlorot tekan kulon, mengkono
mbésuk tekané Anaké Manungsa.
28 “Nang endi sing ènèng batang, mesti manuk
gagak pada nglumpuk.”

Tekané Anaké Manungsa

29 Gusti Yésus terus ngomong menèh: “Sakwisé
wayah kasangsaran kuwi, srengéngé bakal dadi
peteng lan mbulané ora bakal semlorot menèh.
Lintang-lintang bakal pada tiba sangka langit lan
pangwasa-pangwasa nang langit bakal hoyak
kabèh. 30 Sakwisé kuwi tandané Anaké Manungsa
bakal kétok nang langit. Sakkèhé bangsa nang
bumi bakal pada nangis lan sambat lan bakal
pada weruh Anaké Manungsa teka nang mégané
langit, nganggo pangwasa lan kamulyan sing
gedé. 31 Trompèt sing swarané banter banget
bakal diunèkké lan para mulékat bakal dikongkon
lunga nglumpukké umat pilihané Gusti Allah
sangka wétan, kulon, lor lan kidul, sangka pojoké
bumi sing sijiné tekan pojok sing liyané.”

Piwulang sangka wit anjir

32 Gusti Yésus terus ngekèki piwulang ngéné:
“Mbok dititèni wit anjir kaé. Nèk pangé wis
ijo lan memes lan molai metu godongé, kowé
ngerti nèk wayah panas wis tyedek. 33 Mengkono
uga, nèk kowé weruh sembarang sing tak
omong mau klakon, kuwi tandané nèk tekané
Anaké Manungsa wis tyedek banget. 34 Pada
élinga! Wong-wong sing urip ing jaman iki
bakal pada menangi prekara-prekara kuwi mau
kabèh. 35 Langit lan bumi bakal ilang, nanging
tembungku bakal ènèng terus slawas-lawasé.”

Dinané lan jamé ora ènèng sing ngerti

36 Gusti Yésus neruské tembungé ngéné: “Bab
dinané lan jamé tekané Anaké Manungsa ora
ènèng wong siji waé sing ngerti. Para mulékat
nang swarga ora ngerti lan Anaké Gusti Allah
ya ora ngerti. Sing ngerti namung Gusti Allah
Bapaké. 37 Kaya jamané nabi Noah, mengkono
uga mbésuk jamané tekané Anaké Manungsa.
38 Awit ing dina-dina sakdurungé udan gedé teka,
wong-wong pada mangan-ngombé lan kawin,
nganti dinané enggoné nabi Noah munggah
nang kapalé. 39 Wong-wong ora pada dunung
apa sing klakon, nganti tekané udan gedé, terus
pada ngerti. Mengkono uga bakalé lelakoné nèk

Anaké Manungsa teka. [40] Ing waktu kuwi bakal
ènèng wong lanang loro pada nyambutgawé
nang kebon, sing siji digawa, sing liyané ditinggal.
[41] Enèng wong wédok loro ijik nggiling gandum,
sing siji digawa, sing liyané ditinggal.
[42] “Mulané, pada sing awas lan ati-ati, awit
kowé ora ngerti kapan tekané Gustimu. [43] Elinga
iki, semunggoné sing nduwé omah ngerti
waktuné tekané malingé, dèkné mesti ora
bakal turu lan ora bakal nglilani omahé dibobol.
[44] Mulané pada jaga-jaga, awit Anaké Manungsa
tekané ing waktu sing ora mbok jagakké.”

Piwulang bab slaf sing temen

[45] Gusti Yésus terus ngomong: “Slaf sing endi
sing temen lan sing pinter, sing didadèkké
pengarepé slaf-slaf liyané lan ngekèki pangané
marang slaf-slaf kuwi nèk wis pener waktuné?
[46] Beja tenan slaf sing ketemu ijik ngerjani
penggawéané nèk sing nduwé omah teka.
[47] Ngandela, slaf kuwi bakal dipasrahi ngurusi
kabèh bandané sing nduwé omah. [48] Nanging
nèk slaf mau ala atiné lan nduwé gagasan
ngéné: [49] ‘Ah, gustiku bakalé ora ndang teka kok,’
terus dèkné molai nyiya-nyiya slaf-slaf liyané
lan malah mangan lan ngombé bebarengan
karo wong-wong sing seneng mabuk. [50] Lah
sing nduwé omah terus teka ing dina sing

ora dijagakké lan ing jam sing ora dingertèni
sakdurungé. [51] Slaf kuwi bakal disetrap karo sing
nduwé omah, tunggalé waé karo setrapané wong
lamis. Nang kono slaf mau bakal tangisan lan
ngerot untu.”

Prawan sing pinter lan prawan sing goblok

25 [1] Saiki Gusti Yésus mulangi ngéné: “Nèk
Anaké Manungsa teka lan ngwasani
Kratoné Gusti Allah, kuwi kenèng digambarké
karo prawan sepuluh sing arep ngiring mantèn
lan pada nggawa ontyor kaé, metuk mantèn
lanang. [2] Prawan sepuluh kuwi sing lima goblok
lan sing lima pinter. [3] Prawan lima sing goblok
pada nggawa ontyor, nanging ora nggawa
lenga sèrep. [4] Lah prawan lima sing pinter
nggawa ontyor lan nggawa lenga sèrep. [5] Kadung
mantèné lanang ora teka-teka, prawan-prawan
mau pada ngantuk, sampèk keturon.
[6] “Nang tengahé wengi ènèng wong tyeluk-
tyeluk: ‘Mantèné teka, hayuk pada metuk!’
[7] Prawan sepuluh mau terus pada tangi lan njikuk
ontyoré déwé-déwé. [8] Prawan lima sing goblok
terus nembung marang prawan-prawan sing
pinter: ‘Mbok aku dikèki lengamu setitik, awit
ontyorku arep mati.’ [9] Prawan-prawan sing pinter
semaur: ‘Ora, mengko awaké déwé kabèh ndak
kekurangan lenga. Kana nggolèk déwé nang

setur nèk butuh.’ [10] Kadung prawan-prawan sing
goblok mau pada budal tuku lenga, mantèné
lanang teka. Prawan-prawan sing wis tata-tata
mau terus pada ngiring mantèné mlebu nang
omahé sing nduwé gawé. Lawangé terus
dikantying.
[11] “Ora let suwi prawan-prawan sing tuku lenga
mau pada teka terus tyeluk-tyeluk: ‘Bapak,
bapak, mbok dibukak lawangé!’ [12] Nanging
mantèn lanang mau semaur: ‘Kowé sapa, aku ora
kenal kowé!’”
[13] Gusti Yésus terus nutup piwulangé ngéné:
“Mulané pada melèka, awit kowé ora ngerti
dinané apa jamé tekané Anaké Manungsa.”

Slaf telu sing dipokoki

[14] Gusti Yésus terus ngekèki gambar liyané:
“Nèk Anaké Manungsa teka ngwasani Kratoné
Gusti Allah, kuwi kenèng digambarké karo
sakwijiné wong sing arep lunga nang negara
adoh. Wongé nyeluk slaf-slafé, terus dipasrahi
bandané. [15] Sing siji dikèki duwit emas limang
èwu, sing liyané rong èwu lan sing nomer
telu dikèki sèwu. Siji-sijiné dikèki duwit manut
kapinterané déwé-déwé. Sakwisé kuwi wongé
terus budal. [16] Slaf sing nampa duwit emas
limang èwu terus budal nglakokké duwité lan
éntuk bati limang èwu duwit emas. [17] Semono

uga slaf sing nomer loro, dèkné éntuk bati rong
èwu. 18 Nanging slaf sing nampa duwit emas
sèwu malah ngeduk luwangan lan duwité sing
nduwé omah dipendem nang kono.
19 “Let suwi sing nduwé omah mulih, terus
slafé dikongkon teka ngekèki laporan. 20 Slaf
sing nampa duwit emas limang èwu maju terus
masrahké batiné limang èwu karo ngomong:
‘Gusti, aku mbok pasrahi duwit emas limang
èwu, lah iki delokké, aku éntuk bati limang èwu.’
21 Sing nduwé omah semaur: ‘Apik banget, kowé
slaf sing apik lan sing temen. Jalaran duwit setitik
mbok lakokké apik, kowé saiki tak pasrahi duwit
sing okèh. Réné mlebua lan mèlua ngrasakké
kabungahanku.’
22 “Uga slaf sing nampa duwit emas rong èwu
maju. Dèkné ngomong: ‘Gusti, kowé ngekèki
duwit emas rong èwu marang aku, lah iki delokké,
tak tambahi rong èwu batiné.’ 23 Sing nduwé
omah semaur: ‘Apik banget. Kowé pantyèn slaf
sing apik lan sing temen. Duwit setitik mbok
lakokké apik, mulané kowé saiki tak pasrahi duwit
sing okèh. Réné mlebua lan mèlua ngrasakké
kabungahanku.’
24 “Sakwisé kuwi terus slaf sing nampa duwit
emas sèwu maju. Tembungé dèkné ngéné: ‘Gusti,
aku ngerti nèk kowé kuwi wong kereng. Awit
kowé ngunduh nang panggonan sing kowé déwé

ora nyebar lan kowé narik tanpa masang déwé.
25 Mulané aku wedi lan duwitmu tak pendem
nang lemah. Lah iki duwitmu tampanen.’
26 “Sing nduwé omah terus ngomong: ‘Kowé
kuwi slaf sing ala lan males. Kowé ngerti nèk aku
ngunduh nang panggonan sing aku déwé ora
nyebar lan aku narik barang sing aku déwé ora
masang. 27 Ajuré duwitku mbok dèkèk nang bank,
dadiné aku bisa éntuk duwitku karo rèntené.
28 Duwit emas sèwu kuwi dijaluk lan dikèkké
marang slaf sing wis nduwé sepuluh èwu. 29 Awit
sapa sing wis nduwé, kuwi bakal dikèki luwih
okèh menèh sampèk lubèr. Nanging sapa sing
ora nduwé, barang setitik sing diduwèni kuwi
malah bakal dijaluk kabèh. 30 Saiki, slaf sing ora
ènèng gunané kuwi dityekel lan dietokké nang
pepeteng. Nang kono bakal tangisan lan ngerot
untu.’”

Anaké Manungsa bakal ngrutu kabèh bangsa

31 Gusti Yésus terus ngomong ngéné: “Mbésuk
nèk Anaké Manungsa teka nganggo pangwasané
lan diarak-arak karo sakkèhé mulékaté, Dèkné
bakal njagong nang damparé kaswargan. 32 Para
mulékaté bakal nglumpukké kabèh bangsa nang
ngarepé damparé. Dèkné bakal misah wong-
wong mau dadi loro, kaya enggoné tukang angon
kaé misah wedusé gèmbèl sangka wedus bandot.

[33] Wedusé gèmbèl disingkirké nang tengené lan
wedusé bandot nang kiwané. [34] Ratuné terus
bakal ngomong marang wong-wong sing nang
tengené: ‘Bapakku wis mberkahi kowé. Pada
mbrénéa. Kowé bakal ngrasakké berkahé Kratoné
Gusti Allah sing wis dityawiské kanggo kowé
wiwit lairé jagat. [35] Awit dongé Aku ngelih, Aku
mbok kèki mangan. Aku ngelak, Aku mbok kèki
ngombé. Dongé Aku sangka panggonan adoh,
Aku mbok kèki inepan. [36] Dongé Aku ora nduwé
salin, Aku mbok kèki salin. Dongé Aku lara, Aku
mbok rumati. Dongé Aku nang setrapan, Aku
mbok tiliki.’

[37] “Nang kono wong-wong sing resik atiné bakal
pada ngomong: ‘Gusti, kapan awaké déwé weruh
Kowé ngelih terus ngekèki mangan apa weruh
Kowé ngelak terus ngekèki ngombé Kowé?
[38] Awaké déwé ora tau weruh Kowé kaya wong
sangka panggonan adoh apa ora nduwé salin. Lah
kapan awaké déwé ngekèki inepan apa ngekèki
salin Kowé? [39] Awaké déwé ora tau weruh Kowé
lara apa nang setrapan. Lah kapan awaké déwé
niliki Kowé?’ [40] Ratuné bakal semaur marang
wong-wong sing nang tengené: ‘Pada élinga, apa
waé sing mbok tindakké marang salah-sakwijiné
sedulurku iki, senajana marang sing tyilik déwé,
kuwi pada waé karo nèk mbok tindakké marang
Aku.’

41 “Ratuné uga bakal ngomong marang
wong-wong sing nang sebelah kiwané: ‘Pada
lunga sangka ngarepku! Gusti Allah wis nampik
kowé. Lungaa nang geni sing langgeng, sing wis
dityawiské kanggo Sétan lan para mulékaté.
42 Awit dongé Aku ngelih, kowé ora ngekèki
mangan Aku. Aku ngelak, Aku ora mbok kèki
ngombé. 43 Aku sangka panggonan adoh, Aku ora
mbok kèki inepan. Aku ora nduwé salin, aku ora
mbok kèki salin. Dongé Aku lara lan dongé Aku
nang setrapan, kowé ora niliki Aku.’
44 “Wong-wong kuwi terus bakal takon: ‘Gusti,
kapan awaké déwé weruh kowé ngelih apa
ngelak? Lan kapan awaké déwé weruh Kowé
kaya wong sing sangka panggonan adoh? Lan
kapan awaké déwé weruh Kowé lara apa nang
setrapan? Ora tau! Mulané awaké déwé ya ora
nulungi!’ 45 Ratuné bakal semaur: ‘Rungokké
sing apik! Apa waé sing ora mbok tindakké
marang salah-sakwijiné wong sing tyilik déwé
iki, kuwi ya ora mbok tindakké marang Aku.’
46 Wong-wong kuwi bakal nampa setrapan
langgeng, nanging wong sing resik atiné bakal
nampa urip langgeng.”

Komplot arep matèni Gusti Yésus

26 1 Sakwisé Gusti Yésus rampung enggoné
mulangké bab kuwi mau kabèh, Dèkné

terus ngomong marang murid-muridé: [2] “Kowé
wis pada ngerti nèk riyaya Paskah wis kurang
rong dina menèh lan Anaké Manungsa bakal
dityekel lan dipentèng.”
[3] Ing waktu kuwi para pengarepé imam lan
para pinituwané bangsa Ju pada nglumpuk nang
omahé Imam Gedé Kayafas. [4] Para pengarepé
imam lan para pinituwa mau pada rembukan bab
kepriyé akalé enggoné arep nyekel lan matèni
Gusti Yésus. [5] Nanging pada ngomong: “Sing
nyekel aja tiba dina riyaya Paskah lo, mengko
ndak marakké ramé lan gègèran.”

Gusti Yésus diusapi lenga wangi

[6] Gusti Yésus saiki nang désa Bétani. Dèkné
merdayoh nang omahé Simon sing mauné lara
lépra. [7] Dongé Gusti Yésus ijik jagongan mangan,
terus ènèng wong wédok teka, nggawa botol
isiné lenga wangi sing larang banget. Wongé
terus nglengani sirahé Gusti Yésus. [8] Para murid
weruh kuwi mau terus pada nesu lan pada
ngomong marang sakpada-pada: “Apa kuwi ora
ngetyèh-etyèh duwit? [9] Lenga wangi kuwi nèk
diedol apa ora payu okèh lan duwité apa ora
kenèng dikèkké wong sing ora nduwé?”
[10] Gusti Yésus ngerti rembukané para muridé
terus ngomong: “Kenèng apa kowé kok pada
ngrasani ala marang wong wédok iki. Wong

iki lak nglakoni barang sing betyik marang Aku
ta? [11] Wong ora nduwé kuwi slawasé ya bakal
ènèng terus nang tengahmu, nanging Aku ora
slawasé bakal tyampur karo kowé. [12] Wong iki
enggoné ngesokké lenga nang awakku iki kanggo
tyetyawis penguburanku. [13] Pada titènana! Nang
endi waé sing digelari kabar kabungahané Gusti
Allah, apa sing ditindakké karo wong wédok iki
ya bakal diomongké, kanggo pengéling-éling
marang dèkné.”

Yudas Iskariot saguh masrahké Gusti Yésus marang mungsuhé

[14] Sangka murid-muridé Gusti Yésus rolas
ènèng siji, yakuwi Yudas Iskariot, sing lunga nang
nggoné para pengarepé imam. [15] Yudas terus
takon: “Pira upahé nèk aku masrahké Yésus
marang kowé?” Yudas terus dikèki duwit selaka
telung puluh. [16] Wiwit waktu kuwi dèkné terus
nggolèk kelunggaran kanggo masrahké Gusti
Yésus marang para pengarepé imam.

Tyetyawis Pésta Paskah

[17] Saiki wis dina wiwitané Riyaya Pésta Roti
Tanpa Ragi. Para murid pada mara nang nggoné
Gusti Yésus terus takon: “Gusti, Kowé njaluk
mangan Pésta Paskah nang endi? Dadiné awaké
déwé bisa tyetyawis.”

[18] Gusti Yésus terus nyeluk jenengé sakwijiné
wong nang kuta: “Kana nang omahé wong kuwi
lan ngomong: ‘Guruné ngomong: waktuku wis
teka, Aku kepéngin mangan Pésta Paskah karo
murid-muridku nang omahmu.’”
[19] Murid-murid mau terus budal lan nindakké
apa sing diomong karo Gusti Yésus, terus pada
nyawiské Pésta Paskah.
[20] Mbenginé Gusti Yésus mangan bebarengan
karo murid-muridé. [21] Dongé ijik pada mangan,
Gusti Yésus ngomong: “Aku ngomongi kowé
nèk siji sangka tengahmu bakal ngelungké Aku
marang wong-wong sing arep matèni Aku.”
[22] Murid-muridé pada sedi banget krungu Gusti
Yésus ngomong kuwi mau, terus gentènan takon:
“Lak dudu aku ta Gusti?”
[23] Gusti Yésus semaur: “Wong sing ngetylupké
rotiné nang mangkok bareng karo Aku, yakuwi
sing bakal ngelungké Aku. [24] Anaké Manungsa
pantyèn kudu mati, awit nang Kitab wis ketulis
bab enggoné Dèkné bakal mati. Nanging tyilaka
tenan wong sing ngelungké Anaké Manungsa.
Luwih apik semunggoné wong kuwi ora lair waé.”
[25] Yudas, sing bakal ngelungké Gusti Yésus, terus
takon: “Apa Kowé ngomongké aku Guru?”
Gusti Yésus semaur: “Kowé déwé sing
ngomong.”

Wiwitané Pésta Sutyi

[26] Dongé pada mangan, Gusti Yésus njikuk
roti terus ndonga, maturkesuwun marang
Gusti Allah. Rotiné terus dityuwil-tyuwil terus
dikèkké marang murid-muridé, tembungé: “Pada
ditampani lan dipangan, iki awakku.”
[27] Sakwisé kuwi Gusti Yésus terus njikuk
ombèné. Sakwisé didongakké lan maturkesuwun
marang Gusti Allah, Dèkné terus ngelungké
ombèné marang murid-muridé karo ngomong:
“Pada ngombéa kabèh. [28] Awit iki getihku kanggo
netepké prejanjiané Gusti Allah. Getihku iki
mili kanggo wong okèh, supaya bisa nampa
pangapura sangka dosané. [29] Pada ngertia, Aku
bakal ora ngombé anggur iki menèh nganti
waktuné Aku bakal ngombé anggur anyar karo
kowé kabèh ing Kratoné Gusti Allah Bapakku.”
[30] Sakwisé kuwi Gusti Yésus lan para muridé
terus pada menyanyi lan memuji, terus budal
nang gunung Olèf.

Rasul Pétrus bakal nyélaki Gusti Yésus

[31] Gusti Yésus terus ngomong ngéné marang
murid-muridé: “Ing wengi iki waé kowé bakal
pada mblayu ninggal Aku ijèn. Awit nang Kitab
ya wis ketulis ngéné: ‘Gusti Allah bakal matèni
pangoné lan wedus-wedusé bakal buyar.’

32 Nanging nèk Aku wis tangi sangka pati, Aku
bakal budal nang bawah Galiléa, ndisiki kowé.”
33 Rasul Pétrus terus ngomong ngéné marang
Gusti Yésus: “Gusti, senajan murid-murid liyané
ninggal Kowé, aku ora pisan-pisan bakal ninggal
Kowé!”
34 Gusti Yésus semaur ngéné: “Rungokké Pétrus,
ing wengi iki waé, sakdurungé jago kluruk, kowé
bakal nyélaki Aku sampèk ping telu.”
35 Nanging rasul Pétrus ngomong: “Gusti, Aku
ora pisan-pisan bakal ninggal Kowé, senajan aku
kudu mati bareng karo Kowé.”
Lan murid-murid liyané uga kabèh pada
ngomong ngono.

Gusti Yésus ndonga nang Gètsémané

36 Sakwisé kuwi Gusti Yésus terus budal karo
murid-muridé nang panggonan sing jenengé
Gètsémané. Nang kono Gusti Yésus terus
ngomong marang murid-muridé: “Kowé pada
njagong nang kéné waé. Aku arep mbrana
ndonga.” 37 Gusti Yésus terus ngejèk rasul Pétrus
lan anaké Sébédéus kabèh loro. Nang kono Gusti
Yésus terus kétok sedi lan wedi banget. 38 Dèkné
terus ngomong marang murid-murid kuwi: “Atiku
jan sedi banget, rasané kaya wong arep mati.
Pada ngentèni nang kéné lan Aku diréwangi
melèk.”

[39] Gusti Yésus terus mlaku rada adoh, terus
niba lan ndonga: “Duh Gusti Allah Bapakku, nèk
Kowé gelem, mbok kasangsaran iki disimpangké
sangka Aku. Nanging ora kekarepanku, mung
kekarepanmu sing kudu klakon.”
[40] Gusti Yésus terus balik menèh lan nemu
murid sing telu mau pada turu. Gusti Yésus terus
ngomong marang rasul Pétrus: “Mosok kowé
kabèh telu ora ènèng sing bisa ngréwangi Aku
melèk namung sak jam waé? [41] Pada melèka lan
pada ndedongaa, supaya ora tiba ing panggoda.
Pantyèn, atiné kepéngin nglakoni sing betyik,
nanging awaké ora kuwat.”
[42] Gusti Yésus terus lunga menèh ping pindoné
ndedonga ngéné: “Gusti Allah Bapakku, nèk
kasangsaran iki pantyèn ora kenèng disimpangké,
ya mosok bodo, apa karepmu kudu klakon.”
[43] Gusti Yésus terus balik menèh, nanging nemu
muridé telu mau ijik pada turu menèh, awit
mripaté ora kuwat melèk.
[44] Murid-muridé kuwi terus ditinggal menèh lan
Gusti Yésus terus ndonga ping teluné, ya kaya
sing ndisik. [45] Sakwisé kuwi Dèkné terus marani
murid-muridé. Dèkné ngomong: “Ijik pada turu
lan lèrèn? Saiki wis waktuné, Anaké Manungsa
bakal dipasrahké marang wong dosa. [46] Hayuk
pada tangi lan hayuk pada lunga. Delokké, wong
sing ngelungké Aku wis teka.”

Gusti Yésus dityekel

47 Gusti Yésus durung sampèk rampung sing
ngomong, kok Yudas, salah-sakwijiné murid sing
rolas, teka. Dèkné teka bareng karo wong okèh
sing nggawa pedang lan pentung. Wong-wong
kuwi dikongkon karo para pengarepé imam lan
para pinituwané bangsa Ju. 48 Yudas wis nggawé
tengeran karo wong-wong kuwi ngéné: “Wong
sing tak ambung, yakuwi wongé. Wong kuwi sing
kudu mbok tyekel.”
49 Yudas terusan marani Gusti Yésus terus
ngomong: “Slamet Guru,” terus ngambung
Dèkné.
50 Gusti Yésus terus semaur: “Ndang ditindakké
apa sing mbok karepké!”
Wong-wong terus pada maju nyekel Gusti
Yésus. 51 Salah-sakwijiné muridé Gusti Yésus
terus narik pedangé dienggo nyabet kupingé
slafé Imam Gedé. Kupingé tyepol. 52 Gusti Yésus
terus ngomong: “Pedangmu lebokké menèh!
Awit sapa waé sing nganggokké pedangé, bakal
mati karo pedang. 53 Apa kowé mikir nèk Aku ora
bisa nyuwun marang Bapakku. Nèk Aku gelem,
Dèkné bisa ngongkon mulékat-mulékaté teka
sakwat, ngungkuli rolas golongan. 54 Lah nanging
semunggoné ngono, lah kepriyé sing ketulis nang

Kitab bisané keturutan? Awit nang Kitab wis
ketulis nèk kabèh iki kudu keturutan.”
55 Gusti Yésus saiki ngomong marang wong-
wong: “Apa rumangsamu Aku iki wong tukang
ngrampok, kok kowé arep nyekel Aku nganggo
pedang lan pentung? Saben dina Aku lak mulangi
nang Gréja Gedé ta? Lah kok ora mbok tyekel
Aku? 56 Nanging kabèh iki kudu klakon ngéné,
supaya apa sing wis ditulis karo para nabi nang
Kitab bisa keturutan.”
Sakwisé kuwi para muridé Gusti Yésus terus
ninggal Dèkné lan pada mblayu lunga.

Gusti Yésus nang Kruton Agama

57 Gusti Yésus terus digawa nang omahé Imam
Gedé Kayafas. Nang kono para guru Kitab lan
para pinituwané bangsa Ju wis pada nglumpuk.
58 Rasul Pétrus ngetutké Gusti Yésus sangka
kadohan, sampèk tekan lataré omahé Imam
Gedé. Rasul Pétrus terus mlebu, terus njagong
kono karo wong-wong sing jaga. Dèkné kepéngin
weruh kepriyé bakalé entèk-entèkané. 59 Imamé
Gedé lan para wargané Kruton Agama kabèh
pada nggolèk akal arep nyalahké Gusti Yésus
nganggo seksi-seksi palsu, supaya Dèkné éntuk
setrapan pati. 60 Nanging senajan okèh wong sing
pada maju lan gelem dadi seksi, paseksiné ora
ènèng buktiné. 61 Terus ènèng wong loro maju

ngomong: “Wong kuwi tau ngomong: ‘Aku bisa
mbubrah Gréja Gedé lan bisa ngedekké menèh
ing sakjeroné telung dina.’”
62 Imam Gedé terus ngadek lan takon: “Apa
Kowé ora arep semaur apa-apa enggoné
wong-wong kuwi nyalahké Kowé?” 63 Nanging
Gusti Yésus meneng waé. Imam Gedé terus
ngomong menèh: “Ing jenengé Gusti Allah sing
urip, apa Kowé ngaku nèk Kowé Kristus, Anaké
Gusti Allah?”
64 Gusti Yésus semaur: “Pantyèn bener. Nanging
ngertia, wiwit saiki kowé bakal weruh Anaké
Manungsa njagong nang tengené Gusti Allah sing
kwasa déwé. Kowé bakal weruh Dèkné teka nang
méga nang langit.”
65 Krungu tembungé Gusti Yésus kuwi mau,
Imam Gedé terus nyuwèk-nyuwèk saliné karo
ngomong: “Wong iki ngolok-olok Gusti Allah! Wis
ora mbutuhké seksi menèh! Kowé kabèh pada
krungu déwé enggoné wong kuwi ngolok-olok
Gusti Allah. 66 Saiki kepriyé pinemumu?”
Kabèh terus semaur: “Wong kuwi salah, kudu
dipatèni!”
67 Wong-wong terus ngidoni lan ngantemi Gusti
Yésus. 68 Enèng liyané sing ngeplak Dèkné karo
ngomong: “Jajal bedèken, Kristus, sapa sing
ngeplak Kowé?”

Rasul Pétrus nyélaki Gusti Yésus

69 Rasul Pétrus ijik njagong nang njaba, nang
latar. Terus ènèng wong wédok slafé Imam Gedé
marani dèkné karo ngomong: “Lo, kowé lak mèlu
Yésus ta, wong sangka Galiléa kaé?”
70 Nanging rasul Pétrus ora ngaku. Nang
ngarepé wong okèh kono dèkné ngomong: “Aku
ora ngerti apa sing mbok omong kuwi.” 71 Rasul
Pétrus terus lunga sangka lataré kono terus mlaku
lawang ngarep. Nang kono ènèng slaf wédok
liyané sing weruh dèkné. Wongé ngomong karo
wong-wong liyané sing nang kono: “Wong iki uga
mèlu Yésus sangka Nasarèt kaé!”
72 Nanging sepisan menèh rasul Pétrus ora
ngaku, malah wani sumpah ngomong: “Aku blas
ora kenal marang wong kuwi!”
73 Ora let suwi wong-wong sing nang kono pada
marani rasul Pétrus terus ngomong: “Pantyèn,
kowé uga mèlu Yésus, awit ketara omonganmu!”
74 Rasul Pétrus terus sumpah menèh: “Aku
wani mati, aku jan ora kenal tenan karo wong
kuwi.” 75 Ing waktu kuwi terus ènèng jago kluruk.
Rasul Pétrus sakwat kélingan tembungé Gusti
Yésus, dongé Dèkné ngomong: “Sakdurungé jago
kluruk, kowé bakal sélak nganti ping telu, nèk
kowé ora kenal Aku.” Rasul Pétrus terus metu
sangka panggonan kono lan nangis kelara-lara.

Gusti Yésus dipasrahké marang gramang Pilatus

27 [1] Esuké kabèh pengarepé imam lan para
pinituwané bangsa Ju pada nggawé
putusan arep matèni Gusti Yésus. [2] Dèkné terus
dibanda lan digawa lunga, arep dipasrahké
marang Pilatus, gramangé bawah kono.

Matiné Yudas

[3] Kadung Yudas ngerti nèk Gusti Yésus bakal
dipatèni, dèkné terus gela tenan. Yudas iki
sing ngelungké Gusti Yésus marang mungsuhé.
Dèkné terus mbalèkké duwité telung puluh sèkel
selaka marang para pengarepé imam lan para
pinituwané bangsa Ju. [4] Yudas ngomong ngéné:
"Aku nggawé dosa, awit aku ngelungké wong sing
ora salah, marakké Dèkné éntuk setrapan pati."
Nanging para pengarepé imam lan para
pinituwa mau semaur: "Awaké déwé ora ngerti
jawané, iku urusanmu déwé."
[5] Yudas terus nguntyalké duwité nang Gréja
Gedé, mlaku lunga terus nggantung.
[6] Para pengarepé imam terus njikuki duwité
karo ngomong: "Iki duwit sing gupak getih, ora
kenèng dilebokké nang wadah duwit kurban."
[7] Terus pada setuju nèk duwité dienggo tuku
keboné wong sing tukang nggawé kendi. Kebon
kuwi arep dienggo kuburané wong sangka liya

negara sing mati nang kono. [8] Mulané tekan
sepréné kebon kuwi dijenengké Akeldama,
tegesé: kebon gupak getih.
[9] Kuwi mau kabèh marakké klakon apa sing wis
diomong karo nabi Yéremia dèk mbiyèn, uniné:
“Pada nampa duwit telung puluh sèkel selaka,
yakuwi regané wong siji miturut timbangané
wong Israèl. [10] Duwit mau dienggo nuku keboné
tukang nggawé kendi. Kuwi tembungé Gusti
marang aku.”

Gusti Yésus nang nggoné gramang Pilatus

[11] Gusti Yésus terus ditakon-takoni karo
gramang Pilatus. Pitakonané ngéné: “Apa Kowé
ratuné wong Ju?”
Gusti Yésus semaur: “Ya, kuwi bener.” [12] Para
pengarepé imam lan para pinituwané bangsa Ju
terus pada nyalah-nyalahké Gusti Yésus, nanging
Dèkné meneng waé.
[13] Gramang Pilatus terus takon: “Apa Kowé
ora krungu enggoné wong-wong pada nyalahké
Kowé bab werna-werna prekara?”
[14] Nanging Gusti Yésus ora semaur apa-apa
blas, marakké Pilatus nggumun banget.

Gusti Yésus nampa setrapan pati

[15] Lumrahé, saben taun nèk wayah dina Paskah,
Pilatus ngetokké setrapan siji, sing dipilih karo

wong okèh. [16] Ing waktu kuwi ènèng setrapan
sing jenengé Barabas. [17] Kadung wong sing pada
nglumpuk wis okèh, Pilatus terus takon marang
wong-wong kuwi: “Sapa sing mbok jaluk metu:
Barabas apa Yésus sing diarani Kristus?” [18] Pilatus
ngomong ngono kuwi, awit dèkné ngerti nèk
wong Ju sengit marang Gusti Yésus, mulané
Dèkné dipasrahké marang Pilatus.
[19] Dongé Pilatus njagong nang krosi kruton,
bojoné dèkné terus kongkonan ngomongi dèkné
ngéné: “Aja mèlu-mèlu ngurusi prekarané wong
sing ora salah kuwi. Awit mau mbengi aku ngimpi
lan krasa sedi tenan nyawang wong kuwi.”
[20] Nanging para pengarepé imam lan para
pinituwané wong Ju pada ngojok-ojoki wong-
wong sing nang kono, pada njaluk supaya Barabas
dietokké lan Gusti Yésus dipatèni. [21] Pilatus terus
takon marang wong-wong: “Karepmu wong loro
kuwi, sing endi sing kudu tak etokké?”
Wong-wong semaur: “Barabas!”
[22] Pilatus terus ngomong: “Lah nèk Barabas sing
metu, lah Yésus, sing dityeluk Kristus, kudu tak
kapakké?”
Wong-wong semaur bareng: “Dipentèng waé!”
[23] Pilatus terus takon: “Lah apa salahé wong
iki?”
Nanging wong-wong malah tambah banter sing
mbengok: “Wong kuwi dipentèng waé!”

[24] Pilatus weruh nèk ngono kuwi dèkné ora bisa
nentremké wong-wong, malah tambah gedé
rétyokké. Mulané dèkné terus ngongkon njikukké
banyu lan nang ngarepé wong-wong kuwi dèkné
misuhi tangané karo ngomong: “Aku ora nduwé
salah apa-apa nèk wong iki mati. Kuwi urusanmu
déwé!”
[25] Wong-wong semaur bareng: “Ora dadi apa,
awaké déwé lan anak-anaké awaké déwé sing
tanggung jawab patiné wong kuwi!”
[26] Pilatus terus nuruti karepé wong-wong.
Barabas dietokké, nanging Gusti Yésus dipetyuti.
Sakwisé kuwi Gusti Yésus terus dipasrahké
marang para soldat supaya dipentèng.

Gusti Yésus digawé sembrana

[27] Para soldat terus nggawa Gusti Yésus nang
palèsé Pilatus, terus pada nyeluk soldat kabèh
sing nang kono, kongkon pada nglumpuk
ngubengi Dèkné. [28] Saliné Gusti Yésus terus
dityepot, diganti salin abang mbranang kaya
ratu. [29] Soldat-soldat mau terus pada nggawé
makuta karo pangé eri-eri, terus dipasang nang
sirahé Gusti Yésus. Tangané tengen dityekeli
teken. Sakwisé kuwi terus étok-étoké pada sujut
nang ngarepé, ngomong: “Dipuji ratuné wong
Ju!” [30] Para soldat mau terus ngidoni Gusti
Yésus. Tekené terus dijikuk sangka tangané terus

dienggo ngantemi sirahé. [31] Sakwisé moyoki
kuwi, para soldat terus nyepot saliné sing abang,
terus dienggoni saliné déwé menèh. Gusti Yésus
terus digawa metu arep dipentèng.

Gusti Yésus dipentèng

[32] Nang sak njabané kuta terus pada metuki
sakwijiné wong sangka kuta Siréné. Wongé
jenengé Simon. Simon dipeksa kongkon nggawa
kayuné sing arep dienggo mentèng Gusti Yésus.
[33] Sing mlaku terus tekan panggonan sing
jenengé Golgota. Golgota kuwi tegesé: endasé
wong mati. [34] Nang kono Gusti Yésus dikèki
ngombé anggur dityampuri rasa pait. Kadung
ngityipi, Dèkné terus ora gelem ngombé.
[35] Gusti Yésus terus dipentèng lan saliné diedum
nganggo lotré. [36] Para soldat terus pada njagong
nang kono karo njaga. [37] Nang nduwuré sirahé
Gusti Yésus dipasang tulisan sing ngomongké apa
jalarané Dèkné dipentèng. Tulisané ngéné: “Iki
Yésus, wong Nasarèt, ratuné wong Ju.” [38] Bareng
karo Gusti Yésus uga ènèng wong nakal loro
dipentèng, siji nang sebelah tengen, liyané nang
sebelah kiwa.
[39] Wong-wong sing liwat kono pada gèdèk-
gèdèk lan moyoki Gusti Yésus. [40] Tembungé
ngéné: “Kowé jaréné arep mbubrah Gréja Gedé
lan arep ngedekké menèh sakjeroné telung dina.

Nèk Kowé pantyèn Anaké Gusti Allah tenan,
jajal utyuli awakmu déwé lan meduna sangka
pentèngan!”
41 Para pengarepé imam lan para guru Kitab
lan uga para pinituwané bangsa Ju pada mèlu
moyoki Gusti Yésus. 42 Pada ngomong ngéné:
“Wong liyané ditulungi, lah awaké dèkné déwé
ora bisa nulungi! Nèk wong iki pantyèn ratuné
Israèl tenan, jajal medun sangka pentèngan,
dadiné awaké déwé bisa pretyaya. 43 Dèkné
njagakké Gusti Allah lan ngakuné Anaké Gusti
Allah. Nèk Gusti Allah trésna marang Dèkné,
ditulungi kono!”
44 Wong nakal sing dipentèng bareng, uga pada
mèlu moyoki Gusti Yésus.

Ninggalé Gusti Yésus

45 Molai jam rolas awan sak negara malih
peteng, kira-kira telung jam suwéné. 46 Kira-kira
jam telu soré Gusti Yésus terus mbengok banter:
“Eloi, Eloi, lamah sabaktani!” Kuwi tegesé:
“Gustiku, Gustiku, kenèng apa Aku kok mbok
tinggal?”
47 Wong-wong sing liwat kono sing pada krungu
kuwi pada ngomong: “Wong kuwi nyeluk nabi
Elia.” 48 Terus ènèng siji njikuk spons dietylupké
nang anggur ketyut. Sponsé terus dipasang nang

putyuké garan kayu terus dikèkké Gusti Yésus
kongkon nyesep.
49 Nanging wong-wong liyané ngomong:
“Mengko ndisik, jajal dientèni, nabi Elia arep
nulungi Dèkné apa ora!”
50 Gusti Yésus terus mbengok banter sepisan
menèh, terus ninggal.
51 Ing waktu kuwi kordèné Gréja Gedé suwèk
dadi loro, sangka nduwur mengisor. Terus ènèng
lindu lan gunung-gunung pada mbengkak.
52 Kuburan-kuburan pada menga lan okèh wong
mati sing mauné temen nurut Gusti, pada urip
menèh. 53 Wong-wong iki pada metu sangka
kuburané lan sakwisé Gusti Yésus tangi sangka
pati, wong-wong iki mlebu nang Kuta Sutyi
Yérusalèm. Nang kono wong okèh pada weruh
wong-wong iki.
54 Kumendan-kumendan lan para soldaté sing
njaga Gusti Yésus pada krasa linduné lan uga
pada weruh sembarang sing klakon mau. Kabèh
pada wedi tenan lan pada ngomong: “Wong iki
pantyèn Anaké Gusti Allah tenan.”
55 Nang kono okèh wong wédok sing nyawang
sangka kadohan. Wong-wong iki mauné pada
mèlu Gusti Yésus wiwit sangka bawah Galiléa,
tujuané ngladèni Dèkné. 56 Wong wédok-wédok
iki kayadéné: Maria Makdaléna, Maria ibuné
Yakobus lan Yosèf lan bojoné Sébédéus.

Gusti Yésus dikubur

57 Ing wayah soré ènèng wong sugih sangka kuta
Arimatéa teka. Wongé jenengé Yosèf lan dèkné
uga muridé Gusti Yésus. 58 Yosèf iki mara nang
nggoné Pilatus nembung layoné Gusti Yésus.
Pilatus terus mréntah supaya layoné Gusti Yésus
dikèkké marang Yosèf. 59 Yosèf terus ngedunké
layoné sangka pentèngan, terus dibuntel mori
anyar. 60 Layoné terus disèlèhké nang kuburané
Yosèf déwé sing ijik anyar. Kuburan iki sakwijiné
guwa sing digrowong nang watu. Sakwisé nutup
lawangé kuburané karo watu gedé, Yosèf terus
lunga. 61 Maria Makdaléna lan Maria sing liyané
pada kèri nang kono, njagong nang ngarepé
kuburan.

Kuburané Gusti Yésus dijaga

62 Esuké, ing dina sabat, para pengarepé
imam lan para Farisi pada mara nang nggoné
Pilatus. 63 Tembungé ngéné: “Bapak gramang,
awaké déwé kélingan nèk wong tukang ngapusi
kuwi tau ngomong ngéné dongé ijik urip:
‘Sakwisé telung dina Aku bakal urip menèh.’
64 Mulané apik nèk bapak gramang mréntah
kongkon njaga kuburané tekan telung dinané.
Awit nèk ora ngono, mengko murid-muridé
bisa nyolong layoné, terus ngomong-omong

marang wong-wong: ‘Gusti Yésus urip menèh.’
Lah apusan sing anyar iki mengko nyamariné
ngungkuli apusan sing ndisik.”
65 Pilatus terus ngomong: “Kana nggawa soldat
lan kuburané dijaga sing apik.”
66 Wong-wong terus pada budal nang kuburané
Gusti Yésus. Lawangé kuburané terus diségel lan
soldat-soldaté dikongkon njaga nang kono.

Tanginé Gusti Yésus sangka pati

28 1 Kadung dina sabat wis kliwat, ing dina
minggu ésuk mruput, Maria Makdaléna
lan Maria liyané pada lunga niliki kuburané
Gusti Yésus. 2 Dadakan waé ènèng lindu sing
gedé banget, awit ènèng mulékat medun sangka
swarga. Mulékaté terus ngglundungké watu
tutupé kuburan, terus njagong nang watu mau.
3 Mulékaté kétoké kaya klélapé bledèk lan saliné
putih sumeblak. 4 Soldat-soldat sing jaga kono
pada kagèt tenan lan sangking wediné sampèk
pada kaya wong mati.
5 Mulékaté terus ngomong marang wong
wédok-wédok mau: “Aja pada wedi! Aku ngerti
nèk kowé pada nggolèki Yésus sing wis dipentèng.
6 Dèkné ora nang kéné, Dèkné wis tangi, tyotyok
karo sing diomongké dèk mbiyèn. Mbok jajal
didelok panggonan tilasé. 7 Mulané kana pada
ndang balika ngomongi murid-muridé nèk

Dèkné wis tangi lan budal ndisiki nang Galiléa.
Murid-muridé diomongi nèk bakal metuki Dèkné
nang kana. Yakuwi sing kudu tak omongké
marang kowé.”
8 Wong wédok-wédok mau terus gelis-gelis
lunga sangka kuburan kono karo rasa wedi
tyampur bungah. Mlakuné gelis, awit ndang
kepéngin ngomongi murid-muridé Gusti Yésus
bab lelakon kuwi mau.
9 Gusti Yésus terus metuki wong wédok-wédok
mau, ngomong: “Pada slameta!” Wong wédok-
wédok mau terus pada nyedeki lan sujut nang
ngarepé, terus pada nyekeli sikilé Gusti Yésus.
10 Gusti Yésus ngomong: “Aja pada wedi! Kana
balika lan sedulur-sedulurku pada diomongi
kongkon pada budal nang Galiléa. Nang kana
mengko bakal weruh Aku!”

Tembungé sing jaga kuburan

11 Dongé wong wédok-wédok ijik pada mlaku,
soldat-soldat sing jaga kuburan terus pada lunga
nang kuta Yérusalèm, arep ngomongi marang
para pengarepé imam bab apa sing klakon kabèh.
12 Para pengarepé imam terus pada rembukan
karo para pinituwané bangsa Ju. Wong-wong
terus nggawé putusan ngekèki duwit okèh
marang soldat-soldat sing jaga kuburan. 13 Para
soldat sing jaga dikongkon ngomong-omongké

nèk murid-muridé Gusti Yésus teka ing wayah
wengi terus nyolong layoné, dongé sing jaga ijik
turu. 14 Para soldat sing jaga kuburan dipenging
wedi, senajan gramangé krungu, awit para
pengarepé imam bakal omong-omongan karo
dèkné, supaya sing jaga kuburan ora bakal
disetrap.
15 Para soldat mau terus nampa duwité lan
nuruti apa karepé para pengarepé imam lan
pinituwané bangsa Ju. Tembungé para soldat
mau terus kesebar nang tengahé bangsa Ju,
tekan sepréné.

Tembungé Gusti Yésus marang murid-muridé

16 Murid-muridé Gusti Yésus sewelas pada
budal nang Galiléa, nang gunung sing wis
diomong karo Gusti Yésus. 17 Kadung pada
weruh Gusti Yésus, murid-murid mau terus
pada sujut nang ngarepé. Nanging ènèng murid
siji-loro sing durung pretyaya. 18 Gusti Yésus terus
nyedeki murid-muridé, terus ngomong: “Sak
ènèngé pangwasa nang swarga lan nang bumi
wis dipasrahké marang Aku karo Gusti Allah.
19 Mulané, kana pada budala, bangsa-bangsa
nang sak lumahé bumi diparani kabèh lan
didadèkké muridku. Pada dibaptis ing jenengé
Gusti Allah Bapaké, Anaké lan Roh Sutyi. 20 Pada
diblajari nuruti sakkèhé piwulang sing wis tak

wulangké marang kowé. Lan pada titènana, Aku bakal ngantyani kowé terus tekan entèk-entèkané jaman.”

KABAR KABUNGAHAN SANGKA GUSTI ALLAH MITURUT

MARKUS

Yohanes Pembaptis

1 [1] Iki kabar kabungahan bab Gusti Yésus
Kristus, Anaké Gusti Allah. [2] Kabar
kabungahan iki wiwitané kaya sing wis ditulis
karo nabi Yésaya ing jaman mbiyèn. Ketulis nèk
Gusti Allah ngomong ngéné marang Anaké:
"Ya wong iki sing tak kongkon teka ndisik,
kongkon nata atiné wong-wong, supaya pada
gelem nggugu marang Kowé!"
[3] Terus ènèng tulisan menèh ngomong ngéné:
"Nang wustèn ènèng wong bengok-bengok,
ngomongi wong-wong kongkon pada nata
uripé,
awit Gusti arep teka."
[4] Kuwi mau kabèh ngomongké Yohanes sing
manggon nang wustèn. Saliné Yohanes wulu
unta lan sabuké lulang. Pangané namung walang
lan maduné tawon alasan. Yohanes ngomongi
wong-wong kongkon pada ninggal klakuan ala
lan pada dibaptis, supaya Gusti Allah ngapura
salahé kabèh. Sangka bawah Yudéa lan sangka

kuta Yérusalèm wong pirang-pirang pada teka
ngrungokké piwulangé Yohanes. Kabèh pada
ngakoni salahé marang Gusti Allah lan pada
dibaptis nang laut Yordan. 5 (1:4) 6 (1:4)
7 Yohanes ngomongi wong-wong ngéné: “Bakal
ènèng wong liyané teka. Wong kuwi kwasané
ngungkul-ungkuli aku. Aku jan blas ora kenèng
dipadakké karo Dèkné! 8 Aku mbaptis kowé
namung karo banyu, nanging Dèkné bakal
mbaptis kowé karo Roh Sutyi.”

Gusti Yésus dibaptis karo Yohanes

9 Ing wayah kuwi Gusti Yésus lunga sangka
kuta Nasarèt, sangka distrik Galiléa. Dèkné
terus dibaptis karo Yohanes nang laut Yordan.
10 Kadung Gusti Yésus wis mentas sangka banyu,
Dèkné terus weruh langité menga. Sakwisé kuwi
terus Roh Sutyi medun kétoké kaya manuk dara,
méntyloki Dèkné. 11 Terus ènèng swara sangka
langit ngomong: “Kowé Anakku sing tak trésnani.
Aku jan lega banget karo Kowé!”

Gusti Yésus nang wustèn

12 Sakwisé kuwi Roh Sutyi terus nuntun Gusti
Yésus digawa nang wustèn. 13 Nang wustèn kono
Gusti Yésus patang puluh dina suwéné. Dèkné
dijajal karo Sétan, manut marang Gusti Allah apa
ora. Panggonan kono kuwi okèh kéwané galak,

nanging Gusti Yésus dijaga lan diladèni karo
mulékat-mulékaté Gusti Allah.

Gusti Yésus molai nggelar kabar kabungahan lan nggolèk murid

14 Sakwisé Yohanes dityekel lan dilebokké
nang setrapan karo ratu Hérodès, Gusti Yésus
terus teka nang Galiléa. Nang bawah kono
Gusti Yésus nggelar kabar kabungahané Gusti
Allah. 15 Dèkné ngomong ngéné: “Saiki wantyiné
wis teka enggoné Gusti Allah arep ngedekké
kratoné. Mulané pada pretyayaa marang kabar
kabungahané Gusti Allah lan pada ninggala
klakuan ala!”
16 Dongé Gusti Yésus mlaku nang pinggiré mér
Galiléa kono, Dèkné weruh Simon lan Andréas ijik
pada nguntyalké jalané. Wong loro kakang-adi
iki kerjanané nggolèk iwak. 17 Gusti Yésus terus
ngomong: “Pada mèlua Aku! Kowé bakal tak
blajari dadi tukang nggolèk wong.” 18 Simon lan
Andréas terus pada ninggal jalané lan ngetutké
Gusti Yésus.
19 Kadung Gusti Yésus mlaku rada adoh menèh
terus weruh Yakobus lan Yohanes, kabèh loro
anaké Sébédéus. Wong loro iki ijik pada ndandani
jalané nang prauné. 20 Nanging kadung dityeluk
karo Gusti Yésus terus pada mèlu Dèkné. Bapaké

lan wong-wong sing ngréwangi nggolèk iwak
pada ditinggal nang prauné.

Gusti Yésus ngetokké demit

21 Gusti Yésus lan murid-muridé pada teka nang
kuta Kapèrnakum. Ing dina sabat Gusti Yésus
mlebu nang sinaguk lan mulangi wong-wong.
22 Wong-wong kagèt lan nggumun bab enggoné
Gusti Yésus mulangi, awit Dèkné mulangi
nganggo kwasané Gusti Allah, ora kaya guru-guru
Kitab.
23 Dongé Gusti Yésus ijik mulangi, terus
dadakan waé ènèng wong sing nang kono
bengok-bengok. Wong iki dikwasani demit.
24 Wongé bengok-bengok ngomong: “Yésus wong
Nasarèt, aku arep mbok kapakké? Apa tekamu iki
arep matèni awaké déwé? Aku ngerti Kowé kuwi
sapa. Kowé kuwi wong sutyi, wong kongkonané
Gusti Allah.”
25 Demité mau terus digentak karo Gusti Yésus,
Dèkné ngomong: “Meneng! Metua sangka wong
kuwi!”
26 Demité terus ngontang-antingké wongé,
terus metu karo njerit-njerit. 27 Wong-wong
nggumun kabèh lan pada takon marang
sakpada-pada: “Apa iku ya? Iki wulangan anyar
nganggo kwasané Gusti Allah. Dèkné wani

mréntah demit kongkon metu lan demité ya
manut tenan.”
28 Sakwat jenengé Gusti Yésus kesuwur nang
sak bawah Galiléa kono.

Gusti Yésus nambani sing lara

29 Sakwisé kuwi Gusti Yésus terus metu. Dèkné
terus bareng karo Yakobus lan Yohanes budal
nang omahé Simon. Andréas mbarang ya
manggon nang omah kuwi. 30 Ibu maratuwané
Simon ijik ngglétak nang ambèn, awit lara
panas. Gusti Yésus ya terus diomongi nèk wongé
lara. 31 Gusti Yésus terus niliki sing lara. Wongé
dityekel tangané lan ditangèkké. Wongé terus
mari lan ngladèni dayohé.
32 Ing wayah wengi, sakwisé srengéngé wis
medun, wong sing lara lan sing dikwasani demit
pada digawa nang nggoné Gusti Yésus. 33 Wong
sak kuta terus pada nglumpuk nang latar nang
ngarepé omah. 34 Wong lara werna-werna
ditambani kabèh karo Gusti Yésus. Uga demit-
demit sing ngwasani uripé wong okèh pada
dietokké kabèh. Lan demit-demit mau pada
dipenging ngomong apa-apa bab Gusti Yésus,
senajana demité pada ngerti Dèkné kuwi sapa.

Gusti Yésus nggelar kabar kabungahan nang désa-désa nang bawah Galiléa

35 Ing wayah ésuk mruput, dongé ijik peteng
ndedet, Gusti Yésus tangi terus lunga nang
panggonan sing sepi. Nang kono Dèkné ndonga.
36 Simon lan murid-murid liyané terus pada
nggolèki Gusti Yésus. 37 Kadung wis ketemu,
murid-murid mau terus ngomong: “Gusti,
wong-wong pada nggolèki Kowé!”
38 Gusti Yésus malah semaur: “Hayuk awaké
déwé budal nang désa-désa liyané nang sak
kiwa-tengené kéné. Kana mbarang kudu tak
gawani kabar kabungahan, awit enggonku teka
mbréné iki perluné ya namung kuwi.”
39 Gusti Yésus terus mlaku-mlaku marani
désa-désa nang bawah Galiléa karo nggelarké
kabar kabungahan nang sinaguk-sinaguk. Lan
demit-demit sing ngwasani wong pada dietokké
kabèh.

Gusti Yésus nambani wong lara lépra

40 Enèng wong lara lépra mara nang nggoné
Gusti Yésus, terus niba nang ngarepé njaluk
tulung ngomong: “Nèk Kowé gelem, Kowé bisa
nambani aku!”
41 Gusti Yésus melas banget, mulané terus
ndemèk wongé lan ngomong: “Aku gelem! Kowé

wis mari saiki!” [42] Sakwat wongé ya terus mari
tenan. [43] Gusti Yésus terus ngongkon wongé
lunga, nanging dipenging ngomong-omong karo
wong-wong. Gusti Yésus ngongkon wongé ngéné:
“Kana kowé maraa nang nggoné imamé, supaya
dèkné weruh awakmu lan kowé ngekèkana
kurban marang Gusti Allah miturut wèté nabi
Moses. Dadiné wong-wong ngerti nèk kowé wis
mari tenan.” [44] (1:43)
[45] Nanging kadung wongé lunga sangka kono,
dèkné terus molai ngomong-omongi wong-wong
nèk dèkné wis ditambani karo Gusti Yésus.
Saiki Gusti Yésus ora bisa ngleboni kuta apa
désa, tanpa dititèni karo wong-wong. Mulané
Dèkné terus nang sak njabané kuta waé, nang
panggonan sing ora ènèng wongé. Nanging
wong-wong sangka endi-endi ijik meksa teka
marani Dèkné.

Wong lumpuh bisa mlaku menèh

2 [1] Let kira-kira rong dina Gusti Yésus balik
menèh nang Kapèrnakum. Wong-wong
krungu nèk Dèkné nang omah. [2] Wong pirang-
pirang terus pada ngumpul, sampèk nang omahé
ora ènèng nggoné menèh. Nang ngarep lawang
mbarang ya kebek karo wong. Gusti Yésus terus
mulangi wong-wong bab pituturé Gusti Allah.
[3] Terus ènèng wong teka arep nang nggoné Gusti

Yésus nggawa wong lumpuh. Wong lumpuh
iki digotong wong papat. [4] Nanging sangking
okèhé wong, sing nggotong wong lumpuh mau
ora bisa tekan nggoné Gusti Yésus. Mulané
terus pada njebol payoné omahé. Kadung wis
nggawé bolongan nang payoné, wongé sing
lumpuh terus diedunké sak klasané. [5] Gusti Yésus
weruh pengandelé wong-wong iki, mulané terus
ngomong marang sing lumpuh: “Anakku, Aku
ngapura dosamu!”
[6] Nang omah kono uga ènèng guru-guru Kitab
mèlu ngrungokké. [7] Guru-guru iki pada mbatin:
“Lah wong kuwi kok wani-wani ngomong ngono?
Kuwi lak ngèlèk-èlèkké Gusti Allah, awit namung
Gusti Allah déwé sing bisa ngapura dosané
manungsa!”
[8] Nanging Gusti Yésus weruh pikirané guru-guru
mau, mulané Dèkné terus ngomong: “Kenèng
apa kowé kok pada nduwé pikiran kaya ngono?
[9] Gampang sing endi, ngomong marang wong
lumpuh iki: ‘Dosamu wis dingapura’ apa
ngomong: ‘Ngadeka, klasamu diangkat lan
mlakua!’ [10] Aku namung kepéngin nduduhké
marang kowé, nèk Anaké Manungsa nduwèni
kwasa ngapura dosa nang jagat kéné!” Gusti
Yésus terus ngomong marang wong lumpuh
mau: [11] “Aku ngongkon kowé, ngadeka, klasamu
diangkat lan kana mulih!”

12 Wongé terus ngadek nang ngarepé wong okèh kono, njikuk klasané terus lunga. Wong kabèh pada nggumun lan pada ngluhurké Gusti Allah karo ngomong: “Barang kaya ngéné iki awaké déwé durung tau weruh!”

Gusti Yésus merdayoh nang omahé wong belasting

13 Gusti Yésus terus lunga menèh sangka Kapèrnakum. Saiki Dèkné mlaku nang pinggir mér. Wong okèh terus pada teka marani Dèkné. Kabèh terus pada diwulangi. 14 Dongé liwat, Gusti Yésus weruh wong belasting, sing jenengé Lévi, ijik njagong nang kantoré. Lévi kuwi anaké Alféus. Gusti Yésus terus nyeluk Lévi ngomong: “Hayuk mèlu Aku!” Lévi terus ngadek lan mèlu Gusti Yésus.

15 Ing sakwijiné dina Gusti Yésus lan murid-muridé pada jagongan nang omahé Lévi, tunggal sak méja karo wong-wong belasting lan wong-wong liyané sing dianggep dosa. Wong kaya ngono kuwi okèh sing pada mèlu Gusti Yésus. 16 Enèng guru-guru Kitab sangka golongané wong Farisi pada weruh nèk Gusti Yésus mangan tyampur karo wong belasting lan wong dosa. Mulané guru-guru Kitab mau terus takon marang murid-muridé Gusti Yésus: “Lah

Yésus kok jagongan lan mangan tyampur karo
wong kaya ngono?”
17 Gusti Yésus krungu pitakonané guru-guru
Kitab mau, mulané Dèkné terus semaur: “Sing
mbutuhké dokter kuwi mesti ya sing lara ta,
mosok sing waras? Mulané, tekaku nang jagat
kéné ora nggolèki wong sing nganggep nèk uripé
wis bener, nanging nggolèki wong sing dosa.”

Pitakonan bab pasa

18 Ing sakwijiné dina murid-muridé Yohanes
Pembaptis lan para Farisi pada pasa. Ing dina
kuwi ènèng wong pada mara nang nggoné Gusti
Yésus takon: “Kenèng apa murid-muridé Yohanes
lan murid-muridé para Farisi pada pasa, nanging
murid-muridmu kok ora?”
19 Gusti Yésus terus semaur: “Apa dayoh nang
mantènan kaé ora pada mangan énak lan pada
mèlu bungah. Suwéné ijik tyampur karo mantèné
mesti ya ora ènèng sing sedi. 20 Nanging bakal
ènèng wayahé mantèné lanang kuwi bakal
digawa lunga. Ing wayah kuwi kantya-kantyané
bakal pada sedi lan ora mangan.”
21 Mosok salin lawas kenèng ditambal karo
gombal anyar sing durung tau diumbah? Ya ora
ta. Awit nèk diumbah tambalané bisa mengkeret
terus suwèk menèh, ambané ngungkuli mauné.
22 Lan menèh, mosok anggur anyar diwadahi

kantongan lulang lawas? Mesti ora ta! Mengko
ndak kantongané bedah lan angguré wutah
nganggur. Anggur anyar kuduné diwadahi
kantongan anyar.

Tujuané dina sabat kanggo manungsa

23 Ing sakwijiné dina sabat Gusti Yésus mlaku
turut kebon gandum karo murid-muridé. Sak
barengé mlaku murid-muridé pada ngepèki
wohé gandum dipangan. 24 Wong Farisi sing pada
weruh kuwi terus ngomong marang Gusti Yésus:
“Lah kepriyé kuwi? Ing dina sabat lak ora éntuk
nyambutgawé apa-apa ta? Lah murid-muridmu
kok ngepèki gandum?”
25 Gusti Yésus semaur: “Apa kowé ora tau
matya bab ratu Daved, dongé dèkné lan
kantya-kantyané pada ngelih banget, nanging
ora nduwé panganan apa-apa? 26 Apa dèkné ora
terus mlebu nang omahé Gusti Allah lan mangan
rotiné. Dèkné lak wis ngerti ta nèk namung para
imam sing éntuk mangan roti sing wis dipasrahké
marang Gusti Allah kuwi. Ing waktu kuwi sing dadi
Imam Gedé Abiatar. Malah kantyané mbarang
diedumi lan pada mèlu mangan karo Daved. Lan
ora ènèng wong sing ngomong nèk dèkné klèru.”
27 Gusti Yésus terus ngomong menèh: “Gusti
Allah enggoné nganakké dina sabat kuwi ora
kanggo ngangèlké, nanging kanggo ngepénakké

uripé manungsa. [28] Mulané, Anaké Manungsa
sing bisa ngarani bab sing éntuk lan sing ora
éntuk ditandangi ing dina sabat.”

Gusti Yésus nambani wong ing dina sabat

3 [1] Ing dina sabat liyané Gusti Yésus mlebu
nang sinaguk menèh. Nang kono ènèng
wong sing tangané lumpuh sebelah. [2] Nang
kono uga ènèng wong-wong sing pada nggolèk
jalaran kanggo ngelahké Gusti Yésus. Wong-wong
iki pada ndelokké, awit kepéngin ngerti Gusti
Yésus nambani wongé apa ora ing dina sabat
iki. [3] Gusti Yésus terus nyeluk wong sing lumpuh
tangané kongkon maju, supaya wong-wong bisa
weruh dèkné. [4] Gusti Yésus terus takon marang
wong-wong: “Aku kepéngin krungu: ing dina
sabat apik nggawé betyik apa apik nggawé ala?
Apik nulungi wong apa apik matèni?”
Wong-wong amleng kabèh, ora ènèng sing
wani semaur apa-apa. [5] Gusti Yésus nyawang
wong-wong karo ya jèngkèl ya sedi, awit
wong-wong ora gelem nitèni barang sing bener.
Mulané Dèkné terus ngomong marang wong sing
lumpuh tangané: “Tanganmu dietungké!” Wongé
terus ngetungké tangané, awit wis ora lumpuh
menèh. Saiki wis mari kaya mauné. [6] Wong Farisi
sing nang kono terus pada lunga. Terus pada
rembukan karo wong-wong golongané Hérodès.

Bebarengan wong-wong kuwi pada nggawé akal
kepriyé enggoné arep matèni Gusti Yésus.

Gusti Yésus mulangi sangka prau

7 Gusti Yésus lan murid-muridé pada lunga
nang pinggir mér Galiléa. Wong okèh banget
pada ngetutké Dèkné. Enèng sing sangka bawah
Galiléa lan Yudéa lan sangka kuta Yérusalèm.
Uga ènèng sing sangka bawah Iduméa,
sangka abrahané laut Yordan lan sangka sak
kiwa-tengené kuta Tirus lan Sidon. Wong-wong
iki pada gemruduk marani Gusti Yésus, awit
kabèh krungu nèk Dèkné nindakké barang sing
nggumun-nggumunké. 8 (3:7) 9 Mulané Gusti
Yésus ngomongi murid-muridé kongkon pada
nyawiské prau siji. Dadiné senajan wong okèh
pada esuk-esukan kepéngin maju, Gusti Yésus ora
usah diesuk-esuk wong, awit Dèkné bisa njagong
nang prauné. 10 Gusti Yésus wis nambani wong
pirang-pirang, mulané wong-wong sing nduwé
lara pada ngesuk-esuk, kepéngin ndemèk Dèkné
supaya bisa mari. 11 Wong-wong sing dikwasani
demit nèk weruh Gusti Yésus terus pada niba
nang ngarepé. Demité terus pada bengok-bengok
ngomong: “Kowé kuwi Anaké Gusti Allah!”
12 Nanging demit-demit mau disenèni karo
Gusti Yésus, dipenging ngomong-omongké Dèkné
kuwi sapa.

Gusti Yésus milih rasul rolas

[13] Gusti Yésus saiki terus munggah nang
gunung. Dèkné milih wong-wong sing kongkon
mèlu. Wong-wong ya terus pada teka. [14] Sangka
tengahé wong-wong sing pada teka kuwi Gusti
Yésus terus milih wong rolas sing kudu mèlu
Dèkné nang endi waé. Awit wong rolas iki sing
bakal nggelar kabar kabungahané Gusti Allah lan
bakal nduwèni kwasa nundungi demit. [15] (3:14)
[16] Sing dipilih ya wong rolas iki: Simon sing
dikèki jeneng liyané, yakuwi Pétrus, Yakobus
karo Yohanes sing kakang-adi. Kabèh loro iki
anaké Sébédéus lan pada diarani Boanèrges
karo Gusti Yésus, tegesé: anak gluduk. [17] (3:16)
[18] Sing liya-liyané jenengé Andréas, Filipus,
Bartoloméus, Matéus, Tomas, Yakobus anaké
Alféus, Tadéus, Simon sing diarani Patriot lan
Yudas sangka Iskariot, sing ing tembé bakal
ngelungké Gusti Yésus marang mungsuhé.
[19] (3:18)

Gusti Yésus lan Sétan

[20] Gusti Yésus terus balik nang omah. Nanging
wong okèh banget pada teka menèh marani
Dèkné, sampèk ora kober mangan. [21] Sedulur-
seduluré Gusti Yésus pada krungu bab kuwi. Lan
menèh ènèng sing ngomong nèk Dèkné kuwi ora

waras. Mulané sedulur-seduluré mau terus budal
arep marani Gusti Yésus diejèk mulih.
22 Guru-guru Kitab sing teka sangka Yérusalèm
pada ngomong: “Wong kuwi dikwasani Bèlsebul,
penggedéné demit. Mulané Dèkné bisa ngetokké
demit.”
23 Wong-wong mau terus dityeluk karo
Gusti Yésus lan diwulangi nganggo tembung
gambar. Gusti Yésus ngomong: “Mosok Sétan
arep nglawan balané déwé? Mesti ora ta!
24 Semunggoné ing sakjeroné negara wongé pada
memungsuhan marang sakpada-pada, negara
kuwi mesti bakal rusak. 25 Uga ing sakjeroné
omah-omah, nèk wongé pada neng-nengan lan
memungsuhan, brayat kuwi mesti ndang bubrah.
26 Lah saiki dipikir déwé sing apik: nèk Sétan
nglawan balané déwé, lah gèk kepriyé? Mesti
Sétan ya wis ora nduwé bala menèh.
27 “Apa ènèng wong bisa ngleboni omahé wong
sing gedé lan rosa pawakané, terus nyolongi
sembarang sak ènèngé? Mesti ya ora bisa!
Malingé kudu bisa mbanda sing nduwé omah
ndisik, sakdurungé bisa ngusungi sembarangé.
28 “Iki dirungokké sing apik. Gusti Allah gelem
ngapura manungsa, senajan salahé gedéné lan
okèhé kaya ngapa, uga nèk ngèlèk-èlèkké wong
liyané. 29 Nanging sapa sing ngèlèk-èlèkké Roh
Sutyi ora bakal dingapura slawas-lawasé, nanging

bakal nyangga salah iku sak terusé.” [30] Gusti
Yésus ngomong ngono kuwi, awit wong-wong
pada ngarani nèk Dèkné dikwasani demit.

Gusti Yésus lan seduluré

[31] Sakwisé kuwi ibuné lan adik-adiké Gusti
Yésus pada teka. Wong-wong iki pada ngentèni
nang njaba lan kongkonan nyelukké Gusti Yésus.
[32] Wong okèh pada jagongan ngubengi Gusti
Yésus. Wong-wong terus ngomong: “Gusti, ibu
lan adikmu pada nang njaba nékokké Kowé!”
[33] Gusti Yésus semaur: “Ibuku lan adikku kuwi
sakjané sapa ta?” [34] Dèkné terus nyawang
wong-wong sing pada njagong ngubengi Dèkné
lan ngomong: “Ya iki ibuku lan sedulurku. Sapa
waé sing manut marang Gusti Allah, yakuwi
sedulurku lanang lan sedulurku wédok lan ibuku
tenan.” [35] (3:34)

Tembung gambar bab wong nyebar

4 [1] Gusti Yésus mulangi wong-wong menèh
nang pinggiré mér Galiléa. Nanging sangking
okèhé wongé sing pada ngrungokké, Dèkné terus
munggah nang prau sing nang kono terus mulangi
sangka kono. Wong-wong sing ngrungokké pada
ngadek nang pinggir. [2] Pirang-pirang prekara sing
dirembuk karo Gusti Yésus. Dèkné nèk mulangi
nganggo gambar.

[3] Gusti Yésus ngomong ngéné: “Dirungokké sing
apik. Enèng wong budal nang kebon arep nyebar.
[4] Dongé nyebar, wijiné ènèng sing tiba nang
pinggir dalan terus dipangan manuk. [5] Saloké tiba
nang panggonan sing atos, sing tipis lemahé. Ya
gelis tukul, nanging kadung panas banter terus
garing, awit ora ènèng oyoté. [6] (4:5) [7] Liyané tiba
nang panggonan sing okèh eriné. Wijiné tukul,
nanging kalah karo eri-eriné, mulané ya ora bisa
metu wohé. [8] Nanging uga ènèng wiji sing tiba
nang lemah apik. Wiji iki tukul sampèk gedé terus
ngetokké woh dadi telung puluh, liyané malih
swidak lan ènèng liyané sing dadi satus.”
[9] Gusti Yésus terus nutup piwulangé ngomong:
“Sapa sing nduwé kuping, dirungokké sing apik!”
[10] Dongé Gusti Yésus njagong déwé, terus
ènèng wong sing mèlu ngrungokké piwulangé
mau pada teka bareng karo murid sing rolas.
Wong-wong nyuwun marang Gusti Yésus
ndunungké gambar mau. [11] Gusti Yésus terus
ngomong ngéné: “Ing jaman mbiyèn Gusti
Allah ora ndunung-ndunungké bab iki, nanging
saiki kowé wis pada ngerti wewadiné Kratoné
Gusti Allah. Nanging kanggo wong-wong sing
ora gelem pretyaya, Aku sing mulangi nganggo
tembung-tembung gambar. [12] Dadiné,
‘Senajana pada weruh,
nanging ora bisa nitèni

lan senajana pada ngrungokké
ora bisa dunung.
Awit nèk pada nitèni
lan pada dunung,
wong-wong kuwi mesti
terus pada manut marang Gusti Allah
lan salahé uga bisa dingapura.
Nanging ora pada gelem.'"

Gusti Yésus ndunungké tembungé

13 Gusti Yésus terus ngomong marang
wong-wong: "Mosok kowé ora pada dunung
piwulangé sangka tembung gambar iki? Lah
kepriyé kowé bisané dunung sing liya-liyané?
14 Wong sing nyebar kuwi wong sing ngabarké
pituturé Gusti Allah. 15 Wiji-wiji sing tiba nang
pinggir dalan kuwi nggambarké wong-wong
sing krungu pituturé Gusti Allah, nanging terus
pada lali. Sétan mbuwang pitutur mau sangka
atiné. 16 Wiji-wiji sing tiba nang panggonan
sing atos, kuwi nggambarké wong-wong sing
krungu lan gelem nampa pituturé Gusti Allah.
Wong-wong iki terus pada seneng lan nduwèni
kabungahan. 17 Nanging pituturé Gusti Allah ora
ngoyot ing atiné. Mung demen anyar waé. Nèk
katekan kangèlan lan disengiti karo liyané, jalaran
nurut pituturé Gusti Allah, wong-wong iki terus
semplak pengandelé. 18 Wiji-wiji sing tiba nang

tengahé eri-eri kuwi nggambarké wong-wong
sing krungu lan nampa pituturé Gusti Allah.
19 Nanging terus pada bingung bab kauripan ing
donya lan mung mikirké barang sing ora-ora,
awit pada kepéngin sugih. Mulané terus pada
lali marang pituturé Gusti Allah. 20 Nanging wiji
sing tiba nang lemah sing apik kuwi nggambarké
wong-wong sing krungu pituturé Gusti Allah
terus pada pretyaya sak atiné. Dadiné pituturé
Gusti Allah ngetokké woh ing uripé wong kuwi,
ping telung puluh, liyané swidak lan liyané
menèh ping satus.”

Pituturé Gusti Allah kaya dian

21 Gusti Yésus terus mulangi menèh: “Pituturé
Gusti Allah kuwi kenèng dipadakké karo dian. Apa
ènèng wong nyumet dian terus ditutupi ténggok
apa didèkèk nang ngisor kolong? Ya ora ta! Diané
mesti didèkèk nang méja apa dityantèlké nang
tyagaké. 22 Awit apa sing didelikké kuwi mesti
kapan-kapan bakal dietokké lan apa waé sing
disimpen kuwi mesti ya supaya kapan-kapan
dikétokké. 23 Sing nduwé kuping, dirungokké sing
apik.”
24 Gusti Yésus terus ngomong: “Aja namung
ngrungokké karo kupingmu waé, nanging
sembarang kudu mbok pikir sing apik. Nèk kowé
ngrungokké sing tenanan, mesti kowé ya bakal

dunung okèh lan pangertimu bakal mundak
terus. [25] Awit sapa sing nggatèkké marang
pituturku bakal mundak okèh kaweruhé, nanging
sing ora gelem nggugu, senajana ngerti namung
setitik, kuwi waé bakal lali."

Tembung gambar bab wiji sing tukul

[26] Gusti Yésus neruské tembungé: "Kratoné
Gusti Allah kuwi kenèng dipadakké karo sakwijiné
wong sing nyebar wiji nang keboné. [27] Sakwisé
nyebar terus ditinggal, mbengi turu, ésuk tangi,
suwi-suwi wijiné tukul déwé sampèk gedé,
wongé déwé ora ngerti kepriyé tukulé! [28] Lemahé
sing nukulké, sampèk metu wohé, ndisiké
gagangé, terus ngembang lan metu wulèné.
[29] Nèk pariné wis tuwa terus dierit, awit wis
wayahé panèn."

Tembung gambar bab wiji sing tyilik déwé

[30] Gusti Yésus terus ngomong: "Kratoné Gusti
Allah kenèng dipadakké karo apa menèh?
[31] Kenèng dipadakké karo wiji sing tyilik déwé.
[32] Nanging nèk disebar terus tukul, gedéné
ngungkuli tanduran liyané. Pangé gedé-gedé,
mulané manuk-manuk seneng ngiyup lan nggawé
susuk nang kono."
[33] Gusti Yésus enggoné mulangi wong-wong
bab pituturé Gusti Allah ya nganggo tembung-

tembung gambar ngono kuwi, sak kuwaté
wong-wong sing ngrungokké. [34] Dèkné ora tau
mulangi tanpa nganggokké tembung gambar.
Nanging nèk Dèkné déwé karo murid-muridé,
sembarang didunung-dunungké.

Gusti Yésus ngendek ombak gedé

[35] Dongé wis surup ing dina kuwi, Gusti Yésus
ngejèk murid-muridé, ngomong: “Hayuk pada
ngabrah!” [36] Gusti Yésus wis nang njeroné prau.
Murid-muridé terus budal numpak prauné,
wong-wong liyané ditinggal nang daratan. Enèng
prau-prau liyané mbarang sing mèlu. [37] Ora
let suwi terus ènèng angin banter. Ombaké
ngantemi prauné sampèk kebek banyu lan mèh
kelep. [38] Gusti Yésus malah ijik turu nang mburi,
bantalan. Murid-muridé terus pada nggugah
Dèkné ngomong: “Gusti, apa awaké déwé arep
mbok ejarké bèn kelep?”
[39] Gusti Yésus terus tangi. Angin lan ombak
dipréntah: “Mandeka!” Anginé sakwat mandek
lan banyuné malih anteng. [40] Gusti Yésus terus
nyenèni murid-muridé: “Kenèng apa kowé kok
pada wedi? Apa kowé durung pretyaya marang
Aku?”
[41] Murid-muridé pada wedi banget lan takon
marang sakpada-pada: “Wong iki sapa ta? Angin
lan banyu kok manut marang Dèkné?”

Gusti Yésus kepetuk wong sing dikwasani demit

5 [1] Gusti Yésus lan murid-muridé wis ngabrah
lan saiki pada tekan panggonané bangsa
Gérasa. [2] Kadung medun sangka prau Dèkné
terus kepetuk wong sing dikwasani demit. Wong
iki tekané sangka guwa-guwa kuburané wong
kono. [3] Pantyèn wong iki manggoné ya nang
guwa-guwa kuburan kono. [4] Wis bolak-balik
dèkné tangan-sikilé diranté, nanging ajek
dipedot. Mulané saiki ora ènèng wong sing wani
mbanda dèkné menèh. [5] Awan-wengi wong iki
kluyuran nang kuburan lan gunung-gunung kono,
karo bengak-bengok lan ngantemi awaké karo
watu.

[6] Ing dina kuwi, dongé wongé weruh Gusti Yésus
sangka kadohan, dèkné terus mblayu marani
terus niba nang ngarepé. [7] Gusti Yésus terus
mréntah demité: “Demit, metua sangka wong
iki!” Demité terus mbengok banter ngomong:
“Duh Gusti Yésus, Anaké Gusti Allah sing kwasa
déwé, Kowé kok ngurusi aku. Aku nyuwun, Gusti
Allah dadi seksi, aku mbok aja disetrap.” [8] (5:7)

[9] Gusti Yésus terus takon: “Sapa jenengmu?”
Demité semaur: “Awaké déwé jenengé Légiun,
awaké déwé nang kéné okèh banget.” [10] Demité
terus nyuwun banget marang Gusti Yésus, supaya
ora dikongkon lunga sangka panggonan kono.

[11] Saiki nang gunungané panggonan kono ènèng
babi pirang-pirang ijik pada nggolèk pangan.
[12] Demit-demité mau terus pada nyuwun marang
Gusti Yésus: “Mbok awaké déwé dililani mlebu
nang babi-babi kaé.” [13] Gusti Yésus nglilani.
Demité terus pada metu sangka wongé lan mlebu
nang babi-babi mau. Kira-kira ènèng babi rong
èwu okèhé, kabèh pada pating gruduk medun
sangka gununganan kono, terus mblandang nang
mér. Kabèh kelep.
[14] Sing tukang angon babiné terus pada mblayu
lunga, ngomongi wong-wong sing nang kuta
bab lelakon kuwi. Wong-wong terus pada teka,
awit kepéngin weruh déwé. [15] Kadung tekan
nggoné Gusti Yésus, terus pada weruh wong
sing mauné dikwasani demit njagong nang kono.
Wongé saiki nganggo salin lan angen-angené
wis waras. Nanging wong-wong ijik pada wedi.
[16] Wong-wong sing weruh lelakoné wong sing
mauné dikwasani demit lan babi-babi mau terus
pada ngomongi wong-wong kuwi.
[17] Mulané kabèh terus pada nyuwun marang
Gusti Yésus supaya lunga sangka panggonan
kono.
[18] Kadung Gusti Yésus arep munggah nang
prauné, wong sing mauné dikwasani demit terus
marani Dèkné, nembung arep mèlu.

[19] Nanging ora éntuk. Gusti Yésus ngomong:
“Kana kowé mulih waé. Diomongké marang
sedulur-sedulurmu apa sing ditindakké karo
Gusti Allah lan sepira gedéné kabetyikané
Dèkné marang kowé.” Wongé terus lunga lan
ngabar-ngabarké nang sak bawah Dékapolis bab
enggoné Gusti Yésus nulungi dèkné. Wong-wong
sing krungu pada nggumun kabèh. [20] (5:19)

Gusti Yésus nangèké anaké Jairus lan nambani wong wédok sing lara

[21] Gusti Yésus ngabrah menèh karo prauné.
Wong pirang-pirang terus pada nglumpuk marani
Dèkné. Mulané Dèkné terus nang pinggir mér
kono waé. [22] Ora let suwi terus ènèng wong mara
nang nggoné Gusti Yésus. Wong iki pengarepé
sinaguk, jenengé Jairus. Tekan nggoné Gusti
Yésus Jairus terus niba nang ngarepé. [23] Dèkné
nyuwun: “Duh Gusti, anakku wédok lara nemen
tenan. Mbok hayuk nang nggonku ta! Anakku
mbok ditumpangi tangan supaya bisa waras lan
urip terus.”
[24] Gusti Yésus terus mèlu Jairus. Wong pirang-
pirang pada mèlu, sampèk pada ngesuk-esuk
Gusti Yésus.
[25] Nang tengahé wong-wong kuwi ènèng wong
wédok siji sing lara ngetokké getih. Wis rolas taun
suwéné wongé nduwé lara kuwi. [26] Pirang-pirang

dokter wis diparani, sampèk duwité lan bandané
entèk kabèh, nanging ora bisa mari, malah
mundak nemen. [27] Saiki wongé krungu nèk Gusti
Yésus bisa nambani wong lara, mulané dèkné
terus nékat mèlu nrombol nang mburiné Gusti
Yésus. [28] Wongé pretyaya ngéné: “Nèk aku bisa
ndemèk saliné waé, aku mesti mari.”
Mulané wongé ya terus ndemèk saliné Gusti
Yésus. [29] Sakwat getihé wongé mampet lan
wongé krasa nèk larané wis ilang kabèh. [30] Gusti
Yésus uga krasa nèk ènèng kekuwatan metu
sangka awaké. Dèkné terus minger ndelokké
wong-wong nang mburiné lan takon: “Sapa sing
ndemèk salinku?”
[31] Murid-muridé semaur: “Gusti, lah sapa sing
ngerti! Wong pirang-pirang kaya ngono pada
ngesuk-esuk Kowé, lah kok Kowé takon: ‘Sapa
sing ndemèk salinku?’”
[32] Nanging Gusti Yésus nyawang wong-wong,
nggolèki wongé sing ndemèk saliné. [33] Wong
wédok mau rumangsa sing ndemèk lan dèkné
saiki wis krasa waras awaké, mulané terus maju.
Karo ndredek sangking wediné, dèkné niba nang
ngarepé Gusti Yésus terus ngaku. [34] Gusti Yésus
ngomong: “Yu, kowé saiki wis mari, awit kowé
pretyaya. Kana mulih. Mlaku sing apik-apik. Kowé
wis mari tenan.”

35 Gusti Yésus durung rampung sing ngomong,
kok terus ènèng kongkonan sangka omahé Jairus
ngomong nèk anaké wis mati. Wongé ngomong
ngéné marang Jairus: “Anakmu wis ninggal.
Guruné wis aja dirusuhi!”
36 Gusti Yésus krungu, nanging ora ngrèwès
omongané wong kuwi mau, malah ngomong:
“Aja wedi Jairus, pretyaya waé!” 37 Wong-wong
dipenging mèlu nang omahé Jairus. Sing diejèk
namung rasul Pétrus, Yakobus lan Yohanes.
38 Kadung wis tekan omahé, Gusti Yésus krungu
wong tangisan pating jlerit. 39 Dèkné mlebu terus
ngomong marang wong-wong: “Kenèng apa kok
pada nangis pating jlerit? Botyahé ora mati,
namung turu!”
40 Nanging Gusti Yésus malah diguyu. Wong-
wong terus dikongkon metu kabèh. Namung
wong tuwané botyahé lan murid telu mau diejèk
mlebu nang kamaré. 41 Gusti Yésus terus nyekel
tangané botyahé karo ngomong: “Talita kum!”
Nèk tyara Jawa: “Tangi wuk!”
42 Sakwat botyahé tangi terus mlaku. (Botyahé
umuré rolas taun.) Wong tuwané botyahé lan
murid-muridé mau pada nggumun banget.
43 Gusti Yésus terus ngomong: “Aja sampèk wong
liya-liyané krungu bab iki.”
Wong tuwané terus dikongkon ngekèki mangan
botyahé.

Nang panggonané déwé Gusti Yésus ora diajèni

6 [1] Sangka nggoné Jairus Gusti Yésus terus
mulih nang kuta panggonané. Iku kuta
Nasarèt. Murid-muridé mbarang pada mèlu.
[2] Ing dina sabat Gusti Yésus terus molai mulangi
nang sinaguk kono. Wong-wong sing ngrungokké
pada nggumun kabèh. Pada ngomong: “Wong
iki éntuk piwulangan sangka ngendi ya? Kok
pinter temen? Kok bisa nindakké mujijat-mujijat
mbarang? [3] Iki lak sing tukang nggawé krosi-méja
kaé ta? Anaké Maria, tunggalé Yakobus, Yoses,
Yudas lan Simon. Adik-adiké sing wédok mbarang
lak manggon nang kéné ta?” Wong-wong pada
nampik Gusti Yésus.
[4] Mulané Gusti Yésus ngomong marang
wong-wong: “Nabi kuwi nang endi-endi diajèni,
kejaba nang panggonané déwé. Seduluré déwé
waé ora ngajèni.”
[5] Mulané Dèkné ora bisa nindakké mujijat-
mujijat nang kono. Namung wong lara siji-loro
ditumpangi tangan karo Gusti Yésus, terus
pada mari. [6] Gusti Yésus déwé ya nggumun,
wong-wong kok ora gelem pretyaya.

Gusti Yésus ngongkon murid rolas budal

Gusti Yésus terus budal nang désa-désa nang
kiwa-tengené kuta Nasarèt kono, mulangi

wong-wong bab pituturé Gusti Allah. [7] Dèkné
uga manggil murid sing rolas dikongkon budal
loro-loro nggelar kabar kabungahan lan dikèki
pangwasa nundungi demit. [8] Nanging dipenging
nggawa apa-apa, kejaba tekené. Pangan ora,
duwit ya ora. [9] Kenèng nganggo tèklèk, nanging
ora éntuk nggawa salin dobel. [10] Gusti Yésus
terus ngomong: “Nèk kowé merdayoh nang
omahé sakwijiné wong, nginepa nang kono waé
nganti kowé lunga menèh. [11] Nèk nang sakwijiné
panggonan wongé ora gelem nampa lan ora
gelem ngrungokké kowé, lungaa waé sangka
kono. Nanging lemahé diketokké sangka sikilmu,
supaya pada ngerti nèk pada nampik kowé.”
[12] Murid rolas mau terus pada budal mituturi
wong-wong, kongkon pada ninggal urip ala
lan manut marang Gusti Allah. [13] Demit
pirang-pirang pada ditundungi lan okèh wong
lara pada ditambani nganggo usapan lenga.

Yohanes Pembaptis dipatèni

[14] Gusti Yésus selot suwi selot kesuwur lan
nang endi-endi wong-wong pada krungu bab
Dèkné, uga ratu Hérodès. Enèng sing ngomong:
“Yésus iki ya Yohanes Pembaptis sing urip menèh,
mulané Dèkné bisa nindakké mujijat.”
[15] Liyané ngomong: “Yésus iki mesti nabi Elia
sing urip menèh.”

Enèng liyané menèh sing ngomong: “Yésus kuwi
nabi tunggalé liya-liyané ing jaman mbiyèn.”
16 Kadung ratu Hérodès krungu, dèkné
ngomong: “Yésus iki Yohanes sing wis tak ketok
guluné, nanging urip menèh.” 17 Awit mauné
Yohanes wis dilebokké nang setrapan karo
ratu Hérodès, nuruti jalukané Hérodias. Jalaran
Yohanes ajek ngomongi ratuné nèk klakuané
kebatyut. Hérodès ngepèk Hérodias, bojoné
Filipus, kakangé déwé. 18 Yohanes ngomong:
“Kowé ora kenèng ngepèk ipému déwé nèk
bojoné ijik urip!”
19 Mulané Hérodias ngintyim-intyim Yohanes
arep dipatèni, nanging durung bisa, awit ijik
dialang-alangi karo ratu Hérodès. 20 Hérodès
déwé wedi karo Yohanes, awit ngerti nèk Yohanes
kuwi wong bener lan wong sutyi, mulané dèkné
ya dijaga. Hérodès seneng ngrungokké Yohanes,
senajan tembungé marakké dèkné wedi lan
bingung.
21 Nanging ing sakwijiné dina Hérodias
nemu kelunggaran kanggo matèni Yohanes,
yakuwi, dongé ratu Hérodès tutup taun lan
nganakké pésta gedé; wong gedé-gedé, uga
para penggedéné militèr lan para penggedéné
distrik Galiléa pada teka kabèh. 22 Kadung anaké
Hérodias molai njogèt, ratuné lan dayoh-dayohé
terus pada seneng tenan karo botyah wédok

kuwi. Mulané ratu Hérodès terus ngomong
marang botyahé: “Kowé kepéngin apa Wuk, sak
njalukmu tak kèki. [23] Tenan, aku janji marang
kowé, senajana kowé njaluk separoné negaraku,
bakal tak kèkké!”
[24] Botyahé terus lunga takon ibuné: “Bu, aku
énaké njaluk apa ya?”
Ibuné semaur: “Kana kowé njaluk endasé
Yohanes Pembaptis!”
[25] Botyahé terus balik menèh nang nggoné
ratuné ngomong: “Aku njaluk endasé Yohanes
Pembaptis nang piring!”
[26] Ratu Hérodès sedi banget krungu penjalukan
kuwi. Nanging dèkné ora bisa apa-apa, awit
wis kadung janji. Karomenèh dayohé pada
mèlu nyeksèni janjiné. [27] Mulané dèkné terus
ngongkon sing tukang jaga kono ngetok guluné
Yohanes lan kongkon nggawakké mbrono. Wongé
terus budal lan nang setrapan kono dèkné ngetok
guluné Yohanes. [28] Endasé terus digawa nang
piring dikèkké botyahé. Botyahé terus masrahké
endasé marang ibuné. [29] Murid-muridé Yohanes
krungu nèk dèkné wis ninggal, mulané terus
pada njikuk layoné dikubur.

Rangsuman pangan sing nggumunké

[30] Para rasul wis pada balik menèh nang nggoné
Gusti Yésus. Nang kono pada nyritakké bab

sembarang sing ditindakké lan diwulangké.
31 Gusti Yésus terus ngomong: “Hayuk pada
nggolèk panggonan sing sepi kanggo lèrèn
sedilut.” Awit wong okèh pada teka-lunga
sampèk Gusti Yésus lan murid-muridé ora kober
mangan. 32 Mulané terus ninggal wong-wong
lunga karo prauné nggolèk panggonan sepi.
33 Nanging wong okèh weruh lungané lan nitèni
parané Gusti Yésus. Sangka kuta-kuta wong-wong
pada budal mlaku ndisiki. 34 Kadung Gusti Yésus
medun sangka prauné, Dèkné weruh wong okèh
wis nang kono. Dèkné terus melas banget, awit
wong-wong kuwi kaya wedus sing ora ènèng
sing ngengon. Mulané Gusti Yésus terus mulangi
wong-wong bab werna-werna prekara. 35 Dongé
wis soré murid-muridé ngomong marang Gusti
Yésus: “Saiki wis soré lan nang panggonan
kéné ora ènèng apa-apa. 36 Mbok wong-wong
dikongkon lunga bèn pada nggolèk mangan
déwé-déwé nang désa-désa.”
37 Nanging Gusti Yésus semaur: “Kowé sing
kudu ngekèki mangan wong-wong.”
Murid-muridé ngomong: “Lah kuwi pirang
duwit waé?” 38 Gusti Yésus terus takon: “Kana
didelok ènèng roti pira!”
Kadung wis niliki terus ngomong: “Enèng roti
lima lan iwak loro!”

[39] Gusti Yésus terus ngongkon murid-muridé
nata wong-wong, bèn pada njagong nang
suketan, sakkrompol-sakkrompol. [40] Wong-wong
terus pada njagong; ènèng krompolan sing
wongé satus, ènèng sing sèket. [41] Gusti Yésus
terus njikuk roti lima lan iwak loro mau.
Dèkné nyawang nduwur karo ndonga. Sakwisé
kuwi rotiné terus dityuwil-tyuwil lan dikèkké
marang murid-muridé kongkon ngedum marang
wong-wong. Iwak loro mau uga dityuwil-tyuwil
terus diedum-edumké. [42] Wong kabèh pada
mangan sampèk warek. [43] Turahané roti lan
iwak sing ora kepangan dilumpukké ènèng rolas
ténggok. [44] Sing mangan ènèng wong limang
èwu, kuwi namung wong lanangé.

Gusti Yésus mlaku nang mér

[45] Sakwisé iku Gusti Yésus terus ngongkon
murid-muridé numpak prauné ndisik nang désa
Bètsaida, nang abrahan. Wong-wong liyané terus
disuwun kongkon mulih. [46] Kadung wis pisah
karo murid-muridé, Gusti Yésus terus munggah
gunung arep ndonga. [47] Dongé surup prauné
wis nang tengah-tengah, nanging Gusti Yésus
ijik nang daratan déwé. [48] Gusti Yésus weruh
nèk murid-muridé kangèlan tenan sing ndayung,
awit tatapan angin. Kira-kira jam telu tekané
jam nenem ésuk Gusti Yésus terus nusul, mlaku

nang mér. Kétoké Dèkné mlaku terus, kaya arep
ngliwati prauné. [49] Kadung murid-muridé weruh
Gusti Yésus mlaku nang banyu terus pada njerit.
Ndarani weruh mokmedi. [50] Kabèh weruh Dèkné
terus pada wedi.
Mulané Gusti Yésus ngomong: “Aja pada kagèt!
Iki Aku! Wis aja pada wedi menèh!” [51] Gusti
Yésus terus mèlu numpak prauné lan anginé
terus mandek. [52] Murid-muridé durung pada
nitèni kwasané Gusti Yésus, senajana weruh
Dèkné ngekèki mangan wong limang èwu.

Wong lara pada mari menèh

[53] Gusti Yésus lan murid-muridé terus ngabrah
mér tekan bawah Genésarèt. Nang kono terus
medun sangka prauné. [54] Wong-wong pada
nitèni nèk kuwi Gusti Yésus. [55] Sakwat liya-liyané
sak désa terus diomongi kabèh. Sing lara
terus digotongi sak lèmèké. [56] Endi waé sing
ditekani Gusti Yésus, kebonan, désa apa kuta,
wong-wong mesti pada teka nggawa sing lara,
terus diglétakké nang lataré pasar. Wong-wong
pada nyuwun marang Gusti Yésus nglilani sing
lara ndemèk saliné Dèkné, senajan namung
gombyoké. Sing ndemèk terus pada mari.

Bab pernatan gawéané manungsa

7 [1] Ing sakwijiné dina ènèng wong Farisi lan
guru Kitab sak krompol sangka Yérusalèm
teka nang nggoné Gusti Yésus. [2] Wong-wong iki
weruh nèk murid-muridé Gusti Yésus ènèng sing
mangan tanpa wisuh tangané ndisik.
[3] Para Farisi lan sasaté wong Ju kabèh lumrahé
wisuh ndisik nèk arep mangan, manut pernatané
mbah-mbahané mbiyèn. [4] Kaya nèk tekan pasar
mbarang, mesti wisuh ndisik sakdurungé mangan
apa-apa. Lan ijik ènèng pernatan pirang-pirang
menèh sing kudu dilakoni, kaya ngumbah
mangkok, tyangkir lan kendil.
[5] Mulané para Farisi lan guru-guru Kitab mau
pada maido Gusti Yésus ngéné: “Kenèng apa
kok murid-muridmu ora pada nurut pernatan
tinggalané mbah-mbahané awaké déwé? Kok
pada mangan tanpa wisuh ndisik?”
[6] Gusti Yésus semaur: “Kowé kuwi namung
kétok apik njabané. Pantyèn tyotyok banget sing
diomong karo nabi Yésaya mbiyèn bab kowé
kuwi, sing uniné ngéné:

‘Tembungé Gusti Allah: Bangsa iki enggoné
memuji Aku namung karo lambéné,
nanging atiné adoh sangka Aku!’

[7] ‘Enggoné nyembah marang Aku ora ènèng
gunané, awit pada mulangi wong-wong

kongkon nglakoni pernatan-pernatan
gawéané manungsa.’
8 “Kowé namung nurut pernatané manungsa,
wèté Gusti Allah malah pada mbok singkirké.
9 “Pantyèn pinter nggonmu pada nyingkiri
wèté Gusti Allah, supaya bisa neruské karepmu
déwé. 10 Nabi Moses lak wis tau ngomong
ngéné ta: ‘Ngajènana marang wong tuwamu.
Sapa ngolok-olok bapa-biyungé kudu dipatèni.’
11 Nanging kowé malah pada mulangi ngéné:
Urunan sing arep mbok kèkké marang wong
tuwamu kenèng dikèkké marang Gusti Allah.
Dadiné kowé ora usah ngekèki marang wong
tuwamu menèh. 12 (7:11) 13 Dadiné wèté
Gusti Allah mbok singkirké, kowé malah pada
nganggokké pernatanmu déwé. Lan ijik ènèng
liya-liyané menèh bab kaya ngono kuwi sing
mbok lakoni!”

Barang sing marakké ala

14 Gusti Yésus terus nyeluk wong-wong kabèh
dipituturi ngéné: “Tembungku iki dirungokké,
supaya kabèh bisa dunung sing apik. Barang sing
mlebu nang wetengé manungsa kuwi ora bisa
marakké ala, nanging barang sing metu sangka
pikirané, iku sing marakké manungsa nglakoni
ala. 15 (7:14) 16 (Mulané, dirungokké sing apik,
kowé sing nduwé kuping.”)

17 Wong-wong terus ditinggal, Dèkné terus
mlebu omah. Nang njero omah kono murid-
muridé takon marang Gusti Yésus bab sing
diwulangké mau, awit ora pada dunung. 18 Gusti
Yésus semaur: “Mosok kowé mbarang ora
dunung. Apa kowé ora ngerti nèk barang sing
dipangan kuwi ora mlebu atiné, nanging mlebu
wetengé manungsa terus metu menèh. Mulané
panganan kuwi ora bisa marakké manungsa ala.”
(Nang kéné Dèkné ndunungké nèk panganan apa
waé kenèng dipangan.) 19 (7:18)
20 Gusti Yésus terus ngomong menèh: “Sing
marakké manungsa nglakoni ala kuwi barang sing
metu sangka atiné, yakuwi pikirané. 21 Kayadéné
laku bédang, nyenyolong, mematèni, ngrusui
bojoné liyané, murka, srakah, sak wernané
penggawé ala, memèrèn, memisuh, sombong
lan sembrana.” 22 (7:21) 23 Kuwi kabèh metuné
sangka pikirané manungsa. Kuwi sing marakké
manungsa ala.

Pengandelé wong wédok sangka Siro-Fenisia

24 Sangka panggonan kono Gusti Yésus terus
lunga nang bawah Sidon lan Tirus. Nang kono
Dèkné terus mlebu nang sakwijiné omah, supaya
ora ènèng wong ngerti nèk Dèkné teka. Nanging
wong-wong meksa ngerti. 25 Ora let suwi terus
ènèng wong wédok teka. Wongé krungu bab

Gusti Yésus. Wong iki nduwé anak wédok sing
kelebon demit. Wongé niba nang ngarepé Gusti
Yésus lan nyuwun supaya ngetokké demit sing
ngwasani anaké. Nanging wong wédok iki dudu
wong Ju, dèkné wong lairan Fenisia nang negara
Siro. 26 (7:25) 27 Mulané Gusti Yésus ngomong
ngéné: “Ah, mbok bèn anak-anaké déwé pada
warek ndisik. Ora lumrah nèk pangané anak-anak
dikèkké asu!”
28 Nanging wong wédoké semaur: “Bener Gusti,
nanging asuné lak éntuk rèbèlané anak-anak ta?”
29 Gusti Yésus terus ngomong: “Wis, kana mulih.
Anakmu wis mari. Sangka tembungmu kuwi Aku
ngerti nèk kowé pretyaya marang Aku!”
30 Wongé terus mulih. Tekan omah nemu anaké
ngglétak anteng nang ambèn. Demité wis lunga.

Gusti nambani wong budek-bisu

31 Gusti Yésus lunga sangka bawah Tirus budal
nang bawah mér Galiléa. Nanging mlakuné
ngliwati kuta Sidon lan bawah Dékapolis. 32 Nang
Galiléa kono ènèng wong sing budek lan bisu
digawa nang nggoné Dèkné. Wong-wong nyuwun
marang Gusti Yésus supaya numpangi tangan
marang wong lara iki. 33 Wong budek-bisu iki
terus didèwèkké karo Gusti Yésus, adoh karo
wong-wong liyané. Kupingé wongé kabèh loro
terus didulek. Sakwisé ngono Gusti Yésus terus

idu lan ndemèk ilaté wongé. [34] Dèkné terus
nyawang nduwur karo ngetyulké ambekan,
terus ngomong marang wongé: “Efata!” Tegesé:
“Mengaa!”
[35] Kupingé wongé terus bisa krungu lan ilaté
malih lemes, terus bisa omong-omongan
kaya sak lumrahé. [36] Gusti Yésus menging
wong-wong ngabar-ngabarké lelakon mau,
nanging wong-wong malah pada ndadi sing
ngomong-omongi liya-liyané. [37] Kabèh pada
nggumun banget lan ngomong: “Wah, jan nyata
tenan. Dèkné bisa sembarang. Sing budek bisa
krungu lan sing bisu bisa ngomong.”

Rangsuman sing nggumunké

8 [1] Ora let suwi wong-wong pada ngumpul
menèh ngrungokké piwulangé Gusti Yésus.
Nanging nang kono ora ènèng panganan apa-apa.
Mulané Gusti Yésus terus nyeluk murid-muridé
ngomong: [2] “Aku melas marang wong-wong!
Wis telung dina suwéné wong-wong pada mèlu
Aku lan saiki sing dipangan wis entèk. [3] Mengko
nèk sakdurungé mangan wis tak kongkon mulih,
menawa bisa ambruk nang dalan. Lah katik
ènèng sing omahé adoh pisan.”
[4] Murid-muridé terus semaur: “Lah awaké déwé
sing arep ngekèki mangan wong semono okèhé

gèk kepriyé? Nang panggonan kéné ora ènèng
panganan apa-apa!”
5 Gusti Yésus takon: “Kowé nduwé roti pira?”
Muridé semaur: “Enèng pitu!”
6 Wong-wong terus dikongkon njagong kabèh.
Gusti Yésus terus njikuk roti pitu mau. Sakwisé
didongakké terus dityuwil-tyuwil dikèkké murid-
muridé kongkon ngedum marang wong-wong.
Wong-wong terus pada diedumi. 7 Enèng sing
nduwé iwak mbarang. Iwaké terus didongakké
terus kongkon ngedum uga. 8 Wong kabèh
mangan sampèk warek. Turahané dilumpukké
ènèng pitung ténggok. 9 Sing mèlu mangan
kira-kira ènèng wong patang èwu. 10 Gusti Yésus
lan murid-muridé terus numpak prau budal nang
bawah Dalmanutah.

Wong Farisi kepéngin weruh tanda

11 Enèng wong Farisi pada marani Gusti Yésus
terus bantah-bantahan karo Dèkné. Wong Farisi
mau arep ngenèng Gusti Yésus lan pada njaluk
tandané nèk Gusti Allah sing ngekèki pangwasa
marang Dèkné. 12 Gusti Yésus terus sambat ing
ati lan ngomong: “Kenèng apa wong-wong iki kok
pada kepéngin weruh tanda? Ora, ora bakal tak
kèki tanda!”
13 Wong-wong mau terus ditinggal. Dèkné terus
ngabrah karo prauné.

Gusti Yésus nyenèni murid-muridé

14 Nang prauné namung ènèng roti siji, awit
murid-muridé lali nggawa liyané. 15 Kadung
prauné wis mlaku, Gusti Yésus mulangi murid-
muridé ngomong: “Kowé kudu sing ati-ati tenan
karo raginé wong Farisi lan raginé Hérodès.”
(Gusti Yésus sakjané ngomong: “Sing ati-ati karo
piwulangé para Farisi lan piwulangé Hérodès.”)
16 Murid-muridé ora dunung apa tegesé sing
diomong karo Gusti Yésus, mulané pada takon
marang sakpada-pada: “Gusti kuwi sakjané
ngomongké bab apa ya? Mestiné waé ya
sangking awaké déwé ora sangu roti, mulané
Gusti ngomong ngono!”
17 Gusti Yésus ngerti sing dirembuk murid-
muridé. Dèkné terus ngomong: “Kowé kok pada
ramé ngomongké bab roti. Mosok kowé durung
pada nitèni lan durung dunung? Kowé kok angèl
banget! 18 Mosok kowé nduwé mripat, nanging
ora bisa weruh. Lan kupingmu kuwi kanggo
ngapa kok ora pada krungu? Apa ora ènèng sing
kélingan? 19 Dongé Aku nyuwil-nyuwil roti lima
kanggo ngekèki mangan wong limang èwu kaé,
pirang ténggok sing turah? Wis lali?”
Muridé pada semaur: “Rolas ténggok!”

[20] “Lan liyané dina menèh, dongé Aku ngekèki
mangan wong patang èwu karo roti pitu, pirang
ténggok sing turah?”
Muridé semaur: “Pitung ténggok!”
[21] Gusti Yésus terus ngomong: “Lah kowé kok
durung dunung nèk kekurangan roti kuwi ora
kenèng ndadèkké bingung lan répot. Mulané,
sing tak omong mau prekara liyané.”

Wong lamur bisa weruh menèh

[22] Saiki pada tekan désa Bètsaida. Nang kono
ènèng wong lamur digawa nang nggoné Gusti
Yésus. Sing nggawa pada nyuwun marang Dèkné
ndemèk wong sing lamur. [23] Gusti Yésus terus
nyekel tangané wongé sing lamur terus digawa
metu nang njabané désa. Nang kono mripaté
terus diidoni. Wongé ditumpangi tangan lan
ditakoni: “Kowé weruh apa?”
[24] Wongé terus ndengongok lan semaur:
“Aku weruh wong-wong, nanging kétoké kaya
wit-witan mlaku.”
[25] Mripaté terus didemèk sepisan menèh. Saiki
terus mari lan wongé bisa weruh mat. [26] Wongé
terus dikongkon mulih lan dipenging balik menèh
nang désané.

Pengakoné rasul Pétrus

27 Gusti Yésus lan murid-muridé budal nang
désa-désa nang sak kiwa-tengené kuta Sésaréa
Filipi. Dongé pada mlaku Dèkné takon marang
murid-muridé: “Wong-wong ngarani Aku iki
sapa?” 28 Muridé pada semaur: “Wah, wis
werna-werna! Enèng sing ngomong nèk Kowé
kuwi Yohanes Pembaptis. Liyané ngarani Kowé
kuwi nabi Elia. Enèng menèh sing ngomong nèk
Kowé kuwi sakwijiné nabi jaman mbiyèn sing
saiki teka menèh.”
29 Gusti Yésus terus takon: “Lah kowé kepriyé?
Aku iki sapa?”
Rasul Pétrus semaur: “Kowé kuwi Kristus!”
30 Sakwisé krungu kuwi Gusti Yésus menging
murid-muridé ngabar-ngabarké nèk Dèkné kuwi
Kristus.

Gusti Yésus ngomongké bab sangsara lan patiné

31 Gusti Yésus terus molai ndunung-ndunungké
marang murid-muridé nèk Dèkné kuwi Anaké
Manungsa sing bakal nglakoni sangsara okèh.
Dèkné bakal disepèlèkké karo para pinituwa,
para pengarepé imam lan guru-guru Kitab. Dèkné
bakal dipatèni, nanging bakal tangi menèh ing
telung dinané. 32 Gusti Yésus sing ngomongké
bab kuwi ya blaka waé. Krungu kuwi mau rasul

Pétrus terus ngomong marang Gusti Yésus,
nanging tanpa liyané krungu: “Gusti, mbok aja
ngomong kaya ngono!” 33 Nanging Gusti Yésus
malah minger ndelokké murid-murid liyané terus
nyenèni rasul Pétrus: “Lungaa sangka ngarepku
Sétan, awit kowé ora manut kekarepané Gusti
Allah, nanging manut pikirané manungsa.”

Murid sing sejati

34 Gusti Yésus terus nyeluk wong-wong sing
nang kono lan murid-muridé mbarang diomongi
ngéné: “Sapa sing kepéngin dadi muridku kudu
saguh ninggal kekarepané déwé, manggul
pentèngané lan mèlu Aku. 35 Awit sapa sing
éman uripé, yakuwi sing bakal kélangan.
Nanging sapa sing nglabuhi Aku lan kabar
kabungahan tekan pati, wong kuwi nyawané
bakal slamet slawas-lawasé. 36 Lan menèh,
senajana sembarang sing mbok golèki lan mbok
senengi bisa keturutan kabèh, apa gunané, nèk
kowé kélangan nyawamu? 37 Apa ing donya
kéné sing kenèng dadi ijolé nyawamu? Lak ora
ènèng ta? 38 Mulané, sapa sing isin ngakoni Aku
lan piwulangku ing jaman sing kebek ala iki,
mbésuk nèk Anaké Manungsa teka, bareng karo
mulékat-mulékat sing sutyi nganggo kamulyané
Bapaké, Dèkné ya ora bakal ngaku nèk kenal
wong kuwi.”

9 [1] Gusti Yésus terus ngomong menèh: “Mbok
dititèni ta! Nang tengahé wong-wong
sing nang kéné iki ènèng sing bakal ora mati,
sakdurungé weruh Kratoné Gusti Allah teka
nganggo pangwasa.”

Gusti Yésus karo nabi Moses lan nabi Elia

[2] Nem dina sakwisé kuwi Gusti Yésus ngejèk
rasul Pétrus, Yohanes lan Yakobus munggah nang
gunung duwur. Kejaba wong papat iki ora ènèng
wong liyané menèh. Nang kono Gusti Yésus terus
malih. Murid-muridé pada weruh kabèh. [3] Saliné
Gusti Yésus malih putih sumeblak, jan puti
tenan. [4] Rasul Pétrus, Yohanes lan Yakobus terus
weruh nabi Moses lan nabi Elia omong-omongan
karo Gusti Yésus. [5] Rasul Pétrus terus ngomong
marang Gusti Yésus: “Gusti, kok ndilalah temen
awaké déwé nang kéné. Apiké awaké déwé
nggawé gubuk telu waé, siji kanggo Kowé, siji
kanggo nabi Moses lan siji menèh kanggo nabi
Elia.” [6] Rasul Pétrus ngomong ngono kuwi, awit
ora ngerti kudu ngomong apa, sangking kagèté.
[7] Terus ènèng méga teka, ayang-ayangé nutupi
wong-wong. Sangka méga mau terus ènèng
swara ngomong: “Iki Anakku sing tak trésnani.
Dèkné kudu mbok gugu.” [8] Kadung para rasul
nolèh kiwa-tengen wis ora weruh sapa-sapa
menèh, namung Gusti Yésus déwé.

Pitakonan bab tekané nabi Elia

9 Dongé pada mlaku medun gunung, Gusti Yésus
ngomong marang murid-muridé: “Sembarang
sing kowé weruh mau aja diomongké sapa-sapa
ndisik. Mbésuk nèk Anaké Manungsa wis tangi
sangka pati kowé kenèng ngomongké.”
10 Pantyèn murid telu kuwi ya ora ngomong
karo sapa-sapa, nanging bab “tangi sangka pati”
sing dirembuk karo Gusti Yésus kuwi wong telu
mau ora pada dunung. Pada kepéngin ngerti
apa tegesé. 11 Mulané terus takon marang Gusti
Yésus: “Lah kenèng apa guru-guru Kitab kok
ngomong nèk nabi Elia kudu teka ndisik?”
12 Gusti Yésus semaur: “Pantyèn, guru-guru
Kitab kuwi bener. Nabi Elia kudu teka ngélingké
wong-wong menèh bab dalané Gusti Allah.
Nanging bab Anaké Manungsa ketulis nèk
Dèkné bakal nglakoni sangsara okèh lan bakal
disepèlèkké. 13 Mulané Aku ngomong nèk ènèng
nabi kaya nabi Elia wis teka, kaya sing ketulis
nang Kitab. Nanging dèkné digawé sak gelemé,
tyotyok karo sing wis ketulis nang Kitab Sutyi.”

Gusti Yésus nambani botyah sing kelebon demit

14 Dongé Gusti Yésus karo murid telu mau wis
balik menèh, terus pada weruh murid-murid
liyané ijik èngkèl-èngkèlan karo guru-guru Kitab,

sampèk dirubung wong okèh. [15] Kadung weruh
Gusti Yésus terus sakwat pada bungah kabèh,
terus marani lan mbagèkké Dèkné. [16] Gusti Yésus
terus takon marang murid-muridé: “Apa sing
mbok rembuk karo guru-guru kuwi?”
[17] Terus ènèng wong sing semaur: “Gusti, aku
arep nggawa anakku nang nggonmu. Botyah iki
kelebon demit malih bisu. [18] Nèk kumat botyah
iki niba-niba nang lemah. Tyangkemé metu
umpluké lan botyahé terus kerot-kerot untu lan
awaké terus kaku. Mulané aku njaluk tulung
marang murid-muridmu kuwi kongkon ngetokké
demité, nanging ora bisa.”
[19] Gusti Yésus terus ngomong: “Kenèng apa
kowé kok ora nduwé pengandel? Sepira menèh
suwéné Aku ijik kudu nang tengahmu lan sepira
menèh suwéné Aku ijik kongkon nyabari kowé?
Digawa mbréné botyahé!” [20] Botyahé terus
digawa nang nggoné Gusti Yésus.
Kadung demité weruh Gusti Yésus, botyahé
terus metyityil-metyityil niba nang lemah terus
nggulung-nggulung tyangkemé metu umpluké.
[21] Gusti Yésus terus takon marang bapaké:
“Botyah iki wiwit kapan lara?”
[22] Bapaké semaur: “Wis wiwit tyilik! Lan wis
ping okèh demité njongkrokké botyahé nang geni
apa nang mbanyu bèn mati. Mulané aku nyuwun,
nèk Kowé bisa, mbok melas, aku ditulungi!”

[23] Gusti Yésus ngomong: “Nèk Aku bisa?
Sembarang bisa nèk kowé pretyaya!”
[24] Bapaké botyahé terus ngomong: “Aku
pretyaya, Gusti! Nanging pengandelku kurang.
Aku mbok diréwangi pretyaya!”
[25] Gusti Yésus weruh nèk wong-wong sing
ngrubung mau tambah okèh, mulané demité
terus ditundung. Gusti Yésus ngomong: “Demit
sing marakké botyah iki budek lan bisu, metua
lan aja pisan-pisan balik menèh!”
[26] Demité terus metu karo njerit-njerit lan
botyahé ngetyetyeng-ngetyetyeng terus niba
kaya wong mati. Wong-wong mikiré botyahé
mati tenan. [27] Gusti Yésus terus nyekel tangané
botyahé ditangèkké. Botyahé terus ngadek.
[28] Kadung Gusti Yésus wis mlebu nang omah
murid-muridé terus takon: “Gusti, kenèng apa
awaké déwé kok ora bisa ngetokké demité?”
[29] Gusti Yésus semaur: “Demit kaya ngono kuwi
lungané namung karo pandonga!”

Gusti Yésus ngomong kaping pindoné nèk Dèkné bakal dipatèni

[30] Gusti Yésus lan murid-muridé lunga sangka
panggonan kono terus pada mlaku terus ngliwati
Galiléa. Gusti Yésus ora gelem nèk wong-wong
sampèk ngerti nèk Dèkné liwat kono, awit
Dèkné ijik mulangi murid-muridé. [31] Gusti

Yésus ngomong ngéné: “Anaké Manungsa bakal
dielungké marang wong-wong sing bakal matèni
Dèkné. Nanging ing telung dinané Dèkné bakal
tangi menèh sangka pati.”
32 Murid-muridé sakjané ora dunung sing
diomong karo Gusti Yésus, nanging ora ènèng
sing wani takon apa-apa.

Piwulang bab sapa sing gedé déwé

33 Gusti Yésus lan murid-muridé teka nang kuta
Kapèrnakum. Kadung wis nang omah Gusti Yésus
takon: “Nang dalan mau kowé pada ngomongké
apa ta?” 34 Murid-muridé ora ènèng sing wani
semaur apa-apa, awit nang dalan mau pada
èngkèl-èngkèlan ngomongké bab sapa sing gedé
déwé. 35 Gusti Yésus terus njagong, murid rolas
mau dityeluk kabèh terus diwulangi ngéné:
“Wong sing kepéngin diajèni lan dianggep gedé
kuwi wong sing gelem ngalah lan gelem ngladèni
liyané!” 36 Gusti Yésus terus nyekel botyah tyilik
didèkèk nang tengahé murid-muridé. Dèkné
ngrangkul botyahé karo ngomong: 37 “Wong sing
nampani botyah kaya ngéné iki ing jenengku,
wong kuwi nampani Aku. Lan menèh, wong sing
nampani Aku kuwi ora namung nampani Aku
déwé, ora, nanging uga nampani sing ngongkon
Aku.”

Bab kantya lan mungsuh

38 Rasul Yohanes ngomong marang Gusti Yésus:
“Gusti, awaké déwé weruh ènèng wong ngetokké
demit nganggo jenengmu. Nanging wong iku
dudu tunggalé awaké déwé, mulané awaké déwé
ya menging wongé.”
39 Nanging Gusti Yésus semaur: “Aja, wongé aja
mbok penging. Awit ora ènèng wong sing saiki
nganggokké jenengku kanggo nindakké mujijat
terus sésuké wongé ngèlèk-èlèkké Aku. 40 Awit
sapa sing ora nglawan awaké déwé mesti ya
ngrujuki awaké déwé. 41 Tenan, ngandela ta!
Sapa sing ngekèki ngombé marang kowé jalaran
wongé ngerti nèk kowé kuwi muridé Kristus,
wong kuwi mesti bakal éntuk upahé sangka Gusti
Allah.”

Bab marakké liyané nglakoni ala

42 Gusti Yésus terus ngomong ngéné: “Sapa
sing marakké wong sing enom ing pengandel
ninggal dalanku, wong kuwi luwung dibanduli
watu gilingan waé guluné, terus dityemplungké
nang segara. 43 Nèk tanganmu marakké kowé
nglakoni ala, diketok waé. Luwung kowé mlebu
urip langgeng karo tangan siji, tenimbang
tanganmu genep loro, nanging kowé mlebu nang
neraka, nang geni sing ora bisa mati. 44 (Nang

neraka uleré ora mati lan geniné murup terus.)
45 Nèk sikilmu marakké kowé mlaku nang dalan
ala, diketok waé. Luwung kowé mlebu urip
langgeng karo sikil siji, tenimbang sikilé genep
loro, nanging dibuwang nang neraka. 46 (Nang
neraka uleré ora mati lan geniné murup terus.)
47 Nèk mripatmu marakké kowé nglakoni ala,
dityepol waé. Luwung mlebu Kratoné Gusti Allah
karo mripat siji, tenimbang mripatmu genep loro,
nanging dityemplungké nang neraka. 48 Nang
neraka kuwi kowé bakal ngalami sangsara gedé
slawasé.
49 "Saben wong kudu dijajal pengandelé supaya
ora luntur. Kuwi kenèng dipadakké karo nèk
nguyahi kaé, supaya awèt.
50 "Uyah kuwi kanggo gawé tenan. Nanging nèk
uyahé ilang asiné, ora ènèng apa-apa menèh sing
kenèng dienggo ngasinké?
"Mulané, kowé kuwi kudu kaya wong sing wis
diuyahi. Pada urip bebarengan sing rukun."

Bab pegatan

10 1 Gusti Yésus lunga sangka panggonan
kono terus budal nang Yudéa, terus
ngabrah laut Yordan. Wong pirang-pirang
pada nglumpuk ngrubung Dèkné, mulané kaya
lumrahé, wong-wong terus diwulangi bab Gusti
Allah.

[2] Terus ènèng wong Farisi pada teka arep
ngenèng Gusti Yésus nganggo pitakonan. Wong
Farisi mau takon ngéné: “Apa wong lanang éntuk
megat bojoné?”
[3] Gusti Yésus semaur: “Lah wèté nabi Moses
mulangi kepriyé?”
[4] “Entuk, janji wong lanangé gelem nulis layang
pegat terus dikèkké sing wédok.”
[5] Gusti Yésus terus ngomong: “Nabi Moses
nggawé pernatan ngono kuwi jalaran sangka
wangkoté atimu. [6] Nanging kawit mbiyèné Gusti
Allah nggawé wong lanang lan wong wédok.
[7] Mulané wong lanang kuwi bakal ninggal
bapa-biyungé lan dadi siji karo bojoné. [8] Ora
wong loro menèh, nanging wong loro kuwi wis
dadi siji. [9] Dadiné, apa sing wis digatukké karo
Gusti Allah, manungsa ora kenèng misah.”
[10] Dongé wis nang omah menèh, murid-muridé
terus takon marang Gusti Yésus bab pegatan
mau. [11] Gusti Yésus mulangi ngéné: “Nèk wong
lanang megat sing wédok terus ngepèk wong
wédok liyané, wong lanang kuwi laku bédang.
[12] Uga nèk wong wédok megat sing lanang terus
ngepèk wong lanang liyané, wong wédok kuwi ya
pada waé laku bédang.”

Gusti Yésus mberkahi botyah-botyah

13 Wong-wong pada nggawa anaké nang nggoné
Gusti Yésus supaya didongakké lan diberkahi.
Nanging murid-muridé pada nyenèni wong-wong
kuwi dipenging ngrusui Gusti Yésus. 14 Kadung
Gusti Yésus weruh, dèkné terus jèngkèl. Mulané
Dèkné nyenèni murid-muridé ngéné: “Mbok
bèn! Botyah-botyah aja dialang-alangi. Bèn
pada mbréné nang nggonku. Awit Kratoné
Gusti Allah namung kanggo wong sing atiné
kaya botyah-botyah iki. 15 Pantyèn tenan,
sapa sing ora nampa Kratoné Gusti Allah kaya
botyah-botyah iki ora bakal bisa ngleboni kraton
iki.” 16 Botyah-botyah terus dirangkuli, terus
ditumpangi tangan lan diberkahi siji-siji.

Wong enom sing sugih

17 Dongé Gusti Yésus arep budal menèh terus
ènèng wong mblayu marani Dèkné. Wongé sujut
nang ngarepé Gusti Yésus terus takon: “Guru,
pantyèn Kowé betyik tenan. Bisané éntuk urip
langgeng aku kudu nglakoni apa?”
18 Gusti Yésus semaur: “Kowé kok ngarani
Aku betyik? Gusti Allah déwé sing betyik, ora
ènèng liyané! 19 Kowé wis ngerti wèt-wèté ta?
Aja matèni wong, aja ngrusui bojoné liyané,

aja nyolong, aja goroh, aja ngapusi wong lan
ngajènana marang bapa-biyungmu.”
20 Wongé semaur: “Guru, kawit tyilik aku wis
nurut wèt-wèt kabèh kuwi.”
21 Gusti Yésus nyawang wongé terus krasa
trésna marang dèkné, mulané terus ngomong:
“Barang siji sing durung mbok lakoni: kana mulih,
apa nduwému diedol kabèh. Sepira payuné
dikèkké marang wong sing ora nduwé supaya
kowé bisa nduwé banda nang swarga. Nèk kuwi
wis mbok lakoni kowé terus mbrénéa mèlu Aku!”
22 Wongé krungu Gusti Yésus ngomong ngono
kuwi terus amleng. Dèkné lunga karo sedi, awit
dèkné sugih tenan.
23 Gusti Yésus terus nyawang murid-muridé
ngomong: “Pantyèn angèl tenan kanggo wong
sugih mlebu Kratoné Gusti Allah.”
24 Murid-muridé kagèt krungu tembung kuwi.
Mulané Gusti Yésus terus ngomong: “Anak-anak,
pantyèn angèl banget mlebu Kratoné Gusti Allah.
25 Luwih gampang unta mlebu bolongan dom,
tenimbang wong sugih mlebu Kratoné Gusti
Allah.”
26 Murid-muridé saiki ora dunung blas, mulané
takon: “Gusti, lah sapa sing bisa slamet?”
27 Gusti Yésus ndelokké murid-muridé terus
semaur: “Pantyèn, angèl banget kanggo

manungsa, nanging ora angèl kanggo Gusti Allah.
Kanggo Gusti Allah sembarang bisa klakon.”

Upahé wong sing nurut Gusti Yésus

28 Rasul Pétrus terus ngomong: “Gusti, awaké
déwé wis ninggal sembarang terus mèlu Kowé!”
29 Gusti Yésus semaur: “Dirungokké sing apik
omongku iki. Sapa sing ninggal omah lan keboné,
ninggal wong tuwa, sedulur lan anaké jalaran
nglabuhi Aku lan nglabuhi kabar kabungahané
Gusti Allah, wong kuwi saiki mesti nampa
sembarang ngungkul-ungkuli mauné. 30 Bakal
nampa ping satus, ya omah, sedulur, wong
tuwa, anak lan kebon, senajana karo ngalami
kasangsaran. Lan ing tembé bakal nampa urip
langgeng. 31 Nanging okèh sing nang ngarep
bakalé kèri, malah sing teka kèri bakalé nang
ngarep.”

Gusti Yésus mlambangi menèh nèk dèkné bakal sangsara

32 Saiki Gusti Yésus karo murid-muridé pada
mlaku budal nang Yérusalèm. Gusti Yésus mlaku
nang ngarep déwé. Murid-muridé durung mari
kagèté lan wong-wong liyané sing mèlu uga
pada wedi. Murid rolas mau terus dityeluk
didèwèkké karo Gusti Yésus terus diomongi bab
sing bakal dialami karo Dèkné. 33 Gusti Yésus

ngomong ngéné: “Dititèni déwé! Saiki awaké
déwé arep nang Yérusalèm. Nang kono para
pengarepé imam lan para guru Kitab bakal nyekel
Anaké Manungsa. Bakal pada nyalahké Dèkné
lan masrahké Dèkné marang bangsa liya sing
ora kenal marang Gusti Allah kongkon matèni.
34 Wong-wong kuwi bakal pada moyoki, ngidoni
lan metyuti Dèkné lan entèk-entèké bakal pada
matèni Dèkné. Nanging ing telung dinané Dèkné
bakal tangi sangka pati.”

Bab ngladèni

35 Rasul Yakobus lan Yohanes, kabèh loro anaké
Sébédéus, terus maju lan ngomong marang Gusti
Yésus: “Guru, awaké déwé nduwé pitakonan.”
36 “Arep takon apa?” Gusti Yésus semaur.
37 “Gusti, nèk Kowé wis dadi ratu, awaké
déwé kepéngin mèlu njagong kaya ratu nang
sebelahmu, siji nang tengen lan siji nang kiwa.”
38 Gusti Yésus ngomong: “Kowé ora ngerti
apa sing mbok jaluk! Apa kowé gelem nglakoni
kasangsaran sing bakal tak alami?”
39 “Gelem Gusti!”
Gusti Yésus terus ngomong: “Pantyèn,
kasangsaran sing bakal tak alami kowé uga bakal
mèlu ngalami. 40 Nanging bab njagong nang
tengen apa kiwaku aku ora nduwèni kwasa

ngarani. Iku wis dityawiské karo Gusti Allah
kanggo sing dipilih karo Dèkné déwé.”
41 Krungu kuwi murid sing sepuluh terus jèngkèl
karo rasul Yakobus lan Yohanes. 42 Mulané
kabèh terus dityeluk karo Gusti Yésus, diomongi
ngéné: “Kowé ngerti déwé tyarané wong sing ora
pretyaya marang Gusti Allah. Para penggedé sing
kudu nata bangsané malah pada ngwasani lan
ngerèh. 43 Nanging kowé ora kenèng kaya ngono.
Sapa sing kepéngin dadi pengarep kudu ngladèni
liyané lan sapa sing kepéngin dianggep gedé
déwé kudu dadi peladèné liya-liyané. 44 (10:43)
45 Awit Anaké Manungsa tekané ya ora njaluk
diladèni, nanging supaya ngladèni lan masrahké
uripé kanggo nebus uripé wong okèh.”

Wong lamur bisa weruh menèh

46 Gusti Yésus lan murid-muridé teka nang kuta
Yériko. Kadung bareng karo wong pirang-pirang
lunga menèh sangka Yériko, ènèng wong lamur
ngemis nang pinggir dalan. Wong iki jenengé
Bartiméus, anaké Timéus. 47 Bartiméus krungu
nèk sing liwat nang dalan kono kuwi Gusti
Yésus sangka kuta Nasarèt, mulané dèkné terus
tyeluk-tyeluk: “Yésus, Turunané ratu Daved,
mbok melas marang aku.”
48 Wong-wong terus nyenèni Bartiméus
kongkon meneng. Nanging wongé malah tambah

seru sing tyeluk-tyeluk: “Turunané Daved, mbok
melas marang aku!”
49 Gusti Yésus terus mandek lan ngomong:
“Wong kuwi dikongkon mbréné!”
Wong lamur mau terus dityeluk karo wong-
wong: “Wis aja wedi, ndang ngadeka. Gusti
nyeluk kowé.”
50 Bartiméus terus mbuwang saliné njaba sing
nyrimpet-nyrimpeti terus gelis-gelis marani Gusti
Yésus.
51 Gusti Yésus terus takon: “Aku mbok kongkon
ngapa?”
“Aku kepéngin weruh, Gusti!”
52 Gusti Yésus semaur: “Ya wis, kana!
Pengandelmu sing nylametké kowé.”
Sakwat Bartiméus bisa weruh terus mèlu Gusti
Yésus.

Gusti Yésus mlebu nang Yérusalèm

11 1 Wong-wong saiki wis tyedek karo
Yérusalèm, wis tekan désa Bètfaké lan
désa Bétani, tyedek karo gunung Olèf. Gusti
Yésus terus ngongkon murid loro ngomong:
2 “Kana mlebu nang désa sing nang ngarep kaé.
Nang kono kowé mengko bakal nemu kimar
enom sing dikentyang. Kimar kuwi durung tau
ditumpaki wong. Diutyuli terus digawa mbréné.
3 Nèk ènèng wong takon apa-apa, ngomong:

‘Gusti sing ngongkon lan Gusti sing mbutuhké lan
bakal ndang dibalèkké menèh.’”
4 Murid loro mau terus budal lan pada nemu
kimar enom sing dikentyang nang lawang nang
pinggir dalan. 5 Wong-wong sing ngadek nang
kono terus takon: “Lah kok mbok utyuli kimaré,
bèn ngapa?”
6 Murid loro mau ngomong nèk Gusti sing
mbutuhké lan bakal dibalèkké menèh. Wong-
wong terus ora ngomong apa-apa. 7 Kimaré
terus digawa nang nggoné Gusti Yésus terus
gegeré dilèmèki klambiné. Gusti Yésus terus
numpak kimaré. 8 Wong-wong terus pada
nggelar klambiné nang dalan lan liyané pada
nggawa godongan-godongan sangka kebon terus
disebar nang dalan. 9 Wong-wong sing mlaku
nang ngarepé lan mburiné Gusti Yésus terus pada
surak-surak ngomong: “Hosana! Nampaa berkah
sing teka ing jenengé Gusti! 10 Langgenga kratoné
ratu Daved, leluhuré awaké déwé. Hosana
kanggo Gusti Allah nang swarga.”

Gusti Yésus misuh wit anjir

11 Tekan Yérusalèm Gusti Yésus terus mlebu
nang Gréja Gedé, nyawang sembarang-mbarang
nang kono. Dèkné terus budal karo murid rolas
nang désa Bétani, awit wis rada surup. 12 Esuké,
dongé lunga sangka Bétani, Gusti Yésus krasa

ngelih. [13] Sangka kadohan Dèkné weruh wit
anjir sing gembel godongé terus diparani arep
ditiliki ènèng wohé apa ora. Kadung tekan wité
Gusti Yésus ora nemu apa-apa blas. Namung
ènèng godongé, awit durung ungsumé woh.
[14] Murid-muridé terus krungu Gusti Yésus
ngomong marang wité: “Wiwit saiki tekan
slawasé ora bakal ènèng wong sing mangan
wohmu menèh!”

Omahé Gusti Allah aja digawé pasar

[15] Gusti Yésus lan murid-muridé wis tekan
Yérusalèm. Nang kono Dèkné arep mlebu nang
Gréja Gedé. Nanging nang lataré kono okèh wong
sing dodolan lan liyané sing pada tuku. Mulané
wong-wong iki terus disenèni lan dikongkon
lunga kabèh karo Gusti Yésus. Méja-méjané sing
tukang ngijoli duwit lan dingklik-dingkliké sing
tukang adol manuk dara diglémpang-glémpangké
kabèh. [16] Wong-wong sing pada teka nggawa
dagangané diendek, ora éntuk liwat lataré gréja
menèh. [17] Gusti Yésus ngomong: “Nang Kitab
lak wis ketulis ta! Gusti Allah déwé ngomong
ngéné: ‘Omahku iki papan pandonga kanggo
kabèh bangsa.’ Nanging kéné saiki mbok dadèkké
delikané maling.”
[18] Para pengarepé imam lan guru Kitab krungu
sing diomong karo Gusti Yésus terus pada

wedi, awit wong-wong liyané kabèh seneng
ngrungokké piwulangé Gusti Yésus. Mulané para
imam lan guru Kitab mau pada mikir lan nggolèk
akal arep matèni Gusti Yésus.
19 Kadung wis surup Gusti Yésus lan
murid-muridé terus lunga sangka Yérusalèm.

Bab pengandel

20 Esuké, dongé liwat menèh, terus pada weruh
nèk wité malih garing kabèh sak oyot-oyoté.
21 Rasul Pétrus kélingan nèk Gusti Yésus misuh
wité, mulané terus ngomong: “Gusti, delokké iku,
wité sing mbok pisuh wingi malih garing.”
22 Gusti Yésus terus semaur: “Pada ngandela
marang Gusti Allah. 23 Tenan, ngandela ta! Nèk
kowé mréntah gunungan iki ngomong: ‘Mumbula
lan nibaa nang segara,’ mesti ya bakal klakon
tenan, anggeré kowé blas ora mangu-mangu,
nanging pretyaya nèk apa sing mbok omong
bakal klakon tenan. 24 Mulané Aku ngomong:
apa sing mbok jaluk ing pandonga, ngandela
nèk kowé wis nampa kuwi, tenan, mesti bakal
keturutan. 25 Lan menèh, nèk kowé ndonga, sapa
waé sing nduwé salah karo kowé dingapura.
Dadiné Gusti Allah nang swarga ya bakal ngapura
salahmu. 26 (Nanging nèk kowé ora gelem
ngapura liyané, Gusti Allah nang swarga ya ora
bakal ngapura kowé.”)

Pitakonan bab pangwasané Gusti Yésus

[27] Gusti Yésus lan murid-muridé pada teka nang
Yérusalèm menèh. Dongé Dèkné ijik mlaku-mlaku
nang lataré Gréja Gedé terus para pengarepé
imam, para guru Kitab lan para penuntuné wong
Ju marani Dèkné. [28] Wong-wong iki takon marang
Gusti Yésus: “Sapa sing ngekèki pangwasa
marang Kowé kok wani nindakké kaya ngono?”
[29] Gusti Yésus semaur: “Alon ndisik, sakdurungé
Aku semaur, Aku nduwèni pitakonan ndisik
marang kowé. Nèk kowé bisa nyauri Aku, kowé
ya bakal tak omongi sapa sing ngekèki pangwasa
marang Aku! [30] Sapa sing ngekèki pangwasa
Yohanes kanggo mbaptis? Gusti Allah apa
manungsa?”
[31] Wong-wong terus pada guneman kepriyé
enggoné arep semaur. Awit nèk ngomong: “Gusti
Allah,” wong-wong pada wedi nèk Gusti Yésus
takon: “Lah kenèng apa dèkné kok ora mbok
gugu?” [32] Nèk pada semaur: “Manungsa,” lah
kepriyé, mengko wong-wong pada nesu, awit
kabèh pretyaya nèk Yohanes kuwi nabi sangka
Gusti Allah. [33] Mulané terus pada ngomong:
“Embuh ya, awaké déwé ora ngerti!”
Gusti Yésus semaur: “Kowé ya ora bakal tak
omongi sapa sing ngekèki pangwasa marang
Aku!”

Piwulang bab wong-wong sing nyéwa kebon

12 [1] Gusti Yésus terus mulangi wong-wong
mau nganggo tembung gambar ngéné:
“Enèng sakwijiné wong nduwé kebon ditanduri
dreif. Keboné dipageri mubeng terus wongé
nggawé luwangan kanggo meres dreifé. Uga
digawèkké omah-omahan sing rada duwur
kanggo njaga keboné. Keboné terus diséwakké
marang wong-wong liyané. Wongé déwé lunga
nang negara liya. [2] Kadung wis wayah panèn
sing nduwé kebon ngongkon slafé nang nggoné
wong-wong sing nyéwa keboné, njaluk bagèané.
[3] Nanging slaf sing dikongkon mau malah dityekel
karo sing nyéwa kebon terus digebuki. Sakwisé
kuwi slafé terus dikongkon lunga nganggur, ora
nggawa apa-apa.
[4] “Sing nduwé kebon terus ngongkon slaf liyané,
nanging sing iki uga dipentungi sirahé lan dielok-
elokké sak gelemé. [5] Liyané menèh dikongkon, iki
malah dipatèni. Kabèh sing dikongkoni menèh
nèk ora dipatèni ya dipentungi. [6] Sing nduwé
kebon saiki namung nduwé wong siji sing kenèng
dikongkon, yakuwi anaké déwé, sing ditrésnani.
Wongé terus ngongkon anaké ngomong ngéné:
‘Menawa waé wong-wong wedi marang kowé,
awit kowé anakku déwé!’ [7] Nanging wong-wong
sing nyéwa keboné malah ngomong marang

sakpada-pada: ‘Iki anaké sing nduwé kebon.
Hayuk dipatèni waé, dadiné keboné wèké awaké
déwé.’ 8 Anaké mau terus dityekel; kadung wis
dipatèni terus diuntyalké nang njabané kebon.
9 “Dipikir déwé jajal. Sing nduwé kebon kudu
ngapa saiki? Dèkné mesti bakal budal déwé. Sing
nyéwa keboné mesti bakal dipatèni kabèh lan
keboné mesti bakal diséwakké wong liya-liyané?
10 Apa kowé ora tau matya nang Kitab, ayat sing
uniné ngéné:

‘Watu sing dibuwang
karo sing tukang nggawé omah,
malah watu kuwi
sing dadi watu wiwitan.
11 Iki penggawéné Gusti Allah,
sing nggumunké banget.’”

12 Para penuntuné wong Ju pada rumangsa
disemoni karo Gusti Yésus lan wis kudu nyekel
Dèkné, nanging pada wedi karo wong okèh
liyané. Mulané Gusti Yésus terus diejarké waé,
terus pada lunga.

Bab sing wèké ratuné lan sing wèké Gusti Allah

13 Wong-wong terus ènèng sing ngongkon
wong Farisi siji-loro lan wong sangka golongané
ratu Hérodès nang nggoné Gusti Yésus, supaya
ngenèng Dèkné nganggo pitakonan-pitakonan.
14 Kadung wis tekan nggoné Gusti Yésus wong-

wong mau ngomong: “Guru, awaké déwé ngerti
nèk piwulangmu kuwi bener tenan. Karomenèh
Kowé ora wedi sapa-sapa. Kowé nèk mulangi bab
dalané Gusti Allah bener lan ènèng wujuté, awit
Kowé ora perduli karo sapa-sapa. Mulané awaké
déwé kepéngin takon marang Kowé. Nèk miturut
agamané awaké déwé kepriyé? Kudu mbayar
belasting marang ratuné apa ora?”
15 Nanging Gusti Yésus wis ngerti nèk wong-
wong sing takon kuwi namung étok-étok.
Mulané Dèkné ngomong: “Kenèng apa kowé
kok kepéngin ngenèng Aku? Jajal nggawa duwit
rètyèh siji mbréné tak deloké.”
16 Terus ènèng sing nggawa duwit rètyèh siji.
Gusti Yésus terus takon marang wong-wong mau:
“Didelok ta! Nang duwit iki ènèng gambaré sapa
lan jenengé sapa?”
Wong-wong semaur: “Gambaré lan jenengé
ratuné Rum!”
17 Gusti Yésus terus ngomong: “Lah ya wis ta!
Apa sing kudu mbok kèkké marang ratuné ya
kèkké marang ratuné lan apa sing kudu mbok
kèkké marang Gusti Allah ya kèkké marang Gusti
Allah.”
Wong-wong nggumun krungu saurané Gusti
Yésus.

Bab tangi sangka pati

18 Enèng wong Saduki siji-loro mara nang
nggoné Gusti Yésus. Wong Saduki kuwi ora
ngandel nèk wong mati bakal tangi menèh.
Wong-wong iki takon marang Gusti Yésus:
19 “Guru, nabi Moses wis nggawèkké pernatan
kanggo awaké déwé ngéné: ‘Nèk ènèng wong
lanang mati ninggal randa tanpa anak, seduluré
wong lanang sing mati kuwi kudu ngepèk randa
mau dadi bojoné lan nggawèkké turunan kanggo
seduluré sing mati.’
20 “Lah saiki ènèng sedulur lanang-lanang pitu.
Sing mbarep ngepèk bojo, nanging kadung mati
ora ninggal anak. 21 Sing nomer loro terus ngepèk
randané dadi bojoné, nanging sing iki uga mati
tanpa nduwé anak. Karo sing nomer telu ya pada
waé ngono. 22 Entèk-entèké sedulur pitu mau
kabèh mati, tanpa ninggal turunan siji-sijia. Mbok
randané ya terus mati pisan. 23 Saiki awaké déwé
arep takon: lah mbésuk nèk wantyiné wong mati
pada tangi menèh, wong wédok mau bakal dadi
bojoné sing endi? Awaké déwé takon, awit wong
wédok iki wis dadi bojoné sedulur kabèh pitu
mau?”
24 Gusti Yésus semaur: “Kowé kuwi jan klèru
banget. Kowé ora dunung isiné Kitab lan kowé
blas ora ngerti kwasané Gusti Allah. 25 Awit

mbésuk nèk wong-wong tangi sangka pati uripé
bakalé kaya mulékat swarga, ora ènèng tyarané
bebojoan. 26 Lan bab tangi menèh sangka pati,
apa kowé ora matya nang kitabé nabi Moses
bab grumbulan eri sing murup? Nang kono Gusti
Allah lak ngomong ta marang nabi Moses: 'Aku
iki Gusti Allahé Abraham, Gusti Allahé Isak lan
Gusti Allahé Yakub.' 27 Tegesé Bapa Abraham,
Isak lan Yakub kuwi saiki ngabekti marang Gusti
Allah. Lah wong sing ngabekti marang Gusti Allah
kuwi lak wong urip ta, mosok wong mati? Dadiné
Bapa Abraham, Isak lan Yakub kuwi saiki urip
menèh. Nèk kowé ora pretyaya kuwi, kowé jan
klèru tenan!"

Wèt sing gedé déwé

28 Enèng guru Kitab krungu enggoné wong-
wong pada bantah-bantahan lan wong iki nitèni
nèk Gusti Yésus sing nyauri wong-wong ya bener
tenan. Guru Kitab iki mara nang nggoné Gusti
Yésus takon ngéné: "Wèt sing endi sing penting
déwé?"
29 Gusti Yésus semaur: "Wèt sing penting déwé
ya iki: 'Rungokké bangsa Israèl, Gusti Allahé
awaké déwé kuwi siji. 30 Trésnaa marang Gusti
Allah sak atimu lan nyawa-ragamu, kapinteranmu
lan kekuwatanmu dikanggokna kanggo ngladèni
Gusti Allah.' 31 Wèt liyané sing penting ya

iki: ‘Trésnaa marang tunggal manungsa kaya
enggonmu nrésnani awakmu déwé.’ Ora ènèng
wèt liyané sing gedéné ngungkuli wèt loro iki.”
32 Guru Kitab mau semaur: “Kowé bener, Guru.
Pantyèn Gusti Allah mung siji, ora ènèng liyané.
33 Pantyèn awaké déwé kudu nrésnani Gusti
Allah sak atiné, ing lair lan batin lan karo sakkèhé
kekuwatané. Uga kudu trésna marang liyané
kaya enggoné nrésnani awaké déwé. Iku pantyèn
luwih apik tenimbang mbelèh kéwan lan pawèh
liya-liyané marang Gusti Allah.”
34 Gusti Yésus weruh nèk guru Kitab iki sing
semaur nggenah lan bener, mulané Dèkné terus
ngomong marang wongé: “Kowé wis tyedek karo
Kratoné Gusti Allah.”
Sakwisé kuwi terus ora ènèng sing wani takon
apa-apa menèh.

Pitakonan bab Kristus

35 Gusti Yésus dongé mulangi nang Gréja
Gedé gentènan takon: “Lah guru-guru Kitab
kok ngomong nèk Kristus namung manungsa
turunané ratu Daved, dudu Gusti Allah? 36 Ratu
Daved déwé lak wis ngomong ngéné ta, dongé
dèkné dikwasani karo Rohé Allah:
‘Gusti Allah wis ngomong ngéné marang
Gustiku:
Mbrénéa njagong nang tengenku,

nganti mungsuhmu wis tak telukké kabèh.’
[37] Lah ratu Daved déwé ngarani Kristus kuwi
Gusti. Mosok Kristus turunané ratu Daved?”
Wong okèh seneng ngrungokké piwulangé
Gusti Yésus. [38] Dèkné uga mulangi wong-wong
ngéné: “Pada sing ati-ati karo para guru Kitab.
Wong-wong kuwi namung seneng mlaku-mlaku
nganggo salin kaya wong sing gedé pangkaté.
Nèk nang pasar njaluk digatèkké lan diajèni
karo wong liyané. [39] Nèk nang sinaguk apa nang
kumpulan pésta njagongé nang ngarep déwé.
[40] Pada seneng lan pinter ngrampasi omahé
randa-randa terus étok-étoké ndonga suwi
kanggo nutupi klakuané. Wong kaya ngono kuwi
bakal éntuk setrapan sing luwih abot.”

Pawèhé mbok randa

[41] Gusti Yésus terus njagong nang ngarepé
wadah duwit nang Gréja Gedé kono. Dèkné
ndelokké wong-wong sing pada nglebokké
pawèhé. Okèh wong sugih pada nglebokké
duwité. Wong-wong iki pawèhé ya ora setitik.
[42] Terus ènèng randa mlarat nglebokké rètyèh
loro sing tyilik banget ajiné. [43] Gusti Yésus terus
nyeluk murid-muridé diomongi ngéné: “Pada
ngertia, kanggo Gusti Allah randa mlarat iku
pawèh sing okèh déwé tenimbang liya-liyané.
[44] Awit wong sing sugih ngekèki sangka

kasugihané, nanging randa iku ngekèki sangka
kemlaratané.”

Gréja Gedé bakal dirusak

13 1 Dongé Gusti Yésus metu sangka Gréja
Gedé terus ènèng murid sing ngomong
marang Dèkné: “Guru, delokké ta, gréjané
kuwi jan nggumunké tenan apiké. Delokké
watu-watuné gedéné!”
2 Gusti Yésus semaur: “Kowé weruh Gréja
Gedé iki ta? Bakalé ora ènèng watu siji waé
temumpang liyané. Kabèh bakal ambruk rata
lemah.”

Bab sak wernané karusakan lan kasangsaran nang jagat

3 Gusti Yésus terus njagong nang gunung Olèf,
adep-adepan karo Gréja Gedé. Nang kono rasul
Pétrus, Yakobus, Yohanes lan Andréas terus mara
lan takon: 4 “Gusti, kapan sembarang-mbarang
kuwi bakal klakon lan kepriyé awaké déwé bisané
ngerti nèk wis tekan wantyiné? Apa tandané?”
5 Gusti Yésus terus ngomong ngéné: “Pada sing
ati-ati. Aja sampèk kowé diapusi lan disasarké
wong. 6 Okèh wong bakal teka nganggo jenengku
ngomong: ‘Ya aku iki Kristus!’ Okèh wong sing
bakal diapusi. 7 Nèk kowé krungu ènèng perangan
lan kabar-kabar nèk bakal ènèng perangan, aja

pada kagèt. Kuwi kabèh kudu klakon, nanging
iku durung entèk-entèkané. 8 Awit bangsa sing
siji bakal nglawan bangsa liyané lan negara sing
siji bakal perang nglawan negara liyané. Uga
bakal ènèng lindu lan kekurangan pangan nang
pirang-pirang panggonan. Nanging kuwi ijik
wiwitané waé, kaya wong wédok nèk nglarani
kaé nèk arep mbayi.
9 “Pada sing ati-ati. Awit kowé bakal disèrèt
nang ngarep kruton lan bakal dipentungi nang
sinaguk. Kowé bakal digawa nang ngarepé
gramang lan ratu kongkon ngekèki paseksi
kanggo Aku. 10 Pantyèn, kabar kabungahané
Gusti Allah kudu digelarké ndisik marang saben
bangsa. 11 Nèk kowé dityekel lan digawa nang
ngarep kruton, aja pada bingung bab sing kudu
mbok omong; Roh Sutyi déwé sing bakal ngekèki
tembung ing atimu ing wantyi kuwi. Kuwi sing
kudu mbok omongké. 12 Sedulur bakal ngandakké
seduluré déwé lan bapak bakal ngandakké anaké
déwé supaya dipatèni. Anak-anak bakal nglawan
lan ngandakké wong tuwané supaya dipatèni.
13 Wong kabèh bakal nyengiti kowé jalaran kowé
nurut aku. Nanging sapa sing mantep terus tekan
entèk-entèkané, kuwi sing bakal slamet.”

Bab kasusahan sing gedé lan kristus-kristus sing palsu

14 Gusti Yésus neruské tembungé: “Kowé bakal
weruh nggegilané karusakan nang panggonan
sing dudu panggonané. (Sing pada matya iki
mikira sing apik supaya bisa dunung.) Wong-wong
sing nang Yudéa mblayua nang gunung-gunung,
supaya kowé aja sampèk dipatèni. 15 Wong-wong
sing nang nduwur omah aja pada medun. Aja
pada mlebu njikuk apa-apa. 16 Sing ijik nang
kebon, aja mulih njikuk salin. 17 Melaské banget
bakalé wayah kuwi kanggo wong sing meteng lan
sing nduwé bayi. 18 Ndongaa supaya sembarang
iki aja sampèk tiba wayahé adem gedé. 19 Awit
bakal ènèng kasusahan gedé banget. Kawit
Gusti Allah nggawé jagat iki tekané saiki durung
tau ènèng kasangsaran kaya ngono gedéné
lan sakwisé kuwi ya ora bakal ènèng liyané
sing ngungkuli kuwi gedéné. 20 Semunggoné
kasusahan kuwi ora dityekakké karo Gusti
Allah, mesti ya ora bakal ènèng wong siji waé
sing slamet. Nanging jalaran melas marang
wong-wong sing wis dipilih, Gusti Allah nyekakké
wayah kasangsaran kuwi.
21 “Lan nèk ènèng wong ngomong: ‘Ya iki
Kristus,’ apa ‘ya kaé Kristus,’ aja pada ngandel.
22 Awit okèh wong bakal teka ngomong: ‘Aku iki

Kristus,’ apa ‘Aku iki kongkonané Gusti Allah,’
nanging wujuté dudu lan namung ngapusi.
Wong-wong kuwi bakal nggawé tanda-tanda
lan mujijat-mujijat. Tujuané namung kanggo
nyasarké kowé. Semunggoné bisa ngono ya arep
nyasarké wong-wong sing wis dipilih karo Gusti
Allah mbarang. Nanging ora bisa. 23 Mulané pada
sing awas lan ati-ati, awit kowé wis tak omongi
sakdurungé bab sembarang-mbarang kuwi.”

Tekané Anaké Manungsa

24 Gusti Yésus ngomong: “Sakwisé waktu
kasusahan gedé kuwi, srengéngé bakal malih
peteng lan mbulané ora bakal semlorot menèh.
25 Lintang-lintang bakal tiba sangka langit
lan pangwasa-pangwasa nang langit bakal
hoyak kabèh. 26 Sakwisé kuwi kabèh Anaké
Manungsa bakal ngétok nang méga. Kabèh bakal
weruh gedéné kwasané sing semlorot nganggo
pepadangé swarga. 27 Dèkné bakal ngongkon
mulékat-mulékaté nglumpukké wong-wong sing
wis dipilih, sangka wétan, kulon, lor lan kidul,
sangka entèk-entèkané bumi lan entèk-entèkané
langit.”

Piwulang sangka wit anjir

28 Gusti Yésus nutup tembungé ngéné: “Mbok
dititèni wit anjir kaé. Nèk pangé molai ijo lan

memes lan metu godongé, kowé ngerti nèk
wayah panas wis tyedek. [29] Kaya ngono uga, nèk
kowé weruh kabèh sing tak omong mau molai
klakon, ngertia nèk wis tyedek banget wantyiné
enggonku bakal teka. [30] Pada dititèni! Kowé bakal
menangi kabèh iki klakon. [31] Langit lan bumi iki
bakal ilang, nanging tembungku bakal ènèng
terus, slawas-lawasé.
[32] “Nanging yakuwi, bab kapan bakalé klakon,
ora ènèng wong ngerti. Mulékat-mulékat nang
swarga ya ora ngerti lan Anaké Gusti Allah ya ora
ngerti. Sing ngerti namung Gusti Allah Bapaké.
[33] Mulané, pada sing awas lan sing ati-ati, awit
kowé ora ngerti kapan bakalé klakon. [34] Kenèng
tak padakké karo wong nèk arep lunga adoh
kaé. Dèkné lunga lan sembarangé dipasrahké
marang para peladèné. Kabèh dipréntah lan
dikèki bagèan déwé-déwé. Uga sing jaga lawang
dipréntah kongkon melèk aja sampèk ngantuk.
[35] Mulané, pada melèka lan sing awas, awit
kowé ora ngerti kapan sing nduwé omah mau
bakalé teka, wayah soré, tengah wengi, wayah
jago kluruk, apa wayah ésuk. [36] Aja sampèk,
nèk dèkné teka dadakan, terus nemu kowé ijik
turu. [37] Mulané saiki Aku ngomong marang kowé
kabèh: ‘Pada melèka lan sing jaga-jaga.’”

Putusan arep matèni Gusti Yésus

14 [1] Rong dina menèh wis wayahé Paskah. Ing
dina Paskah kuwi wong Ju pada mangan
roti sing ora ènèng raginé. Para pengarepé imam
lan para guru Kitab pada nggolèk akal enggoné
arep nyekel lan matèni Gusti Yésus, tanpa
wong-wong ngerti. [2] Mulané pada ngomong: “Aja
wayahé Paskah, mengko ndak marakké ramé lan
gègèran.”

Gusti Yésus diusapi lenga wangi sing larang

[3] Gusti Yésus saiki nang désa Bétani, merdayoh
nang omahé Simon sing mauné lara lépra.
Dongé Gusti Yésus ijik jagongan ènèng wong
wédok teka nggawa botol isiné lenga wangi
tus sing larang banget regané. Lenga wangi
iki sing digawé oyot-oyoté tanduran nardus.
Botolé terus dipetyah guluné lan isiné diesokké
nang sirahé Gusti Yésus. [4] Wong-wong terus
ènèng sing rasan-rasan: “Lah apa jawané lenga
wangi larang-larang kok diebrèh-ebrèh ngono?
[5] Semunggoné diedol lak payu okèh ta? Duwité
lak ya kenèng dikèkké wong ora nduwé ta?”
Wong-wong iki terus nyenèni wong wédoké.
[6] Nanging Gusti Yésus ngomong: “Bèn, mbok
diejarké! Kenèng apa kok mbok penging? Wong
wédok iki nindakké barang sing apik banget

marang Aku. [7] Wong mlarat slawasé ènèng waé
lan sak wantyi-wantyi nèk kowé kepéngin nulungi
kowé bisa. Nanging Aku iki ora slawasé tyampur
kowé. [8] Wong wédok iki nindakké sak bisané
kanggo nduduhké katrésnané marang Aku.
Dèkné interé namung nglengani awakku karo
lenga wangi, sakdurungé Aku dikubur. [9] Dititèni
ta, nang endi waé ing donya kéné sing bakal
digelari kabar kabungahané Gusti Allah bakal
krungu uga bab sing ditindakké karo wong wédok
iki, kanggo pengéling-éling marang dèkné."

Yudas Iskariot ngelungké Gusti Yésus marang mungsuhé

[10] Sangka muridé Gusti Yésus sing rolas
terus ènèng siji sing budal nang nggoné para
pengarepé imam arep ngelungké Dèkné marang
wong-wong kuwi, yakuwi Yudas Iskariot.
[11] Wong-wong kadung krungu kuwi terus pada
bungah banget lan saguh ngekèki duwit. Saiki
Yudas molai nggolèk kelunggaran enggoné arep
ngelungké Gusti Yésus marang para pengarepé
imam mau.

Tyetyawis kanggo mangan Paskah

[12] Saiki wis wayahé Riyaya Roti Tanpa Ragi.
Ing dina sing ndisik déwé wong-wong lumrahé
mbelèh tyempé. Ing dina iku murid-muridé takon

marang Gusti Yésus: “Gusti, Kowé arep mangan
Paskah nang endi? Dadiné awaké déwé bisa
tata-tata!”
13 Gusti Yésus terus ngongkon murid loro. Dèkné
ngomong: “Kana mlebu nang Yérusalèm. Nang
dalan kowé bakal kepetuk wong lanang nggawa
kendi isiné banyu. Kowé pada mèlua wong kuwi.
14 Nèk kowé wis tekan omahé, ngomong karo
sing nduwé omah ngéné: ‘Guruné nakokké
kamar sing arep dienggo mangan Paskah karo
murid-muridé.’ 15 Wongé mengko terus nggawa
kowé nang kamar gedé nang nduwur sing wis
ditata. Kana sing arep dipangan dityawis-tyawiské
nang kono.”
16 Muridé mau terus pada budal nang
Yérusalèm, terus kepetuk wongé, kaya sing
diomong karo Gusti Yésus mau. Nang kono terus
pada nyawiské panganan Paskah.

Gusti Yésus ngomong sapa sing arep ngelungké Dèkné marang mungsuhé

17 Mbenginé kuwi Gusti Yésus teka karo murid-
muridé. 18 Dongé pada jejagongan mangan Gusti
Yésus terus ngomong: “Aku ngomong, ènèng siji
bakal ngelungké Aku marang mungsuhé. Siji sing
mangan tyampur karo Aku iki.”

[19] Murid-muridé terus kagèt lan sedi. Terus
pada gentèn takon marang Gusti Yésus: “Mosok
aku ta, Gusti?”
[20] Gusti Yésus semaur: “Ya siji tunggalé kowé
wong rolas kuwi waé, sing mèlu nyelupké rotiné
nang mangkok. [21] Pantyèn, Anaké Manungsa
kudu mati. Kuwi wis ketulis kawit jaman mbiyèn.
Nanging tyilaka tenan wong sing ngelungké
Anaké Manungsa marang mungsuhé. Wong kuwi
luwung ora lair waé mauné.”

Pésta Sutyi

[22] Dongé pada jejagongan mangan Gusti Yésus
terus njikuk roti lan sakwisé didongakké terus
dityuwil-tyuwil dikèkké marang murid-muridé.
Dèkné ngomong: “Pada dipangan. Roti iki
badanku.”
[23] Gusti Yésus terus njikuk ombèné. Sakwisé
maturkesuwun marang Gusti Allah ombèné
terus dielungké marang murid-muridé. Kabèh
mèlu ngombé. [24] Gusti Yésus ngomong marang
murid-muridé: “Iki getihku sing mili kanggo
wong okèh. Getih iki tandané nèk Gusti Allah
nggawé prejanjian anyar karo kowé. [25] Tenan,
Aku ngomong, Aku ora bakal ngombé anggur iki
menèh tekané Aku ngombé anggur sing anyar
mbésuk nang swarga.”

[26] Sakwisé kuwi terus pada singi-singi
maturkesuwun lan ngluhurké Gusti Allah, terus
pada budal nang gunung Olèf.

Gusti Yésus ngomong nèk rasul Pétrus bakal nyélaki Dèkné

[27] Gusti Yésus ngomong marang murid-muridé:
“Kowé bakal pada semplak pengandelmu lan
bakal ninggal Aku, kaya sing wis ketulis nang
kitabé nabi Sakarias, nèk Gusti Allah bakal matèni
sing tukang angon lan wedusé bakal pada buyar
kabèh. [28] Nanging nèk Aku wis ditangèkké sangka
pati, Aku bakal budal nang Galiléa, ndisiki kowé.”
[29] Rasul Pétrus semaur: “Ora Gusti, senajan
liyané ninggal Kowé, aku ora bakal ninggal Kowé.”
[30] Gusti Yésus terus ngomong marang rasul
Pétrus: “Titènana déwé, wengi iki waé,
sakdurungé jago kluruk ping pindo, kowé bakal
ngengkeng sampèk ping telu nèk ora kenal Aku.”
[31] Rasul Pétrus terus semaur menèh: “Ora Gusti,
tenan, ora pisan-pisan aku bakal nglakoni kaya
ngono. Senajan aku kudu mati bareng karo Kowé,
tak lakoni, nanging aku ora bakal nyélaki Kowé.”
Murid-murid liyané uga ngomong ngono.

Gusti Yésus ndonga nang Gètsémané

[32] Gusti Yésus lan murid-muridé terus budal
nang panggonan sing jenengé Gètsémané.

Dèkné ngomong marang murid-muridé: “Kowé
ngentèni nang kéné waé. Aku arep ndonga.”
33 Rasul Pétrus, Yakobus lan Yohanes diejèk karo
Gusti Yésus. Nang kono Gusti Yésus molai krasa
wedi lan susah banget. 34 Dèkné ngomong: “Atiku
jan sedi banget. Rasané kaya arep mati. Kowé
nang kéné waé lan aja turu.”
35 Gusti Yésus terus rada ngedohi murid-muridé
kuwi, terus niba nang lemah lan ndonga
marang Gusti Allah. Dèkné nyuwun, nèk bisa,
Dèkné ora usah ngalami wantyi kasangsaran
kuwi. 36 Tembungé: “Duh Bapakku, Kowé bisa
sembarang. Mbok kasangsaran iki disingkirké
sangka Aku! Nanging senajan abot, Aku kepéngin
nglakoni karepmu, ora karepku déwé.”
37 Gusti Yésus terus balik menèh lan nemu
muridé sing telu mau ijik turu. Dèkné terus
ngomong marang rasul Pétrus: “Simon, lah kowé
kok turu. Mosok ora bisa melèk sak jam? 38 Pada
melèka lan pada ndedongaa supaya ora pada
kalah nèk Sétan nyoba. Pantyèn, atiné karep,
nanging awaké ora kuwat.”
39 Gusti Yésus terus ninggal murid-muridé
terus budal ndonga menèh. Sing disuwun ya
tunggalé, kaya sing ndisik. 40 Kadung balik menèh
murid-muridé ijik turu, awit pada ngantuk tenan.
Murid-muridé kadung tangi ora wani ngomong
apa-apa.

41 Ping teluné, dongé Gusti Yésus balik menèh
sangka ndedonga, Dèkné ngomong marang
murid-muridé: “Ijik pada énak-énak turu waé?
Wis, saiki wis tekan wantyiné enggoné Anaké
Manungsa bakal dielungké marang wong ala.
42 Pada tangi, hayuk budal. Delokké, sing arep
ngelungké Aku marang mungsuhé wis teka!”

Gusti Yésus dityekel

43 Gusti Yésus durung sampèk rampung sing
ngomong kuwi terus Yudas teka karo wong okèh,
pada nggawa pedang lan pentung. Yudas muridé
Gusti Yésus déwé, tunggalé murid sing rolas.
Yudas lan wong-wong mau dikongkon karo para
pengarepé imam, guru Kitab lan pengarepé wong
Ju. 44 Yudas wis nggawé tanda karo wong-wong
kuwi ngomong: “Wong sing tak ambung, yakuwi
wongé. Dityekel terus digawa lunga lan dijaga
sing apik!”
45 Kadung wis tekan kono Yudas terusan
marani Gusti Yésus, terus ngomong: “Guru!”
Sakwisé ngomong ngono dèkné terus ngambung
Gusti Yésus. 46 Gusti Yésus terus dityekel karo
wong-wong. 47 Nanging ènèng murid siji narik
pedangé lan ngantem kupingé slafé Imam Gedé
sampèk tyepol. 48 Gusti Yésus ngomong marang
wong-wong mau: “Apa Aku iki wong nakal kok
kowé marani Aku nggawa pedang lan pentung.

[49] Saben dina Aku tyampur karo kowé nang Gréja
Gedé nèk Aku mulangi. Lah kok ora pada nyekel
Aku? Nanging pantyèn ya wis kudu klakon ngéné,
kaya sing wis ketulis nang Kitab.”
[50] Murid-muridé terus pada mblayu lunga, Gusti
Yésus ditinggal déwé.
[51] Enèng botyah enom mèlu Gusti Yésus. Botyah
enom iki namung nganggo salin mori. Botyah
iki dityekel karo wong-wong, nanging namung
kenèng saliné, botyahé mblayu ora nganggo
apa-apa. [52] (14:51)

Gusti Yésus digawa nang Kruton Agama

[53] Gusti Yésus terus digawa nang ngarepé Imam
Gedé. Para pengarepé imam, para guru Kitab
lan para pengarepé bangsa Ju terus ngumpul
kabèh. [54] Rasul Pétrus ngetutké Gusti Yésus
sangka kadohan sampèk mlebu tekan lataré
omahé Imam Gedé. Nang kono rasul Pétrus terus
njagong nang bediyangan nggolèk anget tyampur
karo wong-wong sing njaga panggonan kono.
[55] Para pengarepé imam lan wong-wong sing
tukang ngrutu pada nggolèk seksi, supaya bisa
nemu jalaran kanggo nyalahké lan matèni Gusti
Yésus, nanging ora nemu siji-sijia. [56] Pantyèn
okèh sing dadi seksi nyalahké Gusti Yésus,
nanging tembungé ora tyotyok.

57 Enèng sing nyalahké Gusti Yésus ngéné:
58 “Awaké déwé krungu Dèkné ngomong nèk
bakal mbubrah Gréja Gedé gawéané manungsa
iki lan omongé dèkné bisa ngedekké liyané
sakjeroné telung dina, sing dudu gawéané
manungsa. 59 Nanging seksi iki ya pada waé ora
tyotyok karo liya-liyané.”
60 Imam Gedé terus ngadek lan maju nang
tengahé wong-wong terus nakoni Gusti Yésus:
“Lah kowé saiki arep ngomong apa? Tembungé
wong-wong kuwi bener apa ora?”
61 Nanging Gusti Yésus meneng waé, ora
semaur apa-apa. Imamé terus takon menèh:
“Apa kowé kuwi Kristus? Apa kowé Anaké Gusti
Allah sing Sutyi Déwé?”
62 Gusti Yésus semaur: “Pantyèn, ya Aku iki.
Kowé bakal weruh Anaké Manungsa njagong
nang tengené Gusti Allah sing Kwasa Déwé. Kowé
bakal weruh Dèkné teka nang mégané langit.”
63 Imam Gedé krungu Gusti Yésus ngomong
ngono terus nesu lan nyuwèk saliné ngomong:
“Awaké déwé wis ora mbutuhké seksi menèh.
64 Kowé kabèh wis krungu déwé Dèkné
ngèlèk-èlèkké Gusti Allah. Kepriyé pinemumu
kabèh?”
Kabèh pada nyalahké Gusti Yésus lan pada
setuju nèk Dèkné kudu dipatèni.

65 Enèng sing pada ngidoni lan nutupi rainé
Gusti Yésus terus diantemi karo ngomong:
“Mbedèk jajal, sapa sing ngantemi Kowé!” Sing
jaga mbarang mèlu ngantemi Gusti Yésus.

Rasul Pétrus nyélaki Gusti Yésus

66 Dongé rasul Pétrus ijik nang lataré kono, nang
ngisor, terus ènèng slaf wédok teka, slafé Imam
Gedé. 67 Dèkné weruh rasul Pétrus njagong nang
bediyangan terus ngematké lan ngomong: “Kowé
mbarang tau mèlu Yésus, wong Nasarèt kaé.”
68 Nanging rasul Pétrus ora ngaku, malah
ngèngkèl ngomong: “Kowé kuwi ngomongké apa
ta? Aku ora ngerti apa sing mbok omong kuwi.”
Rasul Pétrus terus mlaku metu tekan lawang
njaba. (Terus ènèng jago kluruk.)
69 Nang kono slaf wédok mau weruh dèkné
menèh terus ngomong karo wong liya-liyané:
“Wong iki tunggalé sing mèlu Yésus.” 70 Nanging
sepisan menèh rasul Pétrus ora ngaku.
Ora let suwi wong-wong sing nang kono
ngomong marang rasul Pétrus: “Pantyèn tenan,
kowé tunggalé muridé Yésus, awit ketara nèk
kowé wong sangka Galiléa.”
71 Rasul Pétrus terus sumpah: “Aku jan ora kenal
blas karo wong sing mbok omongké kuwi. Nèk
Aku goroh aku gelem mati.”

72 Sakwisé rasul Pétrus ngomong ngono kuwi,
terus ènèng jago kluruk ping pindoné. Rasul
Pétrus sakwat kélingan nèk Gusti Yésus ngomong:
“Sakdurungé jagoné kluruk ping pindo kowé
bakal ngomong ping telu nèk ora kenal Aku.”
Rasul Pétrus terus nangis kelara-lara.

Gusti Yésus digawa nang ngarepé gramang Pilatus

15 1 Esuké mruput para warga Kruton Agama
pada ngumpul nggawé putusan; kuwi
para pengarepé imam, para pengarepé bangsa Ju
lan para guru Kitab. Gusti Yésus terus dibanda
digawa nang nggoné gramang Pilatus. 2 Pilatus
takon marang Gusti Yésus: “Apa kowé ratuné
bangsa Ju?”

Gusti Yésus semaur: “Pantyèn bener sing mbok
omong kuwi.”

3 Para pengarepé imam terus pada nyalahké
Gusti Yésus bab pirang-pirang prekara. 4 Pilatus
terus takon menèh: “Mosok Kowé ora semaur
apa-apa? Delokké, wong-wong pada nyalahké
Kowé. Lah Kowé ngaku apa ora?”

5 Nanging Gusti Yésus blas ora semaur apa-apa,
marakké Pilatus nggumun tenan.

Gusti Yésus apa Barabas

[6] Lumrahé saben taun, nèk wayahé riyaya
Paskah, gramang Pilatus ngetokké wong setrapan
siji. Wong-wong dililani milih déwé sapa. [7] Saiki
nang setrapan kono ènèng wong pembruntakan
sing pada disetrap. Enèng siji sing jenengé
Barabas, sing matèni wong dongé ènèng rerusuh.
[8] Wong okèh teka nang nggoné gramang Pilatus
njaluk setrapan siji dietokké. [9] Pilatus semaur
marang wong-wong: “Semunggoné Yésus, ratuné
bangsa Ju, tak etokké, kowé gelem apa ora?”
[10] Pilatus takon iki, awit dèkné wis nitèni nèk
para pengarepé imam kuwi ora seneng marang
Gusti Yésus.
[11] Nanging para pengarepé imam pada
ngojok-ojoki wong-wong supaya pada njaluk
Barabas sing dietokké. [12] Pilatus terus semaur
menèh: “Lah aku kongkon ngapakké karo Yésus,
sing mbok arani ratuné bangsa Ju!”
[13] Wong-wong terus pada mbengok:
“Dipentèng, Yésus kudu dipentèng!”
[14] Pilatus takon: “Lah apa salahé Dèkné?”
Nanging wong-wong malah pada mbengok
luwih banter: “Dipentèng!”
[15] Supaya wong-wong pada lega, Barabas terus
dietokké. Pilatus terus mréntah kongkon metyuti
lan mentèng Gusti Yésus.

Gusti Yésus digawé sembrana

16 Para soldat terus nggawa Gusti Yésus mlebu
nang lataré kruton terus nyeluk liya-liyané
kongkon pada nglumpuk. 17 Gusti Yésus terus
dienggoni salin abang lan sirahé dipasang makuta
gawéan eri. 18 Sakwisé kuwi terus pada mbagèkké
Dèkné ngomong: “Slamet ratuné bangsa Ju!”
19 Gusti Yésus terus dipentungi sirahé lan diidoni.
Soldat-soldat mau terus sedeku, étok-étoké
nyembah Dèkné. 20 Kadung wis marem enggoné
nggawé sembrana marang Gusti Yésus, saliné
abang mau terus dityepot menèh lan saliné déwé
dienggokké, terus digawa lunga arep dipentèng.

Gusti Yésus dipentèng

21 Ing wantyi kuwi ènèng wong mulih sangka
kebon liwat kono. Wong iki jenengé Simon,
bapaké Alèksander lan Rufus, mbiyèn manggoné
nang kuta Siréné. Simon dipeksa kongkon
manggul kayu sing arep dienggo mentèng
Gusti Yésus. 22 Gusti Yésus terus digawa nang
panggonan sing jenengé Golgota. Golgota kuwi
tegesé: endasé wong mati. 23 Nang kono Gusti
Yésus dikèki anggur dityampur mur kongkon
ngombé, nanging Dèkné ora gelem. 24 Gusti
Yésus terus dipentèng lan saliné diedum nganggo
lotré, dadiné ngerti bagèané déwé-déwé. 25 Gusti

Yésus dipentèng jam sanga ésuk. [26] Kayu sing
dienggo mentèng dikèki tulisan ngéné: “Ratuné
bangsa Ju.” Ya tembung iki sing dienggo nyalahké
Gusti Yésus. [27] Bareng karo Gusti Yésus uga
ènèng wong ala loro dipentèng. Siji nang sebelah
tengen lan liyané nang sebelah kiwa. [28] (Dadiné
keturutan tenan sing ketulis nang Kitab: “Dèkné
didadèkké siji karo wong ala!”)
[29] Wong-wong sing liwat kono pada moyoki
Dèkné. Pada gèdèk-gèdèk lan muni: “Rasakna
saiki! Jaréné Kowé arep mbubrah Gréja Gedé
lan arep mbok dekné menèh sakjeroné telung
dina. [30] Jajal tulungana awakmu déwé? Meduna
sangka pentèngan kuwi.”
[31] Para pengarepé imam lan para guru
Kitab uga pada moyoki lan ngomong marang
sakpada-pada: “Jaréné bisa nulungi wong liyané,
lah awaké Dèkné déwé kok ora bisa nulungi?
[32] Jaréné Dèkné Kristus, ratuné Israèl. Jajal
medun sangka pentèngan kono, dadiné awaké
déwé bisa weruh lan pretyaya.”
Wong-wong sing disalib bareng karo Gusti Yésus
uga mèlu moyoki.

Gusti Yésus ninggal

[33] Wiwit jam rolas awan sak negara malih
peteng, telung jam suwéné. [34] Ing wayah jam
telu Gusti Yésus mbengok banter: “Eloi, Eloi,

lamah sabaktani?” Nèk tyara Jawa: “Duh Allahku,
kenèng apa Aku kok mbok tinggal?”
35 Wong liwat sing krungu kuwi ngomong:
“Rungokké ta, Dèkné nyeluk nabi Elia.” 36 Enèng
siji njikuk spons dietylupké nang anggur terus
disundukké putyuké kayu dawa terus dikèkké
Gusti Yésus kongkon nyutyup. Wongé ngomong:
“Hayuk dientèni. Awaké déwé kepéngin ngerti
nabi Elia nulungi Dèkné apa ora.”
37 Nanging Gusti Yésus malah mbengok banter
terus ninggal.
38 Kordèn tutupé kamar sing sutyi déwé nang
Gréja Gedé terus suwèk dadi loro, sangka nduwur
mengisor. 39 Penggedéné soldat sing jaga nang
ngarepé kayu pentèngan kono weruh ninggalé
Gusti Yésus. Dèkné ngomong: “Wong iki pantyèn
Anaké Gusti Allah tenan.”
40 Nang kono uga ènèng wong wédok-wédok
sing nyawang lelakon mau sangka kadohan.
Kayadéné Maria Makdaléna, Salum lan Maria,
ibuné Yakobus Tyilik lan Yoses. 41 Wong
wédok-wédok iki pada mèlu lan ngladèni Gusti
Yésus dongé Dèkné ijik nang Galiléa. Nanging uga
ènèng wong wédok-wédok liyané sing teka nang
Yérusalèm bareng karo Gusti Yésus.

Gusti Yésus dikubur

42 Ing dina kuwi, dina jemuah, wong Ju pada
tata-tata kanggo dina sabat. Soréné kuwi ènèng
wong nang nggoné gramang Pilatus nembung
layoné Gusti Yésus. Wong iki jenengé Yosèf,
mbiyèné sangka kuta Arimatéa. Dèkné wargané
Kruton Agama, mulané ya diajèni banget karo
wong liyané. Yosèf uga ngarep-arep tekané
Kratoné Gusti Allah. 43 (15:42) 44 Pilatus déwé
nggumun krungu nèk Gusti Yésus wis ninggal,
mulané dèkné nyeluk penggedéné soldat sing
jaga ditakoni apa ninggalé Gusti Yésus wis suwi.
45 Sakwisé Pilatus krungu déwé sangka soldat
mau nèk Gusti Yésus wis ninggal tenan, layoné
terus dipasrahké marang Yosèf. 46 Yosèf terus
tuku mori. Gusti Yésus diedunké sangka kayuné,
terus dibuntel mori didèkèk nang kuburané.
Kuburané kuwi guwa gawéan nang gunungan
watu. Yosèf terus ngglundungké watu kanggo
nutup lawangé guwa kuwi. 47 Maria Makdaléna
lan Maria ibuné Yoses uga weruh panggonané
sing dienggo ngglétakké layoné Gusti Yésus.

Gusti Yésus tangi menèh

16 1 Kadung dina sabat wis kliwat, Maria
Makdaléna, Maria ibuné Yakobus lan
Salum pada tuku lenga wangi kanggo nglengani

layoné Gusti Yésus. [2] Dina mingguné, ésuk
mruput, wayahé srengéngé njedul, wong
wédok-wédok iki terus budal nang kuburan.
[3] Nang dalan pada rasan-rasan: “Mengko sapa
ya sing ngréwangi ngglundungké watu tutup
kuburané?” Awit watuné gedé banget. [4] Nanging
kadung wis tekan kuburané, wong-wong weruh
nèk watuné wis diglundungké. [5] Wong-wong
terus mlebu, nanging pada kagèt, awit weruh
wong enom njagong nang sebelah tengené.
Saliné wongé putih.
[6] Wongé ngomong: “Aja pada kagèt. Aku ngerti
nèk kowé nggolèki Yésus, wong Nasarèt sing
dipentèng. Dèkné wis ora nang kéné, awit wis
tangi. Delokké déwé, mauné wongé didèlèh
nang kéné ta? [7] Kana saiki pada balik waé.
Murid-muridé diomongi lan aja lali ngomongi
rasul Pétrus. Diomongi nèk Gusti Yésus wis
budal ndisik nang Galiléa. Nang kana bakal
pada kepetuk Dèkné, kaya sing wis diomong
sakdurungé Dèkné ninggal.”
[8] Wong wédok-wédok mau terus mblayu metu
karo ndredek lan bingung. Sangking wediné terus
ora ngomongi liya-liyané.

Gusti Yésus ngétok marang murid-muridé

[9] Sakwisé Gusti Yésus tangi sangka pati ing dina
minggu ésuk, dèkné ndisik déwé ngétok marang

Maria Makdaléna, wong wédok sing mauné
diluwari sangka demit pitu. [10] Maria Makdaléna
terus ngabari murid-muridé sing ijik pada sedi
lan pada nangis. [11] Nanging kadung diomongi
nèk Gusti Yésus urip menèh lan ngétok marang
dèkné, murid-muridé malah ora pada ngandel.
[12] Gusti Yésus terus ngétok marang murid loro,
dongé ijik pada mlaku arep nang sakwijiné désa.
Gusti Yésus ngétok nganggo rupa liya. [13] Murid
loro mau terus balik ngomongi liya-liyané,
nanging ora pada ngandel.
[14] Ora let suwi Gusti Yésus terus ngétok
marang murid sing sewelas, dongé ijik pada
mangan. Dèkné nyenèni murid-murid mau, awit
ora pada gelem ngandel marang omongané
wong-wong sing wis pada weruh Dèkné,
sakwisé tangi menèh sangka pati. [15] Gusti Yésus
mréntah murid-muridé ngéné: “Kana pada lunga
nggelarké kabar kabungahané Gusti Allah marang
saben wong nang sak lumahé jagat. [16] Sapa sing
pretyaya lan dibaptis bakal slamet, nanging sing
ora gelem pretyaya bakal disetrap. [17] Sing pada
pretyaya bakal tak kèki tanda, yakuwi, bakal bisa
ngetokké demit nganggo jenengku lan bakal
ngetokké basa anyar. [18] Senajan nyekel ula lan
senajan ngombé ratyun ora bakal masah. Bakal
numpangi tangan marang wong lara lan sing lara
bakal mari.”

[19] Sakwisé Gusti Yésus ngomong kuwi kabèh
marang murid-muridé, Dèkné terus mumbul
munggah nang swarga. Nang kana Dèkné njagong
nang tengené Gusti Allah. [20] Murid-muridé terus
budal nggelar kabar kabungahané Gusti Allah
nang endi-endi. Gusti déwé ya ngréwangi lan
ngétokké kwasané nganggo mujijat-mujijat.
Dadiné wong-wong nitèni déwé nèk tembungé
murid-muridé pantyèn pituturé Gusti Allah
tenan.)

KABAR KABUNGAHAN SANGKA GUSTI ALLAH MITURUT

LUKAS

Pembukakan

1 [1] Sedulurku Téofilus sing tak ajèni, iki layang
sangka nggonku, Lukas. Pantyèn ya wis ènèng
wong pirang-pirang sing nulis bab lelakon-lelakon
sing kedadéan nang tengahé awaké déwé. [2] Kuwi
mau kabèh miturut omongané wong-wong sing
pada weruh déwé kawit wiwitané, terus pada
nggelarké kabar kabungahan kuwi. [3] Mulané aku
déwé ya terus mikir nulis bab prekara iki kanggo
kowé. Sakdurungé tak tulis, lelakon-lelakon mau
kabèh tak titipriksa ndisik, terus tak tata. [4] Dadiné
kenèng dititèni déwé nèk pitutur sing diwulangké
marang sedulur Téofilus kuwi kenèng dipretyaya
kabèh.

Kabar nèk Yohanes Pembaptis arep lair

[5] Dongé Hérodès ijik dadi ratu nang distrik
Yudéa, ènèng sakwijiné imam sing jenengé
Sakarias, sangka golongané imam Abia. Bojoné
imam Sakarias jenengé Elisabèt. Ibu Elisabèt
iki turunané imam Aron. [6] Wong loro iki

temen enggoné nuruti kekarepané Gusti Allah,
awit pada temen nglakoni angger-angger lan
pernatané Gusti Allah sak kabèhé. 7 Imam
Sakarias lan ibu Elisabèt ora nduwé anak, awit
ibu Elisabèt ora bisa nduwé anak. Karomenèh
wong loro iki ya wis tuwa banget.
8 Ing sakwijiné dina imam Sakarias nglakoni
kerjanané nang Gréja Gedé kono, awit wis tiba
wantyiné golongané dèkné. 9 Lah saiki imam
Sakarias sing kudu mlebu nang Panggonan
Sutyi, kudu ngobong menyan. Kuwi sing ngarani
nganggo lotré. 10 Ing wantyi kuwi, dongé
menyané diobong, nang njaba ènèng wong
pirang-pirang pada ndedonga.
11 Lah dadakan waé kok terus ènèng mulékat
ngétok marang imam Sakarias. Mulékaté ngadek
nang sebelah tengené altar sing dienggo ngobong
menyan. 12 Imam Sakarias weruh mulékaté terus
kagèt lan wedi banget. 13 Nanging mulékaté
ngomong: “Aja wedi, Sakarias! Pandongamu
wis ketampa lan Elisabèt, bojomu, bakal mbayi
anak lanang. Botyahé kudu mbok jenengké
Yohanes. 14 Kowé bakal bungah banget lan wong
okèh bakal bungah nèk botyah iki lair. 15 Botyah
iki bakal dadi wong sing gedé ajiné kanggo
Gusti Allah, mulané dèkné ora kenèng ngombé
anggur apa ombèn liyané sing marakké mendem.
Wiwit sangka wetengé ibuné botyah iki bakal

kebek karo Roh Sutyi. [16] Mbésuk dèkné bakal
nuntun wong Israèl, supaya pada manut menèh
marang Gusti Allahé. [17] Anakmu iku bakal dadi
kongkonané Gusti Allah lan ing roh lan pangwasa
dèkné tunggalé waé karo nabi Elia. Dèkné bakal
ngrukunké bapak karo anaké lan wong sing ora
manut marang Gusti Allah bakal katuntun malih
manut. Dadiné dèkné bisa nyawiské umat sing
pantes kanggo Gusti."
[18] Imam Sakarias terus semaur: "Kepriyé aku
bisané ngerti nèk tembungé Gusti kuwi bakal
klakon tenan, awit aku déwé wis tuwa, semono
uga bojoku?"
[19] Mulékaté terus ngomong: "Aku iki Gabrièl
sing ngladèni Gusti Allah nang ngarepé. Aku
dikongkon nggawa kabar kabungahan iki marang
kowé. [20] Apa sing tak omong iki mesti bakal
klakon ing waktu sing wis ditengeri karo Gusti
Allah. Nanging kowé bakal dadi bisu tekan
waktu kuwi, awit kowé ora ngandel marang
tembungku."
[21] Wong-wong sing ngentèni nang njaba pada
nggumun imam Sakarias kok suwi temen nang
njero Panggonan Sutyi kono. [22] Kadung metu,
imam Sakarias ora bisa ngomong apa-apa,
namung njajal ndunung-ndunungké nganggo
tangané. Wong-wong terus ngerti nèk imam

Sakarias entas dikétoki ing njero Panggonan Sutyi
kono. Dèkné ya bisu terus.
23 Sakwisé rampung enggoné nglakoni
kerjanané nang Gréja Gedé ing minggu kuwi,
imam Sakarias terus mulih. 24 Ora let suwi ibu
Elisabèt, bojoné, terus meteng. Limang sasi
suwéné ibu Elisabèt ora metu sangka omahé.
25 Dèkné ngomong: “Saiki Gusti Allah nulung aku
tenan. Saiki Dèkné wis ngilangké isinku, aku wis
ora usah isin menèh marang wong-wong.”

Kabar nèk Gusti Yésus arep lair

26 Kadung ibu Elisabèt wis meteng nem sasi,
Gusti Allah terus ngongkon mulékat Gabrièl
teka nang kuta Nasarèt nang distrik Galiléa.
27 Mulékat Gabrièl dikongkon metuki sakwijiné
prawan sing jenengé Maria. Maria iki patyangané
Yosèf, turunané ratu Daved. 28 Kadung Gabrièl
wis nemu Maria, dèkné ngomong ngéné: “Maria,
kowé pantyèn diberkahi tenan karo Gusti, awit
Dèkné miji kowé.”
29 Krungu tembungé mulékat kuwi mau
Maria kagèt banget, terus mikir ing ati: “Apa
ta tegesé tembung kuwi?” 30 Mulékaté terus
ngomong: “Maria, aja wedi! Gusti Allah ngétokké
kabetyikané marang kowé. 31 Kowé bakal
meteng lan nglairké anak lanang. Botyahé kudu
mbok jenengké Yésus. 32 Dèkné bakal dadi

wong sing pinunjul lan bakal dityeluk Anaké
Sing Luhur Déwé. Gusti Allah bakal ndadèkké
Dèkné dadi ratu, nurut bapak-bapakané mbiyèn,
yakuwi ratu Daved. [33] Dèkné bakal dadi ratuné
turun-turunané Bapa Yakub slawas-lawasé lan
enggoné Dèkné bakal dadi ratu ora bakal ènèng
lèrèné.”
[34] Maria terus takon marang mulékaté: “Kepriyé
kuwi mau kabèh bakalé klakon, awit aku durung
nduwé bojo?” [35] Mulékaté semaur: “Roh Sutyi
bakal nyedeki kowé lan kwasané Gusti Allah
bakal nutupi kowé. Mulané anak sing lair kuwi
sutyi lan bakal dityeluk Anaké Gusti Allah. [36] Lan
ngertia nèk uga ibu Elisabèt, sedulurmu sing wis
tuwa lan sing jaréné ora bisa nduwé anak, saiki
wis meteng nem sasi. [37] Awit kanggo Gusti Allah
ora ènèng prekara sing mokal.”
[38] Maria terus ngomong: “Aku iki peladèné
Gusti. Sembarang kuwi mau kabèh bakal klakon
karo aku kaya sing mbok omong kuwi.” Sakwisé
kuwi mulékaté terus lunga.

Maria niliki ibu Elisabèt

[39] Ora let suwi Maria terus budal nang kuta nang
gunungané bawah Yudéa. [40] Maria njujuk nang
omahé imam Sakarias, terus mlebu mbagèkké ibu
Elisabèt. [41] Dongé ibu Elisabèt krungu swarané
Maria, bayi sing nang wetengé terus nggronjal.

Ibu Elisabèt terus dikwasani karo Roh Sutyi.
42 Mulané dèkné terus ngomong karo swara
banter: “Maria, kowé pantyèn wong wédok sing
nampa berkah sing gedé déwé ing sak tengahé
wong wédok kabèh. Semono uga bayi sing nang
wetengmu, kuwi bayi sing gedé déwé berkahé.
43 Sapa ta aku iki, kok sampèk ditekani karo ibuné
Gustiku? 44 Awit dongé kowé mbagèkké aku, bayi
sing nang wetengku nggronjal sangking bungahé.
45 Gedé tenan berkahé Gusti Allah marang kowé,
awit kowé pretyaya nèk sembarang sing diomong
karo Gusti Allah marang kowé bakal klakon.”
46 Maria terus ngomong:
“Nyawaku ngluhurké Gusti!
47 Gusti Allah, Juru Slametku, marakké atiku
bungah.
48 Dèkné nggatèkké marang aku iki, peladèn
sing tyilik déwé. Wiwit saiki kabèh wong
bakal ngomong nèk aku iki wong sing gedé
berkahé.
49 Awit Gusti Allah, sing gedé déwé kwasané,
wis nindakké barang sing gedé banget ing
uripku. Pantyèn sutyi tenan jenengé Gusti
Allah.
50 Gusti ngétokké kawelasané marang wong
sing ngajèni marang Dèkné, Gusti melasi
turun-turunané.

51 Gusti Allah ngétokké pangwasané lan
wong-wong sing gemunggung ing atiné
dibuyarké kabèh. Rantyamané diorat-arit.
52 Gusti Allah nglorotké para pangwasa sangka
jagongané, malah sing tyilik diunggahké.
53 Gusti Allah ngekèki mangan marang wong
sing ngelih, malah diudani karo sembarang
sing betyik, nanging wong sing sugih
dikongkon lunga, ora dikèki apa-apa.
54 Gusti Allah nulungi Israèl, peladèné, awit
Dèkné arep netepi prejanjiané marang
para mbah-mbahané.
55 Awit Gusti Allah wis janji nèk bakal mberkahi
Bapa Abraham lan turun-turunané kabèh,
slawas-lawasé."
56 Maria terus telung sasi suwéné nang nggoné
ibu Elisabèt. Sakwisé telung sasi kuwi dèkné
terus mulih.

Lairé Yohanes Pembaptis

57 Kadung wis tekan wayahé, ibu Elisabèt mbayi
anak lanang. 58 Tangga-teparo lan sanak-seduluré
pada krungu bab gedéné kabetyikané Gusti
marang ibu Elisabèt. Wong-wong iki kabèh pada
mèlu bungah banget.
59 Kadung bayiné wis nduwé umur wolung dina,
tangga-teparo lan sanak-seduluré mau kabèh
pada teka, awit bayiné arep disunati. Karepé

wong-wong botyahé arep dijenengké Sakarias,
kaya bapaké. 60 Nanging ibuné ngomong: “Ora,
botyah iki kudu dijenengké Yohanes!”
61 Wong-wong terus takon: “Lo, nang tengahé
sanak-sedulurmu apa ènèng sing jenengé
Yohanes?” 62 Wong-wong terus takon marang
imam Sakarias nganggo tangané, botyahé kudu
dijenengké sapa.
63 Imam Sakarias terus njaluk lèi dienggo
nulis. Kadung wis éntuk dèkné terus nulis:
“Jenengé Yohanes!” Wong-wong nggumun
kabèh. 64 Sakwat imam Sakarias terus bisa
ngomong menèh lan dèkné terus ngluhurké
Gusti Allah. 65 Tangga-teparoné kabèh pada
wedi lan kabar mau terus mrèmèn-mrèmèn
nang bawah pegunungan nang Yudéa kabèh.
66 Wong kabèh sing krungu bab lelakon kuwi
terus pada nggatèkké tenan ing atiné lan pada
mikir: “Botyah iki mbésuk bakal dadi apa ya?”
Awit ketara tenan nèk pangwasané Gusti Allah
ana ing botyah iki.

Imam Sakarias memuji Gusti Allah

67 Imam Sakarias, bapaké bayi mau, terus
dikwasani karo Roh Sutyi lan ngetokké tembung
ngéné:
68 “Hayuk pada memuji marang Gusti, Gusti
Allahé bangsa Israèl! Awit Dèkné wis

nggatèkké marang umaté lan pada
diluwari.
69 Gusti Allah ngekèki Juru Slamet sing kwasa
marang awaké déwé, yakuwi turunané
ratu Daved, peladèné.
70 Gusti Allah dèk mbiyèn wis janji liwat para
nabiné sing sutyi.
71 Dèkné bakal ngluwari awaké déwé sangka
pangwasané mungsuh-mungsuh lan
wong-wong sing sengit marang awaké
déwé.
72 Mengkono kuwi Gusti Allah ngétokké
kabetyikané marang mbah-mbahané
awaké déwé lan netepi prejanjiané sing
sutyi.
73 Gusti Allah wis sumpah marang Bapa
Abraham, mbah-mbahané awaké déwé
74 lan Dèkné wis janji nèk bakal ngluwari awaké
déwé sangka mungsuhé awaké déwé.
75 Supaya awaké déwé bisa ngabekti marang
Dèkné tanpa rasa wedi, nganggo ati sing
sutyi lan jujur nang ngarepé Gusti, slawasé
urip.

76 Lah kowé anakku, kowé bakal diarani nabiné
Gusti Allah sing gedé déwé kwasané. Kowé
dikongkon teka ndisik, supaya nggawèkké
dalan kanggo Gusti.

77 Kowé kudu ndunungké marang umaté, nèk
bakal dislametké, awit bakal dingapura
dosa-dosané.
78 Gusti Allah iku gedé kawelasané. Dèkné bakal
teka ngluwari awaké déwé.
79 Kaya srengéngé mletèk ing wayah ésuk,
mengkono Gusti bakal madangi kabèh
wong sing ana ing pepeteng lan sing
tansah krasa wedi. Gusti Allah nuntun
awaké déwé marang dalan katentreman.”
80 Botyah mau terus mundak gedé lan tambah
ing kekuwatané Roh Sutyi. Dèkné manggoné
nang panggonan-panggonan sing ora kanggonan
wong, nganti tekan wayahé dèkné ngétok marang
bangsa Israèl.

Lairé Gusti Yésus

2 1 Ing waktu kuwi ratu Agustus ngetokké
tembung nèk kabèh wong sing manggon
nang negara-negara sing ana ing pangwasané
kraton Rum kudu nyatetké jenengé lan kaitung
kabèh. 2 Itung-itungan wong sing sepisanan kuwi
dianakké dongé Kirénius dadi gramang nang
bawah Siria. 3 Wong kabèh terus pada budal
nyatetké jenengé nang kutané mbah-mbahané
mbiyèn.
4 Lan jalaran Yosèf kuwi turunané ratu Daved,
mulané dèkné ya terus budal sangka kuta

Nasarèt nang distrik Galiléa, lunga nang kuta
Bètlehèm nang distrik Yudéa. Bètlehèm kuwi
kuta lairané ratu Daved. 5 Yosèf lunga nggawa
Maria, patyangané sing meteng. 6 Dongé wong
loro mau teka nang kuta Bètlehèm wis wayahé
Maria kudu mbayi. 7 Maria ya terus mbayi anak
lanang sing mbarep. Bayiné terus digedong lan
disèlèhké nang wadah pakan kéwan, awit Yosèf
lan Maria wis ora bisa nemu panggonan menèh
nang omah inepan.

Para pangon lan para mulékat

8 Nang bawah kono ing wengi kuwi ènèng
pangon-pangon sing ijik njaga wedusé nang
kebon. 9 Dadakan waé terus mulékaté Gusti
ngadek nang ngarepé lan pangwasané Gusti
Allah madangi para pangon mau. Wong-wong
pada wedi banget. 10 Nanging mulékaté terus
ngomong: “Aja pada wedi, awit aku teka nggawa
kabar betyik kanggo kowé, kabar sing mbungahké
atiné wong kabèh. 11 Ing dina iki Juru Slametmu
wis lair nang kutané ratu Daved. Dèkné kuwi
Kristus, Gusti. 12 Iki tengeré: kowé bakal nemu
bayi digedong lan disèlèhké nang wadah pakan
kéwan!”
13 Terus dadakan waé ènèng mulékat
pirang-pirang pada ngantyani mulékat mau lan

bebarengan terus pada memuji Gusti Allah.
14 Tembungé ngéné:
“Pujia Gusti Allah sing nang nduwur lan tentrem
ayem nang bumi,
awit Gusti Allah ngétokké kabetyikané marang
manungsa.”
15 Kadung para mulékat mau wis lunga nang
swarga, para pangon terus ngomong marang
sakpada-pada: “Hayuk pada budal nang kuta
Bètlehèm. Gusti Allah wis ngomongi awaké déwé
bab sing klakon nang kana. Hayuk pada ndelok!”
16 Para pangon mau terus gelis-gelis budal, terus
nemu Maria lan Yosèf lan Bayiné sing disèlèhké
nang wadah pakan kéwan. 17 Kadung wis weruh
Bayiné, para pangon terus ngabar-ngabarké bab
apa sing diomong karo mulékaté bab Bayiné.
18 Kabèh wong sing krungu kabaré para pangon
mau pada nggumun banget. 19 Nanging Maria
nyimpen lelakon-lelakon kuwi mau kabèh ing
atiné lan digagas apa tegesé. 20 Para pangon
terus balik menèh nang kebon karo memuji lan
ngluhurké Gusti Allah, awit kabèh sing dirungu
lan sing diseksèni pantyèn tyotyok karo sing
diomong karo mulékaté.

Gusti Yésus disunati lan dikèki jeneng

21 Kadung umuré wis wolung dina, Bayiné terus
disunati lan dikèki jeneng. Jenengé Yésus, awit

mulékaté ngekèki jeneng kuwi marang Maria,
sakdurungé dèkné meteng.

Gusti Yésus digawa nang Gréja Gedé

22 Miturut wèté nabi Moses Maria dianggep
resik menèh nèk wis kliwat patang puluh dina
sakwisé mbayi. Kadung wis tekan wayahé, Maria
lan Yosèf terus budal nang kuta Yérusalèm arep
masrahké Bayiné marang Gusti. 23 Awit nang
Kitab ketulis ngéné: “Saben anak mbarep sing
lanang kudu dipasrahké marang Gusti.” 24 Maria
lan Yosèf budal nang kuta Yérusalèm kuwi uga
arep nggawa kurban miturut wèté Gusti Allah
sing ketulis nang Kitab. Kurbané yakuwi: manuk
dara sak jodo apa manuk dara tyilik loro.
25 Ing waktu kuwi nang kuta Yérusalèm kono
ènèng wong sing jenengé Siméon. Siméon iki
sakwijiné wong sing nuruti kekarepané Gusti
Allah lan ngabekti marang Gusti Allah. Dèkné
ngarep-arep kapan Gusti Allah bakal nekakké
keslametan marang bangsa Israèl. Siméon iki
kebek karo Roh Sutyi. 26 Roh Sutyi déwé sing
ngomong marang dèkné nèk dèkné ora bakal
mati sakdurungé weruh Juru Slameté manungsa,
sing wis dijanji karo Gusti Allah. 27 Katuntun Roh
Sutyi Siméon terus mlebu nang Gréja Gedé.
Maria lan Yosèf uga mlebu nang Gréja Gedé
nggawa Bayiné arep dipasrahké marang Gusti

Allah, miturut pernatané agama. [28] Siméon terus
nyekel Bayiné, terus dibopong karo memuji Gusti
Allah ngomong:
[29] “Duh Gusti, Kowé netepi janjimu marang
peladènmu. Saiki aku wis bisa ninggal karo
ayem.
[30] Awit mripatku wis weruh Juru Slamet
Kongkonanmu.
[31] Dèkné sing mbok tyawiské kanggo nylametké
kabèh bangsa, [32] kaya pepadang sing
madangi dalané wong sing ora pretyaya,
supaya pada mara nang nggonmu.
Dadiné umatmu, bangsa Israèl, nampa
pengaleman sangka liya-liya bangsa.”
[33] Yosèf lan Maria pada nggumun krungu
tembungé Siméon sing ngomongké bab anaké
mau. [34] Siméon terus mberkahi Yosèf, Maria lan
Bayiné, terus ngomong marang Maria: “Botyah
iki wis dikarepké karo Gusti Allah dadi jalarané
tiba lan tanginé wong okèh nang Israèl. Dèkné
bakal dadi tanda sangka Gusti Allah, sing bakal
dibantah karo wong okèh. [35] Mengkono kuwi
angen-angen sing kasimpen ing atiné wong
okèh bakal kebukak. Kowé déwé Maria, bakal
ngrasakké sedi, atimu rasané kaya disuwèk karo
pedang sing landep kaé.”
[36] Nang kono uga ènèng nabi wédok sing wis
tuwa banget, jenengé Hanah, anaké Fanuèl

sangka turunané Aser. Nabi Hanah sakwisé kawin
pitung taun suwéné terus ditinggal mati bojoné.
37 Dadiné dèkné saiki randa, umuré wis wolung
puluh papat taun. Nabi Hanah kuwi sasaté
awan-wengi nang Gréja Gedé ngabekti marang
Gusti Allah nganggo pandonga lan pasa. 38 Ing
waktu kuwi ya dongé nabi Hanah uga teka nang
Gréja Gedé. Dèkné terus memuji Gusti Allah lan
ngomongké bab Botyah Bayi mau marang wong
kabèh sing pada ngarep-arep kapan Gusti Allah
enggoné ngluwari kuta Yérusalèm.

Balik nang kuta Nasarèt

39 Sakwisé rampung enggoné pada netepi
pernatané Gusti Allah kabèh, Yosèf lan Maria
terus pada mulih nang kuta Nasarèt nang distrik
Galiléa. 40 Botyah Bayi mau terus mundak gedé
lan rosa, dadi botyah sing jembar kaweruhé lan
Gusti Allah ya mberkahi Dèkné.

Gusti Yésus nang Gréja Gedé

41 Saben taun wong tuwané Gusti Yésus budal
nang kuta Yérusalèm mèlu ngurmat riyaya
Paskah. 42 Kadung Gusti Yésus wis nduwé umur
rolas taun, Dèkné uga diejèk nang Yérusalèm.
43 Sakwisé rampung karo riyaya Paskah Yosèf lan
Maria terus pada mulih, nanging Gusti Yésus ijik
kèri nang Yérusalèm. Wong tuwané malah ora

ngerti [44] Ndarani Gusti Yésus wis ndisiki mulih,
bareng karo wong-wong. Kadung wis mlaku
sedina muput, Yosèf lan Maria terus nggolèki
Gusti Yésus nang nggoné sedulur-seduluré lan
kenal-kenalané. [45] Nanging ora bisa ketemu,
mulané terus pada balik menèh nang kuta
Yérusalèm. [46] Sakwisé nggolèki telung dina
suwéné, Yosèf lan Maria bisa nemu Anaké
nang Gréja Gedé. Dèkné ijik njagong ing sak
tengahé para guru. Gusti Yésus ngrungokké
piwulangé para guru mau lan Dèkné uga
ngetokké werna-werna pitakonan. [47] Kabèh
wong sing krungu tembungé Gusti Yésus pada
nggumun bab kapinterané enggoné mangsuli
para guru mau. [48] Bapaké lan ibuné uga nggumun
banget. Maria ngomong: “Lik, kenèng apa kowé
kok nggawé bingungé bapak lan ibumu? Awaké
déwé nggolèki kowé sampèk susah.”
[49] Gusti Yésus semaur ngéné: “Kenèng apa
kowé kok pada nggolèki Aku? Apa kowé ora pada
ngerti nèk Aku kudu nang omahé Bapakku?”
[50] Yosèf lan Maria ora dunung marang tembungé
Gusti Yésus kuwi.
[51] Sakwisé kuwi Gusti Yésus terus mèlu mulih
karo wong tuwané nang kuta Nasarèt. Dèkné
tansah manut marang tembungé wong tuwané.
Maria mikirké prekara-prekara iki kabèh ing atiné.
[52] Gusti Yésus terus mundak gedé lan mundak

kaweruhé. Dèkné uga mundak ditrésnani karo
Gusti Allah lan manungsa.

Yohanes Pembaptis molai nyambutgawé

3 [1] Ing wantyi kuwi ratu Tibérius wis nyekel
pangwasa limalas taun suwéné. Sing dadi
gramang nang distrik Yudéa ing waktu kuwi
Pontius Pilatus. Ratu Hérodès ngwasani distrik
Galiléa lan seduluré, sing jenengé Filipus, dadi
ratu nang distrik Ituréa lan Trankonitis. Lisanias
dadi ratuné distrik Abiléne. [2] Sing dadi Imam
Gedé ing waktu kuwi Anas lan Kayafas. Yohanes
kuwi anaké imam Sakarias lan ing waktu kuwi,
dongé dèkné ijik manggon nang wustèn, Yohanes
nampa tembung sangka Gusti Allah. [3] Yohanes
terus ndlajahi kiwa-tengené laut Yordan kabèh.
Dèkné mulangi wong-wong ngomong ngéné:
“Pada ninggala urip sing dosa lan pada njaluka
dibaptis, supaya kowé bisa nampa pangapura
sangka Gusti Allah!” [4] Lelakon iki pantyèn tyotyok
karo sing ketulis nang kitabé nabi Yésaya, sing
uniné ngéné:

“Rungokké! Enèng wong bengok-bengok nang
wustèn ngomong ngéné:
‘Gusti pada digawèkké dalan.
Pada dilempengké dalan sing arep diambahi.
[5] Jeglongan-jeglongan kudu dihuruki,
gunung-gunung lan puntuk-puntuk kudu dirata.

Dalan sing ménggak-ménggok kudu
dilempengké
lan sing endèk-duwur kudu dirata.
6 Kabèh bangsa bakal pada weruh
enggoné Gusti Allah bakal nylametké
manungsa.'"
7 Wong pirang-pirang terus pada teka nang
nggoné Yohanes njaluk dibaptis. Yohanes
ngomong ngéné marang wong-wong kuwi:
"Kowé kuwi anakan ula. Sapa ta sing ngomongi
kowé nèk bisa nyimpangi setrapané Gusti Allah
sing bakal teka? 8 Kétokna nganggo klakuanmu
nèk kowé wis ninggal tenan uripmu sing dosa
kuwi. Aja mikir dumèh kowé anak turunané
Bapa Abraham waé kuwi wis tyukup. Ngandela
omongku iki: Gusti Allah nduwèni kwasa ngekèki
anak-turunan marang Bapa Abraham sangka
watu-watu iki. 9 Delokké, kampaké wis dityepakké
kanggo negor wité nang poké oyoté. Saben wit
sing ora ngetokké woh sing apik bakal ditegor lan
dibuwang nang geni."
10 Wong okèh mau terus pada takon marang
Yohanes: "Nèk ngono, lah saiki awaké déwé kudu
ngapa?"
11 Yohanes semaur: "Sapa sing nduwé klambi
loro, sing siji kudu dikèkké marang sing ora
nduwé blas. Sapa sing nduwé pangan kudu
ngekèki marang sing ora nduwé."

12 Wong-wong sing tukang njaluki belasting uga
pada teka nang nggoné Yohanes njaluk dibaptis.
Wong-wong iki pada takon marang Yohanes
ngéné: “Guru, awaké déwé kudu ngapa?”
13 Yohanes semaur: “Aja pada njaluk belasting
ngliwati sak perluné.”
14 Uga para soldat pada takon: “Lah awaké
déwé iki kepriyé? Awaké déwé kudu nglakoni
apa?” Yohanes sing semaur: “Aja pada meres
apa ngrampas lan ngarani wong sing ora salah.
Nanging sampé ora sampé pada mangana
gajihanmu déwé.”
15 Ing jaman kuwi wong okèh pada ngarep-arep
tekané Kristusé. Mulané ya okèh wong sing pada
mikir nèk Yohanes kuwi Kristusé. 16 Mulané
Yohanes terus ngomong ngéné marang
wong-wong kuwi: “Aku mbaptis kowé nganggo
banyu, nanging bakal ènèng wong liyané teka;
Dèkné bakal mbaptis kowé nganggo Roh Sutyi lan
geni. Wong kuwi kwasané ngungkul-ungkuli aku.
Kanggo ngutyuli sepatuné wongé waé durung
pantes aku. 17 Dèkné bakal napèni pariné sing wis
diiles. Gabahé bakal dilebokké nang lumbung,
nanging kapahé bakal diobong nang geni sing ora
bisa mati.”
18 Ya ngono kuwi lan uga nganggo tembung
liya-liyané menèh Yohanes nggelarké kabar
kabungahané Gusti Allah marang wong-wong.

[19] Yohanes uga blaka enggoné melèkké marang
Hérodès, ratuné Galiléa. Awit Hérodès mlaku
karo Hérodias, bojoné seduluré Hérodès déwé.
Yohanes uga ngomongké bab dosa-dosa liyané
sing dilakoni karo ratu Hérodès. [20] Nanging
Hérodès malah ndadra enggoné nglakoni ala,
malah nglebokké Yohanes nang setrapan.

Gusti Yésus dibaptis

[21] Bareng karo wong pirang-pirang Gusti Yésus
mbarang dibaptis. Dongé Dèkné ijik ndonga,
langité menga. [22] Roh Sutyi terus medun nekani
Gusti Yésus, kétoké kaya manuk dara. Terus
sangka swarga swarané Gusti Allah ngomong
ngéné: “Kowé kuwi Anakku sing tak trésnani lan
sing ndadèkké legané atiku!”

Urut-urutané Gusti Yésus

[23] Dongé Gusti Yésus molai nyambutgawé
umuré kira-kira telung puluh taun. Miturut
pikirané wong-wong Gusti Yésus kuwi anaké
Yosèf. Lah Yosèf kuwi anaké Eli lan Eli anaké
Matat. Matat anaké Lévi lan Lévi anaké Mèlki.
Mèlki anaké Yanai lan Yanai anaké Yosèf. [24] (3:23)
[25] Yosèf anaké Matatias lan Matatias anaké
Amos. Amos anaké Nahum lan Nahum anaké
Hèsli. Hèsli anaké Nagai. [26] Nagai anaké Mahat
lan Mahat anaké Matatias. Matatias anaké

Simèin lan Simèin anaké Yosèk. Yosèk anaké
Yoda. [27] Yoda anaké Yohanan lan Yohanan anaké
Résa. Résa anaké Sérubabil lan Sérubabil anaké
Séaltièl. Séaltièl anaké Néri. [28] Néri anaké Mèlki
lan Mèlki anaké Adi. Adi anaké Kosam lan Kosam
anaké Elmadam. Elmadam anaké Er.
[29] Er anaké Yosua lan Yosua anaké Elièser.
Elièser anaké Yorim lan Yorim anaké Matat. Matat
anaké Lévi. [30] Lévi anaké Siméon lan Siméon
anaké Yudah. Yudah anaké Yosèf lan Yosèf anaké
Yonam. Yonam anaké Eliakim. [31] Eliakim anaké
Meléa lan Meléa anaké Minah. Minah anaké
Matata lan Matata anaké Natan. Natan anaké
Daved. [32] Daved anaké Isai lan Isai anaké Obèd.
Obèd anaké Boas lan Boas anaké Salmon. Salmon
anaké Nakson. [33] Nakson anaké Aminadab lan
Aminadab anaké Admin. Admin anaké Arni lan
Arni anaké Hèsron. Hèsron anaké Pèrès lan Pèrès
anaké Yudah. [34] Yudah anaké Yakub lan Yakub
anaké Isak. Isak anaké Abraham lan Abraham
anaké Térah. Térah anaké Nakor. [35] Nakor
anaké Seruk lan Seruk anaké Réhu. Réhu anaké
Pèlèk lan Pèlèk anaké Eber. Eber anaké Sélak.
[36] Sélak anaké Kenan lan Kenan anaké Arpaksad.
Arpaksad anaké Sèm lan Sèm anaké Noah. Noah
anaké Lamèh. [37] Lamèh anaké Métusalah lan
Métusalah anaké Hénok. Hénok anaké Yarèd lan
Yarèd anaké Mahalalèl. Mahalalèl anaké Kenan.

38 Kenan anaké Enos lan Enos anaké Sèt. Sèt
anaké Adam lan Adam anaké Gusti Allah.

Gusti Yésus digoda karo Sétan

4 1 Gusti Yésus saiki kebek karo Roh Sutyi terus
lunga sangka laut Yordan. Dèkné terus digawa
nang wustèn karo Roh Sutyi, patang puluh dina
suwéné. 2 Nang kono Gusti Yésus digoda karo
Sétan. Suwéné nang wustèn kono Gusti Yésus ora
mangan apa-apa. Kadung wis rampung waktuné
Dèkné krasa ngelih.
3 Sétan terus ngomong: “Jaréné Kowé Anaké
Gusti Allah, ya watu iki dipréntah kongkon dadi
roti!”
4 Gusti Yésus semaur: “Nang Kitab ketulis
ngéné: ‘Manungsa uripé ora namung sangka roti
waé.’”
5 Sétan terus nggawa Gusti Yésus munggah nang
panggonan sing duwur banget. Ing sak kedèpan
Sétan terus ngétokké kraton-kraton kabèh sak
jagat marang Gusti Yésus. 6 Sétan terus ngomong:
“Sak ènèngé pangwasa lan kamulyan bakal tak
kèkké marang Kowé. Kabèh kuwi wèkku lan aku
bisa ngekèkké marang sapa waé sak karepku.
7 Mulané, nèk Kowé gelem nyembah marang aku,
kabèh kuwi bakal tak kèkké marang Kowé.”
8 Gusti Yésus semaur: “Nang Kitab ènèng
tulisan ngéné: ‘Nyembaha marang Gusti, Dèkné

Allahmu. Namung Dèkné sing kudu mbok
ladèni.’”
9 Sakwisé kuwi Sétan terus nggawa Gusti Yésus
nang kuta Yérusalèm, didekné nang putyuké
payoné Gréja Gedé. Sétan terus ngomong:
“Jaréné Kowé Anaké Gusti Allah, kana anjlok
medun. 10 Nang Kitab lak ketulis ta: ‘Gusti Allah
bakal ngongkon mulékaté mageri kowé.’ 11 Uga
ènèng tulisan liyané uniné ngéné: ‘Kowé bakal
ditampani nganggo tangané, supaya sikilmu ora
kenèng watu.’”
12 Gusti Yésus semaur: “Nang Kitab uga ènèng
tulisan sing uniné ngéné: ‘Kowé aja nyoba Gusti
Allahmu!’”
13 Sakwisé rampung sing nggoda nganggo sak
ènèngé akal, Sétan terus ninggal Gusti Yésus sak
untara.

Gusti Yésus molai nyambutgawé nang bawah Galiléa

14 Ing kekuwatané Roh Sutyi Gusti Yésus terus
balik menèh nang bawah Galiléa. Nang kono
lan sak kiwa-tengené wong kabèh pada krungu
bab Dèkné. 15 Gusti Yésus terus mulang nang
sinaguk-sinaguk lan wong-wong pada ngelem
Dèkné.

Kuta Nasarèt nampik Gusti Yésus

16 Gusti Yésus terus teka nang kuta Nasarèt,
kuta panggonané Dèkné. Kaya sak lumrahé, ing
dina sabat Gusti Yésus budal nang sinaguk. Nang
kono Dèkné terus maju arep matya. Dèkné terus
dielungi kitabé nabi Yésaya. Kadung dibukak
terus nemu ayat sing uniné ngéné: 17 (4:16)
18 "Rohé Gusti ana ing Aku, awit Gusti wis
milih Aku. Aku dikongkon nggelarké
kabar kabungahan marang wong mlarat.
Wong setrapan kudu tak kabari nèk bakal
dietokké lan wong lamur bakal weruh. Aku
kudu ngluwari sing ngalami kasangsaran.
19 Lan menèh, aku kudu ngabarké nèk saiki wis
wantyiné enggoné Gusti Allah ngétokké
kabetyikané marang manungsa."
20 Sakwisé matya, Gusti Yésus terus nutup
kitabé terus dibalèkké marang peladèné Kitab.
Dèkné terus njagong. Wong kabèh sing nang
sinaguk kono pada nyawang Dèkné. 21 Gusti
Yésus terus ngomong ngéné: "Ing dina iki, sak
barengé kowé ngrungokké sing tak watya mau,
isiné ayat-ayat mau wis keturutan."
22 Wong-wong pada ngrungokké tenan marang
tembungé Gusti Yésus lan pada nggumun apiké
piwulangé. Mulané pada rasan-rasan: "Apa kuwi
dudu anaké Yosèf kaé?" 23 Gusti Yésus terus

ngomong ngéné marang wong-wong: “Kowé
mesti bakal nyotyokké paribasan iki marang aku:
‘Dokter, tambanana awakmu déwé! Awaké déwé
krungu bab prekara-prekara sing mbok tindakké
nang kuta Kapèrnakum, kuwi tindakna nang
kéné, nang kuta panggonanmu déwé.’”
24 Gusti Yésus terus ngomong menèh:
“Ngandela ta, ora ènèng nabi sing kajèn nang
panggonané déwé. 25 Kowé pada ngerti nèk
ing jamané nabi Elia nang negara Israèl ènèng
wong randa pirang-pirang. Telung taun setengah
suwéné ora ènèng udan, sampèk nang sak negara
ènèng kurang pangan gedé. 26 Nanging Gusti
Allah ora ngongkon nabi Elia nulungi randa nang
Israèl, ora. Nanging nabi Elia malah dikongkon
marani randa nang kuta Saréfat nang bawah
Sidon. 27 Uga ing jamané nabi Elisa, nang Israèl
okèh wong sing lara lépra. Nanging ora ènèng siji
waé sing ditambani, kejaba namung Naaman,
wong sangka negara Siria.”
28 Sakwisé krungu tembungé Gusti Yésus
kuwi mau wong sak sinaguk pada nesu kabèh.
29 Wong-wong pada ngadek, Gusti Yésus
terus disèrèt nang njabané kuta, terus digawa
nang pinggiré gunung sing nyangga kutané
kono. Jawané Gusti Yésus arep dijongkrokké
medun. 30 Nanging Dèkné nrobos nang tengahé
wong-wong mau terus lunga sangka kono.

Wong dikwasani demit

31 Gusti Yésus terus medun nang kuta
Kapèrnakum nang bawah Galiléa. Ing dina sabat
Dèkné mulang nang sinaguk. 32 Wong-wong
pada nggumun bab tyarané enggoné Gusti Yésus
memulang, awit tembung-tembungé ènèng
kwasané. 33 Nang sinaguk kono ènèng wong
sing dikwasani demit. 34 Wongé bengok-bengok
ngomong: “Yésus sangka Nasarèt, awaké déwé
arep mbok kapakké? Apa Kowé arep ngrusak
awaké déwé? Awaké déwé ngerti Kowé kuwi
sapa! Kowé kuwi Wong Sutyi, kongkonané Gusti
Allah!”
35 Demité terus digentak karo Gusti Yésus:
“Meneng! Metua sangka wong kuwi!” Demité
terus mbanting wongé, terus wongé tiba nang
tengahé wong pirang-pirang kono. Demité terus
metu tanpa nggawé larané wongé.
36 Wong-wong pada nggumun kabèh lan
ngomong marang sakpada-pada: “Wah, jan
antep banget tembungé. Dèkné nundung
demit-demité nganggo pangwasa lan wujuté
ya pada metu tenan.” 37 Kabar bab Gusti
Yésus iki terus mrèmèn-mrèmèn terus nang
panggonan-panggonan sak kiwa-tengené kono.

Gusti Yésus nambani ibu-maratuwané Simon

38 Gusti Yésus terus metu sangka sinaguk
kono, terus merdayoh nang omahé Simon.
Ibu-maratuwané Simon ing waktu iku dongé lara
panas lan ènèng sing ngomongi Gusti Yésus bab
kuwi. 39 Gusti Yésus terus nyedeki sing lara nang
sebelah sirahé, terus nundung larané. Wongé
terus waras menèh lan terusan waé ngladèni
dayoh-dayohé.
40 Kadung wis surup, wong kabèh sing nduwé
sedulur sing lara pada digawani nang nggoné
Gusti Yésus, larané werna-werna. Wong-wong
sing lara terus ditumpangi tangan siji-siji karo
Gusti Yésus, terus pada mari kabèh. 41 Demit
pirang-pirang pada metu pating jlerit, ngomong:
"Aku ngerti nèk Kowé kuwi Anaké Gusti Allah."
Demit-demit kuwi digentaki karo Gusti Yésus,
dipenging ngomong apa-apa, awit demit-demit
kuwi pada ngerti nèk Gusti Yésus kuwi Kristus.

Gusti Yésus mulangi nang sinaguk-sinaguk

42 Ing ésuké mruput Gusti Yésus lunga sangka
omah nggolèk panggonan sing sepi. Wong-wong
terus pada nggolèki Dèkné. Kadung wis ketemu
terus pada nyuwun marang Dèkné supaya ora
lunga. 43 Nanging Gusti Yésus ngomong marang
wong-wong mau: "Kabar kabungahan bab

Kratoné Gusti Allah iki uga kudu tak gelarké nang
liya-liya panggonan, awit iku kongkonané Gusti
Allah marang Aku.”
44 Gusti Yésus ya terus mulangi nang
sinaguk-sinaguk nang bawah Yudéa.

Murid-murid sing ndisik déwé

5 1 Ing sakwijiné dina Gusti Yésus ngadek
nang pinggiré mér Genésarèt. Wong
pirang-pirang pada esuk-esukan, awit pada
kepéngin ngrungokké pituturé Gusti Allah. 2 Gusti
Yésus weruh ènèng prau loro nang pinggir kono.
Sing nduwé prauné wis pada medun, ijik ngresiki
jalané. 3 Gusti Yésus terus munggah nang prauné
Simon. Simon terus dityeluk kongkon nyurung
prauné sangka daratan. Gusti Yésus terus njagong
lan mulangi wong-wong sangka prauné kono.
4 Kadung wis rampung sing mulangi, Gusti Yésus
terus ngomong marang Simon: “Simon, praumu
kana digawa nang tengah lan jalamu diuntyalké
kono supaya éntuk iwak okèh.”
5 Semauré Simon: “Guru, wis sewengi muput
awaké déwé nggolèk iwak sak kuwaté, nanging
ora éntuk apa-apa. Nanging jalaran Kowé
sing ngongkon, jalané tak untyalké menèh.”
6 Kadung jalané wis diuntyalké terus éntuk
iwak okèh banget, sampèk jalané arep bedah.
7 Mulané terus pada tyeluk-tyeluk njaluk

tulung kantya-kantyané sing nang prau liyané.
Kantya-kantyané terus gelis-gelis teka. Prauné
kabèh loro terus diisèni iwak sampèk kebek,
sampèk prauné mèh kelep. 8 Kadung weruh kuwi
mau kabèh, Simon terus niba nang ngarepé Gusti
Yésus karo ngomong: “Aja nyedeki aku Gusti, awit
aku wong dosa.”
9 Simon ngomong ngono kuwi, awit dèkné lan
kantya-kantyané pada nggumun tenan weruh
iwak semono okèhé. 10 Uga Yakobus lan Yohanes,
kantya-kantyané Simon, mèlu nggumun tenan.
Gusti Yésus terus ngomong ngéné marang Simon:
“Aja wedi Simon, wiwit saiki kowé bakal tak
dadèkké wong sing tukang nggolèk wong.”
11 Simon lan kantya-kantyané terus minggirké
prauné, terus mèlu Gusti Yésus, ninggal
sembarang-mbarangé.

Gusti Yésus nambani wong lara lépra

12 Ing sakwijiné dina Gusti Yésus nang sakwijiné
kuta. Nang kono ènèng wong lanang sing lara
lépra sak awaké. Kadung weruh Gusti Yésus,
wongé terus niba nang ngarepé terus nyuwun:
“Duh Gusti, nèk Kowé gelem Kowé bisa nambani
aku!”
13 Gusti Yésus ngelungké tangané terus ndemèk
wongé karo ngomong: “Aku gelem, dadia waras!”
Sakwat wongé terus mari tenan. 14 Gusti Yésus

terus menging wongé ngomong-omongké bab
lelakon kuwi. Wongé dikongkon nang nggoné
imamé, kongkon nduduhké awaké sing wis
waras. Gusti Yésus ngomong ngéné: “Kana nang
nggoné imamé nduduhké awakmu. Kana ngekèki
kurbané miturut pernatané nabi Moses. Dadiné
wong kabèh bisa ngerti nèk kowé wis mari
tenan.”
15 Nanging kabar bab Gusti Yésus kuwi malah
mrèmèn-mrèmèn terus tekan endi-endi.
Wong pirang-pirang terus pada teka kepéngin
ngrungokké piwulangé lan uga supaya ditambani
larané. 16 Sakwisé kuwi Gusti Yésus terus mundur
nggolèk panggonan sing sepi, arep ndonga.

Gusti Yésus nambani wong lumpuh

17 Ing sakwijiné dina, dongé Gusti Yésus ijik
memulang, uga ènèng wong Farisi lan guru-guru
Kitab mèlu njagong ngrungokké. Wong-wong
kuwi tekané sangka kuta-kuta nang bawah
Galiléa, Yudéa lan Yérusalèm. Gusti Yésus nampa
pangwasané Gusti Allah kanggo nambani sing
pada lara. 18 Terus nang kono ènèng wong pada
teka nggotong wong lumpuh nganggo peturoné.
Jawané arep digawa nang nggoné Gusti Yésus.
Wong-wong kuwi nggolèk akal kepriyé bisané
nglebokké wong lumpuh mau nang njero omah
sing dienggo mulangi karo Gusti Yésus. 19 Nanging

sangking okèhé wong, wong lumpuh mau ora
bisa mlebu. Mulané terus digawa munggah,
dijebolké payoné, terus sing lumpuh diedunké
sak peturoné nang tengahé wong pirang-pirang
sing nang kono, pener nang ngarepé Gusti Yésus.
20 Gusti Yésus weruh gedéné pengandelé wong
lumpuh lan wong-wong sing nggotong kuwi,
mulané Dèkné terus ngomong marang wong sing
lumpuh: “Kang, dosamu wis dingapura!”
21 Para guru Kitab lan para Farisi terus pada
rerasan: “Sapa ta wong iki kok wani nyepèlèkké
Gusti Allah? Wong urip ora bisa ngapura dosa,
namung Gusti Allah déwé?”
22 Nanging Gusti Yésus ngerti pikirané wong-
wong kuwi, mulané terus ngomong: “Kenèng
apa kowé kok pada mikir ngono? 23 Pikiren
déwé, gampang sing endi: ngomong ‘dosamu wis
dingapura’ apa ngomong ‘ngadek lan mlakua?’
24 Aku namung arep nduduhké marang kowé nèk
Anaké Manungsa kuwi nduwèni kwasa ngapura
dosa nang bumi.” Gusti Yésus terus ngomong
ngéné marang wong sing lumpuh mau: “Aku
ngomong marang kowé: ‘Ngadek, peturonmu
dipanggul lan kana mulih!’”
25 Wongé ya terus sakwat ngadek nang ngarepé
wong pirang-pirang kono, terus manggul
peturoné, terus mulih karo memuji lan ngluhurké
Gusti Allah. 26 Wong-wong kabèh mau nggumuné

éram-éram lan pada ngluhurké Gusti Allah. Atiné pada krasa wedi, mulané rerasan: “Lelakon iki jan ngidap-idapi tenan!”

Gusti Yésus manggil Lévi

27 Sakwisé kuwi Gusti Yésus terus lunga sangka kono. Dèkné terus weruh sakwijiné wong belasting sing jenengé Lévi. Lévi ijik njagong nang kantoré. 28 Gusti Yésus ngomong ngéné marang dèkné: “Hayuk mèlua Aku.” Lévi terus menyat, sembarangé ditinggal kabèh, terus mèlu Gusti Yésus.

29 Lévi terus nganakké pésta nang omahé kanggo Gusti Yésus. Wong belasting pirang-pirang lan uga wong liya-liyané pada bebarengan mangan nang pésta kono. 30 Para Farisi lan para guru Kitab sing mèlu golongané para Farisi sing pada weruh kuwi mau ora setuju karo lelakon kuwi. Mulané terus pada ngomong marang murid-muridé Gusti Yésus: “Kenèng apa kowé kok pada mangan tyampur karo wong belasting lan wong dosa?”

31 Gusti Yésus nyauri: “Wong sing waras ora mbutuhké dokter. Sing mbutuhké dokter kuwi sing lara. 32 Aku iki ora teka nggolèki wong sing ngakuné wis apik uripé, ora. Nanging aku teka iki nggolèki wong dosa, supaya pada ngakoni salahé lan pada nurut Gusti Allah.”

Pitakonan bab pasa

33 Enèng wong sing pada takon ngéné marang
Gusti Yésus: “Murid-muridé nabi Yohanes ajek
pasa lan ndedonga, semono uga murid-muridé
para Farisi. Kenèng apa murid-muridmu kok ora
nglakoni kuwi?” 34 Saurané Gusti Yésus: “Apa tau
ènèng dayoh nang kawinan dikongkon pasa, nèk
mantèné lanang ijik tyampur karo dayohé mau?
Mesti ora ta! 35 Nanging ènèng wantyiné nèk
mantèné lanang bakal digawa lunga. Ing waktu
kuwi wong-wong bakal pada pasa.”
36 Gusti Yésus terus mulangi nganggo gambar.
Dèkné ngomong ngéné: “Apa tau ènèng wong
nggunting klambi anyar kanggo nambal klambi
sing lawas? Mesti ora! Awit klambiné anyar
mengko mesti rusak. Karomenèh gombalé anyar
ya ora pantes karo klambiné lawas. 37 Semono
uga ora ènèng wong madahi anggur anyar nang
kantongan lulang sing lawas. Awit nèk ngono
mengko anggur sing anyar bakal mbedahké
kantongané sing lawas. Angguré mesti bakal
wutah lan kantongané bakal ora kanggo gawé.
38 Anggur anyar kuwi kudu disimpen nang
kantongan lulang sing anyar uga. 39 Semono
uga, wong sing ngombéné anggur lawas ora
bakal gelem ngombé anggur anyar. Dèkné bakal
ngomong: ‘Anggur sing lawas énak tenan.’”

Bab dina sabat

6 [1] Ing sakwijiné dina sabat Gusti Yésus mlaku
turut kebon pari gandum. Para murid pada
ngepèk pariné. Pariné mau terus diremeti, terus
gandumé dipangan. [2] Mulané terus ènèng wong
Farisi siji-loro pada ngluruhi ngéné: “Kowé kuwi
pada ngapa iku. Kowé ngerti ta nèk ora kenèng
nindakké kuwi ing dina sabat!”
[3] Gusti Yésus semaur: “Apa kowé ora tau matya
bab sing ditindakké karo Daved, dongé dèkné
sak balané pada ngelih. [4] Daved ngleboni omahé
Gusti Allah, terus njikuk roti sutyi terus dipangan
lan liya-liyané sing mèlu dikèki mbarang. Lah
sakjané lak namung para imam ta sing éntuk
mangan roti sutyi kuwi? Wong liya ora éntuk!”
[5] Gusti Yésus terus ngomong ngéné: “Anaké
Manungsa nduwèni kwasa ngarani apa sing
kenèng lan apa sing ora kenèng ditindakké ing
dina sabat.”

Gusti Yésus nambani wong ing dina sabat

[6] Ing dina sabat liyané Gusti Yésus mulangi
nang sinaguk. Nang kono ènèng wong sing
lumpuh tangané tengen. [7] Para guru Kitab lan
para Farisi kepéngin ngerti Gusti Yésus nambani
wongé apa ora ing dina sabat kuwi. Wong-wong
kuwi nggolèk jalaran kanggo ngelahké Gusti

Yésus. [8] Nanging Gusti Yésus ngerti kekarepané
wong-wong kuwi, mulané Dèkné ngomong
marang wong sing lumpuh mau: “Réné ngadek
nang tengah kéné.” Wongé ya manut. [9] Gusti
Yésus terus takon marang para guru Kitab lan
para Farisi mau: “Aku arep takon marang kowé
saiki: ing dina sabat awaké déwé kudu nggawé
betyik apa nggawé ala. Kudu nulungi uripé
wong apa kudu ngejarké bèn mati?” [10] Sakwisé
nyawang wong-wong mau Gusti Yésus terus
ngomong marang wong sing lumpuh: “Tanganmu
dietungké!” Wongé ya manut apa omongé,
tangané terus mari kaya mauné menèh.
[11] Nanging para guru Kitab lan para Farisi malah
pada nesu, terus pada ngrembuk Gusti Yésus
arep dikapakké.

Gusti Yésus milih rasul rolas

[12] Ora let suwi Gusti Yésus munggah gunung
arep ndonga. Sewengi muput Dèkné ndonga
marang Gusti Allah. [13] Esuké Dèkné terus
nyeluk murid-muridé kongkon pada mara.
Gusti Yésus terus milih murid rolas sing diarani
rasul. [14] Rasul rolas iki yakuwi: Simon, sing uga
dityeluk Pétrus karo Gusti Yésus. Liyané Andréas,
seduluré Pétrus. Uga Yakobus, Yohanes, Filipus,
Bartoloméus, Matéus, Tomas, Yakobus anaké
Alféus, Simon wong Patriot, Yudas anaké Yakobus

lan Yudas Iskariot. Yudas iki sing ngelungké Gusti
Yésus marang mungsuhé. [15] (6:14) [16] (6:14)

Gusti Yésus mulangi lan nambani wong

[17] Gusti Yésus terus medun sangka gunung.
Rasul rolas mau mèlu. Nang panggonan sing
rata Dèkné terus mandek. Nang kono wong
pirang-pirang pada nglumpuk. Kejaba para murid
uga wong liya-liyané pada teka sangka bawah
Yudéa, sangka kuta Yérusalèm lan uga sangka
kuta-kuta uruté pinggir laut, kayadéné kuta Sidon
lan Tirus. [18] Wong-wong pada teka, jalaran pada
kepéngin ngrungokké piwulangé Gusti Yésus lan
uga supaya ditambani lelarané. Uga wong-wong
sing dikwasani demit pada nampa waras. [19] Wong
kabèh mau pada kepéngin ndemèk Gusti Yésus,
awit ènèng kekuwatan metu sangka awaké lan
kekuwatan kuwi nambani wong sing lara.

Piwulangé Gusti Yésus

[20] Gusti Yésus nyawang murid-muridé terus
ngomong:
"Beja kowé kabèh sing mlarat,
awit kowé kuwi nduwèni Kratoné Gusti Allah.
[21] Beja kowé kabèh sing ngelih,
awit kowé bakal warek.
Beja kowé kabèh sing saiki tangisan,
awit kowé bakal ngguyu.

22 “Beja kowé kabèh sing disengiti wong, sing
ora diitung, sing dityatur ala lan diolok-olok
jalaran nurut Anaké Manungsa. 23 Ing waktu kuwi
kowé malah kudu bungah lan jingklak-jingklak,
awit kowé bakal nampa upah sing gedé nang
swarga. Mbah-mbahané wong-wong kuwi dèk
mbiyèn wujuté ya wis nindakké sing ala kuwi
marang para nabi.
24 Nanging awas, kowé sing saiki sugih,
awit saiki kowé wis ngrasakké kepénaké donya.
25 Awas, kowé sing saiki warek,
awit kowé bakal kekurangan pangan.
Awas kowé sing saiki ngguyu,
awit kowé bakal sedi lan nangis.
26 “Awas, kowé sing dielem karo kabèh wong,
awit ya ngono kuwi enggoné mbah-mbahané
wong-wong kuwi pada ngelem nabi-nabi sing
palsu.”

Bab nrésnani mungsuhé

27 Gusti Yésus neruské tembungé: “Kowé sing
nampa tembungku, rungokké iki: pada trésnaa
marang mungsuhmu, nggawéa betyik marang
wong sing sengit marang kowé. 28 Wong sing
mujèkké ala marang kowé malah kudu mbok
suwunké berkah lan wong sing nggawé ala
marang kowé kudu mbok dongaké slamet.
29 Wong sing ngeplak pipimu sing siji, kèkna pisan

pipimu sing liyané. Wong sing ngrebut jasmu,
kèkna pisan klambimu. [30] Nèk ènèng wong njaluk
apa-apa marang kowé, kèkna. Nèk ènèng wong
ngrebut barangmu, aja dijaluk menèh. [31] Nèk
kowé kepéngin wong liya nggawé betyik marang
kowé, kowé kudu nggawé betyik marang liyané.
[32] “Lah nèk kowé namung nrésnani wong sing
trésna marang kowé, aja njagakké upahé Gusti
Allah, awit kowé ora ènèng bédané karo wong
dosa. Wong-wong kuwi namung nrésnani wong
sing trésna marang wong-wong kuwi. [33] Uga
nèk kowé nggawé betyik marang wong sing
nggawé betyik marang kowé, kowé aja njagakké
upahé Gusti Allah, awit wong dosa ya nindakké
ngono. [34] Lah nèk kowé namung ngutangi wong
sing bisa nyaur, aja njagakké upahé Gusti Allah.
Awit wong dosa ya ngutangi wong dosa, ngerti
nèk bakal nampa menèh apa sing diutangké.
[35] Nanging kowé aja kaya ngono! Pada trésnaa
marang mungsuhmu lan nggawéa betyik marang
dèkné. Nèk ngutangi wong, aja mikir bakal disaur
apa ora. Nèk kowé nindakké ngono, kowé bakal
nampa upah sing gedé lan kowé bakal dadi anaké
Gusti Allah sing luhur déwé. Awit Gusti Allah
nggawé betyik marang wong sing ora ngerti
dibetyiki lan marang wong sing ala. [36] Mulané
kowé kudu nduwé ati welas kaya enggoné Gusti
Allah Bapakmu nduwé welas.

37 “Aja maido liyané, supaya Gusti Allah ora
maido kowé. Aja nyalahké liyané, supaya Gusti
Allah ora nyalahké kowé. Ngapuraa liyané, supaya
Gusti Allah ngapura kowé. 38 Pada pawèha
marang liyané lan Gusti Allah ya bakal pawèh
marang kowé. Kowé bakal nampa pawèhé Gusti
Allah kanti lubèr, kanti tetel-tetel. Awit takeran
sing mbok kanggokké kanggo liyané, ya takeran
kuwi sing dikanggokké Gusti Allah kanggo kowé.”
39 Gusti Yésus uga ngekèki gambar ngéné:
“Wong lamur apa bisa nuntun wong lamur liyané?
Mesti ora! Mengko kabèh loro ketyemplung
luwangan. 40 Ora ènèng murid sing ngungkuli
guruné. Nèk muridé wis tutuk sing sinau, dèkné
bisa pada karo guruné.
41 “Kenèng apa kowé weruh klilip nang mripaté
sedulurmu, nanging balok ing mripatmu déwé
kowé ora weruh. 42 Lah kowé bisa ngomong
karo kantyané: ‘Kéné klilip nang mripatmu tak
buwangé,’ nanging balok nang mripatmu déwé
kowé ora weruh. Kowé kuwi wong lamis. Balok
sing nang mripatmu kuwi buwangen ndisik,
supaya kowé bisa weruh mat lan bisa mbuwang
klilip sangka mripaté wong liya.”

Bab sing apik lan sing ala

43 Gusti Yésus neruské piwulangé ngéné: “Ora
ènèng wit apik ngetokké woh sing ala. Semono

uga ora ènèng wit ala ngetokké woh sing apik.
44 Saben wit kuwi ketarané sangka wohé. Kowé
ora bisa ngepèk jambu sangka rerungkutan lan
tukulan eri ora bakal ngetokké dreif. 45 Wong
betyik kuwi atiné ya mesti betyik lan bakal bisa
ngetokké barang sing betyik sangka simpenané.
Nanging wong ala kuwi atiné ya ala lan ya
ngetokké barang sing ala sangka simpenané.
Awit apa sing diomong kuwi metuné sangka
mbludakké atiné."

Bab ngrungokké lan nglakoni

46 Gusti Yésus terus ngomong ngéné: "Kenèng
apa kowé kok nyeluk Aku: 'Gusti, Gusti,' nanging
kowé ora nglakoni omongku? 47 Sapa waé
sing teka nang nggonku, gelem ngrungokké
tembungku lan nindakké piwulangku, wong iku
kenèng tak padakké karo apa? Saiki arep tak
omongi. 48 Wong kuwi kenèng tak padakké karo
wong nggawé omah. Wongé ngeduk luwangan
jeru terus masang pondasiné nang watu. Nèk
udané gedé lan banyuné laut ngantemi omahé,
omah kuwi ora bisa rubuh, awit ngadek kentyeng
nang watu. 49 Nanging wong sing ngrungokké
piwulangku, mung ora dilakoni, kuwi kaya wong
sing ngedekké omah tanpa pondasi. Kadung
banyuné laut ngantem omahé, omahé rubuh,
ambruk sak kabèhé."

Gusti Yésus nambani slafé ofisir

7 [1] Sakwisé rampung enggoné memulang
marang wong-wong, Gusti Yésus terus
mlebu nang kuta Kapèrnakum. [2] Nang kono
ènèng sakwijiné ofisir Rum sing nduwé slaf sing
ditrésnani tenan. Slaf iki lara nemen, wis arep
mati. [3] Kadung ofisir mau krungu bab Gusti Yésus,
dèkné terus kongkonan pengarepé wong Ju
siji-loro nyuwun marang Gusti Yésus supaya teka
nang omahé lan nambani slafé. [4] Wong-wong
sing dikongkon mau terus budal nang nggoné
Gusti Yésus. Kadung wis tekan terus pada nyuwun
banget marang Dèkné ngomong: “Mbok ofisir
iki ditulungi ta, awit ora ènèng ilangé. [5] Wongé
trésna marang bangsané awaké déwé, wujuté
dèkné nggawèkké sinaguk awaké déwé.”
[6] Gusti Yésus terus mèlu wong-wong mau.
Kadung wis tyedek omahé, ofisiré terus
kongkonan kantya-kantyané metuki Gusti Yésus,
kongkon ngomong: “Guru, ora usah nglumui
teka nang omahku. Aku ora pantes mbok dayohi.
[7] Aku déwé ya rumangsa ora pantes mara nang
nggonmu. Mbok ngetokké tembung sak ketyap
waé, mesti slafé bisa mari. [8] Awit aku déwé ya ing
sak ngisoré penggedéku lan aku déwé uga nduwé
soldat-soldat ing sak ngisorku sing kudu manut
marang aku. Nèk aku mréntah sing siji ngomong:

Kana lunga, wongé ya lunga lan liyané tak tyeluk:
réné, wongé mesti teka. Nèk aku ngomong karo
slafku: iki ditandangi, mesti ya ditandangi.”
9 Gusti Yésus nggumun krungu tembungé ofisir
mau. Dèkné terus ndelokké wong-wong sing
pada mèlu, terus ngomong: “Tenan, Aku durung
tau tumon wong sing nduwé pengandel semono
gedéné. Ing sak tengahé wong Israèl waé ora
ènèng!”
10 Kadung wis balik menèh, wong-wong sing
dikongkon metuki Gusti Yésus mau terus pada
weruh nèk slaf sing lara wis mari.

Gusti Yésus nangèké wong mati

11 Ora let suwi Gusti Yésus terus budal nang
kuta Nain. Murid-muridé ya mèlu lan wong
pirang-pirang pada ngetutké. 12 Kadung Gusti
Yésus wis mèh tekan lawangé kuta kono, kok
ènèng wong mati dipanggul metu. Sing mati kuwi
botyah enom, anak sing ora ènèng tunggalé.
Ibuné wis randa. Wong pirang-pirang sangka
kuta kono pada mèlu layat. 13 Gusti Yésus terus
melas marang mbok randa mau, Dèkné krasa
sedi uga. Mulané terus ngomong: “Aja nangis
Bu!” 14 Gusti Yésus nyedeki bandosané terus
didemèk. Wong-wong sing manggul bandosané
pada mandek. Gusti Yésus terus ngomong: “Lik,
Aku ngomong marang kowé, tangi!” 15 Botyah

sing mati mau terus jenggèlèk njagong, terus
molai ngomong. Gusti Yésus terus masrahké
botyahé marang ibuné.
16 Wong kabèh pada wedi terus ngluhurké Gusti
Allah ngomong: “Enèng nabi gedé tangi nang
tengahé awaké déwé. Gusti Allah wis teka arep
nylametké umaté!” 17 Kabar bab Gusti Yésus iki
terus mrèmèn-mrèmèn nang bawah Yudéa sak
kabèhé lan uga nang sak kiwa-tengené.

Gusti Yésus lan Yohanes Pembaptis

18 Yohanes krungu kabar bab Gusti Yésus sangka
murid-muridé. 19 Dèkné terus nyeluk murid loro
dikongkon nang nggoné Gusti Yésus kongkon
takon ngéné: “Apa Kowé kuwi Kristus sing wis
ketulis nèk bakal teka, apa awaké déwé kudu
ngentèni wong liyané?”
20 Kadung murid loro mau wis tekan nggoné
Gusti Yésus, terus ngomong: “Yohanes Pembaptis
sing ngongkon awaké déwé teka nang nggonmu
kongkon takon apa Kowé kuwi Kristus sing kudu
teka, apa awaké déwé kudu ngentèni wong
liyané?”
21 Ing waktu kuwi peneré Gusti Yésus ijik
nambani wong pirang-pirang sing lara; demit-
demit ditundungi lan wong sing lamur ditambani
bisa weruh menèh. 22 Gusti Yésus terus semaur
ngéné marang wong loro mau: “Kana balik

nang nggoné Yohanes. Kana diomongi bab apa
sing kowé weruh lan krungu. Kana Yohanes
diomongi nèk wong lamur bisa weruh menèh,
wong lumpuh bisa mlaku menèh, wong lara
lépra bisa resik menèh awaké, wong budek
bisa krungu menèh, wong mati urip menèh lan
kabar kabungahané Gusti Allah digelarké marang
wong sing ora nduwé. [23] Beja wong sing ora
mangu-mangu bab Aku.”
[24] Sakwisé murid-muridé Yohanes lunga, Gusti
Yésus terus ngomong ngéné bab Yohanes marang
wong-wong: “Dongé kowé marani Yohanes
nang wustèn kaé, sakjané kowé pada mikir
bakal weruh apa? Apa ndarani bakal weruh
damèn sing keterak angin rana-réné? Lak ya
ora ta? [25] Lah ndarani arep weruh apa? Apa
wong sing nganggo salin sing larang. Wong-wong
sing saliné apik-apik lan uripé adus banda kuwi
manggoné nang palès. [26] Lah kowé nang wustèn
nggolèki apa? Apa pada kepéngin weruh nabi? Ya
bener! Kowé malah weruh wong sing ngungkuli
nabi. [27] Awit Yohanes kuwi kongkonané Gusti
Allah sing tekané wis ketulis nang Kitab ngéné:
‘Gusti Allah ngomong: iki kongkonanku, sing tak
kongkon budal ndisik nggawèkké dalan Kowé!’”
[28] Gusti Yésus terus ngomong: “Tembungku iki
dirungokké: ing sak tengahé wong kabèh ing
donya kéné ora ènèng wong sing ngungkuli

Yohanes Pembaptis. Nanging senajan ngono,
wong sing tyilik déwé ing Kratoné Gusti Allah
gedéné ijik ngungkuli Yohanes.”
[29] Wong kabèh sing krungu tembungé, uga
wong-wong belasting, pada ngakoni nèk Gusti
Allah bener lan pada njaluk dibaptis karo
Yohanes. [30] Nanging para Farisi lan para guru
Kitab pada nampik apa sing dikarepké Gusti Allah
ing uripé. Mulané ora pada mèlu njaluk dibaptis
karo Yohanes.
[31] Gusti Yésus terus ngomong menèh:
“Wong-wong jaman saiki kenèng tak padakké
karo apa ya? [32] Eling-éling kaya botyah-botyah
sing dolanan nang lataré pasar; sing sak krompol
ngomong karo liyané: ‘Kowé tak mainké lagu
kabungahan, nanging ora gelem njogèt; wis tak
kidungké lagu kasusahan, kowé ora nangis!’
[33] Dongé Yohanes teka, dèkné pasa lan ora
ngombé anggur, lah kowé ngomong jaréné
Yohanes kelebon demit. [34] Lah nanging dongé
Anaké Manungsa teka, Dèkné mangan lan
ngombé, kowé ngomong: ‘Delokké kaé, wong
murka lan tukang ngombé, kantyané wong
belasting lan wong ala!’ [35] Nanging Gusti
Allah gedé kaweruhé lan kuwi diwujutké karo
wong-wong sing pada nampa kaweruhé.”

Gusti Yésus merdayoh nang omahé Simon, wong Farisi

36 Sakwijiné wong Farisi, jenengé Simon,
nyuwun marang Gusti Yésus teka lan mangan
nang omahé. Gusti Yésus ya terus teka nang
omahé Simon terus njagong. 37 Nang kuta kono
ènèng sakwijiné wong wédok sing nglakoni urip
dosa. Kadung wong wédok iki krungu nèk Gusti
Yésus merdayoh nang omahé Simon, wong Farisi,
dèkné terus teka nggawa botol isiné lenga wangi.
38 Wong wédoké terus ngadek nang mburiné
Gusti Yésus, nang sebelah sikilé, terus nangis.
Eluhé tumètès nelesi sikilé Gusti Yésus, terus
dilapi karo rambuté. Wong wédok mau terus
ngambungi sikilé Gusti Yésus, terus diusapi karo
lenga wangi. 39 Simon, sing ngampirké Gusti
Yésus, weruh sing ditindakké karo wong wédok
kuwi terus nggagas: “Nèk Yésus kuwi nabi tenan,
mesti Dèkné ya ngerti nèk wong wédok sing
ndemèk sikilé kuwi wong dosa?”
40 Mulané Gusti Yésus terus ngomong marang
Simon: “Simon, aku arep nduwé omong setitik
marang kowé!” Simon semaur: “Mangga Guru,
mangga!” 41 Tembungé Gusti Yésus marang
Simon ngéné: “Enèng wong loro nduwé utang
karo wong sing tukang ngutangi duwit. Sing siji
utangé 500.000 pérak, sing liyané 50.000 pérak.

42 Kabèh loro ora bisa mbayar utangé, mulané
wong sing ngutangi duwité ngomong marang
wong loro kuwi nèk wis ora usah mbayar utangé.
Saiki Aku takon marang kowé Simon: Wong sing
endi sing luwih gedé katrésnané marang wong
sing ngutangi duwité?”
43 Simon semaur: “Tak kira ya wong sing luwih
okèh utangé!” Gusti Yésus ngomong: “Kowé
bener.” 44 Gusti Yésus terus ndelokké wong
wédoké karo ngomong marang Simon: “Kowé
weruh wong wédok iki! Dongé Aku mlebu nang
omahmu, kowé ora nyawisi banyu kanggo wisuh
sikil, nanging wong wédok iki nelesi sikilku
nganggo eluhé terus diusapi karo rambuté.
45 Dongé Aku mlebu omahmu Aku ora mbok
ambung, nanging wong wédok iki ora lèrèn
enggoné ngambungi sikilku, wiwit Aku teka
nang omahmu. 46 Kowé ora nglengani sirahku,
nanging wong wédok iki nglengani sikilku karo
lenga wangi. 47 Ngertia, katrésnané wong iki sing
semono gedéné, ngétokké sepira gedéné dosané
wongé sing wis dingapura karo Gusti Allah. Wong
sing nampa pangapura mung setitik, katrésnané
ya setitik.”
48 Gusti Yésus terus ngomong marang wong
wédoké: “Dosamu kabèh wis dingapura.”

49 Wong-wong sing bebarengan mangan karo
Gusti Yésus terus pada rasan-rasan: “Wong kuwi
sapa ta kok wani ngapura dosané manungsa?”
50 Nanging Gusti Yésus ngomong marang wong
wédok mau: “Pengandelmu sing nylametké
kowé. Wis, kana mlaku sing apik-apik.”

Wong wédok-wédok sing mèlu Gusti Yésus

8 1 Ora let suwi Gusti Yésus mlaku turut kuta-
kuta lan désa-désa, tujuané nggelarké kabar
kabungahan bab Kratoné Gusti Allah. Rasul rolas
uga mèlu. 2 Kejaba para rasul uga ènèng wong
wédok siji-loro sing mèlu, wong wédok-wédok
sing wis ditambani karo Gusti Yésus sangka
lelara lan pangwasané demit kayadéné: Maria,
sing tyelukané Makdaléna, sing demité pitu
wis dietokké. 3 Uga Yohanah, bojoné Kusah.
Kusah kuwi ministeré ratu Hérodès. Semono
uga Susanah lan wong wédok-wédok liyané
pada mèlu Gusti Yésus. Wong wédok-wédok
iki enggoné ngladèni Gusti Yésus lan para rasul
disangga sangka sak nduwéné déwé.

Gambar bab wong nyebar

4 Wong pirang-pirang sangka kuta-kuta kabèh
pada teka terus. Kadung kabèh wis ngumpul,
Gusti Yésus terus mulangi nganggo gambar
ngéné:

5 “Enèng sakwijiné wong budal nyebar. Sak
barengé nyebar ènèng wiji sing tiba nang dalan,
terus kepidek-pidek wong liwat lan uga ènèng
sing dipangan manuk. 6 Enèng wiji uga sing tiba
nang lemah atos. Kadung molai tukul terus
garing, awit lemahé garing. 7 Enèng wiji liyané
menèh tiba nang tengahé eri-eri. Kadung tukul
terus ketyepit karo eri-eri mau, terus mati.
8 Nanging uga ènèng wiji sing tiba nang lemah
apik. Wiji iki terus tukul lan ngetokké woh okèh,
atusan.”

Gusti Yésus terus nutup tembungé kuwi
ngomong ngéné: “Sapa sing nduwé kuping,
rungokké sing apik tembungku mau.”

Gusti Yésus ndunungké tembungé

9 Para rasul terus takon marang Gusti Yésus
apa tegesé gambar wong nyebar kuwi mau.
10 Saurané Gusti Yésus: “Pituturé Kratoné Gusti
Allah sing kasimpen wis diudarké marang
kowé. Nanging wong-wong liya mung diwulangi
nganggo tembung gambar, supaya, senajana
nyawang, nanging ora weruh lan senajana
krungu, nanging ora dunung.”

11 Gusti Yésus terus ndunungké gambar
wong nyebar mau ngéné: “Wiji kuwi pituturé
Gusti Allah. 12 Wiji sing tiba nang dalan kuwi
nggambarké wong sing krungu pituturé Gusti

Allah. Nanging Sétan terus teka nyaut pitutur
mau sangka atiné wongé. Dadiné wongé
terus ora bisa pretyaya lan ora bisa nemu
keslametan. [13] Lah wiji sing tiba nang lemah atos
kuwi nggambarké wong sing krungu pituturé
Gusti Allah lan nampa karo bungah. Nanging
pituturé ora ngoyot tenan, wongé sing pretyaya
namung sedilut. Nèk kangèlan teka, wongé
terus semplak pengandelé. [14] Wiji sing tiba nang
tengahé tukulan eri kuwi nggambarké wong sing
ngrungokké pituturé Gusti Allah, nanging pitutur
mau kalah karo rasa sumelang, kasugihan lan
kesenengané donya. Dadiné pitutur mau ora bisa
mrasuk ing ati lan ora bisa ngetokké pretyaya
sing mantep. [15] Lah wiji sing tiba nang lemah apik
kuwi nggambarké wong sing ngrungokké pituturé
Gusti Allah, terus mikir pitutur kuwi nganggo ati
sing resik, terus dilakoni. Dadiné pitutur kuwi
nukulké pretyaya sing mantep ing atiné wong
kuwi.”

Gambar bab dian

[16] Gusti Yésus neruské piwulangé ngéné:
“Mosok ènèng wong nyumet dian terus dikrukupi
ténggok apa didèkèk nang ngisor ambèn? Mesti
ora. Diané mesti didèkèk nang méja, supaya sapa
waé sing mlebu bisa weruh padangé.

17 “Awit barang sing kasimpen mesti bakal metu
lan prekara sing didelikké mesti bakal kétok lan
dikabar-kabarké.
18 “Mulané, dipikir sing apik kepriyé enggonmu
ngrungokké pitutur iki. Awit sapa sing wis nduwé
bakal ditambahi, nanging sapa sing ora nduwé
apa-apa malah bakal karebut apa sing dikira
diduwèni.”

Gusti Yésus lan sedulur-seduluré

19 Gusti Yésus diparani karo ibuné lan
sedulur-seduluré, nanging sangking okèhé
wong, wong-wong kuwi ora bisa nyedeki Dèkné.
20 Terus ènèng wong ngomongi Dèkné ngéné:
“Guru, ibumu lan sedulur-sedulurmu nang njaba,
kepéngin metuki Kowé.”
21 Nanging Gusti Yésus semaur: “Ibuku lan
sedulur-sedulurku kuwi kabèh wong sing
ngrungokké lan nindakké pituturé Gusti Allah.”

Gusti Yésus ngendek ombak gedé

22 Ing sakwijiné dina Gusti Yésus lan murid-
muridé pada numpak prau. Gusti Yésus
ngomong marang murid-murid mau: “Hayuk
pada ngabrah.” Terus budal. 23 Nanging sak
barengé ngabrah Gusti Yésus keturon. Lah terus
dadakan waé nang mér kono ènèng ombak gedé
teka. Prauné kelebon banyu sampèk medèni.

[24] Murid-murid mau terus nggugah Gusti Yésus
ngomong: “Guru, Guru, awaké déwé kelep!”
Gusti Yésus terus tangi lan angin lan ombaké
terus dipréntah kongkon mandek. Angin lan
ombaké ya terus anteng. [25] Gusti Yésus terus
ngomong marang murid-muridé: “Lah endi
pengandelmu?”
Murid-murid mau pada wedi lan nggumun
banget, terus pada ngomong marang sakpada-
pada: “Wong iki sapa ta, kok angin lan ombak
manut marang tembungé?”

Gusti Yésus nambani wong sing dikwasani demit

[26] Gusti Yésus lan murid-muridé pada numpak
prau terus tekan bawah Gérasa, nang wétané
bawah Galiléa. [27] Kadung Gusti Yésus wis medun
nang daratan terus ènèng wong lanang sing
dikwasani demit marani Dèkné. Wong mau
tekané sangka kuta lan ya wis suwi wongé ora
nganggo salin lan ora manggon nang omah.
Manggoné nang guwa-guwa sing dienggo ngubur
wong mati. [28] Kadung weruh Gusti Yésus wongé
terus mbengok lan niba nang ngarepé, terus
ngomong karo swara banter: “Yésus, Anaké Gusti
Allah sing kwasa déwé, aku arep mbok kapakké?
Aku nyuwun tenan, aku aja dipilara.” [29] Wongé
ngomong ngono kuwi, awit demité wis dipréntah
karo Gusti Yésus kongkon metu. Awit demité

ajek ngèrèt-èrèt wongé. Wongé wis dilebokké
nang setrapan lan diranté tangan lan sikilé karo
wong-wong, nanging meksa bisa medot terus
digawa karo demité nang wustèn.
30 Gusti Yésus terus nakoni wongé: “Sapa
jenengmu?”
Semauré: “Jenengku Légiun,” awit demit
pirang-pirang manggon nang awaké wongé.
31 Demit-demit mau terus nyuwun marang Gusti
Yésus, supaya ora ditundung mlebu nang jurangé
wong mati.
32 Tyedek karo panggonan kono ènèng babi
pirang-pirang pada nggolèk pangan nang
gunungan. Demit-demité pada nyuwun marang
Gusti Yésus, supaya kelilan mlebu nang babi-babi
kuwi. Gusti Yésus nglilani. 33 Demit-demité terus
pada metu sangka wongé, terus pada mlebu
nang babi-babiné. Babi-babi mau terus pada
njegur nang mér sangka gunungan kono, terus
pada mati.
34 Wong-wong sing angon babi-babi mau weruh
lelakon kuwi, terus pada mblayu nang kuta
ngomong-omongké bab lelakon mau nang kuta
kono lan désa-désa nang sak kiwa-tengené.
35 Wong-wong sing krungu terus pada budal
ndelok lelakon mau. Kadung marani Gusti Yésus
terus pada weruh wongé sing mauné dikwasani
demit. Wongé njagong nang sandingé sikilé Gusti

Yésus, saiki wis nganggo salin lan sirahé wis
waras. Wong-wong sing sangka kuta mau malah
terus pada wedi. 36 Wong-wong liyané sing pada
weruh déwé terus pada ngomongké bab enggoné
Gusti Yésus nundung demit-demit sing ngwasani
wong mau. 37 Wong kabèh nang bawah Gérasa
kono terus pada nyuwun banget marang Gusti
Yésus, supaya lunga sangka panggonan kono,
awit wong-wong pada wedi banget. Mulané
Gusti Yésus ya terus numpak prau lunga sangka
kono, arep balik nang panggonan sing ndisik.
38 Wong sing mauné dikwasani demit terus
nyuwun banget marang Gusti Yésus arep mèlu
Dèkné. Nanging Gusti Yésus ora nglilani.
39 Gusti Yésus ngomong: “Kana kowé balik nang
désamu waé lan wong-wong diomongi bab sing
ditindakké karo Gusti Allah ing uripmu.” Wongé
ya terus balik lan wong sak kuta kabèh diomongi
apa sing ditindakké karo Gusti Yésus ing uripé
dèkné.

Gusti Yésus menangké lara lan pati

40 Kadung Gusti Yésus balik lan tekan nggoné,
Dèkné dipetuk wong pirang-pirang sing pada
bungah, awit wong-wong pantyèn wis ngarep-
arep Dèkné. 41 Nang kono ènèng wong marani
Gusti Yésus. Wongé jenengé Jairus, pengarepé
sinaguk kono. Jairus niba nang ngarepé Gusti

Yésus lan nyuwun banget marang Dèkné kongkon
teka nang omahé. 42 Jairus nduwé anak namung
siji, anak wédok sing umuré rolas taun. Botyahé
lara nemen, wis arep mati. Gusti Yésus terus
budal nang omahé Jairus. Nang dalan wong-wong
pada desek-desekan arep mèlu Gusti Yésus.
43 Nang kono ènèng wong wédok sing wis rolas
taun suwéné lara ngetokké getih. Bandané wis
entèk kanggo mbayar dokter, nanging durung
bisa mari. 44 Wong wédok mau bisa nyedeki Gusti
Yésus sangka mburi, terus ndemèk gombyoké
saliné. Sakwat getihé mampet. 45 Gusti Yésus
terus ngomong: “Sapa sing ndemèk Aku?”
Jalaran ora ènèng sing ngaku, mulané
rasul Pétrus terus semaur: “Gusti, wong sing
ngesuk-esuk Kowé okèhé kaya ngéné iki, lah kok
Kowé takon sapa sing ndemèk Kowé?”
46 Nanging Gusti Yésus ngomong: “Enèng
wong sing ndemèk Aku. Aku krasa, awit ènèng
kekuwatan metu sangka awakku.” 47 Kadung
wong wédok mau ngerti nèk konangan, wongé
terus niba nang ngarepé Gusti Yésus. Nang
ngarepé wong okèh kono wong wédok mau terus
ngomong kenèng apa dèkné kok ndemèk saliné
Gusti Yésus lan kepriyé enggoné dèkné bisa mari
sakwat. 48 Gusti Yésus terus ngomong: “Bener
kowé Wuk, pantyèn pengandelmu sing marakké
kowé mari. Kana mlaku sing apik-apik.”

49 Dongé Gusti Yésus ijik ngomong iku, kok
ènèng wong teka sangka omahé Jairus terus
ngomong: “Bapak Jairus ora usah ngrusui Guruné
menèh, awit anaké wis ninggal!”
50 Gusti Yésus krungu kabaré wong mau, terus
ngomong marang Jairus: “Jairus, aja bingung,
ngandela waé, anakmu bakal mari.”
51 Tekan omahé Jairus Gusti Yésus ora nglilani
wong liyané mèlu Dèkné. Namung rasul Pétrus,
Yohanes lan Yakobus lan wong tuwané botyahé
éntuk mèlu mlebu. 52 Wong-wong pada sedi
lan pada nangisi botyahé. Gusti Yésus ngomong
marang wong-wong kuwi: “Aja pada nangis.
Botyahé ora mati, namung turu!”
53 Wong-wong pada ngguyu, awit ngerti nèk
botyahé wis mati tenan. 54 Gusti Yésus terus
nyekel tangané botyahé, terus dityeluk: “Wuk,
tangia!” 55 Botyahé terus urip menèh, terus
sakwat ngadek. Gusti Yésus terus ngongkon
ngekèki mangan botyahé. 56 Wong tuwané
botyahé nggumun banget. Nanging Gusti Yésus
menging ngabar-ngabarké bab lelakon kuwi.

Rasul rolas dikongkon budal

9 1 Gusti Yésus ngumpulké rasul rolas terus
dikèki kekuwatan lan pangwasa, supaya bisa
nundungi demit lan nambani wong lara. 2 Para
rasul mau terus dikongkon budal ngabarké bab

Kratoné Gusti Allah lan nambani wong sing lara.
3 Gusti Yésus ngomong ngéné: “Aja pada sangu
apa-apa. Aja nggawa teken apa kantongan,
pangan apa duwit apa salin sèrep. 4 Nèk ènèng
wong nampa kowé nang omahé, manggona
nang omah kuwi tekané kowé lunga sangka kuta
kono. 5 Nèk kowé teka nang kuta sing ora gelem
nampa kowé, lungaa waé sangka kuta kuwi.
Lemahé diketok-ketokké sangka sikilmu, supaya
wong-wong nang kuta kono ngerti déwé.”
6 Para rasul terus pada budal turut désa-désa,
nggelarké kabar kabungahané Gusti Allah lan
nambani wong lara.

Ratu Hérodès bingung

7 Hérodès, ratuné distrik Galiléa, krungu
sakkèhé lelakon kuwi, terus bingung. Awit ènèng
sing ngomong nèk Yohanes Pembaptis urip
menèh. 8 Liyané menèh ngomong jaréné nabi Elia
teka menèh. Uga ènèng liyané menèh ngomong
nèk sakwijiné nabi jaman mbiyèn urip menèh.
9 Hérodès ngomong: “Lah Yohanes wis tak ketok
guluné. Lah wong iki sapa, kok aku krungu jaréné
nindakké prekara-prekara kabèh kuwi.” Mulané
Hérodès ya kepéngin weruh Gusti Yésus.

Gusti Yésus ngekèki mangan wong limang èwu

10 Para rasul saiki wis balik menèh lan pada
ngabarké marang Gusti Yésus bab sembarang
sing dilakoni. Gusti Yésus terus ngejèk para
rasul lèrèn nang panggonan sing sepi nang kuta
Bètsaida, supaya bisa karo para rasul déwé.
11 Nanging kadung wong-wong krungu, kabèh
terus pada nututi. Gusti Yésus nampa wong-wong
mau lan pada dipituturi bab Kratoné Gusti Allah.
Sing lara pada diwaraské.
12 Kadung wis soré para rasul terus mara
nang nggoné Gusti Yésus ngomong: “Gusti,
apa ora apik nèk wong-wong mbok kongkon
lunga waé, supaya bisa nggolèk pangan lan
inepan déwé-déwé nang désa-désa nang sak
kiwa-tengené kéné, awit nang panggonan kéné
ora ènèng apa-apa.”
13 Gusti Yésus semaur: “Ora, kowé sing kudu
ngekèki mangan wong-wong!”
Para rasul terus ngomong: “Lah kepriyé Gusti,
awaké déwé namung nduwé roti lima lan iwak
loro. Apa awaké déwé kudu nukokké pangan
kanggo wong-wong kuwi kabèh?” 14 Nang kono
wong lanangé waé kira-kira ènèng limang èwu
okèhé.

Gusti Yésus terus ngomong marang para rasul:
“Kana wong-wong dikongkon njagong, sak
krompol wong sèket!”
15 Para rasul nuruti tembungé Gusti Yésus lan
wong kabèh pada dikongkon njagong. 16 Gusti
Yésus terus njikuk roti lima lan iwak loro mau.
Sakwisé nyawang nduwur, roti lan iwaké terus
diberkahi, terus dityuwil-tyuwil dikèkké marang
para rasul, kongkon ngedum marang wong
kabèh. 17 Kabèh terus pada mangan sampèk
warek. Turahané terus dilumpukké karo para
rasul, ènèng rolas ténggok kebek.

Pengakoné rasul Pétrus bab Gusti Yésus

18 Ing sakwijiné dina Gusti Yésus ijik ndedonga
déwé. Kadung murid-muridé teka, Gusti Yésus
terus takon ngéné: “Wong-wong ngarani Aku iki
sapa?”
19 Para murid terus pada semaur: “Enèng sing
ngomong nèk Gusti kuwi Yohanes Pembaptis,
liyané ngomong jaréné Gusti kuwi nabi Elia. Lah
liyané menèh ngarani Gusti kuwi sakwijiné nabi
jaman mbiyèn sing saiki urip menèh.”
20 Gusti Yésus terus takon menèh: “Lah miturut
pinemumu déwé, Aku iki sapa?”
Rasul Pétrus terus semaur: “Gusti, Kowé Kristus,
sing dikongkon teka nang jagat karo Gusti Allah!”

Gusti Yésus ngomongké sepisanan bab kasangsarané lan patiné

[21] Murid-murid mau terus pada diwanti-wanti,
dipenging ngomongké bab kuwi mau marang
wong liya. [22] Gusti Yésus ngomong: “Anaké
Manungsa bakal nglakoni kasangsaran lan
bakal ditampik karo para pinituwa, para
pengarepé imam lan para guru Kitab. Dèkné
bakal dipatèni, nanging ing telung dinané Dèkné
bakal ditangèkké sangka pati.”

Apa tegesé nurut Gusti Yésus

[23] Saiki Gusti Yésus terus ngomong marang
wong kabèh: “Saben wong sing kepéngin dadi
muridku kudu nyingkirké awaké déwé, saben
dina kudu manggul pentèngané lan ngetutké
Aku. [24] Awit sapa sing namung ngudi nggolèk
kepénaké uripé, kuwi bakal kélangan urip sing
sejati. Nanging sapa sing ngurbanké uripé kanggo
Aku, kuwi sing nemu urip sing sejati. [25] Awit apa
gunané wong bisa nduwèni donya iki kabèh,
nanging rusak uripé lan kélangan nyawané?
[26] Sapa sing isin ngaku nèk dadi muridku lan isin
ngakoni nèk nurut piwulangku, Anaké Manungsa
uga bakal isin ngakoni wong kuwi, mbésuk nèk
Dèkné teka ing sloroté kwasané, kwasané Gusti
Allah Bapaké lan para mulékat sutyi. [27] Pada

rungokna tembungku iki: ing sak tengahé wong
sing nang kéné iki bakal ènèng sing ora mati
sakdurungé weruh Kratoné Gusti Allah.”

Gusti Yésus nang gunung karo nabi Moses lan nabi Elia

[28] Kira-kira seminggu sakwisé Gusti Yésus
ngomongké bab prekara-prekara kuwi mau,
Dèkné terus ngejèk rasul Pétrus, Yohanes lan
Yakobus digawa munggah nang gunung arep
ndedonga. [29] Dongé ijik ndedonga, rupané
Gusti Yésus malih lan saliné malih putih
sumeblak. [30] Ujuk-ujuk terus ènèng wong loro
omong-omongan karo Dèkné, yakuwi nabi Moses
lan nabi Elia. Kabèh loroné teka nganggo sloroté
swarga. [31] Sing dirembuk bab enggoné Gusti
Yésus bakal nglakoni kasangsaran lan pati nang
kuta Yérusalèm, ora suwi menèh, supaya apa
sing wis dirantyam karo Gusti Allah bisa klakon
kabèh. [32] Rasul Pétrus lan kantya-kantyané pada
keturon. Kadung tangi terus pada weruh Gusti
Yésus ing sloroté kwasané lan uga weruh wong
loro liyané ngadek karo Dèkné. [33] Rasul Pétrus
weruh nèk nabi Moses lan nabi Elia arep lunga,
mulané dèkné terus ngomong marang Gusti
Yésus: “Gusti, kok ndilalah temen awaké déwé
nang kéné. Apik nèk awaké déwé ngedekké
gubuk telu: siji kanggo Gusti, siji kanggo nabi

Moses lan siji kanggo nabi Elia.” Rasul Pétrus
ngomong ngono kuwi, jalaran dèkné ora ngerti
apa sing diomong.
34 Dongé rasul Pétrus ijik ngomong kuwi, terus
ènèng méga teka nutupi wong-wong kuwi. Rasul
Pétrus, Yohanes lan Yakobus pada wedi banget,
awit wong-wong kuwi ilang nang mégané.
35 Terus ènèng swara sangka méga mau ngomong
ngéné: “Iki Anakku sing wis tak pilih. Pada digugu
tembungé.”
36 Kadung swara mau wis meneng, sing kétok
nang kono namung Gusti Yésus déwé, nabi Moses
lan nabi Elia wis ora ènèng. Murid-murid mau ora
tau ngomongké bab lelakon iki marang sapa waé.

Gusti Yésus nundung demité botyah lara ayan

37 Ing ésuké Gusti Yésus lan para muridé medun
sangka gunung. Wong pirang-pirang pada marani
Dèkné. 38 Nang sak tengahé wong okèh kono
ènèng wong lanang sing mbengok: “Guru, aku
mbok ditulungi! Mbok anakku didelok iki, aku
namung nduwé anak siji iki. 39 Botyahé nèk
dikwasani demit terus ujuk-ujuk njerit-njerit,
awaké terus kaku lan ngetyetyeng-ngetyetyeng
lan tyangkemé metu umpluké. Demité jan
milara botyahé tenan, tanpa lèrèn lan ora gelem
ngetyulké. 40 Aku wis njaluk tulung marang

murid-muridmu, nanging ora bisa ngetokké
demité.”
41 Gusti Yésus terus ngomong: “Kok kebatyut
tenan enggonmu ora pretyaya marang Gusti
Allah. Sepira menèh suwéné enggonku kudu
tyampur lan nyabari kowé? Botyahé gawanen
mbréné!”
42 Dongé ijik mlaku marani Gusti Yésus botyahé
terus dibanting karo demité lan awaké terus
ngetyetyeng-ngetyetyeng. Nanging Gusti Yésus
terus nyentak demité. Botyahé terus diwaraské,
terus dipasrahké marang bapaké. 43 Wong kabèh
pada nggumun weruh kwasané Gusti Allah sing
semono gedéné.

Gusti Yésus ngomong sepisan menèh nèk Dèkné bakal nglakoni kasangsaran

Wong-wong durung mari nggumuné bab
lelakon-lelakon mau. 44 Gusti Yésus terus
ngomong marang para muridé: “Pada rungokké
sing apik tembungku iki. Anaké Manungsa bakal
dielungké marang pangwasané manungsa.”
45 Nanging para murid ora pada dunung apa
tegesé tembungé Gusti Yésus mau. Prekara kuwi
pantyèn peteng kanggo para murid, dadiné ora
ngerti apa tegesé. Nanging ora pada wani takon
apa-apa.

Sapa ta sing gedé déwé?

46 Ing sak tengahé para muridé Gusti Yésus
ènèng èngkèl-èngkèlan bab sapa sing penting
déwé. 47 Gusti Yésus ngerti pikirané murid-
muridé, mulané terus nyeluk botyah tyilik siji,
dikongkon ngadek nang jèjèré. 48 Gusti Yésus
terus ngomong marang para murid ngéné: “Sapa
sing nampa botyah tyilik iki ing Jenengku, wong
kuwi nampa Aku. Lah wong sing nampa Aku kuwi
uga nampa Gusti Allah sing ngongkon Aku. Awit
sing tyilik déwé nang tengahmu kabèh, yakuwi
sing gedé déwé.”

Sapa sing ora nglawan, yakuwi sing ngrujuki

49 Rasul Yohanes ngomong ngéné marang Gusti
Yésus: “Guru, awaké déwé weruh ènèng wong
nundung demit nganggo Jenengmu. Awaké déwé
menging wongé, awit wongé ora mèlu awaké
déwé.”
50 Gusti Yésus semaur: “Wongé aja dialang-
alangi. Awit wong sing ora nglawan kowé, kuwi
ngrujuki kowé!”

Sakwijiné désa nang bawah Samaria ora gelem nampa Gusti Yésus

51 Dinané enggoné Gusti Allah bakal njikuk Gusti
Yésus mlebu swarga wis tyedek. 52 Saiki Gusti

Yésus pantyèn wis nggawé putusan arep budal
nang kuta Yérusalèm, mulané terus kongkonan
wong budal ndisik. Wong-wong mau terus mlebu
nang sakwijiné désa nang bawah Samaria, arep
nggolèk inepan. 53 Nanging wong-wong nang
désa kono ora gelem nampa Gusti Yésus, awit
wong-wong ngerti nèk sing dituju karo Gusti
Yésus kuta Yérusalèm. 54 Kadung murid loro,
yakuwi rasul Yakobus lan Yohanes, weruh sing
kaya ngono kuwi, terus pada ngomong marang
Gusti Yésus: “Gusti, apa awaké déwé kelilan
mujèkké wong-wong disamber bledèk waé,
supaya mati kabèh!”
55 Nanging Gusti Yésus minger mandeng
murid-murid mau terus pada disenèni. 56 Gusti
Yésus lan murid-muridé terus budal nang désa
liyané.

Apa tegesé mèlu Gusti Yésus

57 Sak barengé mlaku arep nang désa liyané
mau, ènèng wong ngomong ngéné marang Gusti
Yésus: “Guru, aku arep mèlu Kowé nang endi
waé!”
58 Saurané Gusti Yésus: “Asu alasan nduwé
rong lan manuk nduwé susuk, nanging Anaké
Manungsa ora nduwé panggonan kanggo
nyèlèhké sirahé.”

59 Gusti Yésus terus ngomong marang wong
liyané: “Hayuk mèlua Aku!”
Nanging wongé semaur: “Gusti, aku dililani
ngubur bapakku ndisik!”
60 Tembungé Gusti Yésus: “Bèn wong mati
ngubur sing mati, nanging kowé kana budal
ngabarké bab Kratoné Gusti Allah.”
61 Enèng wong liyané menèh ngomong marang
Gusti Yésus: “Gusti, aku gelem mèlu Kowé,
nanging aku tak pamitan marang brayatku
ndisik!”
62 Nanging Gusti Yésus semaur: “Wong sing
ngepluk sawahé, nanging nolèh mburi, wong
kuwi ora pantes nyambutgawé ing Kratoné Gusti
Allah.”

Gusti Yésus miji murid pitung puluh

10 1 Sakwisé kuwi Gusti Yésus terus miji
murid menèh, pitung puluh loro okèhé.
Murid-murid iki terus dikongkon budal bareng
loro-loro, ndisiki Gusti Yésus, ngleboni saben kuta
lan panggonan sing arep ditekani. 2 Gusti Yésus
ngomong marang murid-murid iki: “Sing kudu
dienèni pantyèn okèh, nanging bauné setitik.
Mulané, pada nyuwuna marang sing nduwé
kebon, supaya ngongkon wong okèh kanggo
nglumpukké panènané. 3 Kana pada budala lan
pada ngertia: Aku ngongkon kowé budal kaya

tyempé nang tengahé matyan-matyan. [4] Aja
pada sangu duwit apa nggawa kantongan apa
sepatu. Nèk nang dalan aja mandek mbagèkké
wong. [5] Nèk kowé mlebu nang sakwijiné omah,
mbagèkké ngéné: ‘Tentrem-slamet marang
omah iki.’ [6] Nèk wong sing manggon nang
omah kono seneng marang katentreman,
pamujimu marakké wong-wong mau nampa
katentreman. Nanging nèk wong-wong ora
seneng marang katentreman, pamujimu bakal
balik menèh marang kowé. [7] Nèk kowé ditampa
nang sakwijiné omah, manggona terus nang
omah kono. Pada mangana lan ngombéa apa
sing disuguhké marang kowé, awit wong sing
nyambutgawé wis sak mestiné nèk nampa
upahé. Nanging aja ngolah-ngalih enggonmu
nginep. [8] Nèk kowé mlebu nang sakwijiné kuta
lan wong-wong nang kono nampa kowé apik,
mangana apa sing disuguhké marang kowé.
[9] Wong lara sing nang kono pada diwarasna lan
wong-wong pada diomongi ngéné: ‘Kratoné
Gusti Allah wis nang tengahmu.’ [10] Nèk kowé
mlebu nang sakwijiné kuta, nanging wong-wong
nang kuta kono ora gelem nampa kowé, mlakua
nang dalan-dalan lan ngomong: ‘Lemahé kuta
iki, sing nèmpèl nang sikilku, tak ketok-ketokké
nang ngarepmu, supaya kowé pada ngerti déwé.
Aja lali nèk Kratoné Gusti Allah wis tyedek karo

kowé.’ [11] (10:10) [12] Pada ngertia, mbésuk ing dina
kruton setrapané kuta Sodom ijik èntèng nèk
dipadakké karo setrapané kuta sing nampik kowé
kuwi.”

Kuta-kuta sing ora gelem pretyaya

[13] Gusti Yésus terus ngomong ngéné: “Tyilaka
kowé, kuta Korasim! Tyilaka uga kowé, kuta
Bètsaida! Awit semunggoné nang kuta Sidon
lan Tirus ènèng mujijat-mujijat kaya sing nang
tengahmu, wong-wong nang kono mesti wis
mbiyèn-mbiyèn pada ngakoni salahé lan pada
nganggo salin sakah lan usapan awu sirahé
kanggo tanda kasusahané. [14] Mbésuk ing dina
kruton kuta Tirus lan Sidon setrapané luwih
èntèng nèk dipadakké karo setrapanmu. [15] Uga
kowé sing manggon nang kuta Kapèrnakum!
Apa kowé bakal dijunjung munggah swarga? Ora
bakal! Kowé malah bakal dityemplungké nang
panggonané wong mati.” [16] Gusti Yésus terus
ngomong marang murid-muridé: “Sapa sing
manut marang piwulangmu, kuwi uga manut
marang Aku. Sapa sing nampik kowé, kuwi ya
nampik Aku. Lan sapa sing nampik Aku, kuwi
nampik Gusti Allah sing ngongkon Aku!”

Murid pitung puluh loro wis balik

17 Murid pitung puluh loro mau pada balik
karo bungah. Pada ngomong ngéné: “Gusti, gèk
demit-demit waé pada manut marang awaké
déwé nèk awaké déwé nyeluk Jenengmu.”
18 Gusti Yésus semaur: “Aku weruh Sétan tiba
sangka langit kaya klélapé bledèk. 19 Pada diéling!
Kowé wis tak kèki pangwasa ngidek-idek ula
lan kalajengking lan uga ngalahké kekuwatané
mungsuh. Ora ènèng apa waé sing bakal nggawé
tyilakamu. 20 Nanging, kowé aja pada bungah
jalaran demit-demit manut marang kowé,
luwung pada bungaha nèk jenengmu wis ketulis
nang swarga.”

Gusti Yésus bungah atiné

21 Ing waktu kuwi Gusti Yésus bungah tenan ing
atiné, jalaran kebek karo Roh Sutyi. Dèkné terus
maturkesuwun marang Gusti Allah ngomong:
“Bapakku, Gusti Allahé langit lan bumi, Aku
maturkesuwun marang Kowé, awit Kowé
nyimpen prekara-prekara iki kanggo wong pinter
lan sing nduwé kaweruh, nanging mbok udarké
kanggo wong sing tyilik. Pantyèn, kabèh iki mbok
tindakké manut kekarepanmu lan senengmu
déwé.

22 “Sembarang kabèh wis dipasrahké marang
Aku karo Bapakku. Ora ènèng wong sing ngerti
Anaké Gusti Allah kuwi sapa, namung Anaké
Gusti Allah déwé sing ngerti lan ora ènèng wong
ngerti Gusti Allah Bapaké, kejaba Anaké lan
wong-wong sing wis dipilih karo Anaké supaya
kenal marang Bapaké.”
23 Gusti Yésus terus ngomong, nanging namung
marang murid-murid: “Kowé pantyèn wong sing
beja banget, awit kowé weruh prekara-prekara
kuwi karo mripatmu déwé. 24 Awit pada ngertia:
okèh nabi lan ratu pada kepéngin weruh
prekara-prekara sing kowé weruh, nanging ora
bisa. Uga pada kepéngin krungu sing mbok
rungokké, nanging ora bisa.”

Wong Samaria sing nduwé melas

25 Ing sakwijiné dina ènèng guru Kitab teka nang
nggoné Gusti Yésus arep ngenèng Dèkné. Wongé
ngomong ngéné: “Guru, aku kudu nglakoni apa
bisané nampa urip langgeng?”
26 Gusti Yésus semaur: “Lah nang wèté Kitab
ketulis kepriyé? Apa sing mbok watya nang
kono?”
27 Guru Kitab mau terus semaur ngéné: “Pada
trésnaa marang Gusti Allahmu sak atimu, sak
nyawamu, nganggo sak ènèngé kekuwatanmu
lan sak ènèngé pikiranmu. Uga, trésnaa marang

pepadamu kaya enggonmu nrésnani awakmu
déwé.”
28 Gusti Yésus ngomong: “Sauranmu kuwi
pantyèn bener. Kuwi kudu mbok lakoni lan kowé
bakal nampa urip langgeng.”
29 Nanging guru Kitab mau arep mbenerké
dèkné déwé, mulané terus takon marang Gusti
Yésus: “Lah sing diarani pepadamu kuwi sakjané
sapa ta?”
30 Gusti Yésus nyauri pitakonan kuwi ngéné:
“Enèng sakwijiné wong medun sangka kuta
Yérusalèm arep nang kuta Yériko. Nang dalan
wongé dirampok maling terus digebuki pisan
sampèk setengah mati terus ditinggal nang
dalan. 31 Ndilalahé ènèng imam liwat dalan
kono. Nanging kadung dèkné weruh wong sing
dirampok mau, malah terus mlipir nyimpangi
wongé. 32 Uga ènèng wong Lévi liwat kono,
nanging uga dèkné nyimpangé wongé. 33 Terus
ènèng wong Samaritan sing lelungan, liwat dalan
kono. Dèkné weruh wong sing dirampok mau
terus melas banget. 34 Wongé terus diparani,
tatuné terus diusapi anggur lan dilengani,
terus diperban. Sakwisé kuwi wongé terus
ditumpakké kimaré dèkné, terus digawa nang
omah penginepan lan dirumati nang kono.
35 Ing ésuké wong Samaritan mau ngekèki duwit
marang sing nduwé omah, tyukup kanggo

ngrumati wongé sedina-rongdina, karo ngomong:
‘Wong iki dirumatké sing apik. Nèk aku balik
ongkos-ongkos liyané bakal tak bayar kabèh.’”
36 Gusti Yésus terus nutup tembungé nganggo
pitakonan ngéné marang guru Kitab mau:
“Miturut pinemumu, wong telu mau, sing endi
sing dadi pepadané wong sing dirampok mau?”
37 Guru Kitab mau semauré: “Ya wong sing
melas marang wongé!” Gusti Yésus terus
ngomong: “Bener kowé, kana dilakoni ngono
uga!”

Gusti Yésus nang omahé Marta lan Maria

38 Ing sakwijiné dina Gusti Yésus lan murid-
muridé teka nang sakwijiné désa. Nang kono
ènèng wong wédok jenengé Marta. Marta
ngampirké Gusti Yésus nang omahé. 39 Marta
nduwé adik sing jenengé Maria. Maria njagong
nyedeki Gusti Yésus, ngrungokké piwulangé.
40 Nanging Marta ribut banget ngladèni
dayoh-dayohé. Marta terus mara nang nggoné
Gusti Yésus ngomong: “Gusti, mbok disawang ta!
Adikku ora weruh nèk aku nyambutgawé ijèn.
Mbok diomongi kongkon ngréwangi aku!”
41 Gusti Yésus semaur: “Marta, Marta! Kowé
kuwi répot mikirké barang pirang-pirang.
42 Nanging sing perlu kuwi namung siji. Malah

Maria wis milih prekara sing apik déwé, sing ora
bakal karebut sangka dèkné!”

Gusti Yésus mblajari murid-muridé ndonga

11 [1] Ing sakwijiné dina Gusti Yésus ndedonga
nang sakwijiné panggonan. Kadung wis
rampung terus ènèng murid takon marang
Dèkné: “Gusti, mbok awaké déwé diblajari
ndonga ta, kaya enggoné Yohanes mulangi
murid-muridé?” [2] Gusti Yésus semaur ngéné:
“Nèk kowé ndedonga, ngomong ngéné:
‘Bapaké awaké déwé nang swarga
muga Jenengmu kasutyèkna.
Muga kratonmu tumekaa
lan kekarepanmu klakonana
ing donya kayadéné nang swarga.
Nyuwun rejeki saiki lan saben dina
lan pangapura sangka ing dosa
awit awaké déwé ya ngapura
dosané wong liya.
Nyuwun aja tyedekna panggoda
nanging luwarana sangka ala.’” [3] (11:2) [4] (11:2)
[5] Gusti Yésus terus ngomong ngéné marang
murid-muridé: “Semunggoné nang tengahmu
ènèng wong sing mbengi-mbengi nang nggoné
kantyané nembung: ‘Mbok aku diselangi rotiné
telu, awit ènèng kantya dolan terus mampir
nang nggonku, nanging aku ora nduwé suguhan

apa-apa.’ [6] (11:5) [7] Semunggoné kantya sing
dijaluki tulung mau semaur: ‘Aja ngrusui aku,
lawangé wis tak kantying lan aku lan anak-anakku
wis turu. Aku ora arep tangi lan ngekèki apa-apa
marang kowé.’ [8] Lah kuwi terus kepriyé?
Ngandela, ora jalaran wongé kuwi kantyané terus
sing dijaluki tulung mau bakal tangi lan ngekèki
roti, ora. Nanging wongé bakal tangi, jalaran
kantyané ora nduwé isin lan ngetyek sing njaluk
tulung, mulané bakal dikèki penjaluké.
[9] “Mulané kowé pada élinga iki: nèk kowé
njaluk, kowé bakal dikèki; nèk kowé nggolèk,
kowé bakal nemu; nèk kowé totok-totok
lawang, kowé bakal dibukakké. [10] Awit sapa
waé sing njaluk bakal dikèki; wong sing nggolèk
bakal nemu lan wong sing totok lawang bakal
dibukakké. [11] Para bapak sing nang kéné, mosok
nèk anakmu njaluk iwak arep mbok kèki ula?
Mesti ora! [12] Mosok mbok kèki kalajengking nèk
anakmu njaluk endok. [13] Lah nèk kowé waé,
wong sing ala, bisa ngekèki barang sing apik
marang anak-anakmu, lah Bapakmu sing nang
swarga menèh. Dèkné mesti bakal ngekèki Roh
Sutyi marang sapa waé sing nembung.”

Gusti Yésus lan Bèlsebul

[14] Ing sakwijiné dina Gusti Yésus nundung demit
sing marakké wong bisu. Kadung demité wis

metu, wongé terus bisa ngomong. Wong kabèh
pada nggumun. 15 Nanging ènèng siji-loro sing
ngomong ngéné: “Yésus kuwi enggoné bisa
nundung demit jalaran dikèki pangwasa karo
Bèlsebul, ratuné demit.”
16 Uga ènèng liya-liyané sing arep njajal
Gusti Yésus. Wong-wong kuwi nyuwun Gusti
Yésus nggawé tanda pangwasa sangka swarga.
17 Nanging Gusti Yésus ngerti pikirané wong-
wong kuwi, mulané ngomong ngéné: “Nèk
nang sakjeroné negara wongé pada tukaran,
negara kuwi bakal bubrah. Semono uga brayat,
nèk wongé tukaran karo sakpada-pada, brayat
kuwi bakal bubrah. 18 Nèk ing kratoné Sétan
demité pada nglawan sakpada-pada, apa
kraton kuwi bisa ngadek terus? Mesti ora. Aku
ngomong ngono kuwi, jalaran kowé ngarani
Aku jaréné enggonku nundungi demit nganggo
pangwasané Bèlsebul. 19 Semunggoné enggonku
nundungi demit nganggo pangwasané Bèlsebul,
lah murid-muridmu kuwi enggoné nundungi
demit nganggo pangwasané sapa? Dadiné
murid-muridmu déwé nduduhké nèk pikiranmu
kuwi klèru. 20 Enggonku nundungi demit kuwi
sangka pangwasané Gusti Allah lan kuwi tandané
nèk Gusti Allah wis molai ngétokké pangwasané
nang tengahmu.

21 “Nèk ènèng wong rosa njaga omahé nganggo
gaman sing pepak, barang-barangé wongé
mesti ora bakal ilang. 22 Nanging nèk wongé
ditekani wong liyané sing luwih rosa, dèkné bakal
dikalahké lan gaman-gamané sing dijagakké mau
bakal dirampas lan barang nduwéné wongé bakal
diedum-edum.
23 “Sapa sing ora ngrujuki Aku, kuwi tegesé
nglawan Aku lan sapa sing ora mèlu nglumpukké
wedusé karo Aku, kuwi sing mbuyarké.”

Demit sing wis metu bisa balik menèh

24 Gusti Yésus neruské tembungé ngéné: “Nèk
ènèng demit metu sangka sakwijiné wong, demit
mau terus mlaku-mlaku turut panggonan sing
ora kanggonan wong, nggolèk panggonan kanggo
lèrèn. Nèk demit mau ora nemu panggonan kuwi,
terus mikir: ‘Enaké tak balik nang omah sing wis
tak tinggal kaé.’ 25 Demité terus balik nang omahé
lan weruh nèk saiki wis resik lan ditata apik.
26 Demit mau terus lunga nggolèki kantyané,
terus balik nggawa demit pitu sing alané
ngungkul-ungkuli dèkné déwé. Demit-demit kuwi
terus manggon ing wong mau. Entèk-entèké
wong kuwi kasusahané malah ngungkul-ungkuli
mauné, dongé namung kanggonan demit siji.”
27 Sakwisé Gusti Yésus ngomong kuwi mau,
terus ènèng wong wédok nang tengahé wong

pirang-pirang kono ngomong banter: “Beja tenan
wong wédok sing nglairké lan nyusoni Kowé!”
28 Nanging Gusti Yésus semaur: “Bener, nanging
sing luwih beja kuwi wong sing ngrungokké lan
nglakoni tembungé Gusti Allah.”

Wong sing pada njaluk tanda

29 Dongé ijik dirubung wong pirang-pirang Gusti
Yésus ngomong ngéné: “Pantyèn ala tenan wong
jaman iki. Pada njaluk tanda pangwasa sing
nggumunké, nanging ora bakal éntuk. Namung
bakal éntuk tandané nabi Yonah. 30 Kaya enggoné
nabi Yonah dadi tanda kanggo wong-wong nang
kuta Ninewé, mengkono uga Anaké Manungsa
ya bakal dadi tanda kanggo wong-wong iki.
31 Mbésuk nèk Gusti Allah ngrutu manungsa,
ratu wédok sangka bawah kidul bakal maju lan
nyalahké wong-wong iki. Awit ratu kuwi wis
teka sangka pojoké bumi, kepéngin ngrungokké
kaweruhé ratu Soléman. Nanging ngertia, sing
nang kéné iki gedéné ngungkuli ratu Soléman.
32 Mbésuk, ing dinané nèk Gusti Allah ngrutu
manungsa, wong kuta Ninewé bakal pada maju
mbarang karo wong-wong iki lan bakal nyalahké
wong-wong iki. Awit dongé wong Ninewé krungu
tembungé Gusti Allah sing digelarké karo nabi
Yonah, terus pada njaluk ngapura marang Gusti

Allah lan pada ninggal laku ala. Pada ngertia, sing
ngadek nang kéné gedéné ngungkuli nabi Yonah.”
[33] Gusti Yésus neruské tembungé: “Mosok ya
ènèng wong nyumet dian terus didelikké nang
ngisor ambèn, apa ditutupi ténggok? Mesti ora
ta! Diané mesti dipasang sing duwur, supaya
kabèh wong sing mlebu bisa weruh padangé.
[34] Mripat kuwi diané awak. Nèk mripaté waras,
awaké sak kujur ya padang njingglang. Nanging
nèk mripaté buret, awaké sak kujur ya peteng
ndedet. [35] Mulané pada sing ati-ati, supaya
pepadang sing ana ing kowé ora dadi peteng.
[36] Nèk awakmu padang sak kabèhé lan ora ènèng
petengé blas, awakmu sak kujur ya bakal padang
njingglang, pada waé kaya nèk kowé keslorotan
padangé dian kaé.”

Gusti Yésus nyenèni wong Farisi lan guru Kitab

[37] Kadung wis rampung sing memulang, Gusti
Yésus terus disuwun mangan nang omahé wong
Farisi. Mulané Dèkné ya terus budal lan mangan
nang kono. [38] Nanging wong Farisi mau nggumun
banget, awit weruh Gusti Yésus mangan, tanpa
wisuh tangané ndisik. [39] Mulané Gusti Yésus terus
ngomong: “Bener wong Farisi, kowé pada misuhi
njabané awakmu kaya nèk ngisahi njabané
mangkok lan piring, nanging njeroné atimu kebek
gagasan murka lan ala. [40] Kowé wong bodo, Gusti

Allah sing nggawé njaba, apa ya ora nggawé sing
njero uga? 41 Isiné mangkok lan piringmu kuwi
kudu mbok kèkné wong sing ora nduwé, supaya
kowé bisa resik sak kabèhé.
42 “Tyilaka kowé wong Farisi! Awit sangka
tanduranmu bumbu-bumbu lan janganan-
janganan waé kowé ngekèki prasepuluhané,
nanging sing bener kanggo wong liya lan
katrésnan marang Gusti Allah ora mbok perlokké.
Sakjané kuwi sing kudu mbok perlokké ndisik lan
liyané uga kudu mbok tindakké.
43 “Tyilaka kowé wong Farisi! Awit nèk nang
sinaguk kowé njalukké njagong nang ngarep
déwé, nang jagongané wong gedé, uga nèk nang
pasar-pasar kowé njaluk diajèni. 44 Tyilaka kowé!
Awit kowé kuwi kaya kuburan sing ora ènèng
tengerané, kuburan sing diidek-idek wong, awit
ora ngerti nèk kuwi kuburan.”
45 Terus ènèng guru Kitab semaur: “Guru, ngono
kuwi kowé ngèlèk-èlèkké awaké déwé mbarang!”
46 Gusti Yésus terus ngomong: “Kowé guru-guru
Kitab, kowé uga wong tyilaka! Kowé numpangké
momotan sing abot nang pundaké wong, lah
nanging kowé déwé emoh ndemèk momotan
kuwi karo drijimu. 47 Tyilaka kowé! Awit kowé
pada nggawèkké kuburan pengéling-éling kanggo
para nabi, lah nanging mbah-mbahanmu déwé
sing matèni para nabi kuwi dèk mbiyèn. 48 Dadiné

ngono kuwi kowé ngétokké nèk kowé setuju
karo sing ditindakké karo mbah-mbahanmu dèk
mbiyèn. Wujuté, wong-wong kuwi sing matèni
para nabi lan kowé sing nggawèkké kuburan
kanggo para nabi. 49 Jalaran sangka kuwi, Gusti
Allah ing kaweruhé ngetokké tembung ngéné:
‘Aku bakal ngongkon nabi-nabi lan rasul-rasul
teka; ènèng sing bakal dipatèni lan ènèng
sing bakal disiya-siya.’ 50 Ngandela ta! Getihé
para nabi sing mili wiwit jamané bumi digawé,
tegesé wiwit getihé Abel, nganti tekan getihé
nabi Sakarias, sing dipatèni nang sak tengahé
altar lan Omahé Gusti Allah, kuwi kabèh bakal
ditibakké marang para Farisi lan para guru Kitab
iki. 51 (11:50)
52 “Tyilaka kowé, para guru Kitab! Awit kowé
nyekel kuntyiné kaweruh bab wèt-wèté nabi
Moses, nanging kowé déwé ora ngleboni, malah
wong sing kepéngin ngerti isiné wèt-wèt kuwi
mbok alang-alangi!”
53 Kadung Gusti Yésus wis lunga sangka kono,
para Farisi lan para guru Kitab terus pada
nesu banget marang Dèkné. Wong-wong mau
pada ngetokké pitakonan pirang-pirang lan
bab werna-werna prekara marang Gusti Yésus.
54 Nanging sing dituju supaya Gusti Yésus
ngetokké tembung sing klèru, sing kenèng
dienggo jalaran kanggo nyekel Dèkné.

Pitutur kanggo wong sing étok-étokan

12 [1] Ing waktu kuwi wong èwon-èwon
pada nglumpuk sampèk esuk-esukan.
Gusti Yésus terus memulang, nomer siji kanggo
murid-muridé déwé. Tembungé Gusti Yésus
ngéné: “Kowé kudu sing ati-ati tenan karo para
Farisi sing étok-étokan, aja sampèk mrasuk
marang kowé kaya ragi. [2] Awit sembarang sing
ditutup-tutupi bakal kétok lan sembarang sing
digawé simpenan bakal kebukak. [3] Apa sing mbok
omong ing wayah mbengi bakal dirungokké ing
wayah awan lan apa sing mbok omong alon-alon
nang kamar kantyingan bakal dikabar-kabarké
marang wong kabèh.”

Wedi marang Gusti Allah

[4] Gusti Yésus neruské piwulangé ngéné: “Kowé
kuwi kantya-kantyaku! Aku ngomong marang
kowé: aja wedi marang wong-wong sing bisa
matèni awak, nanging sakwisé kuwi ora bisa
ngapa-apakké kowé menèh. [5] Kowé tak omongi
sapa sing kudu mbok wedèni. Pada wedia
marang Gusti Allah, awit Dèkné nduwèni kwasa
mbuwang kowé nang neraka, sakwisé matèni
awakmu. Mulané pada élinga, Gusti Allah sing
kudu mbok wedèni.

6 “Manuk tyilik kaé nèk diedol pira regané?
Nanging ora ènèng manuk tyilik siji waé sing Gusti
Allah lali. 7 Malah rambut nang sirahmu waé
Gusti Allah ngerti ènèng pira. Mulané aja wedi,
ajimu kuwi ngungkuli manuk tyilik pirang-pirang.”

Bab ngakoni Gusti Yésus

8 Gusti Yésus neruské tembungé ngéné: “Pada
ngandela marang sing tak omong iki! Sapa sing
ngaku nang tengahé wong nèk dadi muridku,
Anaké Manungsa uga bakal ngakoni dèkné nang
ngarepé para mulékaté Gusti Allah. 9 Nanging
sapa sing ngaku nang tengahé wong nèk ora
kenal marang Aku, wong kuwi ya bakal tak sélaki
nang ngarepé para mulékaté Gusti Allah.
10 “Sapa sing ngetokké tembung ala bab Anaké
Manungsa, kuwi bakal dingapura. Nanging sapa
sing ngetokké tembung ala bab Roh Sutyi ora
bakal dingapura.
11 “Nèk kowé digawa nang sinaguk arep dikrutu
karo penggedéné pasamuan lan para pangwasa,
aja pada wedi kepriyé sing arep ngomong kanggo
mbélani prekaramu. 12 Aja wedi, awit ing waktu
kuwi Roh Sutyi bakal ngekèki tembung marang
kowé, sing kudu mbok omongké.”

Wong sugih sing bodo

13 Nang tengahé wong okèh sing pada
ngrungokké piwulangé Gusti Yésus kono ènèng
siji sing ngomong ngéné marang Dèkné: “Guru,
mbok sedulurku diomongi kongkon ngedum karo
aku warisan tinggalané bapak.”
14 Gusti Yésus semaur: “Kang, lah Aku kok
mbok dadèkké tukang mratung warisan? Apa iku
kerjananku?” 15 Gusti Yésus terus mituturi wong
kabèh sing nang kono: “Pada sing ati-ati, aja
sampèk pada nduwé watek murka, awit senajan
wong nduwé banda okèh, ora ngomong nèk
wong kuwi nduwèni nyawané uga.”
16 Gusti Yésus terus ngekèki gambar ngéné:
“Enèng sakwijiné wong sugih nduwé kebon okèh
lan lemahé ya jan apik tenan. Mulané pametuné
lemahé ya okèh banget. 17 Wong sugih mau
terus rasan-rasan ing atiné: ‘Aku saiki kudu
ngapa menèh ya? Aku wis ora nduwé panggonan
menèh kanggo nyimpen pametuné kebonku.
18 Saiki apiké ngéné waé: magesèn-magesènku
arep tak bubrahi kabèh, tak nggawé sing luwih
gedé kanggo nyimpen pametuné kebonku lan
uga barang-barangku liyané kabèh. 19 Sakwisé
kuwi aku terus bisa ngomong marang atiku:
Aku wis ayem saiki. Simpenanku wis okèh,
sampé dipangan pirang-pirang taun. Aku wis

ora usah mikir apa-apa menèh. Garèk mangan,
ngombé lan nuruti seneng.’ [20] Nanging Gusti
Allah ngomong ngéné marang wong mau:
‘Kowé kuwi wong bodo. Mbengi iki nyawamu
bakal dijaluk. Lah sembarang sing wis mbok
tyawis-tyawiské kanggo awakmu kuwi mengko
sapa sing nduwèni?’”
[21] Gusti Yésus terus nutup pitutur mau karo
tembung iki: “Ya kaya ngono kuwi lelakoné wong
sing nglumpukké banda kadonyaan kanggo
awaké déwé sampèk sugih banget, nanging
kanggo Gusti Allah wong kuwi ora sugih blas.”

Bab sumelang

[22] Gusti Yésus terus ngomong ngéné marang
murid-muridé: “Pada dirungokké sing apik
pituturku iki: Aja pada sumelang bab uripmu,
bab apa sing mbok pangan lan apa sing mbok
enggo. [23] Uripmu kuwi ajiné ngungkuli pangan
lan badanmu kuwi ajiné ngungkuli sandang.
[24] Mbok disawang manuk-manuk ireng kaé,
lak ya ora nyebar apa panèn lan ora nduwé
godang apa lumbung kanggo nyimpen pangan,
nanging pada dikèki mangan karo Gusti Allah.
Lah kowé kuwi apa ajiné ora ngungkul-ungkuli
manuk-manuk kuwi? [25] Sapa nang tengahmu
bisa nambahi umuré jalaran sangka enggonmu
sumelang? Mesti ora ènèng. [26] Lah nèk prekara

sing tyilik waé kowé ora bisa nindakké, kenèng
apa kowé kok bingung bab prekara-prekara
liyané? [27] Disawang kembang-kembang sing
tukul nang kebon kaé. Apa ya kerja apa nggawé
salin? Lak ora ta. Nanging sawangen déwé, gèk
ratu Soléman waé sing sugihé kaya ngono, ora
nduwé salin sing apiké kaya kembang-kembang
kuwi. [28] Semono uga suket sing nang kebon,
sing dina iki tukul lan sésuk diobong. Kuwi waé
diapik-apik tenan karo Gusti Allah. Lah kowé
menèh. Gusti Allah mesti bakal nyandangi kowé
ngungkul-ungkuli suket-suket kuwi. Nanging
kowé pada tyilik pengandelé.
[29] "Mulané, aja pada sumelang lan aja pada
bingung bab apa sing bakal mbok pangan lan
mbok ombé. [30] Wong sing nggolèki barang-
barang kuwi lak wong sing ora kenal marang
Gusti Allah. Bapakmu nang swarga lak wis ngerti
nèk barang-barang kuwi mbok butuhké. [31] Sing
kudu mbok perlokké ndisik yakuwi, Kratoné
Gusti Allah lan kekarepané, mengko Dèkné bakal
ngekèki kowé barang liya-liyané uga."

Bab banda nang swarga

[32] Gusti Yésus neruské piwulangé ngéné: "Kowé
wedus sak krompol tyilik, aja pada wedi. Wis dadi
kekarepané Bapakmu nang swarga ngekèkké
kratoné marang kowé. [33] Barang-barang

nduwému pada edolana lan apa payuné kèkna
marang wong sing ora nduwé. Pada nggawéa
wadah duwit sing ora bisa rusak lan bandamu
pada simpenen nang swarga. Nang kono
kasugihanmu ora bakal kalong, awit ora bakal
dityolong maling apa dipangan renget. [34] Awit
nang endi bandamu, ya nang kono uga atimu."

Bab peladèn sing tata-tata

[35] Gusti Yésus terus ngomong ngéné: "Kowé
kudu sing jaga-jaga ngadepi prekara apa waé.
Klambimu dienggo lan dianmu panjeren. [36] Ora
béda slaf sing ngentèni mulihé sing nduwé omah
sangka nggoné wong nduwé gawé kawinan. Nèk
sing nduwé omah teka lan totok-totok lawang,
slafé gelis-gelis mbukakké. [37] Beja tenan slaf sing
ketemu ijik melèk nèk sing nduwé omah teka.
Ngandela, nèk sing nduwé omah mau wis salin,
slafé bakal diejèk mangan bareng lan diladèni.
[38] Malah-malah nèk sing nduwé omah mau
tekané sampèk tengah wengi apa ésuk mruput
lan slafé ijik pada melèk. Slaf sing kaya ngono
kuwi jan beja tenan. [39] Pada élinga, semunggoné
wong sing nduwé omah ngerti jam pira tekané
malingé, wongé mesti ora turu, supaya malingé
ora mlebu omahé. [40] Mulané kowé uga kudu
pada tata-tata, awit Anaké Manungsa bakal teka
ing waktu sing kowé ora mikir."

41 Rasul Pétrus terus semaur: “Gusti, enggonmu
ngekèki pitutur nganggo gambar kuwi mau
namung kanggo awaké déwé iki waé apa kanggo
wong kabèh?”
42 Gusti Yésus terus ngomong: “Slaf sing kaya
ngapa sing kenèng diarani slaf sing temen lan
dunung? Ya slaf sing dipasrahi penjawab nata
kantya-kantyané tunggal slaf, supaya ngekèki
bagèané pangan marang slaf-slaf liyané nèk
wis wayahé. 43 Beja tenan slaf sing ketemu
ngerjani penggawéané kaya sak mestiné, wayahé
sing nduwé omah teka. 44 Pada ngandela, slaf
kuwi bakal dipretyaya karo sing nduwé omah
kongkon ngurusi bandané sak kabèhé. 45 Nanging
semunggoné slaf mau terus nduwé gagasan ing
atiné: ‘Ah, sing nduwé omah ijik lunga suwi kok’
lan slaf mau terus ngeplaki slaf-slaf liyané sing
lanang lan sing wédok, nanging dèkné déwé
malah énak-énak mangan-ngombé sampèk
mabuk, slaf mau bakal tyilaka. 46 Awit ing dina
sing ora dijagakké sing nduwé omah bakal teka.
Slaf mau bakal dipatèni lan didadèkké siji karo
wong sing ora pretyaya.
47 “Slaf sing ngerti apa karepé sing nduwé
omah, nanging ora tata-tata lan tyawis-tyawis,
slaf kuwi bakal digebuki sak kuwaté. 48 Nanging
slaf sing ora ngerti kekarepané sing nduwé omah
lan uga nindakké sing ora bener, slaf kuwi ya

bakal disetrap, nanging setrapané bakal èntèng.
Awit wong sing dikèki okèh bakal ditagih okèh.
Semono uga wong sing dipasrahi prekara okèh,
wong kuwi bakal dijaluki luwih okèh.”

Tekané Gusti Yésus misah

49 Gusti Yésus terus neruské tembungé: “Tekaku
ngurupké geni nang bumi lan kaya ngapa ta
kepénginku geni kuwi wis bisa murup. 50 Nanging
sakdurungé kuwi, Aku kudu kebaptis ndisik, Aku
durung ayem nèk baptisan kuwi durung klakon.
51 Apa kowé pada mikir nèk tekaku ing donya
kuwi nggawa katentreman? Blas ora! Malah
tekaku ndadèkké tyongkrèh. 52 Wiwit saiki nèk
sak brayat ènèng wong lima, wong lima kuwi
bakal tyongkrèh, sing telu tukaran karo sing loro
lan sing loro tukaran karo sing telu. 53 Kabèh
bakal pada tukaran: bapak karo anaké lanang lan
anak lanang karo bapaké, ibu karo anaké wédok
lan anaké wédok karo ibuné, ibu maratuwa
tukaran karo mantuné wédok lan mantuné
wédok karo ibuné maratuwa.”

Nitèni tandané jaman

54 Gusti Yésus saiki terus ngomong marang
wong kabèh: “Nèk kowé weruh mendung nang
kulon, kowé mesti ngomong nèk arep udan lan
ya terus udan tenan. 55 Lah nèk anginé teka kidul,

kowé terus ngomong nèk bakal panas lan wujuté
ya terus panas tenan. 56 Kowé kuwi pantyèn
wong lamis. Awit kowé bisa nitèni tanda nang
langit lan tanda nang bumi, lah kenèng apa kowé
kok ora bisa nitèni tanda-tandané jaman iki?
57 “Kenèng apa kowé kok ora bisa ngarani déwé
apa sing bener? 58 Nèk kowé digawa nang kruton
karo sakwijiné wong, sakdurungé tekan kruton
kowé mesti nglumui nggolèk dalan kepriyé bisané
ngrampungké prekara karo wong liyané kuwi.
Nèk ora ngono, wongé bakal masrahké kowé
marang rèkter lan rèkteré bakal masrahké kowé
marang sekaut sing bakal nglebokké kowé nang
setrapan. 59 Pada ngandela, kowé ora bakal metu
sangka setrapan, nèk utangmu durung mbok
bayar sak kabèhé.”

Bab dosa lan setrapané

13 1 Ing waktu kuwi ènèng wong sing pada
ngomongké marang Gusti Yésus bab wong
Galiléa sing pada dipatèni karo gramang Pilatus,
dongé wong-wong kuwi ijik pada pasrah kurban
marang Gusti Allah. 2 Saurané Gusti Yésus: “Apa
kowé mikir nèk wong Galiléa sing pada dipatèni
kuwi dosané luwih gedé ngungkuli dosané wong
Galiléa liya-liyané? 3 Ora ngono! Pada ngertia
iki, nèk kowé ora pada ninggal dosa-dosamu
lan ora pada manut marang Gusti Allah, kowé

uga bakal mati kaya wong-wong kuwi. [4] Lan
menèh, wong wolulas sing pada mati kerubuhan
putyuké Siloam kaé, apa kowé mikir nèk dosané
wong-wong kuwi gedéné ngungkuli dosané
wong-wong nang kuta Yérusalèm kabèh? [5] Ora
ngono! Nanging nèk kowé ora nglakoni kauripan
anyar, kowé uga bakal mati kaya wong-wong
kuwi.”

Wit anjir sing ora ngetokké woh

[6] Sakwisé kuwi, Gusti Yésus terus ngekèki
piwulang nganggo gambar sing uniné ngéné:
“Enèng wong nduwé wit anjir nang keboné.
Wongé nggolèk wohé, nanging ora nemu
siji-sijia. [7] Mulané wongé terus ngomong ngéné
marang tukang keboné: ‘Wis telung taun suwéné
enggonku ngarep-arep wohé wit anjir iki, nanging
ora tau metu siji-sijia. Wit iki ditegor waé,
awit ora ènèng gunané urip, kejaba namung
ngentèkké isiné lemah!’ [8] Nanging tukang keboné
semaur: ‘Gusti, mbok wité dililani urip setaun
menèh. Lemahé mengko tak patyuli mubeng,
terus tak kèki mès. [9] Menawa taun ngarep wit iki
bisa metu wohé. Nèk ora, ya apiké suk ditegor
waé.’”

Gusti Yésus nambani wong lara bungkuk ing dina sabat

10 Ing sakwijiné dina sabat Gusti Yésus
memulang nang sinaguk. 11 Nang kono ènèng
wong wédok wis wolulas taun suwéné dikwasani
demit, marakké wongé gegeré ora bisa lempeng,
dadiné bungkuk. 12 Kadung Gusti Yésus weruh
wong wédok mau, wongé terus dityeluk ngéné:
“Bu, kowé saiki wis waras!” 13 Gusti Yésus terus
numpangi tangan marang wong mau, terus
sakwat gegeré bisa lempeng, mulané wongé
memuji Gusti Allah.
14 Nanging pengarepé sinaguk kono malah nesu
banget, terus muni-muni marang wong-wong
sing nang kono, ngomong: “Enèng nem dina
kanggo nyambutgawé. Nèk nggolèk waras, mbok
teka ing dina-dina kuwi. Aja ing dina sabat.”
15 Gusti Yésus terus ngomong ngéné marang
pengarepé sinaguk mau: “Kowé kuwi pantyèn
wong lamis. Ing dina sabat kowé apa ora
ngetokké sapi apa kimarmu digawa ngombé?
16 Lah iki ènèng wong wédok anak turunané
Bapa Abraham. Wong iki wis wolulas taun
suwéné dibanda karo Sétan. Mosok wongé ora
éntuk diutyuli sangka ranténé Sétan ing dina
sabat?” 17 Sakwisé krungu tembungé Gusti Yésus,
wong-wong sing pada nglawan mau abang kabèh

sangking kisinan. Nanging wong-wong liyané
pada bungah weruh lelakon sing nggumunké
kuwi sing ditindakké karo Gusti Yésus.

Wulangan bab wiji sing tyilik banget

18 Gusti Yésus terus ngomong: “Kepriyé
enggonku nggambarké Kratoné Gusti Allah?
Kenèng tak padakké karo apa? 19 Kratoné Gusti
Allah kuwi kaya wiji sing tyilik banget. Wiji kuwi
ditandur terus tukul dadi wit lan manuk-manuk
pada nggawé susuk nang pangé.”

Wulangan bab ragi

20 Gusti Yésus mulangi ngéné: “Kratoné Gusti
Allah kenèng tak padakké karo apa? 21 Kratoné
Gusti Allah kuwi kaya ragi. Enèng wong wédok
njikuk ragi mau terus dityampurké glepung
telung takeran, sampèk raginé mrasuk nang
glepungé kabèh.”

Bab lawang sing tyiyut

22 Gusti Yésus saiki budal nang kuta Yérusalèm,
ngliwati kuta-kuta lan désa-désa. Nang
panggonan-panggonan sing diliwati Gusti Yésus
mulangi wong-wong. 23 Terus ènèng wong takon
marang Dèkné: “Guru, apa namung wong setitik
sing nampa keslametan?”

[24] Gusti Yésus semaur ngéné: “Pada ngudia
mlebu liwat lawang sing tyiyut. Awit pada
ngertia nèk wong okèh pada ngudi mlebu liwat
lawang tyiyut mau, nanging ora bisa. [25] Nèk wis
tekan waktuné, sing nduwé omah bakal tangi
nutup lawangé. Kowé bakal ngadek nang njaba
totok-totok, ngomong: ‘Gusti, mbok dibukakké
lawangé ta!’ Nanging sing nduwé omah bakal
semaur: ‘Aku ora kenal kowé!’ [26] Kowé bakal
semaur: ‘Gusti, awaké déwé wis mangan lan
ngombé bebarengan karo Kowé lan Kowé ya
wis mulangi nang dalan-dalané awaké déwé!’
[27] Nanging sing nduwé omah bakal semaur
menèh, ngomong: ‘Aku ora kenal kowé! Pada
lungaa sangka kéné, kowé sing pada nglakoni
ala!’ [28] Kowé bakal nangis nèk kowé weruh Bapa
Abraham lan Isak lan Yakub lan para nabi kabèh
ing Kratoné Gusti Allah, nanging kowé déwé
bakal diusir metu sangka kono. [29] Bakal ènèng
wong pada teka sangka wétan lan kulon, sangka
lor lan kidul lan pada mèlu pésta ing Kratoné
Gusti Allah. [30] Pada élinga, ènèng wong sing
tekané kèri, nanging mlebuné ndisik, lah sing
tekané ndisik, nanging mlebuné kèri.”

Katrésnané Gusti Yésus marang kuta Yérusalèm

[31] Ing waktu kuwi ènèng wong Farisi siji-loro
mara nang nggoné Gusti Yésus lan ngomong:

“Kana lunga sangka kéné, awit Hérodès arep
matèni kowé!”
32 Gusti Yésus semaur: “Kana ngomong marang
kantyil kuwi: ‘Dina iki lan sésuk Aku nundungi
demit lan nambani wong lara, nanging ing telung
dinané Aku bakal rampung penggawéanku.’
33 Dadiné saiki, sésuk lan sésuké menèh Aku
bakal neruské enggonku mlaku. Awit ora lumrah
nèk nabi dipatèni nang panggonan liyané,
kuduné nang Yérusalèm.
34 “Yérusalèm, Yérusalèm! Kowé sing matèni
nabi-nabi lan wong-wong sing dikongkon
Gusti Allah nekani kowé pada mbok bandemi
watu. Kaya ngapa enggonku saben-saben arep
nglumpukké anak-anakmu, kaya pitik babon
enggoné nglumpukké anak-anaké nang ngisoré
swiwiné. Nanging kowé ora gelem. 35 Saiki
omahmu bakal ditinggal suwung. Kowé bakal
ora weruh Aku menèh, nganti tekan waktuné
kowé pada ngomong: ‘Kaberkahan sing teka ing
jenengé Gusti!’”

Gusti Yésus nambani wong lara ing dina sabat

14 1 Ing sakwijiné dina sabat Gusti Yésus
merdayoh nang omahé sakwijiné
pengarepé wong Farisi arep pésta. Wong-wong
sing nang kono kabèh pada nyawang marang
tindak-tanduké Dèkné. 2 Terus ènèng wong, sing

tangan lan sikilé abuh, mara nang nggoné Gusti
Yésus. [3] Gusti Yésus terus takon marang para guru
Kitab lan para Farisi: “Kitab Sutyi nglilani wong
lara ditambani ing dina sabat apa ora?”
[4] Wong-wong ora semaur apa-apa. Gusti Yésus
terus nyekel wong sing lara mau, terus diwaraské
lan dikongkon lunga. [5] Gusti Yésus terus ngomong
marang para guru Kitab lan para Farisi: “Nèk
nang tengahmu ènèng wong sing nduwé anak
apa nduwé sapi sing ketyemplung sumur ing dina
sabat, mosok ora ndang ditarik munggah anaké
apa sapiné ing dina sabat kuwi?”
[6] Para guru Kitab lan para Farisi ora bisa semaur
apa-apa.

Bab andap-asor

[7] Gusti Yésus nitèni nèk dayohé pada milih
njagong nang ngarep déwé. [8] Mulané Dèkné
terus ngomong ngéné: “Nèk kowé diulemi nang
kawinan, kowé aja njagong nang jagongan sing
nang ngarep déwé. Awit menawa waé sing
nduwé gawé wis ngulemi wong liyané sing luwih
diajèni tenimbang kowé. [9] Mengko wong sing
ngulemi kowé kudu nyuwun kowé kongkon
nggolèk jagongan liyané, awit jagongan kuwi wis
dityawiské kanggo wong liya. Dadiné kowé bakal
kisinan lan kepeksa njagong nang mburi déwé.
[10] Mulané, nèk kowé diulemi, njagonga nang

mburi déwé, supaya sing nduwé omah marani
kowé lan nyuwun kowé: ‘Tak suwun njagong
nang ngarep.’ Dadiné kétok nang ngarepé dayoh
liya-liyané nèk kowé diajèni. 11 Awit sapa sing
ngunggahké awaké déwé, kuwi bakal diedunké.
Lah sapa sing asor, kuwi bakal diunggahké.”

Sapa sing kudu diulemi

12 Gusti Yésus terus ngomong marang wong
sing ngulemi Dèkné: “Nèk kowé ngulemi wong
diejèk pésta, senajana awan apa mbengi, aja
namung ngulemi kantya-kantyamu apa sedulur-
sedulurmu, apa krandah lan tangga-teparomu
sing sugih. Awit wong-wong kuwi bakal mbales
ngulemi kowé. Dadiné kowé nampa balesané
penggawému. 13 Nanging nèk kowé nganakké
pésta, ngulemana wong sing mlarat, wong
sing ora bisa mlaku, sing lumpuh lan sing
lamur. 14 Kowé mesti bakal nampa berkah, awit
wong-wong kuwi ora bakal bisa mbales apa-apa
marang kowé. Kowé bakal nampa upahmu
sangka Gusti Allah, mbésuk nèk wong sing wis
resik atiné bakal ditangèkké sangka pati.”

Tembung gambar bab pésta gedé

15 Krungu tembungé Gusti Yésus kuwi mau,
terus ènèng sakwijiné dayoh ngomong: “Beja

tenan wong sing kelilan mèlu pésta ing Kratoné
Allah!”
16 Gusti Yésus terus ngekèki gambar ngéné:
“Enèng wong nganakké pésta gedé lan ngulemi
wong okèh. 17 Sakdurungé pésta mau diwiwiti,
wongé kongkonan wong pada marani wong-wong
sing diulemi, tembungé: ‘Hayuk pada teka, awit
sembarang wis ditata.’ 18 Nanging wong kabèh
sing diulemi siji-siji pada nyuwun dingapura
waé, awit ora bisa nekani. Wong sing ndisik
déwé ngomong: ‘Aku entas tuku kebon. Saiki
aku arep lunga ndelok keboné. Nyuwun ngapura
waé, aku ora bisa teka.’ 19 Wong sing liyané
ngomong: ‘Aku entas tuku sapi limang jodo. Saiki
aku arep mbrana njajal sapi-sapi mau kanggo
nyambutgawé. Aku dingapura waé, ora bisa teka.’
20 Wong liyané sing diulemi ngomong: ‘Aku entas
kawin, aku ora bisa teka.’
21 “Wong sing undang-undang mau terus balik
lan ngomongi sing nduwé omah bab kuwi mau
kabèh. Krungu tembungé sing undang-undang
mau sing nduwé omah terus nesu banget, terus
ngomong: ‘Saiki kana ndang pada lungaa nang
dalan-dalan gedé lan tyilik nang kuta. Kana wong
sing ora nduwé, sing ora bisa mlaku, sing lamur
lan sing lumpuh pada digawa mbréné kabèh.’
22 Ora let suwi kongkonan mau balik lan ngomong
marang sing nduwé omah: ‘Kongkonanmu wis

tak lakoni, nanging jagongané ijik ènèng okèh.’
23 Sing nduwé omah terus ngomong: ‘Kana lunga
nang dalan-dalan nang sak njabané kuta lan
saben wong diulemi, awit omahku kudu kebek.
24 Ngandela, wong sing pada tak ulemi sing
ndisik mau, siji waé ora ènèng sing bakal mèlu
ngrasakké suguhanku.’”

Ora gampang dadi muridé Gusti Yésus

25 Wong pirang-pirang pada gemruduk ngetutké
Gusti Yésus. 26 Dèkné terus minger lan ngomong:
“Sapa sing arep dadi muridku kudu gelem
kélangan bapa-ibuné, bojo-anaké, seduluré
lanang lan wédok, malah uga kudu saguh
kélangan awaké déwé. 27 Sapa ora manggul
pentèngané déwé lan ngetutké Aku, ora bisa dadi
muridku.
28 “Nèk nang tengahmu ènèng wong nduwé
rantyaman ngedekké omah duwur, wong kuwi
kudu ngitung ndisik pira kostuné. Dadiné ngerti,
duwité tyukup apa ora kanggo ngostoni sak
rampungé. 29 Nèk ora ngono, wong mau sakwisé
masang pondasi, terus ora bisa ngrampungké
omahé duwur. Saben wong sing weruh mesti
bakal ngguyu wongé lan ngomong: ‘Wong
kuwi bisa molai ngedekké, nanging ora bisa
ngrampungké.’ 30 (14:29)

31 “Lan menèh, nèk ènèng ratu sing nduwé
soldat 10.000 arep perang, jalaran diluruk ratu
liyané sing nduwé soldat 20.000, apa ratu sing
ndisik ora arep mikir-mikir balané tyukup apa ora
kanggo nglawan mungsuhé? 32 Nèk kétok nèk ora
bakal kuwat, ratu mau kudu kongkonan metuki
ratu sing ngluruk. Pumpung mungsuhé ijik adoh,
takon apa penjalukané, supaya ora usah perang.”
33 Gusti Yésus terus nutup tembungé: “Semono
uga wong bisa dadi muridku, namung nèk gelem
kélangan sembarang nduwéné.”

Bab uyah sing ilang asiné

34 Gusti Yésus terus ngomong menèh: “Uyah
kuwi pantyèn apik, nanging nèk ilang rasané,
apa sing kenèng kanggo ngasinké? 35 Uyah kuwi
wis ora ènèng gunané, ora kanggo lemah, ora
kanggo ngemès. Apiké namung dibuwang. Sapa
sing nduwé kuping, pada dirungokké!”

Tembung gambar bab wedus sing ilang

15 1 Ing sakwijiné dina okèh wong belasting
lan wong sing dianggep ala karo rayat,
pada teka ngrungokké piwulangé Gusti Yésus.
2 Wong Farisi lan para guru Kitab pada pating
kedumel ngomong: “Yésus kok gelem nampani
wong ala, malah mangan bareng karo wong-wong

kuwi?” 3 Mulané Gusti Yésus terus ngekèki
gambar ngéné:
4 “Semunggoné nang tengahmu ènèng wong
sing nduwé wedus gèmbèl satus, sing siji ilang.
Apa wongé ora terus ninggal wedusé sing
sangang puluh sanga nang pangonan lan lunga
nggolèki wedus siji sing ilang, nganti ketemuné?
5 Nèk wis ketemu, wong mau bungahé ora ènèng
entèké. Wedusé mesti terus dipanggul, digawa
mulih. 6 Tekan omah kantya lan tanggané bakal
diundangi lan ngomong: ‘Hayuk pada bungah
karo aku, awit wedusku sing ilang saiki wis
ketemu.’ 7 Ngandela, kaya ngono uga kahanané
nang swarga. Para mulékat bakal pada bungah
banget, awit ènèng wong dosa siji sing ninggal
dosané lan nglakoni urip anyar, ketimbang karo
wong sangang puluh sanga sing ora usah.”

Gambar bab duwit sing ilang

8 Gusti Yésus ngekèki gambar liyané sing uniné
ngéné: “Enèng wong wédok nduwé duwit
sepuluh pérak terus ilang siji. Wongé mesti terus
nyumet dian lan nyaponi omahé, terus nggolèki
njlimet, nganti duwit sing ilang mau ketemu.
9 Nèk wis ketemu, wong wédok mau bakal
ngundang kantya lan tanggané lan diomongi:
‘Hayuk pada bungah-bungah karo aku, awit
duwit sing ilang wis ketemu.’ 10 Ngandela, kaya

ngono uga para mulékaté Allah bakal pada
bungah-bungah, nèk ènèng wong dosa siji waé
sing ninggal dosané lan nglakoni urip anyar.”

Tembung gambar bab anak sing ilang

11 Gusti Yésus neruské tembungé karo gambar
liyané: “Enèng wong nduwé anak lanang loro.
12 Anak ragil ngomong karo bapaké: ‘Pak, aku
njaluk bagèanku sangka sembarang sing arep
mbok tinggalké aku.’ Bapaké terus ngedum apa
nduwéné marang anaké loro. 13 Ora let suwi
anak sing ragil terus ngedol bagèané. Dèkné
terus lunga nang liya negara, duwité digawa
kabèh. Nang kana duwité diebrèh-ebrèh dienggo
nuruti kesenengané, sampèk entèk kabèh.
14 Nang negara kono ndilalahé ènèng kekurangan
pangan sing gedé. Lah botyah mau wis ora
nduwé apa-apa. 15 Mulané dèkné terus mondok
nang omahé wong kono, terus dikongkon kerja
ngrumati babi. 16 Botyah mau kaliren lan kaya
ngapa kepénginé mareki wetengé karo ampas
pakané babi, nanging ora ènèng sing ngekèki.
17 Botyah mau terus éling lan mikir: ‘Bapakku
nduwé wong kerja pirang-pirang lan kabèh bisa
mangan sak wareké. Lah aku kok nang kéné
kaliren. 18 Apiké aku tak balik nang nggoné
bapakku, tak ngomong: Pak, aku nggawé dosa
marang Gusti Allah lan marang Bapak. 19 Aku wis

ora pantes diarani anaké Bapak. Aku dianggep
wong kerja waé.’ [20] Botyah mau terus ngadek lan
budal nang nggoné bapaké.
“Dongé ijik adoh, bapaké wis weruh dèkné.
Bapaké terus melas banget, mulané terus
dipapak, dirangkul lan diambungi. [21] Botyahé
terus ngomong: ‘Pak, aku nggawé dosa marang
Gusti Allah lan marang Bapak. Aku wis ora pantes
diarani anaké Bapak.’ [22] Nanging bapaké nyeluk
peladèné terus dipréntah ngéné: ‘Ndang gelis
dijikukké salin sing apik déwé lan dienggokké.
Drijiné dienggoni ali-ali lan sikilé dienggoni
sepatu. [23] Terus dijikukké pedèt sing lemu
dibelèh. Hayuk awaké déwé pada nganakké
pésta. [24] Awit anakku iki wis mati, saiki urip
menèh; wis ilang, saiki ketemu!’ Wong sak omah
terus pada bungah-bungah.
[25] “Ing waktu kuwi anak sing mbarep ijik nang
kebon. Kadung mulih lan wis tyedek karo omahé,
dèkné krungu tabuan lan jogètan. [26] Botyah mau
terus nyeluk sakwijiné peladèn ditakoni: ‘Nang
omah ènèng apa?’ [27] Peladèné semaur: ‘Adikmu
wis mulih lan Bapak ngongkon mbelèhké sapi
sing lemu déwé, awit anaké wis mulih kanti
slamet.’
[28] “Anak mbarep mau nesu banget sakwisé
krungu tembungé peladèné. Dèkné ora gelem
mlebu omah. Bapaké terus metu marani lan

ngomongi anaké sing ijik nesu. [29] Nanging
anaké malah ngomong: ‘Pirang-pirang taun aku
nyambutgawé setengah mati kanggo Bapak
lan aku ora tau wani marang tembungé Bapak.
Nanging Bapak apa tau ngekèki apa-apa marang
aku. Wedus siji waé kanggo bungah-bungah karo
kantya-kantyaku ora tau. [30] Nanging anak ragil
iki wis ngentèkké bandané Bapak kabèh kanggo
médok, saiki ijik entas teka waé wis dibelèhké
pedèt lemu karo Bapak.’ [31] Bapaké terus nyauri:
‘Enggèr anakku, kowé kuwi slawasé lak nang
kéné karo aku. Apa nduwéku kuwi lak ya wis
wèkmu. [32] Ing waktu iki awaké déwé kabèh kudu
bungah-bungah, awit adikmu wis mati, urip
menèh, wis ilang, ketemu!’”

Tembung gambar bab penjawab banda sing ngapusi

16 [1] Gusti Yésus ngomong marang murid-
muridé: “Enèng wong sugih nduwé
wong sing dadi penjawab banda. Wong sugih
mau éntuk wadulan, nèk penjawab banda
mau ngebrèh-ebrèh barangé wongé. [2] Mulané
penjawab banda kuwi terus dityeluk lan diomongi
ngéné: ‘Aku krungu bab lakumu sing ora bener.
Saiki kowé nggawé laporan bab mlebu-metuné
banda sing tak pasrahké marang penjawabmu.
Wiwit saiki kowé tak lèrèni enggonmu dadi

penjawabé bandaku.’ [3] Wong mau terus mikir:
‘Nèk aku dietokké, lah aku arep kerja apa? Matyul
aku ora kuwat, ngemis aku ya isin. [4] Apiké ngéné
waé. Nèk aku dietokké, aku kudu nduwé kantya
sing gelem tak pondoki!’
[5] “Wongé terus nyeluki saben wong sing nduwé
utang karo wong sugih mau. Wong sing nomer
siji ditakoni: ‘Utangmu pira?’ [6] Saurané wongé:
‘Lenga olèf satus blèk!’ Penjawab banda mau
terus ngomong marang wongé: ‘Iki layangmu
utang. Kana njagong lan nggawéa layang liyané,
ditulis 50 blèk!’ [7] Wong sing nomer loro ditakoni:
‘Lah utangmu pira?’ Wongé semaur: ‘Gandum
satus sakah!’ Penjawab banda mau terus
ngomong: ‘Nya iki layang utangmu. Nggawéa
layang liyané, ditulis 80 sakah.’
[8] “Penjawab banda mau dielem karo sing
nduwé banda enggoné nduwé akal ngono, awit
wong kadonyaan nèk ngurus apa-apa akalé
ngungkuli wong sing nurut Gusti Allah.”
[9] Gusti Yésus terus ngomong: “Rungokké
tembung-tembungku iki. Banda kadonyaan
kuwi enggonen kanggo nggolèk kantya, dadiné
nèk banda kuwi entèk, kowé bakal ditampani
nang omah sing langgeng. [10] Sapa sing temen
karo prekara sing tyilik, wong kuwi uga kenèng
dipretyaya karo prekara sing gedé. Nanging
sapa sing ora temen karo prekara sing tyilik,

wong kuwi ya ora temen karo prekara sing gedé.
11 Dadiné, nèk kowé ora temen karo banda
kadonyaan iki, sapa sing bakal pretyaya marang
kowé karo banda kaswargan. 12 Lah nèk kowé ora
temen karo barangé wong liya, sapa sing arep
ngekèkké barangmu marang kowé?
13 “Ora ènèng wong sing bisa ngrangkep
ngladèni gusti loro. Awit wongé bakal sengit
marang sing siji lan nrésnani liyané apa ngelem
sing siji lan nyepèlèkké liyané. Kowé ora bisa
ngawula marang Gusti Allah lan uga ngawula
marang duwit.”

Tembungé Gusti Yésus bab prekara siji-loro

14 Wong Farisi pada krungu apa sing diomong
karo Gusti Yésus mau kabèh, mulané pada
nyembranani Dèkné. 15 Nanging Gusti Yésus
ngomong ngéné marang wong-wong kuwi:
“Nang ngarepé manungsa kowé bisa ngomong
nèk kowé kuwi bener, nanging Gusti Allah ngerti
apa sing ana ing njeroné atimu. Awit apa sing
dianggep pinunjul karo manungsa, kuwi dianggep
asor karo Gusti Allah.
16 “Wèt-wèté nabi Moses lan kitab-kitabé para
nabi kuwi kanggoné namung nganti jamané
Yohanes Pembaptis. Wiwit waktu kuwi kabar
kabungahan bab Kratoné Gusti Allah digelarké
nang endi-endi. Wong pada ngudi sak kuwaté

kepéngin mlebu ing Kratoné Allah mau. [17] Langit
lan bumi kuwi malah gampang ilang, tenimbang
ilangé tyetyek siji waé sangka wèté nabi Moses.
[18] “Sapa sing megat bojoné terus kawin karo
liyané, wong kuwi laku bédang. Wong lanang sing
kawin karo wong sing dipegat mau, kuwi ya laku
bédang.”

Tembung gambar bab wong sugih lan Lasarus

[19] Gusti Yésus ngomong: “Enèng wong sugih
sing nganggo salin sing apik banget lan dina-dina
namung pésta-ramé. [20] Lan uga ènèng wong
ngemis jenengé Lasarus. Lasarus awaké sak kujur
gudiken, nglésot nang ngarep lawangé wong
sugih mau. [21] Lasarus kepéngin mangan turahané
péstané wong sugih mau. Dèkné malah diparani
asu-asu sing ndilati boroké.
[22] “Ora let suwi Lasarus mati, terus nyawané
digawa mulékat nang swarga, tyedek karo
Bapa Abraham. Wong sugih mau uga mati
terus dikubur. [23] Nang kono wong sugih mau
nandang sangsara sing gedé banget. Kadung
ndelok menduwur, wong sugih mau weruh Bapa
Abraham sangka kadohan lan Lasarus nang
sebelahé. [24] Wong sugih mau terus mbengok:
‘Duh Bapa Abraham! Mbok aku dimelasi. Mbok
Lasarus dikongkon ngetylupké drijiné nang banyu

lan nètèské banyu mau nang ilatku, awit aku
ngrasakké lara nang geni murup iki!’
25 “Nanging Bapa Abraham semaur: ‘Elinga
Nggèr anakku, dongé kowé urip ing donya
kowé wis nampa sembarang sing apik, nanging
Lasarus namung nampa sing ora kepénak. Saiki
gentèn Lasarus nang kéné kepénak, lah kowé
nandang sing ora kepénak. 26 Kejaba sangka
kuwi, nang tengahé aku lan kowé ènèng jurang
sing ora kenèng dilumpati. Wong sangka kéné
ora bisa mbrono lan wong sangka kono ya
ora bisa mbréné.’ 27 Wong sugih mau terus
ngomong: ‘Nèk ngono, mbok aku nyuwun
tenan, supaya Lasarus dikongkon marani omahé
bapakku. 28 Awit aku ijik nduwé sedulur lima.
Muga-muga sedulurku aja sampèk pada mlebu
nang panggonan kasangsaran iki.’
29 “Nanging Bapa Abraham semaur: ‘Sedulur-
sedulurmu lak pada nduwé kitab-kitabé nabi
Moses lan para nabi liyané ta? Ya kuwi sing
kudu diturut!’ 30 Wong sugih mau ijik meksa
nyuwun: ‘Mbok ya ta Bapa Abraham, kuwi
durung tyukup. Nanging nèk ènèng wong mati
terus urip menèh lan marani sedulur-sedulurku,
menawa terus pada ninggal urip dosa.’ 31 Nanging
Bapa Abraham semaur menèh: ‘Nèk sedulur-
sedulurmu ora gelem ngrungokké piwulangé
nabi Moses lan para nabi liyané, mesti ya ora

bakal pada pretyaya, senajan ènèng wong mati
tangi sangka kuburané lan ngomongi wong-wong
kuwi!’”

Bab dosa

17 [1] Gusti Yésus ngomong marang para
muridé: “Enèng prekara-prekara sing
marakké wong tiba ing dosa, nanging tyilaka
banget wong sing dadi jalarané. [2] Apiké wong
sing kaya ngono kuwi dikalungi watu gilingan,
terus dityemplungké nang segara. Apik ngono
tenimbang wong kuwi marakké wong pretyaya
sing ijik ringkih nggawé dosa. [3] Mulané pada sing
ati-ati!
“Nèk sedulurmu nggawé dosa, diwelèhké. Nèk
dèkné rumangsa getun enggoné nggawé dosa,
dingapura. [4] Semunggoné sedulur kuwi nggawé
dosa marang kowé sampèk ping pitu sedina lan
ping pitu dèkné nang nggonmu njaluk ngapura,
sedulur kuwi kudu mbok ngapura.”

Bab pengandel

[5] Para rasul terus ngomong marang Gusti
Yésus: “Gusti, awaké déwé nyuwun ditambahi
pengandelé.” [6] Gusti Yésus semaur: “Nèk kowé
nduwé pengandel sing gedéné sak wiji sing tyilik
déwé, kowé bisa ngomong marang wit anjir iki:

‘Mbedola lan mantyepa nang segara,’ mesti wit
mau bakal manut tembungmu.”

Kuwajibané slaf

7 Gusti Yésus ngomong: “Semunggoné nang
tengahmu ènèng sing nduwé slaf sing mbok
kongkon ngepluk apa angon wedus, mosok
nèk slaf mau mulih sangka penggawéané terus
mbok omongi: ‘Kéné ndang mangan!’ 8 Mesti
ora ta! Kowé malah bakal ngomong: ‘Manganku
ndang ditata! Nganggoa salin resik lan tunggoni
enggonku mangan tekan rampungé. Sakwisé
kuwi kowé kana mangan.’ 9 Slaf kuwi lak ora usah
dielem enggoné manut préntahé sing nduwé
omah? 10 Mengkono uga kowé. Nèk kowé wis
nglakoni kabèh sing dipréntah, kowé nyebuta:
‘Aku iki namung slaf sing lumrah, namung
nglakoni kuwajibanku.’”

Gusti Yésus maraské wong lara lépra sepuluh

11 Dongé Gusti Yésus neruské lakuné nang
kuta Yérusalèm, Dèkné ngliwati bawah kompasé
distrik Samaria lan distrik Galiléa. 12 Dongé Gusti
Yésus mlebu nang sakwijiné désa ènèng wong
lara lépra sepuluh marani Dèkné. 13 Wong-wong
mau ngadek lan bengok-bengok sangka kadohan
ngomong: “Yésus, Guru, mbok awaké déwé
dimelasi!”

[14] Gusti Yésus weruh wong-wong mau terus
ngomong: “Pada lungaa, awakmu diduduhké
marang para imam.”
Sak barengé mlaku wong-wong mau malih
waras. [15] Enèng siji weruh nèk wis waras,
terus balik karo memuji Gusti Allah nganggo
swara banter. [16] Wong mau terus sujut nang
ngarepé Gusti Yésus lan maturkesuwun. Kuwi
wong Samaritan. [17] Gusti Yésus ngomong:
“Apa ora wong sepuluh sing diwaraské? Lah
sing sanga nang endi? [18] Apa ora bisa teka
maturkesuwun marang Gusti Allah? Kenèng apa
kok malah namung wong sing dudu Ju iki sing
balik?” [19] Gusti Yésus terus ngomong marang
wong Samaritan mau: “Ngadeka, kana mulih,
pengandelmu wis maraské kowé!”

Tekané Kratoné Allah

[20] Enèng wong Farisi siji-loro takon marang
Gusti Yésus kapan enggoné Gusti Allah miwiti
Kratoné. Gusti Yésus ngomong: “Kratoné Gusti
Allah kuwi ora diwiwiti nganggo tanda-tanda sing
kétok. [21] Wong ora bisa ngomong: ‘Hé, delokké,
iki Kratoné Allah!’ Apa: ‘Lah kaé nang kana!’ Awit
Kratoné Allah kuwi nang tengahmu.”
[22] Sakwisé kuwi Gusti Yésus terus ngomong
marang murid-muridé: “Bakal ènèng waktuné
kowé pada kepéngin weruh dinané Anaké

Manungsa, senajana namung sedina, nanging
ora bisa. [23] Mbésuk bakal ènèng wong sing
ngomong marang kowé: ‘Lah kaé nang kana,’
apa, ‘Lah iki nang kéné!’ Kowé aja nggugu terus
metu nggolèki. [24] Awit kaya klélapé bledèk sing
semlorot nang langit sangka sebelah kéné tekan
sebelah kana, mengkono uga tekané Anaké
Manungsa ing dina gedé kuwi. [25] Nanging Dèkné
kudu nandang sangsara ndisik lan ditampik karo
wong-wong jaman saiki. [26] Mbésuk kahanané ing
jaman tekané Anaké Manungsa pada waé karo
kahanané ing jamané nabi Noah. [27] Wong-wong
pada mangan-ngombé, omah-omah, nganti
tekan dinané nabi Noah mlebu nang kapalé
lan udané gedé teka lan matèni wong kabèh.
[28] Uga kaya dèk jamané Lot. Wong-wong pada
mangan-ngombé, adol-tuku, nenandur lan
nggawé omah. [29] Nanging dongé Lot metu
sangka kuta Sodom, ing dina kuwi uga geni lan
lirang medun sangka langit ngobong wong kabèh.
[30] Kaya mengkono uga mbésuk bakalé kahanané
dina tekané Anaké Manungsa.

[31] “Wong sing nang payoné omah ing dina
kuwi aja medun mlebu nang omah njikuk
barang-barangé. Semono uga wong sing ijik
nang kebon, aja pada balik nang omahé. [32] Pada
élinga marang apa sing klakon karo bojoné Lot.
[33] Sapa sing ngudi nylametké uripé malah bakal

kélangan urip sing sejati. Nanging sapa sing
kélangan uripé malah bakal nampa urip sejati.
34 Ngandela Aku, ing wengi kuwi wong loro pada
turu nang peturon, sing siji bakal kajupuk, sing
liyané ditinggal. 35 Wong wédok loro ijik pada
nggiling gandum, sing siji bakal dijikuk, sing
liyané ditinggal. 36 (Wong lanang loro ijik pada
nang kebon, sing siji bakal dijikuk, sing liyané
ditinggal.)”
37 Para murid terus takon: “Nang endi Gusti?”
Gusti Yésus semaur: “Ngendi ènèng batang,
nang kono manuk gagak pada ngrompol.”

Tembung gambar bab rèkter sing sak karepé

18 1 Sakwisé kuwi Gusti Yésus terus ngekèki
gambar marang para muridé, supaya pada
mantep ndedonga tanpa semplak. 2 Gusti Yésus
ngomong ngéné: “Nang sakwijiné kuta ènèng
rèkter sing ora wedi marang Gusti Allah lan ora
perduli marang wong. 3 Nang kuta kono uga
ènèng randa sing bolak-balik teka nang nggoné
rèkter kuwi njaluk apa beneré, enggoné nduwé
karépotan karo wong liya. 4 Wis suwi rèkter mau
ora gelem ngréwangi. Nanging entèk-entèké
rèkter mau nggagas ngéné: ‘Senajan aku ora wedi
marang Gusti Allah lan ora perduli marang wong,
nanging jalaran randa kuwi teka waé ngrusui aku,
apiké prekara iki tak urusané. Dadiné wongé ora

bolak-balik teka waé lan mengko entèk-entèké
ngamuk aku!’” [5] (18:4)
[6] Gusti Yésus neruské tembungé: “Pada
dirungokké tembungé rèkter sing sak karepé
kuwi. [7] Nèk umaté Gusti awan-wengi pada
njaluk tulung, apa Gusti Allah ora terus bakal
ngekèki apa beneré marang umaté? Mosok
Dèkné ijik arep ngentèni suwi menèh enggoné
nulungi? Mesti ora! [8] Ngandela, Dèkné bakal
ndang ngekèki apa beneré. Nanging nèk Anaké
Manungsa mbésuk teka, apa nang bumi kéné ijik
ènèng wong sing nduwé pengandel?”

Tembung gambar bab wong Farisi lan wong belasting

[9] Gusti Yésus terus ngekèki gambar liyané
kanggo wong-wong sing nganggep awaké déwé
wis apik lan ngepal marang liyané. [10] Tembungé
ngéné: “Enèng wong loro mlebu nang Gréja Gedé
arep ndonga. Sing siji wong Farisi, sing liyané
wong belasting.
[11] “Wong Farisi mau ngadek nang panggonan
sing gampang kétok wong lan ndonga ngéné:
‘Duh Allah, aku maturkesuwun marang Kowé,
awit aku ora kaya wong liya-liyané sing srakah,
ngapusi, laku bédang lan ora kaya wong belasting
kuwi. [12] Saben minggu aku pasa ping pindo lan
aku pawèh prasepuluhé pametuku.’

13 “Nanging wong belasting mau ngadek adoh,
malah ndangak waé ora wani, namung ngantemi
dadané karo sambat: ‘Duh Allah, aku wong
dosa, mbok aku dimelasi!’ 14 Ngandela, sak
lungané sangka panggonan kono, pandongané
wong belasting sing ditampa karo Gusti Allah,
ora pandongané wong Farisi. Awit saben wong
sing ngunggahké awaké déwé bakal diedunké,
nanging wong sing ngedunké awaké déwé bakal
diunggahké.”

Gusti Yésus mberkahi botyah-botyah

15 Wong-wong pada nggawa anak-anaké sing
ijik tyilik nang nggoné Gusti Yésus, supaya
ditumpangi tangan lan diberkahi. Kadung
para murid weruh kuwi terus pada nyenèni
wong-wong. 16 Nanging Gusti Yésus nyeluk
anak-anak ngomong: “Botyah-botyah kuwi mbok
bèn mara nang nggonku. Aja dipenggak, awit
Kratoné Gusti Allah kanggo wong sing kaya
botyah-botyah iki. 17 Elinga, wong sing ora manut
kaya botyah-botyah tyilik iki ora bisa mlebu ing
Kratoné Gusti Allah.”

Wong sugih angèl mlebu ing Kratoné Gusti Allah

18 Enèng sakwijiné pinuntuné wong Ju takon
marang Gusti Yésus: “Guru sing apik déwé, apa

sing kudu tak lakoni supaya bisa nampa urip
langgeng?”
19 Saurané Gusti Yésus: “Kenèng apa kowé kok
ngarani Aku apik? Ora ènèng wong siji waé sing
apik, awit sing apik déwé namung Gusti Allah.
20 Kowé mesti wis ngerti angger-anggeré kabèh:
aja laku bédang, aja matèni, aja nyolong, aja
goroh lan ngajènana marang bapa lan ibumu!”
21 Wongé semaur: “Angger-angger kuwi kabèh
wis tak lakoni kawit tyilik.”
22 Sakwisé krungu tembung kuwi Gusti Yésus
terus ngomong: “Ijik ènèng sak prekara sing kudu
mbok lakoni, yakuwi, kabèh sak nduwému diedol
lan duwité diedum-edumké marang wong sing
ora nduwé lan kowé mesti bakal éntuk banda
nang swarga. Sakwisé kuwi terus réné mèlua
Aku.” 23 Kadung krungu tembung kuwi wongé
terus sedi, awit dèkné sugih banget.
24 Gusti Yésus weruh nèk wongé susah banget,
mulané terus ngomong: “Pantyèn angèl tenan
kanggo wong sugih mlebu Kratoné Gusti Allah!
25 Luwih gampang unta mlebu bolongané dom
tenimbang wong sugih mlebu Kratoné Gusti
Allah.”
26 Wong-wong sing ngrungokké tembungé Gusti
Yésus mau terus takon: “Nèk ngono, lah sapa sing
bisa slamet?”

27 Saurané Gusti Yésus: “Apa sing mokal kanggo
manungsa ora mokal kanggo Gusti Allah.”
28 Rasul Pétrus terus ngomong: “Awaké déwé
wis ninggal sembarangé awaké déwé lan mèlu
Kowé!”
29 Tembungé Gusti Yésus: “Bener! Lan ngandela,
saben wong sing ninggal omahé, bojoné,
seduluré lan bapa-ibuné, jalaran nglabuhi
kratoné Allah, wong kuwi mesti bakal nampa
balesan ping pirang-pirang ing jaman saiki
lan nampani urip langgeng ing jaman tembé.”
30 (18:29)

Gusti Yésus ngomongké ping teluné nèk Dèkné bakal dipatèni

31 Gusti Yésus terus nyeluk murid sing rolas
didèwèkké terus ngomong: “Pada titènana!
Awaké déwé saiki lunga nang Yérusalèm lan
kabèh sing wis ditulis karo para nabi bab Anaké
Manungsa bakal klakon. 32 Dèkné bakal dielungké
marang wong sing dudu bangsa Ju lan bakal
diolok-olok, disiya-siya lan diidoni. 33 Dèkné bakal
dipetyuti lan dipatèni, nanging ing telung dinané
dèkné bakal tangi menèh.”
34 Nanging para murid ora dunung blas tegesé
tembung kuwi mau kabèh, ora ngerti bab apa
sing diomong karo Gusti Yésus.

Gusti Yésus maraské wong lamur

35 Dongé Gusti Yésus lakuné wis tyedek karo
kuta Yériko ènèng wong lamur ngemis nang
pinggir dalan. 36 Kadung wong lamur kuwi krungu
swarané wong okèh liwat kono, dèkné terus
takon: “Enèng apa ta?”
37 Enèng wong semaur: “Yésus sangka Nasarèt
liwat kéné!”
38 Wong lamur mau terus tyeluk-tyeluk: “Yésus,
Anaké ratu Daved, aku mbok dimelasi!”
39 Wong-wong sing nang ngarep kono pada
nyenèni kongkon meneng, nanging wong lamur
mau malah mundak banter sing tyeluk-tyeluk:
“Anaké ratu Daved, aku mbok dimelasi!”
40 Gusti Yésus terus mandek lan ngongkon
nggawa wongé nang nggoné Dèkné. Kadung
wongé wis nang ngarepé, Gusti Yésus terus
takon: 41 “Aku arep mbok kongkon ngapa?”
Wongé semaur: “Gusti, aku kepéngin weruh!”
42 Gusti Yésus terus ngomong marang wongé:
“Ya, weruha! Pengandelmu sing maraské kowé.”
43 Sakwat wongé bisa weruh. Wongé terus
memuji Gusti Allah lan mèlu Gusti Yésus. Kabèh
wong sing weruh lelakon kuwi mau uga pada
memuji Gusti Allah.

Gusti Yésus lan Sakéus

19 [1] Gusti Yésus terus mlebu nang kuta Yériko
lan mlaku-mlaku nang sak kuta kono.
[2] Nang kuta kono ènèng wong sugih jenengé
Sakéus, penggedéné wong belasting. [3] Sakéus
kepéngin banget weruh Gusti Yésus. Nanging
dèkné tyendèk awaké lan jalaran kaling-alingan
wong okèh, dèkné ora bisa weruh Gusti Yésus.
[4] Mulané Sakéus mblayu ndisiki terus mènèk
nang wit anjir, supaya bisa weruh nèk Gusti Yésus
liwat kono. [5] Kadung Gusti Yésus mlaku tekan
kono, Dèkné ndelok nduwur nang wité anjir
terus ngomong marang Sakéus: “Sakéus, ndang
medun! Awit ing dina iki aku arep mampir nang
omahmu.”
[6] Sakéus terus gelis-gelis medun lan nampa
Gusti Yésus karo bungah. [7] Wong kabèh sing
weruh lelakon kuwi mau pada pating kedumel
ngomong: “Lo, lah Dèkné kok gelem merdayoh
nang omahé wong ala?”
[8] Sakéus terus ngadek lan ngomong marang
Gusti Yésus: “Gusti, bandaku sing separo arep tak
kèkké kanggo wong sing ora nduwé lan sapa waé
sing tau tak apusi bandané bakal tak balèkké ping
papat.”
[9] Gusti Yésus ngomong marang Sakéus:
“Ing dina iki Gusti Allah nylametké kowé lan

brayatmu kabèh. Kowé kuwi uga anak-turunané
Bapa Abraham. [10] Awit Anaké Manungsa kuwi
tekané nggolèki lan nylametké wong-wong sing
ketriwal.”

Tembung gambar bab duwit emas

[11] Saiki Gusti Yésus wis mèh tekan kuta
Yérusalèm, mulané okèh wong pada ngira nèk
Kratoné Gusti Allah ora suwi menèh bakal
kebabar ing donya. [12] Mulané Gusti Yésus terus
ngekèki gambar marang wong-wong sing pada
ngrungokké piwulangé. Tembungé: “Enèng wong
gedé lunga nang negara adoh arep ditetepké
dadi ratu nang kana. Sakwisé kuwi dèkné arep
balik menèh. [13] Sakdurungé budal wong gedé
mau nyeluk slafé sepuluh. Saben slaf dipasrahi
duwit emas siji. Tembungé: ‘Duwit iki kana
dienggo dedagang nganti aku teka menèh.’
[14] Jalaran rayaté negara kono sengit marang
wongé, mulané pada kongkonan nusul, kongkon
ngomong: ‘Awaké déwé ora gelem dikwasani
wong iku.’
[15] “Sakwisé wong gedé mau wis didadèkké
ratu, dèkné terus balik nang negarané. Dèkné
kepéngin ngerti kepriyé enggoné slafé pada
dedagang, mulané pada dityeluk. [16] Slaf sing
nomer siji mara ngomong: ‘Ratu, aku wis éntuk
bati duwit emas sepuluh.’ [17] Ratuné ngomong:

‘Apik banget, kowé slaf sing apik. Jalaran kowé
kenèng dipretyaya karo prekara sing tyilik, saiki
kowé tak angkat ngwasani kuta sepuluh.’ 18 Slaf
sing nomer loro mara ngomong: ‘Ratu, karo
duwit emas siji sing mbok pasrahké aku, aku
éntuk bati duwit emas lima.’ 19 Ratuné terus
ngomong: ‘Apik banget, saiki kowé bakal tak
pasrahi ngwasani kuta lima.’
20 “Slaf sing nomer telu mara ngomong: ‘Ratu,
lah iki duwitmu, tak bundel nang katyu lan tak
simpen. 21 Aku wedi karo kowé, awit aku ngerti
nèk kowé wong kereng. Kowé njikuk barang sing
dudu wèkmu lan ngunduh sangka tanduran sing
kowé ora nandur.’ 22 Ratu mau terus ngomong
marang slaf kuwi: ‘Kowé kuwi slaf sing ala, kowé
bakal tak setrap miturut tembungmu déwé. Kowé
wis ngerti nèk aku iku wong kereng, sing njikuk
apa sing dudu wèkku lan ngunduh tanduran sing
aku ora nandur. 23 Nèk ngono tenan, kenèng
apa duwit kuwi kok ora mbok dèkèk nang bank,
supaya nèk aku balik aku bisa nampa duwitku sak
rèntené?’
24 “Ratuné terus ngomong marang wong sing
nang kono: ‘Duwité sing nang nggoné slaf kuwi
dijikuk lan dikèkké marang slaf sing wis nduwé
duwit emas sepuluh mau.’ 25 Wong-wong mau
pada semaur: ‘Ratu, slaf kuwi lak wis nduwé
duwit emas sepuluh, ta?’ 26 Saurané ratuné:

‘Pada élinga, sapa sing nduwé bakal ditambahi,
nanging sing ora nduwé, barang setitik nduwéné
bakal dijikuk. [27] Saiki, digawa mbréné kabèh
mungsuhku sing ora seneng nèk aku dadi ratuné.
Wong kuwi pada patènana nang ngarepku!’”

Gusti Yésus diarak mlebu nang kuta Yérusalèm

[28] Sakwisé Gusti Yésus ngomongké kuwi mau
kabèh, Dèkné terus budal nang Yérusalèm ndisiki
wong-wong. [29] Kadung wis tyedek karo désa
Bètfaké lan désa Bétani sing nang gunung Olèf,
Gusti Yésus terus ngongkon murid loro kongkon
mlaku ndisik. [30] Dèkné ngomong: “Kana mlebu
nang désa nang ngarep kuwi. Kowé bakal weruh
kimar enom dikentyang. Kimar kuwi durung tau
ditumpaki wong. Diutyuli lan digawa mbréné.
[31] Nèk ènèng wong takon: ‘Kenèng apa kok mbok
utyuli?’ Semaura: ‘Gusti mbutuhké.’”
[32] Murid loro sing dikongkon mlaku ndisik mau
terus budal. Lan sing diomong karo Gusti Yésus
mau tyotyok kabèh. [33] Dongé murid loro mau ijik
ngutyuli kimaré, sing nduwé kimar ngluruh: “Lah
kenèng apa kok mbok utyuli?”
[34] Murid-muridé terus semaur: “Gusti sing
mbutuhké.” [35] Kimaré terus digawa nang nggoné
Gusti Yésus. Murid-murid mau terus ngutyuli
saliné, terus dilèmèkké nang gegeré kimaré.
Gusti Yésus terus diangkat lan dijagongké nang

kimaré. [36] Sakwisé mlaku, murid-muridé terus
pada njèrèng saliné nang dalan sing diliwati.
[37] Kadung wis tyedek karo kuta Yérusalèm,
nang dalan sing medun sangka gunung Olèf,
murid-muridé Gusti Yésus kabèh terus pada
surak-surak karo bungah, memuji jenengé
Gusti Allah, jalaran sangka sakkèhé mujijat sing
pada weruh. [38] Wong-wong mau surak-surak
ngomong: “Nampaa berkah Ratu sing teka ing
Jenengé Gusti! Katentreman nang swarga lan
Gusti Allah nang nduwur sing kudu dipuji!”
[39] Wong Farisi siji-loro sing nang tengahé wong
okèh kono terus ngomong marang Gusti Yésus:
“Guru, mbok murid-murid kuwi dikongkon
meneng!”
[40] Nanging Gusti Yésus semaur: “Nèk wong-
wong kuwi meneng, watu-watu iki sing bakal
surak-surak.”

Gusti Yésus nangisi kuta Yérusalèm

[41] Kadung Gusti Yésus wis tyedek karo Yérusalèm
lan weruh kutané, Dèkné mripaté metu eluhé.
[42] Tembungé: “Yérusalèm, kaya ngapa ta apiké
semunggoné ing dina iki kowé ngerti apa sing
mbok butuhké kanggo katentremanmu. Nanging
tekan saiki kowé durung weruh. [43] Bakal teka
waktuné mungsuh-mungsuhmu bakal ngleboni
kowé, nepung lan nyepit kowé. [44] Mungsuhmu

kuwi bakal ngrusak kowé lan rayatmu kabèh
nganti rata karo lemah. Watu siji waé ora bakal
temumpang nang watu liyané, awit kowé ora
nggatèkké marang tekané Gusti Allah sing arep
nylametké kowé!”

Gusti Yésus mlebu nang Gréja Gedé

45 Gusti Yésus terus mlebu nang Gréja Gedé
lan nggurak wong-wong sing dodolan nang
kono. 46 Tembungé: “Nang Kitab Sutyi ènèng
tulisan: ‘Omahku kuwi kanggo pamuji,’ nanging
panggonan sutyi iki mbok dadèkké rongé maling.”
47 Gusti Yésus saben dina mulang nang Gréja
Gedé. Para pengarepé imam, para guru Kitab lan
para penuntuné bangsa Ju pada nggolèk akal
arep matèni Dèkné, nanging ora bisa apa-apa,
awit rayaté seneng ngrungokké piwulangé lan
pada ketarik tenan karo Dèkné. 48 (19:47)

Pitakonan bab pangwasané Gusti Yésus

20 1 Ing sakwijiné dina Gusti Yésus mulang
lan nggelarké kabar kabungahané Gusti
Allah marang wong okèh nang Gréja Gedé. Para
pengarepé imam, para guru Kitab lan penuntuné
bangsa Ju pada mara. 2 Wong-wong kuwi takon
marang Gusti Yésus: “Guru, apa Kowé bisa
nduduhké sangka ngendi pangwasamu kanggo

nindakké kabèh prekara kuwi? Sapa sing ngekèki
pangwasa marang Kowé?”
3 Gusti Yésus terus ngomong: “Aku uga kepéngin
takon marang kowé. Jajal ngomong! 4 Sapa sing
ngekèki pangwasa marang Yohanes kanggo
mbaptis wong? Gusti Allah apa manungsa?”
5 Wong-wong terus pada rembukan. Sing siji
ngomong marang liyané: “Kepriyé awaké déwé
sing nyauri? Nèk awaké déwé ngomong: ‘Sangka
Gusti Allah,’ mengko Dèkné bakal ngomong:
‘Lah kenèng apa kowé kok ora pada pretyaya
marang Yohanes?’ 6 Nanging nèk awaké déwé
ngomong: ‘Sangka manungsa,’ awaké déwé
mengko dibandemi watu karo wong okèh iki, awit
wong-wong kuwi kabèh nganggep Yohanes nabi.”
7 Dadiné wong-wong mau terus semaur ngéné
marang Gusti Yésus: “Awaké déwé ora ngerti.”
8 Gusti Yésus terus ngomong: “Nèk ngono kowé
ya ora tak omongi sapa sing ngekèki pangwasa
marang Aku kanggo nindakké kuwi mau kabèh.”

Tembung gambar bab wong nyéwa kebon

9 Gusti Yésus ngekèki gambar marang wong-
wong mau, uniné: “Enèng wong nduwé kebon
dreif. Keboné diséwakké marang wong tani. Sing
nduwé kebon terus lunga adoh lan manggon
nang kana sampèk suwi. 10 Kadung wis wayahé
ngunduh, sing nduwé kebon ngongkon slafé

marani wong-wong sing pada nggarap keboné,
kongkon njaluk bagèané sangka pametuné.
Nanging wong sing dikongkon mau dipentungi
karo wong sing nggarap keboné, terus dikongkon
balik tanpa nggawa apa-apa. [11] Wong sing nduwé
kebon terus ngongkon slaf liyané, nanging slaf
iki uga dipentungi lan diolok-olok karo sing
nggarap kebon, terus dikongkon balik tanpa
nggawa apa-apa. [12] Sing nduwé kebon terus
ngongkon slaf menèh, kaping teluné. Nanging
kongkonan kuwi uga dipentungi terus dibuwang
nang sak njabané kebon. [13] Entèk-entèké
sing nduwé kebon mikir: ‘Saiki apiké kepriyé?
Aku tak ngongkon anakku déwé waé, anak
sing tak trésnani. Menawa wong-wong kuwi
ngajèni marang anakku.’ [14] Nanging kadung para
penggarap kebon mau weruh anaké sing nduwé
kebon teka, terus pada rembukan ngéné: ‘Anaké
sing nduwé kebon iki énaké dipatèni waé supaya
awaké déwé éntuk warisané.’ [15] Wong-wong
kuwi terus nyèrèt anaké sing nduwé kebon nang
sak njabané kebon terus dipatèni.”

Gusti Yésus terus takon marang wong-wong
sing pada ngrungokké: “Saiki para penggarap
kebon mau bakal dikapakké karo sing nduwé
kebon? [16] Wis mesti nèk wong sing nduwé kebon
dreif bakal teka lan matèni para penggarap lan
keboné bakal diséwakké marang wong liya.”

Kadung krungu tembungé Gusti Yésus mau,
wong sing ngrungokké terus ngomong: “Iku ora
bakal klakon!”
17 Gusti Yésus nyawang wong-wong mau terus
ngomong: “Nèk ngono, apa ta tegesé ayat iki:
‘Watu sing ditampik karo wong sing tukang
nggawé omah,
awit dianggep ora ènèng gunané, yakuwi jebul
watu sing apik déwé.’
18 Sapa sing tiba nang watu kuwi bakal ajur-
mumur lan sapa sing ketiban watu kuwi bakal
remuk.”

Pitakon bab mbayar belasting

19 Para guru Kitab lan para pengarepé imam
ngerti nèk gambar kuwi kanggo dèkné kabèh,
mulané pada kepéngin nyekel Gusti Yésus ing
waktu kuwi, nanging pada wedi karo wong
okèh. 20 Kekarepané mau terus diundurké
ndisik, ngentèni waktu sing pener. Wong-wong
kuwi terus pada kongkonan wong siji-loro sing
dibayar, kongkon étok-étoké wong apik sing
ngetokké pitakonan-pitakonan marang Gusti
Yésus, tujuané namung kanggo ngenèng Dèkné.
Dadiné nèk Gusti Yésus ngetokké tembung sing
klèru, wong-wong nduwé jalaran kanggo nyekel
Dèkné lan masrahké Dèkné marang gramangé.
21 Wong-wong kongkonan mau terus ngomong

ngéné marang Gusti Yésus: “Guru, awaké déwé
ngerti nèk sembarang sing mbok wulangké lan
mbok gelarké kuwi bener kabèh. Awaké déwé
uga ngerti nèk Kowé ora wedi marang sapa-sapa,
nanging namung nggelarké apa kekarepané Gusti
Allah. 22 Saiki awaké déwé kepéngin ngerti bab
iki: manut agamané awaké déwé iki mbayar
belasting marang ratuné éntuk apa ora?”
23 Gusti Yésus ngerti nèk wong-wong kuwi
nduwé tujuan sing ora apik, mulané Dèkné
ngomong: 24 “Ndelok, Aku kepéngin weruh duwit
pérak kéné. Kuwi ènèng gambaré sapa lan ènèng
tulisané apa?”
Wong-wong terus semaur: “Gambaré lan
tulisané ratuné!” 25 Gusti Yésus terus ngomong:
“Nèk ngono, kèkna marang ratuné apa sing
wèké ratuné lan kèkna marang Gusti Allah
apa sing wèké Gusti Allah.” 26 Mengkono kuwi
kétok nèk wong-wong kongkonan kuwi ora
bisa ngenèng Gusti Yésus nang ngarepé wong
okèh. Wong-wong pada nggumun lan ora wani
ngomong apa-apa.

Pitakon bab tanginé wong mati

27 Enèng wong Saduki siji-loro mara nang
nggoné Gusti Yésus. Wong Saduki kuwi ora
pretyaya nèk wong mati bakal tangi menèh.
28 Wong-wong iki takon marang Gusti Yésus:

“Guru, nabi Moses wis ngekèki wèt marang
awaké déwé kabèh ngéné: ‘Nèk ènèng wong
lanang mati ninggal bojo tanpa nduwé anak,
seduluré lanang kudu ngepèk randa sing ditinggal
mati kuwi. Tujuané supaya nukulké turunan
kanggo seduluré sing mati.’ 29 Saiki ènèng sedulur
pitu. Sing mbarep kawin, nanging terus mati
tanpa ninggal anak. 30 Randané terus diepèk karo
adiké sing nomer loro. Dèkné uga mati. 31 Terus
diepèk karo sing nomer telu. Mengkono kuwi
mbok randané sampèk wis diepèk karo sedulur
pitu kabèh, nanging pada mati tanpa ninggal
anak. 32 Entèk-entèké randané ya mati pisan.
33 Lah mbésuk nèk wong mati pada tangi, wong
wédok kuwi dadi bojoné sing endi? Awit wong
lanang pitu kuwi kabèh wis tau dadi bojoné wong
wédok kuwi?”
34 Gusti Yésus terus semaur: “Ing donya kéné
wong lanang lan wédok pada kawin. 35 Nanging
wong lanang lan wédok sing kaanggep pantes
ditangèkké sangka pati lan urip ing jaman
kelanggengan kuwi ora pada kawinan. 36 Bakalé
kaya mulékat, awit ora pada mati menèh.
Wong-wong kuwi pada dadi anaké Gusti Allah,
awit wis pada ditangèkké sangka pati. 37 Nabi
Moses déwé ngomongké kanti tyeta nèk wong
mati bakal ditangèkké menèh. Nang tulisan sing
ngomongké bab grumbul eri sing murup dèkné

ngarani Gusti Allah: Gusti Allahé Abraham, Isak
lan Yakub. 38 Gusti Allah kuwi dudu Gusti Allahé
wong mati, nanging Gusti Allahé wong urip. Awit
kanggo Gusti Allah wong-wong kuwi kabèh urip."
39 Enèng guru Kitab siji-loro sing ngomong:
"Tembungmu kuwi pantyèn bener tenan, Guru."
40 Wong-wong mau wis ora wani takon apa-apa
menèh marang Gusti Yésus.

Pitakon bab Kristus

41 Gusti Yésus terus takon marang wong-wong
mau: "Lah kepriyé kok wong bisa ngarani Kristus
kuwi turunané ratu Daved? 42 Lah mangka ratu
Daved déwé nang kitab Masmur ngomong
ngéné: 'Gusti Allah ngomong marang Gustiku:
Kowé njagonga nang tengenku, nganti tekan
waktuné mungsuhmu pada tak telukké marang
kowé.' 43 (20:42) 44 Nèk ratu Daved nyebut Dèkné
nganggo tembung Gusti, lah kepriyé Kristus kok
uga dadi turunané?"

Gusti Yésus ngomongi supaya pada ngati-ati karo para guru Kitab

45 Dongé wong kabèh ijik ngrungokké marang
Dèkné, Gusti Yésus ngomong marang murid-
muridé: 46 "Pada sing ati-ati karo para guru Kitab.
Wong-wong kuwi pada seneng nganggo salin
dawa, seneng dibagèkké karo wong-wong nang

pasar. Nèk nang sinaguk apa nang pésta senengé
milih jagongan sing kajèn. 47 Nanging wong-wong
iki pada ngrampas omahé randa-randa lan
kanggo mamèrké apiké pada ndedonga sampèk
suwi banget. Wong-wong kuwi mesti bakal
disetrap sing abot tenan."

Pawèhé mbok randa

21 1 Nang Gréja Gedé kono Gusti Yésus
weruh wong sugih-sugih pada nglebokké
duwit nang wadah duwit pawèh. 2 Dèkné uga
weruh ènèng mbok randa miskin nglebokké
pawèhé duwit rètyèh loro sing tyilik banget
ajiné. 3 Gusti Yésus terus ngomong: "Dititèni!
Mbok randa miskin kuwi pawèhé luwih okèh
tenimbang wong-wong liyané. 4 Awit wong
liya-liyané kuwi enggoné pawèh njikuk sangka
kalubèrané kasugihané. Nanging mbok randa
miskin pawèh duwit kabèh sak nduwéné, sing
dibutuhké kanggo ngrumat uripé déwé."

Gusti Yésus mlambangi nèk Gréja Gedé bakal dirusak

5 Enèng wong siji-loro pada omong-omongan
bab apiké Gréja Gedé, enggoné diapik-apikké
nganggo watu-watu sing apik banget lan uga
barang werna-werna sing disumbangké marang
Gusti Allah. 6 Nanging Gusti Yésus ngomong:

“Mbésuk bakal klakon, kabèh sing mbok sawang
kuwi bakal ambruk, ora ènèng watu sing bakal
temumpang nang watu liyané.”

Kasangsaran lan panyiya-nyiya

7 Wong-wong mau takon marang Gusti Yésus:
“Guru, kapan prekara sing mbok omong kuwi
klakon? Lah apa tandané sing nduduhké nèk
prekara kuwi bakal teka?”
8 Gusti Yésus semaur: “Kowé pada sing awas, aja
sampèk kenèng disasarké wong. Awit okèh wong
sing bakal teka nganggo Jenengku. Wong-wong
mau bakal ngomong: ‘Aku iki Kristus!’ lan ‘Saiki
wis tekan wantyiné!’ Aja pada nggugu! 9 Kowé
aja pada kagèt nèk krungu kabar bab peperangan
lan pembruntakan. Awit kuwi kabèh wis pantyèn
kudu klakon ndisik. Nanging kuwi durung
entèk-entèkané jaman.”
10 Gusti Yésus terus neruské tembungé:
“Bangsa-bangsa bakal pada peperangan, negara
sing siji bakal nglawan negara sing liyané. 11 Nang
endi-endi bakal ènèng lindu sing nggegirisi,
kurang pangan lan lelara, saiki nang kéné, sésuk
nang kana. Uga bakal ènèng prekara-prekara
sing nggegirisi lan sangka langit bakal ènèng
tanda-tanda sing nggumunké. 12 Nanging
sakdurungé kabèh kuwi klakon, kowé bakal
dityekel lan dipilara. Kowé bakal dikrutu nang

sinaguk lan dilebokké nang setrapan. Kowé
bakal digawa nang ngarepé para ratu lan para
pangwasa, jalaran kowé nglabuhi Aku. [13] Kuwi
kelunggaran kanggo kowé ngetokké paseksimu
bab Aku. [14] Aja pada bingung sakdurungé bab
kepriyé enggonmu kudu nanduki kanggo mbélani
awakmu déwé. Pada élinga tenan bab kuwi.
[15] Awit Aku déwé sing bakal ngekèki tembung lan
kapinteran marang kowé, marakké mungsuhmu
ora bakal bisa ngendek apa mbantah marang
apa sing mbok omong. [16] Kowé bakal dielungké
karo bapa-ibumu, karo sedulur-sedulurmu
lan kantya-kantyamu. Kowé bakal ènèng sing
dipatèni uga. [17] Kowé bakal disengiti karo wong
kabèh, jalaran kowé nglabuhi Aku. [18] Nanging
rambutmu sakeler waé ora bakal ènèng sing
kalong. [19] Nèk kowé mantep pretyaya terus,
kowé bakal slamet.”

Gusti Yésus ngomongké bab rusaké kuta Yérusalèm

[20] Gusti Yésus neruské tembungé: “Nèk kowé
weruh kuta Yérusalèm dikupeng karo soldat,
pada ngertia, ora suwi menèh kuta kuwi bakal
dirusak. [21] Ing waktu kuwi wong-wong nang
bawah Yudéa pada lungaa nang pegunungan.
Wong-wong sing nang kuta pada metua sangka
kuta lan wong-wong sing nang njabané kuta aja

pada mlebu nang kuta. [22] Awit ing dina-dina
kuwi Gusti Allah bakal netepké setrapané lan
sembarang sing wis ketulis nang Kitab Sutyi
bakal klakon. [23] Melaské tenan wong wédok
sing meteng lan sing nduwé bayi. Awit negara
iki bakal ngalami kasusahan gedé, jalaran Gusti
Allah bakal nyetrap bangsa iki. [24] Enèng wong
sing bakal dipatèni karo pedang lan ènèng uga
sing dadi setrapan diboyong nang negara-negara
liya. Wong-wong sing ora kenal marang Gusti
Allah bakal ngidek-idek kuta Yérusalèm, nganti
tekané waktuné sing wis ditetepké karo Gusti
Allah kanggo bangsa kuwi."

Tekané Anaké Manungsa

[25] Gusti Yésus neruské tembungé ngéné:
"Mbésuk bakal ènèng tanda-tanda sing kétok
nang srengéngé, mbulan lan lintang-lintang.
Nang bumi bangsa-bangsa bakal pada bingung,
jalaran sangka gemlegeré segara lan ombaké
sing medèni. [26] Okèh wong bakal setengah mati
wediné nèk pada mikir prekara-prekara sing bakal
klakon nang jagat. Awit kekuwatan-kekuwatan
sing nata lakuné jagat bakal utyul. [27] Ing waktu
kuwi wong-wong bakal weruh Anaké Manungsa
teka nang méga nganggo kamulyan lan pangwasa
gedé. [28] Nèk kabèh kuwi molai klakon, pada

ngadeka lan nyawanga nduwur, awit ora suwi
menèh kowé bakal pada keluwaran.”

Piwulang sangka wit anjir

29 Gusti Yésus terus ngekèki gambar ngéné:
“Pada titènana wit anjir lan wit apa waé. 30 Nèk
wité wis semi, kowé ngerti nèk wis nyedeki
wayah panas. 31 Mengkono uga, nèk kowé weruh
prekara-prekara sing tak omong mau klakon,
pada ngertia nèk Kratoné Gusti Allah wis tyedek.
32 “Pada ngandela! Wong-wong sing urip ing
jaman iki bakal pada menangi prekara-prekara
kuwi mau kabèh klakon. 33 Langit lan bumi bakal
ilang, nanging tembungku bakal tetep terus
slawas-lawasé.”

Bab ati-ati

34 Gusti Yésus ngomong: “Jaganen awakmu
déwé! Aja sampèk kowé namung mikirké bab
sukak-sukak, mangan énak lan ombèn-ombèn
waé. Lan aja kokèhan mikirké bab kabutuhané
urip, mengko kadung dinané Gusti teka dadakan,
kowé durung tata-tata. 35 Awit tekané dina kuwi
kaya kala kanggo njiret wong sak jagat kabèh.
36 Pada sing melèk lan pada tetep ndedongaa,
supaya kowé dikèki kekuwatan bisa ngliwati
kabèh sing bakal klakon kanti slamet lan bisa
mara nang ngarepé Anaké Manungsa.”

37 Gusti Yésus saben awan mulang nang Gréja
Gedé, mbenginé munggah nang gunung Olèf
nang sak njabané kuta. 38 Saben ésuk wong kabèh
pada teka nang Gréja Gedé, pada ngrungokké
piwulangé Gusti Yésus.

Rantyaman arep matèni Gusti Yésus

22 1 Saiki wis tyedek karo wayahé riyaya
Pésta Roti Tanpa Ragi, sing diarani Paskah.
2 Para pengarepé imam lan para guru Kitab
pada nggolèk akal arep matèni Gusti Yésus, awit
wong-wong kuwi pada wedi karo rayaté.

Yudas gelem nyekelké Gusti Yésus

3 Sétan ngleboni Yudas Iskariot, sakwijiné rasul
sangka rasul rolas. 4 Yudas terus marani para
pengarepé imam lan para kumendané sekaut
sing jaga Gréja Gedé, arep ngrembuk kepriyé
enggoné dèkné nyekelké Gusti Yésus kanggo
wong-wong kuwi. 5 Para pengarepé imam lan
para kumendané sekaut mau pada bungah
banget lan janji arep ngekèki duwit marang
Yudas. 6 Yudas setuju lan wiwit waktu kuwi dèkné
nggolèk akal enggoné arep nyekel Gusti Yésus
kanggo wong-wong kuwi, tanpa wong okèh
weruh.

Tyetyawisan Paskah

7 Saiki wis tekan dinané riyaya Pésta Roti Tanpa
Ragi, yakuwi dinané wong-wong pada mbelèh
tyempé kanggo riyaya Paskah. 8 Gusti Yésus
ngongkon rasul Pétrus lan Yohanes, tembungé
ngéné: “Kana pada tata-tata nyawiské kaperluané
Paskah sing bakal dipangan awaké déwé.”
9 Saurané rasul Pétrus lan Yohanes: “Lah karepé
Gusti arep mangan Paskah nang endi?”
10 Gusti Yésus terus ngomong ngéné:
“Rungokké! Nèk kowé mlebu nang kuta
Yérusalèm, kowé bakal kepetuk karo wong sing
nggawa kendi isi banyu. Wong kuwi dietutké
tekan omah sing dileboni. 11 Kowé terus
ngomong marang sing nduwé omah: ‘Guru takon,
Dèkné lan para muridé kudu mangan Paskah
nang endi?’ 12 Sing nduwé omah bakal nduduhké
kamar gedé nang nduwur sing wis pepak ènèng
sembarangé. Pada tyawisna kaperluané Paskah
kabèh nang kono.”
13 Murid loro mau budal lan sembarang
keturutan kaya sing diomong karo Gusti Yésus,
terus pada nyawiské kaperluané Paskah nang
kono.

Pésta Sutyi

[14] Kadung wis tekan wayahé mangan Paskah,
Gusti Yésus terus njagong bebarengan karo para
rasulé. [15] Dèkné terus ngomong ngéné marang
para rasul mau: “Aku kepéngin tenan mangan
Paskah iki bebarengan karo kowé, sakdurungé
Aku nandang sangsara. [16] Awit pada ngertia! Aku
bakal ora mangan Paskah menèh, nganti tegesé
Paskah iki keturutan ing Kratoné Gusti Allah.”
[17] Sakwisé kuwi Gusti Yésus terus ngangkat
mangkoké ombèn terus maturkesuwun marang
Gusti Allah. Gusti Yésus terus ngomong marang
para rasul: “Mangkok iki tampanana lan pada
ngombéa. [18] Awit kowé tak omongi, wiwit saiki
iki Aku bakal ora ngombé anggur menèh, nganti
tekané Kratoné Gusti Allah.”
[19] Sakwisé ngono Gusti Yésus terus njikuk
roti terus maturkesuwun marang Gusti Allah.
Rotiné terus dityuwil-tyuwil terus dikèkké
marang para rasul karo ngomong: “Roti iki
badanku sing dikèkké kanggo kowé. Iki tindakké
kanggo pengéling-éling marang Aku.” [20] Semono
uga, sakwisé mangan, Dèkné terus ngekèkké
mangkoké ombèn marang para rasul karo
ngomong: “Mangkok iki prejanjiané Gusti Allah
sing anyar, sing ditetepké nganggo getihku,
yakuwi getih sing tumètès kanggo kowé.

21 “Nanging pada dirungokké! Wong sing arep
nyekel Aku saiki nang kéné, njagong sak méja
karo Aku! 22 Anaké Manungsa pantyèn kudu
mati, kaya sing wis dikarepké karo Gusti Allah,
nanging tyilaka tenan wong sing nyekel Dèkné
kanggo mungsuhé.”
23 Para rasul terus pada takon marang
sakpada-pada, sapa sing arep nyekel Gusti Yésus.

Sapa sing gedé déwé

24 Para murid pada èngkèl-èngkèlan bab sapa
sing dianggep gedé déwé. 25 Gusti Yésus terus
ngomong marang para murid mau: “Ratu-ratu
ing donya kéné pada ngerèh rayaté lan para
pangwasa mau diarani ‘Pembélané rayat.’
26 Nanging kowé aja kaya ngono. Malah walikané:
wong sing gedé déwé nang tengahmu kudu dadi
sing tyilik déwé lan sing dadi pengarep kuwi
kudu dadi kaya peladèn. 27 Sapa sing luwih kajèn:
sing njagong mangan apa sing ngladèni dèkné?
Mesti sing njagong mangan ta? Nanging nang
tengahmu Aku iki kaya peladèn.
28 “Sakjeroné Aku nandang susah kowé slawasé
tyampur karo Aku. 29 Kaya enggoné Bapakku wis
ngekèki pangwasa marang Aku nindakké kratoné,
mengkono uga kowé bakal tak kèki pangwasa
nindakké kratonku. 30 Kowé bakal mèlu mangan
lan ngombé karo Aku ing kratonku lan kowé bakal

pada njagong nang damparé kraton mau, ngrutu
bangsa Israèl turunan rolas.”

Gusti Yésus mlambangi nèk rasul Pétrus bakal nyélaki Dèkné

31 Gusti Yésus terus ngomong marang Simon:
“Simon, Simon! Sétan dililani karo Gusti Allah
njajal pretyayamu sak kabèhé, kaya wong tani
ngayaki gandumé, dipisah sangka rambuté.
32 Nanging kowé wis tak dongaké, supaya
pretyayamu ora nganti semplak. Lah nèk
kowé wis ngakoni salahmu lan balik menèh,
kowé kudu gentèn nguwatké pengandelé
sedulur-sedulurmu.”
33 Saurané rasul Pétrus: “Gusti, aku saguh
disetrap lan mati bareng karo Kowé!”
34 Gusti Yésus terus ngomong: “Pétrus,
ngandela! Ing dina iki, sakdurungé jago kluruk,
kowé bakal ngomong ping telu, nèk kowé ora
kenal marang Aku.”

Bab dompèt, kantongan lan pedang

35 Gusti Yésus terus ngomong marang para
muridé: “Dèk mbiyèn dongé kowé tak kongkon
budal kaé, kowé ora tak lilani nggawa dompèt
isi duwit, kantongan lan sepatu. Apa kowé pada
kekurangan apa-apa? Lak ora ta?”

Saurané para murid: “Ora Gusti, awaké déwé
ora kekurangan apa-apa!”
36 Gusti Yésus terus ngomong: “Nanging saiki,
sing nduwé dompèt lan kantongan kudu digawa;
sing ora nduwé pedang kudu ngedol jasé kanggo
tuku pedang. 37 Awit, pretyayaa! Tulisan nang
Kitab sing uniné: ‘Dèkné bakal dianggep wong
ala,’ bakal klakon karo awakku. Lan apa sing
ketulis kuwi saiki klakon tenan.”
38 Para murid terus semaur: “Gusti, lah iki ènèng
pedang loro.”
Gusti Yésus ngomong: “Wis tyukup!”

Gusti Yésus ndedonga nang gunung Olèf

39 Gusti Yésus terus metu sangka kuta Yérusalèm
lan kaya lumrahé Dèkné munggah nang gunung
Olèf. Para murid pada mèlu. 40 Kadung wis tekan
nggoné, Gusti Yésus ngomong: “Pada ndedongaa
supaya ora kenèng panggoda.”
41 Gusti Yésus terus mlaku rada adoh sangka
kono, kira-kira adohé sak balangan watu.
42 Dèkné terus sedeku ndonga ngomong: “Duh
Bapakku, nèk Kowé gelem, mbok kasangsaran
iki disingkirké sangka Aku! Nanging, aja sampèk
kekarepanku, nanging kekarepanmu sing kudu
keturutan.” 43 (Terus ènèng mulékat sangka
swarga ngétok marang Gusti Yésus lan nguwatké
Dèkné. 44 Gusti Yésus jan wedi banget, mulané

terus tambah tenanan sing ndedonga. Kringeté
sampèk kaya getih tumètès nang lemah.)
45 Kadung wis rampung enggoné ndedonga,
Gusti Yésus terus marani murid-muridé.
Murid-murid mau ketemu ijik pada turu,
sangking sediné. 46 Gusti Yésus terus ngomong:
“Kenèng apa kowé kok pada turu? Pada tangia
lan ndedongaa, supaya ora kenèng panggoda.”

Gusti Yésus dityekel

47 Dongé Gusti Yésus ijik ngomong karo
murid-muridé, terus ènèng wong sak rombongan
teka. Wong-wong kuwi digawa karo Yudas. Yudas
terus marani Gusti Yésus arep ngambung Dèkné.
48 Nanging Gusti Yésus ngomong: “Yudas, apa
enggonmu nyekel Anaké Manungsa nganggo
ambung iki?”
49 Kadung murid-muridé Gusti Yésus weruh
lelakon kuwi terus ngomong: “Gusti, apa éntuk
diantem karo pedang waé?” 50 Sakwijiné murid
terus nyabet slafé Imam Gedé karo pedang,
sampèk kupingé sing tengen tyepol.
51 Nanging Gusti Yésus ngomong: “Wis, seméné
waé!” Kupingé wongé terus didemèk, terus bisa
waras menèh.
52 Gusti Yésus terus ngomong marang para
pengarepé imam lan para kumendané sekauté
Gréja Gedé lan para penuntuné bangsa Ju sing

pada teka nang kono arep nyekel Dèkné: “Apa
Aku iki mbok kira wong nakal, kok arep nyekel
Aku nganggo pedang lan pentung? 53 Apa Aku
saben dina ora nang Gréja Gedé karo kowé.
Kenèng apa Aku kok ora mbok tyekel nang
kono? Nanging pantyèn wis tekan waktumu lan
waktuné pangwasané pepeteng tumandang.”

Rasul Pétrus nyélaki Gusti Yésus

54 Sakwisé Gusti Yésus dityekel, Dèkné terus
digawa nang omahé Imam Gedé. Rasul Pétrus
ngetutké sangka kadohan. 55 Wong-wong pada
nggawé bediyang nang tengahé latar kono terus
pada njagong ngubengi bediyangé. Rasul Pétrus
terus mèlu njagong nang kono. 56 Sakwijiné slaf
wédok weruh rasul Pétrus nang padangé geni,
terus ngematké dèkné karo ngomong: “Wong
kuwi uga mèlu Yésus!”
57 Nanging rasul Pétrus sélak ngomong: “Aku
ora kenal blas karo wong kuwi!”
58 Ora let suwi ènèng wong liyané weruh
rasul Pétrus terus ngomong: “Kowé uga muridé
Yésus!”
Nanging rasul Pétrus semaur: “Ora, dudu aku!”
59 Kira-kira let sak jam ènèng wong liyané
menèh sing ngomong banter: “Pantyèn wong
kuwi muridé Yésus, awit dèkné ya wong Galiléa!”

60 Nanging rasul Pétrus semaur: “Kowé
ngomong apa kuwi? Aku ora ngerti apa sing
mbok omong kuwi!”
Rasul Pétrus durung sampèk rampung sing
ngomong kuwi, kok terus ènèng jago kluruk.
61 Gusti Yésus terus nolèh lan ndelokké rasul
Pétrus. Rasul Pétrus terus kélingan marang
tembungé Gusti: “Ing dina iki, sakdurungé jago
kluruk, kowé bakal nyélaki Aku ping telu.” 62 Rasul
Pétrus terus metu sangka kono karo nangis
kelara-lara.

Gusti Yésus digawé sembrana

63 Wong-wong sing nyekel Gusti Yésus terus
pada moyoki lan nggebuki Dèkné. 64 Mripaté
ditutupi terus dikeplaki lan ditakoni: “Jaréné
kowé nabi, bedèken sapa sing ngeplaki Kowé?”
65 Wong-wong sing njaga kuwi pada moyoki Gusti
Yésus nganggo tembung liya-liyané menèh.

Gusti Yésus nang ngarepé Kruton Agama

66 Ing ésuké para pengarepé wong Ju, para
pengarepé imam lan para guru Kitab pada
nglumpuk. Gusti Yésus terus digawa nang
ngarepé Kruton Agama. 67 Wong-wong terus
takon marang Gusti Yésus ngomong: “Apa kowé
kuwi Kristus tenan!”

Gusti Yésus semaur: “Senajan Aku ngomong,
kowé ya ora bakal ngandel. 68 Senajan Aku takona
apa-apa, kowé ya ora bakal pada mangsuli.
69 Nanging saiki Anaké Manungsa bakal njagong
nang tengené Gusti Allah sing kwasa déwé.”
70 Wong-wong terus takon: “Dadiné Kowé
Anaké Gusti Allah?”
Gusti Yésus semaur: “Kowé déwé sing ngomong
ngono!”
71 Wong-wong terus ngomong: “Awaké déwé
wis ora mbutuhké seksi menèh. Awaké déwé wis
krungu sangka tembungé Dèkné déwé.”

Gusti Yésus nang ngarepé gramang Pilatus

23 1 Wong kabèh mau terus pada ngadek
lan nggawa Gusti Yésus nang ngarepé
gramang Pilatus. 2 Nang kono wong-wong pada
nyalahké Dèkné, ngomong: “Awaké déwé wis
ngerti nèk wong iki nyasarké rayat. Dèkné
ngojok-ojoki wong supaya ora mbayar belasting
marang ratuné, awit Dèkné déwé ngakuné
Kristus, ratu.”
3 Gramang Pilatus terus takon marang Gusti
Yésus: “Apa kowé kuwi ratuné bangsa Ju?”
Gusti Yésus semaur: “Bener, pantyèn
mengkono!”
4 Gramang Pilatus terus ngomong marang
para pengarepé imam lan wong okèh sing nang

kono: “Nèk manut pinemuku wong iki ora salah
apa-apa.”
5 Nanging wong-wong ngetyek waé ngomong:
“Wong iki mulangi wong-wong kongkon pada
mbruntak, molai nang bawah Galiléa terus nang
sak Yudéa lan saiki sampèk tekan kéné.”

Gusti Yésus nang ngarepé ratu Hérodès

6 Kadung gramang Pilatus krungu omongé
wong-wong mau, dèkné terus takon: “Apa wong
iki tekané sangka Galiléa?” 7 Bareng krungu nèk
Gusti Yésus kuwi sangka panggonan pengurusané
ratu Hérodès, dèkné terus ngongkon nggawa
Gusti Yésus nang nggoné ratu Hérodès, sing
ing waktu kuwi ndilalahé nang kuta Yérusalèm.
8 Kadung ratu Hérodès weruh Gusti Yésus,
dèkné bungah banget, awit wis suwi krungu
bab Dèkné, mulané kepéngin weruh déwé.
Malah dèkné ngarep-arep bisaa weruh Gusti
Yésus nindakké mujijat. 9 Mulané ratu Hérodès
ngetokké pitakonan pirang-pirang marang Gusti
Yésus, nanging Dèkné ora gelem semaur apa-apa.
10 Para pengarepé imam lan para guru Kitab
uga nang kono lan pada nyalahké Gusti Yésus
nganggo prekara-prekara sing abot. 11 Gusti
Yésus digawé sembrana karo ratu Hérodès lan
para soldat. Dèkné terus dienggoni penganggoné
ratu terus digawa balik menèh nang ngarepé

gramang Pilatus. [12] Wiwit dina iku ratu Hérodès
lan gramang Pilatus pada kekantyan menèh,
mauné memungsuhan.

Gusti Yésus nampa setrapan pati

[13] Gramang Pilatus terus ngumpulké para
pengarepé imam, para penuntun lan uga rayaté.
[14] Dèkné terus ngomong marang wong-wong:
“Kowé nggawa wong iki nang nggonku lan kowé
ngomong nèk wong iki nyasarké rayat. Wongé
wis tak takoni nang ngarepmu, nanging aku ora
nemu salah blas sing mbok omongké. [15] Uga ratu
Hérodès ora nemu salah apa-apa, awit dèkné
ngongkon nggawa Yésus balik nang nggonku
menèh. Wong iki ora nglakoni salah apa-apa
sing marakké Dèkné kudu dikèki setrapan pati.
[16] Mulané wongé arep tak kongkon metyuti waé
terus tak etyulké.” [17] (Wis dadi adat, saben riyaya
Paskah gramang Pilatus ngetokké setrapan siji,
manut penjaluké rayat.)
[18] Wong okèh sing nang kono pada bengok-
bengok: “Wong iku dipatèni! Barabas dietokké.”
[19] Barabas kuwi disetrap, jalaran dèkné mbruntak
nang kuta lan matèni wong.
[20] Jalaran gramang Pilatus kepéngin ngetokké
Gusti Yésus, mulané dèkné ngomong sepisan
menèh marang wong okèh mau. [21] Nanging

wong-wong pada bengok-bengok ngomong:
“Dipentèng waé! Dipentèng!”
22 Gramang Pilatus sampèk ngomong ping
teluné marang wong okèh mau, tembungé:
“Nanging wong iki salahé apa? Aku ora nemu
salahé wong iki sing marakké kudu dipatèni.
Wong iki arep tak kongkon metyuti waé terus tak
etyulké.”
23 Nanging wong-wong malah tambah
bengok-bengok sak kuwaté, ngomong nèk Gusti
Yésus kudu dipentèng. Entèk-entèké wong okèh
mau menang. 24 Gramang Pilatus terus nggawé
putusan ngekèki setrapan pati marang Gusti
Yésus, manut karepé wong okèh mau. 25 Barabas,
sing disetrap jalaran nglakoni pembruntakan
lan matèni wong, dietokké, manut karepé
wong-wong. Gramang Pilatus terus masrahké
Gusti Yésus marang wong okèh mau, supaya pada
nglakoni apa karepé.

Gusti Yésus dipentèng

26 Gusti Yésus terus digawa metu sangka
kuta Yérusalèm. Nang dalan kepetuk wong
sing jenengé Simon, sangka kuta Siréné, arep
mlebu kuta. Simon dityeluk lan dipeksa kongkon
manggul kayu pentèngané nang mburiné Gusti
Yésus.

27 Okèh wong pada ngetutké lakuné Gusti Yésus.
Nang tengahé wong okèh kuwi uga ènèng wong
wédok siji-loro. Wong wédok-wédok mau pada
ngantemi dadané nangisi Gusti Yésus lan pada
sambat. 28 Gusti Yésus terus nolèh lan ngomong
marang wong wédok-wédok mau: “Kowé, wong
wédok Yérusalèm, kowé aja pada nangisi Aku;
tangisana awakmu déwé lan anak-anakmu.
29 Awit bakal ènèng waktuné wong ngomong:
‘Beja tenan wong wédok sing gabuk, sing ora tau
nglairké anak lan ora tau nyusoni bayi!’ 30 Bakal
ènèng waktuné wong pada ngomong marang
gunung-gunung: ‘Aku tibanana,’ lan uga ngomong
marang puntuk-puntuk: ‘Aku hurukana!’ 31 Awit
nèk kaya ngéné penggawéné marang kayu
sing urip, lah kayu sing garing menèh bakal
dikapakké?”
32 Enèng wong nakal loro sing digiring bareng
karo Gusti Yésus, sing uga arep dipatèni.
33 Kadung wis tekan panggonan sing jenengé
“Endas wong,” Gusti Yésus terus dipentèng
bareng karo wong nakal loro mau, siji nang
tengené lan siji nang kiwané. 34 Gusti Yésus terus
ndonga: “Duh Bapakku, salahé wong-wong iki
mbok dingapura, awit ora pada ngerti apa sing
dilakoni.”
Saliné Gusti Yésus terus dipratung nganggo
lotré karo para soldat sing njaga. 35 Wong okèh

pada nyawang lelakon nang kono kuwi. Para
pengarepé bangsa Ju pada moyoki Gusti Yésus,
tembungé: “Dèkné wis nulungi wong liya. Nèk
pantyèn wong kuwi Kristus, kongkonané Gusti
Allah tenan, jajal kono apa bisa nulungi awaké
dèkné déwé.”
36 Soldat-soldat ya pada moyoki terus marani
Gusti Yésus lan ngekèki anggur ketyut. 37 Terus
ngomong: “Nèk Kowé ratuné wong Ju, tulungana
awakmu déwé.”
38 Nang sak nduwuré sirahé Gusti Yésus ènèng
tulisan: “Yésus, ratuné wong Ju.”
39 Salah sijiné wong nakal sing dipentèng
ngolok-olok Gusti Yésus, ngomong: “Nèk Kowé
kuwi Kristus tenan, tulungana awakmu déwé lan
awaké déwé wong loro pisan.”
40 Nanging wong nakal sing liyané nyenèni
kantyané ngomong: “Apa kowé ora wedi blas
karo Gusti Allah, awaké déwé iki éntuk setrapan
pati. 41 Kanggo awaké déwé setrapan iki wis sak
mestiné. Nanging wong iki ora salah apa-apa.”
42 Wongé terus ngomong marang Gusti Yésus:
“Gusti, mbok éling marang aku nèk Kowé wis ing
kratonmu.”
43 Gusti Yésus semaur: “Pretyayaa, dina iki waé
kowé bakal bareng karo Aku mlebu ing Pirdus.”

Ninggalé Gusti Yésus

44 Kira-kira jam rolas awan sak negara kono
kabèh malih peteng ndedet, sampèk jam telu,
awit srengéngéné ketutupan. 45 Kordèn nang
Gréja Gedé suwèk tengahé. 46 Gusti Yésus terus
mbengok banter: “Duh Bapakku, Aku masrahké
nyawaku nang tanganmu!” Sakwisé ngomong
kuwi Dèkné terus ninggal.
47 Kadung kumendané para soldat sing jaga
nang kono weruh lelakon kuwi mau kabèh, dèkné
terus ngluhurké Gusti Allah ngomong: “Nyata
tenan nèk wong iki ora salah.”
48 Wong-wong sing pada teka mbrono kepéngin
weruh lelakon nang kono uga pada weruh kuwi
mau kabèh. Pada rumangsa salah kabèh lan
ngantemi dadané terus pada mulih. 49 Wong
kabèh sing pada kenal karo Gusti Yésus lan uga
wong wédok-wédok sing mèlu Gusti Yésus sangka
Galiléa pada ngadek lan ndelokké lelakon kuwi
kabèh sangka kadohan.

Gusti Yésus dikubur

50 Enèng wong sing jenengé Yosèf, sangka
Arimatéa, kutané wong Ju. Yosèf iki wong apik lan
kajèn, wong pretyaya sing ngarep-arep tekané
Kratoné Allah. Yosèf iki wargané Kruton Agama,
nanging dèkné ora nyetujoni putusané liya-liyané

mau bab Gusti Yésus. [51] (23:50) [52] Yosèf terus
mara nang nggoné gramang Pilatus nyuwun
layoné Gusti Yésus. [53] Yosèf terus ngedunké
layoné sangka kayu pentèngan terus dibuntel
mori alus. Sakwisé kuwi layoné terus dikubur
nang kuburan sing ditatah sangka watu. Kuburan
iki durung tau kanggo. [54] Saiki wis dinané kanggo
tata-tata, awit sedilut menèh wis tiba dina sabat.
[55] Wong wédok-wédok sing mèlu Gusti Yésus
sangka Galiléa ya pada ngetutké Yosèf, mèlu
ngeterké layoné nang kuburan. Wong-wong
kuwi pada weruh déwé sing nyèlèhké layoné
Gusti Yésus. [56] Wong wédok-wédok mau terus
pada mulih lan nyawiské bumbu-bumbu lan
lenga-wangi sing arep dienggo ngusapi awaké
Gusti Yésus.

Esuké, dina sabat, wong-wong mau pada lèrèn
enggoné nyambutgawé, manut wèté dina sabat.

Gusti Yésus tangi sangka pati

24 [1] Ing dinané minggu, ésuk mruput,
wong wédok-wédok mau pada budal
nang kuburan nggawa barang-barangé sing wis
dityawiské kanggo ngrumati layoné Gusti Yésus.
[2] Kadung tekan nggoné, wong-wong weruh nèk
watu sing nutupi kuburané wis diglundungké.
[3] Wong wédok-wédok mau terus mlebu, nanging
layoné wis ora ènèng. [4] Dongé ijik pada ngadek

nang kono lan bingung mikirké prekara kuwi, lah
kok dadakan ènèng wong lanang loro nganggo
salin putih sumeblak ngadek nang ngarepé.
5 Wong wédok-wédok mau kagèt banget terus
pada ndingkluk. Wong lanang loro mau terus
ngomong: “Kenèng apa kowé kok pada nggolèki
wong sing urip nang tengahé wong mati? 6 Dèkné
ora ènèng nang kéné, Dèkné wis tangi. Apa ora
pada kélingan marang tembungé, dongé Dèkné
ijik nang Galiléa. 7 Dèkné lak ngomong ngéné ta:
‘Anaké Manungsa wis pinesti dielungké marang
tangané wong dosa terus dipentèng. Sakwisé
kuwi, ing telung dinané, Dèkné bakal tangi
menèh.’”
8 Wong wédok-wédok mau terus kélingan
marang tembungé Gusti Yésus kuwi. 9 Sakwisé
balik sangka kuburan, wong wédok-wédok mau
terus pada ngomongké bab lelakon kuwi kabèh
marang murid sewelas lan marang liya-liyané.
10 Wong wédok-wédok sing ngomongké bab
lelakon mau yakuwi: Maria Makdaléna, Yohanah
lan Maria, ibuné Yakobus lan wong wédok-wédok
liyané sing uga bebarengan karo wong-wong
mau. 11 Nanging para rasul ora pada ngandel
marang omongé wong-wong kuwi, jaréné
namung ngobrol. 12 Nanging rasul Pétrus terus
gelis-gelis lunga nang kuburan. Kadung nginguk
njeruh dèkné namung weruh moriné nang kono.

Dèkné nggumuné éram-éram, terus mulih karo
mikir-mikir apa sing entas klakon nang kuburan
kono.

Gusti Yésus ngétok marang murid loro

13 Ing dina kuwi ènèng muridé Gusti Yésus
loro sing pada mlaku arep nang désa Emaus.
Désa Emaus kuwi adohé kira-kira rolas kilomèter
sangka kuta Yérusalèm. 14 Karo mlaku wong loro
kuwi pada ngomongké bab sing entas klakon
mau. 15 Dongé ijik omong-omongan ngono kuwi
Gusti Yésus déwé terus teka mbarengi mlaku.
16 Wong loro mau ora nitèni nèk kuwi Gusti
Yésus, embuh kenèng apa kok pada pangling karo
Dèkné. 17 Gusti Yésus terus ngomong: “Kowé
kuwi pada ngomongké apa ta?”

Wong loro mau terus mandek lan kétok sedi.
18 Sing siji, sing jenengé Kléopas, semaur: “Tak
kira namung Kowé déwé sing manggon nang
Yérusalèm sing ora ngerti bab lelakon-lelakon ing
dina-dina sing kepungkur kuwi.”

19 Gusti Yésus terus takon: “Enèng lelakon apa
ta?”

Saurané: “Lelakon bab Gusti Yésus sangka
kuta Nasarèt. Dèkné nabi sing kwasa banget
ing penggawéné lan ing piwulangé, sing kajèn
tenan nang ngarepé Gusti Allah lan nang tengahé
manungsa. 20 Para pengarepé imam lan para

pengarepé bangsané awaké déwé wis pada
netepké setrapan pati marang Dèkné, mulané
terus dipentèng. [21] Awaké déwé kabèh malah wis
njagak-njagakké nèk Dèkné sing bakal ngluwari
bangsa Israèl. Saiki lelakon kuwi malah wis kliwat
telung dina. [22] Malah saiki sedulur-sedulur wédok
sangka golongané awaké déwé pada marakké
awaké déwé kagèt banget. [23] Jaréné mau ésuk
mruput pada budal nang kuburan, nanging ora
nemu layoné Gusti Yésus. Terus pada mulih lan
ngomong nèk weruh mulékat loro. Mulékaté
mau jaréné ngomong nèk Gusti Yésus wis tangi
sangka pati. [24] Kantyané awaké déwé terus pada
budal nang kuburan lan pada nyeksèni déwé nèk
sembarang sing diomong karo sedulur-sedulur
wédok bener kabèh. Nanging kantya-kantya mau
ora weruh Dèkné."
[25] Gusti Yésus terus ngomong marang wong
loro mau: "Kowé kok bodo temen lan angèl
temen pretyaya marang sembarang sing wis
diomongké karo para nabi. [26] Kristus kuwi lak
kudu nglakoni kasangsaran, supaya sakwisé kuwi
kaangkat ing kaluhuran." [27] Gusti Yésus terus
ndunung-ndunungké marang wong loro mau
bab apa sing wis diomong nang Kitab Sutyi bab
Kristus, wiwit sangka kitab-kitabé nabi Moses
nganti tekan kitab-kitabé para nabi liyané.

[28] Kadung wis tyedek karo désa sing arep
diparani, Gusti Yésus étok-étoké arep mlaku
terus. [29] Nanging wong loro mau pada ngalang-
alangi Dèkné ngomong: “Mbok hayuk mampir
nang omahé awaké déwé waé, awit wis surup,
sedilut menèh wis peteng.” Gusti Yésus terus
mlebu nang omahé wong loro mau. [30] Kadung
njagong bebarengan arep mangan, Gusti Yésus
terus njikuk roti lan ndonga, maturkesuwun
marang Gusti Allah. Sakwisé kuwi terus nyuwil
roti, terus dielungké marang wong loro mau.
[31] Sakwat mripaté wong loro mau kebukak terus
bisa nitèni Gusti Yésus, nanging Dèkné wis ngilang
sangka mripaté wong-wong mau. [32] Wong loro
mau terus ngomong: “Wah, mau atiku jan krasa
tenan, dongé Dèkné ndunung-ndunungké isiné
kitab-kitabé nabi Moses lan para nabi liyané.”
[33] Wong loro mau terus terusan ngadek lan balik
menèh nang kuta Yérusalèm. Nang kono pada
ketemu karo rasulé Gusti Yésus sing sewelas,
sing wis pada ngumpul karo murid-murid liyané.
[34] Sing pada ngumpul mau ngomong: “Gusti wis
ngétok marang Simon! Dèkné pantyèn wis tangi
menèh!”
[35] Wong loro sangka désa Emaus mau uga
ngomongké marang para murid sing pada
nglumpuk bab apa sing wis dialami déwé dongé
nang dalan. Uga pada ngomongké nèk ora

pangling karo Gusti Yésus, dongé Dèkné nyuwil roti.

Gusti Yésus ngétok marang murid-muridé

36 Dongé murid-murid mau ijik pada ngomongké bab kuwi terus dadakan waé Gusti Yésus ngadek nang tengahé lan mbagèkké: “Tentrem anaa ing kowé!”
37 Murid-murid kabèh pada kagèt lan wedi, mikiré weruh memedi. 38 Nanging Gusti Yésus ngomong: “Kenèng apa kowé kok pada wedi lan kenèng apa kok pada mangu-mangu? Delokké tangan lan sikilku. Iki pantyèn Aku tenan. Demèken déwé kéné awakku. Apa memedi nduwé daging lan balung kaya Aku iki. Kowé weruh déwé ta?” 39 (24:38)
40 Sak barengé ngomong ngono kuwi Gusti Yésus nduduhké tangané lan sikilé. 41 Jalaran murid-muridé durung ngandel sangking bungah lan nggumuné, Gusti Yésus terus takon: “Apa nang kéné ènèng apa-apa sing kenèng dipangan?” 42 Murid-muridé terus nggawa iwak gorèngan sak iris. 43 Iwak sak iris mau terus dipangan nang ngarepé murid-muridé karo Gusti Yésus.
44 Sakwisé kuwi Gusti Yésus terus ngomong ngéné marang murid-muridé: “Prekara-prekara iki wis tak omongké marang kowé dongé Aku ijik

bebarengan karo kowé. Aku wis ngomong nèk
kabèh sing wis ditulis bab Aku nang kitabé nabi
Moses lan kitabé para nabi liyané lan uga nang
kitab Masmur kudu klakon.”
45 Sakwisé kuwi Gusti Yésus terus mbukak
pikirané murid-muridé, supaya pada dunung
marang Kitab Sutyi. 46 Gusti Yésus ngomong:
“Nang Kitab Sutyi wis ketulis nèk Kristus kudu
nglakoni sangsara lan tangi menèh sangka pati
ing telung dinané. 47 Uga wis ketulis nèk Jenengé
Kristus bakal dikabarké marang kabèh bangsa,
nèk Gusti Allah ngekèki pangapura marang wong
sing pada ngakoni dosa-dosané lan pada nglakoni
urip sing anyar. Kabar iki bakal digelarké molai
nang kuta Yérusalèm. 48 Lah kowé kabèh wis
nyeksèni bab prekara kuwi mau kabèh. 49 Lan
Aku déwé bakal ngekèki marang kowé apa sing
wis dijanji karo Bapakku. Mulané kowé aja pada
lunga sangka kuta Yérusalèm ndisik, nanging
pada ngentènana tekané kekuwatan sangka
swarga kanggo kowé.”

Gusti Yésus munggah swarga

50 Sakwisé kuwi Gusti Yésus terus nggawa
murid-muridé metu sangka kuta Yérusalèm
nang panggonan tyedek karo désa Bétani. Nang
kono Gusti Yésus terus ngunggahké tangané
lan mberkahi murid-muridé. 51 Sak barengé

mberkahi mau, Gusti Yésus kaangkat munggah
nang swarga, pisah sangka para muridé.
52 Murid-muridé terus pada sujut nyembah
marang Dèkné, terus balik nang kuta Yérusalèm
karo ati sing bungah banget. 53 Murid-murid
mau terus ora lunga sangka Gréja Gedé lan pada
memuji lan maturkesuwun marang Gusti Allah.

KABAR KABUNGAHAN SANGKA GUSTI ALLAH MITURUT

YOHANES

Tembungé Gusti Allah sumberé urip

1 [1] Sakdurungé jagat digawé, Tembung wis
ènèng. Tembung iki mauné nang nggoné
Gusti Allah lan Tembung iki ya pantyèn Gusti
Allah. [2] Sakdurungé jagat ènèng, Tembung wis
dadi siji karo Gusti Allah. [3] Sembarang ènèngé
sangka Tembung lan tanpa Tembung ya ora
ènèng apa-apa. [4] Tembung kuwi sumberé urip lan
urip kuwi dadi pepadangé manungsa. [5] Pepadang
semlorot ing pepeteng lan pepeteng ora bisa
matèni.

Yohanes nggawèkké dalan Gusti Yésus

[6] Enèng sakwijiné wong sing jenengé Yohanes.
Yohanes iki sing dikongkon karo Gusti Allah dadi
seksiné Pepadang. Tekané Yohanes namung
kanggo ndunungké marang wong-wong, supaya
pada pretyaya marang Pepadang iki. [7] (1:6)
[8] Yohanes déwé dudu Pepadang. Dèkné namung
ngabarké Pepadang kuwi sapa. [9] Pepadang sing
sejati iki arep teka lan madangi kabèh manungsa.

10 Tembung wis teka nang jagat. Nanging
senajana jagat iki ènèngé sangka Dèkné, jagat
ora nitèni Dèkné. 11 Tembung nekani bangsané
déwé, nanging bangsané déwé ora gelem nampa
Dèkné. 12 Nanging kabèh wong sing nampa
Dèkné lan pretyaya marang Dèkné pada diaku
anak karo Gusti Allah. 13 Bisané dadi anaké Gusti
Allah kuwi ora jalaran manungsa sing nglairké
ora, nanging jalaran lair sangka Gusti Allah.
14 Tembung dadi manungsa wujut daging lan
kulit. Dèkné manggon tyampur karo awaké déwé.
Awaké déwé pada nyeksèni gedéné kwasané,
sing namung Anaké sing ora ènèng tunggalé lan
sing kebek kawelasan lan kabeneran, bisa nampa
sangka Bapaké.
15 Ya iki sing diomong karo Yohanes, dongé
dèkné ngabar-ngabarké, ngomong: “Ya wong
iki sing tak omong, dongé aku ngomong: ‘Sak
mburiku bakal ènèng wong teka, nanging Dèkné
luwih ndisik tenimbang aku, awit Dèkné wis
ènèng sakdurungé aku lair.’”
16 Kabetyikané Anaké Gusti Allah gedé banget.
Sangka lubèré kabetyikan kuwi awaké déwé
kabèh saben dina nampa berkah tanpa mandek.
17 Bener, wèt-wèté Gusti Allah tekané karo nabi
Moses, nanging Gusti Yésus Kristus sing nggawa
kabetyikané lan kawujutané Gusti Allah marang
awaké déwé. 18 Ora ènèng wong siji waé sing tau

weruh Gusti Allah, nanging Anaké, sing ora ènèng tunggalé, sing wujut Gusti Allah lan dadi siji karo Bapaké, Dèkné sing ngétokké Gusti Allah marang awaké déwé.

Tembungé Yohanes bab Kristus

19 Para penggedéné wong Ju nang kuta Yérusalèm pada kongkonan para imam lan para peladèné Gréja Gedé nang nggoné Yohanes. Kongkon takon, dèkné kuwi sakjané sapa.
20 Yohanes saurané ya blaka waé: dèkné ngakoni nèk dudu Kristus.
21 “Lah kowé kuwi sapa? Apa kowé kuwi menawa nabi Elia?”
“Dudu!”
“Apa kowé kuwi nabi sing kudu teka?”
“Ya dudu!”
22 “Lah sapa? Mbok ngomong ta? Lah mengko awaké déwé kongkon ngomong apa karo wong-wong sing ngongkon awaké déwé?”
23 Yohanes semaur nganggo tembungé nabi Yésaya:
“Aku iki swara sing tyeluk-tyeluk nang wustèn:
dalané dirata kanggo Gusti!”
24 Wong-wong sing pitakonan marang Yohanes kuwi uga wong Farisi. 25 Wong Farisi iki terus pada takon menèh marang Yohanes: “Lah nèk kowé dudu Kristus lan dudu nabi Elia lan dudu

nabi sing kudu teka, lah kowé kok mbaptisi
wong-wong?”
[26] Yohanes semaur: “Kowé pada ngerti nèk aku
mbaptis karo banyu, nanging nang tengahmu
ènèng sakwijiné wong sing kowé durung
kenal. [27] Ora suwi menèh kowé bakal weruh
penggawéné Dèkné. Nanging aku aja dipadakké
karo Dèkné, awit nalèni sepatuné Dèkné waé aku
durung pantes.”
[28] Wong-wong sing pitakonan kuwi mau nang
désa Bétani, nang wétané laut Yordan. Yohanes
mbaptisi wong-wong nang laut iki.

Gusti Yésus Tyempéné Gusti Allah

[29] Ing ésuké Yohanes weruh Gusti Yésus marani
dèkné. Yohanes terus ngomong: “Delokké kaé!
Ya iku Tyempéné Gusti Allah sing nebus dosané
manungsa. [30] Ya wong iki sing tak omong kaé, nèk
Dèkné bakal teka sak mburiku, nanging ènèngé
wis kawit mbiyèn, sakdurungé aku lair. [31] Aku
déwé mauné ya durung nitèni Dèkné. Nanging
enggonku mbaptis karo banyu kuwi supaya
bangsa Israèl bisa nitèni Dèkné kuwi sapa.”
[32] Yohanes terus ngomong menèh: “Aku weruh
Roh Sutyi kaya manuk dara medun sangka langit
terus méntyloki Dèkné. [33] Mauné aku ora nitèni
Dèkné. Nanging Gusti Allah sing ngongkon aku
mbaptis karo banyu, Gusti Allah déwé ngomong

marang aku: ‘Nèk kowé weruh Roh Sutyi medun
terus méntyloki wong, ya wong kuwi sing bakal
mbaptis karo Roh Sutyi!’ [34] Saiki aku wis weruh
déwé karo mripatku, mulané aku ngerti tenan
nèk Dèkné kuwi Anaké Gusti Allah.”

Murid-muridé Gusti Yésus sing ndisik déwé

[35] Ing ésuké Yohanes ya nang kono menèh karo
murid loro. [36] Kadung Gusti Yésus liwat, Yohanes
terus nyawang Dèkné karo ngomong: “Yakuwi
Tyempéné Gusti Allah sing bakal dadi kurbané
manungsa.”
[37] Murid loro mau krungu Yohanes ngomong
ngono, mulané terus pada mèlu Gusti Yésus.
[38] Gusti Yésus nolèh mburi weruh wong loro mau
mèlu Dèkné terus takon: “Kowé pada arep nang
endi?”
Wongé pada semaur: “Guru, omahmu nang
endi?”
[39] Gusti Yésus semaur: “Hayuk mèlu Aku,
mengko kowé lak weruh déwé!” Mulané terus
pada mèlu lan pada weruh omahé sing dienggoni
Gusti Yésus. Mbenginé pada nginep nang kono,
awit tekané wis soré, kira-kira jam papat.
[40] Murid loro mau sing krungu sangka Yohanes
terus mèlu Gusti Yésus, sing siji jenengé Andréas,
seduluré Simon Pétrus. [41] Esuké Andréas terus
gelis-gelis nggolèki Simon, diomongi: “Awaké

déwé wis kepetuk karo Kristus, Juru Slamet sing
wis dijanji karo Gusti Allah!” 42 Andréas terus
ngeterké Simon nang nggoné Gusti Yésus.
Gusti Yésus nyawang Simon terus ngomong:
“Kowé kuwi lak Simon anaké Yohanes ta? Saiki
kowé tak jenengké Kéfas!” (Tembung Kéfas kuwi
tunggalé waé karo Pétrus, tegesé: watu.)
43 Esuké Gusti Yésus kepéngin budal nang
Galiléa. Nang kana Dèkné kepetuk karo Filipus.
Gusti Yésus terus ngomong: “Filipus, hayuk mèlua
Aku!” 44 Filipus kuwi manggoné nang Bètsaida,
tunggalé waé karo Andréas lan Pétrus. 45 Filipus
kadung ketemu karo Natanaèl terus ngomong:
“Awaké déwé wis kepetuk karo Yésus, anaké
Yosèf, wong Nasarèt. Wong iki sing diomong nang
Kitab karo nabi Moses lan nabi liya-liyané.”
46 Natanaèl semaur: “Wong Nasarèt? Ah, sapa
sing ngandel nèk Nasarèt kuwi ngetokké barang
betyik!”
Filipus semaur: “Mbok hayuk dititèni déwé ta.”
47 Gusti Yésus weruh Natanaèl teka terus
ngomong: “Wah, ya iki sing jenengé wong jujur,
wong sing kenèng dipretyaya. Ya iki turunané
wong Israèl tenan!”
48 Natanaèl terus semaur: “Lo, lah Kowé kok
ngerti aku iki sapa Gusti?”

Gusti Yésus semaur: “Sakdurungé Filipus ngejèk
kowé, Aku wis weruh kowé, dongé kowé njagong
nang ngisoré wit anjir.”
49 Natanaèl terus ngomong: “Gusti, ya Kowé
kuwi Anaké Gusti Allah tenan. Kowé ratuné
bangsa Israèl!”
50 Gusti Yésus semaur: “Apa kowé ngomong
ngono kuwi jalaran Aku ngomong nèk Aku weruh
kowé njagong nang ngisor wit anjir? Dititèni ta!
Kowé bakal weruh lelakon-lelakon liyané sing
nggumun-nggumunké ngungkul-ungkuli iki.”
51 Gusti Yésus terus ngomong menèh: “Titènana
déwé ta! Kowé bakal weruh langit menga lan
weruh mulékat-mulékaté Gusti Allah pada
munggah-medun ngladèni Anaké Manungsa.”

Kawinan nang kuta Kana

2 1 Let rong dina nang Kana, sakwijiné kuta
nang bawah Galiléa, ènèng kawinan.
Ibuné Gusti Yésus nang kono. 2 Gusti Yésus lan
murid-muridé uga éntuk undangan, mulané ya
pada nang kono mbarang. 3 Kadung ombèné wis
entèk ibuné Gusti Yésus terus ngomong marang
Dèkné: “Yésus, wong-wong kentèkan anggur.”
4 Gusti Yésus semaur: “Bu, iki urusanmu
apa urusanku. Waktuku durung teka kanggo
tumandang.”

5 Ibuné Gusti Yésus terus ngomong marang para
peladèn: “Apa tembungé Yésus marang kowé
pada ditandangi.”
6 Nang kono ènèng kendi watu gedé-gedé
nenem. Kendi siji bisa ngemot kira-kira satus
liter. Kendi-kendi kuwi wadah banyu wisuhan
sutyi, manut pernatané agamané wong Ju.
7 Gusti Yésus terus ngongkon para peladèn
ngisèni kendi-kendiné karo banyu. Kendiné terus
diisèni kabèh sampèk kebek. 8 Gusti Yésus terus
ngomong: “Njikuka setitik dikèkké pengarepé
pésta kongkon ngityipi!” Peladèné ya manut waé.
9 Pengarepé pésta ora ngerti blas bab sembarang
iki. Sing ngerti ya namung para peladèn sing
ngisèni kendiné. Kadung pengarepé pésta ngityipi
banyuné sing wis dadi anggur, dèkné terus
ngomong marang mantèné lanang: 10 “Lumrahé
ombèn sing énak déwé disuguhké ndisik, lah nèk
wong-wong wis warek terus sing ora patèka énak
dietokké. Lah iki sing énak déwé mandak mbok
suguhké kèri!”
11 Tanda nang kuta Kana nang bawah Galiléa iki
tanda sing ndisik déwé, kanggo ngétokké sepira
gedéné kwasané Gusti Yésus. Murid-muridé
terus pada pretyaya marang Dèkné.
12 Sakwisé kuwi Gusti Yésus terus budal
nang kuta Kapèrnakum, bareng karo ibuné,

sedulur-seduluré lan murid-muridé. Nanging ora
nginep suwi nang kono.

Gusti Yésus mèlu nang Gréja Gedé nang Yérusalèm

13 Saiki wis nyedeki riyaya Paskahé wong
Ju. Mulané Yésus budal nang Yérusalèm.
14 Nang lataré Gréja Gedé kono Gusti Yésus
weruh wong-wong dodolan. Enèng sing dodol
sapi, liyané dodol wedus lan uga ènèng sing
dodol manuk dara. Sing tukang ngijoli duwit
mbarang ya ènèng. 15 Gusti Yésus terus nggawé
petyut nganggo tali. Wong-wong sing dodolan
wedus-sapi terus dikongkon lunga sangka
kono, sak kéwan-kéwané mbarang. Duwité
sing tukang ngijoli duwit disebar nang lemah
lan méja-méjané diglémpang-glémpangké
kabèh. 16 Sing dodol manuk dara disenèni
ngéné: “Digawa lunga kabèh daganganmu kuwi!
Omahé Bapakku aja digawé pasar!” 17 Kadung
murid-muridé weruh lelakon iki, terus pada
kélingan tulisan nang Kitab sing ngomong ngéné:
“Gusti, katrésnanku marang omahmu kaya geni
murup.”
18 Para pengarepé wong Ju terus ngomong:
“Kowé kuwi sapa kok wani ngongkon wong-wong
lunga? Awaké déwé kepéngin weruh tandané.”

[19] Gusti Yésus semaur: “Mbok Gréja Gedé iki
dibubrah ta, sakjeroné telung dina bakal tak
dekné menèh.”
[20] “Telung dina?” wong-wong mau semaur.
“Patang puluh nem taun suwéné wong-wong
nggawé Gréja iki, lah Kowé kok wani ngomong
nèk bisa ngedekké ing telung dina?”
[21] Sakjané Gusti Yésus ora ngomongké bab
Gréja Gedé iki, nanging bab badané Dèkné déwé.
[22] Let suwi, dongé Gusti Yésus wis tangi menèh
sangka pati, murid-muridé terus pada kélingan
sing diomong karo Gusti Yésus iki.
[23] Dongé riyaya Paskah Gusti Yésus nindakké
tanda-tanda sing nggumun-nggumunké nang
Yérusalèm kono. Mulané wong okèh terus pada
pretyaya marang Dèkné. [24] Nanging Gusti Yésus
déwé ora ngandel marang wong-wong kuwi, awit
Dèkné ngerti atiné siji-sijiné. Ora usah ènèng
sing ngomongi Dèkné apa-apa, Gusti Yésus déwé
ngerti njeroné atiné manungsa. [25] (2:24)

Bab lair sepisan menèh

3 [1] Enèng wong Farisi sing jenengé Nikodémes,
pengarepé agama Ju. [2] Ing sakwijiné wengi
Nikodémes mara nang nggoné Gusti Yésus
ngomong: “Gusti, awaké déwé ngerti nèk
enggonmu mulangi awaké déwé kuwi sangka
kongkonané Gusti Allah déwé. Awit nèk dudu

Gusti Allah déwé sing ngongkon Kowé, Kowé ora
bisa ngekèki tanda-tanda sing nggumunké.”
3 Gusti Yésus terus semaur: “Dirungokké sing
apik: ora ènèng wong bisa ngrasakké Kratoné
Gusti Allah, nèk wong kuwi ora lair sepisan
menèh.”
4 Nikodémes takon: “Mosok wong wis tuwa
bisa lair menèh? Lah kepriyé kuwi? Mosok mlebu
nang wetengé ibuné terus dilairké menèh?”
5 Gusti Yésus semaur: “Iki dirungokké sing apik
tenan! Sapa sing ora lair sangka banyu lan sangka
Roh Sutyi ora bakal bisa mlebu Kratoné Gusti
Allah. 6 Manungsa kuwi ya namung bisa nglairké
urip kamanungsan, nanging sing lairé sangka
Roh Sutyi kuwi urip ing roh. 7 Mulané kowé
aja nggumun Aku mau ngomong: ‘Kowé kudu
dilairké sepisan menèh!’ 8 Angin kaé mlakuné sak
karepé. Awaké déwé krungu swarané, nanging
ora weruh sangka ngendi tekané lan nang endi
parané. Wong sing dilairké menèh karo Roh Sutyi
ya kaya ngono kuwi.”
9 Nikodémes terus ngomong: “Lah kaya ngono
kuwi bisané kepriyé?”
10 Gusti Yésus semaur: “Kowé kuwi lak sakwijiné
guru sing kesuwur banget ta nang Israèl? Lah bab
kaya ngono waé kok ora dunung. 11 Ngandela
ta, Aku ngerti apa sing tak omong lan Aku
ngomongké bab sing Aku weruh déwé. Nanging

kowé pada ora pretyaya marang Aku. [12] Bab
sing dialami manungsa ing saben dinané waé
kowé ora pada pretyaya, lah nèk Aku ngomongké
bab sing sangka swarga menèh kowé ngandela!
[13] Durung tau ènèng wong siji waé munggah
nang swarga, kejaba namung Anaké Manungsa
sing tekané sangka swarga medun nang jagat
kéné.
[14] “Kowé ngerti déwé ta, nabi Moses mbiyèn
nang wustèn nggawé ula-ulaan terus diunggahké
duwur nang kayu, supaya wong-wong sing
dityokot ula nèk nyawang ula-ulaan kuwi ora bisa
mati; Anaké Manungsa uga bakal diunggahké
nang kayu, kaya ulané nabi Moses kuwi. [15] Dadiné
sapa sing pretyaya marang Dèkné bakal nduwèni
urip langgeng. [16] Awit katrésnané Gusti Allah
marang manungsa gedé banget, nganti Dèkné
masrahké Anaké sing ora ènèng tunggalé, supaya
saben wong sing pretyaya marang Dèkné ora tiba
ing karusakan, nanging nduwèni urip langgeng.
[17] Gusti Allah enggoné ngongkon Anaké medun
nang jagat kéné ora kongkon nyalahké manungsa,
nanging kongkon dadi Juru Slameté manungsa.
[18] “Sapa sing pretyaya marang Dèkné ora
bakal disalahké, nanging sapa sing ora gelem
pretyaya kuwi wis disalahké, awit ora pretyaya
marang jenengé Anaké Gusti Allah sing ora
ènèng tunggalé. [19] Salahé manungsa kuwi

ngéné: Pepadang teka nang jagat kéné, nanging
manungsa malah pada seneng marang pepeteng
tenimbang marang pepadang, awit klakuané ala.
20 Pantyèn, lumrahé, wong sing nglakoni ala kuwi
ora seneng marang pepadang lan sak inter-interé
nglungani pepadang, awit wedi nèk salahé
konangan. 21 Nanging wong sing nglakoni sing
bener kuwi malah nggolèki pepadang, supaya
bisa kétok nèk sing dilakoni dèkné kuwi manut
kekarepané Gusti Allah."

Gusti Yésus lan Yohanes Pembaptis

22 Sakwisé kuwi Gusti Yésus lan murid-muridé
pada budal nang bawah Yudéa. Suwéné nang
kono Gusti Yésus mbaptisi wong-wong sing
pretyaya. 23 Yohanes uga mbaptisi wong-wong,
awit dèkné durung dilebokké nang setrapan.
Yohanes mbaptis nang désa Enon, tyedek karo
kuta Salim, awit nang kono okèh banyuné.
Wong-wong pada teka mbrono lan pada dibaptis.
24 (3:23)
25 Saiki murid-muridé Yohanes Pembaptis pada
bantah-bantahan karo wong Ju liyané bab wisuh
sutyi. 26 Mulané murid-muridé mau terus mara
nang nggoné Yohanes ngomong: "Guru, wong
sing mbok omongké kaé, sing kepetuk karo kowé
nang abrahané laut Yordan kaé lo, Dèkné mbaptis

wong-wong mbarang lan wong okèh sing mara
mbrono.”
[27] Yohanes semaur: “Ya malah apik ta?
Manungsa kuwi bisané nduwé apa-apa namung
jalaran Gusti Allah ngekèki. [28] Kowé wis pada
krungu déwé nèk aku iki dudu Kristus. Aku
namung dikongkon teka ndisik nggawèkké dalan
Dèkné. [29] Mantèn wédok kuwi sing nduwèni ya
namung mantèné lanang. Kantyané mantèné
lanang bungah banget nèk weruh mantèné lega.
Kaya ngono uga aku iki. Saiki aku bungah tenan.
[30] Aku suwi-suwi kudu mundur, malah Dèkné sing
kudu maju.
[31] “Aku iki mung wong jagat kéné, mulané sing
tak omong ya manut tyarané jagat. Dèkné tekané
sangka swarga, mulané Dèkné ngungkuli sak
kabèhé. [32] Sing dirembuk Dèkné kuwi barang
sing Dèkné weruh lan krungu déwé, nanging
ora ènèng sing pretyaya. [33] Wong sing pretyaya
marang Dèkné kuwi pada ngakoni nèk Gusti Allah
bener sak kabèhé. [34] Pantyèn, sing dikongkon
karo Gusti Allah kuwi mesti ya namung ngetokké
tembungé Gusti Allah. Gusti Allah sing ngekèki
Rohé tanpa wates marang Dèkné. [35] Gusti
Allah Bapaké nrésnani Anaké lan sembarang
wis dipasrahké marang Dèkné. [36] Wong sing
pretyaya marang Anaké Gusti Allah kuwi nduwèni
urip langgeng, sing ora gelem pretyaya ora

bakal ngrasakké urip iki, nanging bakal nyangga
setrapané Gusti Allah sak terusé.”

Gusti Yésus omong-omongan karo wong wédok sangka bawah Samaria

4 [1] Wong Farisi pada krungu nèk sing mèlu
lan sing dibaptis karo Gusti Yésus okèhé
ngungkuli sing mèlu Yohanes. (Sakjané sing
mbaptis dudu Gusti Yésus déwé, nanging
murid-muridé.) Kadung Gusti Yésus krungu bab
iki, Dèkné terus lunga sangka bawah Yudéa lan
balik menèh nang bawah Galiléa. [2] (4:1) [3] (4:1)
[4] Dèkné kudu liwat bawah Samaria.
[5] Kira-kira jam rolas awan Dèkné tekan sakwijiné
kuta nang Samaria sing jenengé Sikar, ora adoh
karo keboné Yosèf mbiyèn sing dikèki karo Yakub,
bapaké. Nang kebon kono ènèng sumuré, yakuwi
sumuré Bapa Yakub. Sangking keselé, Gusti Yésus
terus lèrèn nang kono. Dèkné njagong nang
pinggiré sumur mau. [6] (4:5)
[7] Ora let suwi ènèng wong wédok Samaritan
teka arep nimba banyu. Iku dongé Gusti
Yésus njagong déwé nang sumur kono, awit
murid-muridé pada lunga nang kuta tuku pangan.
Gusti Yésus terus njaluk ngombé marang wongé.
[8] (4:7)
[9] Wong wédoké semaur: “Kowé kuwi wong
Ju, lah kok wani njaluk ngombé marang aku,

wong Samaritan?” (Lumrahé wong Ju ora
omong-omongan karo wong Samaritan.)
10 Gusti Yésus terus ngomong: “Nèk kowé ngerti
pawèhé Gusti Allah lan nèk kowé ngerti sapa sing
njaluk ngombé marang kowé iki, mesti malah
kowé déwé sing bakal njaluk ngombé marang
Aku lan Aku bakal ngekèki kowé banyu sing
marakké urip.”
11 Wong wédok mau terus semaur: “Lah kowé
ora nggawa timba, katik sumuré jeru pisan.
Kepriyé enggonmu arep njikuk banyu sing
marakké urip iki? 12 Sumur iki tinggalané Bapa
Yakub. Dèkné déwé mbiyèn ngombé banyuné
sumur iki, uga anak-anaké lan ingon-ingoné.
Lah apa kowé ngungkuli Bapa Yakub, kok arep
ngekèki banyu sing ngungkuli banyuné Bapa
Yakub?”
13 Gusti Yésus terus ngomong: “Kabèh wong
sing ngombé banyu iki bakal ngelak menèh,
nanging sapa sing ngombé banyu sing sangka
nggonku ora bakal ngelak menèh slawasé. Banyu
sing sangka nggonku ndadèkké sumur sing
mili terus ngetokké banyu sing marakké urip
slawasé.” 14 (4:13)
15 Wong wédoké terus ngomong: “Gusti, mbok
aku dikèki banyu sing mbok omong kuwi ta!
Dadiné aku ora bakal ngelak menèh lan ora usah
mbréné menèh nimba banyu.”

[16] Gusti Yésus ngomong: “Kana bojomu dityeluk
terus balik mbréné menèh!”
[17] Wongé semaur: “Aku ora nduwé bojo Gusti.”
Gusti Yésus terus ngomong: “Pantyèn kowé
ora goroh nèk kowé ngomong ora nduwé bojo.
[18] Awit kowé wis kawin ping lima lan wong sing
saiki manggon karo kowé kuwi dudu bojomu
déwé. Pantyèn kowé ora goroh!”
[19] Wong wédoké ngomong: “Gusti, aku saiki
ngerti nèk Kowé kuwi nabi. [20] Mbah-mbahané
awaké déwé mbiyèn-mbiyèné pada nyembah
Gusti Allah nang gunung iki. Nanging wong Ju
mulangi nèk nyembah Gusti Allah kuwi kuduné
namung nang kuta Yérusalèm. Kuwi sakjané
kepriyé ta?”
[21] Gusti Yésus ngomong: “Yu, ngandela ta, bakal
ènèng wantyiné kowé ora bisa nyembah Gusti
Allah nang gunung kéné lan uga ora bisa nang
Yérusalèm. [22] Kowé kuwi wong Samaritan ora
ngerti sapa sing mbok sembah, nanging awaké
déwé ngerti, awit wong sing bakal nylametké
jagat kuwi tekané sangka bangsa Ju. [23] Ora
dadi sebab nang panggonan endi awaké déwé
sing nyembah Gusti Allah, nanging sing dadi
sebab kuwi kepriyé awaké déwé sing nyembah.
Panyembah sing sak mestiné kuwi panyembah
sing sangka Roh Sutyi lan sangka ati sing resik.
Gusti Allah kepéngin disembah mengkono kuwi.

Pantyèn, wiwit saiki manungsa bisa nyembah
Gusti Allah sing sak beneré. [24] Gusti Allah iku
wujut Roh. Pasembahan sing temenan kuwi ya
pasembahan sing ing roh lan sangka ati sing
resik.”
[25] Wong wédok mau terus ngomong marang
Gusti Yésus: “Aku ngerti nèk Kristus, Juru
Slamet sing dijanji karo Gusti Allah, bakal teka.
Mbésuk nèk Dèkné teka, Dèkné sing bakal
ndunung-ndunungké awaké déwé bab prekara iki
kabèh.”
[26] Gusti Yésus semaur: “Kristus kuwi ya Aku,
sing ngomong karo kowé iki!”
[27] Dongé Gusti Yésus ijik omong-omongan karo
wong wédoké, murid-muridé terus pada teka.
Kabèh kagèt weruh Gusti Yésus omong-omongan
karo wong wédok, nanging ora ènèng sing wani
takon apa perluné lan apa sing diomong.
[28] Wong wédoké malah terus mblayu mulih
nang kuta, kendiné ditinggal nang kono. Tekan
nggoné terus nyeluki wong-wong ngomong:
[29] “Hayuk mèlu aku ta! Aku kepetuk wong
sing ngomongi aku bab kabèh lelakoné uripku,
senajan aku ora kenal wongé. Menawa waé
Dèkné Kristus!” [30] Wong-wong terus pada lunga
sangka kuta marani Gusti Yésus.
[31] Murid-muridé terus ngomong marang Gusti
Yésus: “Gusti, mbok mangan ndisik ta?”

32 “Ora,” Gusti semaur, “Aku nduwé pangan
liyané, nanging kowé ora ngerti apa!”
33 Murid-muridé terus pada takon marang
sakpada-pada: “Apa wis ènèng sing ngekèki
mangan Dèkné ya?”
34 Gusti Yésus semaur: “Panganku kuwi nglakoni
kekarepané Gusti Allah sing ngongkon Aku
lan Aku kudu ngrampungké penggawéanku!
35 Kowé lak ngomong ta: ‘Patang sasi menèh
terus panèn.’ Nanging pada disawang déwé,
sawah-sawahé wis kuning kudu dienèni. 36 Sing
tukang panèn wis nampa upahé. Wis nglebokké
panènané penggawéané, yakuwi wong-wong
sing pada nampa urip langgeng. Saiki sing nyebar
lan sing panèn pada bungah kabèh loro. Bener
sing ngomong: ‘Sing siji nyebar, liyané panèn.’
37 (4:36) 38 Kowé kuwi pada tak kongkon ngenèni
sebarané liyané. Liyané sing kemringet, nanging
kowé sing panèn.”
39 Wong Samaritan pirang-pirang sangka kuta
terus pada pretyaya nèk Gusti Yésus kuwi Kristus.
Bisané ngerti ya sangka paseksiné wong wédok
mau, sing ngomong nèk Gusti Yésus ngerti
lelakoné uripé dèkné. 40 Mulané wong-wong
terus pada nyuwun marang Gusti Yésus kongkon
nginep nang kutané. Gusti Yésus ya terus nginep
rong dina nang kono.

41 Wong-wong pada ngrungokké piwulangé
Gusti Yésus, mulané sing pada pretyaya terus
tambah okèh banget. 42 Wong-wong iki pada
ngomong karo wong wédoké: “Awaké déwé saiki
pretyaya tenan, nanging ora namung jalaran
kowé ngomongi awaké déwé, ora, nanging awaké
déwé saiki wis krungu déwé. Mulané awaké
déwé ngerti tenan nèk pantyèn Dèkné Kristus,
sing nylametké jagat.”

Gusti Yésus nambani anaké amtenar gedé

43 Sakwisé rong dina kuwi Gusti Yésus terus
mlaku terus nang bawah Galiléa. 44 Nang Galiléa
kono wong-wong pada bungah banget ditekani
Gusti Yésus, senajan Dèkné déwé ngomong
nèk nabi kuwi nang negarané déwé ora diajèni.
Nanging saiki pada ngerti kwasané Gusti Yésus,
awit dongé pada mèlu nang Yérusalèm wayah
Paskah wong-wong pada weruh Dèkné nindakké
barang sing nggumun-nggumunké. 45 (4:44)
46 Gusti Yésus terus teka nang kuta Kana menèh.
Ya nang kuta iki Gusti Yésus ndadèkké banyu dadi
anggur, dongé Dèkné teka sepisanan nang kéné.
Enèng wong sangka Kapèrnakum sing anaké
lanang lara. Wong iki amtenar gedé nang palèsé
ratuné. 47 Wongé krungu nèk Gusti Yésus wis
balik nang Galiléa, wis ora nang Yudéa menèh.
Anaké wongé lara nemen, wis arep mati, mulané

wongé terus mara nang nggoné Gusti Yésus lan
nyuwun Dèkné supaya mèlu mulih nambani
botyahé. 48 Gusti Yésus mandak ngomong: “Kowé
nèk ora pada weruh tanda karo mripatmu déwé
ora gelem pretyaya!”
49 Nanging wongé ngetyek waé nyuwun Gusti
Yésus: “Mbok melas ta Gusti, hayuk mèlu ta.
Mengko anakku ndak mati!”
50 Gusti Yésus semaur: “Wis, kana mulih waé.
Anakmu wis mari.”
Wongé pretyaya tembungé Gusti Yésus, mulané
terus mulih. 51 Nang dalan dèkné dipapak karo
para peladèné. Para peladèn mau ngomong nèk
botyahé wis mari.
52 Wongé terus takon jam pira botyahé mari.
Wong-wong semaur: “Wingi jam siji!” 53 “Jam
siji!” Wongé terus kélingan nèk iki wantyiné
dongé Gusti Yésus ngomong marang Dèkné:
“Kana mulih! Anakmu wis mari!” Mulané dèkné
lan wong sak omah kabèh pada pretyaya marang
Gusti Yésus.
54 Nang Galiléa kéné iki tanda kwasané Gusti
Yésus sing nomer loro. Lelakon iki ora let suwi
sakwisé Dèkné teka sangka Yudéa.

Gusti Yésus nambani wong ing dina sabat

5 1 Ora let suwi Gusti Yésus budal nang
Yérusalèm, arep mèlu ngguyupi riyayané

wong Ju. [2] Nang Yérusalèm kono, ora adoh karo
Lawang Wedus, ènèng blumbangé, sing ing basa
Ibrani jenengé Betèsda. Blumbang iki diubengi
karo gadri lima. [3] Gadri-gadriné kuwi kebek karo
wong lara sing pating glétak nang kono. Enèng
sing lamur, liyané lumpuh lan uga ènèng sing
pintyang mbarang. Wong-wong iki pada ngentèni
obahé banyuné blumbang kono. [4] Awit ènèng
wantyiné mulékat medun ngobahké banyuné.
Nèk banyuné obah, sapa sing nyemplung ndisik
ya bakal mari, ora perduli apa larané. [5] Nang kono
ènèng wong sing wis lara telung puluh wolu taun
suwéné. [6] Gusti Yésus weruh wongé lan ngerti
nèk wong kuwi wis lara suwi banget, mulané
ditakoni: “Apa kowé kepéngin mari tenan?”
[7] Wongé semaur: “Lah kepriyé, aku ora nduwé
sapa-sapa sing ngedunké aku nèk banyuné obah!
Nèk aku arep nyemplung, aku wis kedisikan
liyané.”
[8] Gusti Yésus terus ngomong marang wongé:
“Kowé ngadeka! Klasamu digulung lan mlakua!”
[9] Wongé terus sakwat mari, nggulung klasané
terus mlaku.
Kuwi tiba dina sabat. [10] Mulané para
penggedéné bangsa Ju terus nyenèni wong sing
ditambani karo Gusti Yésus kuwi, ngomong: “Saiki
lak dina sabat ta? Kowé ora kenèng manggul
klasamu.”

[11] Nanging wongé semaur: “Lah aku dikongkon
karo wong sing nambani aku kongkon manggul
klasaku lan mlaku!”
[12] “Sapa sing ngongkon kowé?”
[13] Nanging wongé ora ngerti sapa sing nambani
dèkné, awit Gusti Yésus wis lunga, jalaran nang
kono wongé malih okèh banget.
[14] Ora let suwi Gusti Yésus kepetuk wongé nang
Gréja Gedé. Gusti Yésus terus ngomong marang
dèkné: “Saiki kowé wis mari ta! Aja nglakoni
barang sing ora apik menèh, mengko kowé
ndak tiba ing kasangsaran sing ngungkul-ungkuli
mauné.”
[15] Wongé terus lunga nang nggoné para
penggedéné bangsa Ju, ngomongi nèk sing
nambani dèkné kuwi Gusti Yésus. [16] Mulané para
penggedé mau arep nyekel Gusti Yésus, awit
Dèkné nambani wong ing dina sabat. [17] Nanging
Gusti Yésus ngomong marang wong-wong kuwi:
“Bapakku ora lèrèn enggoné tandang betyik,
uga ora lèrèn ing dina sabat, mulané Aku uga ya
nulungi wong terus, ora perduli ing dina apa.”
[18] Tembungé Gusti Yésus kuwi marakké para
penggedé tambah jèngkèlé lan pada kepéngin
matèni Dèkné. Wong-wong kepéngin matèni
Gusti Yésus kuwi ora namung jalaran Dèkné nerak
wèté dina sabat, nanging uga jalaran Dèkné

ngarani nèk Gusti Allah kuwi Bapaké, tegesé
Dèkné madakké Dèkné déwé karo Gusti Allah.

Pangwasané Anaké Gusti Allah

19 Gusti Yésus ngomong ngéné marang wong-
wong mau: “Aku arep ngomong sak beneré. Aku
ora bisa nindakké apa-apa sangka karepku déwé,
nanging Aku nuruti karepé Bapakku. Apa sing
ditindakké karo Gusti Allah Bapakku, yakuwi tak
tindakké uga. 20 Bapakku nrésnani Aku. Dèkné
nduduhké sembarang marang Aku, sembarang
sing ditindakké karo Dèkné. Nambani wong
kuwi durung apa-apa. Dèkné bakal nduduhké
lelakon sing ngungkul-ungkuli kuwi, supaya
kowé pada nggumun kabèh! 21 Kaya enggoné
Gusti Allah Bapakku nangèké wong mati bisa
urip menèh, Aku uga ngekèki urip marang
sapa waé sak karepku. 22 Gusti Allah déwé ora
ngrutu sapa-sapa. Kwasa kanggo ngrutu kuwi
wis dipasrahké marang Anaké. 23 Dadiné wong
kabèh kudu ngajèni marang Anaké, kaya enggoné
ngajèni marang Gusti Allah Bapaké. Sapa sing
ora ngajèni marang Anaké ya ora ngajèni marang
Gusti Allah Bapaké sing ngongkon Anaké.”
24 Gusti Yésus terus ngomong menèh: “Kowé
tak omongi sak beneré! Sapa sing ngrungokké
tembungku lan pretyaya marang sing ngongkon
Aku, wong kuwi nduwèni urip langgeng. Dèkné

ora bakal disetrap, awit wis utyul sangka pati lan
mlebu ing urip. [25] Ngandela Aku ta! Ora suwi
menèh sing pada mati bakal krungu swarané
Anaké Gusti Allah. Sapa sing krungu swarané
bakal urip. Sing tak omong iki saiki wis molai
klakon. [26] Gusti Allah Bapaké, sing ngekèki urip
marang sembarang ing donya kéné, Dèkné wis
ngekèkké kwasané marang Anaké, mulané Anaké
uga bisa ngekèki urip marang sembarang ing
donya. [27] Gusti Allah Bapaké uga wis ngekèki
kwasa marang Anaké kanggo ngrutu manungsa,
awit Dèkné kuwi Anaké Manungsa. [28] Aja kagèt
lan aja nggumun! Mbésuk wong-wong sing
wis dikubur bakal krungu swarané. [29] Sing
mauné pada nindakké betyik bakal tangi nampa
kauripan. Sing pada nindakké ala bakal tangi
nampa setrapané. [30] Aku ora bisa nindakké
apa-apa sangka karepku déwé. Aku manut karepé
Gusti Allah. Uga nèk Aku ngrutu manungsa, Aku
manut karepé Gusti Allah, mulané ya sak beneré.
Aku ora nuruti karepku déwé, nanging karepé
Gusti Allah, sing ngongkon Aku."

Gusti Yésus nduwé seksi

[31] Gusti Yésus terus ngomong menèh: "Nèk
Aku déwé sing ngomongké bab Aku, bener kowé
nèk ora gelem pretyaya. [32] Nanging Gusti Allah
sing ngomongké bab Aku. Aku ngerti nèk Dèkné

ora goroh. Apa sing diomong karo Dèkné bab
Aku kuwi tenan. [33] Kowé pada kongkonan takon
marang Yohanes bab Aku. Apa dèkné goroh bab
Aku? Lak ora ta? [34] Aku ngomong ngono kuwi
ora jalaran Aku mbutuhké paseksiné manungsa,
nanging jalaran Aku kepéngin nèk kowé nampa
keslametan. [35] Yohanes kuwi kaya dian sing
murup lan madangi lan namung sak untara kowé
gelem kepadangan dian kuwi. [36] Nanging Aku
nduwèni seksi sing ngungkul-ungkuli paseksiné
Yohanes. Awit penggawé-penggawé kongkonané
Gusti Allah Bapakku sing tak tindakké saiki
ngujutké nèk Gusti Allah déwé sing ngongkon
Aku. [37] Gusti Allah sing ngongkon Aku, Dèkné
déwé wis ngomongké bab Aku, senajana kowé
durung tau krungu swarané lan weruh rupané.
[38] Mulané pituturé Gusti Allah ora bisa manggon
ing atimu, awit kowé ora pretyaya marang Aku,
kongkonané Gusti Allah. [39] Kowé pada nyinau
Kitab Sutyi, awit kowé mikir nèk kuwi bisa
ngekèki urip langgeng. Lah Kitab Sutyi kuwi
ngomongké bab sapa? Apa ora ngomongké bab
Aku? [40] Nanging kowé ora gelem mara nang
nggonku supaya bisa nampa urip langgeng.
[41] “Aku ora kepéngin mbok elem. [42] Lan Aku
wis ngerti nèk kowé ora trésna marang Gusti
Allah. [43] Aku teka jalaran Gusti Allah Bapakku
ngongkon Aku, nanging Aku mbok tampik. Nèk

ènèng wong liyané sing tekané sangka karepé
déwé malah mbok tampa. [44] Kowé ora pada
nggolèk lem-lemané Gusti Allah sing siji. Kowé
namung kepéngin dielem manungsa, mulané
kowé ora bisa pretyaya. [45] Aja mikir nèk Aku
bakal nyalahké kowé nang nggoné Gusti Allah
Bapakku. Nanging nabi Moses déwé, sing mbok
jagakké, dèkné sing nyalahké kowé. [46] Kowé kuwi
ora pretyaya marang nabi Moses. Awit nèk kowé
pretyaya marang nabi Moses, kowé mesti ya
pretyaya marang Aku, awit sing ditulis karo nabi
Moses kuwi ya ngomongké bab Aku. [47] Nanging
nèk kowé ora pretyaya marang sing ditulis karo
nabi Moses, mosok kowé ya bakal pretyaya
tembungku?”

Gusti Yésus ngekèki mangan marang wong limang èwu

6 [1] Sakwisé kuwi Gusti Yésus terus ngabrah
mér Galiléa. Mér iki uga jenengé mér
Tibérias. [2] Wong okèh banget pada ngetutké
Dèkné, awit wis pada weruh penggawé sing
nggumun-nggumunké, dongé Dèkné nambani
sing lara. [3] Gusti Yésus terus munggah gunung
lan njagong nang kono karo murid-muridé. [4] Saiki
riyaya Paskah wis tyedek. [5] Kadung Gusti Yésus
nyawang kiwa-tengen Dèkné weruh wong okèh
gemruduk pada teka. Mulané Dèkné terus takon

marang rasul Filipus: “Ngendi sing dodol roti
kanggo ngekèki mangan wong-wong kabèh iki
ya?” 6 Sakjané Gusti Yésus wis ngerti kepriyé
enggoné arep ngekèki mangan wong-wong iki,
nanging Dèkné namung kepéngin ngerti sepira
gedéné pengandelé rasul Filipus.
7 Rasul Filipus semaur: “Gusti, duwit sak
tumpuk waé ijik kurang kanggo nukokké mangan
wong seméné okèhé iki, senajana namung dikèki
saktyuwil-saktyuwil!”
8 Rasul Andréas, adiké rasul Pétrus, terus
ngomong: “Lah iki ènèng botyah nduwé roti lima
lan iwak loro. Nanging apa ya sampé kanggo
wong seméné okèhé?” 9 (6:8)
10 Gusti Yésus terus ngomong marang murid-
muridé: “Wong-wong pada kongkon njagong
kabèh!” Wong-wong terus pada njagong nang
suketan. Namung wong lanangé kira-kira ènèng
limang èwu okèhé. 11 Gusti Yésus terus njikuk
rotiné. Sakwisé Dèkné maturkesuwun marang
Gusti Allah rotiné terus diedum. Iwaké mbarang,
sakwisé didongakké terus diedum-edumké.
Kabèh mangan sak wareké. 12 Kadung wis warek
kabèh Gusti Yésus terus ngongkon murid-muridé
nglumpukké turahané, supaya ora ènèng sing
dietyèh-etyèh. 13 Turuhané roti lima mau
dilumpukké kabèh éntuk rolas ténggok.

[14] Wong-wong pada nggumun weruh lelakon
kaya ngono kuwi, mulané ngomong: “Pantyèn
tenan, wong iki nabi sing kudu teka, nabi sing
diarep-arep karo awaké déwé.” [15] Saiki Gusti
Yésus ngerti nèk wong-wong arep meksa Dèkné
kongkon dadi ratuné, mulané Dèkné terus lunga
menèh munggah gunung, déwékan.

Gusti Yésus mlaku nang nduwuré banyu

[16] Kadung wis surup murid-muridé terus
pada numpak prauné arep ngabrah nang
kuta Kapèrnakum. Saiki wis molai peteng,
nanging Gusti Yésus durung nututi. [17] (6:16)
[18] Anginé selot banter lan ombaké ya selot gedé.
[19] Kadung wis ndayung kira-kira limang kilomèter
murid-murid mau weruh Gusti Yésus mlaku
nang nduwuré banyu nyedeki prauné. Kabèh
pada wedi. [20] Nanging Gusti Yésus ngomong:
“Aja pada wedi! Iki Aku!” [21] Murid-muridé terus
nembung Gusti Yésus supaya mèlu numpak
prauné. Nanging ora suwi, awit prauné wis tekan
nggoné.

Wong-wong nggolèki Gusti Yésus

[22] Ing ésuké wong pirang-pirang pada teka
menèh nang panggonan sing ing winginé Gusti
Yésus ngedum roti. Wong-wong iki mikiré
Gusti Yésus ijik nang kono, awit wingi namung

ènèng prau siji lan prau iki digawa ngabrah karo murid-muridé. Wong-wong weruh nèk Gusti Yésus ora mèlu ngabrah. Nanging kadung Gusti Yésus ora ketemu nang kono, wong-wong terus pada ngabrah nang Kapèrnakum karo prau-prau sing teka sangka kuta Tibérias. Wong-wong arep nggolèki Gusti Yésus. 23 (6:22) 24 (6:22)

Gusti Yésus kuwi roti sing ngekèki urip

25 Nang abrahan kono wong-wong terus nemu
Gusti Yésus, terus pada takon: “Guru, lah kapan
Kowé mbréné?”
26 Gusti Yésus semaur: “Aku ngerti apa jalarané
kowé pada nggolèki Aku. Kowé nggolèki Aku
jalaran kowé wis pada mangan roti sampèk
warek. Ora jalaran kowé dunung tegesé
tanda-tanda sing tak tindakké! 27 Aja nggolèk
pangan sing bakal entèk, nanging pada nglumui
nggolèk pangan sing ora ènèng entèké, pangan
sing bisa ngekèki urip langgeng. Anaké Manungsa
sing bisa ngekèki pangan iki. Gusti Allah Bapakku
wis ngekèki kwasa marang Aku.”
28 Wong-wong terus takon: “Kekarepané Gusti
Allah kuwi kepriyé ta? Awaké déwé kudu nglakoni
apa waé?”
29 Gusti Yésus semaur: “Kekarepané Gusti Allah
kuwi namung iki: kowé kudu pretyaya marang
Aku, awit Aku kongkonané Gusti Allah.”

[30] Wong-wong terus ngomong: “Nèk ngono,
apa tandané nèk Kowé kongkonané Gusti Allah?
Awaké déwé kepéngin weruh supaya bisa
pretyaya marang Kowé. [31] Mbah-mbahané awaké
déwé mbiyèn ya ora tau kekurangan pangan nang
wustèn, awit dirangsumi roti sangka swarga karo
nabi Moses, kaya sing ketulis nang Kitab: ‘Dèkné
ngekèki mangan roti sangka swarga marang
wong-wong.’”
[32] Gusti Yésus terus ngomong: “Tak omong
sak beneré, dudu nabi Moses sing ngekèki roti
sangka swarga, nanging Gusti Allah Bapakku.
Dèkné sing ngekèki roti sangka swarga, yakuwi
roti sing sejati. [33] Roti sing sangka nggoné Gusti
Allah kuwi ya roti sing medun sangka swarga lan
ngekèki urip langgeng marang manungsa.”
[34] Wong-wong terus nembung: “Guru, awaké
déwé mbok dikèki roti iku sak terusé ta?”
[35] Gusti Yésus semaur: “Ya Aku iki roti sing
ngekèki urip. Sapa sing mara nang nggonku
ora bakal ngelih menèh lan sapa sing pretyaya
marang Aku ora bakal ngelak menèh. [36] Aku
pantyèn wis ngomong! Senajan kowé weruh Aku
lan penggawéku, kowé ora pada pretyaya marang
Aku. [37] Nanging ènèng sing pada teka marani
Aku, yakuwi wong sing dipilih lan sing dipasrahké
marang Aku karo Gusti Allah Bapakku. Wong
sing pada teka marani Aku kuwi ora bakal tak

tampik. [38] Aku medun sangka swarga kuwi ora
arep nglakoni kekarepanku déwé, nanging Aku
nglakoni kekarepané Gusti Allah sing ngongkon
Aku. [39] Lah kekarepané Gusti Allah kuwi apa?
Ya iki: wong sing wis dipasrahké marang Aku
kuwi aja sampèk ènèng sing ilang siji-sijia. Malah
mbésuk, ing dina sing kèri déwé, dina sing wis
dityawiské karo Gusti Allah, wong-wong iki bakal
tak tangèkké sangka pati. [40] Kekarepané Gusti
Allah Bapakku kuwi ngéné: sapa sing nitèni nèk
Aku Anaké lan pretyaya ing Aku bakal nduwèni
urip langgeng lan bakal tak tangèkké ing dina
kuwi."
[41] Wong-wong terus pada nggremeng. Ora
pada ngandel apa sing diomong karo Gusti Yésus,
ora ngandel nèk Dèkné roti sangka swarga.
[42] "Mosok? Dèkné lak anaké Yosèf lan Maria ta?
Lah kok wani ngomong nèk Dèkné medun sangka
swarga?"
[43] "Aja pada pating gremeng," Gusti Yésus
semaur. [44] "Ora ènèng wong sing bisa dadi
muridku, nèk dudu Bapakku, sing ngongkon
Aku, narik wong kuwi. Mulané wong sing dadi
muridku kuwi bakal tak tangèkké sangka pati,
mbésuk ing dina sing kèri déwé. [45] Sapa waé sing
wis diwulangi lan didunung-dunungké karo Gusti
Allah Bapakku bakal pretyaya marang Aku. Lak
wis ketulis ta nang kitabé para nabi nèk Gusti

Allah bakal mulangi wong-wong! [46] Ora ngomong
nèk ènèng wong sing wis tau weruh Gusti Allah,
ora. Sing wis tau weruh ya namung Aku iki, awit
Aku tekané sangka nggoné Gusti Allah Bapakku.
[47] Pantyèn tenan. Sapa sing pretyaya marang
Aku nduwèni urip langgeng. [48] Aku iki roti sing
ngekèki urip. [49] Mbah-mbahanmu mbiyèn pada
mati kabèh nang wustèn, senajan pada mangan
manah. [50] Séjé banget karo roti sing sangka
swarga. Wong sing mangan roti kuwi ora bakal
mati. [51] Aku iki roti sing nguripké, roti sing sangka
swarga. Sapa sing mangan roti iki bakal urip
slawasé. Roti sing tak kèkké ya awakku déwé iki.
Awakku tak kèkké supaya jagat iki nduwèni urip."
[52] Sakwisé krungu Gusti Yésus ngomong ngono
wong-wong terus pada bantah-bantahan karo
kantya-kantyané déwé ngomong: "Lah gèk
kepriyé wong iki enggoné arep ngekèkké dagingé
marang awaké déwé kongkon mangan?"
[53] Gusti Yésus semaur: "Pada élinga! Nèk kowé
ora mangan dagingé lan ngombé getihé Anaké
Manungsa, kowé ora bakal nduwèni urip blas!
[54] Sapa sing mangan dagingku lan ngombé
getihku nduwèni urip langgeng. Mbésuk, ing dina
sing kèri déwé, wong kuwi bakal tak tangèkké
sangka pati. [55] Awit daging lan getihku kuwi
pangan lan ombèn sing sejati. [56] Wong sing
mangan dagingku lan ngombé getihku bakal dadi

siji karo Aku lan Aku uga dadi siji karo wongé.
[57] Gusti Allah Bapakku sing ngongkon Aku, Dèkné
ngekèki urip sing sejati. Aku urip, jalaran Dèkné
ngekèki urip iki marang Aku. Mengkono uga sapa
sing mangan dagingku bakal urip, jalaran Aku
ngekèki urip iki marang Dèkné. [58] Ya iku roti sing
sangka swarga. Sapa sing mangan roti iki bakal
urip slawasé. Ora tunggalé manah sing dipangan
wong-wong mbiyèn nang wustèn. Awit kabèh
pada mati."
[59] Ya iku mau kabèh sing diomong karo Gusti
Yésus, dongé Dèkné mulangi nang sinaguk nang
kuta Kapèrnakum.

Tembung-tembung kasukman lan panguripan

[60] Okèh wong sing pada mèlu Gusti Yésus.
Kadung krungu piwulang mau terus pada sambat:
"Piwulang iki abot! Sapa sing kuwat?"
[61] Senajan ora ènèng sing ngomongi Dèkné,
nanging Gusti Yésus ngerti nèk wong-wong
mau ora setuju karo piwulangé, mulané pada
nggremeng. [62] Gusti Yésus terus ngomong: "Lah
kok pada kagèt? Mbésuk kowé bakal pada weruh
déwé Anaké Manungsa balik menèh munggah
nang swarga. [63] Sing ngekèki urip kuwi namung
Rohé Gusti Allah. Kekuwatané manungsa ora
bisa nambahi apa-apa. Tembung-tembung sing
tak omongké marang kowé kuwi ngrembuk

bab kasukman. Tembung-tembung kuwi sing
nguripké. 64 Nanging nang tengahmu ènèng sing
ora pretyaya.” Kawit mauné Gusti Yésus wis
ngerti sapa waé sing ora gelem pretyaya lan sapa
sing bakal ngelungké Dèkné marang mungsuhé.
65 Gusti Yésus terus ngomong menèh: “Mulané
Aku wis ngomong marang kowé nèk ora ènèng
wong gelem dadi muridku, nèk ora Gusti Allah
Bapakku sing narik.”
66 Sakwisé kuwi okèh wong sing pada mundur,
ora gelem mèlu Gusti Yésus menèh.

Pengakoné rasul Pétrus

67 Gusti Yésus terus ngomong marang murid
sing rolas: “Apa kowé mbarang arep ninggal
Aku?”
68 Rasul Simon Pétrus semaur: “Gusti, lah awaké
déwé kongkon mèlu sapa? Namung Kowé sing
bisa mulangi awaké déwé bab urip langgeng.
69 Awaké déwé saiki wis pretyaya lan wis ngerti
tenan nèk Kowé kuwi Kristus, Anaké Gusti Allah
sing urip.”
70 Gusti Yésus ngomong: “Sing milih kowé
kabèh wong rolas lak Aku déwé ta? Nanging nang
tengahmu sing siji Sétan.” 71 Gusti Yésus nyemoni
Yudas, anaké Simon sangka Iskariot. Awit,
senajan Yudas tunggalé murid rolas, nanging

dèkné sing bakal ngelungké Gusti Yésus marang
mungsuhé.

Gusti Yésus lan seduluré

7 [1] Sakwisé kuwi Gusti Yésus mlaku turut
bawah Galiléa. Dèkné ora gelem nang bawah
Yudéa, awit para penggedéné wong Ju nang
kono pada nggolèk jalaran arep matèni Dèkné.
[2] Saiki dongé arep ènèng riyaya gedé, yakuwi
riyaya Ngedekké Tarup. [3] Mulané adik-adiké Gusti
Yésus pada ngomong marang Dèkné: “Mbok
kéné ditinggal. Kana budal nang Yudéa waé,
dadiné murid-muridmu bisa weruh kwasamu.
[4] Sapa kepéngin kesuwur ora kenèng ndelikké
pangwasané. Nèk niyat nduduhké kwasamu,
ya dikétokké marang wong kabèh pisan.”
[5] Adik-adiké ngomong ngono kuwi, jalaran ora
pada pretyaya marang Dèkné.
[6] Nanging Gusti Yésus semaur: “Kanggo Aku
saiki durung wantyiné. Séjé karo kowé, kowé
sak wantyi-wantyi bisa budal. [7] Wong-wong ora
bisa sengit marang kowé, awit kowé tunggalé
karo wong-wong. Nanging Aku disengiti banget,
awit Aku nyalahké wong-wong nèk klakuané ala.
[8] Kana kowé pada budal. Aku ora budal ndisik,
awit kanggo Aku iki durung wantyiné.” [9] Mulané
Gusti Yésus ya terus kèri nang Galiléa kaya sing
diomong mau.

Gusti Yésus nang Gréja Gedé

10 Kadung adik-adiké wis pada budal, Gusti
Yésus terus budal mbarang, nanging ijèn, tanpa
ènèng wong sing ngerti. 11 Nang riyaya kono para
penggedéné wong Ju pada nggolèki Gusti Yésus.
Pada takon marang sakpada-pada: “Wongé nang
endi?”
12 Pinemuné wong-wong bab Gusti Yésus
séjé-séjé. Enèng sing ngomong: “Yésus kuwi
wong apik!” Nanging ènèng liyané sing ngomong:
“Ora, Dèkné arep nyasarké wong-wong!”
13 Nanging ora ènèng sing wani ngomong blaka,
awit pada wedi karo para penggedé.
14 Nang tengahé minggu riyaya kuwi Gusti
Yésus terus mlebu nang Gréja Gedé lan mulangi
nang kono. 15 Para penggedéné wong Ju pada
nggumun banget, mulané ngomong: “Wong iki
lak ora tau mèlu sekolahané awaké déwé ta? Lah
kok nduwèni kaweruh semono okèhé?”
16 Gusti Yésus semaur: “Sing tak wulangké iki
ora pikiranku déwé, nanging piwulangé Gusti
Allah sing ngongkon Aku. 17 Sapa sing gelem
nuruti karepé Gusti Allah mesti bakal nitèni déwé
nèk sing tak omong kuwi piwulang sangka Gusti
Allah, ora pikiranku déwé. 18 Wong sing mulang
manut pikirané déwé kuwi namung nggolèk
lem-lemané wong kanggo dèkné déwé. Nanging

sapa sing nuju supaya Gusti Allah sing dielem,
wong kuwi mesti kenèng diendelké lan dèkné
ora bakal nyasarké. [19] Kowé lak wis ditinggali
wèté Gusti Allah ta karo nabi Moses? Ya apa ora?
Nanging siji waé ora ènèng sing nglakoni. Lah
kenèng apa kowé kok arep matèni Aku?”
[20] Wong-wong semaur: “Kowé kuwi édan! Sapa
sing arep matèni Kowé?”
[21] Gusti Yésus ngomong: “Namung barang siji
sing tak lakoni ing dina sabat, namung nambani
wong lara, lah kowé kok wis pada ramé kaya
ngono! [22] Wis ping pira waé kowé pada nyunati
bayi lanang ing dina sabat nèk wolung dinané
tiba ing dina kuwi. Awit nabi Moses wis mulangi
kowé, kudu nyunati botyah bayi nèk umuré
wis wolung dina. Nanging sakjané dudu nabi
Moses sing molai karo sunatan. Sakdurungé nabi
Moses ènèng, sunatan wis dilakokké. [23] Nèk
kowé nyunati botyah ing dina sabat jalaran kowé
manut pernatané nabi Moses, lah kowé kok pada
nesu karo Aku nèk Aku nambani wong ing dina
sabat? [24] Mulané, nèk ngomong kuwi aja namung
manut sak weruhmu ing njabané waé, nanging
sembarang kudu mbok timbang sing apik ndisik.”
[25] Sakwisé kuwi terus ènèng wong siji-loro
sangka Yérusalèm kono sing ngomong: “Iki
lak wong sing digolèki arep dipatèni kaé ta!
[26] Lah Dèkné kok malah mulangi nang ngarepé

wong-wong. Lah kok ora ènèng sing nyekel?
Apa penggedé-penggedéné wong Ju saiki pada
pretyaya nèk Dèkné Kristus? [27] Mosok ah? Jaréné
nèk Kristus teka ora ènèng wong ngerti Dèkné
kuwi sangka ngendi! Nanging panggonané wong
iki awaké déwé ngerti!”
[28] Mulané dongé Gusti Yésus mulangi nang
Gréja Gedé Dèkné terus ngomong karo swara
sing banter: “Bener, menawa waé kowé pada
ngerti Aku iki sapa lan Aku iki sangka ngendi.
Nanging tekaku iki ora sangka karepku déwé! Aku
iki ènèng sing ngongkon lan sing ngongkon Aku
kuwi kenèng mbok pretyaya. Mung waé kowé
ora kenal marang Dèkné. [29] Nanging Aku ngerti
Dèkné, awit Aku tekané sangka nggoné Dèkné
lan Dèkné sing ngongkon Aku.”
[30] Krungu kuwi wong-wong terus kudu nyekel
Gusti Yésus, nanging ora ènèng sing wani, awit
durung wantyiné. [31] Saiki malah wong okèh terus
pada pretyaya marang Gusti Yésus. Wong-wong
iki pada ngomong: “Ya iki Kristus. Apa bakal
ènèng liyané sing bisa nindakké penggawé sing
gedéné ngungkuli sing ditindakké wong iki. Aku
ora ngandel!”
[32] Para Farisi krungu omongané wong-wong bab
Gusti Yésus, mulané terus pada pertimbangan
karo para pengarepé imam. Sakwisé kuwi para
Farisi lan para pengarepé imam pada ngongkon

sekaut-sekauté Gréja Gedé kongkon nyekel
Gusti Yésus. [33] Gusti Yésus ngomong: “Enggonku
tyampur karo kowé iki namung garèk sedilut. Ora
suwi menèh Aku bakal balik menèh nang nggoné
sing ngongkon Aku mbréné iki. [34] Kowé bakal
nggolèki Aku, nanging ora bakal bisa nemu Aku,
awit panggonan sing bakal tak enggoni iki kowé
ora bisa nekani.”
[35] Para penggedéné wong Ju mau terus pada
takon marang sakpada-pada: “Wong iki arep
lunga nang endi ta kok ngomong nèk awaké déwé
ora bakal bisa nemu Dèkné. Apa Dèkné arep
lunga mèlu wong-wong sing saiki pada buyar
tyampur wong Grik? Menawa arep mulangi
wong-wong sing ora ngerti Gusti Allah? [36] Aku
kok ora dunung. Dèkné ngomong nèk awaké
déwé bakal nggolèki Dèkné, nanging ora bakal
nemu. Dèkné ngomong menèh nèk awaké déwé
ora bakal bisa nekani panggonané Dèkné. Dèkné
sakjané ngomongké apa ta?”
[37] Dina penutupé riyaya kuwi dina sing penting
déwé. Gusti Yésus ngadek terus ngomong banter:
“Sapa ngelak, mbrénéa nang nggonku, bakal tak
kèki ngombé. [38] Nang Kitab wis ketulis nèk banyu
sing nguripké bakal mbludak sangka atiné wong
sing pretyaya marang Aku!” [39] Nang kéné Gusti
Yésus ngomongké bab Roh Sutyi, tegesé, sapa
sing pretyaya marang Dèkné bakal nampa Roh

Sutyi. Nanging Roh Sutyi durung teka, awit Gusti
Yésus durung munggah nang swarga.

Pinemuné wong-wong bab Gusti Yésus séjé-séjé

40 Okèh wong sing pada ngrungokké piwulangé
Gusti Yésus mau. Enèng sing ngomong: “Wong iki
pantyèn nabi sing kudu teka!”
41 Nanging ènèng liyané sing ngomong: “Ya,
wong iki Kristus!”
Terus ènèng sing liyané menèh semaur:
“Mosok? Apa Kristus tekané sangka Galiléa! Ora
ngandel Aku? 42 Lak wis ketulis nang Kitab ta
nèk Kristus kuwi turunané ratu Daved lan lairé
kuwi nang Bètlehèm, kuta lairané ratu Daved.”
43 Dadiné pikirané wong-wong mau bab Gusti
Yésus ora tunggalé, ènèng sing ngomong ngéné,
ènèng sing ngomong ngono. 44 Enèng sing arep
nyekel Dèkné, nanging ora pada wani.
45 Sekaut-sekaut sing njaga Gréja Gedé terus
pada balik menèh nang nggoné para pengarepé
imam lan para Farisi, terus pada ditakoni: “Lah
endi wongé? Kok ora mbok gawa mbréné?”
46 Sekaut-sekaut mau semaur: “Piwulangé
wongé jan nggumunké tenan. Awaké déwé
durung tau krungu wong liyané ngomong kaya
wong iki!”
47 Para Farisi terus ngomong: “Lah apa kowé
mbarang wis dikenèng karo wongé? 48 Apa ènèng

wong siji waé sangka para penggedéné wong
Ju lan sangka para Farisi sing pretyaya marang
Dèkné? Lak ora ènèng ta? [49] Wong-wong kuwi
pada keblinger, awit ora pada dunung isiné
Kitab!”
[50] Ing tengahé para Farisi iki ènèng wong siji sing
wis tau mara nang nggoné Gusti Yésus. Dèkné
jenengé Nikodémes. [51] Nikodémes ngomong:
“Miturut wèté agamané awaké déwé, awaké
déwé ora kenèng nyalahké wong, sakdurungé
wongé ditakoni lan digolèki apa salahé?”
[52] Liyané pada semaur: “E, é, omongmu kok
kaya-kaya kowé arep mbélani wong Galiléa kuwi.
Mbok digolèki déwé nang Kitab ta, mengko lak
kowé weruh déwé nèk Galiléa kuwi ora tau
ngetokké nabi.” [53] Sakwisé iki wong-wong terus
pada mulih nang omahé déwé-déwé.

Wong wédok laku bédang konangan

8 [1] Gusti Yésus ora mulih, nanging terus budal
nang gunung Olèf. [2] Esuké Dèkné mruput
budal menèh nang Gréja Gedé. Wong okèh
teka. Gusti Yésus terus njagong lan mulangi
wong-wong iki. [3] Nang tengahé wulangan terus
ènèng guru-guru Kitab lan wong Farisi pada teka
nggawa wong wédok kongkon ngadek nang
tengahé wong-wong. Wong wédok iki konangan
laku bédang. [4] Guru-guru Kitab lan para Farisi

terus ngomong marang Gusti Yésus: “Guru, wong
wédok iki konangan laku bédang. 5 Miturut
wèté nabi Moses wong sing nglakoni dosa kaya
ngono kuwi kudu dipatèni, dibandemi watu.
Lah pinemumu kepriyé?” 6 Wong-wong takon
iki tujuané namung arep ngenèng Gusti Yésus,
nggolèk jalaran kanggo nyalahké Dèkné. Nanging
Gusti Yésus malah ndingkluk terus nulis nang
lemah karo drijiné.
7 Wong-wong mau pada ngetyek terus kepéngin
krungu Gusti Yésus semaur, mulané Gusti Yésus
terus ngadek lan ngomong: “Sapa sing rumangsa
blas ora nduwé salah kenèng molai mbandem
watu marang wong wédok iki.” 8 Gusti Yésus terus
ndingkluk lan nulis nang lemah menèh. 9 Kadung
krungu Gusti Yésus semaur ngono guru-guru
Kitab lan para Farisi terus pada lunga siji-siji,
molai karo para pinituwa. Dadiné namung garèk
Gusti Yésus déwé karo wong wédoké sing ijik
nang ngarepé wong-wong kono. 10 Gusti Yésus
terus ngadek lan takon marang wong wédoké:
“Lah wong-wong sing nggawa kowé mbréné pada
nang endi saiki? Apa ora ènèng sing nyalahké
kowé?”
11 Wongé semaur: “Ora Gusti, ora ènèng
siji-sijia!”

Gusti Yésus terus ngomong: “Aku uga ora nyalahké kowé, kana mulih, nanging aja nglakoni dosa menèh!”

Gusti Yésus pepadangé jagat

12 Ing liya waktu Gusti Yésus ngomong marang wong-wong: “Aku iki pepadangé jagat. Wong sing mèlu Aku ora bakal mlaku ing pepeteng menèh, nanging bakal nduwèni pepadangé urip.”
13 Para Farisi terus semaur: “Kowé kuwi ngomongké awakmu déwé, ora ènèng seksi liyané, tembungmu ora kanggo!”
14 Gusti Yésus terus ngomong: “Tembungku iki nyata, senajana namung Aku déwé sing ngomongké. Aku ngerti tekaku iki sangka ngendi lan paranku iki nang endi. Nanging kowé ora ngerti apa-apa bab Aku! 15 Kowé kuwi nèk ngomong namung manut apa weruhmu waé. Aku ora nyalahké sapa-sapa. 16 Nanging semunggoné Aku kudu nyalahké, putusanku mesti bener, awit dudu Aku déwé sing nggawé putusan, nanging Aku karo Bapakku sing ngongkon Aku. 17 Nang wètmu déwé ketulis nèk paseksi bisané kanggo namung nèk ènèng wong loro sing nyeksèni.
18 Sing dadi seksiku kuwi wong loro, yakuwi Aku déwé lan Bapakku, sing ngongkon Aku.”
19 Wong-wong terus takon: “Lah endi Bapakmu.”

Gusti Yésus semaur: “Kowé kuwi ora ngerti
Aku iki sapa, mulané kowé ya ora pada ngerti
Bapakku. Semunggoné kowé ngerti Aku iki sapa,
kowé ya mesti ngerti Bapakku!”
20 Gusti Yésus ngomong iki dongé Dèkné
mulangi nang Gréja Gedé. Dèkné ngadek tyedek
karo kotakan-kotakan wadah duwit pawèh
marang Gusti Allah. Ora ènèng wong sing nyekel
Dèkné, awit durung wantyiné.

Gusti Yésus ora sangka jagat kéné

21 Ora let suwi Gusti Yésus terus ngomong
menèh marang wong-wong: “Aku iki bakal lunga
lan kowé bakal pada nggolèki Aku lan bakal mati
nggémbol salahmu. Kowé ora bisa teka nang
panggonan sing bakal tak parani.”
22 Para pengarepé wong Ju terus ngomong:
“Lah wong kuwi kok ngomong nèk awaké déwé
ora bisa teka nang panggonan sing arep diparani
Dèkné. Wong kuwi arep nggantung apa kepriyé
ta?”
23 Gusti Yésus terus ngomong: “Kowé kuwi
sangka ngisor, nanging Aku sangka nduwur. Kowé
wong donya kéné, nanging Aku ora. 24 Mulané,
Aku wis ngomong nèk kowé bakal mati nggawa
salahmu. Awit nèk kowé ora pada pretyaya nèk
Aku iki pantyèn wujut kaya sing tak omong,
tenan, nèk mati kowé bakal nggawa salahmu.”

[25] Wong-wong terus takon: “Kowé kuwi sakjané
sapa ta?”
Gusti Yésus semaur: “Iku wis ora usah tak
omong menèh, awit enggonku ngomong wis ora
kurang-kurang. [26] Okèh prekara sing kudu tak
omong kanggo nduduhké salahmu, nanging Aku
emoh ngomongké kuwi. Aku namung kepéngin
nggelarké marang saben wong apa tembungé
sing ngongkon Aku. Dèkné kuwi bener lan kenèng
dipretyaya.”
[27] Wong-wong ora ngerti nèk Gusti Yésus
ngomongké bab Gusti Allah, Bapaké. [28] Mulané
Gusti Yésus terus ngomong: “Mbésuk nèk kowé
wis pada ngunggahké Anaké Manungsa nang
kayu pentèngan, kowé bakal ngerti Aku iki sapa.
Kowé uga bakal ngerti nèk Aku ora nglakoni
apa-apa sangka karepku déwé, nanging sing tak
omong namung manut piwulangé Gusti Allah
Bapakku marang Aku. [29] Sing ngongkon Aku
kuwi slawasé karo Aku. Dèkné ora tau ninggal
Aku déwé, awit Aku slawasé namung nglakoni
sembarang sing ndadèkké legané atiné Dèkné.”
[30] Sakwisé Gusti Yésus ngomongké kuwi mau
kabèh terus okèh wong sing pada pretyaya
marang Dèkné.

Turunané Bapa Abraham

31 Gusti Yésus terus ngomong marang wong Ju
sing pada pretyaya: “Nèk kowé pada nglakoni
piwulangku, kowé kuwi nyata dadi muridku.
32 Kowé bakal nglakoni kekarepané Gusti Allah
lan jalaran sangka kuwi kowé bakal merdéka.”
33 Wong-wong terus semaur: “Kowé kuwi
ngomong apa ta? Awaké déwé bakal merdéka?
Kapan awaké déwé tau dadi slafé wong? Awaké
déwé lak turunané Bapa Abraham ta?”
34 Gusti Yésus semaur: “Pada ngertia! Sapa
waé sing nglakoni ala kuwi dadi slafé ala. 35 Slaf
kuwi ora nduwèni kwasa apa-apa lan ora bakal
slawasé nang omahé sing nduwé. Nanging anaké
wongé nduwèni kwasa nang omah kono slawasé.
36 Mulané, nèk Anaké Gusti Allah wis ngluwari
kowé, kowé bakal merdéka tenan. 37 Aku ngerti
nèk kowé kuwi kabèh turunané Bapa Abraham,
nanging senajan ngono kowé pada arep matèni
Aku, awit piwulangku blas ora mbok tampa ing
atimu. 38 Sing tak omong iki apa sing diduduhké
marang Aku karo Bapakku, nanging kowé kuwi
nglakoni kekarepané bapakmu, yakuwi Sétan.”
39 Wong-wong semaur: “Bapaké awaké déwé
kuwi Bapa Abraham!”
Gusti Yésus ngomong: “Nèk kowé kuwi turunané
Bapa Abraham tenan, klakuanmu ya mesti kaya

Bapa Abraham! [40] Aku ngomongi kowé bab sing
bener lan sing nyata, awit iki Aku krungu sangka
nggoné Gusti Allah déwé, malah Aku arep mbok
patèni. Apa Bapa Abraham mbiyèn ya ngono?
Lak ora ta! [41] Kowé kuwi niru bapakmu!”
Wong-wong terus semaur: “Bapakmu? Gusti
Allah déwé bapaké awaké déwé lan awaké déwé
ora tau ninggal Dèkné.”

Anak-anaké Sétan

[42] Gusti Yésus ngomong: “Semunggoné Gusti
Allah kuwi bapakmu tenan, kowé mesti ya trésna
marang Aku. Aku iki tekané sangka nggoné
Gusti Allah terus mara nang tengahmu. Aku
mbréné iki ora sangka karepku déwé, nanging
Gusti Allah sing ngongkon Aku. [43] Kowé kuwi ora
pada dunung tembungku, awit kowé ora sabar
ngrungokké piwulangku! [44] Kowé kuwi anaké
Sétan lan kowé namung seneng nuruti karepé
bapakmu. Sétan kuwi kawit mbiyèné tukang
matèni. Klakuané blas ora tau ènèng beneré, awit
dèkné setitik waé ora ènèng beneré. Nèk dèkné
goroh kuwi pantyèn wis lumrah, awit dèkné
tukang goroh lan goroh kuwi tukulé sangka Sétan.
[45] Mulané ora nggumunké nèk kowé ora pada
pretyaya marang piwulangku, awit piwulangku
kuwi bener. [46] Jajal, sapa sing bisa nduduhké
dosaku? Kenèng apa kowé kok ora pada pretyaya

marang Aku, senajana Aku ngomong sak beneré.
47 Pantyèn! Wong nèk anaké Gusti Allah tenan
mesti ya nggugu tembungé Gusti Allah. Nanging
kowé dudu anaké Gusti Allah, mulané ya ora
pada nggatèkké marang piwulangé!”

Gusti Yésus lan Bapa Abraham

48 Wong-wong terus ngomong: “Awaké déwé
lak wis ngomong ta, kowé dudu wong Ju tenan,
nanging wong Samaritan. Kowé kelebon sétan!”
49 Gusti Yésus semaur: “Ora, Aku ora kelebon
sétan. Aku nggunggung Gusti Allah Bapakku,
nanging kowé malah ngèlèk-èlèkké Aku. 50 Aku
ora kepéngin dielem, ora. Enèng siji sing ngelem
Aku lan Dèkné bakal nduduhké sapa sing bener
lan sapa sing klèru. 51 Elinga! Wong sing nglakoni
piwulangku kuwi slawasé ora bakal ngalami pati.”
52 Wong-wong Ju mau terus pada ngomong:
“Saiki awaké déwé ngerti tenan nèk kowé
gemblung. Bapa Abraham lak mati ta? Lan para
nabi mbarang! Lah kowé kok ngomong: ‘Sapa
sing nglakoni piwulangku ora bakal mati?’ 53 Lah
nèk Bapa Abraham waé mati, para nabi uga
kabèh mati, lah kowé kuwi sapa? Apa kowé
ngungkuli Bapa Abraham?”
54 Gusti Yésus semaur: “Apa Aku ngungkuli Bapa
Abraham? Semunggoné Aku ngelem awakku
déwé, tembungku ora ènèng ajiné. Nanging

Gusti Allah déwé, Bapakku, sing ngelem Aku.
Dèkné sing mbok arani Gusti Allahmu. [55] Nanging
kowé ora kenal marang Dèkné. Aku iki sing kenal
marang Dèkné. Aku goroh nèk Aku ngomong
Aku ora kenal marang Dèkné, kaya enggonmu
pada goroh kuwi. Aku kenal marang Dèkné lan
Aku manut marang tembungé. [56] Bapa Abraham
ngarep-arep tekaku karo bungah. Saiki kuwi wis
klakon, mulané Dèkné ya bungah tenan."
[57] Wong-wong mau terus ngomong marang
Gusti Yésus: "Lah umurmu waé durung ènèng
sèket taun kok ngomong nèk wis weruh Bapa
Abraham?"
[58] Gusti Yésus semaur: "Pada ngertia!
Sakdurungé Bapa Abraham ènèng Aku wis
ènèng."
[59] Wong-wong terus pada njikuk watu kanggo
mbandemi Gusti Yésus, nanging Dèkné terus
ndelik lan lunga sangka Gréja Gedé kono.

Gusti Yésus nambani wong lamur

9 [1] Dongé Gusti Yésus mlaku Dèkné terus weruh
wong sing lamur kawit lairé. [2] Murid-muridé
terus takon: "Guru, apa sing marakké wong iki
lair lamur: salahé dèkné déwé apa salahé wong
tuwané?"
[3] Gusti Yésus semaur: "Ora salahé sapa-sapa!
Wongé déwé ora salah lan wong tuwané ya ora

salah. Wong kuwi lamur supaya kwasané Gusti
Allah bisa kétok sangka uripé. [4] Saiki pumpung
ijik awan awaké déwé kudu nyambutgawé nuruti
kekarepané Gusti Allah sing ngongkon Aku. Ora
suwi menèh wengi bakal teka lan awaké déwé
ora bisa nyambutgawé apa-apa menèh. [5] Suwéné
Aku nang jagat kéné Aku pepadangé jagat."
[6] Sakwisé ngomong ngono Gusti Yésus terus idu
nang lemah. Lemahé terus diulet-ulet karo iduné
terus diusapké mripaté wongé sing lamur. [7] Gusti
Yésus ngomong marang wongé: "Kana saiki raup
nang blumbang Siloam!" (Siloam kuwi tegesé:
sing dikongkon.) Wongé terus budal. Sakwisé
raup dèkné terus mulih, nanging saiki mripaté
wis weruh.
[8] Tangga-tanggané lan wong-wong liyané
sing saben dinané weruh wongé ngemis pada
rasan-rasan: "Wong iki apa dudu sing tukang
ngemis kaé?"
[9] Enèng sing semaur: "Ya, pantyèn dèkné!"
Liyané ngomong: "Dudu, namung rupané sing
kaya dèkné."
Nanging wong sing mauné lamur semaur:
"Pantyèn aku iki sing tukang ngemis!"
[10] Wong-wong terus takon: "Lah saiki kowé kok
bisa weruh?"
[11] "Wong sing jenengé Yésus sing nambani
aku. Dèkné ngulet-ulet lemah karo iduné terus

diusapké mripatku. Sakwisé kuwi aku terus
dikongkon raup nang blumbang Siloam. Kadung
aku wis raup aku terus bisa weruh."
12 Wong-wong takon: "Lah wongé nang endi?"
"Embuh ya," wongé semaur.

Para Farisi kepéngin ngerti kepriyé wongé bisané mari

13 Gusti Yésus enggoné ngulet-ulet lemah karo
iduné kanggo nambani wong lamur mau ing dina
sabat. Ing dina sabat kuwi wong Ju ora éntuk
nyambutgawé apa-apa, mulané wongé terus
digawa nang nggoné para Farisi arep dikelahké.
14 (9:13) 15 Wongé ditakoni: "Kepriyé mripatmu
bisané mari?" Wongé semaur: "Mripatku diusapi
lemah teles, aku terus raup terus bisa weruh!"
16 Enèng para Farisi sing terus ngomong: "Aku
ora ngandel nèk wong iki kongkonané Gusti Allah.
Nèk wongé ngerti Gusti Allah mosok nerak wèté
dina sabat?"
Nanging liyané ngomong: "Nèk wong ala
mosok bisa nambani wong lamur?" Pinemuné
wong-wong séjé-séjé.
17 Wongé terus ditakoni menèh: "Kowé sing
ditambani karo wongé, lah kowé ngarani wongé
kuwi sapa?"
"Dèkné kuwi nabi," wongé semaur.

18 Nanging para penggedéné wong Ju ora
ngandel nèk wongé kuwi mauné lamur terus saiki
bisa weruh. Mulané terus nyeluk wong tuwané.
19 Wong tuwané ditakoni: “Apa iki anakmu sing
jaréné lamur kawit lairé. Lah saiki kok bisa
weruh?”
20 Wong tuwané semaur: “Ya, iki anakku sing
lamur kawit lairé! 21 Nanging awaké déwé ora
ngerti kepriyé dèkné bisané weruh saiki lan sapa
sing nambani. Mbok dèkné ditakoni déwé ta.
Dèkné wis gedé, mesti ya bisa ngomong déwé!”
22 Wong tuwané ngomong ngono kuwi, jalaran
pada wedi karo para Farisi. Awit para Farisi wis
pada setuju nèk sapa waé sing ngakoni nèk Gusti
Yésus kuwi Kristus, wong kuwi bakal dietokké
sangka sinaguk. 23 Kuwi jalarané wong tuwané
ngomong marang wong-wong kongkon takon
déwé.
24 Wongé terus dityeluk sepisan menèh lan
diomongi: “Janjia nang ngarepé Gusti Allah nèk
kowé ora goroh. Awaké déwé weruh nèk Yésus
kuwi wong salah.”
25 Wongé semaur: “Embuh wongé wong salah
embuh ora, kuwi aku ora ngerti. Aku namung
ngerti nèk aku mauné lamur, nanging saiki aku
bisa weruh!”
26 “Lah kowé diapakké kok saiki bisa weruh?”

27 “Aku mau lak wis ngomong ta, nanging kowé
ora gelem ngrungokké. Apa kowé mbarang
kepéngin dadi muridé Dèkné!”
28 Wong-wong terus pada nesu ngomong:
“Kowé sing dadi muridé Dèkné. Awaké déwé
iki muridé nabi Moses. 29 Awaké déwé ngerti
nèk Gusti Allah wis omong-omongan karo nabi
Moses, nanging Yésus kuwi embuh sangka
ngendi, awaké déwé ora ngerti.”
30 Wongé terus semaur: “Saiki aku jan nggumun
tenan. Lah wongé sing nambani mripatku
marakké aku bisa weruh kok kowé durung ngerti
Dèkné kuwi sapa? 31 Awaké déwé ngerti nèk
Gusti Allah ora nampa pandongané wong salah.
Gusti Allah namung ngrungokké marang wong
sing ngajèni lan manut marang Dèkné. 32 Kawit
mbiyèn awaké déwé ora tau krungu nèk ènèng
wong tau nambani mripaté wong lamur kawit
lairé, terus bisa weruh. 33 Nèk wong iki dudu
Gusti Allah sing ngongkon Dèkné mesti ya ora
bisa nambani aku?”
34 Para Farisi terus semaur: “Kowé kuwi apa?
Kawit lairmu tekan saiki kowé kebek salah. Lah
kowé kok arep mulangi awaké déwé!” Wongé
terus dietokké sangka sinaguk.
35 Gusti Yésus krungu nèk wongé dietokké
sangka sinaguk. Kadung kepetuk karo wongé

Dèkné terus ngomong: “Apa kowé pretyaya
marang Anaké Manungsa?”
36 Wongé semaur: “Lah Anaké Manungsa kuwi
sapa ta? Aku kepéngin ngerti, dadiné aku bisa
pretyaya marang Dèkné.”
37 Gusti Yésus ngomong: “Kowé wis weruh
wongé, ya sing omong-omongan karo kowé iki!”
38 “Aku pretyaya, Gusti!” Wongé terus niba
nyembah Gusti Yésus.
39 Gusti Yésus ngomong: “Tekaku nang jagat
kéné ngétokké sapa sing gelem manut marang
Gusti Allah lan sapa sing ora! Dadiné, sing lamur
bisa weruh lan sing weruh dadi lamur.”
40 Enèng wong Farisi sing krungu kuwi terus
pada ngomong: “Apa awaké déwé iki lamur?”
41 Gusti Yésus semaur: “Semunggoné kowé
lamur, kowé ora nduwé salah. Lah saiki kowé
déwé ngomong nèk kowé weruh, mulané kowé
salah sak terusé!”

Gusti Yésus pangon sing sejati

10 1 Gusti Yésus terus mulangi wong-wong
mau nganggo gambar ngéné: “Iki
dirungokké sing apik. Nèk ènèng wong mlebu
kandang wedus, nanging ora liwat lawangé,
wong kuwi mesti maling apa tukang ngrampok.
2 Pangoné mlebu kandang liwat lawangé lan sing
jaga kandang mesti bakal mbukakké lawangé.

Wedusé kabèh nitèni swarané pangoné. Wongé
nyeluki jenengé wedusé siji-siji terus digiring
metu arep diengon. [3] (10:2) [4] Nèk wedusé kabèh
wis dietokké, pangoné terus mlaku nang ngarep
déwé. Wedusé terus ngetutké dèkné, awit kabèh
nitèni swarané. [5] Wedus-wedus iki ora bakal
ngetutké wong liyané. Nèk ènèng wong liyané
teka, wedusé malah pada mblayu lunga, awit
ngerti nèk kuwi dudu pangoné."
[6] Gusti Yésus nganggokké gambar iki, nanging
wong-wong ora dunung.
[7] Mulané Dèkné terus ndunung-ndunungké
ngéné: "Omongku iki dirungokké sing apik tenan!
Ya Aku iki lawangé kandang wedus. Kabèh
sing tekané sakdurungé Aku, kuwi maling lan
tukang ngrampok. Mulané wedus-wedus ora
ngrungokké swarané. [8] (10:7) [9] Aku iki lawangé.
Wong sing mlebu liwat Aku bakal slamet. Wong
kuwi mlebu-metu bakal nemu pangan. [10] Kowé
pada ngerti, maling kuwi tekané namung arep
nyolong, matèni lan ngrusak. Nanging Aku teka
ngekèki urip kalubèran.
[11] "Aku iki pangon sing sejati. Pangon sing sejati
saguh mati nglabuhi wedus-wedusé. [12] Wong
sing namung kerja angon kuwi dudu pangoné
lan dudu sing nduwé wedusé. Wong kaya ngono
kuwi malah mblayu lunga nèk ènèng kéwan
galak teka arep mangan wedusé. Wedus-wedusé

mesti ditinggal, awit dèkné namung kerja.
Wedus-wedusé ditubruk karo kéwané galak
terus pada buyar. [13] (10:12) [14] Aku iki pangon
sing sejati. Kaya enggoné Gusti Allah Bapakku
mangertèni Aku lan Aku mangertèni Dèkné,
kaya ngono uga Aku ngerti wedusku siji-sijiné
lan wedusku siji-sijiné ya ngerti Aku. Aku ora
éman uripku kanggo nglabuhi wedus-wedusku.
[15] (10:14) [16] Aku uga nduwé wedus-wedus liyané
sing ora nang kandang kéné. Wedus-wedus
kuwi uga kudu tak engon lan bakal pada
ngrungokké swaraku. Bakal tak giring dadi siji
karo wedus-wedus sing wis nang kéné. Dadiné
wedus-wedusku kabèh bakal tunggal kandang
lan tunggal pangon.

[17] "Gusti Allah Bapakku nrésnani Aku, awit Aku
masrahké uripku, supaya Aku bisa nampa uripku
menèh. [18] Aku masrahké uripku sangka karepku
déwé. Ora ènèng sing bisa ngrebut sangka Aku.
Mati ya karepku déwé lan urip ya karepku déwé.
Kuwi kekarepané Gusti Allah Bapakku."

[19] Tembung-tembungé Gusti Yésus kuwi
marakké para penggedéné wong Ju sing nang
kono pada èngkèl-èngkèlan. [20] Okèh sing
ngomong: "Yésus kuwi wong édan, wong kelebon
sétan. Aja dirungokké."

[21] Saloké ngomong: “Nèk wong kelebon sétan
mosok bisa mulangi kaya ngono. Mosok sétan
bisa nambani wong lamur? Lak ora ta?”

Sing pretyaya lan sing ora

[22] Saiki nang kuta Yérusalèm ènèng riyaya gedé.
Saben taun ènèng riyaya iki kanggo ngélingké
bukakané Gréja Gedé. Riyaya iki tiba wayahé
adem. [23] Gusti Yésus mlaku-mlaku nang Gréja
Gedé kono nang panggonan sing jenengé
Gadriné Soléman. [24] Para penggedéné wong
Ju terus pada ngubengi Dèkné takon: “Mbok
awaké déwé ndang diomongi ta! Nèk kowé kuwi
pantyèn Kristus tenan, mbok ngomong blaka ta?”
[25] Gusti Yésus terus semaur: “Aku lak wis
ngomong ta! Nanging kowé ora gelem pretyaya.
Aku nindakké penggawé sing nggumun-
nggumunké kanggo tanda nèk Gusti Allah
Bapakku sing ngongkon Aku lan sing ngekèki
kwasa Aku. [26] Nanging kowé meksa ora pretyaya.
Kowé ngerti kenèng apa kowé kok ora pada
pretyaya? Jalaran kowé kuwi dudu wedusku.
[27] Wedusku nitèni swaraku lan mèlu Aku. Aku
ngerti wedusku siji-sijiné. [28] Kabèh tak kèki
urip langgeng lan ora bakal tiba ing karusakan.
Ora ènèng sing bisa ngrebut wedusku sangka
tanganku. [29] Gusti Allah Bapakku sing ngekèki
wedus-wedus kuwi marang Aku lan kwasané

Gusti Allah Bapakku kuwi ngungkuli kwasa
sak kabèhé. Ora ènèng sing bisa ngrebut
wedus-wedusku sangka kwasané Gusti Allah
Bapakku. 30 Aku karo Gusti Allah Bapakku kuwi
tunggalé.”
31 Para penggedéné wong Ju terus njikuki watu
menèh arep dienggo mbandemi Gusti Yésus.
32 Gusti Yésus terus ngomong: “Kowé lak wis
pada weruh déwé ta? Wis ping pira Aku nindakké
penggawé betyik? Kuwi mau kabèh sangka
karepé Gusti Allah Bapakku. Lah sing endi sing
marakké kowé arep mbandemi watu Aku?”
33 Wong-wong mau terus semaur: “Dudu kuwi
sing marakké awaké déwé arep mbandemi kowé!
Kowé kuwi namung manungsa ta? Lah kok
ngomong nèk Kowé karo Gusti Allah tunggalé.
Kowé kuwi ngèlèk-èlèkké Gusti Allah!”
34 Gusti Yésus terus ngomong: “Nang kitabmu
déwé Gusti Allah lak tau ngomong ngéné ta
marang wong-wong sing dikongkon nuntun
bangsané: ‘Kowé kuwi pada tak arani allah!’
Lan kowé ngerti ta nèk sing ketulis nang Kitab
kuwi nyata. 35 Lah nèk wong-wong sing dipilih
dikongkon nuntun bangsané diarani allah karo
Gusti Allah, lah kowé kok pada nyalahké Aku.
Kok pada ngomong nèk Aku ngèlèk-èlèkké
Gusti Allah? Lak Gusti Allah déwé ta sing miji
Aku lan ngongkon Aku teka nang jagat kéné?

Lah Aku kok ora éntuk ngomong nèk Aku iki
Anaké Gusti Allah? [36] (10:35) [37] Nèk Aku ora
ngétokké kwasané Gusti Allah Bapakku, kowé
ora usah pretyaya marang Aku. [38] Kowé kabèh
wis pada weruh déwé, nanging meksa kowé ora
pada pretyaya marang Aku. Senajana kowé ora
pretyaya marang Aku, mbok pada pretyayaa
tanda-tanda sing tak tindakké kuwi. Dadiné kowé
bisa nitèni lan dunung nèk Gusti Allah Bapakku
karo Aku siji lan Aku karo Gusti Allah Bapakku ya
siji.”
[39] Wong-wong krungu Gusti Yésus ngomong
ngono kuwi terus arep nyekel Dèkné, nanging
Gusti Yésus terus nglungani.
[40] Dèkné terus ngabrah laut Yordan tekan
sakwijiné panggonan. Mbiyèn Yohanes molai
mbaptis nang panggonan kuwi. Gusti Yésus
terus nang kono rada suwi. [41] Okèh wong
pada teka nang nggoné Gusti Yésus lan pada
ngomong: “Yohanes déwé ora tau nindakké
penggawé sing nggumunké, nanging sembarang
sing diomong karo dèkné bab Gusti Yésus kuwi
nyata.” [42] Mulané wong okèh terus pada pretyaya
marang Gusti Yésus.

Lasarus ninggal

11 [1] Saiki nang désa Bétani ènèng wong lara.
Wong iki jenengé Lasarus, kakangé Marta

lan Maria. [2] Ya Maria iki sing ora let suwi menèh
ngusapi sikilé Gusti Yésus karo lenga wangi sing
larang terus dilapi karo rambuté. [3] Marta lan
Maria terus kongkonan ngomongi Gusti Yésus
nèk Lasarus lara. Lasarus kuwi ditrésnani karo
Gusti Yésus.
[4] Kadung Gusti Yésus krungu kabaré, Dèkné
terus ngomong ngéné: “Pernyakit iki ora bakal
marakké Lasarus ninggal, malah bakal kanggo
ngluhurké Gusti Allah lan jalaran sangka kuwi uga
ngluhurké Anaké Gusti Allah.”
[5] Bener Gusti Yésus trésna tenan marang
Lasarus, Marta lan Maria, nanging Dèkné meksa
ora ndang budal, malah ijik ngentèni rong dina
menèh. [6] (11:5) [7] Sakwisé rong dina kuwi Gusti
Yésus terus ngejèk murid-muridé ngomong
ngéné: “Hayuk budal nang Yudéa menèh!”
[8] Murid-muridé semaur: “Guru, apa Kowé wis
lali nèk para penggedéné wong Ju pada arep
matèni kowé nang kana. Lak durung suwi waé ta?
Lah Kowé kok arep balik nang Yudéa menèh?”
[9] Gusti Yésus ngomong ngéné: “Sedina kuwi
lak rolas jam ta. Nèk kowé mlaku ing wayah
awan kowé ora bakal kesandung, awit padang.
[10] Nanging nèk kowé mlaku ing wayah wengi,
kowé bakal kesandung, awit peteng.” [11] Gusti
Yésus terus ngomong menèh: “Lasarus, kantyané

awaké déwé, wis turu saiki, nanging dèkné arep
tak gugah.”
12 Murid-muridé mikir nèk Lasarus wis bisa turu
kepénak, mulané terus pada ngomong: “Gusti,
nèk Lasarus wis bisa turu kepénak, dèkné ya
mesti ndang mari.” 13 (11:12) 14 Sakjané Gusti
Yésus ngomongké nèk Lasarus wis ninggal,
mulané terus ngomong blaka waé: “Lasarus wis
ninggal! 15 Aku bungah nèk Aku durung nang
kana, dadiné kowé bisa weruh menèh lan bisa
pretyaya. Mulané hayuk saiki pada budal nang
nggoné Lasarus.”
16 Rasul Tomas, anak kembar, terus ngomong
marang murid-murid liyané: “Hayuk awaké déwé
pada mèlu waé, dadiné bisa mati bareng karo
Gusti Yésus.”

Gusti Yésus sing nangèké wong mati lan sing ngekèki urip

17 Kabèh terus budal nang désa Bétani. Kadung
wis tekan nggoné, Gusti Yésus krungu nèk Lasarus
wis dikubur patang dina. 18 Bétani kuwi ora
adoh karo Yérusalèm, namung kira-kira telung
kilomèter. 19 Mulané para penggedéné wong Ju
okèh sing pada teka niliki Maria lan Marta sing
kepatèn.
20 Kadung krungu nèk Gusti Yésus teka, Marta
terus metu arep mapak, nanging Maria ora mèlu.

[21] Marta terus ngomong marang Gusti Yésus:
“O Gusti, nèk Kowé wis teka kawit wingi-wingi
kakangku mesti ora sida ninggal. [22] Nanging uga
saiki, senajan dèkné wis ninggal, aku ngerti nèk
Gusti Allah bakal ngekèki Kowé apa penjalukmu.”
[23] Gusti Yésus semaur: “Marta, kakangmu bakal
urip menèh.”
[24] Tembungé Marta: “Bener Gusti, aku ngerti
nèk dèkné bakal urip menèh, mbésuk ing dina
sing kèri déwé, nèk kabèh wong mati bakal tangi
menèh!”
[25] Gusti Yésus terus ngomong: “Ya Aku iki sing
nangèké wong mati lan ngekèki urip langgeng.
Sapa sing pretyaya marang Aku bakal urip menèh,
senajan wis mati. [26] Wong kuwi wis nampa urip
langgeng lan ora bakal mati slawasé, jalaran
pretyaya marang Aku. Apa kowé pretyaya kuwi,
Marta?”
[27] Marta semaur: “Ya Gusti, aku pretyaya tenan
nèk Kowé kuwi Kristus, Anaké Gusti Allah sing
kudu teka nang jagat kéné.”
[28] Marta terus balik nang nggoné Maria lan
ngomong alon-alon marang dèkné: “Maria,
Guruné wis teka. Dèkné nékokké kowé!”
[29] Sakwisé krungu kuwi Maria terus sakwat
ngadek arep metuki Gusti Yésus. [30] Gusti Yésus
durung mlebu nang désané, nanging ijik nang
panggonan dongé kepetuk karo Marta. [31] Para

penggedéné wong Ju sing pada teka nglipur
Maria weruh dèkné menyat lunga, ndarani Maria
arep nangis nang kuburan, terus pada ngetutké.
32 Kadung Maria wis tekan nggoné Gusti Yésus,
dèkné terus niba nang ngarepé ngomong: “O
Gusti, nèk Kowé wis nang kéné kawit wingi-wingi,
kakangku mesti ora sida ninggal.”
33 Gusti Yésus weruh Maria lan wong-wong sing
pada mèlu mbrono mau pada nangis, Dèkné
terus krasa melas lan sedi banget. 34 Dèkné terus
takon: “Lasarus mbok kubur nang endi?”
“Hayuk tak gawa nang kuburané, Gusti,”
wong-wong semaur.
35 Mripaté Gusti Yésus terus metu eluhé. 36 Para
penggedéné wong Ju sing pada weruh kuwi
terus ngomong: “Dèkné jan trésna tenan marang
Lasarus!”
37 Nanging saloké ènèng sing ngomong ngéné:
“Dèkné lak bisa nambani wong sing lamur ta!
Ajuré ya bisa ngalang-alangi supaya Lasarus ora
mati.”

Gusti Yésus nangèké Lasarus sangka pati

38 Saiki Gusti Yésus wis tekan kuburané, atiné
terus krasa susah lan jèngkèl menèh. Kuburané
kuwi guwa sing ditutupi watu gedé. 39 Gusti Yésus
terus ngomong: “Kuburané dibukak!”

Marta semaur: “Gusti, kakangku wis dikubur
patang dina suwéné. Saiki wis mambu!”
40 Gusti Yésus ngomong marang Marta:
“Aku lak wis ngomong marang kowé ta! Nèk
kowé pretyaya tenan marang Aku, kowé bakal
weruh sepira gedéné kwasané Gusti Allah!”
41 Watuné sing dienggo nutupi kuburané terus
disurung. Gusti Yésus terus nyawang nduwur
lan ndonga: “Bapakku, Aku kesuwun nèk Kowé
nampa pandongaku. 42 Aku déwé ngerti nèk
saben-saben Aku ndonga marang Kowé, apa
penjalukku keturutan. Nanging Aku ngomong
kuwi mau, supaya wong-wong sing nang kéné
iki pada krungu lan pada pretyaya nèk Kowé
sing ngongkon Aku.” 43 Sakwisé ndonga, Gusti
Yésus terus mbengok: “Lasarus, metua mbréné!”
44 Lasarus, sing mauné mati, terus metu, nanging
tangané lan sikilé ijik dibuntel mori. Rainé
mbarang ijik ditutupi katyu mori. Gusti Yésus
terus ngomong: “Moriné diutyuli supaya wongé
bisa mlaku.”
45 Para penggedéné wong Ju sing mèlu Maria
pada weruh lelakon kuwi mau, mulané terus
ènèng okèh sing pada pretyaya marang Gusti
Yésus. 46 Nanging ènèng sing pada budal nang
nggoné para Farisi mbarang ngomongké nèk
Gusti Yésus nguripké Lasarus menèh. 47 Mulané
para pengarepé imam lan para Farisi terus pada

nglumpukké para penuntuné agama lan nang
begandringan kono terus pada takon: “Lah awaké
déwé saiki kepriyé? Yésus iki nindakké penggawé
sing nggumun-nggumunké. 48 Nèk diejarké
ngono suwi-suwi wong kabèh pada mèlu Dèkné.
Mengko bangsa Rum wedi nèk bangsané awaké
déwé ora bakal manut lan entèk-entèké bangsa
Rum bakal ngrusak Gréja Gedé lan bangsané
awaké déwé.”
49 Nanging Kayafas, Imam Gedé, semaur ngéné:
“Mosok kowé durung pada dunung? Luwung
Dèkné sing mati tenimbang awaké déwé kabèh
sak bangsa.” 50 (11:49) 51 Kayafas ngomong
ngono kuwi ora sangka pikirané dèkné déwé,
nanging Gusti Allah sing ngekèki tembung dèkné,
awit dèkné kuwi Imam Gedé ing taun kuwi.
Kuwi jalarané dèkné ngomongké nèk Gusti Yésus
kudu mati nglabuhi bangsané. 52 Lan menèh,
Gusti Yésus enggoné mati ora namung nglabuhi
bangsané waé, nanging uga supaya kabèh
wong sing pretyaya marang Dèkné bisa dadi siji,
senajana pada pentyar sakparan-paran.
53 Sakploké dina kuwi para penggedéné wong
Ju pada nggolèk akal arep matèni Gusti Yésus.
54 Mulané Gusti Yésus ora ngétok menèh nang
tengahé wong-wong, nanging Dèkné terus lunga
sangka kono budal nang kuta Efraim, tyedek

karo wustèn. Gusti Yésus terus nang kono karo murid-muridé.

55 Saiki wayahé Paskah wis tyedek, mulané wong okèh pada teka nang Yérusalèm arep pada nindakké sesutyèn. 56 Wong-wong pada lingak-linguk nggolèki Gusti Yésus. Nèk pada ngumpul nang Gréja Gedé kono terus pada takon marang sakpada-pada: “Dèkné bakal teka apa ora ya?” 57 Para pengarepé imam lan para Farisi wis ngongkon ngabar-ngabarké, nèk ènèng wong ngerti Gusti Yésus kuwi nang endi, kudu diomongké, supaya Dèkné dityekel.

Gusti Yésus diusapi lenga-wangi sikilé

12 1 Nem dina sakdurungé riyaya Paskah molai Gusti Yésus teka nang désa Bétani. Bétani kuwi panggonané Lasarus, sing mauné wis mati, nanging terus ditangèkké menèh karo Gusti Yésus. 2 Mulané saiki wong-wong pada mangan énak karo Gusti Yésus. Sing ladèn Marta, lah Lasarus jejagongan karo Gusti Yésus. 3 Maria kok terus njikuk lenga-wangi sak botol diesokké nang sikilé Gusti Yésus terus diusapi karo rambuté. Sak omah terus malih mambu lenga-wanginé. Kuwi lenga-wangi nardus sing tus, sing regané larang banget. 4 Nanging muridé Gusti Yésus sing jenengé Yudas Iskariot, nyenèni Maria ngéné: “Lenga-wangi kuwi semunggoné diedol

payu pirang duwit waé, lak kenèng dienggo
nulungi wong sing ora nduwé ta?” Ya Yudas iki
sing mbésuké ngelungké Gusti Yésus marang
mungsuhé. 5 (12:4) 6 Dèkné ngomong ngono
kuwi sakjané ora jalaran dèkné mikirké wong
sing ora nduwé, ora, nanging jalaran dèkné kuwi
maling. Dèkné sing nyekel duwit lan dèkné ajek
njikuki dienggo dèkné déwé.
7 Gusti Yésus terus ngomong ngéné: “Mbok
bèn! Maria ngusapi Aku karo lenga-wangi iki
ènèng tujuané. Dèkné molai tata-tata kanggo
mbésuk nèk Aku bakal dikubur. 8 Wong mlarat
kuwi slawasé ènèng waé, nanging enggonku
tyampur karo kowé iki ora suwi.”

Lasarus arep dipatèni

9 Saiki wong okèh pada krungu nèk Gusti Yésus
nang Bétani kono, mulané terus pada mbrono
mbarang. Nanging ora namung kepéngin weruh
Gusti Yésus waé, wong-wong uga kepéngin
weruh Lasarus sing urip menèh. 10 Lelakoné
Lasarus kuwi marakké wong Ju pirang-pirang
pada pretyaya marang Gusti Yésus. Mulané
para pengarepé imam saiki arep matèni Lasarus
mbarang. 11 (12:10)

Gusti Yésus diarak mlebu Yérusalèm

12 Liyané dina wong pirang-pirang pada teka
nang Yérusalèm arep ngurmat riyaya Paskah.
Wong-wong iki krungu nèk Gusti Yésus arep
teka mbrono mbarang. 13 Mulané terus pada
metu sangka kutané arep mapak Gusti Yésus.
Wong-wong nggawa godong palem terus pada
nyuraki Gusti Yésus ngomong: “Hosana, muga
slameta kongkonané Gusti Allah sing teka iki, sing
bakal dadi ratuné bangsa Israèl.”
14 Gusti Yésus nemu kimar enom terus
ditumpaki. Kuwi tyotyok karo sing wis ketulis
nang Kitab. 15 Ayat kuwi uniné ngéné:
“Aja wedi, anak Sion!
Delokké, ratumu teka numpak kimar enom.”
16 Ing waktu kuwi murid-muridé durung dunung
apa sing klakon iki, nanging sakwisé Gusti Yésus
mati lan tangi menèh sangka pati terus pada
kélingan apa sing ketulis nang Kitab lan pada
ngerti nèk kuwi saiki wis klakon kabèh.
17 Wong-wong sing pada weruh Gusti Yésus
nangèké Lasarus sangka pati terus pada
ngomong-omongké bab kuwi. 18 Mulané wong
pirang-pirang terus budal metuki Gusti Yésus,
jalaran pada krungu Dèkné nindakké penggawé
sing nggumunké tenan. 19 Para Farisi saiki terus
ngomong marang sakpada-pada: “Kowé weruh

déwé ta! Awaké déwé wis ora bisa apa-apa!
Delokké kuwi! Sasaté wong kabèh pada ngetutké
Yésus!”

Gabah nèk ora dipendem nang lemah ora bakal tukul

20 Bareng karo wong-wong sing pada nang
riyaya kono uga ènèng wong Grik siji-loro teka
arep nyembah Gusti Allah. 21 Lah terus ènèng
sing mara nang nggoné rasul Filipus mbarang.
Rasul Filipus kuwi muridé Gusti Yésus sing sangka
kuta Bètsaida nang bawah Galiléa. Wong-wong
Grik kuwi takon marang rasul Filipus ngéné:
“Kangé, awaké déwé kepéngin omong-omongan
karo Yésus!”
22 Rasul Filipus terus ngomongi Andréas lan
kabèh loro terus mara nang nggoné Gusti Yésus
ngomongké bab karepé wong-wong Grik mau.
23 Gusti Yésus semaur ngéné: “Pantyèn, saiki wis
wantyiné. Gusti Allah bakal ngluhurké Anaké
Manungsa. 24 Dirungokké sing apik omongku iki:
gabah sak elas kaé nèk ora dipendem nang lemah
terus mati ya ora bakal dadi okèh. Slawasé ya sak
elas waé. Nanging nèk dipendem nang lemah
terus mati, malah bisa ngetokké woh okèh.
25 Mulané, sapa sing éman uripé malah bakal
kélangan. Nanging sapa sing ora éman uripé ing
donya iki, malah bakal nemu urip sing langgeng.

[26] Lan menèh, sapa sing kepéngin ngladèni Aku
kudu ngetutké Aku, supaya bisa mèlu Aku ngendi
paranku. Sapa sing ngladèni Aku bakal diajèni
karo Gusti Allah Bapakku.”

Gusti Yésus ngomong nèk Dèkné bakal mati

[27] Gusti Yésus terus ngomong menèh: “Atiku
saiki sedi lan bingung. Lah Aku kudu ngomong
apa? Mosok Aku nembung marang Gusti
Allah Bapakku supaya Aku ora usah nglakoni
kasangsaran iki? Ora, awit Aku teka nang jagat
kéné tujuané nglakoni kuwi!” [28] Gusti Yésus terus
ndonga: “Gusti Allah Bapakku, mbok diluhurké
Jenengmu!”

Sakwisé Gusti Yésus ndonga ngono kuwi terus
ènèng swara sangka langit ngomong ngéné: “Wis
tak kétokké kwasaku, nanging bakal tak wujutké
sepisan menèh!”

[29] Wong-wong sing nang kono uga krungu
swarané, ndarani ènèng gluduk. Liya-liyané
ngomong nèk ènèng mulékat omong-omongan
karo Gusti Yésus.

[30] Nanging Gusti Yésus ngomong ngéné: “Swara
kuwi mau ora kanggo Aku, nanging kanggo kowé.
[31] Saiki wis wantyiné enggoné Gusti Allah bakal
nduduhké salahé manungsa nang jagat kéné.
Saiki wis wantyiné enggoné Sétan, sing ngwasani
jagat iki, bakal diedunké. [32] Nanging Aku bakal

diunggahké sangka bumi iki. Nèk Aku diunggahké
sangka bumi iki, Aku bakal narik wong kabèh
marang Aku!” 33 Kuwi Gusti Yésus ngomongké
nèk Dèkné bakal mati nang kayu pentèngan.
34 Mulané wong-wong terus pada semaur: “Lo,
awaké déwé ngerti sangka Kitab nèk Kristus bakal
urip slawasé. Lah jaréné Kowé Anaké Manungsa,
lah Kowé kok ngomong nèk Kowé bakal mati. Lah
Anaké Manungsa kuwi sapa?”
35 Gusti Yésus terus ngomong ngéné marang
wong-wong: “Aja pada bingung. Pepadang iki
nang tengahmu mung garèk sak gebyaran waé.
Mulané, pumpung ijik ènèng, mlakua nang
pepadang. Mengko nèk wis peteng kowé ora
weruh dalan. 36 Pretyayaa marang pepadang,
pumpung ijik ènèng nang tengahmu, supaya
kowé dadi anaké pepadang.”
Sakwisé ngomong ngono kuwi Gusti Yésus terus
lunga, ora ngétok marang wong-wong. 37 Nanging
senajana Gusti Yésus nindakké penggawé sing
nggumun-nggumunké lan wong-wong pada
weruh déwé, meksa wong-wong ora pretyaya
marang Dèkné. 38 Pantyèn tyotyok tenan karo
sing diomong karo nabi Yésaya, sing uniné ngéné:

“Gusti, sapa sing gelem pretyaya tembungé
awaké déwé?
Sapa sing gelem nggatèkké marang kwasamu?
Ora ènèng!”

39 Mulané, kangèlan tenan wong-wong enggoné
arep pretyaya. Nabi Yésaya mbiyèn ya wis tau
ngomong ngéné mbarang:
40 “Gusti Allah sing marakké wong-wong ora
weruh
lan Gusti Allah sing marakké wong-wong atiné
kaku.
Nèk ora ngono, mengko ndak pada dunung
lan pada balik menèh nang nggoné Gusti Allah
lan diwaraské.”
41 Kuwi mau nabi Yésaya ngomongké bab Gusti
Yésus, awit nabi Yésaya wis weruh kwasané Gusti
Yésus.
42 Nanging senajan kepriyé waé ènèng
wong gedé-gedé pirang-pirang, yakuwi
penggedé-penggedéné wong Ju, sing pada
pretyaya nèk Gusti Yésus kuwi kongkonané
Gusti Allah. Nanging wong-wong iki pada wedi
karo para Farisi, mulané ora gelem blaka nèk
pretyaya, mengko ndak dietokké sangka sinaguk.
43 Karomenèh wong-wong luwih seneng dielem
manungsa tenimbang dielem Gusti Allah.

Tembungé Gusti Yésus sing ngrutu manungsa

44 Ing liya dina Gusti Yésus terus ngomong
ngéné marang wong-wong: “Wong sing pretyaya
marang Aku kuwi sakjané ora namung pretyaya
marang Aku waé, nanging wong kuwi pretyaya

marang Gusti Allah, awit Gusti Allah sing
ngongkon Aku. [45] Dadiné wong sing weruh Aku
kuwi uga weruh Gusti Allah sing ngongkon
Aku. [46] Tekaku nang jagat kéné dadi pepadang,
supaya wong sing pretyaya marang Aku ora
nang pepeteng menèh. [47] Nèk ènèng wong
ngrungokké pituturku nanging ora dilakoni, Aku
ora bakal nyetrap wong kuwi. Aku teka nang
jagat kéné ora arep nyalahké manungsa, ora.
Aku mbréné iki arep nulungi manungsa. [48] Aku
ora bakal nyalahké wong sing nyepèlèkké Aku
lan sing ora manut pituturku, ora! Nanging
pitutur sing tak gelarké, kuwi sing bakal nyalahké
manungsa, mbésuk nèk kabèh wong bakal
dikrutu. [49] Enggonku memulang ora metu sangka
karepku déwé, ora. Gusti Allah Bapakku sing
ngongkon Aku, Dèkné sing ngomongi Aku apa
sing kudu tak omong. [50] Lan Aku ngerti nèk
sing dikarepké karo Gusti Allah kuwi nggawa
urip langgeng kanggo manungsa. Mulané, sing
tak omong ya namung apa omongé Gusti Allah
Bapakku.”

Gusti Yésus misuhi sikilé murid-muridé

13 [1] Riyaya Paskah wis kurang sedina. Gusti
Yésus wis ngerti nèk saiki Dèkné kudu
ninggal jagat kéné lan kudu budal nang nggoné
Gusti Allah Bapaké. Gusti Yésus pantyèn nrésnani

murid-muridé sing nang jagat kéné lan saiki
Dèkné kepéngin nduduhké nèk katrésnané
Dèkné langgeng.
[2] Saiki Gusti Yésus lan murid-muridé ijik
jejagongan mangan. Yudas, anaké Simon Iskariot,
wis dikenèng karo Sétan lan arep ngelungké
Gusti Yésus marang mungsuhé. [3] Gusti Yésus
wis ngerti kuwi lan Dèkné uga ngerti nèk
sembarang wis dipasrahké marang Dèkné karo
Gusti Allah. Gusti Yésus uga ngerti nèk Dèkné
tekané sangka nggoné Gusti Allah lan kudu
balik menèh nang nggoné Gusti Allah. [4] Mulané
Dèkné terus ngadek, saliné njaba disèlèhké, terus
ngubetké gombal nang bangkèkané. [5] Sakwisé
kuwi sikilé murid-muridé terus disirami lan
diwisuhi terus dilapi karo gombal sing diubetké
nang bangkèkané mau. [6] Kadung tiba rasul Simon
Pétrus sing kudu disiram sikilé, dèkné menging
Gusti Yésus ngomong ngéné: “Gusti, mosok Kowé
arep misuhi sikilku?”
[7] Gusti Yésus semaur: “Enggonku misuhi sikilmu
iki saiki kowé durung ngerti apa tegesé, nanging
mbésuk kowé bakal dunung.”
[8] Rasul Pétrus terus ngomong: “Aja Gusti, Kowé
aja pisan-pisan misuhi sikilku!”
Gusti Yésus semaur: “Nèk kowé ora tak wisuhi,
kowé ora bisa nyambutgawé karo Aku.”

9 Saiki rasul Simon Pétrus terus ngomong:
“Nèk ngono ya aja namung sikilku sing diwisuhi,
nanging tanganku lan sirahku mbarang!”
10 Nanging Gusti Yésus semaur: “Wong sing wis
adus kuwi wis resik kabèh awaké. Namung sikilé
sing kudu diwisuhi. Kowé wis resik, awit salahmu
wis dingapura, nanging ora kowé kabèh.” 11 Gusti
Yésus ngerti sapa sing arep ngelungké Dèkné
marang mungsuhé, mulané Dèkné ngomong nèk
ora kabèh resik.
12 Sakwisé Gusti Yésus misuhi sikilé murid-
muridé, Dèkné terus nganggo saliné njaba menèh
terus njagong. Dèkné terus ngomong: “Apa
kowé pada dunung kenèng apa kok Aku misuhi
sikilmu? 13 Kowé lak ngarani Aku iki Gurumu lan
Gustimu ta? Kuwi bener, Aku pantyèn Gurumu
lan Gustimu tenan. 14 Lah nèk Aku iki, sing dadi
Gurumu lan Gustimu, misuhi sikilmu, kowé uga
kudu misuhi sikilé liyané. 15 Aku wis ngekèki
tulada marang kowé, kuwi kudu mbok lakoni
uga. 16 Mulané pada élinga sing tak omong iki:
slaf kuwi ora ngungkuli sing nduwé lan wong sing
dikongkon ora ngungkuli sing ngongkon. 17 Saiki
kowé wis pada ngerti iki, beja kowé, nèk kuwi
mbok lakoni.”
18 “Nanging Aku ora ngomong nèk kowé kabèh
bakal slamet. Aku ngerti sapa sing tak pilih. Nang
Kitab wis ketulis ngéné: ‘Wong sing mangan

bareng karo Aku bakal mungsuh Aku.’ Tulisan
kuwi kudu klakon. [19] Kuwi durung klakon, nanging
kowé saiki molai tak omongi. Dadiné mbésuk nèk
wis klakon, kowé kabèh pada pretyaya nèk Aku
iki sing dikongkon karo Gusti Allah. [20] Elinga iki:
sapa sing nampa kongkonanku ya nampa Aku.
Lan sapa nampa Aku ya nampa Gusti Allah sing
ngongkon Aku.”

Gusti Yésus ngomong sapa sing arep ngelungké Dèkné marang mungsuhé

[21] Sakwisé ngomong ngono kuwi Gusti Yésus
terus sedi atiné. Dèkné ngomong: “Aku ora
goroh. Enèng siji nang tengahmu sing bakal
ngelungké Aku marang mungsuhé.”
[22] Murid-muridé ora patèka pretyaya terus
pada ndelokké sakpada-pada, ora ngerti Gusti
Yésus kuwi ngomongké sapa. [23] Rasul Yohanes,
murid sing disenengi karo Gusti Yésus, njagong
nang jèjèré. [24] Mulané rasul Simon Pétrus terus
ngongkon takon marang Gusti Yésus, sapa sing
arep ngelungké Dèkné marang mungsuhé.
[25] Rasul Yohanes terus lèndèn nyedeki Gusti
Yésus karo takon: “Sapa ta Gusti?”
[26] Gusti Yésus semaur: “Aku arep ngetylupké
roti sak tyuwil nang mangkok. Sing tak elungi
tyuwilan roti, yakuwi wongé!” Gusti Yésus terus
ngetylupké roti sak tyuwil nang mangkoké

terus dikèkké marang Yudas, anaké Simon
Iskariot. [27] Kadung Yudas nampani roti kuwi
mau, Sétan terus ngleboni dèkné. Gusti Yésus
ngomong marang Yudas: “Apa sing mbok karepké
ndang dilakoni.” [28] Nanging murid-muridé ora
dunung sing diomong Gusti Yésus marang Yudas.
[29] Ndarani Gusti Yésus ngongkon Yudas ndang
tuku kaperluané riyaya minggu Paskah kuwi, apa
ngekèki duwit marang wong sing ora nduwé,
awit Yudas sing nyekel duwit.
[30] Sakwisé Yudas nampa rotiné dèkné terus
lunga. Saiki wis wayah wengi.

Pepakon sing anyar

[31] Kadung Yudas wis lunga Gusti Yésus terus
ngomong: “Saiki Anaké Manungsa bakal
diluhurké lan lantaran Dèkné Gusti Allah bakal
diluhurké. [32] Nèk Gusti Allah diluhurké lantaran
Anaké, Gusti Allah uga bakal ngluhurké Anaké
lantaran Dèkné déwé. Lan ora suwi menèh Gusti
Allah bakal ngétokké iki. [33] Kantyaku sing tak
trésnani, enggonku kumpul karo kowé garèk
sedilut. Kowé bakal nggolèki Aku. Aku wis tau
ngomong marang para penggedéné wong Ju lan
saiki Aku ngomong marang kowé: panggonan
sing tak parani kowé ora bisa nekani. [34] Saiki kowé
tak kèki pepakon anyar sing kudu mbok lakoni
tenan: pada trésnaa marang sakpada-pada.

Kaya enggonku nrésnani kowé, kowé uga kudu
nrésnani sakpada-pada. 35 Nèk kowé pada trésna
tenan marang sakpada-pada, wong-wong liyané
bakal nitèni nèk kowé kuwi murid-muridku.”

Gusti Yésus ngomong nèk rasul Pétrus bakal nyélaki Dèkné

36 Rasul Simon Pétrus takon marang Gusti
Yésus: “Lah Kowé arep lunga nang endi Gusti?”
Gusti Yésus semaur: “Kowé saiki durung bisa
mèlu nang panggonan sing arep tak parani iki,
nanging mbésuk kowé bakal nututi Aku.”
37 “Lah kenèng apa aku saiki kok ora bisa
ngetutké Kowé Gusti? Aku kepéngin mèlu Kowé,
senajan tak labuhi mati!”
38 Gusti Yésus terus semaur: “Kowé gelem
tenan? Ora Pétrus, titènana ta, sakdurungé jago
kluruk kowé bakal ngomong sampèk ping telu
nèk kowé ora kenal karo Aku!”

Gusti Yésus dalané nang nggoné Gusti Allah

14 1 Gusti Yésus terus ngomong marang
murid-muridé: “Kowé aja pada sedi lan
bingung, nanging pada pretyaya terus marang
Gusti Allah lan marang Aku. 2 Nang omahé Gusti
Allah Bapakku okèh panggonané. Semunggoné
ora ngono mesti kowé ya tak omongi. Saiki Aku
arep budal nggawèkké panggonan kowé. 3 Nèk

Aku wis rampung Aku bakal balik menèh marani
kowé, supaya kowé bisa manggon dadi siji karo
Aku. [4] Panggonan sing bakal tak parani kuwi
kowé wis pada ngerti dalané!”
[5] Rasul Tomas terus semaur: “Gusti, panggonan
sing arep mbok parani waé awaké déwé ora
ngerti, lah dalané menèh awaké déwé ngertia.”
[6] Gusti Yésus terus ngomong: “Aku iki dalané
marang Gusti Allah lan Aku sing nduduhké Gusti
Allah kuwi sapa lan Aku sing ngekèki urip marang
manungsa. Ora ènèng wong bisa mara nang
nggoné Gusti Allah Bapakku nèk ora liwat Aku.
[7] Nèk kowé ngerti Aku kowé ya ngerti Gusti Allah
Bapakku. Saiki kowé wis ngerti Dèkné, awit kowé
wis weruh Dèkné. [8] Rasul Filipus terus takon
marang Gusti Yésus: Gusti, awaké déwé wis lega
nèk mbok duduhi Gusti Allah Bapaké awaké
déwé!”
[9] Gusti Yésus semaur: “Filipus, Aku lak wis
suwi bebarengan karo kowé ta? Lah kok kowé
ora nitèni Aku? Sapa sing weruh Aku ya weruh
Gusti Allah Bapakku. Lah kowé kok ijik takon
kepéngin weruh Gusti Allah Bapakku? [10] Kowé
lak ngerti ta nèk Gusti Allah Bapakku karo Aku
kuwi tunggalé. Pitutur sing tak wulangké marang
kowé kuwi ora sangka karepku déwé, nanging
sangka karepé Gusti Allah Bapakku. Dèkné
manggon ing Aku lan Dèkné sing tumandang

sangka Aku. [11] Ngandela ta nèk Aku karo Gusti
Allah Bapakku kuwi tunggalé. Penggawéku sing
nggumun-nggumunké kuwi lak wis ngujutké
kuwi ta! [12] Iki dirungokké sing apik: sapa sing
pretyaya marang Aku bisa kaya Aku nindakké
penggawé sing nggumun-nggumunké. Ora
namung kuwi waé, nanging malah bisa nindakké
ngungkul-ungkuli kuwi, awit Aku arep budal nang
nggoné Gusti Allah Bapakku. [13] Lan jalaran Aku
nang kana, apa penjalukmu bakal keturutan,
janji kowé nembung nganggo Jenengku. Mesti
Aku bakal nuruti penjalukmu, dadiné Aku bisa
ngluhurké Gusti Allah Bapakku. [14] Nèk kowé
njaluk apa waé nganggo Jenengku, bakal tak
turuti.”

Bab Roh Sutyi

[15] Gusti Yésus terus ngomong menèh: “Nèk
kowé trésna tenan marang Aku kowé uga mesti
nglakoni omongku. [16] Semono uga, Aku bakal
nembung marang Gusti Allah Bapakku, supaya
Dèkné ngongkon liyané sing bakal nulungi kowé
slawasé. Kuwi Roh Sutyi, sing bakal mulangi kowé
bab Gusti Allah kaya sak beneré. [17] Wong sing ora
pretyaya marang Gusti Allah ora bisa nampa Roh
Sutyi, awit ora nitèni lan ora dunung. Nanging
kowé bakal ngerti Roh Sutyi, awit Dèkné bakal
karo kowé lan bakal manggon ing uripmu.

18 “Ora, kowé ora bakal tak tinggal déwé, Aku
bakal balik marang kowé. 19 Ora suwi menèh
wong jagat bakal ora weruh Aku menèh, nanging
Aku bebarengan karo kowé terus. Lan kowé bakal
urip, awit Aku urip. 20 Ing wantyi kuwi kowé bakal
dunung nèk Aku karo Gusti Allah Bapakku kuwi
dadi siji. Semono uga kowé bakal dunung nèk
kowé karo Aku iki uga dadi siji.
21 “Wong sing ngerti pituturku lan nglakoni apa
omongku, ya wong kaya ngono kuwi sing trésna
marang Aku tenan. Wong kuwi bakal ditrésnani
tenan karo Gusti Allah Bapakku lan Aku mbarang
bakal nrésnani wong kuwi. Lan menèh, Aku bakal
nduduhké marang Dèkné Aku iki sapa.”
22 Enèng murid sing jenengé Yudas, nanging
dudu Yudas Iskariot. Yudas iki ngomong marang
Gusti Yésus: “Gusti, lah Kowé kok ngétokké
kwasamu namung marang awaké déwé, ora
marang wong-wong liyané sing ora pretyaya
marang Kowé?”
23 Gusti Yésus semaur: “Wong sing trésna
marang Aku kuwi uga bakal nurut pituturku
lan Gusti Allah Bapakku bakal nrésnani wong
sing kaya ngono kuwi. Aku lan Gusti Allah
Bapakku bakal urip bebarengan karo wong kuwi.
24 Nanging wong sing ora trésna marang Aku uga
ora bakal nurut pituturku, senajana pituturku

kuwi dudu tembungku déwé, nanging tembungé
Gusti Allah sing ngongkon Aku.
[25] “Suwéné Aku ijik tyampur karo kowé Aku
mulangi kowé sembarang-mbarang kuwi.
[26] Nanging Gusti Allah Bapakku bakal ngongkon
Roh Sutyi, Penulungmu, teka dadi wakilku.
Dèkné sing bakal ngréwangi kowé lan ndunung-
ndunungké marang kowé bab sembarang. Dèkné
uga bakal ngéling-élingké marang kowé bab
sembarang sing wis tak wulangké.
[27] “Saiki kowé tak tinggali katentreman.
Ora katentremané donya kéné, ora, nanging
katentreman sing namung Aku déwé bisa
ngekèki. Mulané, kowé aja pada sedi lan aja
pada wedi. [28] Pantyèn Aku wis ngomong nèk
Aku arep lunga, nanging Aku bakal balik menèh.
Mulané, nèk kowé pada trésna tenan marang
Aku, kowé malah kudu bungah nèk Aku bakal
lunga nang nggoné Gusti Allah Bapakku, awit
Gusti Allah Bapakku kuwi gedéné ngungkuli
Aku. [29] Sakdurungé sembarang iki klakon kowé
wis tak omongi, dadiné mbésuk nèk wis klakon
tenan, kowé bisa nitèni nèk sembarang sing tak
omong kuwi tenan. [30] Aku wis ora bisa ngomong
okèh-okèh menèh marang kowé, awit Sétan,
ratuné donya, wis ngétok. Aku ora ngomong nèk
dèkné kuwi bisa menangké Aku, ora. [31] Nanging
Aku namung manut apa kongkonané Gusti Allah

Bapakku. Dadiné wong kabèh bisa nitèni nèk Aku
trésna tenan marang Gusti Allah Bapakku.
“Wis, hayuk saiki pada lunga!”

Gusti Yésus, wit sing sejati

15 [1] Gusti Yésus terus ngomong ngéné
marang murid-muridé: “Aku iki kenèng
dipadakké karo wité, lah kowé pangé. Gusti Allah
Bapakku kenèng dipadakké karo sing tukang
kebon. [2] Pang sing ora ngetokké woh kuwi mesti
diketok karo sing tukang kebon lan pang sing
metu wohé dikeprasi lan diresiki supaya ngetokké
woh sing luwih okèh. [3] Kowé wis pada resik atiné.
Pitutur sing tak wulangké marang kowé kuwi wis
ngresiki atimu. [4] Rumaketa marang Aku, dadiné
Aku uga bisa rumaket marang kowé. Pangé kuwi
ora bisa ngetokké woh nèk ora rumaket marang
wité, kaya ngono uga kowé, nèk ora rumaket
marang Aku kowé ora bisa ngetokké woh.
[5] “Aku iki wité lan kowé kuwi pangé. Nèk kowé
rumaket marang Aku lan Aku rumaket marang
kowé, kowé bakal ngetokké woh okèh. Pedot
sangka Aku kowé ora bisa apa-apa. [6] Wong
sing ora rumaket marang Aku kuwi kaya pang
sing diketok dadi garing, terus dilumpukké lan
dibuwang nang geni bèn kobong. [7] Nèk kowé
rumaket marang Aku lan nglakoni pituturku,
mbok njaluka apa waé ta, mesti bakal keturutan.

[8] Gusti Allah Bapakku bakal diluhurké nèk kowé
ngetokké woh okèh. Kuwi ngétokké nèk kowé
dadi muridku tenan. [9] Gusti Allah nrésnani Aku,
mengkono uga katrésnanku marang kowé. Pada
mantepa ing katrésnan iki. [10] Kaya enggonku
manut marang karepé Gusti Allah Bapakku lan
ngalami katrésnané, semono uga kowé. Nèk
kowé manut marang pituturku, kowé uga bakal
ngalami katrésnanku sak terusé.
[11] "Aku ngomong kuwi mau kabèh marang
kowé, supaya kowé bisa nduwèni kabungahanku
lan supaya kabungahan iki bisa mundak terus.
[12] Pituturku marang kowé ya iki: pada trésnaa
terus marang sakpada-pada kaya enggonku
trésna marang kowé. [13] Wong sing trésna lan
saguh mati nglabuhi kantyané, kuwi wong
sing nduwèni katrésnan tenan. Ora ènèng
katrésnan sing gedéné ngungkuli kuwi. [14] Kowé
dadi kantyaku nèk kowé pada manut marang
pituturku. [15] Kowé saiki wis ora tak arani slaf
menèh, awit slaf kuwi ora tau diejèki atungan
karo sing nduwé omah. Nanging apa omongé
Gusti Allah Bapakku marang Aku, kabèh tak
dunung-dunungké marang kowé, supaya kowé
uga pada ngerti. Mulané kowé kuwi ora tak arani
slaf menèh, nanging kowé kantyaku. [16] Aku sing
milih kowé, dudu kowé sing milih Aku. Kowé tak
pilih lan tak kongkon budal ngetokké woh terus,

aja sampèk ilang wohé. Apa penjalukmu marang
Gusti Allah Bapakku mesti bakal keturutan nèk
kowé nembung nganggo Jenengku.” 17 Sepisan
menèh tembungku marang kowé: “Pada trésnaa
marang sakpada-pada.”

Disengit wong

18 Gusti Yésus terus ngomong menèh: “Wong-
wong sing ora pretyaya marang Aku pada sengit
marang kowé. Nanging aja pada kagèt, malah
pada ngertia nèk wong-wong kuwi pantyèn sengit
marang Aku. 19 Semunggoné kowé tunggalé
karo wong-wong kuwi, wong-wong mesti pada
seneng karo kowé, awit kowé diaku tunggalé
waé. Nanging kowé wis tak pilih lan tak singkirké
sangka tengahé wong-wong kuwi, dadiné kowé
wis ora tunggalé karo wong-wong kuwi, mulané
kowé ya disengiti. 20 Aku lak wis ngomong ta nèk
slaf kuwi ora ngungkuli sing nduwé. Mulané, nèk
wong-wong wis nyiya-nyiya Aku, wong-wong
uga bakal nyiya-nyiya kowé. Semunggoné
wong-wong gelem nampa pituturku, wong-wong
mesti uga bakal nampa tembungmu. 21 Nanging
aja nggumun, wong-wong pada ngono karo kowé
kuwi, jalaran kowé muridku. Wong-wong kuwi
ora pretyaya marang Gusti Allah sing ngongkon
Aku. 22 Semunggoné Aku ora teka lan mituturi
wong-wong bab Gusti Allah, wong-wong kuwi

pantyèn ora kenèng disalahké nèk ora gelem
nampa Aku. Nanging Aku wis mituturi wong-
wong kuwi, mulané pada salah tenan. [23] Sapa
sing sengit marang Aku ya pada waé sengit
marang Gusti Allah Bapakku. [24] Semunggoné
Aku ora ngujutké tembungku nganggo tanda
sing nggumun-nggumunké, sing durung tau
ditindakké karo wong liyané, wong-wong kuwi
blas ora kenèng disalahké. Nanging wong-wong
pada weruh sembarang-mbarang kuwi karo
mripaté déwé, senajan ngono meksa ijik sengit
marang Aku lan sengit marang Gusti Allah
Bapakku. [25] Pantyèn, nang kitabé kono déwé wis
ketulis ngéné: ‘Wong-wong pada sengit marang
Aku tanpa jalaran.’ Tulisan iki pantyèn klakon.
[26] “Nanging aja pada wedi, Aku arep budal
nang nggoné Gusti Allah Bapakku lan Aku bakal
ngongkon Roh Sutyi, Penulungmu, ndang teka
nang nggonmu. Dèkné kuwi tekané sangka
nggoné Gusti Allah Bapakku lan Dèkné bakal
nduduhké bab Gusti Allah kaya sak beneré lan
uga bab Aku. [27] Nanging kowé uga dadi seksiku,
awit kawit Aku molai nyambutgawé kowé mèlu
Aku.”

Penggawéané Roh Sutyi

16 [1] Gusti Yésus terus ngomong: “Kuwi mau
kabèh tak dunung-dunungké marang

kowé, supaya mbésuk nèk wis klakon tenan, kowé
aja sampèk kagèt lan ilang pengandelé. [2] Pantyèn
bakal klakon tenan. Kowé ora namung bakal
dietokké sangka sinaguk, nanging wong-wong
bakal matèni kowé mbarang. Malah mikiré pada
nggawé betyik marang Gusti Allah Bapakku
nèk nglakoni ngono kuwi. [3] Wong-wong pada
nglakoni kaya ngono kuwi, jalaran ora pada
ngerti tenan marang Gusti Allah lan marang Aku.
[4] Nanging kowé tak omongi sakdurungé, supaya
mbésuk nèk kabèh iki klakon tenan kowé pada
éling marang tembungku lan ora pada kagèt.
“Mauné kowé ora tak omongi bab iki, awit
Aku ijik tyampur karo kowé. [5] Nanging saiki Aku
arep balik menèh nang nggoné Gusti Allah sing
ngongkon Aku teka nang jagat kéné. Pantyèn
Aku arep lunga, lah kok ora ènèng sing takon
marang Aku kenèng apa Aku kok arep lunga.
[6] Malah terus pada sedi ngono bab sembarang
sing tak omongké kuwi. [7] Nanging tenan, luwih
apik kanggo kowé nèk Aku lunga, supaya Aku bisa
ngongkon Roh Sutyi, Penulungmu, teka. Nèk Aku
ora lunga, Dèkné ora bakal teka. [8] Malah mbésuk
nèk Roh Sutyi teka, Dèkné bakal nduduhké
marang manungsa nèk pikirané bab dosa, bab
sing bener lan bab kruton klèru kabèh. [9] Roh
Sutyi nduduhké apa bab dosa? Manungsa dosa,
jalaran ora pretyaya marang Aku. [10] Bab sing

bener, Roh Sutyi bakal nduduhké nèk Gusti Allah
nganggep Aku bener. Nèk ora ngono mosok Aku
arep ninggal kowé lan balik menèh nang nggoné
Gusti Allah Bapakku. [11] Bab kruton, Roh Sutyi
bakal nduduhké nèk Gusti Allah wis nggawé
putusan nyetrap ratuné jagat, yakuwi Sétan,
slawasé.
[12] "Enèng okèh sing ijik kudu tak omong marang
kowé, nanging saiki kowé durung bisa dunung
kuwi kabèh. [13] Mbésuk nèk Roh Sutyi teka, Dèkné
sing bakal ndunung-ndunungké sembarang.
Dèkné sing bakal mulangi bab Gusti Allah kaya
sak beneré; ora nurut pikirané Dèkné déwé, ora,
nanging Dèkné namung mulangké apa omongé
Gusti Allah. Lan menèh, Roh Sutyi uga bakal
ndunung-ndunungké bab sembarang-mbarang
sing bakal klakon. [14] Sembarang sing diomong
karo Dèkné kuwi sangka nggonku, mulané Dèkné
bakal ngluhurké Aku. [15] Sembarang sing sangka
nggoné Gusti Allah Bapakku kuwi ya sangka
nggonku uga. Mulané Aku mau ngomong nèk
sembarang sing diwulangké karo Roh Sutyi kuwi
sangka nggonku."

Susah lan bungah

[16] Gusti Yésus terus ngomong menèh: "Ora suwi
menèh Aku bakal lunga lan kowé ora bakal weruh

Aku menèh, nanging ora let suwi sakwisé kuwi
Aku bakal teka menèh.”
[17] Murid-muridé terus pada takon marang
sakpada-pada: “Lah Gusti Yésus kuwi sakjané
ngomongké bab apa ta, kok ngomong nèk ora
suwi menèh bakal lunga lan ora let suwi sakwisé
lunga bakal teka menèh. Lan menèh, Dèkné
ngomong nèk arep nang nggoné Gusti Allah
Bapaké. [18] Kok ngomong ora let suwi menèh?
Kuwi ngomongké apa ta? Awaké déwé kok ora
dunung!”
[19] Gusti Yésus weruh nèk murid-muridé pada
kepéngin takon marang Dèkné, mulané Dèkné
terus ngomong: “Kowé ora pada dunung
enggonku ngomong nèk ora suwi menèh Aku
bakal lunga terus ora let suwi menèh Aku bakal
teka menèh. [20] Saiki arep tak dunungké, mulané
dirungokké sing apik. Kowé bakal pada sambat
lan tangisan, nanging wong-wong sing ora
pretyaya marang Gusti Allah bakal pada bungah.
Kowé bakal pada sedi, nanging sedimu bakal
dadi kabungahan. [21] Kaya wong wédok sing
arep mbayi kaé: suwéné mbayi ngrasakké lara,
nanging nèk bayiné wis lair wongé bungah tenan,
lali larané. [22] Kaya ngono uga kowé. Saiki kowé
pada sedi, jalaran Aku arep lunga. Nanging nèk
Aku balik menèh kowé bakal pada bungah ora

ènèng entèké. Ora ènèng wong sing bakal bisa
ngrebut kabungahan iki sangka atimu.
23 “Ing wayah kuwi kowé ora usah takon Aku
apa-apa menèh. Diéling tenan omongku iki:
nembunga apa waé marang Gusti Allah Bapakku,
Dèkné mesti bakal nuruti, jalaran sangka Aku.
24 Tumekané saiki kowé durung tau nembung
apa-apa nganggo jenengku. Pada nembunga,
Gusti Allah mesti bakal ngekèki. Kuwi kekarepané
Dèkné, supaya kowé bisa bungah tenan.”

Gusti Yésus wis menangké jagat

25 Gusti Yésus terus ngomong menèh: “Tekané
saiki enggonku mulangi kowé namung nganggo
tembung-tembung gambar, nanging ora let suwi
menèh Aku ora usah mulangi ngono menèh.
Sembarang bab Gusti Allah Bapakku bakal tak
omongké blaka waé. 26 Ing wayah kuwi Aku ora
usah nembungké kowé, nanging kowé déwé sing
bakal nembung nganggo jenengku marang Gusti
Allah Bapakku. 27 Gusti Allah déwé trésna marang
kowé, jalaran kowé pada trésna marang Aku lan
pada pretyaya nèk Gusti Allah sing ngongkon
Aku. 28 Pantyèn tenan, Aku iki tekané sangka
nggoné Gusti Allah Bapakku medun nang jagat
kéné. Saiki Aku arep ninggal jagat iki balik nang
nggoné Gusti Allah Bapakku.”

[29] Murid-muridé terus ngomong: “Lah mbok
ngono ta Gusti! Saiki Kowé sing mulangi ora
angèl. [30] Saiki awaké déwé ngerti nèk Kowé
ngerti sembarang. Awaké déwé ora usah takon
marang Kowé menèh. Mulané saiki awaké déwé
pretyaya nèk Kowé kuwi tekané sangka nggoné
Gusti Allah.”
[31] Gusti Yésus ngomong: “Apa kowé pada
pretyaya tenan saiki? Aku ora ngandel nèk kowé
nduwé pretyaya sing mantep tenan. [32] Dititèni
ta! Bakal ènèng wantyiné, ora suwi menèh, kowé
kabèh bakal buyar déwé-déwé parané. Aku bakal
mbok tinggal déwé. Sakjané ya ora déwé, awit
Gusti Allah Bapakku ngantyani Aku. [33] Kowé
tak omongi kuwi mau kabèh supaya kowé bisa
rumaket marang Aku lan nduwèni ayem. Nang
jagat kéné kowé bakal kangèlan tenan, awit kowé
nurut Aku, nanging dikuwatké terus, Aku wis
menangké sembarang kuwi.”

Pandongané Gusti Yésus kanggo Dèkné déwé, murid-muridé lan kabèh wong sing pretyaya

17 [1] Sakwisé ngomong kuwi mau kabèh
Gusti Yésus terus nyawang nduwur lan
ndonga: “Duh Bapakku, saiki wis tekan wantyiné.
Mbok diluhurké Anakmu, supaya Anakmu bisa
ngluhurké Kowé. [2] Kowé wis ngekèki kwasa
marang Dèkné, supaya Dèkné bisa ngwasani

saben wong lan bisa ngekèki urip langgeng
marang saben wong sing wis mbok pasrahké
marang Dèkné. [3] Urip langgeng iku yakuwi: nèk
wong-wong pada ngakoni nèk Kowé déwé Gusti
Allah sing nyata lan ora ènèng tunggalé lan Yésus
Kristus, sing mbok kongkon nulungi manungsa.
[4] Duh Bapakku, Aku wis ngluhurké Kowé ing jagat
kéné, awit Aku wis ngrampungké penggawéan
kongkonanmu marang Aku. [5] Mulané, mbok
saiki Aku dijikuk menèh, supaya Aku bisa
nampa kaluhuran nang ngarepmu, kaya mbiyèn
sakdurungé jagat ènèng.
[6] “Wong-wong sing wis mbok pilih sangka
donya lan mbok pasrahké marang Aku kuwi
saiki wis pada ngerti Kowé kuwi sapa, awit Aku
wis ngétokké Kowé marang wong-wong kuwi.
Wong-wong iki mauné wèkmu, nanging saiki wis
mbok pasrahké marang Aku. Pantyèn wong-wong
iki pada nampa pituturmu. [7] Mulané saiki pada
nitèni nèk sembarang sing tak wulangké lan
tak tindakké kuwi mau kabèh tekané sangka
nggonmu. [8] Pantyèn, Aku namung mulangké
marang wong-wong apa omongmu marang Aku.
Kuwi kabèh pada ditampa, mulané saiki kabèh
pada dunung tenan nèk Aku tekané sangka
nggonmu lan pada pretyaya nèk kowé sing
ngongkon Aku.

9 “Aku saiki ora ndongakké wong-wong sing
ora pretyaya, ora, Aku ndongakké murid-murid
iki, sing wis mbok pasrahké marang Aku.
Murid-murid iki pada waé wèkmu. 10 Apa sing
wèkku kuwi ya wèkmu lan apa sing wèkmu
ya pada waé wèkku. Pantyèn, murid-murid
iki ngétokké sepira gedéné katrésnanku lan
kwasaku. 11 Aku saiki arep lunga sangka jagat iki,
Aku arep balik nang nggonmu menèh, nanging
murid-murid iki tak tinggal nang kéné. Duh
Bapakku sing sutyi, Aku nyuwun, murid-murid
iki sing wis mbok pasrahké marang Aku, mbok
dipageri karo kwasané jenengmu. Aku nyuwun
supaya pada bisa bebarengan dadi siji ing
sembarang, kaya Awaké Déwé iki. 12 Suwéné Aku
nang jagat kéné Aku déwé sing nuntun nganggo
kwasané jenengmu lan ora ènèng sing mbalik
dalan karusakan, kejaba mung siji. Pantyèn sing
siji kuwi wis nduwé karep ala, supaya apa sing
wis ketulis nang Kitab klakon tenan. 13 Nanging
Aku saiki arep balik nang nggonmu. Mulané,
pumpung Aku ijik nang jagat kéné Aku ngomong
sembarang iki, supaya murid-murid iki bisa
nduwèni kabungahan tenan, kabungahan sing
namung Aku déwé bisa ngekèki. 14 Pada tak
wulangi pituturmu lan saiki uripé pada waé kaya
Aku, malih séjé karo wong sing ora pretyaya
marang Kowé. Mulané ya pada disengiti tenan

karo wong sing ora pretyaya. [15] Duh Bapakku,
Aku ora nyuwun supaya murid-murid iki mbok
jikuk sangka jagat kéné, nanging Aku nyuwun
supaya mbok pageri sangka kwasané Sétan.
[16] Murid-murid iki uripé wis ora tunggalé karo
wong-wong sing ora pretyaya marang kowé,
awit Aku ya ora tunggalé uga. [17] Mulané Aku
nyuwun, supaya pada nurut pituturmu, dadiné
bisa temen nurut Kowé. Pituturmu sing ngétokké
Kowé sak nyatané. [18] Kaya enggonmu ngongkon
Aku teka nang jagat kéné ngabarké pituturmu
marang manungsa, Aku semono uga ngongkon
murid-murid iki. [19] Aku masrahké uripku marang
Kowé kanggo nglabuhi murid-muridku iki, supaya
kabèh uga pada masrahké uripé marang Kowé
ing lair lan batin.

[20] "Duh Bapakku, Aku ora namung ndongakké
murid-murid iki waé, nanging Aku uga ndongakké
wong sing nampa pituturé murid-murid iki terus
pada pretyaya marang Aku. [21] Aku nyuwun
bisaa kabèh pada rukun bebarengan lan bisaa
rumaket marang Awaké Déwé, kaya enggonku
rumaket marang Kowé lan Kowé marang Aku.
Dadiné wong sing ora pretyaya bisa nitèni nèk
Kowé sing ngongkon Aku teka nang jagat kéné.
[22] Kaya enggonmu ngétokké ing uripku Kowé
kuwi kaya ngapa, Aku uga ngétokké ing uripé sing
pada pretyaya, Aku iki kaya ngapa. Nèk kabèh

bisa kaya Aku, kabèh uga bakal bisa rukun dadi
siji kaya enggoné Kowé karo Aku iki dadi siji.
23 Dadiné Kowé urip ing Aku lan Aku urip ing
atiné wong-wong kuwi lan kabèh bisa dadi siji,
kaya sing mbok karepké. Nèk bisa ngono jagat
bakal pretyaya nèk Kowé sing ngongkon Aku lan
uga bisa pretyaya nèk Kowé trésna tenan marang
manungsa, kaya enggonmu trésna marang Aku.
24 "Duh Bapakku, murid-murid iki mbok
pasrahké marang Aku. Karepku murid-murid
iki bisa nang nggonku, supaya bisa weruh
kamulyanku. Ya Kowé sing ngekèki kamulyan
iki marang Aku, awit Kowé trésna marang Aku
kawit jagat iki durung ènèng. 25 Duh Bapakku
sing bener slawasé, senajan wong jagat kéné ora
ngerti Kowé, Aku ngerti Kowé lan murid-muridku
iki saiki wis ngerti nèk Kowé sing ngongkon Aku.
26 Aku wis nduduhké marang murid-muridku
Kowé kuwi sapa lan bakal tak duduhké terus.
Karepku, supaya pada nduwèni katrésnan kaya
enggonmu nrésnani Aku lan supaya Aku bisa dadi
siji karo murid-muridku kuwi."

Gusti Yésus dityekel

18 1 Sakwisé Gusti Yésus ndonga kuwi
Dèkné terus ngabrah kriki Kidron karo
murid-muridé. Kadung wis ngabrah terus pada
mlebu nang kebon olèf. 2 Gusti Yésus ajek

mbréné karo murid-muridé, mulané Yudas
mbarang ya ngerti panggonan iki. Ya Yudas iki
sing ora let suwi ngelungké Gusti Yésus marang
mungsuhé. 3 Yudas mbarang mbrono nggawa
soldat-soldat lan sekaut-sekaut sing njaga
Gréja Gedé. Soldat-soldat lan sekaut-sekaut iki
kongkonané para pengarepé imam lan para Farisi
lan pada teka nggawa obor lan sentir lan uga
gaman-gaman. 4 Gusti Yésus wis ngerti bakal
ènèng apa, mulané Dèkné terus metu mapak
wong-wong. Dèkné takon: “Kowé kuwi pada
nggolèki sapa?”
5 Wong-wong semaur: “Awaké déwé nggolèki
Yésus, wong sangka Nasarèt!”
Gusti Yésus terus ngomong: “Yésus kuwi ya Aku
iki!”
Yudas mbarang ya nang kono karo soldat-soldat
lan sekaut-sekaut sing pada teka mau. 6 Wong-
wong krungu Gusti Yésus ngomong ngono terus
pada mundur sampèk nggeblak. 7 Gusti Yésus
takon sepisan menèh: “Sapa ta sing mbok golèki
kuwi?”
Terus pada semaur: “Yésus, wong sangka
Nasarèt!”
8 “Aku lak wis ngomong ta nèk Yésus kuwi ya Aku
iki. Nèk namung nggolèki Aku, kantya-kantyaku
iki ya diejarké waé.” 9 Ya pantyèn bener, awit
Gusti Yésus wis tau ngomong ngéné marang Gusti

Allah Bapaké: “Sing wis mbok pasrahké marang
Aku ora ènèng siji-sijia sing tak ilangké!”
[10] Rasul Simon Pétrus, sing nggawa pedang,
narik pedangé dienggo nyabet kupingé slafé
Imam Gedé sampèk tyepol. Slaf iki jenengé
Malkus. [11] Nanging Gusti Yésus malah nyenèni
rasul Pétrus: “Pedangmu kuwi dilebokké menèh!
Mosok Aku ora gelem nglakoni kasangsaran sing
wis dikarepké karo Gusti Allah Bapakku?”

Gusti Yésus digawa nang ngarepé Anas

[12] Soldat-soldat lan kumendané lan sekaut-
sekauté Gréja Gedé terus pada nyekel Gusti
Yésus. [13] Tangané ditalèni terus digawa nang
nggoné Anas. Anas iki bapak maratuwané
Kayafas, sing dadi Imam Gedé ing wayah kuwi.
[14] Ya Kayafas iki sing ngomong marang para
penggedéné wong Ju nèk luwih apik wong siji
mati tenimbang sak bangsa kabèh.

Rasul Pétrus ngomong nèk ora kenal Gusti Yésus

[15] Rasul Simon Pétrus lan murid liyané, yakuwi
rasul Yohanes, pada ngetutké Gusti Yésus. Rasul
Yohanes kuwi kenal karo Imamé Gedé, mulané
dèkné terus mèlu mlebu nang omahé Imamé
Gedé. [16] Nanging rasul Pétrus ngentèni nang
njabané lawang. Murid liyané sing kenal karo
Imamé Gedé terus metu lan ngomong marang

wong wédoké sing tukang mbukak lawang. Rasul
Pétrus mbarang terus diejèk mlebu. [17] Wong
wédok sing jaga lawang terus ngomong marang
rasul Pétrus: “Apa kowé dudu tunggalé muridé
wongé?”
Rasul Pétrus semaur: “Ora!”
[18] Iki dongé wayah adem, mulané slaf-slaf lan
sekaut-sekauté Gréja Gedé sing nang kono pada
nggawé bediyang karo areng supaya anget.
Wong-wong pada ngadek ngubengi bediyangé.
Rasul Pétrus mbarang mèlu ngadek nang kono.

Gusti Yésus ditakoni karo Anas

[19] Saiki Gusti Yésus ditakoni karo Imamé Gedé
bab murid-muridé lan piwulangé. [20] Gusti Yésus
semaur: “Aku nèk mulangi nang ngarepé wong
okèh, nang sinaguk apa nang Gréja Gedé, nang
panggonan sing dienggo ngumpul wong Ju. Aku
ora tau ndelik-ndelik. [21] Nèk kepéngin ngerti apa
sing tak wulangké ya takon marang wong-wong
sing pada ngrungokké. Wong-wong kuwi mesti
ngerti apa sing tak wulangké.”
[22] Sakwisé Gusti Yésus ngomong ngono terus
sekauté Gréja Gedé sing ngadek nang kono
napuk Dèkné karo ngomong: “Karo Imam Gedé
aja wani ngomong ngono ya!”

23 Gusti Yésus semaur: “Nèk omongku kuwi mau
ora bener, apa klèruné? Lah nèk omongku bener,
Aku kok mbok tapuk?”
24 Anas terus mréntah kongkon nggawa Gusti
Yésus nang nggoné Kayafas, Imamé Gedé.
Tangané Gusti Yésus ijik dibanda.
25 Saiki rasul Pétrus ijik ngadek nang bediyangan
kono. Wong-wong sing nang kono takon marang
dèkné: “Kowé lak muridé wong kuwi ta?”
Rasul Pétrus semaur: “Ora ah!”
26 Terus ènèng slafé Imam Gedé, seduluré
slaf sing dibatyok kupingé karo rasul Pétrus,
ngomong: “Kaya-kaya aku weruh kowé mbarang
karo Dèkné nang kebon olèf!”
27 Rasul Pétrus terus semaur menèh: “Ora ah!”
Sakwat terus ènèng jago kluruk.

Gusti Yésus nang ngarepé Pilatus

28 Sakwisé kuwi Gusti Yésus terus digawa lunga
sangka omahé Kayafas. Saiki digawa nang omahé
gramangé. Kuwi ijik ésuk banget. Wong-wong Ju
malah ora pada mlebu nang omahé gramangé,
awit gramangé kuwi dudu wong Ju. Lan miturut
agamané wong Ju ora éntuk mlebu omahé sing
dudu bangsané, mengko ndak reget awaké. Nèk
ora resik ora éntuk mèlu mangan pangan Paskah.
29 Mulané gramang Pilatus terus nglumui metu

lan takon marang wong-wong: “Apa salahé wong
iki?”
30 Wong-wong semaur: “Nèk ora wong nakal
mosok digawa mbréné karo awaké déwé!”
31 Pilatus terus ngomong: “Kana dikrutu kowé
déwé miturut wèté agamamu déwé!”
Wong-wong semaur: “Nanging awaké déwé ora
dililani ngongkon matèni wong!” 32 Pantyèn kudu
klakon sing wis diomong karo Gusti Yésus bab
kepriyé Dèkné enggoné bakal mati.
33 Gramang Pilatus terus mlebu menèh nang
omahé. Gusti Yésus terus dityeluk lan ditakoni:
“Apa Kowé kuwi ratuné bangsa Ju tenan?”
34 Gusti Yésus semaur: “Kuwi pitakonanmu
déwé apa wong liyané sing ngongkon kowé?”
35 Pilatus terus ngomong: “Anggitanmu kuwi
aku wong Ju? Bangsamu déwé lan pengarep-
pengarepé imam sing nggawa kowé mbréné
nang nggonku! Salahmu apa kok kowé dityekel!”
36 Gusti Yésus semaur: “Dudu wong jagat kéné
sing ndadèkké Aku dadi ratu. Semunggoné wong
jagat kéné sing ndadèkké Aku dadi ratu, balaku
mesti pada nglawan mbélani Aku supaya Aku ora
dityekel karo wong Ju. Nanging yakuwi, dudu
wong jagat kéné sing ndadèkké Aku dadi ratu.”
37 Pilatus terus ngomong marang Gusti Yésus:
“Nèk ngono Kowé ratu tenan?”

Gusti Yésus semaur: “Pantyèn, bener sing mbok
omong kuwi. Aku lair lan Aku teka nang jagat
kéné kanggo nduduhké bab sing bener. Sapa sing
seneng marang pitutur sing bener mesti nggugu
tembungku.”
38 Pilatus terus semaur: “Pitutur sing bener?
Ah, kuwi apa!”
Sakwisé ngomong kuwi Pilatus terus mara
menèh nang nggoné wong-wong Ju sing nang
njaba. Dèkné terus ngomong: “Aku ora nemu
salah ing wong iki! 39 Nanging wis lumrahé aku
ngetokké wong setrapan siji nèk wayah Paskah.
Lah karepmu kepriyé? Apa kowé njaluk ratuné
bangsa Ju sing tak etokké?”
40 Wong-wong terus pada mbengok: “Ora, ora
Dèkné! Awaké déwé njaluk Barabas!” Barabas
kuwi wong nakal.

19 1 Gramang Pilatus mréntah ngongkon
metyuti Gusti Yésus. 2 Soldat-soldat sing
nang kono terus pada ngubet-ubetké pangé
eri digawé kaya makuta terus dipasang nang
sirahé Gusti Yésus, terus dienggoni salin abang
mbarang, supaya kétok kaya ratu. 3 Soldat-soldat
mau terus étok-étoké mbagèkké ngomong:
“Slameta ratuné bangsa Ju!” Sakwisé ngono
Gusti Yésus terus dikeplaki.
4 Pilatus terus metu sepisan menèh nang
ngarepé wong-wong Ju mau! Dèkné ngomong:

“Lah iki wongé tak gawa nang nggonmu menèh.
Sak ngertiku wong iki ora nduwé salah apa-apa!”
5 Gusti Yésus terus digawa metu, ijik nganggo
makuta eri lan salin abang mau. Pilatus terus
ngomong menèh marang wong-wong: “Ya iki
wongé!”
6 Kadung para pengarepé imam lan sekaut-
sekauté Gréja Gedé weruh Gusti Yésus, sakwat
terus pada mbengok: “Dipentèng! Dipentèng!”
Pilatus terus semaur: “Ya kono nèk arep
mbok pentèng. Kanggo aku wong iki ora salah
apa-apa!”
7 Wong-wong terus pada semaur: “Miturut
wèté agamané awaké déwé wong kuwi kudu
dipatèni, awit Dèkné ngomong nèk Dèkné kuwi
Anaké Gusti Allah!”
8 Pilatus krungu wong-wong ngomong ngono
kuwi mau terus tambah wedi. 9 Dèkné terus
mlebu menèh lan takon marang Gusti Yésus:
“Kowé kuwi sakjané sapa ta?”
Nanging Gusti Yésus ora semaur apa-apa.
10 Mulané Pilatus terus ngomong: “Kowé mesti
ngerti ta sapa sing nakoni Kowé iki? Lah kok ora
gelem semaur? Apa kowé ora ngerti nèk Aku
nduwèni kwasa ngongkon ngutyuli lan ngongkon
mentèng Kowé!”
11 Gusti Yésus terus semaur: “Nèk Gusti Allah
ora ngekèki kwasa kowé, kowé blas ora bisa

ngapa-apakké Aku. Mulané, sing salah gedé déwé
kuwi ya wong sing ngelungké Aku marang kowé!”
12 Pilatus krungu Gusti Yésus ngomong ngono
kuwi terus nggolèk akal supaya Gusti Yésus ora
usah disetrap menèh, nanging wong-wong pada
mbengok: “Nèk wong kuwi ora mbok setrap,
kowé ya dudu kantyané ratuné, awit sapa sing
ngaku nèk dèkné kuwi ratu ya nglawan ratuné.”
13 Kadung Pilatus krungu wong-wong ngomong
ngono dèkné terus nggawa Gusti Yésus metu,
terus njagong nang krosi sing dienggo ngrutu.
Krosi iki ngadek nang jogan watu, nèk tyara Ibrani
jenengé Gabata. 14 Iki tiba dinané wong Ju pada
tyetyawisan kanggo dina sabat minggu Paskah
kuwi, kira-kira jam rolas awan. Pilatus terus
ngomong marang wong-wong: “Lah iki ratumu!”
15 Wong-wong malah terus pada bengok-
bengok: “Digawa lunga, digawa lunga wong kuwi,
kana dipentèng!”
Pilatus terus ngomong: “Mosok aku mbok
kongkon mentèng ratumu?”
Para pengarepé imam terus semaur: “Namung
Sésar ratuné awaké déwé, awaké déwé ora
nduwé ratu liyané.”
16 Gusti Yésus terus dipasrahké marang para
penggedéné wong Ju supaya dipentèng.

Gusti Yésus dipentèng

17 Para soldat terus nggawa Gusti Yésus metu
sangka kutané kono digawa nang panggonan
sing jenengé “Endasé Wong Mati,” nèk tyara
Ibrani jenengé Golgota. 18 Gusti Yésus déwé sing
manggul kayuné sing arep dienggo mentèng
Dèkné. Gusti Yésus terus dipentèng bareng karo
wong loro liyané, sing siji nang tengené lan
liyané nang sebelah kiwa, dadiné Gusti Yésus
nang tengah-tengah. 19 Nang kayuné pentèngan
terus dikongkon ngekèki tulisan ngéné karo
Pilatus: “Yésus sangka Nasarèt, ratuné wong Ju!”
20 Panggonan sing dienggo mentèng kuwi ora
adoh karo kutané kono, mulané wong Ju okèh
pada weruh lan matya tulisan kuwi. Karomenèh
kuwi ketulis ing tembung Ibrani, Latin lan Grik.
21 Para pengarepé imamé bangsa Ju terus pada
nembung marang Pilatus ngganti tulisan kuwi.
Dadiné tulisané ora: “Ratuné wong Ju,” nanging:
“Wong iki ngomong nèk Dèkné ratuné wong Ju!”
22 Nanging Pilatus semaur: “Apa sing wis tak
tulis wis bèn ngono!”
23 Sakwisé soldat-soldat pada mentèng Gusti
Yésus, saliné Dèkné terus diutyuli kabèh lan
diedum dadi papat, dadiné kabèh papat éntuk
bagèan. Namung garèk saliné njero, sing ora
ènèng dondomané. 24 Mulané soldat-soldat mau

terus ngomong: “Aja disuwèk ah, hayuk dilotré
waé, sing menang sing éntuk!” Iki tyotyok karo
sing wis ketulis nang Kitab, uniné ngéné:
“Sandanganku diedum-edumké
lan salinku dilotré!”
Apa sing diomong ya terus dilakoni tenan karo
para soldat.
25 Ibuné lan bibiké Gusti Yésus, uga Maria
Klopas lan Maria Makdaléna pada ngadek nang
ngarepé kayu pentèngan kono. 26 Gusti Yésus
weruh ibuné karo rasul Yohanes. Rasul Yohanes
kuwi murid sing disenengi tenan karo Gusti
Yésus. Gusti Yésus terus ngomong marang ibuné:
“Bu, kuwi anakmu!”
27 Sakwisé ngono terus ngomong marang
murid sing disenengi kuwi ngéné: “Kuwi ibumu!”
Mulané sakploké kuwi ibuné Gusti Yésus terus
dirumati karo rasul Yohanes.

Gusti Yésus ninggal

28 Gusti Yésus ngerti nèk saiki sembarang wis
klakon, mulané, supaya apa sing wis ketulis nang
Kitab uga bisa klakon, Dèkné ngomong: “Aku
ngelak!”
29 Nang kono ènèng kendi isiné anggur ketyut.
Terus ènèng soldat ngetylupké spons nang
angguré kuwi terus dipasang nang putyuké kayu
hisop, terus didèkèkké nang lambéné Gusti

Yésus. [30] Sakwisé Gusti Yésus nyesep angguré,
Dèkné terus ngomong: “Wis rampung!”
Dèkné terus ndingkluk terus ninggal.
[31] Lah kuwi tiba dina jemuah, dina wayahé
wong Ju pada tyetyawisan kanggo dina sabat.
Wong-wong ora gelem nèk ing dina sabat kuwi
layoné Gusti Yésus ijik nang kayu pentèngan,
awit iki dina sabat sing gedé. Mulané para
penggedéné wong Ju pada nembung marang
Pilatus, supaya wong-wong sing dipentèng
pada diremuki sikilé lan diedunké sangka kayu
pentèngan kono. [32] Para soldat terus nang
nggoné sing liyané ndisik sing dipentèng bareng
karo Gusti Yésus. Kabèh loro sikilé terus diremuk.
[33] Nanging kadung para soldat mau nang nggoné
Gusti Yésus pada weruh nèk Dèkné wis mati.
Mulané sikilé Dèkné ora sida diremuk. [34] Nanging
terus ènèng soldat njojoh bangkèkané Gusti
Yésus karo tumbak, terus sakwat metu getihé
lan banyuné. [35] Aku, Yohanes, weruh sembarang
iki lan aku dadi seksi, aku ora goroh. Aku ngerti
tenan lan sing tak omong iki apa wujuté. Aku
ngomong iki supaya kowé pretyaya marang
Gusti Yésus. [36] Ngertia nèk sembarang iki klakon,
awit nang Kitab wis ketulis ngéné: “Balungé
Dèkné blas ora ènèng sing bakal diremuk.”
Dadiné tulisan iki wis klakon. [37] Lan ènèng tulisan
liyané menèh nang Kitab sing uniné ngéné:

“Wong-wong bakal nyawang marang wong sing
wis dijojoh.”

Gusti Yésus dikubur

38 Sakwisé kuwi mau kabèh terus Yosèf, murid
sing sangka kuta Arimatéa, nembung marang
Pilatus, apa éntuk njikuk layoné Gusti Yésus.
Yosèf iki muridé Gusti Yésus, nanging mauné
ndelik-ndelik, awit wedi karo para penggedéné
wong Ju. Pilatus ya nglilani penjaluké Yosèf,
mulané layoné Gusti Yésus ya terus arep dijikuk
karo Yosèf. 39 Nikodémes mbarang mèlu teka
karo nggawa wangi-wangi tyampurané mur lan
alué. Okèhé kira-kira ènèng telung puluh kilo. Ya
Nikodémes iki sing teka nang nggoné Gusti Yésus
ing wayah wengi, dongé teka sepisanan. 40 Yosèf
lan Nikodémes terus njikuk layoné sangka kayu
pentèngan kono, terus dibuntel mori bareng karo
wangi-wanginé mbarang. Kuwi pantyèn wis dadi
lumrahé wong Ju nèk arep ngubur wong mati.
41 Tyedek karo panggonan sing dienggo mentèng
Gusti Yésus kono ènèng kebon. Nang kebon kuwi
ènèng kuburané anyar sing durung tau dienggo
ngubur wong. 42 Layoné Gusti Yésus terus dikubur
nang kono, awit kuburan kuwi tyedek, katik wis
lat pisan, dina sabat wis arep molai.

Kuburané suwung. Gusti Yésus tangi sangka pati

20 [1] Ing dina mingguné, ésuk-ésuk ijik peteng,
Maria Makdaléna teka nang kuburan.
Nang kono dèkné weruh nèk watuné sing
dienggo nutupi kuburané wis ora ènèng. [2] Maria
terus sakwat lunga nggolèki rasul Simon Pétrus
lan murid liyané sing disenengi karo Gusti Yésus.
Dèkné terus ngomong marang murid loro kuwi:
“Layoné Gusti Yésus dijikuk karo wong-wong,
nanging awaké déwé ora ngerti embuh didèkèk
nang endi.”
[3] Rasul Pétrus lan murid liyané mau terus
gelis-gelis budal nang kuburan. [4] Kabèh loro
mblayu, nanging rasul Yohanes mblayuné luwih
banter, mulané dèkné sing teka ndisik nang
kuburané. [5] Rasul Yohanes nginguk njeruh terus
weruh moriné nang kono, nanging dèkné ora
mlebu. [6] Ora let suwi rasul Pétrus teka terus
mlebu. [7] Rasul Pétrus weruh moriné lan uga
gombal mori sing dienggo mbuntel sirahé.
Nanging gombal iki ora tyampur karo mori
liyané, malah wis dilempit. [8] Rasul Yohanes, sing
teka ndisik nang kuburané, terus mèlu mlebu
mbarang. Dèkné weruh kuwi mau kabèh terus
pretyaya nèk Gusti Yésus wis tangi menèh. [9] Awit,
senajan wis ketulis nang Kitab nèk Gusti Yésus
bakal mati terus urip menèh, murid-muridé

mauné durung pada dunung tulisan kuwi.
10 Rasul Pétrus lan Yohanes terus pada mulih
menèh.

Gusti Yésus ngétok marang Maria Makdaléna

11 Maria, sing uga mèlu rono menèh, saiki nang
kono déwé nang njabané kuburané. Dèkné terus
nginguk njeruh karo nangis. 12 Maria terus weruh
mulékat loro nganggo salin putih njagong nang
panggonan sing mauné dienggo ngglétakké
layoné Gusti Yésus. Sing siji njagong nang sebelah
sikil lan liyané sebelah sirah. 13 Mulékaté mau
terus pada takon marang Maria: “Yu, kenèng apa
kowé kok nangis?”

Maria semaur: “Gustiku digawa lunga karo
wong-wong, nanging aku ora ngerti Dèkné
embuh didèkèk nang endi!”

14 Sakwisé semaur ngono dèkné terus minger
lan weruh Gusti Yésus, nanging Maria ora nitèni
nèk kuwi Dèkné. 15 Gusti Yésus terus ngomong:
“Yu, kenèng apa kowé kok nangis? Kowé kuwi
nggolèki sapa?”

Ndarani Maria sing takon kuwi wong sing
tukang resik-resik kebon kono, mulané dèkné
semaur: “Kang, nèk kowé sing nggawa lunga
layoné, mbok aku diduduhi nggoné ta, arep tak
jikuk!”

16 Gusti Yésus terus ngomong: “Maria!”

Maria terus sakwat minger lan semaur:
“Rabuni!” (Rabuni iku tembung Ibrani tegesé:
“Guruku.”)
17 Gusti Yésus terus ngomong: “Aku aja dideméк
ndisik, awit Aku durung budal nang nggoné Gusti
Allah Bapakku. Kana saiki sedulur-sedulurku
diomongi nèk Aku budal nang nggoné Gusti Allah
Bapakku sing uga Bapakmu, Gusti Allahku lan uga
Gusti Allahmu.”
18 Maria terus nang nggoné murid-muridé
ngomong: “Aku weruh Gusti!” Apa sing diomong
karo Gusti Yésus terus diomongké marang
murid-muridé.

Gusti Yésus ngétok marang murid-muridé

19 Mbenginé kuwi murid-muridé Gusti Yésus
pada ngumpul. Lawang-lawangé dikantyingi
kabèh, awit pada wedi karo para penggedéné
wong Ju. Gusti Yésus terus dadakan teka ngadek
nang ngarepé murid-muridé terus ngomong:
“Pada slameta!” 20 Sakwisé ngomong kuwi Gusti
Yésus terus nduduhké tangané lan bangkèkané.
Murid-muridé pada bungah tenan weruh Gusti
Yésus. 21 Gusti Yésus terus ngomong sepisan
menèh: “Pada slameta! Kaya enggoné Gusti
Allah Bapakku ngongkon Aku, semono uga Aku
ngongkon kowé.” 22 Sakwisé ngomong ngono
kuwi Gusti Yésus terus ndamu murid-muridé karo

ngomong: “Nampaa Roh Sutyi! Sapa sing mbok
ngapura salahé ya nampa pangapura, sing ora
mbok ngapura ya uga ora nampa pangapura.”
23 (20:22)

Rasul Tomas ora ngandel

24 Rasul Tomas, muridé Gusti Yésus sing
diarani Anak Kembar, ora nang kono dongé
Gusti Yésus teka nang tengahé murid-muridé
mau. 25 Nanging kadung dèkné diomongi karo
murid-murid liyané nèk pada weruh Gusti Yésus,
dèkné ora ngandel.
Malah ngomong: “Aku ngandel nèk aku weruh
tipaké bolongané pakuné nang tangané lan aku
bisa nglebokké drijiku nang bolongané kuwi lan
aku bisa ndemèk bangkèkané sing dijojoh!”
26 Let seminggu murid-muridé Gusti Yésus pada
ngumpul menèh. Saiki rasul Tomas mbarang
ènèng. Lawang-lawangé dikantyingi kabèh,
nanging Gusti Yésus teka menèh, ngerti-ngerti
wis ngadek nang tengahé terus mbagèkké: “Pada
slameta kabèh!” 27 Gusti Yésus terus ngomong
marang rasul Tomas: “Tomas, delokké tanganku
iki, réné demèken. Bangkèkanku mbarang iki
didemèk jajal! Mbok aja kaya wong sing ora
pretyaya, nanging ngandela!”
28 Rasul Tomas terus semaur: “Duh Gusti,
pantyèn Kowé Gusti Allahku.”

[29] Gusti Yésus terus ngomong: “Kowé saiki
pretyaya, awit kowé wis weruh Aku. Nanging beja
tenan wong sing pretyaya tanpa weruh Aku!”

Tujuané buku iki

[30] Ijik ènèng prekara liyané pirang-pirang
menèh sing nggumunké, sing ditindakké karo
Gusti Yésus nang ngarepé murid-muridé, sing
ora ketulis nang buku iki. [31] Nanging sing ketulis
iki nduduhké nèk Gusti Yésus kuwi Kristus Anaké
Gusti Allah. Nèk kowé pretyaya marang Dèkné,
kowé nduwèni urip langgeng.

Gusti Yésus ngétok nang pinggir mér Tibérias

21 [1] Ora let suwi Gusti Yésus ngétok marang
murid-muridé sepisan menèh. Saiki
nang mér Tibérias. Kuwi ngéné. [2] Murid-muridé
dongé pada ngumpul, yakuwi Simon Pétrus,
Tomas Kembar, Natanaèl sing sangka kuta Kana
nang bawah Galiléa, anaké Sébédéus loro lan
murid loro liyané. [3] Lah rasul Simon Pétrus terus
ngomong karo liya-liyané: “Aku arep nggolèk
iwak!”
Liya-liyané semaur: “Awaké déwé arep mèlu!”
Kabèh terus budal karo prauné, nanging mbengi
kuwi ora éntuk apa-apa. [4] Esuké Gusti Yésus teka
nang pinggir mér kono, nanging murid-muridé

ora nitèni nèk kuwi Dèkné. [5] Gusti Yésus terus
takon: “Ora éntuk apa-apa?”
Murid-muridé semaur: “Ora!”
[6] Gusti Yésus terus ngomong: “Jalané diuntyalké
nang tengené prauné ta, mengko lak éntuk!”
Murid-muridé terus nguntyalké jalané, nanging
sangking okèhé iwaké ora kuwat narik.
[7] Rasul Yohanes terus ngomong marang rasul
Pétrus: “Kuwi Gusti!” Kadung rasul Pétrus krungu
nèk kuwi Gusti Yésus, dèkné sakwat nganggo
saliné terus njegur, awit mauné namung nganggo
salin njero. [8] Murid-murid liyané terus nggawa
prauné nang daratan karo narik jalané sing kebek
iwak. Daratané ora adoh, kira-kira satus mèter.
[9] Kadung wis tekan daratan terus pada weruh
geni areng lan iwak dipanggang nang nduwuré.
Enèng rotiné mbarang. [10] Gusti Yésus terus
ngomong: “Kana njikuk iwak setitik éntukmu
njala kuwi!”
[11] Rasul Pétrus terus narik jalané nang daratan.
Jalané kebek karo iwak gedé-gedé, ènèng
satus sèket telu, nanging senajana iwaké okèhé
semono, jalané ora bedah. [12] Gusti Yésus terus
nyeluk murid-muridé: “Réné pada sarapan!” Ora
ènèng sing wani takon kuwi Gusti Yésus apa dudu,
awit wis pada ngerti nèk kuwi Dèkné. [13] Gusti
Yésus terus njikuk rotiné dikèkké murid-muridé,
iwaké mbarang.

[14] Sakwisé Gusti Yésus tangi sangka pati Dèkné
wis ngétok marang murid-muridé ping telu iki.

Gusti Yésus lan rasul Pétrus

[15] Gusti Yésus terus takon marang rasul Pétrus:
“Simon, anaké Yohanes, apa kowé trésna tenan
marang Aku, ngungkuli liya-liyané?”
Rasul Pétrus semaur: “Kowé wis ngerti déwé
Gusti, Aku trésna marang Kowé!”
Gusti Yésus terus ngomong: “Tyempé-tyempéku
pada diengon!” [16] Gusti Yésus takon sepisan
menèh: “Simon, anaké Yohanes, apa kowé trésna
tenan marang Aku?”
Rasul Pétrus semaur: “Ya Gusti, Kowé wis ngerti
déwé ta!”
Gusti Yésus terus ngomong: “Wedus-wedusku
pada diengon!” [17] Saiki Gusti Yésus takon ping
teluné: “Simon, anaké Yohanes, apa kowé trésna
tenan marang Aku?”
Rasul Pétrus terus sedi banget krungu Gusti
Yésus takon kaya ngono kuwi sampèk ping telu.
Dèkné semaur: “Gusti, Kowé ngerti sembarang.
Kowé ngerti nèk Aku trésna marang Kowé!”
Gusti Yésus terus ngomong: “Wedus-wedusku
pada diengon!” [18] Gusti Yésus saiki ngomong:
“Mbiyèn dongé kowé ijik enom, kowé sabukan
déwé lan kowé rana-réné sak karepmu déwé.
Nanging mbésuk nèk kowé wis tuwa, kowé

bakal ngunggahké tanganmu lan wong liyané
bakal nyabuki kowé lan nggawa kowé nang
panggonan sing kowé ora seneng.” [19] Gusti Yésus
ngomong ngono kuwi kanggo mlambangi rasul
Pétrus kepriyé dèkné enggoné bakal mati kanggo
ngluhurké Gusti Allah. Sakwisé kuwi Gusti Yésus
terus ngomong: “Hayuk mèlu Aku!”
[20] Kadung rasul Pétrus nolèh mburi dèkné
weruh nèk rasul Yohanes mbarang mèlu. Ya rasul
Yohanes iki sing njagong jèjèré Gusti Yésus dongé
pada mangan bareng lan dèkné sing takon: “Sapa
sing arep ngelungké Kowé marang mungsuhé,
Gusti?” [21] Rasul Pétrus weruh rasul Yohanes
kuwi terus takon marang Gusti Yésus: “Gusti, lah
Yohanes kepriyé?”
[22] Gusti Yésus semaur: “Semunggoné Aku karep
nèk dèkné urip terus tekané mbésuk nèk Aku
teka menèh, lah kuwi lak dudu prekaramu ta!
Nanging kowé kudu mèlu Aku!”
[23] Nang tengahé wong-wong sing pada pretyaya
marang Gusti Yésus terus ènèng omongan
mrèmèn-mrèmèn, jaréné rasul Yohanes ora bakal
mati. Nanging Gusti Yésus ora ngomong nèk
rasul Yohanes ora bakal mati, Dèkné ngomong:
“Semunggoné Aku karep nèk Dèkné urip terus
tekané mbésuk nèk Aku teka menèh, lah kuwi lak
dudu prekaramu ta?”

Penutup

24 Ya aku iki, Yohanes, sing nyeksèni lan
nulis sembarang iki. Awaké déwé ngerti nèk
sembarang sing tak omong kuwi wujut tenan.
25 Nanging Gusti Yésus ijik nindakké barang
liya-liyané okèh banget. Semunggoné kabèh
ditulis siji-siji, aku mikir jagat iki ora kamot
kanggo madahi buku-bukuné sing ditulis.

LELAKONÉ PARA RASUL

Pembukakan

1 [1] Sedulurku Téofilus, iki layangku sing
nomer loro. Nang layang sing ndisik aku
wis nulis okèh bab penggawéané lan piwulangé
Gusti Yésus, wiwit Dèkné molai nyambutgawé
tekané Dèkné munggah menèh nang swarga.
Sakdurungé munggah menèh nganggo kwasané
Roh Sutyi, Gusti Yésus ngomongi lan ndunung-
ndunungké ndisik marang rasul-rasulé sing wis
dipilih, bab sembarang-mbarang sing kudu
dilakoni. [2] (1:1) [3] Sakwisé tangi menèh sangka
pati, Gusti Yésus ngétok ping okèh marang para
rasul, patang puluh dina suwéné. Kuwi kanggo
tanda sing nyata tenan nèk Dèkné urip. Gusti
Yésus uga mulangi marang para rasul bab Kratoné
Gusti Allah. [4] Dongé Gusti Yésus ijik tyampur karo
para rasul, Dèkné menging wong-wong kuwi
ora éntuk lunga nang endi-endi ndisik. Gusti
Yésus ngomong ngéné marang murid-muridé:
“Kowé aja pada lunga sangka kuta Yérusalèm
ndisik, nanging pada entènana enggoné Gusti
Allah Bapakku nuruti prejanjiané ndisik, kaya sing
wis tak omongké marang kowé kaé. [5] Pantyèn

Yohanes mbaptis kowé, nanging namung karo
banyu. Ora suwi menèh kowé bakal kebaptis karo
Roh Sutyi.”

Gusti Yésus munggah nang swarga

6 Ing sakwijiné dina, dongé ngumpul karo Gusti
Yésus, para rasul terus pada takon ngéné: “Gusti,
apa Kowé bakal dadi ratuné bangsa Israèl, supaya
bangsa Israèl bisa ngwasani bangsa liya-liyané
menèh kaya mbiyèn!”
7 Gusti Yésus semaur: “Gusti Allah Bapakku ora
nglilani kowé ngerti bab iku. Dèkné déwé sing
ngarani kapan kuwi klakon. 8 Nanging kowé bakal
nampa kekuwatan nèk Roh Sutyi medun lan
ngwasani kowé. Lan nèk kuwi wis klakon, kowé
bakal dadi seksiku nang kuta Yérusalèm, nang
bawah Yudéa kabèh lan nang bawah Samaria
lan nang sak lumahé bumi.” 9 Sakwisé ngomong
ngono kuwi Gusti Yésus terus munggah nang
swarga. Para rasul pada weruh munggahé nganti
ora kétok, awit terus ketutupan méga.
10 Dongé para rasul ijik pada nyawang nduwur
terus dadakan ènèng wong loro nganggo salin
putih ngadek nang jèjèré. 11 Wong loro mau
terus ngomong: “Hé wong Galiléa, lah kowé
kok pada ngadek lan pada ndelokké nang langit
ngono? Kaya enggonmu pada weruh Gusti Yésus

munggah nang swarga, ya ngono kuwi Dèkné
bakal balik menèh.”

Para rasul pada ngentèni tekané Roh Sutyi

12 Sangka gunung Olèf kono para rasul terus
balik nang kuta Yérusalèm. Kuwi kira-kira ènèng
sak kilomèter. 13 Tekan Yérusalèm terus pada
munggah nang kamar nduwur nang omah sing
dienggoni kono. Para rasulé Gusti Yésus kabèh
yakuwi: Pétrus, Yohanes, Yakobus, Andréas,
Filipus, Tomas, Bartoloméus, Matéus, Yakobus
anaké Alféus, Simon wong Patriot lan Yudas
anaké Yakobus. 14 Para rasul mau arep nganakké
kumpulan pandonga bebarengan karo wong
wédok-wédok, uga Maria, ibuné Gusti Yésus lan
sedulur-seduluré.

Matias kepilih dadi gantiné Yudas Iskariot

15 Ora let suwi, dongé para rasul ijik ngumpul,
kabèhé kira-kira ènèng wong satus rong puluh,
rasul Pétrus terus maju ngomong ngéné: 16 “Para
sedulur, sing wis ketulis nang Kitab, sing wis
diomong karo Roh Sutyi lantaran ratu Daved,
kudu klakon. Nang Kitab kuwi ngomongké bab
Yudas, sing ngréwangi wong-wong sing nyekel
Gusti Yésus. 17 Yudas kuwi tunggalé karo awaké
déwé, awit dèkné wis dipilih karo Gusti Yésus
mèlu ngerjani penggawéané awaké déwé.

18 “Karo duwit upahé ala sing dilakoni mau
Yudas terus tuku kebon. Nang kono dèkné
mati, tiba mengkurep, wetengé njebrot sampèk
mbrodol ususé. 19 Wong-wong nang Yérusalèm
pada ngerti kabèh bab iki, mulané keboné kuwi
dijenengké ‘Akeldama’ tegesé: ‘Kebon Getih.’”
20 Rasul Pétrus terus ngomong menèh: “Nang
kitab Masmur ènèng tulisan ngéné:
‘Omahé dadia suwung,
aja sampèk ènèng sing ngenggoni.’
Uga ènèng tulisan liyané ngéné:
‘Bèn wong liyané nggentèni penggawéané.’
21 “Mulané para sedulur, saiki kudu ènèng wong
siji sing kudu nggenepi dadi rasul sing dipilih karo
Gusti, wong sing uga mèlu nyeksèni enggoné
Gusti Yésus tangi sangka pati. Wong iki kudu
dipilih sangka tengahé sedulur-sedulur sing kawit
wiwitané bebarengan karo awaké déwé, suwéné
awaké déwé mèlu Gusti Yésus, wiwit Dèkné
dibaptis karo Yohanes nganti tekan budalé nang
swarga.” 22 (1:21)
23 Wong-wong sing kumpulan mau terus pada
milih wong loro, yakuwi Yosèf, sing uga jenengé
Barsabas (uga katyeluk Yustus) lan wong sing
liyané jenengé Matias. 24 Wong-wong terus
pada ndedonga marang Gusti ngomong ngéné:
“Duh Gusti, Kowé sing mangertèni atiné kabèh
manungsa. Mulané Gusti, mbok dipilih sangka

wong loro iki, sapa sing kudu ngganti Yudas.
Awit Yudas ninggal penggawéané lan lunga nang
panggonan sing wis dityawiské kanggo dèkné.”
25 (1:24) 26 Saiki sing milih terus nganggo lotré
lan Matias sing kepilih dadi rasulé Gusti Yésus,
kanggo nggenepi rasul sing rolas.

Tekané Roh Sutyi

2 1 Saiki dongé dina Pantékosta. Wong-wong
sing pretyaya marang Gusti Yésus ijik pada
ngumpul bebarengan, pada ndedonga. 2 Lah
kok terus dadakan waé ènèng swara sangka
langit, gemrubuk kaya angin gedé. Swarané
ngebeki omah sing dienggo kumpulan kuwi.
3 Wong-wong terus weruh kaya ilat geni. Ilat geni
iki nang nduwuré saben wong sing nang kono.
4 Wong-wong kuwi kabèh terus dikwasani karo
Roh Sutyi, terus ngetokké tembung sangka basa
liya, tembung-tembung sing metu sangka karepé
Roh Sutyi.
5 Ing wayah kuwi kuta Yérusalèm katekan wong
Ju pirang-pirang sangka negara ngendi waé,
wong sing pretyaya marang Gusti Allah. 6 Kadung
wong-wong kuwi krungu swara mau terus pada
gemruduk marani panggonané. Wong-wong
iki pada nggumun kabèh, awit saben wong
krungu murid-muridé Gusti Yésus ngetokké
tembung ing basané wong-wong Ju sing pada

teka mau. [7] Sangking nggumuné wong-wong
mau terus pada ngomong: “Wong-wong kuwi
lak sangka Galiléa ta? [8] Lah awaké déwé kok
krungu wong-wong kuwi ngomong basané
awaké déwé kabèh? [9] Awaké déwé iki lak teka
sangka werna-werna negara ta, kayadéné negara
Parti, Medi, Elam lan Mésopotami, Yudéa lan
Kapadosia, Pontus lan Asia, Frigia lan Pamfili,
negara Egipte lan bawah Kiréné nang negara
Libia. Uga nang kéné ènèng wong Ju lan wong liya
bangsa sing pada ngleboni agama Ju sing sangka
kuta Rum, sangka pula Kréta lan bawah Arab.
Lah awaké déwé kok bisa krungu wong-wong
kuwi ngomongké penggawéné Gusti Allah sing
nggumun-nggumunké ing basa-basané awaké
déwé?” [10] (2:9) [11] (2:9) [12] Wong-wong sing pada
nyawang kuwi pada nggumun tenan, mulané
pada takon marang sakpada-pada: “Iki apa ta
sakjané?”
[13] Malah terus ènèng sing pada sembrana lan
semaur: “Wong-wong kuwi mabuk!”

Tembungé rasul Pétrus

[14] Rasulé Gusti Yésus sing rolas terus pada
maju lan rasul Pétrus terus ngomong karo swara
banter: “Para sedulurku kabèh bangsa Ju lan
para sedulurku kabèh sing manggon nang kuta
Yérusalèm, omongku iki dirungokké sing apik,

supaya kowé kabèh bisa dunung lelakon sing
nang kéné iki. [15] Aja mikir nèk wong-wong
iki mabuk, ora, awit saiki ijik jam sanga ésuk.
[16] Nanging lelakon iki wis diomong karo nabi Joèl
ing jamané mbiyèn. Dèkné ngomong ngéné:
[17] 'Ing entèk-entèkané jaman
Gusti Allah bakal ngedunké Rohé
marang kabèh manungsa.
Anak-anakmu lanang lan wédok
bakal ngetokké tembung-tembung
sangka Gusti Allah.
Sing enom-enom bakal nampa kaweruh
lan sing tuwa-tuwa bakal éntuk impèn.
[18] Ing wayah kuwi
Gusti Allah bakal ngedunké Roh Sutyi
marang peladèn-peladèn lanang lan wédok
lan peladèn-peladèn iki bakal pada
ngetokké tembung-tembung
sangka Gusti Allah.
[19] Gusti Allah bakal ngekèki
mujijat-mujijat nang langit nduwur
lan nang bumi ngisor
bakal ènèng tandané uga,
yakuwi getih, geni lan kebul.
[20] Sakdurungé dinané Gusti teka,
dina sing gedé lan nggumunké,
srengéngé bakal malih peteng
lan mbulané bakal malih abang

kaya getih.
[21] Ing wayah kuwi
saben wong sing nyebut jenengé Gusti
bakal kapitulungan.'"
[22] Rasul Pétrus terus ngomong menèh: "Para sedulurku bangsa Israèl! Pada pretyayaa marang sing tak omong iki. Gusti Yésus sangka kuta Nasarèt, pantyèn Dèkné sing dikongkon teka nang jagat kéné karo Gusti Allah. Bab kuwi kowé kabèh wis pada nitèni déwé sangka prekara-prekara sing nggumun-nggumunké, sing ditindakké karo Gusti Allah lantaran Gusti Yésus. Kowé kabèh wis pada ngerti bab kuwi, awit kabèh kuwi klakon nang tengahmu kéné.
[23] Manut pikirané lan kekarepané Gusti Allah déwé Gusti Yésus wis dipasrahké marang kowé kabèh. Gusti Yésus mbok patèni lantaran wong dosa sing maku Dèkné nang kayu pentèngan.
[24] Nanging kesuwun marang Gusti Allah sing nangèké Gusti Yésus sangka pati lan ngutyuli Dèkné sangka sangsarané pati, awit pangwasané pati ora bisa nggondèli Dèkné. [25] Ratu Daved mbiyèn ngomongké bab Gusti Yésus ngéné:
'Aku slawasé karo Gusti Allah,
Dèkné nang jèjèrku,
mulané Aku ora wedi.
[26] Atiku lan tembungku
kebek karo kabungahan.

Senajana Aku kudu mati,
Aku ora wedi,
nanging Aku nduwèni pengarep-arep.
27 Awit Gusti Allah
ora bakal ngelungké Aku
nang panggonané wong mati
lan ora bakal
nglilani badanku
dadi rusak nang kuburan,
awit Aku temen marang Dèkné.
28 Gusti Allah wis nduduhké
dalan sing nekakké kauripan
marang Aku.
Nang jèjèré Gusti Allah
Aku nduwèni bungah ing ati.’
29 “Para sedulur kabèh, ratu Daved, mbah-mbahané awaké déwé, wis mati lan kakubur. Wujuté kuburané dèkné kawit saiki ijik ènèng nang nggoné awaké déwé. 30 Ratu Daved kuwi pantyèn nabi lan dèkné ngerti nèk Gusti Allah wis ngetokké prejanjian marang dèkné nganggo sumpah, yakuwi, Gusti Allah bakal ngedekké ratu sangka turunané ratu Daved déwé. 31 Ratu Daved mau sakjané wis weruh apa sing bakal ditindakké karo Gusti Allah ing tembé. Dèkné ngomongké bab tanginé Kristus sangka pati, dongé dèkné ngomong:
‘Gusti Allah ora bakal

ngelungké aku
nang panggonané wong mati
lan Gusti Allah ora bakal
nglilani badanku
dadi rusak nang kuburan.’
32 “Ya Gusti Yésus iki sing ditangèkké sangka
pati karo Gusti Allah. Awaké déwé iki kabèh dadi
seksiné kuwi. 33 Para sedulur, Gusti Yésus saiki wis
munggah nang swarga lan Dèkné njagong nang
tengené Gusti Allah lan wis nampa Roh Sutyi
sangka Gusti Allah Bapaké, kaya sing wis dijanji.
Ya Roh Sutyi iki sing wis diedunké marang awaké
déwé kabèh. Ya penggawéané Roh Sutyi iki sing
saiki mbok sawang lan mbok rungokké. 34 Awit
para sedulur, ratu Daved déwé ora munggah
nang swarga, dèkné namung ngomong ngéné:
‘Gusti Allah wis ngomong marang Gustiku:
Réné njagong nang tengenku.
35 Nganti mungsuh-mungsuhmu
wis tak dadèkké
antyik-antyiké sikilmu.’
36 “Para sedulur, dadiné bangsa Israèl kabèh
saiki kudu ngerti, nèk Gusti Yésus sing mbok
patèni nang kayu pentèngan, sing didadèkké
Gusti lan Kristus karo Gusti Allah.”

Mundaké pasamuan Kristen

37 Kadung wong-wong pada krungu tembungé
rasul Pétrus kuwi mau, atiné terus krasa susah
banget. Terus pada takon marang rasul Pétrus
lan rasul liya-liyané: “Lah saiki awaké déwé
kudu nglakoni apa?” 38 Rasul Pétrus semaur:
“Kowé kabèh kudu ninggal urip sing ala lan kudu
nurut Gusti. Kowé kudu njaluk dibaptis nganggo
jenengé Gusti Yésus Kristus, supaya kowé bisa
nampa pangapura sangka dosamu lan kowé
mesti bakal nampa pawèhé Gusti Allah, yakuwi
Roh Sutyi. 39 Awit prejanjian iki pantyèn kanggo
kowé lan turunanmu kabèh lan kabèh bangsa
liyané sing dipanggil karo Gusti Allahé awaké
déwé.”
40 Ya ngono kuwi enggoné rasul Pétrus
ndunung-ndunungké marang wong-wong lan
ngundang wong-wong supaya pada nylametké
uripé sangka karusakan sing bakal nekani kabèh
wong sing nglakoni ala. 41 Okèh wong sing
pada pretyaya marang tembungé rasul Pétrus,
terus pada dibaptis. Ing dina kuwi sing pretyaya
tambah telung èwu wong. 42 Wong-wong sing
pretyaya pada temen enggoné nggatèkké marang
piwulangé para rasul lan pada bebarengan ing
sembarang, pada mangan bebarengan lan pada
ndedonga bebarengan.

Uripé wong-wong nang pasamuan sing ndisik déwé

43 Para rasul nindakké prekara pirang-pirang
sing nggumun-nggumunké, mulané kabèh wong
pada wedi lan ngajèni tenan. 44 Wong-wong
sing pretyaya pada tambah kentyeng enggoné
bebarengan. Apa nduwéné dianggep wèké wong
kabèh. 45 Enèng sing ngedoli apa nduwéné
lan sepira payuné diedum-edumké marang
liya-liyané, manut butuhé déwé-déwé. 46 Saben
dina wong-wong mau pada ngumpul nang Gréja
Gedé lan pada mangan bebarengan nang omahé,
gentèn-gentènan. Apa ènèngé dipangan karo ati
bungah lan trima. 47 Wong-wong iki pada memuji
marang Gusti Allah lan pada diajèni lan disenengi
karo wong kabèh. Saben dina Gusti nambahi
wong sing pada nampa keslametan.

Wong lumpuh diwaraské

3 1 Ing sakwijiné dina, kira-kira jam telu awan,
wayahé kumpul pandonga, rasul Pétrus lan
rasul Yohanes budal nang Gréja Gedé. 2 Nang
jèjèré lawangé gréjané, sing jenengé Lawang
Apik, ènèng wong sing lumpuh kawit lairé. Wong
iki saben dina digéndong disèlèhké nang jèjèré
lawang kono, supaya ngemis marang wong sing
pada mlebu nang Gréja Gedé kono. 3 Kadung

wongé weruh rasul Pétrus lan rasul Yohanes
liwat kono, wongé terus njaluk duwit. [4] Rasul
loro mau mandeng wongé terus rasul Pétrus
ngomong: [5] “Delokké aku iki!” Wongé terus
ndelokké rasul Pétrus lan rasul Yohanes, ndarani
arep dikèki apa-apa. [6] Nanging rasul Pétrus malah
ngomong: “Duwit aku ora nduwé, nanging apa
nduwéku tak kèkké marang kowé: ing Jenengé
Gusti Yésus Kristus sangka Nasarèt, mlakua!”
[7] Rasul Pétrus terus nyekel tangané wongé sing
tengen terus diréwangi ngadek. Sikilé lan poloké
wongé terus sakwat krasa kuwat. [8] Wongé terus
ngadek jejek lan molai mlaku rana-réné, terus
mèlu rasul Pétrus lan rasul Yohanes mlebu Gréja
Gedé karo mentyolot-mentyolot lan memuji
Gusti Allah. [9] Wong pirang-pirang sing nang kono
pada weruh wongé mlaku lan memuji Gusti
Allah. [10] Wong-wong nitèni nèk wongé kuwi sing
tukang ngemis nang jèjèré Lawang Apik. Mulané
wong-wong nggumuné ora ènèng entèké bab
sing klakon ing uripé wong kuwi.

Tembungé rasul Pétrus nang Gréja Gedé

[11] Wong sing mauné lumpuh nanging saiki
bisa mlaku kuwi terus ngetutké rasul Pétrus lan
rasul Yohanes waé, mulané wong-wong sing
nggumun mau pada ngrubung rasul Pétrus lan
rasul Yohanes nang kono, nang panggonan sing

jenengé Gadriné Soléman. [12] Kadung rasul Pétrus
weruh wong pirang-pirang mau, dèkné terus
ngomong: “Para sedulur bangsa Israèl, kenèng
apa kowé kok pada nggumun. Lah kok pada
nyawang kaya awaké déwé waé sing marakké
wongé bisa mlaku. [13] Gusti Allahé Bapa Abraham,
Isak lan Yakub, Gusti Allahé mbah-mbahané
awaké déwé, wis ngunggulké peladèné, yakuwi
Gusti Yésus. Kowé wis masrahké Dèkné marang
para pangwasa, nang ngarepé gramang Pilatus.
Dèkné mbok tampik, senajan Pilatus déwé wis
nggawé putusan arep ngetyulké Dèkné. [14] Dèkné
wong sing nglakoni kekarepané Gusti Allah lan
Dèkné ora ènèng salahé, nanging malah mbok
tampik. Kowé malah nembung marang Pilatus
kongkon ngutyuli wong sing tukang matèni wong.
[15] Tibaké kowé matèni wong sing dadi dalané
kauripan. Nanging Gusti Allah wis nangèké Gusti
Yésus sangka pati lan aku lan kantya-kantyaku wis
nyeksèni kuwi déwé. [16] Ya pangwasané Jenengé
Gusti Yésus sing ngekèki kekuwatan marang
wong iki. Kowé pada nitèni déwé, jalaran sangka
pretyaya ing jenengé Gusti Yésus Kristus wong
lumpuh iki bisa waras sak kabèhé. Kowé pada
weruh déwé.

[17] “Para sedulur, aku saiki pantyèn wis ngerti
nèk kowé mauné pada kurang pangertiné.
Mulané kowé lan penuntun-penuntunmu pada

nindakké ngono. [18] Nanging pantyèn wis kudu
klakon ngono, supaya apa sing diomong karo
Gusti Allah lantaran para nabi ing jaman mbiyèn
saiki bisa keturutan, yakuwi: Kristus kudu
nglakoni sangsara. [19] Mulané para sedulur, pada
ninggala urip sing ala lan pada balika marang
Gusti Allah, supaya kowé bisa nampa pangapura
sangka dosamu. [20] Gusti Allah mengko mesti
terus ngepénakké atimu lan ngongkon Gusti
Yésus, sing wis dadi Juru Slametmu, teka. [21] Gusti
Yésus saiki kudu ngentèni nang swarga nganti
tekan waktuné sembarang dadi anyar, kaya sing
wis diomong karo Gusti Allah lantaran para nabi
ing jaman mbiyèn. [22] Wujuté nabi Moses wis
ngomong ngéné:

‘Gusti Allahmu bakal
ngongkon nabi teka marang kowé,
kaya enggoné ngongkon aku,
nabi sangka tengahmu déwé.
Kowé kudu nggatèkké
marang sembarang
sing diomong karo dèkné.
[23] Nanging sapa sing ora nggugu
marang nabi mau,
bakal dipisah lan diusir
sangka brayaté Gusti Allah.’

[24] Para nabi kabèh sing pada ngetokké tembungé
Gusti Allah, molai karo nabi Samuèl lan liya-liyané

sak mburiné dèkné, kabèh wis pada ngomongké
bab jaman iku. [25] Prejanji-prejanjiané Gusti Allah
sing diomong karo para nabi kuwi kabèh kanggo
kowé. Mulané kowé katut ing prejanjiané Gusti
Allah marang para simbah ing jaman mbiyèn,
yakuwi prejanjiané Gusti Allah marang Bapa
Abraham sing uniné ngéné:

‘Kabèh bangsa nang sak lumahé bumi
bakal mèlu nampa berkah,
jalaran sangka turunanmu.’

[26] Yakuwi mau jalarané enggoné Gusti Allah wis
milih lan ngongkon Peladèné nekani kowé ndisik,
mberkahi lan nuntun kowé kabèh, supaya kowé
pada ninggal dalan sing ala.”

Rasul Pétrus lan rasul Yohanes dityekel

4 [1] Dongé rasul Pétrus lan rasul Yohanes ijik
pada mituturi wong pirang-pirang mau,
dadakan waé terus diparani para imam, uga
kumendané sing jaga Gréja Gedé lan wong-wong
sangka golongané para Saduki. [2] Wong-wong
kuwi pada nesu, jalaran para rasul mau mulangi
wong-wong nèk Gusti Yésus wis tangi sangka
pati. Kuwi kanggo tanda nèk wong mati bakal
tangi menèh. [3] Rasul loro mau terus dityekel
lan dilebokké nang setrapan sampèk ésuké,
awit wis soré. [4] Nanging wong-wong sing pada
ngrungokké piwulangé para rasul mau okèh

sing pretyaya marang Gusti Yésus lan saiki sing
pretyaya okèhé malih kira-kira limang èwu,
namung wong lanangé.

Rasul Pétrus lan rasul Yohanes nang ngarepé Kruton Agama

5 Ing ésuké para pengarepé wong Ju, para
pinituwa lan para guru Kitab pada ngumpul nang
kuta Yérusalèm. 6 Wong-wong kuwi arep pada
rembukan karo Imam Gedé Anas, uga Kayafas,
Yohanes lan Alèksander lan wong kabèh sing
dadi brayaté Imam Gedé. 7 Para rasul mau terus
dikongkon maju lan ditakoni: “Sapa sing ngekèki
pangwasa marang kowé bisa nambani wong?
Kowé nganggokké jenengé sapa?”
8 Rasul Pétrus terus semaur ing pangwasané
Roh Sutyi: “Para pengarep lan para pinituwa!
9 Awaké déwé saiki dikrutu jalaran awaké déwé
nggawé betyik marang wong sing lumpuh kaé.
Lan kowé kepéngin ngerti kepriyé wongé bisané
mari! 10 Mulané, saiki kowé kabèh lan bangsa
Israèl pada ngertia iki: wong iki bisa waras ngadek
nang ngarepmu sangka pangwasané Jenengé
Gusti Yésus Kristus sangka kuta Nasarèt. Dèkné
sing mbok patèni nang kayu pentèngan, nanging
ditangèkké sangka pati karo Gusti Allah. 11 Ya bab
Gusti Yésus iki sing ketulis ngéné nang Kitab:
‘Watu sing ora dikanggokké

karo sing tukang nggawé omah
malah dadi watu
sing penting déwé.’
12 Keslametan kuwi tekané namung sangka
Gusti Yésus, ora sangka wong liya. Awit nang
sak ngisoré langit iki ora ènèng jeneng liyané
pawèhé Gusti Allah marang manungsa, sing bisa
nylametké awaké déwé.”
13 Para warga Kruton Agama pada nggumun
kabèh weruh kekendelané rasul Pétrus lan
rasul Yohanes, malah-malah pada krungu nèk
rasul loro iki namung wong tyilik waé, ora
wong sing duwur sekolahané. Wong-wong mau
terus kélingan nèk para rasul iki tau mèlu Gusti
Yésus. 14 Nanging para warga Kruton Agama
mau ora bisa ngomong apa-apa, jalaran weruh
wong sing ditambani kuwi ngadek karo para
rasul. 15 Mulané wong-wong sing ngrutu mau
terus ngongkon para rasul metu sangka kamar
kono. Para warga Kruton Agama terus pada
rembukan déwé. 16 Wong-wong iki terus takon
marang sakpada-pada: “Wong-wong kuwi kudu
dikapakké ya? Kabèh wong sing manggon nang
Yérusalèm wis ngerti nèk wong-wong kuwi
nindakké tanda sing nggumunké tenan. Bab
kuwi awaké déwé kudu ngakoni. 17 Nanging
supaya prekara iki ora mrèmèn-mrèmèn, apiké

wong-wong kuwi dipenging ngomong karo wong
liyané menèh bab Yésus.”
18 Rasul Pétrus lan rasul Yohanes terus dityeluk
kongkon mlebu menèh terus dipenging aja
pisan-pisan ngomongké apa mulang bab Jenengé
Gusti Yésus. 19 Nanging rasul loro mau semaur:
“Mbok pada dipikir déwé ta? Sing endi sing bener
nang ngarepé Gusti Allah: manut omongmu apa
manut tembungé Gusti Allah? 20 Awaké déwé ora
bisa nyimpen apa sing awaké déwé wis weruh
lan krungu déwé.” 21 Para warga Kruton Agama
mau ora nemu jalaran blas kanggo nyetrap para
rasul mau, mulané ya namung dipenging sing
tenanan. Rasul Pétrus lan rasul Yohanes terus
dietokké, awit wong kabèh pada memuji Gusti
Allah, sakwisé weruh lelakon karo wong sing
lumpuh mau. 22 Wujuté wong sing bisa mlaku
jalaran sangka mujijat kuwi umuré ya wis patang
puluh taun.

Wong pasamuan pada ndonga njaluk kekendelan

23 Sakwisé dietokké, rasul Pétrus lan rasul
Yohanes terus pada balik marani kantya-kantyané
lan pada nyritakké apa sing diomong karo para
imam lan para pinituwa. 24 Krungu tembungé
rasul Pétrus lan rasul Yohanes mau, wong-wong
terus pada ndonga marang Gusti Allah: “Duh

Gusti sing nggawé langit, bumi, segara, lan
sak isiné kabèh! [25] Lantaran Roh Sutyi Gusti
wis ngomong ngéné liwat peladèné Gusti,
yakuwi ratu Daved, mbah-mbahané awaké déwé
mbiyèn:
‘Kenèng apa wong
sing ora kenal
marang Gusti Allah
kok pada nesu
lan pada nggawé rantyaman
sing ora ènèng gunané?
[26] Ratu-ratuné pada tata-tata
lan para pangwasa
pada nglumpuk
arep nglawan
marang Gusti Allah lan Kristus.’
[27] Wujuté ratu Hérodès lan gramang Pontius
Pilatus ya wis pada setuju karo wong sing
ora kenal marang Gusti Allah lan karo bangsa
Israèl, supaya pada nglawan marang Gusti
Yésus, Peladèné Gusti sing temen, sing wis
dipilih karo Gusti. [28] Enggoné wong-wong kabèh
kuwi pada nglumpuk, tujuané arep nindakké
sembarang sing wis dikarepké karo Gusti déwé
kawit wiwitané. [29] Mulané saiki Gusti, rungokké
enggoné wong-wong kuwi pada medèn-medèni
marang awaké déwé kabèh lan muga-muga Gusti
ngekèki kekendelan marang peladèn-peladèné,

supaya awaké déwé bisa nggelarké pituturé Gusti
terus. [30] Muga Gusti ngelungké tangané kanggo
nambani sing lara lan nindakké mujijat nganggo
jenengé Peladèné Gusti sing sutyi, yakuwi Gusti
Yésus.”
[31] Kadung wong-wong rampung enggoné
ndedonga, panggonan sing dienggo ngumpul
mau terus hoyak. Kabèh terus dikwasani karo
Roh Sutyi terus pada ngabarké pituturé Gusti
Allah karo kendel.

Urip bebarengan nang pasamuan

[32] Wong-wong sing pretyaya mau pada rukun
dadi siji ing ati lan kekarepan. Ora ènèng wong
sing ngarani apa nduwéné kuwi namung wèké
dèkné déwé, nanging sembarang dikanggokké
bebarengan. [33] Para rasul pada ngekèki paseksi
bab tanginé Gusti Yésus sangka pati nganggo
pangwasa sing gedé lan Gusti Allah ngedunké
berkahé kanti lubèr marang wong-wong mau
kabèh. [34] Nang pasamuan ora ènèng wong
siji-sijia sing kekurangan, awit wong-wong sing
nduwé kebon lan omah pada diedoli. [35] Sepira
payuné terus dipasrahké marang para rasul.
Duwité terus diedum-edum marang wong-wong
sing mbutuhké, miturut butuhé déwé-déwé.
[36] Semono uga Yosèf, wong Lévi sangka pula
Siprus, sing dityeluk Barnabas karo para rasul.

Tembung Barnabas kuwi tegesé panglipur. Yosèf
iki ngedol keboné. Duwité terus dipasrahké
marang para rasul. 37 (4:36)

Lelakoné Ananias lan Safira

5 1 Nang pasamuan kono uga ènèng sakwijiné
wong sing jenengé Ananias lan bojoné
jenengé Safira. Ananias ngedol keboné, nanging
sakdurungé masrahké duwité marang para rasul,
dèkné njikuk kanggo dèkné déwé. Safira uga
setuju. Duwité liyané terus dikèkké marang para
rasul. 2 (5:1) 3 Nanging rasul Pétrus ngomong:
"Ananias, kenèng apa kowé kok nglilani Sétan
ngwasani atimu, nganti kowé wani ngapusi Roh
Sutyi lan nyolong duwité kebonmu? 4 Sakdurungé
mbok edol kebon kuwi lak wèkmu déwé ta?
Sakwisé mbok edol duwité lak ya wèkmu déwé
ta? Apa jalarané kowé kok nindakké sing kaya
ngono? Dudu manungsa sing mbok apusi,
nanging Gusti Allah!" 5 Kadung krungu tembung
kuwi, Ananias terus tiba mati. Wong kabèh
sing krungu bab kuwi terus pada wedi banget.
6 Sedulur enom-enoman sing nang kono terus
pada mlebu, mbuntel layoné terus dikubur.
7 Kira-kira telung jam sakwisé kuwi Safira terus
teka, nanging ora ngerti nèk bojoné wis mati.
8 Rasul Pétrus takon marang Safira: "Apa duwit iki
éntuk-éntuké kabèh sing dodol kebon?"

Safira semaur: “Ya, namung semono!”
9 Rasul Pétrus terus nyenèni: “Kenèng apa
kowé kok nyetujoni bojomu lan pada njajal Rohé
Gusti? Wong-wong sing entas ngubur layoné
bojomu wis teka arep nggotong kowé!” 10 Safira
sakwat tiba mati nang ngarepé rasul Pétrus.
Sedulur enom-enoman mau terus pada mlebu
lan weruh wong wédok mau wis mati. Layoné
terus digotong metu, dikubur nang jèjèré sing
lanang. 11 Wong sak pasamuan lan wong-wong
liyané kabèh sing pada krungu bab kuwi pada
wedi banget.

Lelakon-lelakon sing nggumunké

12 Para rasul pada nindakké mujijat lan
tanda pangwasa pirang-pirang nang tengahé
wong okèh. Wong-wong sing pretyaya pada
ngumpul nang Gréja Gedé, nang panggonan sing
jenengé Gadriné Soléman. 13 Wong sak njabané
pasamuan ora ènèng sing wani mèlu kumpulan,
senajan kabèh pada ngajèni tenan marang
wong pasamuan mau. 14 Nanging sing pretyaya
marang Gusti Yésus selot suwi selot tambah
okèh, lanang lan wédok. 15 Mujijat-mujijat sing
ditindakké karo para rasul mau marakké wong
sing lara pada digotongi nang dalan-dalan lan
disèlèhké nang ambèn apa klasa. Wong-wong
kuwi ngentèni rasul Pétrus liwat, supaya sak

ora-oraé ayang-ayangé nibani salah-sijiné.
16 Wong pirang-pirang sangka kuta-kuta nang sak
ubengé kuta Yérusalèm pada gemruduk teka,
nggawa sing lara lan sing kelebon demit lan
kabèh nampa kwarasan.

Para rasul dityekel lan disetrap

17 Lelakon-lelakon kuwi kabèh marakké Imam
Gedé lan kantya-kantyané sangka golongan
Saduki pada mèri marang para rasul. Mulané
terus pada tumandang. 18 Para rasul terus
dityekel lan dilebokké nang setrapan. 19 Nanging
mbengi kuwi mulékaté Gusti mbukak lawang-
lawangé setrapané lan nuntun para rasul metu
sangka kono. 20 Mulékat mau ngomong ngéné:
“Kana pada nang Gréja Gedé lan wong-wong
diwulangi sembarang bab urip anyar iki.” 21 Para
rasul pada manut marang tembung kuwi lan
ésuk-ésuk mruput pada mlebu nang Gréja Gedé
terus molai mulangi wong-wong.

Ing wayah kuwi Imam Gedé lan kantya-kantyané
pada nglumpukké pinituwané bangsa Ju kabèh,
pada nganakké Kruton Agama. Wong-wong terus
kongkonan ngetokké para rasul arep ditakoni.
22 Nanging kadung tekan setrapané, para rasul
wis ora ènèng. Wong-wong terus balik ngomong:
23 “Dongé awaké déwé tekan setrapan, lawangé
ijik dikantying kabèh lan sing tukang jaga ya

ijik pada njaga nang ngarepé lawangé. Nanging
kadung lawangé dibukak, nang njero ora ènèng
wongé siji-sijia." 24 Kumendané sekaut sing jaga
Gréja Gedé lan para pengarepé imam krungu
kabar kuwi mau, terus pada gèdèk-gèdèk kabèh,
nggumun mikirké lelakon karo para rasul kuwi.
25 Nanging ora let suwi ènèng wong mlebu kono
ngomong: "Wong-wong sing mbok lebokké nang
setrapan saiki pada nang Gréja Gedé mulangi
wong okèh." 26 Kumendané sekaut sing jaga
Gréja Gedé terus budal karo sekaut-sekauté arep
nyekel para rasul, nanging ora nganggo patrap
sing kasar, awit wedi nèk dibandemi watu karo
wong-wong.

27 Para rasul terus digawa mlebu nang ngarepé
Kruton Agama kono. Imamé Gedé ngomong:
28 "Kowé lak wis tak penging mulang bab Yésus
ta. Lah malah kepriyé? Kowé malah pada nyebar
piwulang sampèk mrèmèn-mrèmèn nang sak
kuta Yérusalèm kabèh lan awaké déwé arep
mbok salahké matèni Yésus."

29 Rasul Pétrus lan para rasul liyané terus
semaur: "Awaké déwé kudu manut marang
Gusti Allah ngungkuli kekarepané manungsa.
30 Gusti Allahé mbah-mbahané awaké déwé
wis nangèké Gusti Yésus, sakwisé Dèkné mbok
patèni nang kayu pentèngan. 31 Ya Gusti Yésus
iki sing wis dikèki pangwasa sing duwur déwé

karo Gusti Allah. Dèkné didadèkké Penuntun lan
Juru Slamet, supaya bangsa Israèl bisa éntuk
kelunggaran ninggal laku ala lan bisa nampa
pangapurané dosa. 32 Prekara iki kabèh awaké
déwé wis nyeksèni. Semono uga Roh Sutyi dadi
seksi, ya Roh Sutyi iki sing dikèkké marang saben
wong sing manut marang Gusti Allah.”
33 Para wargané Kruton Agama mau pada nesu
banget krungu sauran kuwi, lan nggawé putusan
arep matèni para rasul. 34 Nanging ènèng
sakwijiné wong Farisi sing jenengé Gamalièl,
guru wèté Kitab, sing diajèni banget karo wong
kabèh. Dèkné ngadek terus ngongkon nggawa
para rasul metu sedélok. 35 Gamalièl terus
ngomong: “Para sedulur bangsa Israèl! Kowé
kudu sing ati-ati tenan karo sing arep mbok
tindakké karo wong-wong iki. 36 Awit mbiyèn ya
wis tau ènèng wong sing jenengé Téodas njedul;
dèkné ngakuné nduwé kwasa gedé lan sing
mèlu dèkné kira-kira ènèng wong patang atus
okèhé. Téodas terus dipatèni lan sing mèlu dèkné
saiki pada buyar kabèh lan golongan kuwi wis
mati. 37 Sakwisé kuwi terus ènèng liyané menèh
njedul: Yudas sangka Galiléa. Kuwi wayahé ènèng
itung-itungan bangsa. Wong pirang-pirang pada
mèlu golongan sing ora apik kuwi. Yudas uga
dipatèni lan wargané buyar kabèh. 38 Semono
uga saiki, mulané kowé kudu sing ati-ati tenan,

aja sampèk wong-wong iki mbok apak-apakké.
Aja dialang-alangi, awit nèk penggawéné
wong-wong iki metuné sangka karepé manungsa,
mesti suwi-suwi bakal mandek déwé. 39 Nanging
nèk penggawéné wong-wong iki metuné sangka
Gusti Allah, kowé ora bakal bisa ngrusak. Aja
sampèk mengko kowé entèk-entèké jebulé malah
nglawan Gusti Allah."
40 Wong-wong nang Kruton Agama kono pada
manut marang tembungé Gamalièl lan para rasul
terus dityeluk kongkon mlebu menèh. Sakwisé
dipetyuti, para rasul terus dipenging mulang bab
Gusti Yésus menèh terus dietokké. 41 Para rasul
terus lunga sangka Kruton Agama karo bungah,
awit keanggep pantes nandang sangsara kanggo
Gusti Yésus. 42 Para rasul mau saben dina terus
pada neruské enggoné mulang lan nggelarké
kabar kabungahané Gusti Yésus nang Gréja Gedé
lan nang omah-omah lan ndunung-ndunungké
nèk Gusti Yésus kuwi Kristus.

Milih wong pitu sing kudu ngurusi kabutuhané wong pasamuan

6 1 Ora let suwi, kadung wong-wong sing
nurut Gusti Yésus mundak okèh, terus ènèng
karépotan nang tengahé wong Ju sing ngomong
Grik karo wong Ju sing ngomong Ibrani. Sing
dadi jalaran edum-edumané duwit kanggo

nulungi para mbok randa ing saben dinané.
Wong-wong Ju sing ngomong Grik pada kelah
nèk para randané pada kekurangan, awit ora
nampa bagèan sing sak mestiné. [2] Mulané para
rasul rolas terus nglumpukké wong sing pretyaya
kabèh diomongi ngéné: “Para sedulur, ora apik
nèk awaké déwé iki kudu ninggal penggawéan
mulang pituturé Gusti, jalaran kudu ngurusi
duwit. [3] Mulané, pada nggolèka wong pitu
sangka tengahmu, wong sing betyik lan sing
kebek karo Roh Sutyi lan kaweruh. Wong-wong
kuwi bakal dibagèhi penggawéan ngedum duwit.
[4] Lah awaké déwé iki rasul namung merlokké
pandonga lan pituturé Gusti waé.”

[5] Wong sak pasamuan pada setuju kabèh karo
tembungé para rasul mau, mulané terus pada
milih Stéfanus, sakwijiné sedulur sing gedé
pengandelé lan kebek karo Roh Sutyi. Liyané sing
uga dipilih yakuwi: Filipus, Prokorus, Nikanor,
Timon, Parménas lan Nikolaus. Nikolaus kuwi
wong sangka kuta Antioki sing mlebu agama
Ju. [6] Sedulur pitu mau terus dipasrahké marang
para rasul, sing ndongakké lan numpangi tangan
marang sedulur-sedulur kuwi.

[7] Pituturé Gusti Allah terus mrèmèn-mrèmèn
terus lan wong sing pada pretyaya marang Gusti
Yésus terus mundak okèh nang Yérusalèm, malah
imam-imam mbarang okèh sing pada pretyaya.

Stéfanus dityekel

8 Stéfanus kuwi wong sing kebek karo pengandel
lan kekuwatané Gusti lan nindakké mujijat-
mujijat lan tanda-tanda sing nggumunké nang
ngarepé wong-wong kono. 9 Nanging sangka
tengahé bangsa Ju ènèng sing pada nglawan
marang Stéfanus. Kuwi para wargané sinaguk,
golongan sing diarani Libèrtini, sangka kuta
Siréné lan kuta Alèksandria. Wong-wong Libèrtini
iki bebarengan karo wong Ju sangka bawah
Silisia lan Asia pada molai bantah-bantahan
karo Stéfanus. 10 Nanging Stéfanus nampa
kaweruh sangka Roh Sutyi, mulané wong-wong
mau ora bisa mbantahi tembungé Stéfanus.
11 Wong-wong terus ngejokké wong siji-loro
kongkon ngomong ngéné: “Awaké déwé krungu
wong iki ngèlèk-èlèkké nabi Moses lan Gusti
Allah!” 12 Mengkono kuwi wong-wong mau
marakké gègèran nang tengahé wong-wong kono
lan uga nang tengahé para pinituwa lan para
guru Kitab. Stéfanus terus dikroyok lan dityekel,
terus digawa nang ngarepé Kruton Agama.
13 Enèng wong siji-loro sing dijokké kongkon
dadi seksi sing goroh. Wong-wong iki ngomong
ngéné: “Awaké déwé krungu wong iki bolak-balik
ngèlèk-èlèkké Gréja Gedé iki lan wèt-wèté nabi
Moses. 14 Awaké déwé krungu wong iki ngomong

nèk Yésus sangka Nasarèt iki arep mbubrah Gréja
Gedé iki lan arep ngganti adat-tata-tyara sing
diwulangké nabi Moses kanggo awaké déwé.”
15 Wong kabèh sing dadi wargané Kruton Agama
pada ndelokké Stéfanus lan weruh nèk rupané
dèkné kétok kaya rupané mulékat.

Tembungé Stéfanus

7 1 Imam Gedé terus takon marang Stéfanus:
“Apa sing diomong karo wong-wong kuwi
bener?”
2 Stéfanus semaur: “Para sedulur lan para
bapak kabèh. Omongku iki dirungokké sing
apik. Gusti Allah, sing gedé déwé kwasané, wis
ngétok marang mbah-mbahané awaké déwé
Abraham, dongé dèkné ijik manggon nang
tanah Mésopotami. Kuwi sakdurungé Bapa
Abraham boyongan nang kuta Haran. 3 Gusti
Allah ngomong marang dèkné: ‘Abraham, kana
lungaa, sedulurmu lan panggonanmu tinggalen
lan lungaa nang panggonan sing bakal tak
duduhké!’ 4 Bapa Abraham terus ninggal tanah
Kaldéa terus manggon nang kuta Haran. Sakwisé
bapaké mati Gusti Allah terus ngongkon Bapa
Abraham boyongan nang panggonan iki, sing
mbok enggoni saiki. 5 Ing wayah kuwi Gusti Allah
ora ngekèki kebon marang Bapa Abraham, sak
mèter waé ora. Nanging Gusti Allah ngekèki

janji marang Bapa Abraham nèk panggonan
iki bakal dikèkké marang dèkné lan turunané,
senajan ing waktu kuwi Bapa Abraham durung
nduwé anak. [6] Gusti Allah ngomong ngéné
marang Bapa Abraham: ‘Turunanmu bakal
manggon nang negara liya lan bakal dadi slaf sing
disiya-siya patang atus taun suwéné. [7] Nanging
sak rampungé kuwi Aku bakal nyetrap bangsa
sing ngwasani kowé lan turunanmu bakal pada
metu sangka negara kuwi lan bakal ngabekti
marang Aku nang panggonan kéné iki.’ [8] Gusti
Allah terus ngekèki pernatan sunat marang
Bapa Abraham, kanggo nengeri prejanjian iki.
Mulané Bapa Abraham ya terus nyunati anaké
sing jenengé Isak, wolung dina sakwisé lair. Bapa
Isak semono uga terus nyunati Yakub, anaké lan
Bapa Yakub uga terus nyunati turunané, yakuwi
mbah-mbahané awaké déwé sing rolas.
[9] “Mbah-mbahané awaké déwé terus ngedol
Yosèf dadi slaf nang negara Egipte, jalaran pada
mèri marang dèkné. Nanging Gusti Allah nuntun
Yosèf. Gusti Allah ngluwari Yosèf sangka sak
wernané piala. Dongé Yosèf kudu mara nang
ngarepé ratuné Egipte, Gusti Allah ngekèki
kaweruh gedé marang dèkné, mulané ratuné
ngunggahké Yosèf dadi gramangé negara Egipte
lan pengurusé palèsé ratuné. [10] (7:9) [11] Ing
wayah kuwi negara Egipte lan Kanaan katekan

kasusahan gedé, awit ènèng kekurangan pangan.
Para mbah-mbahané awaké déwé ora bisa
nemu pangan. [12] Bapa Yakub krungu nèk nang
negara Egipte ènèng, mulané dèkné terus
ngongkon anak-anaké, kuwi mbah-mbahané
awaké déwé, niliki nang kana. Kuwi teka-tekané
mbah-mbahané awaké déwé sing sepisanan
nang negara Egipte. [13] Kadung mbah-mbahané
awaké déwé teka ping pindoné nang Egipte,
Yosèf terus blaka marang sedulur-seduluré lan
ratuné terus uga bisa kenal marang seduluré
Yosèf. [14] Yosèf terus mboyong bapaké lan
sedulur-seduluré kabèh nang negara Egipte.
Kabèhé ènèng wong pitung puluh lima. [15] Bapa
Yakub lan mbah-mbahané awaké déwé matiné
ya nang negara Egipte. [16] Layoné Bapa Yakub
lan anak-anaké mau terus digawa nang kuta
Sikem lan dikubur nang kono. Bapa Abraham
sakdurungé wis tuku kuburan iki sangka bangsa
Hamor.

[17] "Kadung mèh wis tekan wayahé enggoné
Gusti Allah arep nuruti prejanjiané marang Bapa
Abraham, bangsa Israèl sing manggon nang
Egipte wis mundak dadi okèh banget. [18] Negara
Egipte terus dikwasani karo ratu sing ora kenal
marang Yosèf. [19] Ratu iki nindakké sing ora apik
lan nyiya-nyiya mbah-mbahané awaké déwé.
Mbah-mbahané awaké déwé dipeksa mbuwang

bayi-bayi sing entas lair bèn mati. [20] Ing waktu
kuwi nabi Moses lair. Rupané jan ngganteng
tenan. Telung sasi suwéné nabi Moses dirumati
nang omahé wong tuwané. [21] Nanging sakwisé
kuwi dèkné uga dibuwang. Ndilalahé ditemu karo
anaké ratuné sing wédok. Dèkné sing ngrumati
nabi Moses, malah kaya anaké déwé waé. [22] Nabi
Moses terus diblajari sak ènèngé kapinterané
wong Egipte, mulané ya terus dadi wong sing
gedé banget kwasané, ing tembungé lan ing
tumindaké.
[23] “Kadung wis nduwé umur patang puluh taun
dèkné terus kepéngin niliki sedulur-seduluré,
kuwi bangsa Israèl. [24] Nang kono nabi Moses
weruh wong Egipte ngantemi wong Israèl. Dèkné
terus mbélani bangsané lan mbales wong Egipte
mau, sampèk wongé mati. [25] Dèkné mikir nèk
bangsané dèkné dunung nèk Gusti Allah bakal
nganggokké dèkné ngluwari bangsané. Nanging
wujuté bangsa Israèl ora dunung. [26] Ing liyané
dina nabi Moses weruh wong Israèl loro pada
gelut. Dèkné jawané arep misah sing gelut mau,
mulané ngomong: ‘Kowé lak tunggal sedulur ta?
Lah kok pada gelut ngono?’ [27] Nanging wong sing
ngantem liyané mau malah maido nabi Moses
ngomong: ‘Sapa sing ndadèkké kowé dadi rèkteré
awaké déwé? Apa kowé uga arep matèni awaké
déwé kaya enggonmu matèni wong Egipte dèk

wingi kaé?’ [28] (7:27) [29] Krungu wongé ngomong
ngono kuwi nabi Moses terus lunga sangka
Egipte, budal nang tanah Midian lan manggon
nang kono. Nang kono nabi Moses ngepèk bojo
terus nduwé anak lanang loro.
[30] “Sakwisé patang puluh taun nang tanah
Midian terus ènèng mulékat ngétok marang
nabi Moses nang grumbulan sing metu geniné,
nang wustèn nang gunung Sinai. [31] Dèkné
nggumun weruh kaya ngono kuwi, mulané terus
nyedeki. Nanging terus krungu swarané Gusti
Allah ngomong ngéné: ‘Aku iki Gusti Allahé
mbah-mbahanmu, Gusti Allahé Abraham, Isak
lan Yakub.’ Sangking kagèté nabi Moses ora
wani ndelokké. [32] (7:31) [33] Nanging Gusti terus
ngomong marang dèkné: ‘Sepatumu dityepot,
awit kowé ngadek nang lemah sing sutyi. [34] Aku
wis weruh kasangsarané umatku sing nang Egipte
lan Aku wis krungu sambaté. Aku teka arep
ngluwari umatku, mulané Aku arep ngongkon
kowé budal nang Egipte.’
[35] “Ya nabi Moses iki sing ditampik karo
bangsané déwé nganggo tembung: ‘Sapa sing
ndadèkké kowé dadi rèkteré awaké déwé?’ Ya
nabi Moses iki sing dikongkon karo Gusti Allah
dadi penuntuné bangsané lan sing kudu ngluwari
bangsané nganggo pitulungané mulékat, sing
ngétok marang dèkné nang grumbulan sing metu

geniné. [36] Nabi Moses iki sing nuntun bangsa
Israèl metu sangka negara Egipte nganggo
mujijat-mujijat lan tanda-tanda sing nggumunké,
nang Egipte lan nang segara Abang lan uga nang
wustèn, patang puluh taun suwéné. [37] Ya nabi
Moses iki sing ngomong marang bangsané: ‘Gusti
Allah bakal ngongkon nabi kaya aku iki sangka
tengahé sedulurmu kanggo kowé kabèh!’ [38] Ya
nabi Moses iki sing nglumpuk karo bangsa Israèl
nang wustèn. Dèkné nang kono bebarengan karo
mulékat sing ngetokké tembung marang dèkné
nang gunung Sinai lan karo mbah-mbahané
awaké déwé. Nabi Moses iki sing nampa tembung
sangka Gusti Allah, tembung sing nekakké urip
lan sing kudu dikabarké marang awaké déwé.
[39] “Nanging para mbah-mbahané awaké déwé
ora gelem manut marang nabi Moses, malah
pada nampik dèkné lan njaluk balik nang negara
Egipte. [40] Wong-wong mau ngomong marang
Aron: ‘Awaké déwé mbok digawèkké gusti allah
sing bisa nuntun awaké déwé terus. Awit awaké
déwé ora ngerti embuh kepriyé saiki karo nabi
Moses, sing mboyong awaké déwé sangka
Egipte.’ [41] Wong-wong mau terus pada nggawé
retya rupa sapi pedèt terus disajèni. Terus
pada mangan énak kanggo ngurmat gawéané
déwé. [42] Nanging Gusti Allah terus nyingkuri
wong-wong mau, mulané diejarké enggoné pada

nyembah marang lintang-lintang nang langit.
Pantyèn wis ketulis nang kitabé para nabi, uniné
ngéné:
‘Hé wong Israèl!
Enggonmu nyembelèh
lan kurban kéwan-kéwan
suwéné kowé nang wustèn
patang puluh taun
kuwi apa kanggo Aku?
43 Ora! Nanging tarupé Molok
lan lintangé déwa Réfan
sing mbok arak-arak.
Kuwi retya-retya
sing mbok gawé
lan mbok sembah.
Jalaran sangka kuwi
kowé bakal tak usir
adohé ngliwati negara Babilon.’
44 “Para mbah-mbahané awaké déwé pada
nduwèni tarupé prejanjian nang wustèn. (Kuwi
kanggo tanda nèk Gusti Allah manggon nang
tengahé umaté). Tarup prejanjian iki gawéané
miturut tembungé Gusti Allah marang nabi
Moses, manut gambar sing wis diduduhké
karo Gusti Allah marang nabi Moses. 45 Para
mbah-mbahané awaké déwé sing nampa tarup
prejanjian iki sangka wong tuwané. Tarup
mau digawa sak suwéné para mbah-mbahané

awaké déwé dituntun karo Yosua mlebu negara
iki. Negara iki karebut sangka bangsa-bangsa
sing diusir karo Gusti Allah nang sak ngarepé
para mbah-mbahané awaké déwé. Tarup
mau kasimpen nganti tekan jamané ratu
Daved. 46 Ratu Daved nampa kawelasané
Gusti Allah lan nyuwun marang Dèkné, supaya
dililani nggawèkké omah kanggo Gusti Allah,
sesembahané Yakub. 47 Nanging wujuté sing
ngedekké omahé Gusti Allah mau tiba Soléman.
48 “Nanging Gusti Allah sing gedé déwé kwasané
ora manggon nang omah gawéané manungsa,
kaya sing wis ketulis nang kitabé para nabi sing
uniné ngéné:
49 ‘Langit kuwi jagonganku
lan bumi kuwi
antyik-antyiké sikilku.
Omah sing kaya ngapa
arep mbok gawé kanggo aku
lan nang endi panggonanku
kanggo lèrèn.
50 Apa ora Aku déwé
sing nggawé sembarang iki kabèh?
Yakuwi tembungé Gusti Allah!’
51 “Kok wangkot temen atimu! Kok kaya wong
sing ora ngerti Gusti Allah waé! Kowé ora séjé
karo mbah-mbahanmu sing tansah nglawan
marang Roh Sutyi! 52 Apa ènèng nabi sing ora

disiya-siya karo mbah-mbahanmu? Wong-wong
sing ngabarké tekané Peladèné Gusti pada mbok
patèni lan Peladèné Gusti déwé mbok pasrahké
marang mungsuhé kongkon matèni. 53 Ya kowé
kuwi sing wis nampa wèté Gusti Allah sangka
para mulékat, nanging wèt-wèt kuwi ora mbok
lakoni.”

Stéfanus dipatèni

54 Krungu tembung-tembungé Stéfanus kuwi
para wargané Kruton Agama terus pada panas
banget atiné lan pada nggeget untu sangking
gregeten tenan. 55 Nanging Stéfanus kebek karo
Roh Sutyi. Dèkné nyawang nang langit weruh
kamulyané Gusti Allah lan uga weruh Gusti Yésus
ngadek nang tengené. 56 Stéfanus ngomong:
“Delokké, aku weruh swarga menga lan Anaké
Manungsa ngadek nang tengené Gusti Allah.”
57 Kadung krungu tembung kuwi para wargané
Kruton Agama terus pada bengok-bengok karo
nutupi kupingé. Wong-wong terus ngroyok
Stéfanus. 58 Stéfanus disèrèt nang sak njabané
kuta, terus dibandemi watu. Wong-wong sing
nyeksèni mau terus pada utyul-utyul lan saliné
njaba terus disèlèhké nang ngarepé sakwijiné
wong enom sing jenengé Saulus. 59 Sak barengé
dibandemi watu mau Stéfanus ndonga marang
Gusti ngomong: “Duh Gusti Yésus, tampanen

nyawaku.” 60 Dèkné terus sedeku lan ngomong
banter: “Duh Gusti, mbok salahé wong-wong
iki dingapura!” Sakwisé ngomong kuwi Stéfanus
8 terus ninggal. 1 Saulus uga setuju nèk
Stéfanus dipatèni.

Pasamuan nang kuta Yérusalèm disiya-siya

Wiwit dina kuwi pasamuan nang kuta Yérusalèm
dikuya-kuya tanpa welas. Kejaba para rasul,
kabèh wong sing pretyaya pada buyar, pentyar
nang bawah Yudéa lan Samaria. 2 Stéfanus
terus dikubur karo wong-wong sing nurut Gusti;
wong-wong mau tenanan enggoné nangisi
Stéfanus.
3 Nanging Saulus mempeng tenan enggoné
arep mbubrah pasamuan, mulané saben omah
dileboni. Endi waé sing ènèng wong pretyaya, ora
perduli lanang apa wédok, kabèh disèrèti metu
lan dilebokké nang setrapan.

Kabar kabungahan bab Gusti Yésus kasebar nang kuta Samaria

4 Wong pretyaya sing pada pentyar nang endi
waé malah pada nyebar kabar kabungahané
Gusti Yésus. 5 Semono uga Filipus; dèkné teka
nang kuta Samaria lan nggelarké nèk Gusti Yésus
kuwi Kristus. 6 Wong okèh pada nggatèkké tenan
marang piwulangé Filipus, awit pada weruh

mujijat-mujijat sing ditindakké. [7] Demit-demit
sing ditundungi sangka wong-wong sing
kesurupan pada metu pating njlerit. Okèh wong
lumpuh lan pintyang uga pada nampa waras.
[8] Mulané nang kuta Samaria kono wong-wong
pada bungah banget.

Lelakoné Simon

[9] Nang kuta kono ènèng wong jenengé Simon.
Wis suwi Simon kuwi nggawé nggumuné wong
pirang-pirang nang kuta Samaria kono nganggo
pangwasa peteng. Dèkné ngakuné wong pinter
tenan. [10] Mulané nang kuta kono gedé-tyilik
kabèh dikenèng karo Simon. Wong-wong
ngomong ngéné: “Ya Simon iki sing diarani
pangwasané Gusti Allah sing gedé.” [11] Wong
okèh pada manut marang tembungé Simon,
awit wis suwi Simon mau nggawé nggumuné
wong pirang-pirang nganggo pangwasa peteng.
[12] Nanging kadung Filipus nggelarké kabar
kabungahan bab Kratoné Gusti Allah lan bab
Gusti Yésus, wong pirang-pirang terus pada
pretyaya. Kabèh, lanang-wédok, terus pada
dibaptis. [13] Simon mbarang pretyaya marang
Gusti Yésus. Sakwisé dibaptis dèkné terus
ngetutké Filipus. Simon nggumun banget weruh
mujijat-mujijat sing ditindakké karo Filipus.

[14] Para rasul nang kuta Yérusalèm krungu nèk
wong-wong nang Samaria pada gelem nampa
pituturé Gusti Allah. Mulané para rasul mau
terus ngongkon rasul Pétrus lan Yohanes budal
nang kuta Samaria. [15] Kadung rasul Pétrus lan
Yohanes teka nang kono terus pada ndongakké
wong-wong sing wis dibaptis, supaya pada
nampa Roh Sutyi. [16] Wong-wong iki durung
ènèng siji waé sing dikwasani karo Roh Sutyi, awit
namung dibaptis ing jenengé Gusti Yésus. [17] Rasul
Pétrus lan Yohanes terus numpangi tangan
marang wong-wong mau terus didongakké.
Kabèh terus dikwasani karo Roh Sutyi.
[18] Simon weruh wong-wong dikwasani Roh
Sutyi sak barengé ditumpangi tangan karo para
rasul mau. Mulané dèkné terus nawani duwit
marang rasul Pétrus lan Yohanes. [19] Simon
ngomong: “Mbok aku dikèki pangwasa kuwi ta,
supaya saben wong sing tak tumpangi tangan
bisa nampa Roh Sutyi.”
[20] Nanging rasul Pétrus semaur: “Muga-muga
rusaka kowé lan duwitmu, awit kowé mikir
nèk pawèhé Gusti Allah kenèng mbok tuku
karo duwit! [21] Kowé ora mèlu apa-apa blas
ing penggawéan iki, awit atimu ora resik nang
ngarepé Gusti Allah. [22] Mulané, mbalika sangka
klakuanmu sing ala kuwi lan njaluka ngapura
marang Gusti Allah enggonmu nduwèni pikiran

sing kesasar kuwi. [23] Aku ngerti nèk atimu ijik
kebek ala lan kowé ijik dikwasani karo dosa!”
[24] Simon terus nyuwun marang rasul Pétrus lan
Yohanes: “Mbok aku didongakké marang Gusti
Allah, supaya aja nganti klakon sing mbok omong
kuwi!”
[25] Sakwisé ngekèki paseksi bab Gusti Yésus lan
nggelarké kabar kabungahan nang kono, rasul
Pétrus lan Yohanes terus balik menèh nang kuta
Yérusalèm. Mulihé rasul Pétrus lan Yohanes
mampir nang désa-désa nang bawah Samaria
kono karo nggelarké kabar kabungahané Gusti
Yésus.

Filipus lan pengurus duwit sangka negara Etiopi

[26] Ing sakwijiné dina mulékaté Gusti Allah
ngomong marang Filipus: “Filipus, kowé kana
tata-tata lan mengko soré budala nang dalan
sing medun sangka Yérusalèm nang Gaza.” Kuwi
dalané wustèn. [27] Filipus tata-tata terus budal.
Ndilalahé terus kepetuk wong Etiopi, sing jaga
palès lan ngurus bandané ratu Kandaké nang
negara Etiopi. Wong iki entas sangka nyembah
Gusti Allah nang Yérusalèm lan saiki balik mulih.
[28] Ing waktu kuwi wongé ijik numpak kréta karo
matya sangka kitabé nabi Yésaya. [29] Filipus terus
diomongi karo Roh Sutyi: “Kana nyedeki krétané.”
[30] Filipus terus gelis-gelis nyedeki krétané lan

krungu wongé matya kitabé nabi Yésaya. Filipus
terus takon marang wongé: “Sedulur, apa kowé
dunung sing mbok watya kuwi?”
31 Wongé semaur: “Lah kepriyé aku bisané
dunung nèk ora ènèng sing ndunung-ndunungké
marang aku?” Wong mau terus nyuwun marang
Filipus mlebu nang krétané lan njagong nang
jèjèré. 32 Ayat sing diwatya karo wongé mau
uniné ngéné:

“Dèkné kaya wedus sing arep dibelèh kaé
lan kaya tyempé sing ora nyuwara nang
ngarepé wong sing motongi wuluné.
Mengkono Dèkné ora ngetokké swara
blas.
33 Dèkné diasorké lan ora dikèki bener blas.
Sapa sing bisa ngomongké bab turunané,
awit nyawané dijikuk sangka bumi.”

34 Wong Etiopi mau terus takon marang
Filipus: “Aku kepéngin ngerti, sing diomong
karo nabi Yésaya iki sapa ta? Apa nabi Yésaya
ngomongké bab dèkné déwé apa ngomongké
bab wong liyané?” 35 Sangka ayat kuwi Filipus
terus nggelarké kabar kabungahan bab Gusti
Yésus. 36 Sak barengé neruské lakuné terus tekan
panggonan sing ènèng banyuné. Wong Etiopi
mau terus takon: “Lah iku ènèng banyu! Lah
aku éntuk dibaptis apa ora?” 37 Filipus semaur:
“Entuk, janji kowé pretyaya sak atimu!” Wongé

semaur: “Aku pretyaya nèk Gusti Yésus kuwi
Anaké Gusti Allah!”
38 Krétané terus kongkon mandek. Filipus lan
wongé terus medun nang banyu. Filipus terus
mbaptis wongé. 39 Sakwisé mentas Filipus terus
dijikuk karo Roh Sutyi lan wong Etiopi mau wis
ora weruh dèkné menèh. Wongé neruské lakuné
karo bungah. 40 Ngerti-ngerti Filipus wis nang
kuta Asdod. Dèkné ndlajahi kuta-kuta nang
bawah kono nggelarké kabar kabungahané Gusti
Yésus nganti tekan kuta Sésaréa.

Saulus kepetuk karo Gusti Yésus

9 1 Saulus ijik kaya wong sétanen nggolèki
murid-muridé Gusti Yésus arep dipatèni.
2 Mulané dèkné terus nang nggoné Imam Gedé
njaluk layang pangwasa sing arep diduduhké
marang pengarepé sinaguk-sinaguk nang kuta
Damaskus. Dadiné nèk nang kuta kuwi ènèng
wong sing mèlu “Golongan Anyar,” yakuwi dalané
Gusti Yésus, Saulus bisa nyekel wong-wong mau
digawa nang Yérusalèm, ora perduli lanang apa
wédok.
3 Saulus terus budal nang kuta Damaskus.
Lah nang dalan, wis tyedek karo kutané, kok
dadakan ènèng padang semlorot sangka langit
nyloroti Saulus. 4 Saulus tiba terus krungu swara

ngomong: “Saulus, Saulus! Kenèng apa kowé kok
nyiya-nyiya Aku!”
5 Saulus terus takon: “Kowé kuwi sapa Gusti?”
Swara mau semaur: “Aku iki Yésus sing mbok
siya-siya. Saiki ngadeka! Kana mlebu nang kutané
lan nang kana kowé bakal diomongi apa sing
kudu mbok lakoni.” 6 (9:5)
7 Kantya-kantyané Saulus pada mandek, kabèh
kagèt ora bisa ngomong apa-apa. Wong-wong
iki mèlu krungu swarané, nanging ora weruh
apa-apa. 8 Saulus terus ngadek, nanging kadung
melèk dèkné ora bisa weruh apa-apa. Dèkné
terus dituntun mlebu nang kuta Damaskus.
9 Telung dina suwéné Saulus ora bisa weruh,
dèkné ora mangan lan ora ngombé.

Saulus dibaptis karo Ananias

10 Nang Damaskus kono ènèng muridé Gusti
Yésus sing jenengé Ananias. Gusti Yésus ngomong
marang Ananias: “Ananias!” Dèkné semaur:
“Kula Gusti!” 11 Gusti Yésus terus ngomong:
“Kana tata-tata lan budal nang dalan sing
jenengé ‘Lempeng’. Mlebua nang omahé
Yudas. Nang kono ènèng wong sangka kuta
Tarsus sing jenengé Saulus. Wongé ijik ndonga.
12 Nang njeroné impèn Saulus weruh kowé teka
numpangi tangan lan ndongakké dèkné supaya
bisa weruh menèh!”

[13] Nanging Ananias semaur: “Gusti, aku
krungu sangka wong pirang-pirang nèk Saulus
iki nyiya-nyiya wong-wong sing nurut Gusti
nang Yérusalèm. [14] Dèkné teka nang Damaskus
kéné malah nggawa layang pangwasa sangka
penggedéné imam-imam, arep nyekeli kabèh
wong sing nyebut jenengé Gusti!”
[15] Gusti Yésus ngomong marang Ananias:
“Kana budala, awit Aku wis milih Saulus iki dadi
gamanku kanggo ngabarké jenengku marang
bangsa-bangsa sing dudu Ju lan marang para
ratu lan uga bangsa Israèl. [16] Aku déwé bakal
nduduhké marang Saulus, nèk dèkné bakal
nglakoni kasangsaran okèh jalaran nglabuhi Aku.”
[17] Ananias terus budal lan mlebu omah sing
diinepi Saulus. Ananias terus numpangi tangan
Saulus karo ngomong: “Saulus sedulurku, Gusti
Yésus sing wis ngétok marang kowé nang dalan
dongé kowé mlaku réné, Dèkné sing ngongkon
aku marani kowé, supaya kowé bisa weruh
menèh lan dikwasani karo Roh Sutyi.” [18] Sakwat
terus kaya ènèng sisik iwak tiba sangka mripaté
Saulus lan dèkné bisa weruh menèh. Saulus terus
ngadek lan dibaptis. [19] Sakwisé mangan dèkné
awaké terus kuwat menèh.

Saulus nggelarké kabar kabungahan nang kuta Damaskus

Sakwisé kuwi Saulus terus nginep nang nggoné
murid-muridé Gusti Yésus sedina-rongdina
menèh. [20] Dèkné terus ngabarké bab Gusti Yésus
nang sinaguk-sinaguk, ngomongké nèk Gusti
Yésus kuwi Anaké Gusti Allah.
[21] Wong-wong sing krungu Saulus ngomong
ngono kuwi pada nggumun kabèh. Wong-wong
pada takon marang sakpada-pada: “Apa iki dudu
Saulus kaé sing matèni saben wong nang kuta
Yérusalèm sing nyebut jenengé Gusti Yésus?
Dèkné tekané réné lak arep nyekel murid-muridé
Gusti Yésus ta, arep digawa nang nggoné
penggedéné para imam?”
[22] Nanging Saulus enggoné ngabarké malah
selot keras. Dèkné njlèntrèk-njlèntrèkké tandané
nèk Gusti Yésus kuwi pantyèn nyata tenan
sing ngluwari manungsa sangka pangwasané
pepeteng. Lan Saulus sing ndunung-ndunungké
kuwi jan tyeta banget, sampèk wong Ju sing nang
kono ora bisa mbantah blas.
[23] Ora let suwi wong Ju nang Damaskus terus
pada ngumpul arep ngrembuk kepriyé enggoné
arep matèni Saulus. [24] Nanging Saulus ngerti
kekarepané wong-wong mau. Awan-wengi
wong-wong pada njaga lawang-lawangé kuta

arep matèni Saulus. [25] Nanging ing sakwijiné
wengi murid-muridé Gusti Yésus ngetokké Saulus
nganggo kranjang, diedunké sangka témboké
kuta.

Saulus nang kuta Yérusalèm

[26] Saulus terus lunga nang kuta Yérusalèm
arep ngumpul karo murid-muridé Gusti Yésus
sing nang kono. Nanging murid-murid mau
ora pada ngandel nèk Saulus kuwi wis dadi
muridé Gusti Yésus tenan. Wong-wong pada
wedi. [27] Nanging Barnabas gelem nampa dèkné,
mulané Saulus terus dieterké nang nggoné
para rasul. Para rasul diomongi nèk Gusti Yésus
ngétok marang Saulus nang dalan lan Gusti
Yésus wis ngetokké tembung marang dèkné.
Barnabas uga ngomong nèk Saulus wis nggelarké
kabar kabungahan karo kendel nganggo jenengé
Gusti Yésus nang kuta Damaskus. [28] Saulus
terus manggon bebarengan karo para rasul
nang Yérusalèm. Mlebu-metu dèkné ora ènèng
sing ngalang-alangi lan dèkné nggelarké kabar
kabungahané Gusti Yésus karo kendel. [29] Saulus
uga rembukan lan bantah-bantahan karo wong
Ju sing ngomong Grik. Nanging wong-wong iki
pada ngarah arep matèni dèkné. [30] Nanging
kadung sedulur-sedulur ing pretyaya krungu bab

iki, Saulus terus dieterké nang kuta Sésaréa lan
sangka kono Saulus dikongkon nang kuta Tarsus.
31 Pasamuan-pasamuan nang Yudéa lan
Galiléa lan uga nang Samaria saiki pada ngalami
katentreman kabèh. Pasamuan-pasamuan
mau pada mundak kuwat ing pengandel lan
wong-wong sing nurut Gusti ya tambah okèh,
jalaran sangka pitulungané Roh Sutyi lan jalaran
wong-wong pada manut marang Gusti Allah.

Rasul Pétrus nambani Enéas

32 Ing wayah kuwi rasul Pétrus ndlajahi
werna-werna panggonan. Ing sakwijiné dina
dèkné niliki sedulur-sedulur sing nurut Gusti nang
kuta Lida. 33 Nang kuta Lida kono rasul Pétrus
ketemu karo wong sing jenengé Enéas. Enéas
kuwi lumpuh lan wis wolung taun nang ambèn.
34 Rasul Pétrus terus ngomong marang Enéas:
“Enéas, Gusti Yésus Kristus nambani kowé! Tangia
lan ambènmu tatanen déwé!” Sakwat Enéas
tangi. 35 Kabèh wong nang kuta Lida lan nang
bawah Saron pada pretyaya marang Gusti Yésus,
awit weruh Enéas.

Rasul Pétrus nangèké Dorkas sing wis mati

36 Nang kuta Yopé ènèng sakwijiné wong
pretyaya, wong wédok sing jenengé Tabita. Nèk
tyara Grik jenengé Dorkas, tegesé Kidang. Dorkas

iki okèh banget penggawéné betyik lan seneng
pawèh marang liyané. [37] Nanging ing wayah kuwi
Dorkas lara terus ninggal. Sakwisé layoné diadusi
terus disèlèhké nang kamar nduwur. [38] Kuta
Yopé kuwi ora adoh sangka kuta Lida. Kadung
murid-muridé Gusti Yésus krungu nèk rasul
Pétrus nang kuta Lida, terus pada kongkonan
wong loro marani Pétrus, disuwun ndang gelis
teka nang kuta Yopé. [39] Sakwisé rasul Pétrus
krungu kabaré, dèkné terus tata-tata lan budal
bareng karo wong loro mau. Tekan omahé Dorkas
rasul Pétrus terus digawa munggah nang kamar
nduwur. Randa-randa kabèh sing nang kono
pada ngrubung layoné karo nangis lan nduduhké
marang rasul Pétrus sandangan lan salin gawéané
Dorkas kanggo randa-randa mau dongé dèkné ijik
urip. [40] Wong-wong mau terus dikongkon metu
kabèh karo rasul Pétrus, dèkné terus sedeku lan
ndonga. Sakwisé kuwi rasul Pétrus terus nyedeki
layoné Dorkas ngomong: “Tabita, tangia!” Dorkas
terus melèk. Kadung weruh rasul Pétrus dèkné
terus tangi. [41] Rasul Pétrus nyekel tangané Dorkas
diréwangi ngadek. Sakwisé kuwi sedulur-sedulur
sing pretyaya lan randa-randa mau terus dityeluk
karo rasul Pétrus. Dorkas, sing saiki wis urip, terus
dipasrahké marang wong-wong mau. [42] Kabar
bab Dorkas kuwi terus mrèmèn-mrèmèn nang
sak kuta Yopé lan okèh wong terus pada pretyaya

marang Gusti Yésus. [43] Rasul Pétrus terus nginep
sedina-rongdina menèh nang Yopé kono nang
omahé sakwijiné Simon, tukang lulang.

Kornélius

10 [1] Nang kuta Sésaréa ènèng wong jenengé
Kornélius. Kornélius kuwi kumendané
bagèan militèr sing diarani “Bagèan Itali.”
[2] Kornélius kuwi sakwijiné wong sing pretyaya
marang Gusti Allah. Dèkné déwé lan brayaté
kabèh pada ngabekti marang Gusti Allah. Dèkné
ya ora tau éman ngulungi wong Ju sing ora nduwé
lan ing pandonga marang Gusti Allah dèkné ya
temen tenan. [3] Ing sakwijiné dina, kira-kira jam
telu soré, dongé ijik ndedonga, dèkné nampa
weweruh sangka Gusti Allah. Ing weweruh kuwi
Kornélius weruh mulékaté Gusti Allah mlebu
terus nyeluk dèkné: “Kornélius!”
[4] Kornélius nyawang mulékaté karo wedi terus
semaur: “Kula Gusti!”
Mulékaté mau terus ngomong: “Pandongamu
wis ketampa lan pawèhmu marang wong sing
ora nduwé uga wis nggatèkké karo Gusti Allah.
[5] Kana saiki ngongkon wong siji-loro budal nang
kuta Yopé dikongkon nggolèki sakwijiné wong
sing jenengé Simon Pétrus. [6] Simon Pétrus iki
nginep nang omahé wong tukang lulang sing
jenengé uga Simon. Dèkné manggon nang pinggir

laut.” [7] Kadung mulékaté wis lunga Kornélius
terus nyeluk peladèné loro lan uga soldat siji
sing pretyaya marang Gusti Allah. [8] Kornélius
terus ngomongké bab lelakon kuwi mau terus
ngongkon wong-wong kuwi budal nang kuta
Yopé.

Rasul Pétrus nampa weweruh sangka Gusti Allah

[9] Ing liyané dina rasul Pétrus munggah nang
nduwur omah arep ndonga. Ing waktu kuwi
wong-wong kongkonané Kornélius wis arep tekan
kuta Yopé. Kuwi kira-kira wis jam rolas awan.
[10] Rasul Pétrus wis krasa ngelih lan kepéngin
mangan. Lah dongé méjané ijik ditata, dèkné
terus éntuk weweruh sangka Gusti Allah. [11] Ing
sakjeroné weweruh kuwi rasul Pétrus weruh
langité menga terus ènèng kaya lèmèk amba
medun. Lèmèk iki pojokané kabèh papat ditalèni
terus dilorot medun nang bumi. [12] Ing njeroné
lèmèk kuwi ènèng sak wernané kéwan, kayadéné
kéwan sing sikilé papat, kéwan sing mbrangkang
lan manuk. [13] Terus ènèng swara ngomong:
“Pétrus, kana kuwi dibelèh lan dipangan!”
[14] Nanging rasul Pétrus semaur: “Ora Gusti, ora
pisan-pisan! Aku durung tau mangan pangan sing
ora apik lan ora éntuk dipangan.”
[15] Nanging swara mau terus ngomong menèh
marang rasul Pétrus: “Barang sing dianggep apik

lan kenèng dipangan karo Gusti Allah aja mbok
tampik!” 16 Lelakon iki dibalèni sampèk ping telu.
Lèmèké terus diunggahké menèh nang langit.
17 Rasul Pétrus mikir apa tegesé weweruh mau.
Lah ing waktu kuwi wong-wong kongkonané
kumendan Kornélius wis pada teka nang ngarep
lawang, sakwisé takon-takon omahé rasul Pétrus.
18 Wong-wong terus takon: “Apa nang omah iki
ènèng wong sing jenengé Simon Pétrus?”
19 Rasul Pétrus ijik mikirké tegesé weweruh
mau, mulané Roh Sutyi terus ngomong marang
dèkné: “Pétrus, ènèng wong telu nggolèki kowé.
20 Ndang medun lan aja wedi mèlu wong-wong
kuwi, awit Aku sing ngongkon wong-wong
kuwi mbréné.” 21 Rasul Pétrus terus medun lan
ngomong marang wong-wong mau: “Ya aku iki
wong sing mbok golèki. Enggonmu pada mbréné
ènèng perluné apa?”
22 Wong-wong semaur: “Awaké déwé teka
mbréné iki dikongkon karo kumendan Kornélius.
Dèkné kuwi wong apik sing ngabekti marang
Gusti Allah lan dèkné ya diajèni tenan karo bangsa
Ju. Kumendan Kornélius dikétoki karo mulékaté
Gusti Allah lan diomongi kongkon nyuwun kowé
teka nang omahé, supaya bisa krungu apa sing
arep mbok omong.” 23 Wong-wong mau terus
dikongkon nginep nang kono karo rasul Pétrus.

Rasul Pétrus lan Kumendan Kornélius

Esuké rasul Pétrus terus budal mèlu wong-wong
sing dikongkon marani dèkné. Enèng sedulur siji-
loro sangka kuta Yopé kono uga mèlu. [24] Liyané
dina rasul Pétrus wis tekan kuta Sésaréa.
Kornélius wis ngentèni lan anak-seduluré lan
kantya-kantyané wis dilumpukké kabèh nang
omahé. [25] Kadung rasul Pétrus mlebu Kornélius
terus metuk dèkné, terus sedeku nang ngarepé
lan ngurmat dèkné. [26] Nanging Kornélius
dikongkon ngadek karo rasul Pétrus: “Kornélius,
ngadeka, awit aku iki ya namung manungsa kaya
kowé.” [27] Sakwisé kuwi rasul Pétrus terus mèlu
mlebu omah karo omong-omongan. Nang kono
wong pirang-pirang wis pada ngumpul. [28] Rasul
Pétrus terus ngomong: “Para sedulur, kowé pada
ngerti déwé nèk wong Ju kuwi ora éntuk tyampur
karo wong sing dudu Ju apa mlebu omahé.
Nanging Gusti Allah wis ndunungké marang aku
nèk aku ora kenèng ngarani wong ala apa ora
apik. [29] Mulané, sakwisé aku dityeluk kongkon
mbréné, aku ya ora kepriyé-priyé, nanging
terus teka. Lah saiki aku arep takon marang
kowé, kenèng apa aku kok mbok kongkon teka
mbréné?”
[30] Kornélius terus semaur: “Telung dina
kepungkur, dongé aku ijik ndedonga, kira-kira

jam telu soré, kok dadakan ènèng wong ngadek
nang ngarepku nganggo salin putih sumeblak.
Wongé ngomong: ‘Kornélius, Gusti Allah wis
nampa pandongamu lan pawèhmu marang wong
ora nduwé Dèkné ya nggatèkké. Kana ngongkon
wong budal nang kuta Yopé nggolèki wong sing
jenengé Simon Pétrus, sing nginep nang nggoné
Simon tukang lulang, sing omahé nang pinggir
laut.’ 31 (10:30) 32 (10:30) 33 Mulané aku ya terus
kongkonan marani kowé lan maturkesuwun
banget kowé saiki wis teka. Saiki awaké déwé wis
ngumpul nang kéné nang ngarepé Gusti Allah,
awaké déwé kepéngin ngrungokké tembungé
Gusti marang kowé kanggo awaké déwé kabèh.”

Tembungé rasul Pétrus

34 Rasul Pétrus terus ngomong ngéné:
“Saiki aku ngerti tenan nèk Gusti Allah ora
mbédak-mbédakké manungsa. 35 Dèkné nampa
saben wong sing pretyaya marang Dèkné lan sing
nuruti kekarepané Dèkné, ora perduli bangsa
apa. 36 Gusti Allah wis ngedunké pitutur marang
bangsa Israèl, sing ngabarké bab katentreman
lantaran Gusti Yésus Kristus, Gustiné kabèh
manungsa. 37 Kowé kabèh wis ngerti bab sing
wis klakon kabèh nang Yudéa, molai nang
Galiléa, sakwisé Yohanes Pembaptis ngundangi
wong-wong supaya dibaptis. 38 Kowé kabèh

wis ngerti nèk Gusti Yésus sangka Nasarèt sing
dikèki Roh Sutyi lan pangwasa karo Gusti Allah.
Dèkné terus budal nang endi-endi nulungi kabèh
wong lan nambani sing dikwasani sétan, awit
Gusti Allah mberkahi Dèkné. 39 Aku déwé lan
kantya-kantyaku kabèh weruh sembarang sing
ditindakké karo Gusti Yésus nang negarané wong
Ju lan nang kuta Yérusalèm. Senajan ngono,
wong Ju malah matèni Gusti Yésus nang kayu
pentèngan. 40 Nanging Gusti Allah nangèké
Dèkné sangka pati ing telung dinané lan Gusti
Allah ngétokké Dèkné marang wong-wong. 41 Ya
ora dikétokké marang kabèh wong, nanging
namung marang awaké déwé sing wis dipilih karo
Gusti Allah, supaya weruh déwé lan dadi seksiné.
Ya awaké déwé iki sing mangan lan ngombé
bebarengan karo Gusti Yésus, sakwisé Dèkné
tangi sangka pati. 42 Gusti Yésus ngongkon awaké
déwé sing dadi seksi, supaya ngabarké marang
manungsa nèk Dèkné sing dipilih karo Gusti Allah
dadi rèkteré manungsa sing ijik urip lan sing wis
mati. 43 Nabi-nabi kabèh wis ngomongké nèk
saben wong sing pretyaya marang Gusti Yésus
nampa pangapura sangka dosa-dosané, awit
Dèkné nduwèni kwasa!”

Wong-wong sing nang omahé Kornélius nampa Roh Sutyi

44 Dongé rasul Pétrus ijik ngomongké kuwi mau
kabèh, dadakan waé Roh Sutyi medun terus
ngwasani wong-wong sing pada ngrungokké
tembungé. 45 Wong-wong Ju sing pretyaya sing
teka karo rasul Pétrus pada nggumun kabèh.
Nggumuné kuwi, Gusti Allah kok uga ngedunké
Roh Sutyi marang wong-wong sing dudu Ju.
46 Wong-wong Ju kuwi krungu wong-wong sing
dikwasani karo Roh Sutyi pada ngetokké basa
anèh lan pada memuji kwasané Gusti Allah.
47 Rasul Pétrus terus ngomong: “Delokké déwé,
wong-wong kuwi pada nampa Roh Sutyi, pada
waé karo awaké déwé. Apa ènèng wong sing
bisa ngalang-alangi wong-wong iki dibaptis
karo banyu?” 48 Rasul Pétrus terus ngongkon
wong-wong sing dikwasani karo Roh Sutyi kuwi
supaya dibaptis ing jenengé Gusti Yésus Kristus.
Sakwisé kuwi wong-wong pada nyuwun marang
rasul Pétrus supaya nginep sedina-rongdina
menèh.

Laporané rasul Pétrus marang pasamuan nang kuta Yérusalèm

11 1 Para rasul lan para sedulur sing nang
Yudéa pada krungu nèk wong sing dudu

Ju uga pada nampa pituturé Gusti Allah. [2] Kadung
rasul Pétrus teka nang kuta Yérusalèm, dèkné
dipaiduh karo wong-wong Ju sing pretyaya.
Pinemuné wong-wong iki, wong sing dudu Ju
sing mlebu dadi wargané pasamuané Gusti
Yésus kudu nglakoni sunat. Wong-wong iki
ngomong ngéné marang rasul Pétrus: [3] “Kenèng
apa kowé kok nginep nang omahé wong sing
ora sunat, malah mangan bebarengan karo
wong-wong kuwi mbarang? Kuwi lak ora apik
ta?” [4] Mulané rasul Pétrus terus ngekèki laporan
bab prekara-prekara sing wis klakon kabèh.
[5] Dèkné molai ngéné: “Dongé aku nang kuta
Yopé, wayahé aku ijik ndedonga, kok aku
nampa weweruh. Aku weruh kaya ènèng lèmèk
amba sing pojokané papat ditalèni. Lèmèk
mau diedunké sangka langit terus mandek
nang ngarepku. Kadung tak ematké aku weruh
nang njeroné lèmèk kuwi ènèng kéwan-kéwan
sing sikilé papat, kéwan-kéwan galak lan
kéwan-kéwan sing mbrangkang lan uga ènèng
manuk-manuk. Aku terus krungu swara ngomong
marang aku ngéné: ‘Pétrus, ngadeka, belèhana
lan panganen!’ [6] (11:5) [7] (11:5) [8] Nanging aku
terus semaur: ‘Ora Gusti, ora! Aku durung tau
mangan pangan sing ora apik lan ora éntuk
dipangan!’ [9] Swara sangka langit mau terus
ngomong: ‘Barang sing dianggep apik lan kenèng

dipangan karo Gusti Allah aja mbok tampik!’
[10] Prekara iki sampèk klakon ping telu. Sakwisé
kuwi lèmèké lan sak isiné diangkat munggah
menèh nang langit. [11] Ing waktu kuwi ènèng
wong lanang telu teka nang omah sing tak inepi.
Wong telu kuwi kongkonan sangka kuta Sésaréa,
kongkon nggolèki aku. [12] Roh Sutyi ngomong
marang aku penging wedi, aku kenèng mèlu
wong-wong kuwi budal nang kuta Sésaréa.
Sangka kuta Yopé kono ènèng sedulur nenem
sing mèlu aku nang kuta Sésaréa. Awaké déwé
terus nang nggoné kumendan Kornélius. [13] Sak
tekané awaké déwé Kornélius ya terus ngomong
marang awaké déwé nèk dèkné ditekani mulékat
nang omahé. Mulékaté ngomong ngéné marang
dèkné: ‘Kornélius, kana ngongkon wong budal
nang kuta Yopé nggolèki wong sing jenengé
Simon Pétrus. Pétrus bakal ngomongi kowé
kepriyé kowé sak brayatmu bisané slamet.’
[14] (11:13) [15] Nang omahé Kornélius kono aku
entas molai ngomong, kok terus dadakan waé
Roh Sutyi medun marang wong-wong, tunggalé
kaya sing dialami awaké déwé kaé ndisik-ndisiké.
Aku terus kélingan marang tembungé Gusti Yésus,
dongé Dèkné ngomong ngéné: ‘Yohanes mbaptis
karo banyu, nanging kowé bakal dibaptis nganggo
Roh Sutyi!’ [16] (11:15) [17] Dadiné saiki tyeta tenan
nèk Gusti Allah déwé wis ngekèki pawèh marang

wong-wong sing dudu Ju, tunggalé waé karo
pawèh sing ditampa karo awaké déwé, dongé
awaké déwé pretyaya marang Gusti Yésus Kristus.
Lah aku iki sapa ta, kok wani ngalang-alangi Gusti
Allah?”
18 Sakwisé krungu tembungé rasul Pétrus kuwi
mau, wong-wong terus ora pada maido dèkné
menèh, malah terus pada memuji marang Gusti
Allah ngomong: “Nèk ngono Gusti Allah uga
ngekèki kelunggaran marang wong-wong liya
bangsa, supaya pada ninggal laku sing ala lan
molai urip sing anyar.”

Pasamuan nang kuta Antioki

19 Wong-wong sing pretyaya terus pada
buyar, jalaran pada diusir lan dipilara, sakwisé
Stéfanus dipatèni. Wong-wong pada buyar
sampèk tekan bawah Fenisia, tekan pula Siprus
lan uga tekan kuta Antioki. Wong-wong sing
pretyaya sing pada buyar kuwi pada nggelarké
kabar kabungahané Gusti Yésus Kristus nang
panggonan-panggonan sing anyar, nanging
namung marang wong Ju. 20 Nanging uga ènèng
wong pretyaya sing pada teka nang pula Siprus
lan kuta Siréné, terus sangka kono lunga nang
kuta Antioki. Nang Antioki kono wong-wong
terus nggelarké kabar kabungahan marang
wong-wong bangsa liya, kabar kabungahan bab

Gusti Yésus Kristus. [21] Pangwasané Gusti Yésus
ngréwangi wong-wong pretyaya kuwi, mulané
wong pirang-pirang terus pada pretyaya lan
masrahké uripé marang Gusti Yésus.
[22] Kadung sedulur-sedulur nang pasamuan
nang Yérusalèm krungu kabar bab lelakon nang
pasamuan nang Antioki, terus pada ngongkon
sedulur Barnabas rana. [23] Sak tekané nang
kono Barnabas weruh wong-wong pretyaya
sing nang kono pada diberkahi karo Gusti Allah.
Barnabas bungah banget lan nyuwun marang
sedulur-sedulur mau, supaya pada mantep lan
temen terus nurut Gusti sak atiné. [24] Barnabas
kuwi wong apik sing kebek karo Roh Sutyi lan
pengandel. Okèh wong pada pretyaya marang
Gusti Yésus, jalaran sangka piwulangé Barnabas.
[25] Sakwisé kuwi Barnabas terus lunga nang kuta
Tarsus, nggolèki sedulur Saulus. [26] Kadung wis
ketemu, Saulus terus diejèk nang kuta Antioki.
Barnabas lan Saulus mulangi wong okèh nang
pasamuan nang Antioki kono, nganti setaun
suwéné. Ya nang Antioki kono wong-wong sing
nurut Gusti Yésus Kristus molai dityeluk wong
Kristen.
[27] Ing waktu kuwi terus ènèng nabi siji-loro
sangka Yérusalèm teka nang Antioki. [28] Enèng
siji, jenengé Akabus, nampa kaweruh sangka
Roh Sutyi terus ngomong nèk bakal ènèng

kekurangan pangan gedé nekani sak bumi. (Lan
iki ya pantyèn klakon tenan dongé Klaudius
dadi ratu.) [29] Mulané para sedulur Kristen nang
kuta Antioki terus molai nglumpukké urunan
kanggo sedulur-sedulur Kristen sing nang Yudéa.
Saben wong kudu nguruni sak bisané. [30] Kadung
wis rampung enggoné nglumpukké urunané,
sedulur-sedulur terus ngongkon Barnabas lan
Saulus ngeterké duwité marang para penuntuné
pasamuan nang Yérusalèm.

Rasul Yakobus dipatèni lan rasul Pétrus dityekel

12 [1] Ing waktu kuwi ratu Hérodès molai
ngongkon nyekeli wong pasamuan.
[2] Dèkné ngongkon nyekel rasul Yakobus, kakangé
rasul Yohanes. Yakobus terus diketok guluné.
[3] Kadung ratu Hérodès weruh nèk kuwi ndadèkké
senengé wong Ju, dèkné terus ngongkon nyekel
rasul Pétrus mbarang. Kuwi tiba wayahé riyaya
Roti tanpa Ragi. [4] Rasul Pétrus dityekel terus
dilebokké nang setrapan. Sing dikongkon njaga
rasul Pétrus soldat patang syif, sak syif soldaté
papat. Karepé ratu Hérodès rasul Pétrus arep
dikrutu nang ngarepé wong pirang-pirang,
sakwisé riyaya Paskah. [5] Suwéné rasul Pétrus
nang setrapan sedulur-sedulur sak pasamuan
pada ndonga tanpa mandek marang Gusti Allah
kanggo dèkné.

Rasul Pétrus metu sangka setrapan

6 Ing wengi sakdurungé digawa nang ngarepé
ratu Hérodès, rasul Pétrus turu, tangané diranté
gandèng karo soldat loro nang kiwa lan tengené.
Lawangé setrapané mbarang dijaga soldat.
7 Terus dadakan waé mulékaté Gusti ngadek
nang sèl kono, semlorot madangi sèlé. Mulékaté
terus nggugah rasul Pétrus: “Ndang tangi!”
Sakwat ranténé utyul sangka tangané. 8 Mulékaté
terus ngomong: “Sabukmu lan sepatumu
ndang dienggo!” Rasul Pétrus ya manut apa
omongé mulékaté. “Salinmu njaba dienggo lan
hayuk mèlu aku.” 9 Rasul Pétrus terus ngetutké
mulékaté metu sangka setrapan, nanging dèkné
ora ngerti mulékaté kuwi ènèng tenan apa ora.
Mikiré dèkné kuwi ngimpi. 10 Sampèk ngliwati
tukang jaga sing sepisan, terus ngliwati tukang
jaga sing nomer loro, terus tekan lawang wesi,
dalané metu nang dalan gedé sing njujuk nang
kuta. Lawang wesi mau menga déwé, mulékaté
lan rasul Pétrus terus metu. Kadung wis tekan
njaba, mulékaté terus mlaku sak dalan karo rasul
Pétrus, terus ngilang.
11 Rasul Pétrus terus dunung tenan, mulané
ngomong: “Saiki aku ngerti nèk Gusti wis
ngongkon mulékaté ngluwari aku sangka

pangwasané ratu Hérodès lan sangka kekarepané
wong Ju.”
12 Sakwisé dunung lelakon mau, rasul Pétrus
terus budal nang omahé Maria, ibuné Yohanes,
sing uga ketyeluk Markus. Nang omah kono
ènèng wong okèh sing ijik pada ngumpul lan
ndedonga. 13 Rasul Pétrus terus totok-totok nang
lawang njaba. Botyah wédok, peladèné, sing
jenengé Rodé terus niliki sapa sing totok-totok
lawang. 14 Rodé ora pangling karo swarané rasul
Pétrus, nanging sangking bungahé ora mbukakké
lawangé, malah balik mlebu menèh ngomongi
sedulur-sedulur liyané nèk rasul Pétrus nang
ngarep lawang. 15 Wong-wong mau semaur:
“Kowé kuwi gendeng apa kepriyé?” Nanging
Rodé ngetyek terus: “Pantyèn rasul Pétrus
tenan, aku ora goroh! Dèkné tenan!” Liyané
terus semaur: “O, menawa kuwi mulékat sing
ngantyani rasul Pétrus!”
16 Nanging rasul Pétrus totok-totok lawangé
terus. Wong-wong terus mbukak lawangé.
Kadung weruh rasul Pétrus, terus pada kagèt
tenan. 17 Rasul Pétrus terus karo tangané
ngongkon wong-wong kongkon pada meneng.
Dèkné terus nyritakké enggoné Gusti ngetokké
dèkné sangka setrapan. Rasul Pétrus terus
ngomong: “Kana sedulur Yakobus lan sedulur-

sedulur liyané pada diomongi!” Dèkné terus
lunga sangka kono budal nang liya panggonan.
18 Ing ésuké para soldat sing jaga setrapan
pada gègèran, pada bingung jalaran ora ngerti
rasul Pétrus nang endi. 19 Ratu Hérodès terus
mréntah kongkon nggolèki, nanging rasul Pétrus
ora ketemu. Sing jaga setrapan terus dityeluk lan
ditakoni lan sakwisé kuwi dipatèni.
Ratu Hérodès terus lunga sangka Yudéa budal
nang kuta Sésaréa lan manggon nang kono.

Patiné ratu Hérodès

20 Dongé ratu Hérodès nang kuta Sésaréa kono,
wong-wong sangka kuta Tirus lan kuta Sidon
bebarengan pada kongkonan délegasi nang
nggoné ratuné. Awit, ya embuh apa jalarané,
wong-wong sing manggon nang kuta Tirus lan
Sidon pada marakké ratu Hérodès nesu banget.
Nanging, jalaran kuta Tirus lan Sidon kuwi
pangané tekané sangka nggoné ratu Hérodès,
mulané terus délegasiné ngglenik Blastus,
sèkrètarisé Hérodès, kongkon nembungké ratuné
nyuwun kawelasan lan bisa rukun menèh.
21 Ing sakwijiné dina sing wis dirantyam
sakdurungé, Hérodès nganggo penganggoné
ratu terus njagong nang damparé karo ngetokké
tembung marang wong-wong. 22 Ing sak tengahé
ngetokké tembung kuwi wong-wong pada

surak-surak ngomong: “Kuwi dudu manungsa
sing ngomong, nanging sakwijiné gusti allah!”
23 Sakwat mulékaté Gusti Allah ngantem ratu
Hérodès, awit dèkné nampa pengalemané
manungsa. Kuduné pengaleman kuwi dipasrahké
marang Gusti Allah. Ratu Hérodès terus ngglétak
dipangan tyatying terus mati.
24 Pituturé Gusti terus mrèmèn-mrèmèn terus
lan wong pirang-pirang pada pretyaya marang
Gusti Yésus Kristus.
25 Sakwisé Barnabas lan Saulus masrahké duwit
urunan marang para penuntun nang pasamuan
nang Yérusalèm, terus pada balik menèh nang
kuta Antioki, nanging ngejèk Yohanes Markus
mbarang.

Barnabas lan Saulus dipilih karo Roh Sutyi

13 1 Nang pasamuan nang kuta Antioki kono
ènèng nabi-nabi lan guru-guru kayadéné
Barnabas, Siméon, sing uga katyeluk Niger, Lusius
sangka Kiréné, Manain lan Saulus. Manain kuwi
tyilikané diemong bareng karo ratu Hérodès.
2 Ing sakwijiné dina, dongé wong-wong iki pada
ngumpul memuji Gusti lan pasa, Roh Sutyi
ngomong: “Aku mbutuhké Barnabas lan Saulus
kanggo penggawéan sing gedé.” 3 Wong-wong
terus pasa lan ndonga terus lan sakwisé kuwi

terus numpangi tangan ndongakké Barnabas lan
Saulus, terus dikongkon budal.

Barnabas lan Saulus nang pula Siprus

4 Barnabas lan Saulus terus manut kongkonané
Roh Sutyi budal nang kuta Selukia. Sangka kono
terus numpak prau ngabrah nang pula Siprus.
5 Kadung wis tekan kuta Salamis wong loro iki
terus pada ngabarké pituturé Gusti Allah nang
sinaguk-sinaguké wong Ju. Yohanes mbarang ya
mèlu ngréwangi nang kono. Iki Yohanes sing uga
katyeluk Markus.
6 Wong-wong mau terus pada ndlajahi pula
Siprus sampèk rata nganti tekan kuta Pafos.
Nang kuta Pafos kono Barnabas lan Saulus
kepetuk karo wong Ju sing jenengé Bar-Yésus.
Bar-Yésus iki ngakuné nabi, nanging dèkné
nganggokké pangwasa pepeteng. 7 Bar-Yésus iki
kantyané Sèrgius Paulus, gramangé pula kono,
wong sing jeru kaweruhé. Gramang Sèrgius
Paulus kongkonan nyeluk Barnabas lan Saulus,
awit kepéngin krungu bab pituturé Gusti Allah.
8 Nanging Elimas, kuwi jenengé Bar-Yésus ing
tembung Grik, ngalang-alangi supaya gramangé
ora pretyaya marang Gusti Yésus. 9 Saulus,
sing uga ketyeluk Paulus, mandeng wongé.
10 Ing kwasané Roh Sutyi rasul Paulus terus
ngomong: “Elimas, kowé kuwi pantyèn anaké

Sétan. Atimu kebek karo pikiran sing ala, mulané
kowé nglawan sembarang sing betyik. Senengmu
namung malik piwulang-piwulangé Gusti sing
bener. 11 Saiki tangané Gusti bakal nggebuk
kowé lan kowé bakal lamur lan ora bakal weruh
padangé srengéngé sak untara."
Sakwat Elimas mripaté lamur lan ora weruh
apa-apa, terus tyemumak-tyemumuk nggolèk
dalan lan njaluk dituntun. 12 Gramangé weruh
lelakon kuwi terus pretyaya marang Gusti Yésus.
Dèkné nggumuné éram-éram bab piwulangé
Gusti.

Barnabas lan Paulus nang kuta Antioki, bawah Pisidi

13 Rasul Paulus lan sak kantyané terus numpak
prau lunga sangka kuta Pafos, budal nang kuta
Pèrgi nang bawah Pamfili. Nanging Yohanes
Markus ora gelem mèlu terus, malah balik
nang Yérusalèm. 14 Sangka kuta Pèrgi Barnabas
lan rasul Paulus terus budal terus nang kuta
Antioki nang bawah Pisidi. Ing dina sabat wong
loro iki terus mèlu ngumpul nang sinaguk.
15 Sakwisé matya sangka wèt-wèté nabi Moses
lan kitabé para nabi, para pinituwané sinaguk
terus kongkonan takon marang rasul Paulus lan
Barnabas, menawa nduwèni tembung kanggo
mbangun wong-wong sing nang kono. 16 Rasul

Paulus terus ngadek lan ngumbulké tangané,
ngekèki ngerti nèk dèkné kepéngin ngetokké
tembung. Rasul Paulus ngomong ngéné:
“Para sedulur bangsa Israèl lan sedulur-sedulur
liyané sing nyembah marang Gusti Allah nang
panggonan kéné! Aku nyuwun pada ngrungokké
sing arep tak omong iki. [17] Gusti Allah, ya Gusti
Allahé bangsa Israèl, wis milih mbah-mbahané
awaké déwé lan bangsa iki didadèkké bangsa sing
gedé, dongé ijik manggon nang negara Egipte.
Nganggo kwasa sing nggumunké Gusti Allah
terus ngluwari bangsa iki sangka pangwasané
negara Egipte. [18] Sakwisé kuwi terus patang
puluh taun suwéné Gusti Allah nyabari wangkalé
bangsa iki suwéné nang wustèn. [19] Gusti Allah
wis nelukké bangsa pitu nang negara Kanaan lan
negarané dikèkké marang bangsa Israèl kongkon
ngenggoni, patang atus sèket taun suwéné.
[20] “Sakwisé kuwi terus dikèki penuntun-
penuntun nganti jamané nabi Samuèl. [21] Bangsa
Israèl terus njaluk ratu. Gusti Allah terus
ngekèki Saul, anaké Kis, dadi ratuné. Saul iki
sangka turunané Bènyamin lan dèkné dadi ratu
patang puluh taun suwéné. [22] Nanging Saul
terus diedunké karo Gusti Allah lan Daved sing
didadèkké ratu. Bab Daved Gusti Allah ngomong
ngéné: ‘Daved iki, anaké Isai, pantyèn wong
sing tak senengi tenan. Dèkné bakal nuruti apa

karepku.’ [23] Lan kaya sing wis dijanji karo Gusti
Allah, turunané Daved, yakuwi Gusti Yésus, dadi
Juru Slameté bangsa Israèl. [24] Sakdurungé Gusti
Yésus teka, Yohanes Pembaptis wis ngundangi
wong Israèl kongkon pada ninggal klakuan ala
lan molai urip anyar lan dibaptis. [25] Sakdurungé
rampung kerjanané, Yohanes Pembaptis mau
ngomong marang wong-wong: ‘Aku iki dudu
Kristus sing mbok arep-arep, dudu. Nanging
Dèkné bakal teka sak mburiku. Ngutyuli sepatuné
Dèkné waé durung pantes aku.’
[26] “Para sedulur turunané Bapa Abraham lan
sedulur-sedulur kabèh sing nyembah marang
Gusti Allah, kabar kabungahan iki wis digelarké
marang awaké déwé. [27] Wong-wong nang kuta
Yérusalèm lan para pinituwané ora pada ngerti
nèk Gusti Yésus kuwi Juru Slameté. Wong-wong
kuwi ora dunung tembungé para nabi, senajan
tembungé para nabi mau saben kumpulan ing
dina sabat diwatya. Wong-wong mau malah pada
nyalahké Gusti Yésus lan mengkono kuwi malah
pada nuruti tembungé para nabi. [28] Senajan ora
nduwé jalaran blas kanggo nyetrap pati marang
Gusti Yésus, nanging wong-wong kuwi meksa
pada nyuwun marang gramang Pilatus supaya
Gusti Yésus dipatèni. [29] Sakwisé wong-wong
mau nglakoni sembarang sing wis ketulis nang
Kitab, layoné Gusti Yésus terus diedunké sangka

kayu pentèngan lan disèlèhké nang kuburan.
30 Nanging Gusti Allah nangèké Gusti Yésus
sangka pati. 31 Gusti Yésus terus ngétok marang
murid-muridé sing mauné mèlu Dèkné ndlajahi
bawah Galiléa nganti tekan kuta Yérusalèm. Ya
wong-wong iki sing saiki dadi seksiné Gusti Yésus
marang bangsa Israèl. 32 Mulané para sedulur,
awaké déwé teka mbréné iki nggawa kabar
kabungahan iki marang kowé kabèh, yakuwi,
apa sing wis dijanji karo Gusti Allah marang
mbah-mbahané awaké déwé saiki wis keturutan,
awit Gusti Yésus wis ditangèkké sangka pati.
Nang kitab Masmur bab loro lak ketulis ngéné ta:

‘Kowé kuwi Anakku,
ing dina iki Aku dadi Bapakmu!’ 33 (13:32)

34 Lan bab enggoné Gusti Allah nangèké Gusti
Yésus sangka pati, supaya badané ora rusak,
ketulis ngéné:

‘Aku bakal ngekèki berkah
marang kowé
sing wis tak janji
marang Daved!’

35 Mulané nang kitab Masmur liyané ya ènèng
tulisan sing uniné ngéné:

‘Gusti, Kowé ora bakal nglilani
nèk badané peladènmu,
sing manut marang Kowé,
sampèk rusak.’

[36] Para sedulur, tembung-tembung sangka Kitab
kuwi ora ngomongké bab ratu Daved, ora.
Awit ratu Daved mati, sakwisé dèkné nuntun
bangsané miturut kekarepané Gusti Allah. Dèkné
terus kakubur tyampur karo mbah-mbahané lan
badané wujuté ya rusak. [37] Nanging badané Gusti
Yésus, sing ditangèkké sangka pati karo Gusti
Allah, ora rusak. [38] Mulané kowé kudu ngerti para
sedulur, ya Gusti Yésus iki sing marakké kowé bisa
ngerti nèk dosa-dosamu bisa dingapura. [39] Sapa
sing pretyaya marang Dèkné wis dingapura
dosa-salahé kabèh lan bakal ketampa Gusti Allah.
Nglakoni wèt-wèté nabi Moses ora bisa marakké
dosa-salahé kabèh dingapura. [40] Mulané pada
sing ati-ati, supaya kowé aja sampèk ngalami
kaya sing diomong karo para nabi, sing uniné
ngéné:

[41] ‘Awas kowé,
sing pada seneng
nyepèlèkké marang Gusti Allah.
Kowé bakal kagèt.
Lungaa sangka ngarepku.
Awit kowé ora bakal pretyaya
marang penggawéan
sing bakal tak tindakké saiki,
senajana ènèng wong
sing ndunungké marang kowé!’”

42 Sakwisé metu sangka sinaguk mau wong-
wong terus pada nyuwun marang rasul Paulus
lan Barnabas teka menèh, supaya ing dina sabat
mingguné ngarep neruské piwulangé mau. 43 Sak
rampungé kumpulan okèh wong Ju lan wong
liyané sing mèlu agama Ju pada pretyaya marang
piwulangé rasul Paulus lan Barnabas. Rasul
Paulus lan Barnabas ngomongi wong-wong iki
kanti tenanan, supaya pada temen terus enggoné
urip njagakké marang kabetyikané Gusti Allah.
44 Ing dina sabat minggu liyané mèh wong sak
kuta kabèh pada teka nang sinaguk, kepéngin
ngrungokké pituturé Gusti. 45 Nanging para
pengarepé agama Ju terus pada panas atiné
weruh nèk wong okèh pada nggatèkké marang
piwulangé rasul Paulus lan Barnabas. Wong-wong
kuwi terus pada ngèlèk-èlèkké rasul Paulus
nganggo tembung-tembung sing ora pantes blas.
46 Rasul Paulus lan Barnabas enggoné mulang
malah mundak kendel lan ngomong ngéné:
“Pantyèn awaké déwé kudu nggawa pituturé
Gusti Allah marang kowé ndisik. Nanging malah
mbok tampik lan kowé pada ngétokké nèk ora
pantes nampa urip langgeng, mulané awaké
déwé arep marani bangsa liyané, sing durung
kenal marang Gusti Allah. 47 Awit Gusti wis
ngongkon awaké déwé, Dèkné ngomong ngéné:
‘Kowé wis tak dadèkké pepadang

kanggo bangsa-bangsa
sing ora kenal marang Gusti Allah,
supaya kowé nggawa
dalan keslametan
marang kabèh manungsa
nang sak jembaré jagat.'"
48 Wong-wong sing dudu Ju pada bungah
krungu tembungé rasul Paulus kuwi lan pada
ngelem pituturé Gusti. Sing wis tata-tata
kepéngin nampa urip langgeng terus pada
masrahké uripé marang Gusti.
49 Pituturé Gusti terus sumebar nang endi-
endi, rata nang sak bawah kono. 50 Nanging
para pengarepé agama Ju ora seneng karo
lelakon kuwi, mulané terus ngojok-ojoki para
penggedéné kuta kono, uga wong wédok-wédok
sing pada mèlu agama Ju lan sing diajèni karo
wong-wong nang kono. Wong-wong iki terus
pada nyiya-nyiya rasul Paulus lan Barnabas
terus pada diusir kongkon pada lunga sangka
panggonan kono. 51 Rasul Paulus lan Barnabas
terus ngetok-etokké lemahé sangka sikilé nang
ngarepé wong okèh kuwi, kanggo tanda nèk wis
ora ngerti jawané, terus lunga nang kuta Ikonium.
52 Nanging murid-muridé Gusti sing nang kuta
Antioki kono pada bungah tenan lan pada kebek
karo Roh Sutyi.

Rasul Paulus lan Barnabas nang kuta Ikonium

14 [1] Lelakoné rasul Paulus lan Barnabas nang
kuta Ikonium ya tunggalé waé karo nang
kuta Antioki. Nang kuta Ikonium rasul Paulus lan
Barnabas uga mlebu nang sinaguk lan nggelarké
pituturé Gusti Allah lan okèh wong Ju lan sing
dudu Ju terus pada pretyaya marang Gusti
Yésus Kristus. [2] Nanging wong-wong Ju sing ora
gelem pretyaya terus ngojok-ojoki wong-wong
sing dudu Ju, marakké wong-wong kuwi terus
pada nglawan marang para rasul. [3] Rasul Paulus
lan Barnabas ora ngrèwès marang wong-wong
kuwi, malah suwi nang kuta kono. Para rasul
mau pada ngabarké bab Gusti Yésus karo kendel
lan Gusti Allah déwé ngantepké kabar bab
katrésnané Gusti kuwi nganggo mujijat-mujijat
sing ditindakké karo para rasul. [4] Para wargané
kuta kono terus petyah dadi loro: sing sebelah
nurut wong-wong Ju lan sing liyané nurut rasul
Paulus lan Barnabas.
[5] Wong-wong Ju lan para pinituwané lan uga
wong-wong dudu Ju terus pada ngumpul arep
milara lan mbandemi watu marang para rasul.
[6] Kadung para rasul krungu bab kuwi terus
pada lunga nang kuta Listra lan Dèrbé, kuwi
kuta-kuta nang bawah Likonia lan uga nang
panggonan-panggonan nang sak kiwa-tengené

kono. [7] Nang kono para rasul nggelarké kabar
kabungahan bab Gusti Yésus Kristus.

Rasul Paulus lan Barnabas nang kuta Listra

[8] Nang kuta Listra kono ènèng sakwijiné wong
sing kawit lairé lumpuh sikilé lan durung tau
mlaku. [9] Wongé ngrungokké piwulangé rasul
Paulus. Rasul Paulus ngematké wongé tenan
lan ngerti nèk wongé bisa waras, awit wongé
nduwé pretyaya. Mulané rasul Paulus terus
ngomong marang wongé nganggo swara banter:
“Ngadeka!” Wongé terus ngadek jegénggak lan
mlaku-mlaku. [10] (14:9) [11] Kadung wong-wong
kono weruh sing ditindakké karo rasul Paulus
kuwi, kabèh terus pada ramé ngomong ing
basa Likonia: “Déwa-déwa pada medun rupa
wong urip marani awaké déwé.” [12] Barnabas
diarani Séus lan rasul Paulus diarani Hèrmès,
awit dèkné sing ngomong. [13] Imamé déwa Séus,
sing tèmpelé nang sak njabané kuta, terus teka
nggawa sapi-sapi lan kembang digawa nang
lawangé kuta. Imam lan wong pirang-pirang kuwi
arep ngekèki kurban marang para rasul.
[14] Kadung Barnabas lan rasul Paulus krungu
apa sing arep ditindakké karo wong-wong
mau, wong-wong terus dipenging nglakoni
sing kaya ngono. Rasul Paulus lan Barnabas
nyuwèk-nyuwèk saliné, terus pada mblayu

marani wong-wong kuwi karo ngomong banter:
“Para sedulur, kenèng apa kowé kok pada
nindakké sing kaya ngono. Awaké déwé iki lak
tunggalé manungsa kaya kowé kabèh. Awaké
déwé iki mbréné arep nggawa kabar kabungahan
bab Gusti Yésus Kristus, supaya kowé kabèh
ninggal brahala-brahala sing ora nyata lan pada
manut marang Gusti Allah sing urip, sing nggawé
langit, bumi, segara lan sak isiné. [15] (14:14)
[16] Ing jaman sing wis kliwat Gusti Allah ngejarké
marang para bangsa pada mlaku nurut dalané
déwé-déwé. [17] Nanging Gusti Allah tansah
ngétokké kabetyikané, awit Dèkné ngekèki
udan lan panènan marang kowé, supaya kowé
bisa ketyukupan ing pangan lan pada bungah.”
[18] Senajan wis diomongi ngono, nanging meksa
kangèlan menggak wong-wong sing pada ngekèki
kurban marang para rasul.
[19] Sangka kuta Antioki lan kuta Ikonium ènèng
wong Ju pada teka ngojok-ojoki wong-wong nang
kono. Paulus terus dibandemi watu, terus disèrèt
metu sangka kuta, ndarani dèkné wis mati.
[20] Nanging kadung wong-wong sing pretyaya
pada ngrubung dèkné, rasul Paulus terus ngadek
lan balik mlebu nang kuta menèh. Esuké rasul
Paulus lan Barnabas terus budal nang kuta Dèrbé.

Rasul Paulus lan Barnabas balik nang kuta Antioki

[21] Nang kuta Dèrbé kono rasul Paulus lan
Barnabas uga nggelarké kabar kabungahan bab
Gusti Yésus Kristus lan wong okèh pada dadi
muridé. Sakwisé kuwi para rasul terus balik nang
kuta Listra, Ikonium lan Antioki nang bawah
Pisidi. [22] Nang kuta-kuta kuwi para rasul pada
ngantepké pengandelé sedulur-sedulur sing
pretyaya, supaya pada kendel. Sedulur-sedulur
pada diélingké kongkon pada mantep terus ing
pretyaya. Tembungé para rasul ngéné: “Nèk
awaké déwé kepéngin mlebu Kratoné Gusti
Allah, awaké déwé bakal nglakoni kasangsaran
okèh.” [23] Nang saben pasamuan nang kono para
rasul terus miji pinituwa-pinituwané pasamuan.
Nganggo pandonga lan pasa para pinituwa kuwi
terus dipasrahké marang Gusti Allah, sing dadi
andel-andelé.
[24] Sakwisé rasul Paulus lan Barnabas ndlajahi
bawah Pisidi, terus pada balik menèh nang
bawah Pamfili. [25] Nang kono para rasul nggelarké
kabar kabungahan nang kuta Pèrgi, terus pada
budal nang kuta Atalia. [26] Sangka kono para
rasul terus ngabrah, balik nang kuta Antioki. Ya
nang kuta Antioki kono dèk mbiyèn Paulus lan
Barnabas ditetepké dadi rasul lan Gusti Allah

ngétokké kabetyikané, awit miji rasul loro iki
kanggo ngerjani penggawéané Gusti sing saiki
wis rampung.
[27] Kadung wis pada teka nang kuta Antioki
rasul Paulus lan Barnabas terus nglumpukké
sedulur-sedulur nang pasamuan kono, dikèki
laporan bab sembarang sing wis ditindakké karo
Gusti Allah lantaran rasul loro iki. Rasul Paulus
lan Barnabas uga ngomongké enggoné Gusti
Allah wis ngekèki dalan marang wong-wong sing
dudu Ju bisa dadi wong Kristen. [28] Para rasul
terus rada suwi bebarengan karo sedulur-sedulur
nang pasamuan kono.

Begandringé para rasul nang kuta Yérusalèm

15 [1] Terus ènèng wong Ju siji-loro sangka
Yudéa teka nang kuta Antioki. Wong-wong
iki mulang marang sedulur-sedulur Kristen nang
Antioki kono, nèk ora bisa slamet nèk ora disunati
miturut wèt-wèté nabi Moses. [2] Piwulang kuwi
marakké wong-wong sing sangka Yudéa mau
èngkèl-èngkèlan karo rasul Paulus lan Barnabas.
Entèk-entèkané para penuntuné pasamuan
terus nggawé putusan ngongkon rasul Paulus
lan Barnabas lan uga sedulur siji-loro sangka
pasamuan Antioki kono pada budal nang kuta
Yérusalèm, supaya ngrembuk prekara iki karo
para rasul lan para pinituwa nang kana.

[3] Wong-wong sing dikongkon budal terus
dieterké karo sedulur-sedulur sangka pasamuan.
Wong-wong sing budal nang Yérusalèm kuwi
mlakuné liwat bawah Fenisi lan Samaria. Kuwi
ndadèkké bungahé sedulur-sedulur kono, awit
pada dikabari nèk wong-wong sing dudu Ju pada
pretyaya marang Gusti Yésus. [4] Sak tekané nang
kuta Yérusalèm sedulur-sedulur sangka Antioki
mau ditampa karo bungah karo sedulur-sedulur
sangka pasamuan kono lan uga para rasul lan
para pinituwa. Sedulur-sedulur kongkonan
sangka Antioki mau terus pada ngomongké
sembarang sing ditindakké karo Gusti Allah
lantaran rasul Paulus lan Barnabas. [5] Nanging
ènèng sedulur Kristen siji-loro sangka golongané
para Farisi ngadek lan ngomong: “Wong sing
dudu Ju sing dadi wong Kristen kuwi kudu
nglakoni sunat lan netepi wèt-wèté nabi Moses!”
[6] Para rasul lan para pinituwa terus pada
ngrembuk prekara iki. [7] Sakwisé suwi enggoné
bebantahan, rasul Pétrus terus ngadek lan
ngomong ngéné: “Para sedulur! Kowé kabèh wis
pada ngerti kepriyé enggoné Gusti Allah kawit
mbiyèn wis milih aku sangka tengahmu kabèh,
kongkon nggelarké kabar kabungahan bab Gusti
Yésus Kristus marang wong-wong sing dudu
Ju, supaya wong-wong kuwi uga pada krungu
kabar iki lan pada pretyaya. [8] Gusti Allah sing

mangertèni pikirané manungsa wis nduduhké
nèk Dèkné gelem nampa wong-wong sing
dudu Ju, awit Dèkné ngekèki Roh Sutyi marang
wong-wong kuwi, pada waé kaya enggoné Dèkné
ngekèki marang awaké déwé. [9] Gusti Allah blas
ora mbédak-mbédakké wong-wong sing dudu
Ju karo awaké déwé. Gusti Allah ngresiki atiné
wong-wong mau, jalaran wong-wong pada
pretyaya. [10] Lah nèk ngono, kenèng apa kowé
kok pada nglawan marang Gusti Allah lan arep
ngebot-eboti sedulur-sedulur kuwi? Lah gèk
mbah-mbahané awaké déwé lan awaké déwé
waé ora kuwat nyangga momotan kuwi. [11] Mbok
aja kaya ngono! Awit awaké déwé pada pretyaya
lan dislametké jalaran sangka kawelasané Gusti
Yésus, semono uga wong-wong sing dudu Ju
kuwi!”

[12] Wong sing pada ngumpul nang kono meneng
kabèh sak barengé ngrungokké kabar-kabar
sing digawa karo Barnabas lan rasul Paulus bab
mujijat-mujijat sing ditindakké karo Gusti Allah
nang tengahé wong-wong sing dudu Ju lantaran
rasul loro kuwi. [13] Sakwisé kuwi Yakobus terus
ngomong ngéné: “Para sedulur, dirungokké
omongku iki. [14] Sedulur Simon Pétrus wis
ngomongké nèk Gusti Allah enggoné nglumpukké
bangsa kanggo Dèkné déwé, kawit wiwitané wis
ngétokké kabetyikané lan kawelasané marang

wong-wong sing dudu Ju. [15] Tembungé para nabi
dèk mbiyèn pantyèn tyotyok karo prekara iki.
Awit wis ketulis ngéné:
[16] ‘Sakwisé kuwi
aku bakal balik
lan omahé Daved
sing wis rubuh
arep tak dekné menèh
supaya bisa kaya mbiyèn.
[17] Dadiné wong liyané
sing dudu Ju
kabèh bakal nggolèki Aku,
kabèh wong
sing ora kenal marang Aku,
sing wis tak panggil
dadi wèkku.
[18] Kuwi tembungé Gusti,
sing wis nindakké kuwi mau kabèh
kawit wiwitané!’”
[19] Yakobus neruské tembungé: “Para sedulur,
miturut pinemuku, ora bener nèk awaké déwé
nggawé angèlé sedulur-sedulur sing dudu Ju sing
wis pada pretyaya marang Gusti Allah. [20] Apiké
awaké déwé nulis layang waé, diomongi supaya
ora mangan pangan sing wis dipasrahké marang
brahala; uga dipenging supaya ora mangan
dagingé kéwan tekekan; dipenging mangan
getih; uga kudu dipenging nindakké laku bédang.

[21] Awit pendak dina sabat wèt-wèté nabi Moses
kawit mbiyèn diwatyakké nang sinaguk-sinaguk
nang endi waé.”

Putusané rembukané para rasul

[22] Para rasul, para pinituwa lan para wargané
pasamuan terus nggawé putusan milih wong siji-
loro sangka tengahé wong sing mèlu rerembukan
mau, dikongkon budal nang kuta Antioki, bareng
karo rasul Paulus lan Barnabas. Sing dipilih kuwi
Yudas, sing uga jenengé Barsabas lan Silas. Wong
loro iki diajèni tenan karo para sedulur nang
pasamuan kono. [23] Wong loro iki digawani layang
sing isiné ngéné:

Kabar slamet sangka sedulurmu para rasul
lan para pinituwa nang Yérusalèm marang
sedulur-sedulur kabèh sing dudu Ju, sing
manggon nang kuta Antioki lan uga nang bawah
Siria lan Silisia.

[24] Awaké déwé krungu nèk ènèng wong
siji-loro sangka Yérusalèm kéné nggawé
susah lan bingungmu, awit mulangi sing ora
bener. Kuwi ora sangka kekarepané awaké
déwé. [25] Mulané awaké déwé terus nganakké
rembukan lan miji sedulur loro dikongkon teka
nang nggonmu, yakuwi sedulur Yudas lan Silas.
Sedulur loro iki budal bareng karo Barnabas
lan rasul Paulus. [26] Sedulur loro iki ora éman

nyawané kanggo nglabuhi Gustiné awaké déwé
Yésus Kristus. [27] Ya sedulur loro iki sing bakal
ndunungké isiné layang iki marang kowé.
[28] Roh Sutyi lan awaké déwé kabèh wis dadi
siji ing pinemu lan awaké déwé wis nggawé
putusan nèk ora bakal nggawé susahmu lan
ora ngebot-eboti kowé ngliwati sing perlu.
[29] Tegesé, kowé aja pada mangan pangan sing
wis disajènké marang brahala, aja mangan getih
lan aja mangan dagingé kéwan tekekan lan
uga aja pada laku bédang. Nèk kowé nyingkiri
prekara-prekara kuwi, kuwi wis tyukup. Ya mung
semono tembungé awaké déwé, muga-muga
Gusti mberkahi kowé kabèh!
[30] Sedulur-sedulur sing arep lunga pada
pamitan terus budal nang kuta Antioki. Nang
kono sedulur-sedulur sak pasamuan terus
dikumpulké kabèh lan layangé terus dipasrahké.
[31] Sakwisé krungu isiné layangé, sedulur-sedulur
pada bungah banget, awit pada kebangun.
[32] Sedulur Yudas lan Silas, kabèh loroné nabi,
terus pada mbangun sedulur-sedulur sampèk
suwi, ngantepké pengandelé wong-wong, supaya
pada mundak kendel. [33] Sakwisé nang kono
rada suwi, Yudas lan Silas terus dililani mulih lan
digawani kabar slamet kanggo sedulur-sedulur
sing kongkonan sedulur loro iki. [34] Nanging Silas
malah nang kono terus, dèkné ora mèlu balik.

35 Rasul Paulus lan Barnabas terus rada
suwi nang kuta Antioki kono. Bebarengan
karo sedulur-sedulur okèh para rasul iki pada
nggelarké pituturé Gusti.

Rasul Paulus pisah karo Barnabas

36 Ora let suwi rasul Paulus ngomong marang
Barnabas: “Hayuk awaké déwé pada niliki
sedulur-sedulur nang saben kuta sing wis
dikabari pituturé Gusti karo awaké déwé, supaya
ngerti kepriyé kabaré karo sedulur-sedulur
kuwi.” 37 Lah Barnabas karepé ngejèk Yohanes
Markus. 38 Nanging rasul Paulus ora gelem nèk
Markus mèlu, awit dèkné tau ninggal wong loro
mau nang bawah Pamfili lan Markus kuwi ora
temen lan ora ngréwangi tekan sak rampungé
penggawéan. 39 Prekara kuwi marakké padu,
sampèk entèk-entèkané rasul Paulus karo
Barnabas pisah. Saiki Barnabas ngejèk Markus,
terus numpak kapal budal nang pula Siprus.
40 Lah rasul Paulus terus ngejèk Silas. Sakwisé
sedulur loro iki dipasrahké marang kabetyikané
Gusti Allah terus pada budal arep ndlajahi
bawah Siria lan Silisia, ngantepké pengandelé
sedulur-sedulur nang pasamuan-pasamuan nang
bawah kono. 41 (15:40)

Timotius mèlu rasul Paulus lan Silas

16 [1] Rasul Paulus uga teka nang kuta Dèrbé
lan Listra. Nang kono ènèng sedulur
Kristen sing jenengé Timotius. Ibuné Timotius
kuwi wong Kristen sangka bangsa Ju, nanging
bapaké wong Grik. [2] Kabèh sedulur Kristen nang
kuta Listra lan Ikonium pada ngerti nèk Timotius
kuwi wong apik. [3] Rasul Paulus kepéngin ngejèk
Timotius mèlu dèkné. Lan jalaran kabèh wong
Ju ngerti nèk bapaké Timotius kuwi wong Grik
lan Timotius ora sunat, mulané dèkné terus
nglakoni sunat. [4] Nang saben kuta sing ditekani,
rasul Paulus ngomongké bab putusan-putusan
sing wis ditetepké karo para rasul lan para
pinituwa nang Yérusalèm lan nyuwun marang
sedulur-sedulur, supaya pada netepi putusan-
putusan kuwi. [5] Mengkono kuwi rasul Paulus
ngantepké pengandelé sedulur-sedulur nang
pasamuan-pasamuan lan wargané saben dina
mundak terus.

Rasul Paulus diweruhi bab wong sangka Masedonia

[6] Jalaran Roh Sutyi ora nglilani rasul Paulus sak
kantyané nggelarké kabar kabungahan bab Gusti
Yésus Kristus nang bawah Asia Tyilik, wong telu
mau terus ndlajahi bawah Frigia lan Galasia.

7 Kadung tekan bawah Misia, wong-wong terus
njajal arep mlebu nang bawah Bitinia, nanging
Rohé Gusti Yésus ora nglilani kuwi. 8 Mulané
wong-wong terus budal nang kuta Troas liwat
bawah Misia. 9 Nang kuta Troas kono mbenginé
kuwi rasul Paulus éntuk weweruh, ènèng wong
sangka Masedonia ngadek tyeluk-tyeluk: “Aku
nyuwun kowé pada teka nang bawah Masedonia
lan nulungi awaké déwé.” 10 Sakwisé éntuk
weweruh kuwi awaké déwé dunung nèk Gusti
Allah nyeluk awaké déwé kongkon budal nang
bawah Masedonia nggelarké kabar kabungahan
marang wong-wong nang kono. Awaké déwé
terus tata-tata lan budal nang bawah Masedonia.

Nang kuta Filipi

11 Awaké déwé terus numpak prau lunga
sangka kuta Troas arep ngabrah nang pula
Samotraké. Esuké awaké déwé terus budal nang
kuta Néopolis. 12 Sangka kono awaké déwé terus
nuju arep nang Filipi, kuta sing ndisik déwé nang
bawah Masedonia. Kuta Filipi kuwi panggonané
wong Rum. Awaké déwé nginep sedilut nang
kono. 13 Ing dina sabat awaké déwé metu sangka
kutané arep nang pinggir laut, awit awaké
déwé mikir nèk nang kono ènèng panggonan
kanggo ndedonga marang Gusti Allah. Awaké
déwé njagong lan omong-omongan karo wong

wédok-wédok sing nang kono. [14] Nang tengahé
wong wédok-wédok kuwi ènèng siji sing jenengé
Lidia, bakul purper sangka kuta Tiatira. Lidia kuwi
wong sing ngabekti marang Gusti Allah, mulané
Gusti Allah mbukak atiné supaya dèkné gelem
nampa lan pretyaya marang piwulangé rasul
Paulus. [15] Lidia sak brayaté terus dibaptis. Lidia
terus nyuwun marang awaké déwé ngéné: “Nèk
kowé ngandel tenan nèk aku iki wis pretyaya
marang Gusti, mbok hayuk pada nginep nang
omahku ta.” Lan jalaran Lidia meksa marang
awaké déwé, awaké déwé ya terus budal nang
nggoné dèkné.

Rasul Paulus lan Silas dilebokké nang setrapan

[16] Ing sakwijiné dina, dongé awaké déwé budal
nang sinaguk, awaké déwé kepetuk wong wédok,
wong slaf, sing dikwasani karo demit. Wong
wédok iki marakké wong-wong sing nduwé
dèkné kuwi dadi sugih, jalaran dèkné bisa
ngomongké prekara-prekara sing bakal klakon ing
uripé wong. [17] Wong wédok kuwi ngetutké rasul
Paulus lan awaké déwé karo bengok-bengok:
“Wong-wong iki peladèné Gusti Allah sing gedé
déwé kwasané. Tekané mbréné arep ngomongi
kowé kepriyé bisané kowé nampa keslametan!”
[18] Pirang-pirang dina suwéné wong wédok mau
bengok-bengok terus, marakké rasul Paulus nesu

banget. Dèkné terus minger lan nundung demité
ngomong: “Ing jenengé Gusti Yésus, kowé tak
tundung metu sangka wong wédok iki!” Sakwat
demité metu sangka wong wédok mau.
19 Kadung wong-wong sing nduwé wong
wédoké weruh nèk wis ora bakal éntuk bati
menèh sangka wong wédok kuwi, terus pada
nyekel rasul Paulus lan Silas. Wong loro iki disèrèt
digawa nang lataré pasar arep dipasrahké marang
penggedéné kuta kono. 20 Kadung wis digawa
nang ngarepé para penggedéné kuta kono,
sing nduwé slaf mau terus ngomong: “Wong
loro iki wong Ju sing nggawé gègèr nang kuta
kéné. 21 Wong loro iki mulangi adat-tata-tyara
sing séjé karo pernatané awaké déwé. Awaké
déwé wargané negara Rum lan ora gelem mèlu
adat-adat iki!” 22 Uga wong pirang-pirang pada
mèlu nyalahké rasul Paulus lan Silas.
Para penggedéné kuta terus nyuwèk-nyuwèk
saliné rasul Paulus lan Silas terus ngongkon
metyuti. 23 Sakwisé kuwi wong loro mau terus
dilebokké nang setrapan lan sing jaga setrapan
dipréntah, supaya wong loro kuwi dijaga sing
apik. 24 Jalaran dipréntah ngono, mulané sing
jaga mau nglebokké rasul Paulus lan Silas nang
sèl sing jeru déwé lan sikilé dipasang nang blok
kayu.

[25] Kadung kira-kira wis tengah wengi, Paulus lan
Silas terus pada ndonga lan singi-singi memuji
Gusti Allah. Wong setrapan liya-liyané pada
ngrungokké. [26] Terus dadakan ènèng lindu gedé
sampèk pondasiné setrapan kono hoyak lan
lawang-lawangé pada menga. Ranté-ranté sing
dienggo ngranté wong-wong nang kono pada
utyul. [27] Sing jaga setrapan terus tangi lan weruh
lawang-lawangé setrapan pada menga. Mikiré
wong-wong sing disetrap wis pada lunga kabèh.
Wongé terus njikuk pedangé arep matèni dèkné
déwé. [28] Nanging rasul Paulus terus mbengok:
“Aja matèni awakmu déwé! Awaké déwé kabèh
ijik nang kéné!”
[29] Sing jaga mau terus njaluk dian lan mlebu
nang njero. Karo ndredek dèkné terus niba
nang ngarepé rasul Paulus lan Silas. [30] Sing
jaga terus nggawa rasul Paulus lan Silas metu
terus takon: “Bapak-bapak, apa sing kudu tak
lakoni supaya bisa nampa keslametan?” [31] Rasul
Paulus lan Silas semaur: “Pretyayaa marang
Gusti Yésus lan kowé sak brayatmu bakal nampa
keslametan!” [32] Rasul Paulus lan Silas terus
ndunung-ndunungké bab pituturé Gusti Allah
marang sing jaga setrapan mau sak brayaté.
[33] Ing wengi kuwi waé rasul Paulus lan Silas diejèk
nang omahé lan tatu-tatuné rasul Paulus lan Silas
terus diresiki lan dirumati. Sakwisé kuwi sing

jaga setrapan sak brayaté terus dibaptis. [34] Rasul
Paulus lan Silas terus disuguhi mangan. Tukang
jaga setrapan mau sak brayaté jan bungah tenan
saiki bisa pretyaya marang Gusti Allah.
[35] Ing ésuké para penggedéné negara Rum
ngongkon sekaut budal nang setrapan, kongkon
ngomongi nèk rasul Paulus lan Silas kudu
dietokké.
[36] Sing jaga setrapan mau terus ngomongi
rasul Paulus: “Para penggedéné Rum ngomong
nèk kowé kudu dietokké. Ya kana mlaku sing
apik-apik!”
[37] Nanging rasul Paulus ngomong karo
sekaut-sekaut sing nggawa kabar mau: “Tanpa
dikrutu awaké déwé dipetyuti nang ngarepé
wong okèh, lah mangka awaké déwé iki wargané
negara Rum. Awaké déwé dilebokké setrapan lan
saiki dikongkon lunga meneng-menengan waé.
Ora ngono! Bèn para penggedéné Rum déwé
teka ngetokké awaké déwé iki!”
[38] Sekaut-sekaut mau terus ngomongké kuwi
marang para penggedéné Rum. Kadung krungu
nèk rasul Paulus lan Silas kuwi wargané negara
Rum, para penggedé mau terus wedi banget.
[39] Wong-wong iki terus gelis-gelis teka nang
setrapan lan njaluk ngapura. Sakwisé kuwi para
penggedé terus nuntun rasul Paulus lan Silas
metu sangka setrapan lan nyuwun marang wong

loro mau supaya lunga sangka kuta kono. [40] Rasul
Paulus lan Silas terus marani omahé Lidia. Nang
kono pada ketemu karo sedulur-sedulur liyané.
Sakwisé mulangi lan ngantepké pengandelé
sedulur-sedulur nang kono, rasul Paulus lan Silas
terus lunga sangka kono.

Nang kuta Tèsalonika

17 [1] Rasul Paulus lan Silas terus liwat
kuta Amfipolis lan kuta Apolonia tekan
kuta Tèsalonika. Nang kono ènèng sinaguk.
[2] Kaya sak lumrahé rasul Paulus terus mlebu
mbrono mèlu kumpulan. Sampèk telung sabat
terus-terusan rasul Paulus tukar pikiran karo
wargané sinaguk kono bab ayat-ayaté Kitab Sutyi.
[3] Rasul Paulus ndunung-ndunungké ayat-ayat
mau lan mbuktèkké nèk Kristus kudu nandang
sangsara lan ditangèkké sangka pati. Dèkné
ngomong ngéné: “Gusti Yésus iki sing tak kabarké
marang kowé, Dèkné sing dadi Kristus.” [4] Enèng
wong siji-loro sing pretyaya, terus pada mèlu
karo rasul Paulus lan Silas; semono uga okèh
wong Grik sing mauné mèlu agama Ju, malah
okèh wong wédok, wong gedé-gedé, sing uga
pada pretyaya.
[5] Weruh wong okèh dadi wong Kristen
wong-wong Ju terus pada panas atiné. Terus
nglumpukké wong-wong nakal kongkon nggawé

gègèran, marakké sak kuta kabèh ramé gègèran.
Wong-wong terus mlebu omahé Jason nggolèki
rasul Paulus lan Silas, arep digawa nang ngarepé
kumpulané warga kuta. 6 Kadung rasul Paulus
lan Silas ora ketemu, wong-wong terus nyèrèt
Jason lan wong pretyaya siji-loro, digawa nang
ngarepé penggedéné kuta kono karo ngomong:
"Wong-wong kuwi nang endi waé nggawé
rétyok lan saiki nang kéné ditampa karo Jason.
Wong-wong kuwi nerak wèt-wèté ratuné Rum,
awit ngomong nèk ènèng ratu liyané sing jenengé
Yésus." 7 (17:6) 8 Tembung kuwi nggawé gègèré
wong okèh lan uga para penggedéné kuta.
9 Para penggedé mau terus njaluk bayaran duwit
marang Jason lan kantya-kantyané. Sakwisé
dibayar, Jason lan liyané terus dietyulké.

Nang kuta Béréa

10 Ing mbenginé kuwi sedulur-sedulur pada
ngongkon rasul Paulus lan Silas lunga nang kuta
Béréa. Sak tekané nang Béréa rasul Paulus lan
Silas terus nggolèki sinaguk. 11 Wong-wong Ju
nang kuta kono luwih gemati tenimbang wong
Tèsalonika. Wong-wong Ju nang kuta Béréa
kono pada seneng ngrungokké piwulang sing
digelarké karo rasul Paulus lan Silas. Saben dina
wong-wong iki pada matya Kitab Sutyi, kepéngin
ngerti piwulangé rasul Paulus kuwi bener apa

ora. [12] Ing sak tengahé wong-wong kono okèh
sing pada pretyaya lan okèh wong gedé sangka
bangsa Grik, lanang lan wédok, dadi wong
Kristen. [13] Nanging wong Ju nang kuta Tèsalonika
pada krungu nèk rasul Paulus lan Silas nggelarké
pituturé Gusti Allah nang kuta Béréa, terus pada
mbrono, ngojok-ojoki lan ngobong-obongi atiné
wong okèh sing ngumpul nang kono. [14] Mulané
sedulur-sedulur terus gelis-gelis ngongkon rasul
Paulus nang pinggir laut, arep digawa nang
kuta Aténe, nanging Timotius lan Silas ditinggal
nang Béréa. [15] Kadung wis tekan kuta Aténe,
sedulur-sedulur sing ngeterké rasul Paulus terus
balik menèh nang Béréa. Rasul Paulus nyuwun
sedulur-sedulur iki kongkon ngomongi Silas lan
Timotius, supaya ndang nusul dèkné.

Nang kuta Aténe

[16] Rasul Paulus saiki ngentèni tekané Silas lan
Timotius. Nang kuta Aténe kono dèkné sedi
tenan weruh retya-retya brahala pirang-pirang,
sasaté ngebeki panggonan kono. [17] Nang sinaguk
rasul Paulus omong-omongan karo wong Ju lan
wong-wong sing dudu Ju, nanging mèlu agama
Ju. Saben dina dèkné ya ngono kuwi nang lataré
pasar, karo sapa waé sing liwat kono. [18] Enèng
filosof sangka golongan Epikuri lan Stoiki sing
pada bantah-bantahan karo rasul Paulus. Enèng

sing ngomong: “Apa ta sing diomongké karo
tukang ngobrol kuwi?”
Enèng menèh sing ngomong: “Wong kuwi
mesti mulangké bab déwa-déwa sing anyar!”
Wong-wong ngomong ngono kuwi, jalaran rasul
Paulus nggelarké bab Gusti Yésus lan tanginé
sangka pati. 19 Rasul Paulus terus diejèk nang
panggonan kumpulané para filosof, panggonan
sing jenengé Eropakus. Wong-wong ngomong
ngéné: “Awaké déwé kepéngin ngerti bab
piwulang sing anyar sing mbok wulangké iki.
20 Awit ènèng prekara-prekara sing anyar kanggo
awaké déwé, mulané awaké déwé kepéngin
ngerti.” 21 Wong Aténe lan bangsa liyané sing
manggon nang kuta kono kuwi dina-dinané
namung seneng ngrungokké lan ngrembuk bab
prekara-prekara sing anyar.
22 Rasul Paulus terus ngadek nang ngarepé
Eropakus kono terus ngomong: “Para sedulur
nang Aténe! Aku nitèni sangka werna-werna
prekara nèk kowé kuwi wong agama. 23 Awit
dongé aku mlaku-mlaku nang kuta, aku weruh
nang sak tengahé panggonan sembayang ènèng
altar sing tulisané ngéné: ‘Kanggo gusti allah sing
awaké déwé ora kenal’. Ya bab Gusti Allah sing
mbok sembahi tanpa kowé kenal iki aku ngabarké
marang kowé. 24 Ya Gusti Allah iki sing nggawé
jagat sak isiné. Lan ya Gusti Allah iki Gusti Allahé

langit lan bumi. Gusti Allah iki ora manggon
nang omah gawéané manungsa. [25] Gusti Allah
iki ya ora mbutuhké sesajèn apa waé sangka
manungsa, kaya Dèkné kekurangan apa-apa
waé. Malah Dèkné sing ngekèki ambekan lan
urip; Dèkné sing ngekèki sembarang marang
manungsa. [26] Sangka wong siji Gusti Allah wis
ndadèkké bangsa-bangsa, supaya pada manggon
nang sak jembaré bumi kéné. Ya Gusti Allah
iki sing wis kawit wiwitané ngarani waktuné
lan watesé panggonan-panggonan kanggo
manungsa. [27] Gusti Allah enggoné nindakké kuwi
kabèh, supaya manungsa pada nggolèki Dèkné
lan beja tenan nèk bisa ketemu karo Dèkné. Awit
sakjané Gusti Allah kuwi ora adoh karo awaké
déwé. [28] Enèng sing tau ngomong:

‘Jalaran sangka pangwasané Gusti Allah
awaké déwé urip
lan awaké déwé manggon
ing donya iki.’

Kaya sing wis diomongké karo para tukang tulis
sangka tengahmu:

‘Awaké déwé uga
turunan sangka Gusti Allah.’

[29] Lan jalaran awaké déwé iki anaké Gusti Allah,
mulané ya ora bener nèk awaké déwé nganggep
nèk Gusti Allah kuwi kétoké kaya retya gawéan
emas, selaka apa watu, manut pikirané lan

kapinterané manungsa. [30] Gusti Allah ora mikirké
jamané mauné, dongé manungsa ora kenal
marang Dèkné, ora, nanging saiki Gusti Allah
ngabarké nèk kabèh manungsa kudu ninggal
klakuan sing ala lan nurut Dèkné. [31] Awit Gusti
Allah wis netepké dina enggoné Dèkné arep
ngrutu jagat; Dèkné wis miji wong siji sing bakal
nindakké kuwi. Mulané, kanggo mbuktèkké iki
Gusti Allah wis nangèké wong iki sangka pati."
[32] Sakwisé wong-wong mau krungu rasul Paulus
ngomongké bab tanginé wong mati, terus ènèng
sing pada ngguyu tembungé rasul Paulus mau,
ènèng sing ngomong ngéné: "Suk-suk waé aku
arep ngrungokké menèh." [33] Rasul Paulus terus
lunga sangka Eropakus kono. [34] Nanging ènèng
wong siji-loro sing pretyaya lan mèlu rasul Paulus,
kayadéné Dionisius, tukang pikir nang Eropakus
kono, uga ènèng wong wédok sing jenengé
Damaris lan liya-liyané menèh.

Rasul Paulus nang kuta Korinta

18 [1] Sakwisé kuwi rasul Paulus terus lunga
sangka kuta Aténe budal nang kuta
Korinta. [2] Nang Korinta kono rasul Paulus
kepetuk karo wong Ju sing jenengé Akwila, wong
sangka kuta Pontus. Akwila durung suwi teka
sangka negara Itali karo bojoné sing jenengé
Priskila. Tekané nang kuta Korinta kono, jalaran

ratuné Rum sing jenengé Klaudius, ngusir wong
Ju kabèh kongkon lunga sangka kuta Rum.
3 Rasul Paulus terus nggolèki omahé Akwila lan
Priskila terus manggon karo brayat kuwi lan
nyambutgawé bebarengan karo wong-wong
kuwi, awit kerjanané tunggalé, yakuwi nggawèni
omah lulang. 4 Saben dina sabat rasul Paulus
nggelarké pituturé Gusti nang sinaguk, tujuané
ndunung-ndunungké marang wong-wong Ju lan
Grik, supaya pada pretyaya marang Gusti Yésus
Kristus.
5 Sakwisé Silas lan Timotius teka sangka
Masedonia, rasul Paulus terus namung merlokké
nggelarké kabar kabungahané Gusti Yésus
Kristus, ndunungké marang wong Ju, nèk Gusti
Yésus kuwi Kristus. 6 Nanging wong-wong malah
pada nampik lan ngolok-olok, mulané rasul
Paulus terus ngebutké lemahé sangka saliné karo
ngomong: “Nèk kowé kenèng sangsara, kuwi ya
salahmu déwé. Aku ora nduwé salah apa-apa
marang kowé. Wiwit saiki aku arep marani
wong liya-liya bangsa.” 7 Wong-wong mau terus
ditinggal lunga karo rasul Paulus. Dèkné terus
mondok nang omahé wong sing dudu Ju sing
jenengé Titius Yustus. Wong iki mèlu agama Ju
lan omahé nang jèjèré sinaguk. 8 Penggedéné
sinaguk sing jenengé Krispus sak brayaté uga
pada pretyaya marang Gusti Yésus. Uga wong

liya-liyané menèh nang Korinta kono pada
ngrungokké kabar kabungahan sing digelarké
karo rasul Paulus lan wong-wong kuwi pada
pretyaya marang Gusti Yésus. Wong-wong sing
pretyaya mau terus pada dibaptis.
9 Ing sakwijiné wengi Gusti Allah ngomong
marang rasul Paulus ing njeroné weweruh.
Tembungé ngéné: “Paulus, aja wedi! Diteruské
enggonmu nggelarké kabar kabungahan lan aja
mandek, awit Aku ngréwangi kowé. 10 Nang
kuta kéné okèh wong sing bakal dadi umatku,
mulané aja wedi, awit ora ènèng wong sing
bakal nggawé ala marang kowé.” 11 Mulané rasul
Paulus enggoné manggon nang kuta kono ya
sampèk setaun setengah suwéné, karo mulangi
wong-wong bab pituturé Gusti Allah.
12 Nanging kadung Galio dadi gramang nang
distrik Akaya, wong Ju terus ngroyok rasul Paulus.
Rasul Paulus dityekel terus digawa nang ngarepé
kantor kruton. 13 Wong-wong ngelahké rasul
Paulus ngomong ngéné: “Wong iki ngejèk wong
okèh nyembah marang Gusti Allah nganggo
patrap sing séjé karo pernatané agamané awaké
déwé.”
14 Kadung rasul Paulus ijik arep nyauri kelahan
mau, gramang Galio terus ngomong ngéné
marang wong-wong Ju kuwi: “Kowé wong
Ju, nèk wong iki nerak pernatané negara apa

nglakoni salah sing gedé, pantyèn bener aku
nampa kelahanmu. [15] Nanging prekara sing
marakké padu iku lak bab tembung lan jeneng
lan prekara-prekara bab pernatan-pernatan
agamamu déwé. Prekara kaya ngono kuwi
kudu mbok urusi déwé. Aku emoh ngetokké
tembung bab kuwi!” [16] Wong-wong Ju mau
terus dikongkon metu kabèh. [17] Sakwisé kuwi
wong-wong terus nyekel Sostenès, penggedéné
sinaguk kono. Wongé digebuki nang ngarepé
kruton kono. Nanging gramang Galio ora ngrèwès
blas.

Rasul Paulus mulih nang kuta Antioki

[18] Rasul Paulus ijik rada suwi menèh nang
Korinta kono. Sakwisé kuwi dèkné terus lunga
sangka kono, numpak kapal karo Priskila lan
Akwila, budal nang bawah Siria. Sakdurungé
budal rasul Paulus nyukur rambuté nang kuta
Kèngkréa, kanggo netepi janjiné. [19] Kadung tekan
kuta Efése, rasul Paulus terus ninggal Priskila lan
Akwila, terus mlebu nang sinaguk lan ngomongké
bab pituturé Gusti marang wong-wong Ju.
[20] Wong-wong kuwi nyuwun marang rasul
Paulus, supaya rada suwi nang kono, nanging
dèkné ora bisa. [21] Mulané rasul Paulus ngomong:
“Nèk Gusti Allah nglilani, suk menèh aku balik

mbréné.” Rasul Paulus terus lunga sangka kuta
Efése.
22 Tekan kuta Sésaréa rasul Paulus mlaku terus,
budal nang kuta Yérusalèm, arep niliki pasamuan
nang kono. Sakwisé kuwi dèkné terus budal nang
kuta Antioki. 23 Rasul Paulus ora suwi nang kuta
Antioki kono, nanging dèkné terus lunga turut
bawah Galasia lan Frigia, tujuané ngantepké
pengandelé sedulur-sedulur tunggal pretyaya
nang kono.

Apolos nang kuta Efése lan Korinta

24 Nang kuta Efése ènèng wong Ju teka sing
jenengé Apolos, lairan sangka kuta Alèksandria.
Apolos kuwi wong sing bisa nggelarké pituturé
Gusti lan dèkné ya jeru pangertiné bab Kitab
Sutyi. 25 Apolos wis nampa piwulang bab
dalané Gusti, mulané dèkné bisa mulangké bab
Gusti Yésus karo ati sing semanget, senajan
dèkné namung ngerti bab baptisané Yohanes
Pembaptis. 26 Uga nang sinaguk Apolos mulangi
karo kendel. Kadung Priskila lan Akwila krungu
piwulangé, Apolos terus diampirké nang omahé,
supaya bisa didunung-dunungké sing tyeta
bab piwulang Kristen sak kabèhé. 27 Sakwisé
kuwi Apolos kepéngin budal nang bawah
Akaya. Sedulur-sedulur Kristen nang Efése
kono pada bungah karo pikiran kuwi, mulané

terus nggawani layang, supaya sedulur-sedulur
nang bawah Akaya kono pada nampa Apolos
sing apik. Kadung teka nang Akaya, Apolos
bisa ngantepké pengandelé sedulur-sedulur
nang kono, jalaran sangka kabetyikané Gusti
Allah. 28 Nang sak tengahé wong pirang-pirang
Apolos bantah-bantahan karo wong-wong Ju lan
ndunung-ndunungké sangka Kitab Sutyi, nèk
Gusti Yésus kuwi Kristus.

Rasul Paulus nang kuta Efése

19 1 Suwéné Apolos ijik nang kuta Korinta,
rasul Paulus ndlajahi panggonan-
panggonan sing adoh kuta, sampèk terus tekan
kuta Efése. Nang kono rasul Paulus kepetuk karo
wong Kristen siji-loro. 2 Wong-wong Kristen mau
ditakoni: “Apa kowé wis nampa Roh Sutyi dongé
kowé dibaptis?”
Saurané wong-wong mau: “Apa kuwi? Awaké
déwé durung tau krungu bab Roh Sutyi!”
3 Lah rasul Paulus terus takon: “Lo, lah nèk
ngono kowé dibaptis karo baptisan apa?”
Wong-wong semaur: “Karo baptisané Yohanes.”
4 Rasul Paulus terus ndunungké: “Baptisané
Yohanes kuwi baptisané wong-wong sing pada
ninggal urip dosa. Yohanes mulangi wong-wong,
supaya pada pretyaya marang Gusti Yésus, sing
tekané sak mburiné dèkné.”

5 Sakwisé krungu kuwi, wong-wong mau terus
pada njaluk dibaptis ing jenengé Gusti Yésus.
6 Rasul Paulus terus numpangi tangan ndongakké
wong-wong mau, terus sakwat wong-wong
dikwasani karo Roh Sutyi, terus pada ngetokké
basa kasukman lan uga ngetokké tembungé Gusti
Allah nganggo basa sing lumrah. 7 Wong-wong
mau kabèhé ènèng wong rolas.
8 Telung sasi suwéné rasul Paulus mulangi
karo kendel nang sinaguk, tukar-pikiran karo
wong-wong Ju lan ndunung-ndunungké
wong-wong bab Kratoné Gusti Allah. 9 Nanging
ènèng wong siji-loro sing wangkal ora gelem
pretyaya. Wong-wong kuwi malah ngolok-olok
piwulang Kristen nang ngarepé wong okèh.
Mulané wong-wong kuwi terus ditinggal lunga
karo rasul Paulus. Wong sing pada pretyaya
terus dikumpulké lan saben dina rasul Paulus
mulang nang panggonan sing lumrahé dienggo
mulang karo Tiranus. 10 Rong taun suwéné rasul
Paulus mulang ngono. Dadiné wong-wong sing
manggon nang bawah Asia, ya wong Ju lan wong
bangsa liyané, pada krungu pituturé Gusti Allah.

Lelakoné anak-anaké Sekéfa

11 Gusti Allah nindakké mujijat-mujijat sing
nggumunké banget lantaran rasul Paulus.
12 Sampèk katyu apa suwèkané sandangan

lungsuran sing dienggo, nèk ditumpangké
wong lara wongé bisa mari lan demit-demit
mbarang ya pada metu sangka wong lara mau.
13 Lah nang kono ènèng wong Ju siji-loro sing
mlaku-mlaku nambani wong-wong sing kelebon
demit. Wong-wong kuwi pada njajal ngetokké
demit nganggo jenengé Gusti Yésus, ngomong
ngéné: “Aku nundung kowé ing jenengé Yésus
sing dikabarké karo Paulus!” 14 Sing nindakké
kaya ngono wong pitu, kabèh anaké Imam Gedé
sing jenengé Sekéfa.
15 Nanging demit-demit mau malah pada
semaur: “Yésus aku kenal, Paulus aku ya kenal,
nanging kowé kuwi sapa?”
16 Wong sing kelebon demit terus nubruk wong
pitu mau sak kuwaté, sampèk pada kalah kabèh
lan kudu mblayu sangka omah kono, awaké
wuda lan dèdèl-duwèl. 17 Wong-wong Ju nang
kuta Efése kono lan uga wong-wong bangsa
liya sing mèlu agama Ju pada krungu lelakon
mau terus pada wedi banget. Lantaran kuwi
jenengé Gusti Yésus mundak kesuwur lan diajèni.
18 Okèh wong sing wis pretyaya pada teka lan
ngakoni nang ngarepé wong okèh bab barang
sing ala sing dilakoni. 19 Okèh wong pretyaya sing
mbiyèné nindakké penggawé pepeteng pada
nglumpukké buku-bukuné dadi siji, terus diobong
nang ngarepé wong okèh. Ajiné buku-buku mau

diitung sampèk ènèng pirang-pirang atus èwu
duwit. [20] Lelakon-lelakon kuwi mau marakké
pituturé Gusti Allah tambah sumebar lan kétok
kwasané.

Gègèran nang kuta Efése

[21] Sakwisé lelakon kuwi mau kabèh, rasul Paulus
terus nggawé putusan arep nang Yérusalèm,
liwat Masedonia lan Akaya. Dèkné ngomong:
“Nèk aku wis rana, aku terus arep nang kuta
Rum.” [22] Rasul Paulus terus ngongkon kantyané
loro budal ndisik nang Masedonia, yakuwi
Timotius lan Erastus. Rasul Paulus déwé kèri nang
bawah Asia sak untara.
[23] Ya ing wayah kuwi ènèng gègèran gedé nang
kuta Efése, jalaran sangka mundaké piwulang bab
dalané Gusti. [24] Awit ènèng sakwijiné kemasan
sing jenengé Demitrius, sing kerjanané nggawèni
tèmpel-tèmpelan tyilik, niru tèmpelé déwi Diana.
Dagangané Demitrius mau nekakké rejeki okèh
kanggo wong-wong sing kerjanané uga nggawé
tèmpel-tèmpelan kuwi. [25] Mulané Demitrius
mau terus nglumpukké wong-wong kabèh sing
tunggal kerjanan kuwi, terus ngomong ngéné:
“Para kantya kabèh, kowé ngerti déwé nèk
rejekiné awaké déwé metuné sangka kerjanané
awaké déwé iki. [26] Lah saiki, dipikir déwé apa
sing ditindakké karo Paulus. Dèkné ngomong

nèk déwa-déwa sing digawé karo tangané
manungsa ora tenan. Paulus malah bisa narik
wong pirang-pirang, ora namung nang kuta Efése
waé, nanging uga mèh sak bawah Asia kabèh.
27 Mengkono kuwi ora namung kerjanané awaké
déwé mundur, nanging uga wong-wong ora
bakal nggatèkké menèh marang tèmpelé Déwi
Gedé Diana. Karomenèh, Déwi Gedé Diana, sing
disembah wong kabèh sak bawah Asia lan sak
jagat kabèh, ora bakal disembah menèh, jalaran
ilang apiké."
28 Sakwisé krungu tembung kuwi mau,
wong-wong terus pada nesu kabèh, terus
bengok-bengok: "Gedé banget Déwi Diana,
sembahané wong Efése!" 29 Sak kuta terus
gègèr. Wong-wong terus nyekel Gayus lan
Aristarkus, kantya-kantyané rasul Paulus sangka
Masedonia. Wong loro mau terus disèrèt nang
alun-alun. 30 Rasul Paulus mbarang arep mbrono,
nanging dipenggak karo para sedulur Kristen
nang kono. 31 Para penggedéné kuta kono, sing
wis dadi kantyané rasul Paulus, uga ngomongi,
supaya rasul Paulus dipenging mbrono. 32 Nang
kumpulané wong okèh kuwi terus rusu banget,
ènèng sing ngomong ngéné, ènèng sing ngomong
ngono, ramé banget, awit okèh wong sing ora
ngerti apa jalarané pada mèlu teka mbrono.
33 Saiki ènèng wong sing jenengé Alèksander,

dèkné dikongkon maju nang ngarepé wong-wong
mau kongkon ngomong. Alèksander terus
ngunggahké tangané ngongkon wong-wong pada
meneng, awit dèkné arep ngekèki katerangan
marang wong-wong mau. 34 Nanging kadung
weruh nèk Alèksander kuwi wong Ju, wong-wong
mau bengok-bengok terus sampèk rong jam
suwéné: “Gedé banget Déwi Diana, sembahané
Efése!”
35 Entèk-entèké sèkrètarisé kuta kono bisa
nentremké wong-wong mau. Dèkné ngomong
ngéné: “Para sedulur, warga kuta Efése! Kabèh
wong wis ngerti nèk kuta Efése kuwi wis dipasrahi
ngurusi tèmpelé Déwi Gedé Diana lan uga ngurusi
retya sutyi sing tiba sangka langit. 36 Tak kira ora
ènèng wong sing bisa ngomong nèk ora ngono.
Mulané aku nyuwun marang kowé kabèh, supaya
pada meneng lan aja grusa-grusu nindakké sing
ora-ora. 37 Lah kowé pada nggawa wong-wong iki
mbréné, lah mangka wong-wong iki ora nyolong
apa-apa sangka tèmpel lan uga ora ngolok-olok
marang Déwi Gedé, sesembahané awaké déwé.
38 Nèk Demitrius lan kantya-kantyané pada
nduwé kelahan apa arep nyalahké sapa waé,
iku apik, nanging kelahané kudu digawa nang
kruton. Kanggo prekara-prekara kaya ngono kuwi
wis ènèng dinané déwé-déwé. 39 Nanging nèk
ènèng prekara liyané sing kudu dirembuk, iku

kudu diurus karo kumpulané wakil rayat miturut
wèté negara. [40] Awit, apa sing mbok lakoni ing
dina iki kenèng diarani gègèran sing ora apik. Lah
sakjané ora ènèng jalarané blas kanggo gègèran
kaya ngéné iki.” [41] Sakwisé ngomong ngono kuwi
kumpulané wong okèh mau terus ditutup.

Rasul Paulus lunga nang bawah Masedonia lan negara Grik

20 [1] Kadung nang kuta Efése wis tentrem
menèh, rasul Paulus terus ngumpulké
sedulur-sedulur sangka pasamuan kono. Rasul
Paulus ngekèki pitutur okèh kanggo ngantepké
pengandelé sedulur-sedulur terus pamitan arep
budal nang Masedonia. [2] Rasul Paulus terus
ndlajahi panggonan-panggonan turut Masedonia
kabèh karo mituturi sedulur-sedulur sing nang
kono. Sangka Masedonia rasul Paulus terus budal
nang negara Grik. [3] Sakwisé nang kono telung
sasi rasul Paulus terus tata-tata arep nang Siria.
Lah kok terus dadakan krungu nèk wong Ju pada
nggawé rantyaman arep matèni dèkné. Mulané
rasul Paulus arep balik metu Masedonia waé.
[4] Rasul Paulus lungané dikantyani karo Sopatèr,
anaké Pirus, wong sangka kuta Béréa. Sing
mèlu uga Aristarkus lan Sekundus sangka kuta
Tèsalonika, Gayus sangka kuta Dèrbé, Timotius
lan wong loro liyané sangka bawah Asia, yakuwi

Tikikus lan Trofimus. [5] Wong-wong mau pada
budal ndisik lan arep ngentèni awaké déwé nang
kuta Troas. [6] Sak rampungé riyaya Roti tanpa Ragi
awaké déwé numpak prau sangka kuta Filipi. Let
nem dina awaké déwé ketemu karo para sedulur
mau nang kuta Troas. Awaké déwé terus nang
kono seminggu suwéné.

Nang kuta Troas

[7] Ing dina minggu awaké déwé ngumpul
mangan bebarengan. Jalaran rasul Paulus ésuké
arep lunga, mulané dèkné mituturi sampèk
tengah wengi. [8] Nang kamar nduwur sing
dienggo kumpulan awaké déwé ijik ènèng
lampuné siji-loro murup. [9] Lah ènèng sakwijiné
botyah enom, jenengé Etikus, njagong nang
jendéla. Jalaran rasul Paulus sing nggawa pitutur
suwi banget tanpa lèrèn, botyah enom mau
ora kuwat melèk terus keturon nang jendéla
sampèk tiba, telung anda duwuré. Kadung
dijunjung botyahé wis mati. [10] Rasul Paulus terus
medun, ngrungkepi botyahé terus dirangkul karo
ngomong: “Aja pada wedi, botyahé ijik urip!”
[11] Sakwisé kuwi rasul Paulus terus balik menèh
munggah lan mangan bebarengan. Kadung wis
rampung mangan, rasul Paulus neruské enggoné
nggawa pitutur, sampèk srengéngé njedul. Dèkné
terus budal. [12] Wong-wong pada bungah nèk

Etikus ora sida mati. Botyahé terus dieterké
mulih.

Sangka kuta Troas budal nang kuta Milétus

13 Awaké déwé terus ndisiki numpak prau budal
nang kuta Asus. Nang Asus rasul Paulus arep
mèlu numpak prauné. Rasul Paulus ngongkon
awaké déwé budal ndisik, jalaran dèkné sing
budal nang Asus arep mlaku waé. 14 Kadung wis
tekan Asus rasul Paulus terus numpak kapalé.
Awaké déwé terus karo kapalé budal nang kuta
Mitiléné. 15 Sangka kana awaké déwé terus
numpak prau menèh lan ésuké tekan ngarepé
pula Kios. Liyané dina awaké déwé terus ngabrah
nang pula Samos lan let sedina menèh awaké
déwé tekan kuta Milétus. 16 Rasul Paulus ya wis
mikir nèk ora arep mampir nang kuta Efése,
supaya ora kesuwèn nang Asia lan ndang bisa
tekan Yérusalèm, nèk bisa sakdurungé riyaya
Pantékosta.

Rasul Paulus pamitan marang pinituwané pasamuan Efése

17 Mulané sangka Milétus kono rasul Paulus
kongkonan wong ngabari sedulur-sedulur
nang kuta Efése, supaya pada ngumpulké para
pinituwané pasamuan nang Milétus. 18 Sakwisé
para pinituwa mau teka, rasul Paulus terus

ngekèki pitutur ngéné: “Para sedulur, kowé
weruh déwé enggonku bebarengan karo kowé
suwéné aku nang tengahmu, wiwit aku teka
nang bawah Asia. 19 Enggonku ngladèni Gusti
ya tak lakoni karo andap-asor lan tak réwangi
nangis-nangis lan ngalami kasangsaran, jalaran
sangka panganiaya sing metu sangka para
wong Ju. 20 Senajan ngono aku ora tau mangkir
nindakké apa waé sing betyik kanggo kowé.
Kabèh wis tak omongké lan tak wulangké marang
kowé, ya nang ngarepé wong okèh, ya nang
kumpulan nang omah-omahmu. 21 Ya wong Ju,
ya wong sing dudu Ju tansah tak élingké, supaya
pada ninggal klakuan ala lan pada pretyaya lan
masrahké uripé marang Gusti Yésus Kristus.
22 Lah saiki, manut karepé Roh Sutyi, aku kudu
lunga nang Yérusalèm. Aku ora ngerti apa sing
bakal tak alami nang kana. 23 Aku namung ngerti
nèk Roh Sutyi wis ngélingké marang aku, nèk
nang saben kuta aku bakal nandang werna-werna
sangsara lan aku bakal disetrap. 24 Senajan ngono
aku ora perduli bab uripku, janji aku bisa neruské
penggawéanku lan ngrampungké kuwajiban
sing wis dipasrahké marang aku karo Gusti
Yésus, yakuwi, nggelarké kabar kabungahan bab
kabetyikané Gusti Allah.
25 “Nang tengahmu aku ya wis ngabarké bab
Kratoné Gusti Allah. Saiki aku krasa nèk aku

ora bakal kepetuk menèh karo kowé kabèh.
[26] Mulané saiki aku ngomong sak beneré
marang kowé: nèk nang tengahmu ènèng wong
kesasar, kuwi dudu salahku. [27] Awit enggonku
mulangi kowé bab kekarepané Gusti Allah
ya wis sak genepé. [28] Mulané, pada ngati-ati
marang awakmu déwé lan marang wong-wong
sing dipasrahké marang kowé karo Roh Sutyi.
Sedulur-sedulur nang pasamuané Gusti Allah
pada dituntun, awit wis dilabuhi mati karo
Gusti Yésus déwé. [29] Aku ngerti nèk sakwisé
aku lunga bakal ènèng asu galak okèh sing
teka nang tengahmu lan ora bakal ngéman
marang wedus-wedus mau. [30] Malah bakal
ènèng wantyiné nang tengahmu déwé bakal
ènèng wong siji-loro sing bakal nyimpang sangka
piwulang sing bener lan nyasarké pasamuan.
[31] Mulané para sedulur, pada sing ati-ati tenan
lan pada élinga nèk sampèk telung taun suwéné
aku wis mulangi kowé siji-siji, awan-wengi ora
lèrèn karo ngetokké eluh.
[32] “Lah saiki kowé tak pasrahké marang
kabetyikané Gusti Allah. Dèkné nduwé kwasa
bisa ngantepké pengandelmu lan ngekèki
berkah sing wis dityawiské kanggo para umaté.
[33] Aku ora tau kepéngin nampa banda apa
sandangan sangka sapa waé. [34] Kowé pada
weruh déwé enggonku nggolèk pangan nganggo

tanganku déwé, kanggo nyukupi kabutuhanku
lan kabutuhané kantya-kantyaku. [35] Aku wis
nduduhké marang kowé nganggo patrap
werna-werna, nèk enggoné awaké déwé mulang
marang wong sing ora nduwé lan wong sing
kesusahan kuwi kudu karo nyambutgawé sing
abot. Pada éling marang tembungé Gusti Yésus:
‘Pawèh luwih apik tenimbang nampa.’”
[36] Sakwisé rampung mituturi wong-wong
mau, rasul Paulus terus sedeku bebarengan
karo sedulur-sedulur kabèh terus pada ndonga.
[37] Sedulur-sedulur pada nangis kabèh, terus
pada ngrangkuli rasul Paulus lan diambungi
bolak-balik. [38] Kabèh pada susah, malah-malah
jalaran rasul Paulus ngomong nèk ora bakal
kepetuk menèh. Wong-wong terus ngeterké rasul
Paulus tekan prauné.

Rasul Paulus budal nang kuta Yérusalèm

21 [1] Sakwisé awaké déwé pamitan karo para
pinituwané pasamuan nang kuta Efése,
awaké déwé terus ngabrah nang pula Kos. Esuké
awaké déwé terus tekan pula Rodos. Sangka
kono awaké déwé terus nang kuta Patara. [2] Nang
kuta Patara kono ènèng kapal sing arep budal
nang bawah Fenisia. Awaké déwé mlebu kapal
kuwi terus budal. [3] Sakwisé awaké déwé weruh
pula Siprus, awaké déwé terus mlaku ngidul

nganti tekan bawah Siria. Nang kuta Tirus awaké
déwé terus medun, awit nang kono kapalé
kudu ngedunké momotané. 4 Nang kuta Tirus
kono awaké déwé kepetuk karo sedulur Kristen
siji-loro. Awaké déwé terus nginep nang omahé
sedulur-sedulur kuwi nganti seminggu suwéné.
Nang kono Roh Sutyi ngekèki kaweruh marang
sedulur-sedulur, terus pada menging rasul
Paulus, supaya ora budal nang kuta Yérusalèm.
5 Nanging kadung wis tekan wayahé awaké déwé
ya terus budal. Para sedulur mau kabèh, sak
anak-bojoné, ngeterké awaké déwé nganti tekan
njabané kuta. Nang pinggir laut kono awaké
déwé terus sedeku lan ndedonga. 6 Sakwisé
pamitan awaké déwé terus mlebu kapalé lan
sedulur-sedulur mau terus pada mulih.
7 Awaké déwé terus budal nang kuta Pétolémais.
Nang kono awaké déwé niliki sedulur-sedulur
Kristen sing nang kono lan nginep sewengi.
8 Esuké awaké déwé budal menèh terus tekan
kuta Sésaréa. Nang kono awaké déwé nginep
nang omahé Filipus sing tukang nggelarké
pituturé Gusti. Filipus kuwi tunggalé karo sedulur
pitu sing mbiyèn dipilih dadi peladèné pasamuan
nang Yérusalèm. 9 Filipus kuwi nduwé anak
prawan papat sing nduwèni kapinteran bisa
ngetokké tembung-tembung sangka Gusti.
10 Sakwisé awaké déwé nang kono ènèng

seminggu, terus ènèng nabi teka sangka Yudéa,
jenengé Akabus. [11] Akabus mau marani awaké
déwé terus njikuk sabuké rasul Paulus. Sabuk
mau dienggo nalèni sikil lan tangané dèkné déwé
terus ngomong: “Iki tembungé Roh Sutyi: wong
sing nduwé sabuk iki bakal dibanda ngéné iki
karo wong-wong Ju nang Yérusalèm lan wong
kuwi bakal dipasrahké marang bangsa liya.”
[12] Kadung krungu kuwi, awaké déwé lan uga
sedulur-sedulur kabèh terus ngomongi rasul
Paulus, supaya ora budal nang Yérusalèm waé.
[13] Nanging rasul Paulus semaur ngéné: “Kenèng
apa kowé kok pada nangis lan ngalang-alangi aku.
Aku ora namung saguh dibanda nang Yérusalèm,
nanging senajana kudu mati aku saguh nglakoni
kanggo Gusti Yésus.”
[14] Awaké déwé wis ora bisa ngendek rasul
Paulus, mulané awaké déwé ya mung négakké
waé karo ngomong: “Muga karepé Gusti Allah
keturutan.”
[15] Kadung wis tekan wantyiné, awaké déwé
terus tata-tata, terus budal nang Yérusalèm.
[16] Sedulur Kristen siji-loro sangka kuta Sésaréa
mèlu ngeterké awaké déwé nang omahé
Manason, awit awaké déwé arep nginep nang
kono. Manason kuwi sedulur sangka pula Siprus,
dadi wong Kristen kawit wiwitané pasamuan.

Rasul Paulus kepetuk karo Yakobus

17 Dongé awaké déwé teka nang Yérusalèm,
awaké déwé ditampa karo sedulur-sedulur
Kristen kono karo bungah. 18 Esuké rasul Paulus
karo awaké déwé kabèh terus niliki Yakobus.
Para pinituwané pasamuan kabèh uga pada
teka. 19 Sakwisé mbagèkké sedulur-sedulur, rasul
Paulus terus ngomongké bab sembarang sing
ditindakké karo Gusti Allah nang tengahé wong
sing dudu Ju lantaran dèkné. 20 Krungu kabar
sangka rasul Paulus bab kuwi mau kabèh, wong
kabèh terus pada memuji Gusti Allah. Sakwisé
kuwi wong-wong terus ngomong ngéné marang
rasul Paulus: “Sedulur Paulus, iki dirungokké.
Nang kéné ènèng wong Ju pirang-pirang èwu
sing pretyaya marang Gusti Yésus, nanging uga ya
pada netepi wèt-wèté nabi Moses. 21 Nanging
sedulur-sedulur Kristen kuwi pada krungu kabar,
nèk kowé nang negara liya mulangi wong Ju
kabèh, nèk ora usah nurut wèt-wèté nabi Moses
lan ora usah nyunati anak-anaké apa nurut
adat-tata-tyarané wong Ju. 22 Lah sedulur-sedulur
kuwi wis pada krungu nèk kowé teka. Lah saiki
kuduné kepriyé?
23 “Apiké ngéné waé, awaké déwé nyuwun
marang kowé: lah iki ènèng sedulur papat sing
wis ngetokké janji miturut agama Ju. Kana bareng

karo sedulur papat kuwi nindakké tata-tyara
sesutyi lan mbayar ragaté, supaya sedulur-
sedulur mau bisa nyukur rambuté. Dadiné tyeta
kanggo wong kabèh, nèk apa sing wong-wong
krungu mauné ora bener, malah wong-wong
pada nitèni déwé, nèk kowé wujuté netepi
wèt-wèté nabi Moses. [24] (21:23) [25] Bab kanggo
wong-wong Kristen sing dudu Ju awaké déwé
ya wis ngirimi layang ngomongi bab putusané
awaké déwé, yakuwi, nèk sedulur-sedulur kuwi
dipenging mangan pangan sing wis dienggo sajèn
marang brahala, mangan getih apa kéwan sing
matiné tekekan; uga dipenging laku bédang.”
[26] Esuké rasul Paulus terus ngejèk wong papat
mau lan sakwisé nindakké sesutyi bebarengan
miturut tata-tyarané wong Ju, terus pada mlebu
Gréja Gedé. Nang kono terus ngomongké sepira
suwéné waktuné sesutyèn lan kurban sing kudu
dipasrahké kanggo wong siji-sijiné.

Rasul Paulus dityekel nang Gréja Gedé

[27] Mèh wis genep pitung dina, tegesé
entèk-entèké wayah sesutyi, terus ènèng wong
Ju siji-loro sangka bawah Asia weruh rasul
Paulus nang Gréja Gedé. Wong-wong iki terus
ngojok-ojoki wong okèh, supaya nyekel rasul
Paulus. [28] Wong-wong Ju sangka Asia mau pada
bengok-bengok ngéné: “Sedulur-sedulur wong

Israèl, nyuwun tulung! Lah iki wongé sing nang
endi-endi mulangi, supaya wong-wong kabèh
pada nglawan bangsa Israèl lan wèt-wèté nabi
Moses lan uga Gréja Gedé iki. Lah saiki wong
iki malah ngejèk wong sing dudu Ju digawa
mlebu nang Gréja Gedé lan ngregeti panggonan
sing sutyi iki." [29] Wong-wong ngomong ngono
kuwi jalaran pada weruh Trofimus, wong sangka
Efése, nang Yérusalèm, bebarengan karo rasul
Paulus. Dadiné mikir nèk rasul Paulus sing ngejèk
Trofimus mlebu Gréja Gedé.
[30] Wong sak kuta terus gègèr lan kabèh pada
gemruduk ngumpul. Rasul Paulus terus dityekel
lan disèrèt metu sangka Gréja Gedé. Lawangé
Gréja Gedé terus ditutup. [31] Wong-wong ijik
arep matèni rasul Paulus terus kumendané
militèr Rum krungu nèk ènèng gègèran nang
kuta Yérusalèm. [32] Sakwat kumendané terus
teka nang Yérusalèm nggawa bala ofisir-ofisir lan
soldat-soldat. Kadung pada weruh kumendané
teka karo soldat-soldat mau, wong-wong Ju
terus pada mandek enggoné nggebuki rasul
Paulus. [33] Kumendané terus marani rasul Paulus
lan mréntah ngongkon ngranté tangané kabèh
loro. Sakwisé kuwi kumendané terus takon
marang wong-wong sing nang kono: "Wong
kuwi sapa lan salahé apa?" [34] Nanging wong
okèh kuwi terus pating brengok, ènèng sing

ngomong ngéné, ènèng sing ngomong ngono,
ramé banget. Entèk-entèké kumendané ora bisa
ngerti apa jalarané gègèran kuwi. Mulané wongé
terus mréntah kongkon nggawa rasul Paulus
nang panggonané soldat-soldat. 35 Kadung tekan
andané panggonan kono rasul Paulus kepeksa
dipanggul, jalaran wong-wong sing gègèran mau
pada desek-desekan arep nyekel rasul Paulus.
36 Wong-wong pada bengok-bengok: “Patèni
wong kuwi, patèni wong kuwi!”

Rasul Paulus ngekèki katerangan

37 Kadung wis arep mlebu nang panggonané
soldat-soldat kono, rasul Paulus terus ngomong
karo kumendané: “Aku éntuk ngomong setitik?”
Kumendané terus takon: “Apa kowé bisa
ngomong basa Grik? 38 Dadiné kowé dudu
wong Egipte kaé sing durung suwi waé nggawé
ramé-ramé gègèran lan nggawa bala patang èwu
okèhé digawa nang wustèn?”
39 Rasul Paulus semaur: “Aku iki wong Ju sing
lair nang Tarsus, kuta sing kesuwur nang bawah
Silisia. Aku nyuwun dililani ngekèki katerangan
marang wong-wong iki!”
40 Kumendané nglilani lan rasul Paulus terus
ngadek nang anda lan ngunggahké tangané,
supaya wong-wong pada meneng. Kadung
wong-wong wis meneng rasul Paulus terus

ngekèki katerangan marang wong-wong ing basa
Ibrani.

22 [1] Rasul Paulus ngomong ngéné: “Para
bapak lan para sedulur kabèh! Aku
nyuwun dirungokké enggonku arep nduwé
omong iki.” [2] Krungu rasul Paulus ngomong basa
Ibrani, wong-wong terus rada anteng. Rasul
Paulus terus molai ngekèki katerangan ngéné:
[3] “Para sedulur, aku iki wong Ju, lair nang
kuta Tarsus nang bawah Silisia, nanging aku
manggon nang kuta Yérusalèm dadi muridé guru
gedé Gamalièl. Aku diblajari bab wèt-wèté para
mbah-mbahané awaké déwé nganti jeru. Aku
sing ngabekti marang Gusti Allah ya tenanan,
tunggalé waé karo kowé kabèh. Aku ya pantyèn
nglawan piwulang sing anyar bab Yésus Kristus.
[4] Mulané wong-wong sing mèlu piwulang anyar
iki tak siya-siya sampèk mati. Wong-wong kuwi
tak tyekel, lanang-wédok tak lebokké nang
setrapan. [5] Imam Gedé lan wargané Kruton
Agama kenèng dadi seksi nèk aku ora goroh.
Awit ya wong gedé-gedé iki sing ngekèki layang
marang aku kanggo nyekel wong Ju nang kuta
Damaskus sing pada mèlu piwulang anyar iki.
Dadiné aku dililani nyekel wong-wong kuwi
digawa nang Yérusalèm supaya pada disetrap.”

Rasul Paulus ngomongké bab panggilané sangka Gusti Yésus

6 Rasul Paulus neruské tembungé: “Aku terus
budal nang kuta Damaskus. Kadung wis mèh
tekan nggoné, wayah awan nggentar, lah kok
terus dadakan ènèng pepadang semlorot sangka
langit mblerengi aku. 7 Aku terus tiba nang lemah
terus krungu swara ngomong: ‘Saulus, Saulus,
kenèng apa kowé kok nyiya-nyiya Aku?’ 8 Aku
terus takon: ‘Kowé kuwi sapa Gusti?’ Swara
mau semaur: ‘Aku iki Yésus wong Nasarèt, sing
mbok siya-siya!’ 9 Wong-wong sing mèlu aku ya
weruh pepadang semlorot mau, nanging ora
krungu swara sing ngomong marang aku. 10 Aku
terus takon menèh: ‘Duh Gusti, aku saiki kudu
nglakoni apa?’ Gusti Yésus semaur: ‘Ngadeka
lan kana budal nang kuta Damaskus. Nang
kono kowé bakal diomongi bab sembarang sing
dikarepké karo Gusti Allah lan sing kudu mbok
lakoni!’ 11 Pepadang sing semlorot mau terus
marakké mripatku lamur. Aku terus dituntun karo
kantya-kantya mlebu nang kuta Damaskus.
12 “Nang kono ènèng wong jenengé Ananias,
wong sing ngabekti marang Gusti Allah lan
nglakoni wèt-wèté nabi Moses. Wong iki ya
diajèni tenan karo wong Ju kabèh sing manggon
nang Damaskus kono. 13 Ananias mau teka

terus ngadek nang ngarepku ngomong: ‘Sedulur
Saulus, kowé weruha menèh!’ Sakwat aku ya
terus bisa weruh menèh terus aku ndelokké
dèkné. 14 Ananias terus ngomong: ‘Gusti Allahé
mbah-mbahané awaké déwé wis milih kowé,
supaya kowé ngerti kekarepané Dèkné lan kenal
marang Gusti Yésus, sing nglakoni kekarepané
Gusti Allah. Kowé bakal krungu swarané Gusti
Yésus déwé ngomong marang kowé. 15 Kowé
bakal dadi seksiné, supaya ngabarké marang
saben wong apa sing kowé weruh lan krungu.
16 Saiki kowé aja wedi-wedi menèh, ngadeka lan
kana njaluk dibaptis, supaya dosamu dingapura
nganggo jenengé Gusti Yésus.’
17 “Aku terus balik nang Yérusalèm lan dongé
aku ijik ndonga nang Gréja Gedé, aku dikèki
weweruh karo Gusti Allah. 18 Ing weweruh
kuwi Gusti Yésus ngomong ngéné marang aku:
‘Kana ndang lunga sangka kuta Yérusalèm kéné,
awit wong-wong nang kéné ora bakal pretyaya
marang paseksimu bab Aku!’ 19 Aku terus
ngomong: ‘Gusti, wong-wong iki lak pada ngerti
ta nèk aku wis ngleboni sinaguk-sinaguk nyekeli
lan nggebuki wong-wong sing pretyaya marang
Kowé?’ 20 Uga dongé Stéfanus, sing ngekèki
paseksi bab Kowé dibandemi watu. Aku déwé
nang kono lan setuju marang wong-wong sing
mbandemi watu marang Stéfanus. Aku malah

njaga saliné wong-wong sing matèni dèkné!
[21] Nanging Gusti Yésus ngomong: ‘Wis, kana
budal, awit kowé tak kongkon nang tengahé
wong-wong sing dudu Ju, sing adoh-adoh
panggonané!’”
[22] Tekan semono wong okèh mau pada meneng
ngrungokké tembungé rasul Paulus. Nanging
sakwisé kuwi wong-wong pada bengok-bengok:
“Patèni waé, patèni waé wong kuwi! Ora pantes
wong kaya ngono urip!” [23] Wong okèh mau pada
bengok-bengok karo ngebut-ngebutké saliné lan
nyawurké santi menduwur. [24] Kumendané terus
mréntah ngongkon nyekel rasul Paulus digawa
mlebu lan ditakoni nganggo petyut, supaya
ngerti apa jalarané wong-wong kok pada pating
brengok lan nindakké sing kaya ngono marang
dèkné. [25] Nanging kadung rasul Paulus dibanda
arep dipetyuti, dèkné terus ngomong marang
ofisir sing nang kono: “Apa kowé éntuk metyuti
wong wargané Rum, tanpa diduduhké salahé
ndisik?”
[26] Kadung krungu nèk rasul Paulus kuwi
wargané negara Rum, ofisir mau terus nang
nggoné kumendané ngomong: “Kumendan,
kepriyé saiki! Wong kuwi wargané negara Rum!”
[27] Kumendané terus marani rasul Paulus lan
takon: “Apa tenan nèk kowé kuwi wargané
negara Rum?”

Rasul Paulus semaur: “Tenan!”
[28] Kumendané terus ngomong: “Aku bisané
nampa layang dadi wargané negara Rum kuwi
jalaran aku mbayar duwit okèh!”
Rasul Paulus semaur: “Nanging aku dadi
wargané Rum sangka kelairanku.”
[29] Soldat-soldat sing arep nakoni rasul Paulus
mau sakwat pada mundur. Kumendané mbarang,
kadung ngerti nèk Paulus kuwi wargané Rum,
terus wedi, awit dèkné sing ngongkon ngranté
wargané Rum.
[30] Nanging kumendané kepéngin ngerti apa
jalarané wong-wong Ju kok pada ngelahké rasul
Paulus. Mulané ésuké dèkné terus ngumpulké
Kruton Agama. Kumendané terus ngongkon
ngutyuli ranténé rasul Paulus, terus ngongkon
nggawa nang ngarepé kruton mau.

23 [1] Rasul Paulus mandeng marang para
wargané Kruton Agama, terus ngomong
ngéné: “Para sedulur kabèh, tumekané saiki aku
ngladèni Gusti Allah karo ati resik.” [2] Imam Gedé
Ananias terus ngongkon wong-wong sing tyedek
karo rasul Paulus napuk dèkné. [3] Rasul Paulus
terus ngomong: “Gusti Allah mesti bakal napuk
kowé. Kowé kuwi témbok watu sing dilabur
putih. Kowé njagong nang kono arep ngrutu aku
miturut wèt-wèté nabi Moses, nanging kowé

déwé ngongkon wong kongkon napuk aku, kuwi
nerak wèt-wèté nabi Moses.”
4 Wong-wong sing tyedek karo rasul Paulus
ngomong: “Kowé kuwi ngèlèk-èlèkké marang
Imam Gedé sing dipiji karo Gusti Allah!”
5 Rasul Paulus semaur: “Aku nyuwun ngapura
para sedulur. Aku ora ngerti nèk wongé Imam
Gedé, awit aku ngerti nèk nang Kitab Sutyi ketulis
ngéné: ‘Kowé aja ngèlèk-èlèkké penuntunmu!’”
6 Rasul Paulus terus nitèni, nèk para wargané
Kruton Agama sing nang kono kuwi saloké wong
Saduki lan saloké wong Farisi, mulané dèkné
terus ngomong ngéné marang Kruton Agama:
“Para sedulur, aku iki wong Farisi, semono
uga bapakku. Aku nang kéné dikrutu jalaran
aku pretyaya nèk wong mati mbésuk bakal
ditangèkké.”
7 Sakwisé rasul Paulus ngomong ngono,
wong Farisi karo wong Saduki terus molai
bantah-bantahan, sampèk kumpulan mau terus
pisah dadi loro. 8 Wong Saduki kuwi pretyaya nèk
wong mati ora bakal tangi menèh lan uga ora
pretyaya nèk ènèng mulékat lan roh, nanging
wong Farisi pretyaya bab telung prekara kuwi
kabèh. 9 Wong-wong terus pada pating brengok,
selot suwi selot banter. Terus ènèng guru Kitab
siji-loro sangka golongané wong Farisi pada
ngomong: “Wong iki ora salah apa-apa. Menawa

waé roh apa mulékat tenan sing ngomong
marang dèkné!”
10 Sing bebantahan kuwi mundak ramé,
kumendané terus wedi nèk rasul Paulus sampèk
ditarik rana-réné dèdèl-duwèl. Mulané dèkné
terus mréntah soldat-soldat kongkon nggawa
rasul Paulus lunga sangka kumpulan mau, terus
dilebokké menèh nang panggonané para soldat.
11 Mbenginé Gusti Yésus teka ngadek nang
jèjèré rasul Paulus ngomong: “Atimu sing
kendel terus! Kowé wis ngabarké bab Aku nang
Yérusalèm kéné, mengkono uga kowé bakal dadi
seksiku nang kuta Rum.”

Wong Ju nggawé komplot arep matèni rasul Paulus

12 Esuké wong Ju pada nggawé komplot arep
matèni rasul Paulus. Wong-wong pada sumpah
ora arep mangan apa ngombé nèk durung matèni
rasul Paulus. 13 Sing nggawé komplot kuwi ènèng
wong patang puluh kliwat. 14 Wong-wong kuwi
pada metuki Imam Gedé lan para pinituwa terus
ngomong: “Awaké déwé wis sumpah bebarengan
ora arep mangan apa ngombé apa waé nèk
durung matèni Paulus. 15 Mulané awaké déwé
nyuwun marang Imam Gedé lan Kruton Agama
ngekèki layang marang kumendané kuta Rum lan
nyuwun, supaya Paulus digawa nang nggonmu

menèh, étok-étoké arep ditakoni sing luwih
jeru. Lah mengko sakdurungé Paulus tekan kéné
awaké déwé arep matèni dèkné.”
16 Nanging ndilalahé ponakané rasul Paulus
krungu bab iki. Dèkné terus mlebu nang
panggonané para soldat terus ngomongi rasul
Paulus. 17 Rasul Paulus terus nyeluk ofisir
lan nyuwun nggawa ponakané nang nggoné
kumendané, awit dèkné nduwèni prekara sing
kudu diomongké! 18 Ofisir mau terus nggawa
ponakané rasul Paulus nang nggoné kumendané
ngomong: “Paulus sing disetrap kaé nyeluk aku
nyuwun nggawa ponakané iki nang nggonmu,
awit dèkné nduwé prekara sing kudu diomongké
marang kowé.”
19 Kumendané terus nyekel ponakané rasul
Paulus digawa nyingkir, terus ditakoni: “Apa ta
sing arep mbok omongké marang aku?”
20 Botyah enom mau terus ngomong: “Wong
Ju pada nggawé komplot arep nyuwun marang
Bapak kumendan, supaya Bapak kumendan
sésuk nggawa rasul Paulus nang Kruton Agama,
étok-étoké arep ditakoni sing luwih apik. Nanging
Bapak kumendan aja pretyaya, awit ènèng wong
kliwat patang puluh arep nyegat rasul Paulus
lan wong-wong iki malah pada sumpah nèk ora
bakal mangan lan ngombé apa-apa nèk durung
matèni rasul Paulus. Rantyaman iki wis mateng

tenan, namung ngentèni wangsulané Bapak
kumendané.” [21] (23:20)
[22] Kumendané terus ngomong: “Kowé aja
ngomongi sapa-sapa ya nèk kowé wis ngomongi
aku!” Ponakané rasul Paulus mau terus dikongkon
mulih.

Rasul Paulus diboyong nang kuta Sésaréa

[23] Kumendané terus nyeluk ofisir loro diomongi
ngéné: “Dityawiské soldat rong atus lan uga
soldat sing numpak jaran pitung puluh lan wong
rong atus sing tukang tumbak. Soldat-soldat mau
mengko mbengi jam sanga kudu budal nang
kuta Sésaréa. [24] Uga dityawiské jaran siji-loro
kanggo Paulus. Kowé sing tanggung jawab
bab keslametané Paulus nganti tekan ngarepé
gramang Féliks.” [25] Sakwisé kuwi kumendané
terus nulis layang kanggo gramang Féliks sing
uniné ngéné:

[26] Layang marang gramang Féliks sing
kajèn, kabar slamet sangka Klaudius Lisias.
[27] Aku ngekèki krungu nèk wong Ju nyekel
wong iki arep dipatèni. Aku uga ngerti nèk
wong iki wargané negara Rum. Mulané aku
ngalang-alangi kuwi lan ngongkon soldat-soldat
ngluwari wong iki. [28] Awit aku kepéngin ngerti
apa jalarané wong-wong Ju arep matèni wong
iki, mulané wongé tak gawa nang ngarepé

Kruton Agamané. [29] Aku ngerti nèk prekarané
kuwi bab wèt-wèté agamané wong-wong kuwi
lan Paulus blas ora nglakoni apa-apa sing
marakké dèkné kudu disetrap apa dipatèni.
[30] Kadung aku éntuk kabar nèk wong-wong Ju
pada nggawé komplot arep matèni dèkné, aku
terus ngongkon wong iki teka nang nggonmu.
Uga wong-wong sing ngelahké Paulus pada tak
kongkon nang nggonmu nggawa kelahané. Ya
namung semono tembungku.
[31] Para soldat terus nuruti apa préntahé
kumendané lan mbengi kuwi waé nggawa
rasul Paulus tekan kuta Antipatris. [32] Esuké
soldat-soldat sing mlaku terus balik menèh
nang panggonané, nanging soldat-soldat sing
numpak jaran budal terus karo rasul Paulus.
[33] Kadung wis tekan Sésaréa rasul Paulus
terus dipasrahké marang gramangé, bareng
karo layang sangka kumendan Klaudius Lisias.
[34] Sakwisé gramangé matya layang mau terus
takon marang rasul Paulus dèkné kuwi wong
lairan ngendi. Rasul Paulus terus ngomong nèk
dèkné kuwi sangka bawah Silisia. [35] Gramangé
terus ngomong: “Prekaramu kuwi arep tak
titipriksa nèk wong-wong sing ngelahké kowé wis
teka.” Gramangé terus ngongkon nglebokké rasul
Paulus nang setrapan nang palèsé ratu Hérodès.

Kelahané wong-wong Ju bab rasul Paulus

24 [1] Kadung wis limang dina, Imam
Gedé Ananias teka nang Sésaréa karo
pinituwané bangsa Ju lan advokat sing jenengé
Tèrtulus. Wong-wong iki mara nang nggoné
gramang Féliks nggawa kelahané. [2] Weruh
rasul Paulus wis ngadep, advokat Tèrtulus terus
ngomong ngéné:
“Bapak gramang sing kajèn, enggoné Bapak
nata negarané awaké déwé nganggo kaweruh
kuwi nekakké keslametan lan katentreman
tenan. Pantyèn ketara banget kemajuané. [3] Nang
endi waé awaké déwé ora lali ngomongké bab iki
lan awaké déwé maturkesuwun tenan marang
Bapak. [4] Supaya ora nganggokké waktuné
Bapak okèh-okèh, aku saiki arep ngomongké
bab kelahané awaké déwé lan aku nyuwun
dirungokké sedilut waé. [5] Kuwi ngéné: wong iki
pantyèn pernyakit tenan sing nyamari. Dèkné
seneng ngojok-ojoki wong-wong, marakké
gègèran nang tengahé wong Ju lan nang endi-
endi. Wong iki dadi pengarepé golongané wong
Kristen, murid-muridé Yésus sangka kuta Nasarèt.
[6] Dèkné wis ngregeti Gréja Gedé, mulané terus
dityekel karo awaké déwé. Awaké déwé sakjané
arep ngrutu wong iki miturut wèt-wèté agamané
awaké déwé, nanging kumendan Lisias ngrebut

wong iki sangka tangané awaké déwé lan dèkné
terus ngongkon awaké déwé nggawa kelahané
nang nggoné Bapak. Nèk wongé mbok takoni,
mesti Bapak bakal weruh déwé nèk kelahané
awaké déwé kabèh bener.” 7 (24:6) 8 (24:6)
9 Wong-wong Ju sing nang kono uga pada mèlu
ngelahké rasul Paulus lan mbenerké omongané
Tèrtulus.

Tembungé rasul Paulus nang ngarepé gramang Féliks

10 Saiki gramang Féliks ngekèki kelunggaran
marang rasul Paulus nyauri kelahan kuwi. Rasul
Paulus terus ngomong ngéné:
“Bapak gramang sing kajèn, aku ngerti nèk
Bapak wis pirang-pirang taun ngrutu wong nang
kéné, mulané aku bakal nyauri prekara iki nang
ngarepé Bapak karo ati sing ayem. 11 Bapak
bisa takon-takon déwé nèk aku teka nang kuta
Yérusalèm arep ngabekti marang Gusti Allah, wis
rolas dina kepungkur. 12 Wong-wong iki ora tau
weruh aku bantah-bantahan karo sapa waé nang
Gréja Gedé, apa ngojok-ojoki wong marakké
nggawé gègèran. Ya ora nang sinaguk-sinaguk,
ya ora nang endi-endi nang kuta. 13 Wong-wong
iki ora bisa nduduhké salahku. 14 Aku ngakoni
nang ngarepé Bapak, nèk aku pretyaya marang
Gusti Allah sing disembah karo mbah-mbahanku,

miturut sing diarani ‘Piwulang Anyar’ karo
wong-wong iki. Kuwi jaréné piwulang sing klèru.
Nanging aku ya pretyaya marang sembarang
sing ketulis nang wèt-wèté nabi Moses lan uga
kitab-kitabé para nabi. 15 Sakjané ya ora béda
blas karo wong-wong iki, awit aku ya pretyaya
marang Gusti Allah sing wis janji, nèk kabèh
wong mbésuk bakal ditangèkké sangka pati, ora
dadi sebab wong betyik apa wong ala. 16 Mulané
sak bisa-bisaku aku nglumui supaya atiku bisa
resik slawasé, ya nang ngarepé Gusti Allah, ya
nang ngarepé manungsa.
17 “Jalaran wis suwi banget aku ora nang kuta
Yérusalèm, mulané aku teka rana arep ngekèki
urunan lan masrahké kurban. 18 Ya dongé aku
nindakké kaperluan-kaperluan kuwi, sakwisé aku
nglakoni wisuh sutyi, wong-wong kuwi nemu aku
nang Gréja Gedé. Nang kono ora ènèng gègèran
apa ramé-ramé blas, malah ing waktu kuwi ora
ènèng wong okèh bebarengan karo aku, kejaba
namung wong Ju siji-loro sangka bawah Asia.
Sakjané wong-wong kuwi sing kudu ngelahké aku
nang nggoné Bapak, semunggoné aku nduwé
salah kepriyé waé. 19 (24:18) 20 Bèn ngomong
apa pada nemu salah liyané dongé aku dikelahké
nang ngarepé Kruton Agama, kejaba namung
prekara siji iki, yakuwi, jalaran aku ngomong

ngéné: ‘Aku dikrutu jalaran aku pretyaya nèk
wong mati bakal tangi menèh.’” [21] (24:20)
[22] Gramang Féliks sing ngerti okèh bab
piwulang Kristen, nutup kruton kuwi ngomong
ngéné: “Prekara iki arep tak rampungké nèk
kumendan Lisias wis nang kéné.” [23] Gramangé
terus mréntah marang ofisir sing nyambutgawé
kongkon njaga rasul Paulus, nanging rasul Paulus
dililani mlaku-mlaku lan kantya-kantyané éntuk
ngrumati dèkné.

Rasul Paulus nang ngarepé Féliks lan Drusila

[24] Ora let suwi gramang Féliks teka menèh,
nanging saiki karo bojoné sing jenengé Drusila,
wong Ju. Gramang Féliks terus mréntah
kongkon nyeluk rasul Paulus. Rasul Paulus terus
ngomongké bab pengandel ing Gusti Yésus.
[25] Nanging kadung rasul Paulus ngomongké bab
klakuan sing betyik, bab ngendek hawané ati
lan bab kruton nang ngarepé Gusti Allah ing
entèk-entèkané jaman, gramang Féliks terus
wedi lan ngomong: “Wis, semono waé, kana
lunga menèh. Suk kapan-kapan kowé tak tyeluk
menèh.” [26] Féliks ajek nyeluk rasul Paulus kuwi
sakjané jalaran dèkné ngarep-arep dikèki duwit
sogokan karo rasul Paulus.
[27] Sakwisé rong taun gramang Féliks terus
diganti karo gramang Pèrkius Fèstus. Jalaran

gramang Féliks kepéngin dielem karo wong Ju,
mulané rasul Paulus terus diejarké nang setrapan
terus.

Rasul Paulus njaluk digawa nang nggoné ratuné

25 [1] Telung dina sakwisé gramang Fèstus
teka nang kuta Sésaréa kono, dèkné terus
budal nang kuta Yérusalèm. [2] Nang kono para
pengarepé imam lan para pinituwané wong Ju
pada nggawa kelahané menèh bab rasul Paulus.
Wong-wong kuwi pada nyuwun gramang Fèstus
ngétokké kabetyikané lan ngongkon rasul Paulus
teka nang kuta Yérusalèm. Nanging karepé
wong-wong kuwi sakjané arep nyegat lan matèni
rasul Paulus nang dalan. [3] (25:2) [4] Nanging
gramang Fèstus semaur: “Paulus disetrap nang
kuta Sésaréa lan aku déwé uga bakal balik
mbrana. Apiké para pinituwamu siji-loro bareng
karo aku budal nang Sésaréa lan nang kana
nggawa kelahanmu bab salahé Paulus.” [5] (25:4)
[6] Sakwisé nang kono namung wolung dina
tekané sepuluh dina, gramang Fèstus terus balik
menèh nang kuta Sésaréa. Esuké dèkné terus
nganakké kruton lan mréntah kongkon nggawa
rasul Paulus mbrono. [7] Kadung rasul Paulus wis
mlebu nang kruton kono, wong-wong Ju sing teka
sangka Yérusalèm terus pada ngrubung dèkné
lan nyalahké dèkné karo werna-werna prekara

sing abot banget, nanging ora bisa ngujutké siji
waé. 8 Rasul Paulus malah ngomong ngéné: “Aku
ora rumangsa salah nerak wèt-wèté nabi Moses
apa pernatané Gréja Gedé apa nglakoni salah
marang ratuné.”
9 Nanging jalaran gramangé kepéngin disenengi
karo wong Ju, mulané dèkné terus takon marang
rasul Paulus: “Apa kowé gelem digawa nang
Yérusalèm lan tak krutu nang kana?”
10 Rasul Paulus malah semaur: “Aku ngadek
nang kéné iki lak wis nang ngarepé krutoné
ratuné Rum, mulané aku ya njaluk dikrutu nang
kéné. Bapak déwé ngerti nèk aku ora nduwé
salah apa-apa marang wong Ju. Nèk aku nerak
wèt-wèté lan nglakoni sakwijiné prekara sing
marakké aku pantes dipatèni, aku ya gelem mati.
Nanging nèk kelahan-kelahan kuwi ora bener,
ora ènèng wong sing bisa masrahké aku marang
wong-wong Ju kuwi. Aku nyuwun prekara iki
digawa nang krutoné ratuné Rum waé.” 11 (25:10)
12 Sakwisé gramang Fèstus rembukan karo
advisur-advisuré dèkné terus semaur: “Kowé
njaluk digawa nang krutoné ratuné Rum, kowé ya
bakal digawa rana.”

Rasul Paulus nang ngarepé ratu Agripa lan Bèrniké

[13] Ora let suwi ratu Agripa lan adiké wédok
sing jenengé Bèrniké teka nang kuta Sésaréa,
arep ngurmat gramang Fèstus. Sakwisé ratuné
nang kono telung dina, gramang Fèstus terus
nggawa prekara bab rasul Paulus marang ratu
Agripa. Gramang Fèstus ngomong ngéné: “Nang
kéné ènèng wong disetrap, tinggalané gramang
Féliks. [14] (25:13) [15] Dongé aku nang Yérusalèm
para pengarepé imam lan para pinituwané
bangsa Ju pada nggawa kelahan marang aku lan
pada nyuwun aku nyetrap wong iki. [16] Nanging
wong-wong tak sauri nèk tyarané wong Rum
kuwi séjé lan ora nampa kelahané wong,
tanpa wong sing disalahké dikèki kelunggaran
adep-adepan karo sing ngelahké lan mbales
kelahané. [17] Kadung wong-wong sing nggawa
kelahan wis teka, aku ora ngentèni suwi, nanging
ésuké aku terus nganakké kruton lan wong-wong
sing kelah ya pada maju. [18] Wong-wong kuwi
ya terus ngetokké kelahané, nanging aku ora
krungu blas bab tumindak sing ala, kaya sing
tak kira sakdurungé. [19] Sing diomong namung
prekara-prekara bab agamané wong Ju déwé lan
bab sakwijiné wong sing wis mati, jenengé Yésus,
sing miturut Paulus, saiki ijik urip. [20] Jalaran aku

kangèlan sing arep nggarap prekara iki, mulané
aku terus takon marang Paulus, apa gelem
digawa nang Yérusalèm lan dikrutu nang kana
waé. [21] Nanging Paulus malah njaluk supaya
prekara iki digawa nang krutoné ratuné Rum lan
nyuwun dijaga terus nganti prekarané dikrutu
karo ratuné. Mulané aku ya mréntah, supaya
Paulus dijaga nganti tekan waktuné nggawa
dèkné nang nggoné ratuné."
[22] Ratu Agripa terus ngomong marang gramang
Fèstus: "Aku kepéngin krungu déwé sangka wong
kuwi."
Fèstus semaur: "Sésuk ésuk kowé bisa krungu."
[23] Esuké ratu Agripa lan Bèrniké teka nang
kruton nganggo tyarané kraton, dietutké para
penggedéné ofisir lan para penggedé liya-liyané
sangka kuta kono. Gramang Fèstus terus
kongkonan nggawa rasul Paulus maju. [24] Fèstus
terus ngomong: "Ratu Agripa lan para sedulur
kabèh sing nang kéné. Ya iki wongé sing dikelahké
karo wong-wong Ju nang Yérusalèm lan uga
nang kéné. Wong-wong Ju pada bengok-bengok
njaluk wong iki dipatèni waé. [25] Nanging aku ora
nemu salah apa-apa sing marakké wong iki kudu
dipatèni. Lan jalaran dèkné déwé njaluk supaya
prekarané digawa nang krutoné ratuné Rum,
aku ya arep ngongkon nggawa dèkné nang kuta
Rum. [26] Nanging aku durung éntuk katerangan

sing apik lan aku ya durung nemu salahé sing
kenèng tak enggo jalaran nang sakjeroné layang
sing arep tak kirimké ratuné. Mulané aku saiki
nggawa wong iki nang ngarepmu kabèh, nanging
kaping pisan marang ratu Agripa, supaya, nèk
wis ditakon-takoni, aku bisa nemu prekara sing
kenèng tak tulis. [27] Awit ora lumrah nèk aku
ngongkon wong setrapan nang Rum tanpa
ndunungké kanti tyeta apa salahé wongé."

Rasul Paulus nang ngarepé ratu Agripa

26 [1] Ratu Agripa terus ngomong marang
rasul Paulus: "Kowé saiki kenèng mbales
kelahanmu!" Rasul Paulus terus ngunggahké
tangané lan ngomong ngéné:
[2] "Duh ratu Agripa, bungah tenan aku dikèki
kelunggaran mbales kelahané wong-wong Ju
bab aku nang ngarepé ratuné. [3] Aku bungah,
jalaran aku ngerti nèk ratu Agripa ngerti apik bab
adat-tata-tyarané bangsa Ju. Mulané aku nyuwun
tenan, supaya ratu Agripa gelem ngrungokké
tembungku karo sabar.
[4] "Wong Ju kabèh ngerti uripku, awit kawit
tyilikanku aku urip nang tengahé bangsaku nang
Yérusalèm. [5] Wong-wong wis kenal aku suwi
lan nèk gelem bisa nyeksèni déwé nèk kawit
mbiyèn aku nurut agama temen tenan, ing
sakjeroné golongané para Farisi. [6] Nèk dipikir

aku ngadek nang kéné iki sakjané jalaran aku
pretyaya marang prejanjiané Gusti Allah marang
mbah-mbahané awaké déwé, nèk Dèkné bakal
nangèké wong mati. 7 Taleré bangsa Israèl
rolas ngarep-arep prejanjian kuwi ndang bisa
keturutan, mulané mbah-mbahané awaké
déwé ya pada ngabekti marang Gusti Allah
awan lan wengi. Lan jalaran aku uga nduwèni
pengarep-arep iki, duh ratu, aku dikelahké karo
wong-wong Ju. 8 Apa jalarané kok wong-wong Ju
ora pada pretyaya nèk Gusti Allah nangèké Gusti
Yésus sangka pati?
9 “Mauné aku déwé ya mikir kudu ngrusak
kabar kabungahan bab Gusti Yésus sangka
Nasarèt. 10 Lan aku molai karo penggawéan
kuwi nang Yérusalèm. Aku terus njaluk layang
pangwasa marang para pengarepé imam, kanggo
nglebokké wong Kristen pirang-pirang nang
setrapan. Nèk ènèng sing kudu dipatèni mbarang
aku ya mèlu setuju. 11 Ping pira waé aku ngleboni
sinaguk-sinaguk lan meksa wong-wong sing
Kristen supaya ninggal pengandelé. Sangking
sengitku karo wong-wong kuwi, aku sampèk
budal nang kuta-kuta nang liya negara arep
nyekel wong-wong Kristen kuwi.
12 “Mulané aku terus budal nang kuta
Damaskus, manut kongkonané lan nggawa
layang pangwasané para pengarepé imam. 13 Lah

nanging nang tengah dalan ing wayah awan
nggentar, duh ratu Agripa, aku dadakan weruh
padang semlorot sangka langit, sing padangé
ngungkuli padangé srengéngé. Pepadang kuwi
nyloroti aku lan wong-wong sing mèlu aku.
14 Awaké déwé kabèh tiba nang lemah lan aku
terus krungu swara ing tembung Ibrani ngomong
marang aku ngéné: ‘Saulus, Saulus, kenèng apa
kowé kok nyiya-nyiya Aku? Kowé nggawé tatuné
awakmu déwé kaya sapi sing nyépak-nyépak
palangé sing digawé ngepluk kaé.’ 15 Aku terus
takon: ‘Gusti, kowé kuwi sapa ta?’ Gusti terus
semaur: ‘Aku iki Yésus, sing mbok siya-siya.
Ngadeka. Aku ngétok marang kowé kuwi awit Aku
arep netepké kowé dadi peladènku. Kowé bakal
dadi seksi marang wong liyané nèk kowé ing dina
iki weruh Aku lan uga bab prekara liya-liyané sing
mbésuk bakal tak duduhké marang kowé. Kowé
bakal tak luwari sangka bangsa Israèl lan bangsa
liya-liyané lan saiki kowé tak kongkon marani
bangsa-bangsa kuwi. 16 (26:15) 17 (26:15) 18 Kowé
bakal melèkké mripaté lan nuntun wong-wong
kuwi sangka pepeteng marani pepadang, supaya
wong-wong mau utyul sangka pangwasané Sétan
lan mara marang pangwasané Gusti Allah. Jalaran
pada pretyaya marang Aku, dosané wong-wong
mau bakal tak ngapura lan wong-wong mau bakal
dadi umat sing tak pilih.’

19 “Ratu Agripa, sakploké kuwi aku terus
manut marang tembung sing tak tampa sangka
swarga kuwi. 20 Aku terus ndisik déwé nang
kuta Damaskus, sangka kono aku terus nang
kuta Yérusalèm, terus nang bawah Yudéa kabèh
lan uga marang wong-wong sing dudu Ju. Aku
ngabari wong-wong, supaya pada molai urip
sing anyar lan pada mbalik marang Gusti Allah
lan pada nduwèni klakuan sing tyotyok karo
kauripan sing anyar. 21 Jalaran sangka kuwi para
penuntuné wong Ju terus nyekel aku, dongé
aku nang Gréja Gedé, tujuané arep matèni
aku. 22 Nanging tekané saiki aku dipageri karo
Gusti Allah, mulané saiki aku ngadek nang kéné,
ngekèki paseksi marang kabèh wong, sing gedé
lan sing tyilik. Sing tak omong iki tunggalé waé
karo sing wis tau diomongké karo para nabi lan
uga nabi Moses dèk mbiyèn. 23 Nabi Moses lan
para nabi liyané dèk mbiyèn wis ngomongké nèk
Kristus bakal nglakoni kasangsaran, nanging uga
Dèkné bakal tangi sangka pati sing ndisik déwé
lan bakal ngabarké marang wong Ju lan sing dudu
Ju bab pepadang sing nggawa keslametan ing
uripé manungsa.”
24 Dongé rasul Paulus ijik ngomong ngono
kuwi, gramang Fèstus terus mbengok: “Paulus,
kowé saiki wis édan tenan! Kowé kuwi kokèhan
pangerti, mulané dadi édan.”

[25] Rasul Paulus terus semaur: “Aku ora édan,
bapak gramang. Omongku kuwi kabèh bener
lan pikiranku waras tenan. [26] Ratu Agripa ngerti
kabèh iki. Karo dèkné aku bisa blaka waé, awit
sembarang kuwi kabèh klakoné ora ndelik-ndelik!
[27] Ratu Agripa apa pretyaya marang sing ditulis
karo para nabi? Aku ngerti nèk ratu Agripa
pretyaya.”
[28] Ratu Agripa semaur: “Apa kowé mikir nèk
gampang waé aku mbok dadèkké wong Kristen?”
[29] Rasul Paulus terus ngomong: “Aku kepéngin
ndonga marang Gusti Allah, supaya ora suwi
menèh ora namung ratuné, nanging wong kabèh
sing pada ngrungokké marang aku ing dina iki
bisa kaya aku, kejaba sangka enggonku diranté
iki.”
[30] Sakwisé kuwi ratu Agripa lan gramang Fèstus
lan ratu Bèrniké lan wong kabèh pada ngadek.
[31] Dongé lunga, ratuné lan gramangé pada
guneman: “Wong iki ora nduwé salah apa-apa
sing marakké dèkné kudu dipatèni.” [32] Ratu
Agripa terus ngomong marang gramang Fèstus:
“Semunggoné wong iki prekarané ora njaluk
diunggahké nang nggoné ratu gedé, saiki dèkné
wis bisa metu.”

Rasul Paulus budal nang kuta Rum

27 [1] Sakwisé ditetepké nèk awaké déwé
kabèh kudu budal nang negara Itali, rasul
Paulus lan wong setrapan liyané siji-loro terus
dipasrahké marang Yulius, ofisiré ratuné Rum.
[2] Awaké déwé terus numpak kapal sangka kuta
Aderamitium budal nang panggonan-panggonan
nang bawah Asia. Aristarkus, sedulur sangka
kuta Tèsalonika nang bawah Masedonia, uga
bareng karo awaké déwé. [3] Esuké awaké déwé
tekan kuta Sidon. Ofisir Yulius jan apik banget
marang rasul Paulus. Rasul Paulus dililani niliki
kantya-kantyané lan nampa pawèh kanggo
nyukupi kabutuhané. [4] Sangka kono awaké déwé
neruské lakuné. Nanging jalaran anginé nampek,
awaké déwé kepeksa mlipir karo kapalé sak uruté
pinggiré pula Siprus, sing ora keterak angin.
[5] Awaké déwé enggoné ngabrah segara metu
bawah Silisia lan Pamfili, terus tekan kuta Mira
nang bawah Likia. [6] Nang kono ofisiré nemu kapal
sing teka sangka kuta Alèksandria. Kapalé arep
lunga nang negara Itali. Awaké déwé kabèh terus
diboyong nang kapal iki.
[7] Pirang-pirang dina awaké déwé kemampul,
kapalé sawangané ora maju blas. Karo rekasa
awaké déwé terus bisa tekan kuta Knidus. Jalaran
anginé gedé banget, awaké déwé kepeksa metu

kidulé pula Kréta, ngliwati panggonan sing
jenengé Salmuné. 8 Karo rekasa awaké déwé bisa
ngliwati kono lan entèk-entèké awaké déwé bisa
tekan panggonan sing jenengé Babakan Apik,
tyedek karo kuta Laséa.
9 Awaké déwé kepeksa lèrèn suwi nang
panggonan kono, awit mlaku terus nyamari
tenan, jalaran dina Pangapuran Gedé wis kliwat
lan saiki wayahé angin banter lan ombak gedé.
Mulané rasul Paulus terus ngomong ngéné
marang penggedéné kapalé: 10 “Bapak-bapak,
awaké déwé bakal katekan ombak gedé.
Kuwi ora namung nyamari kanggo kapalé lan
momotané, nanging uga kanggo uripé awaké
déwé.” 11 Nanging ofisiré malah pretyaya
marang kapitèné lan wongé sing nduwé kapalé
tenimbang pretyaya marang tembungé rasul
Paulus. 12 Babakan kapal kono pantyèn ora
kepénak kanggo lèrèn ing wayah adem lan angin
banter. Mulané wong sing nang kapal kono sing
okèh pada setuju nèk budal waé. Karepé bisa
tekan Féniks, sakwijiné babakan nang pula Kréta,
sing adepé ngidul-ngulon lan ngalor-ngulon, dadi
apik kanggo lèrèn suwéné wayah adem.

Keterak angin banter lan ombak gedé

13 Kadung ènèng angin teka sangka sebelah
kidul wong kabèh mikir nèk kuwi waktu sing

apik kanggo budal terus. Jangkaré diangkat lan
kapalé terus mlipir tyedek karo pinggiré pula
Kréta. 14 Lah kok terus dadakan waé ènèng angin
banter sangka daratan sing lumrahé diarani
angin “Lor Wétan”. 15 Kapalé katut karo anginé
lan jalaran kapalé wis ora kenèng dilakokké,
entèk-entèké diejarké waé bèn kintir. 16 Awaké
déwé terus kaaling-alingan nang sak kidulé pula
tyilik sing jenengé Kauda. Karo rekasa awaké
déwé bisa nyandak prauné tyilik. 17 Kuwi terus
diunggahké nang kapal terus ditalèni. Kapalé
déwé ya terus ditalèni mubeng. Jalaran wedi
nèk kapalé mengko kandas nang panggonan sing
tyetèk banyuné nang Sirté, mulané layaré terus
digulung lan kapalé dikintirké banyu. 18 Anginé
selot suwi selot banter, mulané ésuké momotané
kapal terus dibuwangi nang laut. 19 Esuké menèh
pirantiné kapal uga molai dibuwangi. 20 Embuh
sepira suwéné awaké déwé ora weruh srengéngé,
apa menèh lintang-lintang. Anginé lan ombaké
ora mandek-mandek. Entèk-entèké awaké déwé
wis ora nduwé pengarep-arep menèh nèk bakal
slamet.
21 Jalaran wong okèh wis suwi ora mangan, rasul
Paulus terus ngadek nang tengahé wong-wong,
terus ngomong: “Para sedulur, nèk mauné kowé
pada nggugu omongku lan ora lunga sangka pula
Kréta, mesti awaké déwé ora nemoni karusakan

lan kangèlan kaya ngéné iki. [22] Nanging saiki
kowé ya aja pada susah lan kuwatir, awit ora
ènèng siji waé sing bakal mati. Namung kapalé
sing bakal kelep. [23] Awit wingi mbengi Gustiku
sing tak sembah wis ngongkon mulékaté teka
nang nggonku. [24] Mulékaté ngomong ngéné
marang aku: ‘Paulus, kowé aja wedi. Awit kowé
bakal ngadek nang ngarepé ratu gedé nang Rum.
Lan jalaran sangka kowé, Gusti Allah ngétokké
kabetyikané lan ngekèki slamet marang wong
kabèh sing bareng karo kowé nang kapal.’
[25] Mulané para sedulur, sing kendel terus, awit
aku pretyaya nèk sembarang bakal mlaku kaya
sing wis diomong karo Gusti Allah marang
aku. [26] Awaké déwé mesti bakal kandas nang
sakwijiné pula.”

[27] Mbengi kaping patbelas, dongé awaké déwé
kintir nang mér Adria, kira-kira tengah wengi,
para matrus mikir nèk wis tyedek karo daratan.
[28] Terus pada ngukur jeruné banyuné nganggo
ukuran. Nang kono pada weruh nèk jeruné banyu
ènèng telung puluh nenem setengah mèter. Ora
suwi menèh terus nguntyalké watu ukurané
menèh, saiki jeruné pitulikur setengah mèter.
[29] Wong-wong mau pada wedi nèk kapalé nerak
watu, mulané terus pada ngedunké jangkar
papat sangka mburi lan pada ngarep-arep ndang
bisa padang. [30] Nanging karepé para matrus

mau arep ninggal kapalé. Prauné tyilik arep
diedunké nang banyu, nanging étok-étoké arep
ngedunké jangkar sing nang ngarep. [31] Rasul
Paulus terus ngomong ngéné marang ofisiré
lan para soldat: “Nèk matrus-matrus kuwi ora
nang kapal waé, kowé kabèh ora bakal slamet.”
[32] Mulané soldat-soldat mau terus ngetok taliné
prauné, prauné terus kejegur nang segara, terus
kintir.
[33] Kadung wis padang rasul Paulus nyuwun
wong-wong kabèh, supaya pada mangan. Rasul
Paulus ngomong ngéné: “Kowé wis patbelas dina
ngarep-arep supaya pada slamet, sampèk ora
mangan apa-apa. [34] Apiké saiki pada mangan
ndisik, awit kowé kudu kuwat, supaya ora mati.”
[35] Sakwisé ngono rasul Paulus terus njikuk roti,
terus nang ngarepé wong okèh dèkné ndonga
nyuwun berkah. Rotiné dityuwil-tyuwil terus
dipangan. [36] Wong-wong kabèh atiné krasa
kendel menèh terus pada gelem mangan setitik.
[37] Wong-wong sing nang kapal kono okèhé ènèng
wong rong atus pitung puluh nenem. [38] Sakwisé
kabèh pada mangan warek, wong-wong terus
pada mbuwang gandumé nang segara, supaya
kapalé tambah èntèng.

Kapalé kandas lan rusak

39 Kadung wis awan para matrus terus pada
weruh daratan, nanging ora ngerti endi. Kono
kuwi panggonan teluk, tegesé lauté mlebu nang
daratan setitik. Wong-wong mikir arep ngandaské
kapalé nang kono waé. 40 Taliné jangkar terus
dipedoti, jangkaré terus dibuwang nang segara,
semono uga taliné sing dienggo nalèni kemudiné.
Layaré prau terus arep dipasang, supaya anginé
bisa nyurung kapalé mau minggir. 41 Nanging
kapalé terus kandas nang panggonan sing tyetèk.
Kapalé sebelah ngarep terus ambles-bles, lah
sebelah mburi remuk diantemi ombak gedé
banget.
42 Lah saiki para soldat arep matèni wong
setrapan kabèh, supaya ora minggat ngelangi
nang daratan. 43 Nanging kumendané ora nglilani
rasul Paulus dipatèni, mulané soldat-soldat ya
dipenggak penging matèni setrapan-setrapané.
Kumendané terus mréntah wong-wong sing
bisa ngelangi kongkon pada njegur ndisik lan
ngelangi nang daratan. 44 Lah liya-liyané bèn
kintir tyekelan kayu apa petyah-petyahan kapal
sing kemambang. Mengkono kuwi kabèh bisa
tekan daratan kanti slamet.

Nang pula Malta

28 [1] Kadung awaké déwé tekan daratan
kanti slamet, awaké déwé ngerti nèk pula
kuwi pula Malta. [2] Wong-wong sing manggon
kono apik banget enggoné nampa awaké déwé.
Jalaran terus udan lan rasané adem wong-wong
terus nggawé bediyang. Awaké déwé terus diejèk
rono. [3] Rasul Paulus mèlu nglumpukké kayu-kayu
ditumpuk nang geniné. Lah kok terus ènèng ula
metu sangka kayu-kayu kuwi, jalaran kepanasen
geniné. Ulané terus nyokot tangané rasul Paulus.
[4] Kadung wong-wong kono mau weruh ulané
gumandul nang tangané rasul Paulus, terus pada
rasan-rasan marang sakpada-pada: “Wong kuwi
mesti tukang matèni wong, mulané senajan
ora mati nang laut kepriyé-priyé ya bakal mati.”
[5] Nanging rasul Paulus ngipatké ulané terus tiba
nang njero geni. Rasul Paulus ora krasa lara blas.
[6] Wong-wong mikiré tangané rasul Paulus bakal
abuh lan dèkné déwé bakal tiba mati. Nanging
kadung dientèni sampèk suwi weruh nèk rasul
Paulus ora kenèng apa-apa, wong-wong mau
terus mbalik pikirané, ngomong: “Wong kuwi
mesti gusti allah!”
[7] Ora adoh sangka kono ènèng kebon, sing
nduwé Publius, penggedéné pula kono. Publius
nampa awaké déwé apik lan awaké déwé dadi

dayohé nginep nang omahé telung dina suwéné.
8 Dongé awaké déwé nang kono bapaké Publius
lara panas lan lara weteng. Rasul Paulus terus
mlebu nang kamaré wongé terus numpangi
tangan ndongakké. Wongé sakwat mari.
9 Wong-wong terus krungu bab lelakon kuwi,
mulané wong-wong nang pula kono pada nggawa
sing lara kabèh nang nggoné rasul Paulus. Kabèh
terus mari. 10 Wong-wong terus pada ngekèki
kado pirang-pirang marang awaké déwé lan
dongé awaké déwé arep budal menèh, awaké
déwé disangoni sembarang sing dibutuhké karo
awaké déwé.

Sangka pula Malta budal nang kuta Rum

11 Sakwisé telung sasi nang pula kono, awaké
déwé terus numpak kapal sing teka sangka
kuta Alèksandria, kapal sing endas-endasané
gambaré déwa kembar sing jenengé Kastor lan
Polus. Kapal kuwi nang kono sak suwéné wayah
adem. 12 Awaké déwé terus mandek nang kuta
Serakus lan mampir telung dina nang kono.
13 Sangka kono awaké déwé terus budal nang
kuta Régium. Esuké terus ènèng angin banter
sangka kidul, mulané let rong dina awaké déwé
terus tekan kuta Putioli. 14 Nang kuta kono awaké
déwé kepetuk karo sedulur-sedulur Kristen.
Awaké déwé terus dikongkon nginep sampèk

seminggu nang kono. Sangka kono awaké déwé
budal nang kuta Rum. 15 Nang kuta Rum kono
sedulur-sedulur Kristen krungu nèk awaké déwé
teka. Wong-wong pada metuk awaké déwé nang
Pasar Apius lan uga nang Trés Taberné. Kadung
rasul Paulus kepetuk karo sedulur-sedulur mau,
dèkné terus maturkesuwun marang Gusti Allah
lan nampa kekuwatan anyar.

Nang kuta Rum

16 Nang kuta Rum rasul Paulus éntuk manggon
déwé, dijaga soldat siji.
17 Sakwisé kliwat telung dina rasul Paulus terus
ngundang para pengarepé wong Ju sing manggon
nang kono. Kadung wong-wong wis ngumpul,
rasul Paulus terus ngomong ngéné: “Para sedulur,
senajan aku ora nduwé salah apa-apa marang
bangsané awaké déwé lan aku ya blas ora nerak
adat tata-tyara tinggalané mbah-mbahané awaké
déwé, nanging aku meksa dityekel nang kuta
Yérusalèm lan dipasrahké marang wong Rum.
18 Sakwisé wong Rum nakon-nakoni prekarané
lan ora nemu apa-apa sing bisa marakké aku
nampa setrapan pati, aku terus arep dietyulké.
19 Nanging wong-wong Ju nang kana ora trima
nèk aku dietokké, mulané aku terus kepeksa
nggawa prekara iki nang kruton gedé, krutoné
ratuné nang Rum. Aku déwé ora bakal nggawa

kelahan apa-apa bab bangsaku. [20] Ya iku jalarané
enggonku ngumpulké kowé kabèh nang kéné,
supaya aku bisa ngomongi kowé bab iki. Aku
diranté iki jalaran aku pretyaya marang sing
diarep-arep karo bangsa Israèl.”
[21] Wong-wong Ju mau terus semaur: “Awaké
déwé ora nampa layang apa-apa sangka Yudéa
bab kowé. Uga ora ènèng wong sapa-sapa sangka
kana sing dikongkon nggawa kabar mbréné bab
bener-oraé. [22] Nanging awaké déwé kepéngin
krungu pinemumu bab piwulang sing anyar iki,
awit awaké déwé ngerti nèk nang endi-endi
piwulang iki dimungsuh.”
[23] Wong-wong terus pada nggawé kangsènan
karo rasul Paulus lan kadung wis tekan dinané
wong-wong mau teka nang omahé rasul Paulus,
nanging saiki wongé okèhé ngungkuli sing
ndisik. Wiwit ésuk tekané soré rasul Paulus
nyritakké lan ndunung-ndunungké bab Kratoné
Gusti Allah. Nganggo ayat-ayat sangka kitabé
nabi Moses lan kitab-kitabé para nabi, rasul
Paulus ndunung-ndunungké marang wong-wong
kuwi, supaya pada pretyaya marang Gusti
Yésus. [24] Pantyèn ya ènèng sing pretyaya lan
ngakoni nèk sing diwulangké karo rasul Paulus
kuwi bener, nanging uga ènèng sing ora gelem
pretyaya. [25] Wong-wong terus mulih sangka
kono karo èngkèl-èngkèlan. Kuwi sakwisé rasul

Paulus ngomong ngéné: “Pantyèn tyotyok banget
tembungé Roh Sutyi sing dietokké karo nabi
Yésaya marang para mbah-mbahané awaké
déwé. 26 Tembung kuwi uniné ngéné:
‘Kana bangsa iki diparani
lan diomongi
nèk bakal ngrungokké,
nanging ora dunung,
bakal ndeleng,
nanging ora weruh.
27 Awit pikirané wong-wong kuwi ketul,
kupingé wis disumpeli
dadi budek
lan mripaté dieremké
dadi lamur.
Semunggoné ora ngono,
mesti mripaté bisa weruh
lan kupingé bisa krungu
lan pikirané bisa ngerti,
mesti terus pada mara
nang nggonku
lan tak waraské!’”
28 Rasul Paulus terus ngomong menèh: “Para
sedulur, pada ngertia nèk kabar keslametan
sangka Gusti Allah iki saiki digelarké marang
wong-wong sing dudu Ju lan wong-wong kuwi
pada gelem ngrungokké.” 29 Sakwisé rasul Paulus

ngomong ngono kuwi, wong-wong Ju terus pada
lunga karo èngkèl-èngkèlan.
30 Rong taun suwéné rasul Paulus manggon
nang kuta Rum kono, nang omah séwan. Sapa
waé sing tilik dèkné nang kono ya ditampa apik.
31 Rasul Paulus ngabarké bab Kratoné Gusti Allah
lan mulang bab Gusti Yésus Kristus karo kendel
lan ora ènèng wong sing ngalang-alangi dèkné.

LAYANGÉ RASUL PAULUS MARANG PASAMUAN NANG KUTA

RUM

Pembukakan lan pamuji slamet

1 [1] Para sedulurku kabèh nang kuta Rum, iki
layang sangka nggonku, Paulus. Gusti Allah
pantyèn trésna tenan marang kowé kabèh lan
manggil kowé, supaya dadi umaté.
Muga-muga Gusti Allah Bapaké awaké déwé
lan Gusti Yésus Kristus ngebeki uripmu karo
kabetyikané lan katentremané.
Aku nulis layang iki marang kowé, jalaran
Gusti Yésus, Kongkonané Gusti Allah, wis miji
aku dadi peladèné. Aku kudu dadi rasulé Gusti
Yésus nggelarké kabar kabungahan sangka
Gusti Allah marang kabèh manungsa. Ing jaman
mbiyèn Gusti Allah wis ngomongké bab kabar
kabungahan iki liwat para nabi lan ya wis ketulis
nang Kitab. Kabar kabungahan iki ngomongké
bab Gustiné awaké déwé Yésus Kristus, Anaké
Gusti Allah. Sak tyara manungsa Dèkné dadi
turunané ratu Daved. Lan jalaran Gusti Yésus
uripé sutyi sak kabèhé, mulané sakwisé Dèkné
tangi sangka pati, Gusti Allah ngekèki pangwasa

gedé marang Anaké, supaya ngwasani kratoné.
Aku saiki dadi wakilé Gusti Yésus. Gusti Allah
pantyèn ngekèki penggawéan iki marang aku,
awit Gusti Yésus déwé sing ngomongi aku.
Aku kudu ngomongi kabèh bangsa sing dudu
Ju, supaya pada pretyaya lan pada manut
marang Kristus. Kuwi pantyèn Kristus déwé sing
ngongkon aku. Lan kowé sing manggon nang kuta
Rum, kowé mbarang kudu tak omongi nèk Gusti
Yésus Kristus manggil kowé supaya dadi anaké.
2 (1:1) 3 (1:1) 4 (1:1) 5 (1:1) 6 (1:1) 7 (1:1)

Rasul Paulus kepéngin niliki sedulur-sedulur nang kuta Rum

8 Para sedulur, aku pantyèn maturkesuwun
marang Gusti Allah enggoné Gusti Yésus Kristus
nyambutgawé ing uripmu. Awit nang endi waé
wong-wong pada ngomongké bab pengandelmu.
9 Aku ora goroh para sedulur, Gusti Allah dadi
seksiku. Dèkné sing tak sembah lan tak labuhi sak
atiku, awit aku nggelarké kabar kabungahan bab
Anaké. Gusti Allah déwé ngerti nèk aku ora tau
lali ndongakké kowé kabèh. 10 Aku pantyèn ajek
ndonga, supaya Gusti Allah ngekèki kelunggaran
marang aku ndang bisa niliki kowé, awit aku jan
kepéngin tenan kepetuk karo kowé. Menawa
aku bisa ngedum berkah kasukman marang
kowé lan menawa aku bisa nambah-nambahi

pengandelmu marang Gusti. [11] (1:10) [12] Tegesé
para sedulur, aku pretyaya nèk awaké déwé
bisa mbangun pengandelé sakpada-pada,
aku kebangun sangka pengandelmu lan kowé
kebangun sangka pengandelku.
[13] Tenan para sedulur, kowé kudu ngerti nèk
jalaran sangka kuwi wis ping pira waé aku wis
arep budal nang nggonmu, nanging tekané saiki
alangané wis ènèng waé, dadiné durung bisa
keturutan. Karepku para sedulur, kaya enggonku
nggelarké pituturé Gusti nang tengahé bangsa
liya-liyané, semono uga aku bisa nyambutgawé
lan ngetokké woh nang tengahmu. [14] Aku iki
rumangsa nduwèni penjawab marang kabèh
bangsa, mulané aku kudu nggelarké pituturé
Gusti marang wong sing ngomong Grik sing
manggon nang kuta, uga marang wong sing ora
ngomong Grik sing manggon nang kebonan,
marang wong sing sekolah lan uga marang wong
sing ora sekolah. [15] Yakuwi jalarané aku kepéngin
ndang teka nang nggonmu nang kuta Rum,
supaya aku bisa nggelarké pituturé Gusti nang
kono.

Pangwasané kabar kabungahané Gusti Yésus Kristus

[16] Awit para sedulur, aku blas ora isin nggelarké
kabar kabungahan bab Gusti Yésus Kristus, jalaran

kabar kabungahan iki gedé banget kwasané.
Ya kabar kabungahan iki sing dikanggokké karo
Gusti Allah kanggo nylametké kabèh wong sing
pretyaya, nomer siji kanggo bangsa Ju, nanging
uga kanggo bangsa liya-liyané. 17 Kenèng apa aku
kok ngomong ngono para sedulur? Awit kabar
kabungahan iki ndunungké marang awaké déwé,
nèk kawit mbiyèné manungsa bisané ketampa
karo Gusti Allah namung nèk gelem pretyaya lan
njagakké marang Dèkné. Wujuté ya wis ketulis
nang Kitab uniné ngéné: “Wong sing wis ketampa
karo Gusti Allah uripé kudu njagakké marang
Gusti Allah.”

Salahé manungsa

18 Para sedulur, aku kuwi mau ngomong nèk
Gusti Allah nylametké wong sing pretyaya
marang Dèkné. Kenèng apa kuwi kok penting
banget? Iki penting banget, jalaran awaké déwé
kudu ngerti nèk Gusti Allah nesu tenan marang
manungsa. Gusti Allah bakal nyetrap kabèh wong
sing ora ngajèni marang Dèkné lan sing nggawé
ala marang liyané. Wong sing nglakoni ala kuwi
sakjané namung ngalang-alangi wong liyané,
marakké liyané ora bisa mangertèni Gusti Allah
kaya sak wujuté. 19 Para sedulur, sakjané kabèh
wong bisa mangertèni bab Gusti Allah kaya sak
mestiné, awit Gusti Allah déwé wis nduduhké

lan ndunungké marang manungsa. [20] Wujuté
kawit mbiyèn-mbiyèné, dongé Gusti Allah
nggawé langit lan bumi, semunggoné manungsa
gelem nyawang lan mikir bab sembarang sing
digawé karo Gusti Allah, mesti barang loro iki
manungsa bisa dunung, yakuwi, nèk Gusti Allah
langgeng pangwasané lan nèk Dèkné wujut
Gusti Allah tenan. Dadiné manungsa ora nduwé
jalaran kanggo nutupi salahé. [21] Karomenèh para
sedulur, senajan manungsa ngerti nèk Gusti
Allah kuwi langgeng kwasané, nanging ora pada
gelem memuji lan maturkesuwun marang Dèkné.
Malah pada mblarah ora nggenah pikirané,
marakké pada bingung karepé, awit peteng atiné.
[22] Rumangsané wong ngerti, nanging malah
mundak bodo. [23] Mulané ora pada nyembah
Gusti Allah sing langgeng, nanging malah pada
nyembah retya-retya sing rupa manungsa sing
mati, apa manuk, apa kéwan sing sikilé papat,
apa kéwan sing mbrangkang.
[24] Lan jalaran manungsa mundak bodo lan
pada nglakoni sing ora nggenah ngono, mulané
terus pada dipasrahké marang pangwasané
kesenengan rusu karo Gusti Allah. Dadiné pada
nglakoni sing ora pantes karo awaké sakpada-
pada. [25] Wong-wong kuwi nggugu barang sing
goroh, barang sing bener bab Gusti Allah malah
ora pada gelem pretyaya. Mulané terus nyembah

lan ngajèni marang barang-barang gawéané
Gusti Allah, ora nyembah marang Gusti Allah
déwé, sing nggawé sembarang lan sing kudu
dipuji slawasé. Amèn.
26 Para sedulur, jalaran sangka klakuan sing
kaya ngono kuwi, manungsa dietyulké karo Gusti
Allah, supaya pada nuruti kesenengané daging
sing ora pantes. Mulané sing wédok-wédok
ora pada nglakoni sing lumrah menèh, nanging
sing ora lumrah. Ora pada nggolèk gandèngan
karo wong lanang, nanging wong wédok malah
gandèngan karo wong wédok. 27 Semono uga
sing lanang-lanang. Ora gandèngan karo wong
wédok menèh kaya sak lumrahé, ora, nanging
wong lanang malah ketarik atiné karo tunggal
wong lanang lan pada nglakoni sing ora pantes.
Mulané ya pada nampa upah sing tyotyok karo
klakuané.
28 Lan menèh para sedulur, jalaran wong-wong
kuwi blas ora merlokké supaya bisa kenal
marang Gusti Allah, mulané ya diejarké karo
Gusti Allah, bèn pada nuruti angen-angené
sing mblarah-mblarah ora nggenah. Mulané ya
pada nglakoni sembarang sing ora apik. 29 Atiné
wis kebek karo angen-angen sing ora bener,
karo barang ala, laku bédang lan hawa srakah.
Seneng nggawé ala, seneng sengit, mematèni
lan tukaran. Seneng ngapusi liyané lan seneng

nggawé larané ati liyané. Seneng nyatur lan
ngundat-undat liyané. Pada sengit marang Gusti
Allah, sombong, gemunggung lan kurang-ajar.
Nèk arep nggawé ala akalé wis ènèng waé. Karo
wong tuwa wis ora ngajèni blas. [30] (1:29) [31] Ora
nduwèni kadunungan lan ora kenèng dijagakké.
Ora nduwé seneng karo seduluré déwé lan ora
nduwé melas blas karo liyané. [32] Wong-wong
kuwi sakjané ngerti nèk Gusti Allah ngupahi pati
marang wong sing nglakoni kaya ngono kuwi,
nanging ora pada wedi blas, malah pada ngelem
liyané sing nglakoni kaya ngono.

Gusti Allah nyetrap sak beneré

2 [1] Para sedulur, kowé mesti setuju nèk Gusti
Allah nyetrap wong sing nglakoni ala kuwi.
Menawa kowé mikir nèk kowé déwé ora nglakoni
kaya ngono. Saiki aku ngomong marang kowé
kabèh sing pada mikir ngono kuwi: Gusti Allah uga
bakal nyetrap kowé. Awit nèk kowé mbenerké
Gusti Allah nèk Dèkné nyetrap wong liyané, kowé
uga mbenerké Gusti Allah nèk Dèkné nyetrap
awakmu déwé. Awit kowé sing pada nyalahké
liyané, kowé déwé uga nglakoni prekara-prekara
sing ala kuwi. [2] Para sedulur, awaké déwé ngerti
nèk Gusti Allah nyetrap wong sing nglakoni ala
kuwi miturut sak beneré. [3] Mulané aja mikir nèk
kowé bisa nglungani setrapané Gusti Allah, kowé

kuwi sing pada nyalahké liyané, nanging kowé
déwé nglakoni ala. [4] Apa kowé malah ora kudu
bungah nèk Gusti Allah ngétokké katrésnané,
kesabarané lan kawelasané marang kowé. Apa
kowé ora dunung nèk Gusti Allah durung nyetrap
kowé, jalaran Dèkné ngentèni, supaya kowé pada
ngrumangsani salahmu lan ninggal klakuan sing
ala. [5] Nanging para sedulur, kowé malah pada
ndablek lan ora gelem malih klakuané. Kowé
malah pada nambahi nesuné Gusti Allah lan
nggedèkké setrapanmu mbésuk nèk Gusti Allah
bakal ngrutu kabèh wong kaya sak beneré. [6] Awit
Gusti Allah bakal ngrutu kabèh wong miturut
sing dilakoni déwé-déwé. [7] Tegesé, wong sing
temen nglakoni sing betyik, jalaran kepéngin
disenengi lan dielem karo Gusti Allah lan jalaran
kepéngin nduwé urip sing ora ènèng matiné,
wong sing kaya ngono kuwi bakal dikèki urip
langgeng karo Gusti Allah. [8] Nanging wong sing
srakah lan ora perduli marang liyané, wong sing
ora gelem nggugu marang pitutur sing bener bab
Gusti Allah, nanging malah pada seneng nggawé
ala marang liyané, wong kaya ngono kuwi bakal
nampa setrapan sing nggilani sangka Gusti Allah.
[9] Sapa wongé sing nglakoni sing ala kaya ngono
kuwi, ngertia nèk bakal ngrasakké kangèlan lan
kasangsaran, ora dadi sebab wong Ju apa wong
bangsa liyané. [10] Nanging sapa sing nglakoni

sing betyik, Gusti Allah bakal seneng lan ngelem
marang wong kuwi lan bakal dikèki katentreman,
uga ora dadi sebab wong Ju apa wong bangsa
liya. [11] Awit para sedulur, mbésuk nèk Gusti Allah
ngrutu manungsa, Dèkné ora bakal pilih-sih.
[12] Para sedulur, saiki arep tak dunungké
menèh kenèng apa Gusti Allah kok bakal ngrutu
manungsa miturut sing dilakoni déwé-déwé.
Awit, bener wong sing dudu bangsa Ju ora
ngerti marang wèt-wèté Gusti Allah sing tekané
liwat nabi Moses, nanging nèk wong-wong kuwi
nglakoni ala ya bakal disetrap tanpa nganggokké
wèté nabi Moses. Lah wong bangsa Ju sing ngerti
wèt-wèté nabi Moses, nèk wongé nglakoni ala
ya bakal disetrap miturut wèt-wèté nabi Moses.
[13] Dadiné para sedulur, wong sing ditampa karo
Gusti Allah kuwi ora wong sing namung ngerti
marang wèté Gusti Allah liwat nabi Moses, ora,
nanging wong sing nglakoni apa sing diwulangké
ing wèt-wèté nabi Moses. [14] Awit bener wong
sing dudu bangsa Ju ora nduwèni lan ora ngerti
marang pitutur sing diwulangké ing wèt-wèté
nabi Moses, nanging nèk wongé ing atiné
nduwèni kadunungan lan wongé nglakoni sing
betyik, wujuté wongé ya nglakoni wèt-wèté
nabi Moses, awit ing atiné wongé nduwèni
kadunungan bab ala lan betyik. [15] Klakuané
wongé kuwi nduduhké nèk apa sing diwulangké

ing wèt-wèté nabi Moses wis ketulis ing atiné.
Dadiné swarané atiné wongé sing ngrutu
wongé. Nèk wongé nggawé betyik, swarané
atiné sing mbenerké, nèk nggawé ala, swarané
atiné ya nyalahké. 16 Para sedulur, manut kabar
kabungahan sing tak gelarké, ya kaya ngono kuwi
mbésuk bakalé ing dinané nèk Gusti Allah bakal
ngongkon Gusti Yésus Kristus ngrutu manungsa.
Dèkné ngerti angen-angené manungsa, semono
uga sembarang sing didelikké ing atiné.

Wong Ju lan wèt-wèté nabi Moses

17 Para sedulur, lah saiki kowé déwé kepriyé.
Kowé bungah nèk kowé wong Ju, awit kowé
nduwé wèt-wèté nabi Moses. Kowé nduwèni
rumangsa nèk Gusti Allah miji kowé, ora bangsa
liyané. 18 Kowé rumangsa ngerti kekarepané
Gusti Allah lan sangka wèt-wèté nabi Moses
kowé bisa mangertèni apa sing apik déwé.
19 Kowé nganggep dadi penuntuné sing lamur,
dadi pepadangé sing nang pepeteng. 20 Kowé uga
rumangsa bisa mbenerké sing klèru pikirané lan
rumangsa dadi guruné anak-anak. Pantyèn, kowé
bungah nèk kowé nduwé wèt-wèté nabi Moses,
wèt-wèt sing ngekèki sak ènèngé kaweruh lan sak
ènèngé pitutur sing bener marang kowé. 21 Kowé
pada mulangi wong liya, lah kenèng apa kowé
kok ora mulangi awakmu déwé? Kowé ngomong:

“Aja nyolong,” lah kenèng apa kowé déwé kok
nyolong? 22 Kowé mulangi: “Aja laku bédang,”
lah kenèng apa kowé déwé kok laku bédang?
Jaréné kowé sengit marang brahala, lah kenèng
apa kowé kok nyolongi sangka omah-omahé
sembahan brahala? 23 Kowé sombong, jalaran
kowé nduwèni rumangsa nèk kowé sing dipasrahi
wèt-wèté Gusti Allah, nanging kowé déwé pada
mirang-mirangké Gusti Allah, jalaran kowé pada
nerak wèt-wèt kuwi. 24 Wujuté ya wis ketulis
nang Kitab sing uniné ngéné: “Jalaran sangka
klakuanmu jenengé Gusti Allah kewirang-wirang
nang tengahé bangsa sing dudu Ju.”
25 Para sedulur, aku kepéngin ndunungké kowé
bab iki: enggonmu pada nglakoni sunat kuwi
namung ènèng ajiné, nèk kowé uga pada netepi
wèt-wèté nabi Moses. Tegesé, nèk kowé ora
netepi wèt-wèt kuwi, enggonmu nglakoni sunat
kuwi ora kanggo gawé. 26 Nanging, senajana
wong sing dudu Ju ora nglakoni sunat, namung
nglakoni apa sing diwulangké ing wèt-wèt mau,
lah kuwi kanggo Gusti Allah dadi kaya wong sing
nglakoni sunat. 27 Dadiné, wong sing dudu Ju
sing ora sunat malah bakal nyalahké kowé sing
pada sunat, jalaran kowé pada nerak wèt-wèté
nabi Moses. Awit wong-wong kuwi senajan ora
sunat, nanging malah pada nglakoni kekarepané
Gusti Allah kaya sing ketulis ing wèt-wèté nabi

Moses. [28] Tyekaké rembuk para sedulur, sapa ta
sing kenèng diarani wong Ju tenan. Lan sapa ta
sing tenan kenèng diarani wong nglakoni sunat?
Ora wong Ju sing sangka lairané lan ora wong
sing sunat kulité, ora. [29] Wong Ju sing tenan kuwi
wong sing dadi wong Ju ing atiné, wong sing
nuruti kekarepané Gusti Allah. Lan wong sing
sunat tenan kuwi ya wong sing sunat ing atiné,
sing disunati karo Roh Sutyi, ora wong sing sunat
manut tulisané wèté nabi Moses. Dadiné ya
wong sing dadi wong Ju ing atiné lan wong sing
sunat ing atiné sing nampa pengaleman sangka
Gusti Allah déwé, ora sangka manungsa.

3 [1] Tibaké para sedulur, apa ya ènèng gunané
dadi wong Ju nèk dipadakké karo bangsa
liya-liyané lan nglakoni sunat iku apa ya ènèng
perluné? [2] Miturut pinemuku para sedulur,
gunané okèh banget. Sing penting déwé ya iki:
Gusti Allah masrahké pituturé marang bangsa
Ju. [3] Lah nanging terus kepriyé? Wujuté ènèng
wong Ju sing senajan nduwèni pituturé Gusti
Allah, nanging meksa ora manut marang pitutur
kuwi. Apa kuwi ora tandané nèk Gusti Allah ora
kenèng dijagakké. [4] Blas ora para sedulur, awit
Gusti Allah kuwi kenèng dijagakké terus, senajan
manungsa goroh bab Gusti Allah. Wujuté nang
Kitab ya ènèng tulisan sing uniné ngéné:

“Dadiné ketara Gusti,

nèk tembungmu kabèh bener
lan senajana Kowé disalahké kepriyé waé,
bakal ketitik
nèk Kowé bener terus.”
5 Dadiné apa ya ora bener nèk jalaran sangka
klakuané wong Ju sing ora temen, malah bisa
ketara banget nèk Gusti Allah temen terus? Apa
Gusti Allah ora klèru nèk Dèkné nyetrap awaké
déwé? (Aku iki sakjané namung niru omongané
wong-wong.) 6 Blas ora para sedulur, Gusti Allah
ora klèru! Lah semunggoné Dèkné klèru, kepriyé
Dèkné bisané ngrutu manungsa?
7 Lan menèh para sedulur, semunggoné beneré
Gusti Allah kétoké sangka gorohku, lah kenèng
apa gorohku kok disalahké? Kenèng apa aku
kok dianggep wong dosa? 8 Nèk pantyèn ngono
tenan, awaké déwé luwung ngomong ngéné
waé: “Hayuk pada nglakoni ala waé, supaya
sing apik bisa metu.” Pantyèn aku iki diarani
karo wong-wong, jaréné aku mulangi pitutur
sing kaya ngono lan aku jan isin tenan. Nanging
pada ngertia para sedulur, Gusti Allah bakal
nyetrap wong-wong kuwi kaya sak mestiné, ya
wong-wong kuwi sing pada nglakoni dosa, mikiré
supaya kabetyikané Gusti Allah bisa kétok.

Wong kabèh dosa

9 Para sedulur, apa aku iki ngomong nèk awaké
déwé iki wong Ju sing apik déwé, ngungkuli
bangsa liya-liyané? Blas ora! Aku malah wis
ndunungké nèk wong Ju kuwi tunggalé waé karo
wong sing dudu Ju, kabèh wis dikwasani dosa.
10 Bab iki nang Kitab wis ketulis ngéné:
"Ora ènèng wong siji waé sing bener.
11 Ora ènèng sing ngerti
apa kepéngin ngerti
marang kekarepané Gusti Allah.
12 Kabèh wis pada ninggal Gusti Allah
lan ora kanggo gawé apa-apa.
Ora ènèng siji waé
sing nggawé kabetyikan.
Siji waé ora.
13 Telaké kaya kuburan menga
lan ilaté pinteré éram-éram
nèk ngapusi wong.
Lambéné kaya ènèng ratyuné,
karo tembungé pada ngembrukké
lan ngrusak uripé liyané.
14 Tyangkemé kebek karo tembung ala,
seneng mujèkké alangan marang liyané.
15 Gampang nèk ndadèkké sangsarané
lan matèni wong liyané.
16 Nang endi waé sing ditekani

mesti ninggal tipak karusakan
lan kasangsaran.
[17] Urip katentreman
ora pada ngerti blas.
[18] Marang Gusti Allah
wong-wong iki
jan ora nduwé wedi blas.”
[19] Para sedulur, saiki awaké déwé dunung nèk sembarang sing diomong ing wèt-wèté nabi Moses kuwi ya kanggo wong-wong sing pada nduwèni wèt-wèt kuwi, ya awaké déwé iki wong Ju. Dadiné ora ènèng sing bisa nglakoni ala terus ngomong nèk ora ngerti nèk sing dilakoni kuwi ora apik. Mengkono kuwi dadiné ènèng beneré nèk kabèh wong sak jagat, tegesé wong Ju lan sing dudu Ju, kudu asok penjawab marang Gusti Allah. [20] Wong urip ora ènèng siji waé bisa ketampa Gusti Allah jalaran nglakoni wèt-wèté nabi Moses. Nanging wèt-wèt kuwi namung kanggo nduduhké nèk manungsa wis nglakoni dosa.

Gusti Allah gelem nampa manungsa

[21] Nanging saiki Gusti Allah wis nggawé dalan liyané kanggo awaké déwé, dalan sing marakké awaké déwé bisa ketampa Dèkné. Iki ora lantaran netepi wèt-wèté nabi Moses, ora, nanging lantaran dalan sing anyar, senajan mbiyèn nabi

Moses lan nabi liya-liyané ya wis ngomongké bab
dalan iki. [22] Saiki awaké déwé bisané dianggep
bener lan ketampa karo Gusti Allah ya namung
nèk awaké déwé pretyaya marang Gusti Yésus
Kristus. Kabèh wong bisa nampa keslametan,
nèk gelem pretyaya marang Gusti Yésus Kristus,
awit Gusti Allah ora mbédak-mbédakké, ora dadi
sebab wong Ju apa bangsa liya. [23] Kenèng apa
aku kok bisa ngomong ngono para sedulur. Awit
kabèh wong wis tiba ing dosa lan jalaran kabèh
namung nuruti karepé déwé, Gusti Allah blas ora
kétok apiké sangka uripé manungsa. [24] Nanging
Gusti Allah meksa gelem nganggep manungsa
bener lan gelem nampa manungsa, nèk gelem
pretyaya marang Gusti Yésus Kristus, sing wis
nebus dosané manungsa. Mengkono kuwi Gusti
Allah ngujutké kawelasané lan kabetyikané
marang manungsa, sing sakjané kudu disetrap.
[25] Nanging Gusti Allah wis ngongkon Gusti
Yésus Kristus nglakoni pati, nyangga setrapané
manungsa, supaya manungsa bisa diluwari
sangka nesuné Gusti Allah lan bisa nampa
pangapura sangka Gusti Allah. Getihé Gusti Yésus
Kristus tumètès dongé Dèkné mati lan sapa
sing pretyaya nèk getih tumètès kuwi kanggo
nglabuhi manungsa, wong kuwi mesti bakal
nampa pangapura lan bisa nitèni nèk Gusti Allah
nindakké sing bener. Awit ing jaman sing wis

kliwat Gusti Allah ora nyetrap manungsa, jalaran
Dèkné kepéngin ngétokké kesabarané. [26] Nanging
saiki wis tekan wantyiné Dèkné nyetrap kabèh
manungsa, jalaran sangka dosané, tegesé, uga
manungsa sing ing jaman sing wis kliwat disabari.
Saiki bisa kétok nèk Dèkné nindakké sing bener.
Lan Dèkné uga nampa kabèh wong sing pretyaya
marang Gusti Yésus, dianggep bener.
[27] Dadiné para sedulur, apa sing arep dienggo
pamèran karo awaké déwé? Blas ora ènèng.
Lah apa sing marakké manungsa bisa ketampa
karo Gusti Allah? Apa jalaran sangka nglakoni
wèt-wèté nabi Moses? Ora, nanging manungsa
bisané dianggep bener lan ketampa karo Gusti
Allah namung jalaran sangka pretyaya. [28] Dadiné
tyekaké rembuk para sedulur, manungsa bisané
ketampa karo Gusti Allah namung jalaran sangka
pretyaya marang Gusti Yésus Kristus, ora jalaran
sangka netepi wèt-wèté nabi Moses. [29] Apa Gusti
Allah kuwi namung Gusti Allahé wong Ju? Apa
dudu Gusti Allahé bangsa liya uga? Mesti ya
ta! [30] Awit para sedulur, Gusti Allah wujuté ya
namung siji. Dèkné nampa manungsa namung
lantaran pretyaya marang Gusti Yésus Kristus,
wong Ju lan wong sing dudu Ju tunggalé waé.
[31] Lah menawa kowé terus ngomong: tibaké
wèt-wèté nabi Moses wis ora dikanggokké
menèh? Ora ngono. Nèk awaké déwé pretyaya

marang Gusti Yésus Kristus, awaké déwé malah
netepi wèt-wèt kuwi.

Bapa Abraham ketampa jalaran sangka pengandelé

4 1 Para sedulur, saiki awaké déwé wis ngerti
nèk Gusti Allah nampa manungsa jalaran
sangka pengandelé, ora jalaran sangka enggoné
netepi wèt-wèt lan pernatan. Lah kepriyé ya karo
Bapa Abraham, mbah-mbahané awaké déwé?
2 Semunggoné Bapa Abraham ketampa karo
Gusti Allah jalaran sangka prekara-prekara sing
ditindakké dèkné, ya ènèng beneré dèkné nduwé
jalaran kanggo pamèr. Nanging dèkné ora bisa
mamèrké apa-apa marang Gusti Allah. 3 Wujuté
nang Kitab wis ketulis ngéné: “Abraham pretyaya
marang Gusti Allah lan jalaran sangka pretyaya,
Abraham ditampa karo Gusti Allah, dadi wong
sing nglakoni kekarepané Gusti Allah.” 4 Wong
sing nyambutgawé ya wis sak mestiné nèk nampa
bayaran, iku upahé enggoné nyambutgawé,
dudu pawèh. 5 Lah wong sing ora njagakké
penggawéané, nanging namung njagakké
kawelasané Gusti Allah sing nampa kabèh wong
sing pretyaya, wong kuwi ya ketampa tenan, awit
wongé pretyaya marang Gusti Allah. 6 Ratu Daved
ya wis tau ngomongké bab prekara iki lan dèkné
mèlu bungah karo wong sing ketampa karo Gusti

Allah, ora jalaran penggawéan sing ditindakké
karo wong kuwi. 7 Ratu Daved malah ngomong
ngéné:
“Gedé tenan bungahmu,
wong sing dingapura klèruné
karo Gusti Allah.
8 Gedé tenan bungahmu,
nèk Gusti Allah
ora ngitung salahmu!”
9 Para sedulur, sing dielem karo ratu Daved iki
apa namung wong sing nglakoni sunat apa uga
wong sing ora nglakoni sunat? Awaké déwé mau
wis ngomong nèk nang Kitab wis ketulis nèk Bapa
Abraham ketampa karo Gusti Allah, jalaran dèkné
pretyaya. 10 Lah Bapa Abraham enggoné ketampa
Gusti Allah kuwi kapan. Apa dèkné ketampa
sakdurungé nglakoni sunat apa sakwisé nglakoni
sunat? 11 Wujuté ya sakdurungé dèkné nglakoni
sunat ta, ora sakwisé. Awit sakdurungé Bapa
Abraham nglakoni sunat, dèkné wis ketampa
karo Gusti Allah. Sunat kuwi namung tandané
nèk Bapa Abraham wis ketampa karo Gusti Allah,
jalaran dèkné pretyaya. Tyekaké rembuk para
sedulur, Bapa Abraham pretyaya marang Gusti
Allah lan jalaran dèkné pretyaya dèkné ditampa
karo Gusti Allah lan tandané nèk dèkné ditampa
Gusti Allah dèkné nglakoni sunat. Mengkono
kuwi kabèh wong sing pretyaya dianggep dadi

turunané Bapa Abraham karo Gusti Allah,
senajan wong-wong kuwi ora nglakoni sunat.
12 Lah wong Ju kabèh sing nglakoni sunat kuwi
ora dadi turunané Bapa Abraham jalaran nglakoni
sunat, nanging jalaran pretyaya marang Gusti
Allah, kaya enggoné Bapa Abraham pretyaya
marang Gusti Allah, sakdurungé nglakoni sunat.

Bapa Abraham nampa prejanjian jalaran pretyaya

13 Para sedulur, Gusti Allah wis janji marang
Bapa Abraham lan para turunané nèk bakal
dikèki jagat iki. Lah Gusti Allah enggoné ngekèki
prejanjian iki ora jalaran Bapa Abraham netepi
wèt-wèté nabi Moses, ora, nanging jalaran
dèkné pretyaya marang Gusti Allah lan jalaran
sangka pretyaya kuwi dèkné bisa ketampa karo
Gusti Allah. 14 Semunggoné Gusti Allah ngekèki
prejanjiané namung marang wong sing pada
netepi wèt-wèté nabi Moses, tibaké manungsa
ora usah pretyaya marang Gusti Allah lan semono
uga prejanjiané Gusti Allah ora ènèng ajiné.
15 Para sedulur, jalaran manungsa kepéngin
ketampa Gusti Allah lantaran netepi wèt-wèté
nabi Moses, éntuk-éntuké namung setrapan
sangka Gusti Allah, awit manungsa pada nerak
wèt-wèt kuwi. Dadiné nèk wèt-wèt kuwi ora
ènèng ya ora ènèng sing diterak.

16 Mulané para sedulur, Gusti Allah ora ngekèki
prejanjiané marang wong sing netepi wèt-wèt
nabi Moses, nanging namung marang wong sing
njagakké marang Dèkné bisa nampa prejanjiané.
Dadiné bisa kétok, nèk kuwi pawèh sing metu
sangka atiné Gusti Allah. Lan sing penting uga,
karepé Gusti Allah, aja sampèk turunané Bapa
Abraham siji waé kélangan prejanjian iki, nanging
kabèh kudu nampa panduman. Kuwi ora namung
wong Ju sing netepi wèt-wèté nabi Moses, ora,
nanging uga liya-liyané sing njagakké marang
Gusti Allah kaya Bapa Abraham. Awit para
sedulur, Bapa Abraham kuwi bapaké kabèh wong
sing pretyaya marang Gusti Allah. 17 Nang Kitab
wujuté ya wis ketulis ngéné: “Aku ndadèkké
kowé dadi bapaké bangsa pirang-pirang!” Kanggo
Gusti Allah Bapa Abraham ya pantyèn dadi
bapaké bangsa pirang-pirang tenan, yakuwi
kabèh bangsa sing pretyaya marang Gusti Allah
kaya Bapa Abraham. Bapa Abraham pretyaya
nèk Gusti Allah nguripké wong mati lan dèkné
pretyaya uga, nèk Gusti Allah nduwèni kwasa,
nganggo tembungé bisa nekakké barang sing
durung ènèng bisa ènèng. 18 Jalaran sangka
pengandel kuwi para sedulur, Bapa Abraham
tetep pretyaya nèk dèkné bakal dadi bapaké
bangsa pirang-pirang. Mulané dèkné ya sabar
terus ngarep-arep keturutané prejanjiané Gusti

Allah marang dèkné, senajan sak tyara manungsa
Bapa Abraham wis ora bisa éntuk turunan.
Nanging dèkné pretyaya marang prejanjiané
Gusti Allah sing ngomong: “Anak turunanmu
bakal okèh banget.”
19 Mulané, senajan Bapa Abraham umuré
wis mèh satus taun, ya jan wis tuwa tenan,
karomenèh dèkné ngerti nèk bojoné, ibu Sarah,
wis tuwa lan wis ora bisa nduwé anak menèh,
meksa dèkné ora ilang pengandelé. 20 Bapa
Abraham pretyaya terus nèk Gusti Allah bakal
nuruti janjiné marang dèkné. Pengandelé ora
suda blas, malah tambah mantep. Gusti Allah
pantyèn kagunggung sangka pengandelé Bapa
Abraham, awit dèkné pretyaya tenan nèk Gusti
Allah bakal nuruti janjiné. 21 (4:20) 22 Mulané
Bapa Abraham ya ketampa karo Gusti Allah.
23 Nanging tembung “ketampa karo Gusti Allah”
kuwi ora namung kanggo Bapa Abraham déwé,
nanging uga kanggo awaké déwé kabèh. Awit
awaké déwé uga ketampa karo Gusti Allah,
jalaran awaké déwé njagakké marang Gusti Allah
sing nangèké Yésus, Gustiné awaké déwé, sangka
pati. Ya Gusti Yésus iki sing dipatèni kanggo nebus
salahé awaké déwé. Nanging Dèkné ditangèkké
sangka pati, supaya bisa ngrukunké awaké déwé
karo Gusti Allah. 24 (4:23) 25 (4:23)

Ketampa karo Gusti Allah

5 [1] Para sedulur, jalaran awaké déwé
mangertèni nèk awaké déwé wis ketampa
karo Gusti Allah jalaran sangka pretyaya, uripé
awaké déwé saiki wis rukun karo Gusti Allah. Iki
bisané keturutan jalaran sangka Yésus Kristus,
Gustiné awaké déwé. [2] Lan jalaran sangka
pengandelé awaké déwé marang Gusti Yésus
Kristus sing wis mati nebus dosané awaké déwé,
saiki awaké déwé bisa mara nang nggoné Gusti
Allah lan ngrasakké kabetyikané. Ya kabetyikané
Gusti Allah iki sing dadi tunggaké uripé awaké
déwé. Mulané saiki awaké déwé bungah-bungah,
awit awaké déwé ngarep-arep nèk bakal éntuk
panduman, yakuwi, sembarang nang swarga sing
wis dityawiské kanggo awaké déwé. [3] Awaké
déwé ora namung bungah-bungah ngarep-arep
pandumané awaké déwé, nanging uga nèk
awaké déwé ngalami kangèlan awaké déwé tetep
bungah. Awit awaké déwé ngerti nèk kangèlan
kuwi marakké awaké déwé kuwat ing pengandel.
[4] Nèk awaké déwé kuwat terus ing kangèlan
apa waé, awaké déwé dadi mantep ing atiné
lan kenèng dipretyaya. Nèk awaké déwé kenèng
dipretyaya, awaké déwé uga bisa ngarep-arep
nampa panduman. [5] Awaké déwé ora usah wedi
nèk pengarep-arep kuwi bakal ndadèkké gelané

ati, awit Gusti Allah wis ngedunké katrésnané ing
atiné awaké déwé. Dongé Gusti Allah ngedunké
Roh Sutyi ing atiné awaké déwé, awaké déwé
dunung sepira gedéné katrésnané Gusti Allah
marang awaké déwé.
6 Para sedulur, katrésnané Gusti Allah marang
awaké déwé pantyèn ketara tenan, awit senajan
awaké déwé kudu dipatèni tanpa dikèki welas,
jalaran awaké déwé gedé salahé, Kristus meksa
nglakoni pati nglabuhi awaké déwé iki, supaya
awaké déwé ora usah nampa setrapan sangka
Gusti Allah. Patiné Kristus pantyèn wis dikarepké
Gusti Allah sakdurungé, tujuané kanggo ngluwari
awaké déwé sangka setrapané. 7 Nèk dipikir
para sedulur, mati nglabuhi wong bener waé
wis angèl banget. Menawa ya ènèng wong sing
gelem mati nglabuhi wong betyik, sing ènèng
pantesé dilabuhi. 8 Mulané, pantyèn kétok tenan
gedéné katrésnané Gusti Allah marang awaké
déwé, awit dongé awaké déwé ijik nglakoni dosa,
Kristus wis mati nglabuhi awaké déwé. 9 Dadiné
awaké déwé saiki bisa ngerti tenan nèk Gusti
Allah wis gelem nampa awaké déwé, jalaran
Kristus wis mati nglabuhi awaké déwé lan getihé
tumètès kanggo nebus dosané awaké déwé. Lan
jalaran sangka kuwi awaké déwé bisa rukun karo
Gusti Allah, mulané awaké déwé ngerti tenan
nèk wis diluwari sangka nesuné lan setrapané

Gusti Allah, sing bakal nekani kabèh wong sing
nglakoni ala. [10] Para sedulur, aku ngomong ngono
kuwi, jalaran dèk mbiyèn waé dongé awaké déwé
uripé ijik nglakoni ala lan dadi mungsuhé Gusti
Allah, Gusti Allah wis gelem ngongkon Anaké,
yakuwi Gusti Yésus, nglakoni pati kanggo awaké
déwé, supaya awaké déwé bisa rukun menèh
karo Gusti Allah. Lah saiki menèh, sakwisé awaké
déwé wis dirukunké, mosok awaké déwé ora
bakal slamet sak terusé, jalaran Gusti Yésus urip
kanggo nulungi awaké déwé. [11] Para sedulur,
awaké déwé ora namung bungah jalaran sangka
kuwi waé, nanging awaké déwé uga bungah
jalaran awaké déwé saiki wis bisa dadi siji karo
Gusti Allah. Gustiné awaké déwé Yésus Kristus
sing ngrukunké awaké déwé karo Gusti Allah.

Bapa Adam lan Kristus

[12] Dadiné awaké déwé saiki dunung bab iki
para sedulur: jalaran wong siji nggawé dosa,
yakuwi Bapa Adam, dosa terus mlebu ing donya
lan jalaran dosané wong siji mau, pati uga
nekani manungsa. Tegesé, wis dadi pestiné
kabèh manungsa mati, jalaran kabèh wis kelebon
dosa. [13] Pantyèn, dosa wis ngleboni manungsa
sakdurungé wèt-wèté nabi Moses teka, nanging
Gusti Allah ora bisa nyetrap manungsa, awit
durung pada nduwèni wèt-wèt kuwi, dadiné

ora kenèng disalahké. [14] Nanging senajan ing
jamané Bapa Adam tekané jamané nabi Moses
Gusti Allah ora nyetrap manungsa jalaran sangka
dosané, awit durung ènèng wèté nabi Moses,
meksa kabèh manungsa ing jaman kuwi pada
mati. Nèk dipikir wong-wong kuwi ora nggawé
dosa kaya Bapa Adam, awit Bapa Adam jan
dipenging tenan karo Gusti Allah.
Dadiné dèkné dadi wakilé kabèh manungsa lan
mengkono kuwi nggambarké wakilé manungsa
liyané sing bakal teka, yakuwi Kristus. [15] Nèk
ngono, apa Bapa Adam karo Gusti Yésus Kristus
tunggalé, ora ènèng bédané? Gedé banget
bédané? Awit jalaran sangka salahé Bapa Adam
kabèh manungsa nyimpang sangka dalané
Gusti Allah. Nanging jalaran sangka pelabuhané
Gusti Yésus Kristus, Gusti Allah bisa ngétokké
kabetyikané marang kabèh manungsa lan nulungi
manungsa, supaya bisa balik nang dalané Gusti
Allah menèh. Para sedulur, nèk jalaran salahé
wong siji kabèh wong mati, awaké déwé kudu
dunung, sepira gedéné kabetyikané Gusti Allah
marang kabèh manungsa. Awit jalaran sangka
gedéné kabetyikané, Gusti Allah ngongkon wong
siji teka nang jagat, yakuwi Gusti Yésus Kristus,
supaya bisa nulungi kabèh manungsa. [16] Pantyèn
gedé banget bédané pawèh sing metu sangka
kabetyikané Gusti Allah marang manungsa,

nèk dipadakké karo éntuk-éntuké manungsa,
jalaran sangka salahé wong siji mau. Kuwi ngéné
para sedulur! Jalaran sangka salahé wong siji,
kabèh wong katut salah lan kabèh uga kudu
disetrap. Nanging jalaran sangka salahé wong
okèh, Gusti Allah malah ngétokké kabetyikané
lan mbuwang salahé kabèh manungsa. 17 Jalaran
sangka salahé wong siji manungsa kabèh kudu
mati. Nanging luwih gedé pangwasané wong
siji sing liyané, yakuwi Gusti Yésus Kristus. Awit
jalaran sangka gedéné kabetyikané, Gusti Allah
ngekèki pitulungan gedé marang manungsa
lan manungsa bisa ketampa karo Gusti Allah,
nèk gelem nampa pitulungan sangka Gusti
Allah iki, yakuwi Gusti Yésus Kristus. Sapa sing
gelem nampa Dèkné bakal urip dadi siji lan mèlu
nglakokké pangwasa karo Dèkné.
18 Dadiné tyekaké rembuk ngéné para sedulur:
jalaran sangka salahé wong siji kabèh wong
dianggep salah karo Gusti Allah, semono uga
tumindaké betyik wong siji ngilangké salahé
kabèh wong, supaya bisa urip dadi siji karo
Gusti Allah. 19 Uga, jalaran wong siji ora manut
marang Gusti Allah, kabèh wong dianggep salah,
mulané, jalaran wong siji manut, kabèh wong
bisa ketampa karo Gusti Allah.
20 Para sedulur, wèt-wèté nabi Moses kuwi
tekané namung kanggo ngétokké nèk tumindaké

manungsa kuwi namung salah terus lan dosané
numpuk-numpuk. Dadiné bisa kétok uga gedéné
kabetyikané Gusti Allah, sing mundak terus.
21 Lan kaya enggoné dosa gedé kwasané lan
nekakké pati, semono uga kabetyikané Gusti
Allah gedé kwasané, bisa marakké manungsa
bisa ketampa karo Gusti Allah lan nduwèni urip
langgeng, jalaran pelabuhané Yésus Kristus,
Gustiné awaké déwé.

Mati lan urip karo Kristus

6 1 Lah kuwi kabèh apa tegesé para sedulur?
Apa awaké déwé terus kudu nambahi
dosané, supaya kabetyikané Gusti Allah bisa
mundak? 2 Blas aja nduwèni gagasan kaya ngono,
para sedulur! Awit kanggo dosa awaké déwé iki
wis mati, dadiné awaké déwé ora kenèng urip
nglakoni dosa menèh. 3 Apa kowé ora ngerti
nèk sak barengé awaké déwé dibaptis, awaké
déwé dadi siji karo Kristus. Dadiné dongé Dèkné
mati, awaké déwé ya katut mati karo Dèkné.
Pembaptisané awaké déwé kuwi nggambarké
nèk awaké déwé wis katut mati lan kakubur
karo Kristus. 4 Dadiné kaya enggoné Gusti Allah
Bapaké awaké déwé nangèké Kristus sangka pati
nganggo pangwasané sing gedé, supaya bisa urip
menèh, mengkono uga awaké déwé pada nampa

urip anyar, urip sing manut kekarepané Gusti
Allah sak kabèhé.
5 Awit para sedulur, nèk awaké déwé wis katut
mati karo Kristus, awaké déwé uga ngerti nèk
awaké déwé katut karo Kristus tangi menèh ing
urip sing anyar. 6 Awaké déwé ngerti nèk uripé
awaké déwé sing lawas wis katut mati kapentèng
karo Kristus, supaya pangwasané dosa sing ana
ing awaké déwé karusak lan ora bisa marakké
awaké déwé nggawé dosa menèh. 7 Awit nèk
awaké déwé wis mati, awaké déwé ya wis utyul
sangka pangwasané dosa. 8 Para sedulur, nèk
awaké déwé wis katut mati karo Kristus, awaké
déwé uga pretyaya, nèk awaké déwé bakal urip
bareng karo Dèkné. 9 Lan awaké déwé bakal urip
dadi siji karo Kristus sak terusé, jalaran Kristus
wis tangi sangka pati lan Dèkné ora bakal mati
menèh. Pati wis ora bakal bisa ngwasani Dèkné
menèh. 10 Kristus nglakoni pati kuwi pati kanggo
dosa, tegesé medot pangwasané dosa. Lan kuwi
namung klakon sepisan kanggo slawasé. Lah saiki
Kristus urip, uripé namung kanggo ngladèni Gusti
Allah. 11 Mulané para sedulur, kowé uga kudu
pada nganggep awakmu wis mati kanggo dosa,
supaya bisa urip dadi siji karo Gusti Yésus Kristus,
ngladèni Gusti Allah.
12 Aja sampèk dosa ngwasani awakmu menèh
lan aja nuruti kekarepané ala. 13 Awakmu aja

sampèk dikanggokké karo pangwasané dosa
kanggo nglakoni sak wernané ala. Setitik waé
ora. Nanging awakmu kudu dipasrahké kanggo
nuruti kekarepané Gusti Allah, awit kowé mauné
mati, nanging saiki wis diuripké menèh. Awakmu
sak kujur saiki dipasrahké kanggo nindakké
prekara-prekara sing betyik.
14 Para sedulur, aku ngomong ngono kuwi,
jalaran dosa ora kenèng ngwasani uripmu menèh.
Uripmu saiki ora gumantung ing wèt-wèté nabi
Moses menèh, ora, nanging gumantung ing
kabetyikané Gusti Allah.

Urip kanggo nuruti kekarepané Gusti Allah

15 Apa tegesé awaké déwé wis ora gumantung
ing wèt-wèté nabi Moses, nanging ing
kabetyikané Gusti Allah? Apa saiki awaké déwé
dililani nglakoni dosa? 16 Ora para sedulur, blas
ora! Kowé ngerti déwé, nèk kowé masrahké
uripmu dadi peladèné sakwijiné wong, kowé ya
kudu nuruti kekarepané wong kuwi. Semono
uga kowé bisa dadi peladèné dosa lan nuruti
kekarepané dosa. Entèk-entèké kowé bakal
dibuwang nang neraka, pisah sangka Gusti
Allah slawasé. Nèk kowé masrahké uripmu
kanggo nuruti kekarepané Gusti Allah, Dèkné
bakal ngréwangi kowé, supaya kowé bisa
nindakké sembarang sing bener. 17 Nanging,

maturkesuwun tenan marang Gusti Allah! Awit
senajan mauné kowé dadi peladèné dosa, saiki
kowé wis pada nurut sak atimu marang pitutur
sing diwulangké marang kowé karo para rasul.
18 Saiki kowé wis pedot sangka pangwasané
dosa, kowé saiki pada nuruti kekarepané Gusti
Allah lan pada nglakoni sing bener.
19 Para sedulur, supaya kowé bisa dunung kuwi
mau, tak gambarké karo slaf. Awit wujuté kowé
mbiyèn ya pada masrahké uripmu kaya slaf
kanggo nglakoni sak wernané prekara sing kotor
lan sing ora nggenah, selot suwi selot kebatyut.
Mulané saiki uripmu kudu mbok pasrahké,
kanggo nuruti sembarang sing bener, supaya
uripmu bisa ndadèkké bungahé Gusti Allah.
20 Dongé kowé ijik dadi slafé dosa, kowé ora
mikirké blas bab nindakké prekara sing bener.
21 Lah apa éntuk-éntuké enggonmu nglakoni
prekara-prekara sing ala kuwi? Malah kowé déwé
isin saiki. Wong sing nglakoni kaya ngono kuwi
entèk-entèké tiba nang neraka. 22 Nanging saiki
kowé wis dipedot sangka pangwasané dosa lan
saiki kowé nuruti kekarepané Gusti Allah. Dadiné
uripmu saiki ndadèkké bungahé Gusti Allah, sing
ngekèki urip langgeng marang kowé. 23 Tyekaké
rembuk para sedulur, nèk dosa ngwasani uripmu,
éntuk-éntuké pati sing langgeng. Nanging marang
wong sing uripé dadi siji karo Gustiné awaké

déwé Yésus Kristus, Gusti Allah ngekèki urip
langgeng, kanggo ngétokké kabetyikané.

Dalan sing lawas ditinggal,
nurut dalan sing anyar

7 1 Para sedulur, aku saiki kepéngin ngekèki
gambar liyané kanggo ndunungké, nèk uripé
awaké déwé wis ora gumantung ing wèt-wèté
nabi Moses, nanging gumantung ing kabetyikané
Gusti Allah. Kowé wong sing pada ngerti tyarané
wèt, mulané arep tak dunungké ngéné: wèt kuwi
kanggoné namung nèk awaké déwé ijik urip.
2 Gampangé omong ngéné. Wong wédok sing
nduwé bojo kuwi nduwèni kuwajiban marang
bojoné, nèk dèkné ijik urip. Nèk sing lanang wis
mati, wong wédok mau ora nduwé kuwajiban
apa-apa marang bojoné, tegesé, dèkné kenèng
nggolèk wong lanang liyané. 3 Semunggoné
wong wédok mau mlaku karo wong lanang liyané
dongé bojoné ijik urip, ya bener nèk dèkné
disalahké wong nèk laku bédang. Lah nanging
nèk sing lanang wis mati, wong wédok mau wis
ora kebanda menèh karo sing lanang lan dèkné
bisa kawin karo wong lanang liyané, kuwi ora
laku bédang.
4 Kanggo kowé sakjané ya kaya ngono para
sedulur! Dongé Kristus mati, kowé ya katut
mati karo Dèkné. Dadiné kanggo wèt-wèté nabi

Moses kowé ya wis mati lan wis ora kebanda
menèh marang wèt-wèt kuwi. Kowé saiki
kebanda marang wong liyané, wong sing wis
ditangèkké sangka pati. Kowé saiki wis kebanda
marang Kristus, supaya uripmu bisa ndadèkké
bungahé Gusti Allah. 5 Dongé awaké déwé uripé
ijik dikwasani karo dosa, awaké déwé malah
pada seneng nuruti ala, awit wèt-wèt sing
menging awaké déwé ora éntuk ngéné apa ora
éntuk ngono wujuté malah narik atiné awaké
déwé kongkon nglakoni prekara-prekara sing
dipenging. Entuk-éntuké apa? Awaké déwé
malah nuruti ala lan Gusti Allah kudu nyetrap
awaké déwé nang neraka. 6 Nanging wujuté saiki
kowé wis dipedot sangka ranténé wèt-wèt sing
mbanda kowé kuwi. Kanggo wèt-wèt kuwi saiki
kowé wis mati. Saiki kowé nuruti kekarepané
Gusti Allah nganggo dalan sing anyar, nganggo
pitulungané Roh Sutyi. Dalan sing lawas, miturut
wèt-wèté nabi Moses, wis ditinggal.

Wèté nabi Moses lan dosa

7 Nèk wèt-wèt kuwi marakké dosa, tibaké ya ora
apik? Ora ngono para sedulur, blas ora. Nanging
jalaran sangka wèt-wèt kuwi aku ngerti dosa
kuwi apa. Semunggoné nang wèt ora menging:
“Aja milik barangé liyané,” aku mesti ya ora
ngerti tembung milik kuwi tegesé apa. 8 Dadiné

wèt-wèt kuwi malah marakké dosa nggugah
rasa-rasa sing ala ing atiku. [9] Karomenèh para
sedulur, tanpa wèt-wèt dosa mesti mati, tegesé,
semunggoné wèt-wèt kuwi ora ènèng, ya ora
ènèng sing nggugah rasa-rasa sing ala. Aku
mbiyèn ya urip tanpa wèt-wèté nabi Moses, aku
ya ora ngerti apa sing dipenging lan apa sing
ora. Mikiré sembarang ya wis apik waé, Gusti
Allah ora bakal nyetrap aku. Nanging sakwisé
aku ngerti wèté Gusti Allah sing ngomong: “Aja
milik marang barangé liyané,” lah kok ing atiku
terus malih nduwé rasa milik barangé liyané. Lah
aku terus rumangsa nerak wèté Gusti Allah. Aku
rumangsa nglakoni dosa lan pantes disetrap karo
Gusti Allah lan dibuwang nang neraka. Dadiné,
wèté Gusti Allah sing tujuané kanggo nuntun aku
supaya bisa urip rumaket marang Gusti Allah,
jebulé malah marakké aku pedot sangka Gusti
Allah. [10] (7:9) [11] Jalaran sangka wèt mau dosa
malah nemu dalan narik atiku marang ala, supaya
aku pisah sangka Gusti Allah.

[12] Nanging senajan wèt-wèt mau jebulé
marakké awaké déwé nggawé dosa, aku ora
ngomong nèk wèt-wèt kuwi ala, ora para sedulur.
Wèt-wèt kuwi tekané sangka Gusti Allah. Semono
uga angger-anggeré Gusti Allah. Kuwi kabèh
bener lan apik kanggo awaké déwé. [13] Lah mosok
barang sing apik marakké aku pisah sangka Gusti

Allah? Lah kepriyé kuwi? Ora para sedulur, ora
ngono! Dosa sing marakké aku pisah sangka
Gusti Allah. Dadiné sak beneré ngéné: dosa sing
marakké aku nerak wèté Gusti Allah lan jalaran
sangka kuwi aku malih pisah sangka Gusti Allah.
Mengkono kuwi aku bisa weruh déwé, nèk dosa
nekakké ala. Dadiné dongé nerak angger-anggeré
Gusti Allah lan nindakké barang sing dipenging,
aku weruh, nèk ing atiku ènèng rasa ala sing
gedé banget kwasané. Lah Gusti Allah ngekèki
angger-angger, supaya kuwi bisa kétok.
14 Para sedulur, kuwi jalarané ngéné: awaké
déwé ngerti nèk wèt-wèté nabi Moses kuwi
tekané sangka Rohé Gusti Allah. Nanging aku
iki namung wong urip sing wujut kedagingan
sing dikwasani dosa. 15 Aku déwé ya ora dunung
kenèng apa aku kok nglakoni dosa. Apa karepku
malah ora tak lakoni, aku malah nglakoni barang
sing tak sengiti. 16 Jalaran aku malah nglakoni
apa sing ora tak karepké, dadiné ketara, nèk
aku ngakoni, nèk wèt-wèté Gusti Allah kuwi
bener. 17 Dadiné dudu aku déwé sing nglakoni
ala mau, nanging pangwasané dosa sing ana ing
aku, kuwi sing marakké aku nindakké sing ala.
18 Pantyèn aku déwé ya ngakoni para sedulur,
aku iki namung manungsa, aku ora bisa nindakké
apa-apa sing betyik. Bener aku nduwèni kepéngin
nindakké sing betyik, nanging aku ora bisa

nuruti kekarepan kuwi. [19] Mulané aku ya ora
nglakoni sing betyik, senajan ya karep tenan.
Malah sing ala, sing ora tak karepké, malah kuwi
sing tak lakoni. [20] Lah nèk aku malah nglakoni
prekara-prekara sing ora tak karepké, dadiné ya
ketara tenan, nèk dudu aku déwé sing nindakké
ala kuwi, nanging pangwasané dosa sing ana ing
aku.
[21] Mulané para sedulur, aku saiki nitèni iki: nèk
aku kepéngin nglakoni sing betyik, jebulé sing
tak lakoni namung sing ala. Kaya-kaya iki kok
dadi kalumrahan. [22] Pantyèn ing atiku aku ya
bungah tenan nèk Gusti Allah ngekèki wèt-wèt
kuwi marang awaké déwé. [23] Nanging aku nitèni
nèk nang awakku kaya-kaya ènèng wèt liyané
sing nglawan wèté Gusti Allah. Dadiné jebulé
aku ya nindakké prekara sing ora disetujoni karo
swarané atiku. Aku kebanda karo pangwasané
dosa sing ngarani apa sing kudu tak lakoni.
[24] Pantyèn tyilaka tenan awakku iki. Sapa ta sing
bisa ngluwari aku sangka badan sing marakké aku
nglakoni ala lan kapisah sangka Gusti Allah iki?
[25] Maturkesuwun marang Gusti Allah! Dèkné sing
ngluwari aku lantaran Gusti Yésus Kristus. Jalaran
sangka pitulungané Gusti Yésus Kristus, dosa wis
ora bisa ngwasani aku menèh.
Awit para sedulur, wujuté senajan aku ngakoni
nèk wèté Gusti Allah kuwi apik lan kudu dilakoni,

nanging aku kalah karo pangwasané dosa sing
marakké aku nindakké sing ala.

Urip nurut kekarepané Roh Sutyi

8 [1] Nanging saiki wis ora ngono para sedulur,
awit sapa sing wis dadi siji karo Kristus Yésus
wis ora dianggep salah menèh karo Gusti Allah
lan ora bakal nampa setrapan. [2] Kenèng apa
aku kok ngomong ngono? Jalaran sak barengé
awaké déwé dadi siji karo Kristus Yésus, Roh Sutyi
nganyarké uripé awaké déwé. Saiki Roh Sutyi
sing ngwasani uripé awaké déwé. Pangwasané
dosa, sing misah awaké déwé sangka Gusti Allah,
wis dikalahké. [3] Awit para sedulur, wèté Gusti
Allah ora bisa marakké awaké déwé medot
klakuan ala. Dosa gedé banget pangwasané
lan awaké déwé kangèlan ngalahké. Mulané
Gusti Allah déwé nulungi awaké déwé. Dèkné
ngongkon Anaké medun nang jagat kéné. Gusti
Yésus dadi manungsa sing uga nduwèni badan
kaya awaké déwé iki. Dèkné mati dadi kurban
kanggo dosané awaké déwé. Dadiné Gusti Allah
malih nganggep Kristus salah lan kudu nglakoni
setrapané. [4] Mengkono kuwi awaké déwé bisa
netepi wèté Gusti Allah ing uripé awaké déwé,
janji awaké déwé ora nuruti kekarepané dosa,
nanging nuruti kekarepané Roh Sutyi. [5] Wong
sing uripé manut kekarepané kedagingané,

pikirané ya dilakokké karo kedagingané. Nanging
wong sing manut kekarepané Rohé Gusti Allah,
pikirané ya katuntun Rohé Gusti Allah. 6 Nèk
pikiranmu dikwasani kedagingan, entèk-entèké
kowé bakal pisah sangka Gusti Allah slawasé.
Nanging nèk pikiranmu katuntun kekarepané
Rohé Allah, éntuk-éntuké bakal urip sing tentrem
lan langgeng. 7 Wong sing pikirané dikwasani
kedagingan kuwi dadi mungsuhé Gusti Allah,
awit ora manut marang wèté Gusti Allah. Wong
kaya ngono kuwi pantyèn ya ora bisa urip manut
wèté Gusti Allah. 8 Uripé wong kaya ngono kuwi
blas ora bisa ndadèkké bungahé Gusti Allah.
9 Lah nanging kowé kuwi kepriyé para sedulur?
Apa kowé ijik dilakokké kedagingan. Ya wis ora
ta! Saiki kowé pada manut kekarepané Rohé
Gusti Allah, awit aku ngerti nèk Rohé Gusti Allah
manggon ing kowé. Semunggoné Rohé Gusti
Allah ora manggon ing kowé, mesti kowé ya dudu
wèké Kristus. 10 Ya bener, nèk Kristus manggon
ing atimu, badanmu ya ijik dikwasani pati, jalaran
sangka dosa, nanging rohmu urip, awit kowé wis
dianggep bener lan ditampa karo Gusti Allah.
11 Para sedulur, Rohé Gusti Allah wis nangèké
Gusti Yésus Kristus sangka pati. Lan wujuté ya
Rohé Gusti Allah sing manggon ing atimu, mulané
Gusti Allah ya mesti uga bakal nangèké badanmu
sangka pati. Rohé Gusti Allah sing manggon ing

atimu, kuwi sing bakal nguripké badanmu sangka
pati.
12 Dadiné ngéné para sedulur: awaké déwé
pantyèn nduwé kuwajiban kudu urip manut
kekarepané Rohé Gusti Allah, ora manut
kekarepané kedagingan. 13 Awit nèk awaké déwé
urip manut kekarepané kedagingan, entèk-entèké
awaké déwé bakal pisah sangka Gusti Allah
slawasé. Nanging nèk kowé matèni kekarepané
kedagingan nganggo pitulungané Rohé Gusti
Allah, kowé bakal urip dadi siji karo Gusti Allah
slawasé. 14 Kowé kudu ngerti para sedulur, wong
sing uripé katuntun tenan karo Rohé Gusti Allah,
ya wong kuwi sing kenèng diarani tenan nèk
wujut anaké Gusti Allah. 15 Kenèng apa aku kok
ngomong ngono para sedulur? Awit wujuté
kowé mauné pada wedi karo Gusti Allah, wedi
nèk bakal disetrap. Nanging saiki Gusti Allah wis
ngedunké Rohé kongkon manggon ing atimu. Apa
Rohé Gusti Allah iki marakké kowé wedi? Ora!
Roh iki manggon ing atiné awaké déwé malah
supaya awaké déwé ora nduwé wedi nyeluk Gusti
Allah: “Bapak, Bapakku!” 16 Rohé Gusti Allah
déwé sing ndunungké marang awaké déwé, nèk
awaké déwé iki anaké Gusti Allah tenan.
17 Para sedulur, nèk awaké déwé iki anaké Gusti
Allah, mbésuk awaké déwé ya mesti nampa
panduman sing saiki wis kasimpen kanggo

awaké déwé. Awaké déwé ora namung nampa
panduman, nanging awaké déwé uga bakal dikèki
panggonan sing duwur déwé, tunggalé karo
Kristus. Mulané para sedulur, nèk awaké déwé
saguh nglakoni kasangsaran kaya Kristus, Gusti
Allah uga bakal ngunggahké awaké déwé kaya
Kristus.

Pengarep-arepé anak-anaké Gusti Allah

18 Para sedulur, sakkèhé kasangsaran sing
dialami awaké déwé saiki, manut pinemuku, ora
ènèng padané blas karo upahé Gusti Allah sing
sangka swarga, sing bakal dibukak kanggo awaké
déwé mbésuk. 19 Awit langit lan bumi pantyèn
ya ngarep-arep dinané tenan, mbésuk kapan ta
Gusti Allah bakal ngétokké upahé anak-anaké.
20 Kenèng apa kok pada ngarep-arep? Jalaran
sembarang gawéané Gusti Allah kuwi wis kenèng
karusakan, dadi muspra, ora kaya sing dikarepké
karo Gusti Allah mau-mauné. Nanging kuwi ora
sangka kekarepané déwé, ora, kuwi pantyèn
wis dadi kekarepané Gusti Allah déwé, jalaran
jagat wis kenèng dosa. Nanging ijik ènèng
pengarep-arep. 21 Enèng wantyiné Gusti Allah
bakal nganyarké sembarang, supaya ora bisa
rusak lan mati menèh. Sembarang malah bakal
dianyarké, supaya bisa merdéka, tunggalé karo
anak-anaké Gusti Allah. 22 Pantyèn bener, saiki

jagat ijik sambat ngrasakké lara, kaya wong
wédok sing ijik nglarani nèk arep mbayi kaé.
23 Ora namung jagat sing sambat, nanging uga
awaké déwé iki sing nampa pawèhé Gusti Allah
sing sepisanan, yakuwi Roh Sutyi. Awaké déwé
sing wis kanggonan Roh Sutyi uga pada nggresah
ing sakjeroné kebatinan, sak barengé awaké
déwé ngarep-arep wantyiné enggoné Gusti
Allah bakal ngangkat awaké déwé, ditetepké
dadi anaké lan nganyarké badané awaké déwé
dadi badan sing langgeng. 24 Awit para sedulur,
awaké déwé iki wis dislametké karo Gusti Allah,
supaya awaké déwé bisa ngarep-arep wantyiné
nèk Gusti Allah bakal nganyarké badané awaké
déwé lan ngangkat awaké déwé nang panggonan
sing duwur déwé. Nanging nèk awaké déwé wis
weruh sing diarep-arep karo awaké déwé, tibaké
ya wis ora pengarep-arep menèh. Awit, sapa
sing ngarep-arep barang sing wis kétok? 25 Nèk
awaké déwé ngarep-arep barang sing awaké
déwé durung weruh, awaké déwé mesti bakal
ngarep-arep karo sabar.
26 Semono uga Rohé Gusti Allah, tekané arep
mitulungi awaké déwé sing ringkih iki. Awit
awaké déwé ora ngerti kepriyé tyarané ndonga
sing bener kuwi. Mulané Roh Sutyi ndongakké
awaké déwé marang Gusti Allah, nganggo sambat
lan nggresah; awaké déwé iki ora bisa ndunungké

nganggo tembungé manungsa. [27] Nanging Gusti
Allah, sing weruh njeroné atiné manungsa, ngerti
uga apa penjalukané Roh Sutyi. Awit nèk Roh
Sutyi ndongakké awaké déwé, mesti pandonga
kuwi tyotyok karo kekarepané Gusti Allah.
[28] Para sedulur, awaké déwé kabèh pada ngerti
bab iki: nèk awaké déwé trésna tenan marang
Gusti Allah, sembarang sing klakon ing uripé
awaké déwé bakal dikanggokké karo Gusti Allah,
supaya entèk-entèké nekakké betyik kanggo
awaké déwé. Kawit sakdurungé Gusti Allah
wis ngerti apa sing arep ditindakké, mulané,
sakdurungé Dèkné ya wis miji wong-wong sing
arep dikanggokké kanggo nuruti kekarepané
Dèkné. [29] Gusti Allah uga wis ngerti sakdurungé,
sapa sing bakal nurut Dèkné, mulané ya ditengeri
sakdurungé, supaya bisa dadi kaya Kristus, Anaké.
Mengkono kuwi Kristus dadi kaya anak mbarep
ing brayaté Gusti Allah. [30] Mulané para sedulur,
wong sing wis ditengeri mau, yakuwi sing wis
dipanggil. Lan wong sing wis dipanggil kuwi wong
sing wis dianggep bener lan ditampa. Ya sing wis
ditampa iki sing uga diangkat nang panggonan
sing duwur déwé, dadi siji karo Dèkné.

Gusti Allah tetep-mantep katrésnané, ora bakal malih

31 Para sedulur, nèk mikirké kuwi mau kabèh,
saiki awaké déwé arep ngomong kepriyé? Nèk
Gusti Allah déwé sing ngréwangi awaké déwé,
sapa ta sing bisa ngalahké awaké déwé? Ora
ènèng! 32 Gusti Allah ora éman masrahké Anaké
dadi kurban nang kayu pentèngan kanggo awaké
déwé kabèh. Mosok Gusti Allah ora bakal ngekèki
sembarang sing dibutuhké karo awaké déwé?
Nèk Dèkné ora éman ngekèkké Anaké marang
awaké déwé, Dèkné ya ora bakal éman ngekèkké
sembarang liyané marang awaké déwé. 33 Lah
nèk Gusti Allah déwé sing wis milih awaké déwé,
apa ènèng wong urip sing ijik wani nyalahké
awaké déwé? Kepéngin ngerti aku! Gusti Allah
déwé wis ngapura lan nampa awaké déwé, apa
ènèng wong urip sing wani ngomong nèk Gusti
Allah ijik kudu nyetrap awaké déwé? 34 Wis ora
para sedulur, awit Kristus Yésus wis nglakoni pati
nebus salahé awaké déwé. Ora namung mati
nglabuhi awaké déwé, nanging Gusti Yésus wis
ditangèkké sangka pati lan saiki Dèkné nang
nggoné Gusti Allah ngurusi kaperluané awaké
déwé.
35 Para sedulur, tak kira saiki awaké déwé pada
dunung nèk ora ènèng apa-apa sing bisa medot

awaké déwé sangka katrésnané Kristus. Ora
kasusahan apa rekasané urip, ora panganiaya,
ora kemlaratan apa kekurangan pangan, ora
alangan apa pati, blas ora ènèng! 36 Ratu Daved
dèk mbiyèn ya wis tau sambat, kaya sing wis
ketulis nang Kitab, uniné ngéné:

"Duh Gusti,
jalaran awaké déwé nurut Kowé,
sasaté saben dina
awaké déwé arep dipatèni
karo wong-wong
sing pada sengit Kowé.
Eling-éling awaké déwé
kaya wedus sing arep dibelèh kaé."

37 Nanging senajan ngono para sedulur, awaké
déwé ngerti nèk bisa menangké sembarang kuwi,
awit Gusti Yésus Kristus, sing nrésnani awaké
déwé, uga ngréwangi awaké déwé. 38 Mulané aku
ngerti nèk ora ènèng prekara apa waé bisa misah
aku sangka Gusti Allah, ora pati, ora rekasané
urip, ora mulékat, ora pangwasa, ora jaman saiki,
ora jaman sing bakal klakon, ora kekuwatan, ora
nèk awaké déwé munggah duwur apa medun
jeru, blas ora ènèng apa-apa nang langit lan bumi
sing bisa misah awaké déwé sangka Gusti Allah,
sing wis ngétokké katrésnané marang awaké
déwé liwat Kristus Yésus, Gustiné awaké déwé.
39 (8:38)

Prekara sing marakké rasul Paulus sedi

9 [1] Para sedulur, ènèng prekara siji sing
marakké aku jan sedi tenan, barang siji sing
tansah ndadèkké larané atiku. Para sedulur, aku
ora goroh! Kristus déwé dadi seksiku lan Roh
Sutyi, sing ngerti pikiranku, uga dadi seksiku.
Barang siji iki sing marakké aku tansah sedi ing
ati, yakuwi, kahanané bangsaku déwé, bangsa
Israèl, sing nampik Gusti Yésus Kristus. [2] (9:1)
[3] Tenan para sedulur, semunggoné kenèng ngono
aku gelem dipisah sangka Kristus, nèk kuwi bisa
nulungi bangsaku. [4] Wong-wong kuwi kurang apa
menèh ta? Wujuté ya bangsa Israèl sing diaku
anak karo Gusti Allah. Gusti Allah wis nylorotké
pepadangé marang bangsa iki lan ya wis dikèki
prejanjian-prejanjian. Wis dipasrahi wèt-wèté
karo Gusti Allah lan wis diblajari nyembah Gusti
Allah kaya sak mestiné lan ya wis dikèki janji
nèk bakal diberkahi lan ditulungi. [5] Wujuté ya
turun-turunané Bapa Abraham, Isak lan Yakub
lan sak tyara manungsa Kristus déwé ya dadi
turunané. Dèkné wujut Gusti Allah lan Dèkné
sing ngwasani sembarang. Mulané Kristus pantes
digunggung slawas-lawasé. Amèn.
[6] Nanging para sedulur, senajan bangsa Israèl
nampik Gusti Yésus Kristus, aku ora ngomong
nèk Gusti Allah medot prejanjiané marang

Bapa Abraham, ora. Pantyèn Gusti Allah wis
janji marang Bapa Abraham nèk Dèkné bakal
mberkahi kabèh bangsa lantaran Bapa Abraham
lan turun-turunané lan Gusti Allah ora medot
prejanjian iki. Kenèng apa aku kok ngomong
ngono para sedulur? Awit kowé ngerti déwé
nèk Gusti Allah ngekèki jeneng anyar marang
Yakub. Yakub jenengé malih Israèl. Nanging nèk
aku ngomong bangsa Israèl, aku ora ngomongké
turun-turunané Yakub manut kelairané, ora,
nanging kabèh wong sing diarani bangsa Israèl
karo Gusti Allah déwé. 7 Semono uga nèk aku
ngomong turunané Bapa Abraham, aku ora
ngomongké turun-turunané Bapa Abraham
sangka kelairané, ora, nanging kabèh wong sing
diarani turunané Bapa Abraham karo Gusti Allah.
Gusti Allah malah ngomong ngéné marang Bapa
Abraham: “Namung turunané Isak bakal tak
anggep turunanmu.” 8 Para sedulur, nèk Gusti
Allah ngomong ngono marang Bapa Abraham,
Dèkné ndunungké nèk ora wong sing dadi
turunané Bapa Abraham sangka kelairané sing
diarani anaké Gusti Allah, ora, nanging wong sing
diarani anaké Gusti Allah kuwi wong sing lairé
miturut prejanjiané Gusti Allah marang Bapa
Abraham. 9 Wujuté Gusti Allah ngomong ngéné
marang Bapa Abraham: “Mbésuk nèk wis pener

waktuné, Aku bakal teka menèh lan ibu Sarah
bakal nglairké anak lanang.”
[10] Karomenèh, kowé ngerti nèk ibu Rebèkah
bojoné Bapa Isak. Sangka Bapa Isak ibu Rebèkah
nglairké anak lanang loro, yakuwi Esau lan Yakub.
[11] Nanging sakdurungé botyah loro mau lair,
dadiné sakdurungé botyah loro mau nindakké ala
apa betyik, Gusti Allah wis milih sing siji kanggo
nuruti prejanjiané marang Bapa Abraham lan
turun-turunané. [12] Dadiné Gusti Allah enggoné
milih kuwi ora miturut apa sing ditindakké karo
salah-sijiné anak lanang mau, ora, nanging
Dèkné namung milih siji sak karepé Dèkné déwé.
Sakdurungé ibu Rebèkah nglairké anak kembar
mau Gusti Allah wis ngomong ngéné marang
dèkné: “Sing tuwa bakal dadi peladèné sing
enom!” [13] Lan tembungé Gusti Allah kuwi ya
tyotyok karo tembung liyané sing ketulis nang
Kitab sing uniné ngéné: “Yakub pantyèn tak
trésnani, nanging Esau tak tampik.”
[14] Lo, nèk ngono apa Gusti Allah pilih-sih? Ora,
blas ora! [15] Wujuté dongé turun-turunané Bapa
Yakub ninggal Gusti Allah lan nyembah retya
pedèt emas, Gusti Allah ngomong ngéné marang
nabi Moses: “Aku bakal melasi sapa waé sak
karepku lan Aku bakal ngétokké kabetyikanku
marang sapa waé sak karepku!” [16] Dadiné awaké
déwé kudu dunung iki: nèk Gusti Allah miji wong

kongkon nuruti kekarepané, ora dadi sebab wong
kuwi karep apa ora, apa wong kuwi temen apa
ora. Nanging nèk Gusti Allah miji wong, kuwi
jalaran Dèkné kepéngin ngétokké kabetyikané
marang wong kuwi. 17 Wujuté nang Kitab wis
ketulis, nèk Gusti Allah ngongkon nabi Moses
ngomong ngéné marang ratuné negara Egipte:
“Kowé tak lilani dadi ratu tekané sepréné kuwi,
supaya kowé weruh kwasaku lan supaya jagat
ngerti nèk Aku iki Gusti Allah.” 18 Dadiné awaké
déwé ngerti saiki nèk Gusti Allah melasi sapa
waé sak karepé lan ngatoské atiné sapa waé sak
karepé.
19 Lah nèk Gusti Allah sing ngatoské atiné wong,
tibaké awaké déwé ya ora kenèng disalahké nèk
awaké déwé ndendeng, awit iku jaréné karepé
Gusti Allah. Lah sapa sing bisa ngalang-alangi
Dèkné? 20 Ora ngono para sedulur, kowé kuwi
sapa ta kok wani maido Gusti Allah? Apa kira-kira
kendi kaé wani ngomong karo sing tukang
nggawé: “Lah aku kok mbok gawé kaya ngéné?”
21 Tak kira kowé malah setuju karo aku, nèk
sing tukang nggawé kendi mau kenèng nggawé
kendi mau sak karepé. Sangka lemah lempung
sak kepel wongé bisa nggawé kendi sing larang
regané apa kendi sing murah.
22 Gusti Allah ya kaya wong sing tukang nggawé
kendi kuwi. Dèkné bisa ngétokké nesuné lan

Dèkné uga bisa ngétokké kwasané. [23] Mulané
Gusti Allah ya ngétokké gedéné kawelasané
marang sapa waé sing marakké nesu lan kudu
disetrap lan dirusak, supaya Dèkné bisa ngétokké
sepira gedéné kawelasané marang sapa waé sing
wis dipilih sakdurungé lan sing bakal diangkat
nang panggonan sing duwur déwé, dadi siji
karo Dèkné. [24] Yakuwi awaké déwé iki, sing wis
dipanggil, awit Gusti Allah ora namung manggil
sangka tengahé bangsa Ju, nanging uga sangka
bangsa liyané. [25] Wujuté nabi Hoséa dèk jaman
mbiyèn wis tau ngomong ngéné:

"Sing dudu umatku
bakal tak tyeluk umatku
lan sing mauné ora ngrasakké katrésnanku
saiki tak tyeluk wong sing tak trésnani."

[26] Gusti Allah uga ngomong ngéné lantaran nabi
Hoséa:

"Nang panggonan sing Dèkné mbiyèn ngomong
nèk wong-wong kuwi dudu umaté,
ya nang panggonan kuwi
wong-wong bakal diaku anak
karo Gusti Allah sing urip."

[27] Nanging kanggo bangsa Israèl nabi Yésaya
ngomong ngéné: "Senajan bangsa Israèl
okèhé kaya santiné segara, nanging sing bakal
dislametké namung setitik. [28] Awit Gusti Allah
bakal nyetrap kabèh wong sing manggon

nang kono lan Gusti Allah enggoné nindakké
tembungé kuwi mau ya gelis lan tenanan.”
29 Sakdurungé nabi Yésaya ya wis ngomong
ngéné: “Semunggoné Gusti Allah sing gedé
kwasané ora ninggali turunan marang awaké
déwé, awaké déwé mesti wis dadi kaya kuta-kuta
Sodom lan Gomorah.”

Bangsa Israèl ora pretyaya

30 Dadiné apa ta sing diomong karo awaké déwé
para sedulur? Sing diomong ya iki: bangsa-bangsa
sing ora pada nglumui supaya ketampa karo
Gusti Allah malah pada ketampa, jalaran pada
pretyaya. 31 Nanging bangsa Israèl sing pada
nglumui netepi wèt-wèté nabi Moses, awit
mikiré kuwi bisa marakké ketampa Gusti Allah,
bangsa kuwi malah ora ketampa jalaran sangka
netepi wèt-wèt kuwi. 32 Lah kenèng apa kok ora
ketampa? Jalaran ora nganggo pretyaya, nanging
pada njagakké apa sing ditindakké. Dadiné
wong-wong kuwi kaya wong mblayu, nanging
ndlèngèr, terus kesandung watu tiba. 33 Nang
Kitab ya wis ketulis ngéné:

“Delokké, nang kuta Sion
tak pasangi watu
sing marakké wong
kesandung lan tiba.
Nanging sapa sing njagakké watu kuwi

ora bakal kisinan.”
(Watu nang kuta Sion kuwi ya ora liya kejaba
Gusti Yésus Kristus.)

Panuwuné rasul Paulus

10 [1] Para sedulur, pamujiku ing ati lan
pandongaku marang Gusti Allah ya ora
liya namung iki: mbok bangsaku bisa nampa
keslametan. [2] Aku pantyèn nyeksèni déwé nèk
wong-wong kuwi pada ngabekti tenan marang
Gusti Allah, nanging pangabektiné ora nganggo
kaweruh sing bener. [3] Wong-wong kuwi ora
pada ngerti kepriyé tyarané enggoné Gusti Allah
mbenerké manungsa, supaya bisa ketampa.
Wong-wong mau pada njajal nggolèk dalan déwé,
mikiré, nèk pada netepi wèt-wèt lan pernatané
agama, bakal ditampa karo Gusti Allah. Mulané
ora gelem nurut dalan sing wis dityawiské karo
Gusti Allah, yakuwi lantaran pretyaya marang
Gusti Yésus Kristus. [4] Awit Kristus kuwi wis netepi
wèt-wèté agama. Manungsa bisané dianggep
bener lan ketampa Gusti Allah kuwi kudu
pretyaya marang Yésus Kristus.

Bisané ketampa Gusti Allah namung lantaran pretyaya marang Gusti Yésus Kristus

[5] Nabi Moses ngomong ngéné bab ketampa
Gusti Allah lantaran netepi wèt-wèt: “Sapa

waé sing netepi wèté Gusti Allah bakal nampa
urip langgeng, jalaran sangka wèt-wèté kuwi.”
6 Nanging bab wong sing ketampa Gusti Allah
lantaran pretyaya tembungé nabi Moses
ngéné: “Aja mikir: sapa sing bakal munggah
nang swarga?” Nang kéné nabi Moses sakjané
ngomong nèk ora usah ènèng wong munggah
marani Kristus digawa medun, supaya Kristus
bisa ndunungké marang awaké déwé, kepriyé
bisané ketampa Gusti Allah. 7 Nabi Moses uga
ngomong ngéné: “Aja mikir: sapa sing bakal
medun nang panggonané wong mati?” Nang
kéné nabi Moses sakjané ngomong nèk ora usah
ènèng wong medun nang tengahé wong mati
lan nggawa Kristus munggah menèh, supaya
ngomongi awaké déwé kepriyé bisané ketampa
Gusti Allah. Ora bener nèk awaké déwé mikir
ngono, awit wujuté Kristus wis medun nang jagat
kéné lan Dèkné uga wis tangi menèh sangka
pati. 8 Nanging nabi Moses malah ngomong
ngéné para sedulur: “Tembungé Gusti Allah
tyedek karo kowé, ana ing lambému lan ana
ing atimu.” Tegesé, kabèh wong gampang
mangertèni kepriyé manungsa bisané ketampa
Gusti Allah. Ora angèl dunungé lan kenèng
diomong. Yakuwi pituturé awaké déwé marang
kowé: bisané ketampa Gusti Allah kowé kudu
nampa pitulungané Gusti Allah, ora njagakké

penggawéné déwé. [9] Dadiné para sedulur, nèk
kowé ngakoni karo lambému nèk Yésus kuwi
Gusti lan kowé pretyaya ing atimu nèk Gusti Allah
wis nangèké Gusti Yésus sangka pati, kowé mesti
bakal slamet. [10] Awit para sedulur, awaké déwé
kudu pretyaya ing ati nèk Gusti Allah wis nangèké
Gusti Yésus sangka pati. Kuwi marakké awaké
déwé bisa ketampa Gusti Allah. Uga awaké déwé
kudu ngakoni nganggo tembung, nèk Yésus kuwi
Gustiné awaké déwé, awit kuwi sing nylametké
awaké déwé. [11] Wujuté Kitab wis ngomong
ngéné: “Sapa sing pretyaya marang Dèkné ora
bakal kisinan.” [12] Dadiné ora dadi sebab wong
kuwi wong Ju apa bangsa liyané, awit Gusti Yésus
kuwi Gustiné kabèh wong lan Dèkné mberkahi
kabèh wong kanti lubèr, kabèh wong sing njaluk
tulung marang Dèkné. [13] Wujuté nang Kitab ya
wis ketulis ngéné: “Sapa waé sing nyebut jenengé
Gusti bakal slamet.”
[14] Lah menawa terus ènèng sedulur sing
takon: “Lah kepriyé wong-wong bisané nyebut
jenengé Gusti Yésus, nèk ora pada pretyaya
marang Dèkné. Semunggoné gelem pretyaya,
kepriyé wong-wong bisané pretyaya, nèk ora
tau krungu bab Gusti Yésus Kristus. Karomenèh,
kepriyé wong-wong bisané krungu bab Gusti
Yésus Kristus, nèk ora ènèng wong sing teka
ngabarké. [15] Lan kejaba sangka kuwi, kepriyé

ènèng wong bisané budal ngabarké, nèk ora
dikongkon karo Gusti Allah?” Para sedulur,
wong sing ngomong ngono kuwi ya pantyèn
ènèng beneré. Nanging wujuté Gusti Allah wis
ngongkon nabi-nabi teka ngabari marang bangsa
Israèl bab Gusti Yésus Kristus. Awit nabi Yésaya
ya wis tau ngomong ngéné: “Wong sing teka
nggawa kabar kabungahan pantyèn mbungahké
tenan!” 16 Nanging wujuté kepriyé para sedulur?
Ya bener wong-wong pada krungu kabar bab
Kristus, nanging ora kabèh pada gelem pretyaya.
Kenèng apa aku kok ngomong ngono? Awit nabi
Yésaya uga ngomong ngéné: “Duh Gusti, awaké
déwé wis ngabari wong-wong bab pituturmu,
nanging ora pada gelem pretyaya.” 17 Dadiné
awaké déwé ngerti para sedulur, pretyaya kuwi
tukulé sangka krungu, krungu pitutur bab Kristus
sing dikabarké.
18 Nanging apa tenan ta nèk bangsa Israèl ora
tau krungu bab pituturé Gusti Yésus Kristus? Ora,
nèk kuwi ora bisa. Wong-wong wis krungu bab
Kristus. Wujuté nang Kitab wis ketulis ngéné:

“Swarané wong-wong sing nggawa kabar
kabungahan
wis rata nang sak jagat
lan tembungé wis tekan
pojok-pojoké bumi.”

19 Apa bangsa Israèl krungu kabaré, nanging ora
dunung tegesé? Ora, mesti dunung, awit malah
nabi Moses sing ndunungké awaké déwé sing
ndisik déwé, nèk bangsa Israèl dunung marang
kabaré Gusti Allah bab Kristus. Wujuté Gusti
Allah ngomong ngéné lantaran nabi Moses:
"Aku bakal marakké atimu mèri
marang bangsa liyané.
Kowé bakal nesu
marang bangsa
sing mbok anggep
ora ngerti pituturku."
20 Nabi Yésaya mbarang malah kendel ngetokké
tembungé Gusti Allah sing uniné ngéné:
"Bangsa liyané
sing ora nggolèki Aku
bakal nemu Aku
lan bangsa liyané
sing ora nékok-nékokké Aku
bakal kenal marang Aku."
21 Nanging bab bangsa Israèl Gusti Allah
ngomong ngéné lantaran nabi Yésaya: "Sedina
muput Aku ngelungké tanganku marang bangsa
sing ora manut, nanging nglawan marang Aku!"

Gusti Allah ora nampik bangsa Israèl

11 1 Para sedulur, senajan ngono, aja mikir
nèk Gusti Allah nyingkuri bangsa Israèl.

Ora ngono, wujuté aku iki ya wong Israèl,
turunané Bapa Abraham sangka Bapa Bènyamin.
2 Gusti Allah ora nampik bangsa sing wis dipilih
kawit wiwitané. Kowé mesti ngerti ayat sangka
Kitab sing nyritakké dongé nabi Elia ngelahké
bangsa Israèl nang ngarepé Gusti Allah. Nabi
Elia ngomong ngéné: 3 “Duh Gusti, bangsa Israèl
matèni nabi-nabi sing mbok kongkon teka.
Wong-wong ngrusak altar-altar sing dienggo
kurban marang Kowé. Namung aku déwé sing
ijik urip lan saiki wong-wong ya pada arep
matèni aku.” 4 Nanging sakjané tembung kuwi
ya ora patèka bener, awit Gusti Allah semaur
ngéné marang nabi Elia: “Ora, ora namung
kowé déwé sing ditinggal, awit kejaba kowé Aku
ijik nduwé wong pitung èwu sing kenèng tak
jagakké, wong sing ora gelem nyembah marang
retya Baal.” 5 Para sedulur, ing jaman saiki ya
pada waé karo jaman mbiyèn, tegesé, ijik ènèng
turahané bangsa Israèl setitik sing wis dipilih karo
Gusti Allah kaya awaké déwé iki, jalaran Gusti
Allah kepéngin ngétokké kabetyikané. 6 Gusti
Allah enggoné milih ora ndelok penggawéné
wong-wong kuwi, ora, nanging namung
jalaran sangka kabetyikané Gusti Allah déwé.
Semunggoné sangka penggawéné wong-wong,
tibaké kabetyikané Gusti Allah ya ora wujut
kabetyikané tenan.

7 Para sedulur, kuwi ngéné: senajan bangsa
Israèl kepéngin dianggep bener karo Gusti Allah,
nanging ora ketampa. Namung wong setitik
sangka tengahé bangsa Israèl sing ketampa, kuwi
sing wis dipilih karo Gusti Allah. Liyané kabèh
pada dadi wangkot atiné lan ora bisa pretyaya
marang Gusti Allah kaya sak mestiné. 8 Pantyèn
tyotyok karo sing ketulis nang Kitab sing uniné
ngéné: “Ati lan pikirané wong-wong kuwi wis
digawé gabuk karo Gusti Allah, dadiné tekan
sepréné wong-wong mau ora bisa weruh karo
mripaté lan ora bisa krungu karo kupingé.” 9 Ratu
Daved uga wis tau ngomong ngéné:

“Duh Gusti,
bangsa Israèl mikir nèk ketampa,
jalaran Kowé wis ngekèki
wèt-wètmu marang bangsa kuwi.
Mulané aku nyuwun marang Gusti,
supaya ndunungké marang bangsa Israèl,
nèk ora ketampa.
Pada kagèta
kaya kéwan kagèt
nèk kenèng pasangan kaé
lan nitèni,
nèk pada nerak wèt-wètmu.
Aku nyuwun,
wong-wong kuwi disetrap
kaya sak mestiné.

[10] Pada petenga angen-angené,
supaya ora bisa dunung tembungmu
lan supaya pada bungkuk
kemomotan kasusahané.”
[11] Para sedulur, apa wong nèk kesandung
sampèk tiba kaé terus mengkurep terus? Mesti
ora, mesti bakal tangi menèh. Semono uga
bangsa Israèl, sakwisé ketampik, mosok ora
bisa ketampa menèh? Mesti bakal ditangèkké
karo Gusti Allah. Nanging jalaran bangsa Israèl
nampik pitulungané Gusti Allah, mulané bangsa
liyané sing kelilan pretyaya marang Gusti Allah
lan nampa keslametan, supaya bangsa Israèl
dadi mèri. [12] Dadiné salahé bangsa Israèl malah
nekakké kabetyikan kanggo bangsa liya-liyané.
Lah nèk tibané bangsa Israèl waé wis bisa nekakké
kabetyikan, lah sepira gedéné kabetyikané Gusti
Allah marang bangsa liya-liyané mbésuk, nèk
bangsa Israèl kabèh bakal ditangèkké?

Bangsa sing dudu Ju ora kenèng gemunggung

[13] Para sedulur, saiki aku nduwèni tembung
marang kowé sing dudu bangsa Israèl. Kowé
ngerti déwé nèk Gusti Allah wis miji aku dadi
rasul, kongkon nggelarké kabar kabungahan
bab Gusti Yésus Kristus marang bangsa-bangsa
sing dudu Ju. Aku jan bungah tenan dikèki
penggawéan iki karo Gusti Allah. [14] Sing tak

suwun bangsaku déwé bisa mèri marang bangsa
liya sing ketampa Gusti Allah lan muga-muga
bangsaku ènèng siji-loro sing uga bisa nampa
keslametan sangka Gusti Allah. [15] Awit para
sedulur, jalaran Gusti Allah nampik bangsa
Israèl, bangsa liya-liyané bisa ketampa Gusti
Allah. Lah nèk bangsa Israèl bakal ditangèkké lan
ketampa menèh, kaya ngapa gedéné berkahé
bangsa liya-liyané. Bakal kaya wong sing wis mati
ditangèkké dadi urip menèh.
[16] Para sedulur, nèk Bapa Abraham kuwi wis
dadi umaté Gusti Allah, turun-turunané mesti
ya semono uga. Nèk tyuwilané roti sing ndisik
déwé dipasrahké marang Gusti Allah, tegesé
rotiné sak kabèhé ya dipasrahké marang Gusti
Allah. Nèk oyoté wèké Gusti Allah, pangé uga
ya wèké Gusti Allah. [17] Saiki arep tak gambarké
ngéné para sedulur. Wong sing nduwé wit olèf
kaé mesti ngetoki pangé sing ora metu wohé.
Lah iki nggambarké bangsa Israèl. Lah kowé kuwi
sing dudu bangsa Israèl kenèng dipadakké karo
wit olèf sing alasan. Dadiné saiki kaya-kaya pangé
wit olèf alasan dièn ter nang wit olèf sing apik.
Kowé saiki kaya pangé olèf alasan tyampur sak
wit karo pang liya-liyané sangka wit olèf sing apik
lan pangé kabèh éntuké pangan sangka oyoté wit
olèf sing apik. [18] Nanging kowé aja nyepèlèkké
pangé sing diketoki. Aja terus gemunggung, awit

kowé kuwi namung pang waé. Kowé ora nyangga
oyoté, nanging oyoté sing nyangga kowé.
[19] Lah menawa kowé terus ngomong: “Lah
pangé diketoki kuwi lak supaya awaké déwé
dièn ter ta?” [20] Kuwi bener, nanging kowé aja lali
nèk pangé diketoki kuwi, jalaran ora pretyaya lan
kowé dièn terké, jalaran kowé pretyaya. Nanging
aja terus gemunggung, malah kudu sing ati-ati.
[21] Awit para sedulur, nèk Gusti Allah ora ngéman
pangé wit olèf sing apik, mosok Dèkné bakal
ngéman pangé wit alasan. Tegesé, nèk Gusti
Allah ora ngéman bangsa Israèl, apa kowé mikir
nèk Gusti Allah bakal ngéman kowé. [22] Dadiné
kowé saiki dunung nèk Gusti Allah ora namung
gedé kabetyikané, nanging Dèkné uga keras,
ora kenèng digawé sembrana. Gusti Allah ngajar
bangsa Israèl sing ora manut, nanging Dèkné
ngétokké kabetyikané marang kowé, nèk kowé
temen terus manut marang Dèkné. Nèk kowé ora
manut, kowé uga bakal kaya pang sing diketok.
[23] Nanging para sedulur, nèk bangsa Israèl terus
pada nampa pitulungané Gusti Allah lan pada
manut, mesti bakal dièn terké menèh nang wit
olèf sing apik. Gusti Allah gedé kwasané lan bisa
ngentyepké menèh. [24] Kowé para sedulur sing
dudu bangsa Israèl, kowé kaya pangé wit olèf
alasan sing diketok terus dientyepké nang wit olèf
sing apik. Kuwi sakjané ora nggon-nggonanmu.

Lah apa ora luwih gampang kanggo Gusti Allah
ngentyepké pangé wit olèf sing apik, sing mauné
diketok, nanging terus dipasang nang wité déwé
menèh.

Gusti Allah bakal nylametké bangsa Israèl

25 Para sedulur, ènèng prekara liyané sing
nyatakké, nèk Gusti Allah bakal ngangkat bangsa
Israèl. Aku kudu ngudarké prekara iki, supaya
kowé ora nduwèni pikiran nèk namung kowé
sing ditampa Gusti Allah, lah bangsa Israèl ora.
Prekara iki mauné pantyèn kasimpen, nanging
saiki arep tak omongké marang kowé. Kuwi
ngéné: bangsa Israèl enggoné mangkotké atiné
kuwi ora kanggo slawasé, nanging namung tekan
mbésuk, nèk kabèh bangsa sing dudu Ju wis
krungu kabar kabungahané Gusti Yésus Kristus.
26 Mengkono kuwi Gusti Allah bakal nylametké
bangsa Israèl. Iki pantyèn wis tyotyok karo
tembungé nabi Yésaya nang Kitab sing uniné
ngéné:

“Juru Slameté manungsa
tekané sangka swarga,
Dèkné bakal mbuwang
sakkèhé dosané para turunané Bapa Yakub.”

27 Gusti Allah uga ngomong ngéné:

“Aku bakal nggawé
prejanjian anyar

karo bangsa Israèl,
nèk Aku wis ngapura
sakkèhé salahé.”
[28] Para sedulur, jalaran bangsa Israèl nampik
kabar kabungahané Gusti Yésus Kristus, mulané
ya dadi mungsuhé Gusti Allah. Lah kuwi malah
nekakké betyik kanggo kowé. Nanging jalaran
bangsa Israèl kuwi sakwijiné bangsa sing dipilih
Gusti Allah, mulané ya diéman tenan karo Gusti
Allah, éling prejanjiané marang Bapa Abraham,
Isak lan Yakub. [29] Awit para sedulur, nèk Gusti
Allah wis nggawé putusan milih lan mberkahi
bangsa Israèl, Dèkné ora bakal malih pikirané.
[30] Wujuté kowé para sedulur sing dudu bangsa
Ju, kowé mauné ya ora pada manut marang
Gusti Allah, nanging saiki kowé pada nampa
kawelasané. Kenèng apa? Jalaran bangsa Ju
nampik pitulungané Gusti Allah. [31] Mengkono
uga, kaya enggoné Gusti Allah ngétokké
kawelasané marang kowé sing dudu Ju, Gusti
Allah uga bakal ngétokké kawelasané marang
bangsa Ju. [32] Dadiné bangsa Ju lan bangsa sing
dudu Ju kabèh wis pada nglakoni dosa lan ya
wis sak mestiné nèk kudu nampa setrapané.
Lan jalaran sangka kuwi, Gusti Allah saiki bisa
ngétokké kawelasané marang kabèh manungsa,
sing Ju lan sing dudu Ju.

Pamuji marang Gusti Allah

33 Pantyèn ya nggumunké tenan gedéné
kasugihané Gusti Allah ing berkah, kaweruh lan
pangerti. Putusané Gusti Allah ora ènèng sing
bisa ndunungké lan ora ènèng sing bisa dunung
tumindaké. 34 Nabi Yésaya ya wis tau ngomongké
bab iki, wujuté ketulis ngéné nang Kitab:
"Sapa ta sing ngerti pikirané Gusti
lan sapa ta
sing bisa ngréwangi
Dèkné ing pamikiran.
35 Sapa ta wis ngutangi Gusti Allah
lan wani njaluk bayar!"
36 Awit para sedulur, sembarang kuwi tekané
sangka Gusti Allah lan bisané ènèng terus kuwi
ya sangka kekuwatané Gusti Allah, mulané kabèh
wong kudu memuji lan nyembah marang Gusti
Allah slawasé. Amèn.

Urip kanggo ngladèni Gusti Allah

12 1 Para sedulur, kowé kabèh saiki wis
dunung semono gedéné kawelasané Gusti
Allah marang awaké déwé, mulané aku nyuwun
marang kowé kabèh, mbok badanmu dipasrahké
dadi kurban sing urip lan sing sutyi kanggo
Gusti Allah. Kuwi ndadèkké bungahé Dèkné lan
kuwi pangabekti sing sak mestiné kanggo kowé.

[2] Mulané, aja pada mèlu-mèlu karo sing dilakoni
wong sing ora nurut Gusti Allah. Aja kaya ngono,
nanging pada manuta marang Gusti Allah, supaya
ati lan pikiranmu dadia anyar. Awit namung
mengkono kuwi kowé bisa mangertèni marang
kekarepané Gusti Allah. Ngertia para sedulur, ya
kekarepané Gusti Allah kuwi sing betyik déwé
kanggo uripmu.
Nèk kowé nuruti kuwi, kowé ndadèkké bungahé
atiné Dèkné. Kekarepané Gusti Allah kuwi sing
apik déwé kanggo kowé, kuwi ora ènèng klèruné.
[3] Awit Gusti Allah pantyèn wis ngétokké
kabetyikané marang aku lan Dèkné wis ngekèki
penggawéan iki marang aku. Mulané aku
ngélingké marang kowé siji-sijiné: aja mikir nèk
kowé kuwi sing apik déwé, nanging angen-angen
lan atimu kudu sing sak beneré. Ngertia nèk
Gusti Allah déwé sing ngekèki sak wernané
kapinteran marang kowé, supaya kowé bisa
nuruti kekarepané. [4] Para sedulur, badané awaké
déwé iki pérangané okèh lan penggawéané
séjé-séjé. [5] Semono uga awaké déwé iki,
senajan awaké déwé iki wong okèh, nanging
awaké déwé kabèh wis dadi siji ing Kristus.
Awaké déwé iki kenèng dipadakké karo badané
Kristus. Lan kaya pérangané badan mau, awaké
déwé iki ya nduwé penggawéan déwé-déwé,
kanggo nulungi sak kabèhé. [6] Mulané para

sedulur, kowé kudu ngerti nèk Gusti Allah
ngekèki werna-werna kapinteran marang awaké
déwé siji-sijiné, kanggo nyambutgawé nuruti
kekarepané. Nèk ènèng sedulur sing dikèki
kapinteran bisa nampa tembungé Gusti Allah
sing kudu diomongké marang sedulur-sedulur
nang pasamuan, sedulur kuwi ya kudu nindakké
penggawéan kuwi nganggo kekuwatané Gusti.
7 Nèk dikèki kapinteran kanggo nulungi apa
mulangi liyané, ya kudu dikanggokké kaya sak
mestiné. 8 Nèk ènèng sing nampa kapinteran
kanggo ngantepké pengandelé sedulur liyané,
ya kudu ditindakké kaya sak mestiné. Sing bisa
ngedum rejeki marang liyané ya kudu ditindakké
tanpa éman. Sapa sing dikèki kapinteran nuntun,
ya kudu nuntun pasamuané Gusti karo sabar lan
temen. Sing dikèki ati melas ya kudu ngétokké
kawelasané marang liyané karo ati sing bungah.

Katrésnan marang sakpada-pada

9 Para sedulur, kowé kudu trésna sing tenanan
marang sakpada-pada, aja étok-étokan. Mulané,
kowé kudu nyingkuri barang sing ala, sing
betyik kudu mbok gondèli. 10 Pada trésnaa
marang sakpada-pada sak atimu, awit kowé wis
dadi tunggal sedulur ing brayaté Kristus. Pada
ngajènana marang sakpada-pada, malah apiké
nèk kowé pada kenèng ditiru karo liyané ing

prekara iki. [11] Aja pada males, nanging pada
nyambuta gawé kanggo Gusti sing tenanan karo
ati sing seneng. [12] Gusti Allah bakal ngekèki
barang sing nggumun-nggumunké marang kowé,
mulané kuwi kudu diarep-arep karo bungah
ing ati. Dadiné nèk kangèlan teka, kowé bisa
sabar lan kuwat lan bisa pasrah sembarang
marang Gusti Allah ing sakjeroné pandonga.
[13] Sedulurmu sing pada kekurangan ing sandang
lan pangan kudu mbok tulungi lan nèk ènèng
dayoh kudu ditampa lan dirumati sing apik.
[14] Wong sing nggawé sangsarané uripmu kudu
mbok suwunké sing betyik marang Gusti Allah.
Sepisan menèh aku ngomong: wong kaya ngono
kudu mbok pujèkké apik, aja dipujèkké sing ala.
[15] Nèk ènèng sedulur nampa kabungahan, pada
mèlua bungah, nèk ènèng sing susah, pada mèlua
susah. [16] Pada dadia siji ing ati karo sedulur kabèh
sak pasamuan. Mulané, aja namung mikirké
penggawéan sing gedé, nanging pada senenga
uga ngurusi penggawéan sing tyilik. Aja mikir
kowé sing pinter déwé.
[17] Aja mbales ala marang wong sing nggawé ala
marang kowé, nanging nggawéa betyik marang
sapa waé. [18] Pada nglumui sak bisa-bisamu,
supaya urip rukun lan tentrem karo kabèh wong.
[19] Para sedulur sing tak trésnani, aja pisan-pisan
nduwèni kepéngin mbales ala marang wong

sing nggawé ala marang kowé. Kaya ngono kudu
mbok pasrahké marang Gusti Allah waé. Aja
lali nèk Gusti Allah wis ngomong ngéné nang
Kitab: “Aku sing bakal mbales, Aku déwé sing
bakal tumandang.” [20] Kowé malah kudu éling
marang tembungé Kitab sing uniné ngéné: “Nèk
mungsuhmu ngelih kudu mbok kèki mangan,
nèk ngelak kudu mbok kèki ngombé. Nèk kowé
nindakké kuwi, mungsuhmu bakal rumangsa isin
déwé lan bakal ngakoni salahé.” [21] Mulané para
sedulur, aja sampèk kowé kenèng dikalahké karo
tumindak ala, aja, nanging kowé kudu menangké
tumindak ala nganggo tumindak betyik.

Kuwajiban marang para pangwasa

13 [1] Para sedulur, kabèh wong, tegesé kowé
mbarang, kudu nurut pernatan-pernatan
sangka pangwasané negara, awit pangwasané
negara kuwi ya Gusti Allah sing netepké. [2] Dadiné
sapa sing nglawan marang pangwasané negara
kuwi sak beneré ya nglawan marang pernatané
Gusti Allah. Mulané, sapa sing nerak pernatané
negara ya kudu ngerti nèk bakal nampa setrapan.
[3] Awit wong sing nglakoni sing betyik ora usah
wedi marang pangwasané negara. Wong sing
nindakké sing ala, kuwi sing kudu wedi. Mulané,
nèk kowé nindakké sing betyik, kowé ora usah
wedi, kowé malah bakal nampa pengaleman

sangka negara. [4] Kowé kudu ngerti para sedulur,
pangwasané negara kuwi sakjané nyambutgawé
kanggo Gusti Allah kanggo betyikmu déwé.
Nanging nèk kowé nindakké sing ala, ya bener
kowé wedi, awit miturut pernatané negara
kowé ya kudu disetrap. Pangwasané negara
kuwi pantyèn gamané Gusti Allah kanggo sapa
waé sing nindakké ala. [5] Dadiné para sedulur,
kenèng apa awaké déwé kok kudu manut marang
pernatané negara? Ora namung jalaran wedi
disetrap, nanging uga jalaran awaké déwé ngerti
nèk kuwi barang apik sing kudu dilakoni.
[6] Mulané kowé ya pada mbayar belasting, awit
negara kudu mbayar wong-wong sing nyekel
pangwasa. Wong-wong kuwi netepi kuwajibané
lan pada nyambutgawé kanggo Gusti Allah.
[7] Mulané awaké déwé ya kudu netepi kuwajibané
awaké déwé marang para pangwasa. Nèk kudu
mbayar belasting ya kudu dibayar, nèk kudu
ngajèni apa ngelem sing nyekel pangwasa, ya
kudu ditindakké ngono.

Kuwajiban marang sakpada-pada

[8] Para sedulur, apiké nèk kowé ora nduwé
utang apa-apa marang sapa-sapa, kejaba nduwé
utang katrésnan marang sakpada-pada. Awit
wong sing trésna marang liyané kuwi netepi
kekarepané Gusti Allah sak kabèhé. [9] Bener Gusti

Allah ngekèki angger-angger marang awaké
déwé kayadéné: aja laku bédang, aja mematèni,
aja nyolong, aja milik barangé liyané lan ènèng
angger-angger liyané. Nanging angger-angger
kuwi mau kabèh kenèng didadèkké angger
siji, yakuwi: pada trésnaa marang liyané kaya
enggonmu nrésnani awakmu déwé. 10 Awit para
sedulur, wong sing trésna marang liyané kuwi ya
ora bakal nggawé ala marang liyané. Dadiné nèk
awaké déwé nrésnani liyané, awaké déwé netepi
angger-anggeré Gusti Allah sak kabèhé.
11 Para sedulur, prekara bab trésna marang
sakpada-pada kuwi kudu mbok tindakké
tenan, awit kowé kudu ngerti nèk awaké déwé
kudu sing awas lan tata-tata, kaya wong sing
tangi-turu. Kenèng apa aku kok ngomong ngono
para sedulur? Jalaran saiki awaké déwé wis
tyedek banget karo tekané Kristus, sing kudu
njikuk awaké déwé sangka donya sing kebek
ala iki, supaya didadèkké siji karo Gusti Allah
slawas-lawasé. Waktu kuwi wis selot tyedek
nèk dipadakké karo mbiyèn dongé awaké déwé
masrahké uripé marang Kristus. 12 Nèk urip ing
donya sing kebek ala iki dipadakké karo wengi,
pantyèn wenginé ya wis mèh entèk lan awan
wis mèh teka. Mulané hayuk awaké déwé pada
ninggal tumindak peteng lan hayuk pada nyekel
gamané pepadang. 13 Hayuk pada nindakké sing

betyik, kaya wong sing ana ing padang kenèng
disawang liyané. Tegesé, aja ramé-ramé ngombé
lan mabuk, aja laku bédang nindakké urip sing
ora pantes, aja pada tukaran lan kumèrèn. [14] Aja
kaya ngono para sedulur, nanging saiki kowé
wis dadi siji karo Gusti Yésus Kristus, kowé ya
kudu urip niru Dèkné. Aja mikir kepriyé sing
arep nuruti kekarepané dosa ing awakmu, kuwi
namung nggolèk kemaremané kedaginganmu.

Sing sabar marang sakpada-pada

14 [1] Para sedulur, saiki ènèng prekara liyané
sing kudu tak omong, yakuwi, bab pangan
lan dina. Sing penting déwé ya iki: nèk ènèng
sedulur sing ijik enom pengandelé, ditampa
sing apik, senajan sedulur kuwi ijik netepi sak
wernané sirikané agama bab pangan lan dina.
Prekara-prekara kuwi aja sampèk digawé jalaran
kanggo èngkèl-èngkèlan bab apa sing bener lan
apa sing klèru. [2] Awit ènèng sedulur sing pretyaya
nèk éntuk mangan panganan apa waé, nanging
liyané pretyaya nèk ora éntuk mangan iwak
daging, mulané ya namung mangan janganan.
[3] Sedulur sing pretyaya nèk éntuk mangan
panganan apa waé ora kenèng nyepèlèkké liyané
sing ora mangan iwak. Semono uga, sedulur
sing namung mangan janganan, ora mangan
iwak, ora kenèng nyalahké liyané sing mangan

daging, awit Gusti Allah déwé wis nglilani sedulur
kuwi mangan apa waé lan Dèkné ya wis nampa
sedulur kuwi. 4 Lah nèk Gustiné sedulur kuwi
nglilani, apa kowé kuwi Gustiné sedulur kuwi
kok wani nyalahké dèkné. Ketampa-oraé kuwi
Gustiné sedulur kuwi sing ngarani. Nanging
sedulur kuwi bakal ketampa, awit Gusti déwé
sing bakal ngréwangi.
5 Uga ènèng sedulur sing nganggep dina sijiné
luwih apik tenimbang dina liyané. Nanging
sedulur liyané pretyaya nèk dina kabèh tunggalé
waé. Ya bèn, bab iki kabèh sedulur dililani nuruti
pengandelé déwé-déwé. 6 Awit para sedulur,
sedulur sing ngarani sakwijiné dina luwih gedé
tenimbang liyané kuwi ya jalaran sedulur kuwi
kepéngin ngajèni marang Gusti Yésus. Lah sedulur
sing pretyaya nèk éntuk mangan panganan
apa waé semono uga nèk mangan ya kanggo
ngluhurké Gusti Yésus. Wujuté sedulur kuwi nèk
mangan ya ndonga lan maturkesuwun marang
Gusti Allah. Lah sedulur sing ora mangan iwak,
sing namung mangan janganan, uga nèk mangan
ya kanggo ngluhurké Gusti, awit dèkné ya ndonga
lan maturkesuwun marang Gusti Allah.
7 Para sedulur, awaké déwé ora kenèng nyalahké
sakpada-pada ing prekara-prekara iki. Awit,
senajana urip, awaké déwé ya ora nuruti karepé
déwé, senajana mati ya ora karepé déwé. 8 Nèk

urip, awaké déwé ya urip kanggo Gusti, nèk mati,
awaké déwé ya mati kanggo Gusti. Pati-uripé
awaké déwé wis nang tangané Gusti. 9 Awit
Kristus ya wis mati nglabuhi awaké déwé lan
Dèkné tangi sangka pati, supaya bisa ngwasani
kabèh manungsa, sing wis mati lan sing ijik urip.
10 Para sedulur, kowé sing ora mangan iwak,
aja nyalahké sing mangan iwak lan kowé sing
mangan sembarang, aja nyepèlèkké sing ora
mangan iwak. Kenèng apa aku kok ngomong
ngono? Awit awaké déwé kabèh mbésuk bakal
kudu mara nang ngarepé Gusti Allah lan Dèkné
sing bakal ngarani klèru-beneré awaké déwé.
11 Wujuté nang Kitab ya wis ketulis ngéné:
"Tembungé Gusti Allah ngéné:
Kaya enggonku wujut urip,
mengkono uga Aku ngomong
nèk kabèh wong
bakal sujut ngabekti Aku
lan kabèh wong bakal ngakoni
nèk Aku iki Gusti Allah."
12 Dadiné para sedulur, awaké déwé iki siji-sijiné
bakal asok penjawab déwé-déwé marang Gusti
Allah.

Aja dadi sandungané liyané

13 Mulané hayuk awaké déwé wis aja pada
nyalahké sakpada-pada menèh. Luwung hayuk

pada nggawé putusan sing mantep ora arep
nindakké prekara apa waé sing marakké liyané
bisa semplak pengandelé apa tiba menèh ing
dosa. 14 Bener, jalaran aku wis dadi siji karo
Gustiku Yésus, aku ngerti nèk ora ènèng barang
apa waé kotor sangka karepé déwé, ora para
sedulur. Barang kuwi kotor kanggo wong sing
nganggep nèk barang kuwi kotor.
15 Dadiné para sedulur, nèk jalaran sangka sing
mbok pangan ènèng sedulur ketyentok atiné,
tibaké kowé ya ora mlaku nganggo katrésnan.
Aja sampèk, jalaran sangka barang sing mbok
pangan, ènèng sedulur semplak pengandelé.
Ngertia nèk Kristus mati uga nglabuhi sedulur
kuwi. 16 Mulané para sedulur, sing ati-ati, aja
sampèk prekara sing mbok anggep betyik
sampèk dianggep ala karo sedulur liya. 17 Awit,
ora nèk awaké déwé ora mangan iki apa ora
ngombé kaé kuwi tandané nèk uripé awaké déwé
dikwasani karo Gusti Allah, ora! Nanging nèk
sangka pitulungané Roh Sutyi awaké déwé bisa
ngétokké barang sing bener lan bisa ngétokké
katentreman lan kabungahan, kuwi tandané nèk
uripé awaké déwé dikwasani karo Gusti Allah.
18 Wong sing ngladèni Kristus nganggo ati sing
kaya ngono kuwi pantyèn ndadèkké bungahé
Gusti Allah lan uga diajèni karo manungsa.

[19] Mulané para sedulur, awaké déwé kudu
nglumui tenan nindakké prekara-prekara sing
bisa ndadèkké rukun lan sing bisa ngantepké
pengandelé awaké déwé kabèh. [20] Aja sampèk
awaké déwé mbubrah penggawéané Gusti Allah
jalaran sangka prekara panganan. Ya bener,
panganan apa waé kenèng dipangan, nanging
ora apik nèk apa sing dipangan awaké déwé kuwi
sampèk ndadèkké sandungané sedulur liyané.
[21] Apiké awaké déwé ora mangan daging apa ora
ngombé anggur apa ora nindakké apa waé sing
bisa marakké sedulur liyané semplak pengandelé.
[22] Pengandelmu bab apa sing kenèng lan apa sing
ora kenèng dipangan kuwi kudu mbok simpen ing
atimu déwé, namung kowé déwé lan Gusti Allah
sing kudu ngerti. Pantyèn beja tenan wong sing
bisa ngarani ing atiné déwé apa sing bener, tanpa
rumangsa salah ing tembé-mburiné. [23] Nanging
nèk ènèng sedulur nékat mangan panganan
tanpa ngerti panganan mau apik dipangan apa
ora, sedulur kuwi dosa, ora namung ing atiné
déwé, nanging uga nang ngarepé Gusti Allah.
Awit pantyèn dosa nèk kowé nindakké prekara
apa waé tanpa ngerti ing ati bener-oraé.

Nggawé senengé liyané, ora nggolèk senengé déwé

15 [1] Para sedulur, awaké déwé sing rumangsa
wis jeru pengandelé, awaké déwé
kudu nyabari sedulur-sedulur sing ijik enom
pengandelé. Aja namung mikir sing apik kanggo
awaké déwé waé. [2] Malah hayuk awaké déwé
siji-sijiné pada nindakké apa sing apik kanggo
sedulur liyané lan apa sing bisa ngantepké
pengandelé sedulur liyané. [3] Awit Kristus wujuté
ya ora nggolèk senengé déwé, ora, nanging nang
Kitab wis ketulis ngéné: “Duh Allah, tembungé
wong-wong sing pada ngolok-olok Kowé, tibané
ing Aku.”
[4] Para sedulur, sembarang sing wis ketulis nang
Kitab dèk jaman mbiyèn kuwi tujuané kanggo
mulangi awaké déwé, supaya awaké déwé pada
sabar lan nduwé kekuwatan nurut kekarepané
Gusti Allah. Lan jalaran sangka kuwi awaké
déwé bisa ngarep-arep nampa sembarang sing
wis dijanji karo Gusti Allah. [5] Muga-muga Gusti
Allah, sing ngekèki kesabaran lan kekuwatan,
ngréwangi kowé kabèh, supaya bisa dadi siji ing
kekarepan lan bisa nindakké urip nurut tipaké
Kristus Yésus. [6] Dadiné kowé kabèh bisa dadi siji
ing ati lan bebarengan kowé bisa ngluhurké Gusti

Allah karo lambému. Dèkné sing dadi Bapaké
Gustiné awaké déwé Yésus Kristus.

Kristus kanggo bangsa Ju lan sing dudu Ju

7 Mulané para sedulur, mikirké kuwi mau kabèh
sing tak omong, hayuk nampa sakpada-pada
karo bungah, kaya enggoné Kristus nampa kowé.
Mengkono kuwi Kristus marakké wong-wong
pada ngluhurké jenengé Gusti Allah. 8 Aku
ngomong ngono kuwi, awit enggoné Kristus
teka ngladèni bangsa Ju kuwi kanggo nduduhké
nèk Gusti Allah ora medot, nanging malah
nuruti prejanjiané marang para mbah-mbahané.
9 Kejaba sangka kuwi, Kristus teka, supaya uga
bangsa sing dudu Ju bisa ngluhurké Gusti Allah,
sing ngétokké kawelasané. Wujuté nang Kitab
wis ketulis ngéné:

"Aku bakal ngluhurké Jenengmu
lan nang tengahé para bangsa
Aku bakal memuji Kowé."

10 Uga ènèng tembung ngéné sangka nabi Moses:

"Hé para bangsa sing dudu Ju,
pada bungah-bungaha
bareng karo bangsa
pilihané Gusti Allah."

11 Enèng tulisan liyané menèh sing uniné ngéné:

"Hé para bangsa sing dudu Ju,
pada memujia marang Gusti

lan bangsa-bangsa liyané,
pada memujia marang Dèkné.”
12 Nabi Yésaya uga wis ngomong ngéné, kaya sing
ketulis nang Kitab:
“Bapa Isai, bapaké ratu Daved,
bakal nukulké turunan
sing bakal ngwasani para bangsa
sing dudu Ju.
Ya Dèkné
sing dadi pengarep-arepé
bangsa sing dudu Ju.”
13 Para sedulur, pandongaku, muga-muga
Gusti Allah sing dadi pengarep-arepé kabèh
manungsa, ngebeki atimu karo kabungahan lan
katentreman, awit kowé pada pretyaya marang
Dèkné. Muga-muga pengarep-arepmu mundak
terus sangka pitulungané Roh Sutyi.

Kenèng apa rasul Paulus kok nulis layang iki

14 Para sedulur, aku déwé ngerti nèk kowé kabèh
ora kurang ing tumindak betyik, awit Gusti Allah
ngebeki atimu karo kaweruh. Mulané kowé ya
bisa mulangi sakpada-pada. 15 Nanging senajan
ngono, nang layang iki aku kendel ngélingké bab
prekara siji-loro marang kowé. Enggonku wani
nulis karo kendel kuwi jalaran Gusti Allah wis
milih aku lan ngekèki penggawéan iki. 16 Aku
kudu dadi peladèné Kristus Yésus nggawa kabar

kabungahan marang bangsa-bangsa sing dudu Ju.
Mengkono kuwi aku bisa nggawa bangsa-bangsa
sing dudu Ju nang ngarepé Gusti Allah, supaya
bisa ketampa lan uripé bisa kanggonan lan
katuntun Roh Sutyi. Mulané aku nganggep aku
iki kaya imam sing masrahké kurban marang
Gusti Allah. Kurbanku sing ndadèkké bungahé
Gusti Allah ya bangsa-bangsa sing dudu Ju iki.
17 Lan jalaran aku wis dadi siji karo Kristus aku
bungah bisa nyambutgawé ngladèni Gusti Allah.
18 Awit aku namung wani ngomongké apa sing
wis ditindakké karo Kristus lantaran aku, yakuwi,
nuntun bangsa-bangsa sing dudu Ju, supaya
pada manut marang Gusti Allah. Bisané pada
manut, jalaran krungu pituturé Gusti lan weruh
kwasané Gusti sangka aku. 19 Kejaba sangka
kuwi, Gusti Allah ngekèki pangwasa marang
aku, supaya aku bisa nindakké tanda-tanda lan
mujijat-mujijat kanggo manungsa. Karomenèh
Roh Sutyi ngekèki kekuwatan marang aku, supaya
aku bisa nindakké penggawé-penggawé sing
nggumunké iki. Mengkono kuwi aku nggelarké
kabar kabungahané Gusti Yésus Kristus sampèk
rata, wiwit kuta Yérusalèm mlaku-mlaku nganti
tekan bawah Ilirikum. 20 Nanging aku namung
nggelarké kabar kabungahan iki nang panggonan-
panggonan sing durung tau dikabari bab Gusti
Yésus Kristus. Dadiné aku ora nyambutgawé nang

kebon sing wis digarap wong liya. [21] Wujuté nang
Kitab ya wis ketulis ngéné:
"Wong sing durung tau dikabari bab Dèkné
bakal weruh Dèkné
lan wong sing durung tau krungu
bakal dunung."

Rasul Paulus arep teka nang kuta Rum

[22] Para sedulur, yakuwi jalarané sing marakké
aku karépotan ora bisa teka nang nggonmu.
[23] Nanging saiki penggawéanku nang bawah kéné
wis rampung lan ya pantyèn wis pirang-pirang
taun tenan enggonku kepéngin niliki kowé.
[24] Mulané, sing tak suwun, nèk aku lunga
nang negara Spanyol aku bisa mampir nang
nggonmu. Nèk aku lèrèn nang kuta Rum kono,
aku bakal bebarengan karo kowé sak untara.
Sakwisé kuwi aku bakal nyuwun pitulunganmu,
supaya aku bisa neruské lakuku. [25] Nanging
saiki aku arep budal nang kuta Yérusalèm, aku
arep ngréwangi sedulur-sedulur sing nurut
Gusti nang kana. [26] Awit sedulur-sedulur nang
Masedonia lan Akaya pada nglumpukké duwit
karo éklasé ati, kanggo nulungi sedulur-sedulur
nang Yérusalèm sing ora nduwé. [27] Putusan kuwi
metu sangka karepé wong-wong kuwi déwé lan
pantyèn ya ènèng beneré nèk wong-wong iki
kudu nulungi sedulur-sedulur nang Yérusalèm

sing ora nduwé. Wujuté ya bangsa Ju sing
nggawa kabar kabungahané Gusti Yésus Kristus
marang bangsa-bangsa sing dudu Ju. Lan jalaran
sedulur-sedulur wis ngedum banda kasukman
marang sedulur-sedulur sing dudu Ju, mulané
ya wis sak mestiné nèk sedulur-sedulur sing
dudu Ju nyukupi sedulur-sedulur bangsa Ju karo
sandang-pangan.
28 Para sedulur, nèk aku wis rampung karo
penggawéan iki, tegesé, nèk aku wis masrahké
duwit urunan mau kabèh marang sedulur-sedulur
nang Yérusalèm, aku bakal budal nang negara
Spanyol lan mampir nang nggonmu nang kuta
Rum. 29 Nèk aku teka nang nggonmu aku bakal
nggawa berkah okèh sangka Kristus, sing arep tak
edum karo kowé.
30 Para sedulur, kowé lan aku saiki pada
nyambutgawé bebarengan kanggo Gusti Yésus
Kristus lan awaké déwé bebarengan ngrasakké
katrésnané Roh Sutyi sing manggon ing uripé
awaké déwé. Mulané aku nyuwun tenan marang
kowé, mbok aku diréwangi ing sakjeroné
peranganku. Aku didongakké supaya bisa slamet.
31 Didongakké, supaya aku bisa utyul sangka
tangané wong Ju nang Yudéa sing pada nglawan
pituturé Gusti. Didongakké, supaya duwit urunan
bisa ditampa apik karo sedulur-sedulur nang
Yérusalèm. 32 Dadiné, nèk Gusti Allah nglilani,

aku bisa teka nang nggonmu karo ati bungah lan
enggonku niliki kowé bisa nggawé segeré atiku
lan atimu. 33 Muga-muga Gusti Allah, sing bisa
ngekèki katentreman, mberkahi kowé kabèh.
Amèn.

Kirim kabar-kabar slamet

16 1 Para sedulur, aku nyuwun marang kowé,
nèk sedulur Fébé teka nang nggonmu,
dèkné ditampa lan diladèni sing apik, awit dèkné
ya kaya awaké déwé nurut Gusti. Sedulur Fébé iki
nyambutgawé kanggo Gusti nang pasamuan nang
kuta Kèngkréa. 2 Mulané aku nyuwun marang
kowé, sedulur iki diladèni kaya sak pantesé
kanggo sedulur sing nyambutgawé kanggo Gusti.
Nèk butuh apa-apa ditulungi, awit dèkné déwé
ya wis nulungi sedulur pirang-pirang, kayadéné
aku iki.
3 Aku nyuwun dikirimké slamet marang sedulur
Akwila lan Priska, kantyaku nyambutgawé
kanggo Kristus Yésus. 4 Sedulur sak jodo iki
ora éman uripé enggoné nulungi aku. Lan ora
namung aku déwé, nanging sedulur-sedulur
sangka pasamuan-pasamuan sing dudu bangsa
Ju ya rumangsa kepotangan pitulungan karo
sedulur loro iki. 5 Dikirimké slamet uga marang
sedulur-sedulur sing pada mèlu kumpulan nang
omahé sedulur Akwila lan Priska.

Kepriyé kabaré karo sedulurku Epénétus sing
tak trésnani? Dèkné nurut Gusti sing ndisik
déwé nang bawah Asia. [6] Kirimké slamet marang
sedulur Maria. Dèkné ya ora setitik enggoné
nyambutgawé kanggo kowé. [7] Kepriyé kabaré
karo sedulur Adronikus lan sedulur Junia,
kantyaku tunggal bangsa sing uga disetrap
bareng karo aku. Sedulur loro iki pantyèn rasul
sing kajèn tenan lan enggoné nurut Gusti malah
luwih suwi tenimbang aku.
[8] Kirimké slamet marang Ampliatus, sedulurku
ing Gusti sing tak trésnani tenan. [9] Aja lali
marang sedulur Urbanus, sing kaya aku
nyambutgawé kanggo Kristus. Uga Stakis, sedulur
sing tak trésnani. [10] Kirimké slamet marang
sedulur Apèles, sing temen nurut Kristus. Uga
sedulur-sedulur nang omahé sedulur Aristobeles.
[11] Sedulur Hérodium, sedulur tunggal bangsa,
kirimké slamet uga marang dèkné. Kepriyé
kabaré karo sedulur-sedulur sing nang omahé
sedulur Narkisus? Sing tak suwun pada slamet
sangka berkahé Gusti.
[12] Aja lali uga marang sedulur Triféna lan
sedulur Triposa. Sedulur wédok-wédok iki ya ora
sembrana enggoné nyambutgawé kanggo Gusti.
Uga sedulurku wédok Pèrsi sing tak trésnani.
Dèkné uga ora setitik enggoné nyambutgawé
ngladèni Gusti. [13] Kirimké slamet marang sedulur

Rufus, sing nyata tenan penggawéané kanggo
Gusti. Uga ibuné sedulur Rufus, sing trésna
marang aku kaya anaké déwé. [14] Kepriyé kabaré
karo sedulur Asinkritus, sedulur Flikon, sedulur
Hèrmès, sedulur Patrobas, sedulur Hèrmas
lan uga sedulur-sedulur liyané bebarengané?
[15] Kirimké slamet marang sedulur Filologes
lan sedulur Yulia, sedulur Nérus lan yuné. Uga
kirimké slamet marang sedulur Olimpas lan
sedulur-sedulur liyané bebarengané.
[16] Para sedulur, pada rangkulana sakpada-pada
kanggo tanda katrésnan sangka aku. Sedulur-
sedulur sangka pasamuan kabèh nang bawah
kéné pada kirim slamet marang kowé kabèh sing
nang kuta Rum kono.
[17] Para sedulur, aku kepéngin ngélingké marang
kowé, supaya pada awas lan ati-ati karo wong
sing marakké tyongkrèh lan metyah pasamuan,
uga marakké sedulur siji-loro ninggal dalané
Gusti. Pada mulangké prekara-prekara sing ora
tyotyok blas karo pitutur sing bener sing wis
diwulangké marang kowé. Wong kaya ngono
kuwi diedohi. [18] Kenèng apa awaké déwé kok
kudu ngedohi wong sing kaya ngono kuwi? Awit
ora pada nuruti kekarepané Kristus, Gustiné
awaké déwé. Omongané énaké lan alusé
éram-éram, nanging tujuané namung ngenèng
sedulur-sedulur sing ora ngerti nèk diapusi.

[19] Kenèng apa aku kok ngomong ngono! Awit
kabèh wong wis ngerti nèk kowé nurut Gusti
tenan. Mulané aku ya bungah tenan. Nanging
senajan ngono, karepku kowé pada mikir sing
apik bab sing bener, sing kudu mbok lakoni. Bab
sing ala, kuwi kudu diedohi. [20] Gusti Allah sing
bisa ngekèki katentreman marang awaké déwé,
Dèkné sing ndang bakal ngremuk Sétan nang
ngisoré sikilmu.
Muga-muga kabetyikané Gustiné awaké déwé
Yésus ngebeki atimu!
[21] Para sedulur, sedulur Timotius sing
nyambutgawé karo aku, kirim slamet marang
kowé. Uga sedulur Lusius, Jason lan sedulur
Sosipatèr, kabèh tunggal bangsa karo aku.
[22] Aku déwé uga, Tèrtius, sing nulis layang iki, ya
kirim slamet marang kowé kabèh sing pada nurut
Gusti.
[23] Uga sedulur Gayus kirim slamet. Dèkné sing
tak inepi lan dèkné uga sing ngekèki panggonan
marang pasamuan ngumpul nang omahé.
Kabar slamet uga sangka sedulur Erastus, sing
nyekel duwité kuta kéné. Uga sedulur Kwartus
kirim kabar slamet marang kowé. Muga-muga
kabetyikané Gusti Yésus Kristus ngebeki atimu
kabèh. [24] (16:23)

Pamuji lan penutup

25 Para sedulur, hayuk pada ngluhurké jenengé
Gusti Allah. Dèkné nduwèni kwasa nguwatké
pengandelmu. Yakuwi sing tak omongké, nèk
aku nggelarké kabar kabungahané Gusti Yésus
Kristus. Kabar kabungahan iki pantyèn kasimpen
pirang-pirang atus taun. 26 Nanging Gusti Allah
sing langgeng saiki wis ngudarké simpenan iki
marang awaké déwé sing nyambutgawé kanggo
Dèkné. Awaké déwé dikongkon nggelarké kabar
kabungahan iki, sing uga wis diomongké karo
para nabi nang Kitab. Kabèh bangsa kudu krungu
kabar kabungahan iki, supaya bisa pretyaya lan
manut marang Gusti Allah.
27 Para sedulur, Gusti Allah sing ora ènèng
liyané, Gusti Allah sing gedé déwé kaweruhé,
Dèkné déwé sing kudu diluhurké slawas-lawasé.
Dèkné sing ngongkon Gusti Yésus Kristus
nylametké awaké déwé. Amèn.

Paulus

LAYANGÉ RASUL PAULUS
MARANG PASAMUAN NANG KUTA

KORINTA

LAYANG NOMER SIJI

Pembukakan lan pamuji slamet

1 [1] Para sedulur, iki layang sangka nggonku,
Paulus, sing dipanggil karo Kristus Yésus dadi
rasulé lan uga sangka sedulur Sostenès, marang
pasamuané Gusti Allah nang kuta Korinta. Kowé
kabèh wis dipilih dadi umaté Gusti Allah sing
sutyi, jalaran wis dadi siji karo Kristus Yésus,
bareng karo sedulur kabèh nang endi waé, sing
pada memuji Yésus Kristus, Gustiné wong-wong
lan Gustiné awaké déwé. [2] (1:1)
[3] Muga-muga Gusti Allah Bapaké awaké déwé
lan Gusti Yésus Kristus ngedunké kabetyikané lan
katentremané marang kowé kabèh.

Kasugihan ing Gusti Yésus Kristus

[4] Para sedulur, aku ora lèrèn enggonku
maturkesuwun marang Gusti Allah kanggo
kowé, awit Dèkné ngétokké kabetyikané marang
kowé, sakwisé kowé dadi siji karo Kristus Yésus.
[5] Enggonmu dadi siji karo Dèkné kuwi marakké

kowé bisa sugih ing prekara apa waé, ya sugih
ing tetembungan lan uga sugih ing kaweruh.
6 Piwulangé awaké déwé marang kowé bab
Kristus wis mantep ing atimu, mulané, ing
sakjeroné ngarep-arep tekané Gusti Yésus
Kristus kowé ya ora kekurangan apa-apa blas
bab kapinteran-kapinteran pawèhé Roh Sutyi.
7 (1:6) 8 Gusti uga bakal ngréwangi kowé, supaya
kowé bisa kuwat terus tekan entèk-entèkané
lan supaya mbésuk, nèk Gusti Yésus Kristus teka
ngrutu manungsa, kowé kabèh bisa ketemu
tanpa salah. 9 Gusti Allah pantyèn kenèng
dijagakké tenan. Dèkné sing manggil kowé,
supaya kowé bisa urip dadi siji karo Anaké,
yakuwi, Yésus Kristus, Gustiné awaké déwé.

Pada dadia siji ing pikiran

10 Para sedulur, kejaba sangka kuwi mau kabèh
aku nduwèni tembung liyané marang kowé! Ing
Jenengé Gustiné awaké déwé Yésus Kristus aku
nyuwun tenan marang kowé kabèh, mbok aja
pada èngkèl-èngkèlan lan séjé-séjé pinemuné
ngono. Mbok pada nunggala dadi siji ing pikiran
lan ing kekarepan enggonmu pada nurut Gusti.
11 Kenèng apa aku kok ngomongké bab iki
marang kowé? Jalaran ènèng sedulur-sedulur
sangka brayaté sedulur Kloé ngomongi aku,
jaréné nang tengahmu ènèng sing pada tukaran.

12 Jaréné ènèng sing ngomong: “Aku mèlu rasul
Paulus,” liyané ngomong: “Aku mèlu Apolos,”
liyané menèh ngomong: “Aku mèlu rasul Pétrus”
lan uga ènèng sing ngomong: “Aku mèlu Kristus.”
13 Para sedulur, mbok dipikir sing apik! Apa
Kristus mulangi nèk sing nurut Dèkné kuwi
kuduné séjé-séjé lan déwé-déwé? Lak ora ta?
Apa sing dipentèng mati nglabuhi kowé kuwi
rasul Paulus? Apa kowé kuwi dibaptis supaya
dadi muridé rasul Paulus? Lak ora ta?
14 Mulané aku ya maturkesuwun marang Gusti
Allah, ndilalahé aku ya ora mbaptis sapa-sapa
sangka pasamuanmu, kejaba namung sedulur
Krispus lan sedulur Gayus. 15 Dadiné ya ora
ènèng sing bisa ngomong nèk mbiyèn pada
dibaptis supaya dadi muridku. 16 O ya, aku lali,
aku kélingan nèk aku mbaptis sedulur Stéfanus
sak brayaté mbarang. Nanging sak ngertiku aku
wis blas ora mbaptis sapa-sapa menèh. 17 Para
sedulur, Kristus ora ngongkon aku mbaptis
wong, nanging Dèkné ngongkon aku nggelarké
kabar kabungahan. Enggonku mulangké kabar
kabungahan iki ya ora nganggo tembung sing
abot-abot, ora manut kapinterané manungsa.
Awit nèk njagakké kapinterané manungsa, tibaké
enggoné Kristus mati nang kayu pentèngan ya
ora ènèng ajiné blas.

Patiné Kristus nang kayu pentèngan kuwi ngétokké nèk kapinterané manungsa ora ènèng tegesé

18 Para sedulur, kanggo wong sing mlaku ing
dalan sing njujuk nang karusakan kabar bab
patiné Kristus nang kayu pentèngan kuwi ora
ènèng tegesé. Nanging kanggo awaké déwé sing
nampa keslametan, kabar iki dadi kekuwatané
Gusti Allah. 19 Nang Kitab Sutyi Gusti Allah wis
ngomong ngéné:
"Aku bakal mbuyarké
kaweruhé wong pinter
lan pangertiné
bakal tak lebur."
20 Dadiné, nang endi kapinterané wong sing
nduwèni kaweruh? Nang endi kapinterané sing
tukang mikir ing jaman saiki? Gusti Allah lak wis
ngomong ta nèk kapinterané manungsa kuwi ora
ènèng tegesé.
21 Awit sangka kaweruhé, Gusti Allah wis
netepké, supaya manungsa ora bisa kenal
marang Gusti Allah sangka kapinterané déwé.
Malah, Gusti Allah wis netepké ngekèki slamet
marang wong sing pretyaya marang kabar sing
digelarké, kabar sing diarani ora ènèng tegesé
karo manungsa. 22 Wong Ju pada kepéngin weruh
mujijat, wong Grik pada nggolèki kaweruh.

[23] Nanging kanggo awaké déwé, awaké déwé
malah ngabarké bab Kristus sing dipentèng.
Kanggo wong Ju kabar iki dadi sandungan
lan kanggo wong Grik kuwi kabar sing ora
ènèng tegesé. [24] Nanging kanggo wong sing
wis dipanggil karo Gusti Allah ora dadi sebab
wong Ju apa wong Grik, Kristus kuwi kwasané
lan kaweruhé Gusti Allah. [25] Awit penggawéané
Gusti Allah, sing kétoké bodo, wujuté luwih
jeru tenimbang kaweruhé manungsa lan
penggawéané Gusti Allah sing kétoké ora ènèng
kekuwatané, malah luwih rosa tenimbang
kekuwatané manungsa.

[26] Para sedulur, mbok pada éling ta dongé kowé
dipanggil karo Gusti Allah. Ora okèh sing kenèng
diarani wong pinter apa wong gedé pangkaté
apa wong gedé lairané [27] Nanging Gusti Allah
malah milih wong sing dianggep bodo karo
wong jagat kéné, kanggo ngisinké wong sing
pinter. Semono uga Gusti Allah milih wong sing
nang jagat kéné kétoké ringkih, kanggo ngisinké
wong sing rosa. [28] Pantyèn, sing dianggep tyilik
lan ora ènèng tegesé, sing dianggep ora ènèng
ajiné nang jagat kéné, yakuwi ngalahké apa sing
dianggep ènèng ajiné karo jagat. [29] Dadiné ora
ènèng wong sing bisa gemunggung nang ngarepé
Gusti Allah. [30] Nanging kowé wis didadèkké siji
karo Kristus Yésus karo Gusti Allah lan Dèkné wis

ndadèkké Kristus dadi kaweruhé awaké déwé.
Kristus wis ngrukunké awaké déwé karo Gusti
Allah lan Dèkné sing marakké awaké déwé bisa
urip sing sutyi lan Dèkné sing ngluwari awaké
déwé sangka dosa, supaya awaké déwé bisa urip
karo Gusti Allah slawas-lawasé. 31 Nang Kitab ya
wis ketulis ngéné: “Sapa sing arep gemunggung,
apik nèk ngegungké apa sing wis ditindakké karo
Gusti Allah.”

Bab Kristus sing dipentèng

2 1 Para sedulur, mbiyèn dongé aku teka nang
nggonmu ngabarké pituturé Gusti Allah sing
mauné disimpen, aku ora nganggokké tembung
sing duwur-duwur apa tembungé wong pinter.
2 Awit, suwéné aku nang tengahmu, aku pantyèn
wis nduwèni kekarepan ora mikirké apa-apa
menèh kejaba Gusti Yésus Kristus, ya Gusti
Yésus Kristus sing dipentèng. 3 Kuwi jalarané
aku ora bisa apa-apa sangka kapinteranku
déwé. Wediku lan sangsiku nèk aku sampèk
ora ngétokké kekarepané Gusti Allah, nanging
ngétokké pikiranku déwé. 4 Mulané enggonku
mulangi lan nggelarké pituturé Gusti ya ora
nganggo tembung sing duwur-duwur ngegulké
kapinterané manungsa, ora, nanging nganggo
tembung sing ngétokké kwasané Rohé Gusti
Allah. 5 Dadiné pretyayamu ora gumantung

ing pangertiné manungsa, ora, nanging ing pangwasané Gusti Allah.

Kaweruh sing sangka Gusti Allah

6 Para sedulur, senajan ngono, aku uga ngomongké bab kaweruh, nanging karo wong-wong sing wis mateng pengandelé. Ora kaweruh sing sangka donya apa kaweruhé para pangwasa sing ngwasani jagat sing arep rusak iki. 7 Kaweruh sing tak omong iki kaweruh sing sangka Gusti Allah, yakuwi kaweruh simpenan sing manungsa ora ngerti. Nanging kawit Gusti Allah molai nggawé jagat, Dèkné wis nduwé gagasan mberkahi awaké déwé nganggo kaweruh iki. 8 Para pangwasa nang jagat iki ora ènèng sing ngerti bab kaweruh sing sangka Gusti Allah iki. Semunggoné ngerti ngono mesti wong-wong ora matèni Gusti nang kayu pentèngan, Gusti sing gedé déwé kwasané. 9 Nanging pantyèn ya wis ketulis nang Kitab ngéné:

“Mripat durung tau weruh,
kuping durung tau krungu
lan ati durung tau mikir blas,
ya prekara-prekara kuwi
sing wis dityawiské
karo Gusti Allah
kanggo wong
sing trésna marang Dèkné.”

[10] Para sedulur, Gusti Allah mbukakké kaweruh
simpenan iki kanggo awaké déwé lantaran Roh
Sutyi. Roh Sutyi kuwi njajahi sembarang, uga
sembarang sing disimpen jeru karo Gusti Allah.
[11] Kaya enggoné namung rohé manungsa déwé
sing ngerti isiné atiné manungsa, mengkono uga
Roh Sutyi mangertèni pikirané Gusti Allah. [12] Para
sedulur, awaké déwé iki ora nampa roh sing
sangka donya, ora, nanging awaké déwé nampa
Rohé Gusti Allah. Dadiné awaké déwé bisa ngerti
bab sembarang sing wis dikèkké marang awaké
déwé karo Gusti Allah.
[13] Mulané, nèk aku ndunung-ndunungké bab
pituturé Gusti Allah marang wong-wong sing
nduwèni Rohé Gusti Allah, aku ora nganggo
kapinterané manungsa, ora, nanging aku manut
piwulangé Rohé Gusti Allah. [14] Wong sing ora
dikwasani karo Rohé Gusti Allah ora bisa nampa
lan ngerti marang prekara-prekara sing sangka
Rohé Gusti Allah. Mikiré kuwi ora ènèng tegesé,
awit bisané ngerti namung nèk dikwasani karo
Rohé Gusti Allah. [15] Wong sing dikwasani karo
Rohé Gusti Allah kuwi ngerti sembarang, nanging
ora ènèng wong sing bisa njajahi dèkné. [16] Nang
Kitab wis ketulis ngéné:

“Sapa sing bisa mangertèni
pikirané Gusti?
Sapa sing bisa mulangi Dèkné?”

Nanging awaké déwé ngerti pikirané Kristus.

Rasul Paulus lan Apolos namung peladèné Kristus

3 [1] Para sedulur, aku tak blaka waé! Aku ora bisa
rerembukan karo kowé kaya wong sing wis
nduwé Rohé Gusti Allah. Aku kepeksa rembukan
karo kowé kaya wong kadonyaan, wong sing
sak tyara Kristen ijik enom ing pengandel. [2] Aku
kawit mbiyèn kepeksa ngekèki mèrki marang
kowé, ora pangan sing atos, awit kowé durung
kuwat nampa kuwi. Wujuté tekan saiki kowé
ya durung kuwat, awit uripmu kuwi ijik kaya
wong kadonyaan. Lah nèk kowé ijik pada seneng
mèri lan tukaran ngono, apa kuwi ora ngétokké
nèk uripmu ijik manut tyarané kadonyaan?
[3] (3:2) [4] Wujuté ènèng sing ngomong: “Aku mèlu
Paulus” lan liyané ngomong: “Aku mèlu Apolos.”
Kuwi lak tyarané wong kadonyaan ta?
[5] Dipikir para sedulur! Apolos kuwi sapa ta lan
Paulus kuwi sapa? Apa ora namung peladèné
Gusti Allah sing nuntun kowé supaya bisa
dadi wong pretyaya? Awaké déwé iki namung
nyambutgawé nuruti kekarepané Gusti. [6] Aku
sing nandur, Apolos sing nyirami, nanging Gusti
Allah déwé sing nukulké. [7] Wong sing nandur lan
wong sing nyirami kuwi ora penting. Sing penting
ya Gusti Allah, awit Dèkné sing nukulké. [8] Wong

sing nandur lan sing nyirami kuwi tunggalé
waé. Gusti Allah bakal ngupahi siji-sijiné manut
penggawéané déwé-déwé. 9 Awaké déwé iki
ngréwangi sakpada-pada ing kerjanané Gusti.
Lah kowé kuwi dadi lemah sing digarap Gusti.
Kowé kuwi uga omah sing didekké karo Gusti.
10 Aku iki kenèng dipadakké karo wong sing
sangka kapinterané Gusti dadi wong sing tukang
nggawé omah lan nggawé pondasiné, supaya
peladèn liyané bisa ngedekké omahé nang sak
nduwuré pondasi mau. Nanging sapa waé sing
ngedekké omahé kudu sing ati-ati, tegesé kudu
mulangi sing bener. 11 Awit Gusti Allah déwé
wis netepké nèk namung Gusti Yésus Kristus
sing dadi pondasiné omah mau. 12 Ing pondasi
iki ènèng sing bisa ngedekké omah nganggo
emas, selaka, watu larang, kayu, suket garing
apa damèn. 13 Apik-oraé penggawéané bakal
ketara mbésuk nèk Kristus teka. Awit ing dina
kuwi penggawéané wong kabèh bakal dijajal
nganggo geni. Geni mau sing bakal ngétokké
apik-oraé penggawéané. 14 Nèk omah sing
didekké sak nduwuré pondasi mau diobong ora
empan, wongé sing ngedekké bakal nampa upah.
15 Nanging nèk omahé kobong, wongé bakal
kélangan upahé. Wongé déwé ya bakal slamet,
nanging kaya wong sing dietokké sangka omah
kobong kaé.

[16] Para sedulur, apa kowé ora ngerti nèk kowé
kuwi omah panggonané Gusti Allah, awit Roh
Sutyi manggon ing kowé? [17] Dadiné sapa sing
ngrusak omahé Gusti Allah, Gusti Allah déwé
sing bakal ngrusak wong kuwi. Awit omahé Gusti
Allah kuwi sutyi lan omahé Gusti Allah kuwi ya
kowé.

Aja pada sombong

[18] Para sedulur, aja sampèk ènèng wong sing
ngapusi awaké dèkné déwé. Nèk nang tengahmu
ènèng sedulur sing mikir nèk nduwé kaweruh
manut tyarané kadonyaan, bèn wong kuwi dadi
bodo waé, supaya bisa nduwèni kaweruh tenan.
[19] Awit para sedulur, sing dianggep kaweruh
karo jagat, kuwi malah dianggep bodo karo
Gusti Allah. Bab iki Kitab wis ngomongké ngéné:
“Wong-wong pinter dikala karo Gusti Allah
nganggo kapinterané wong-wong mau déwé.”
[20] Nang Kitab uga ènèng tulisan liyané uniné
ngéné: “Gusti Allah mangertèni nèk pikirané
wong pinter ora kanggo gawé.” [21] Mulané para
sedulur, aja sampèk ènèng sing ngegul-egulké
salah-sijiné manungsa. Sembarang kuwi kabèh
wis dadi wèkmu. [22] Paulus, Apolos, Pétrus, jagat
iki, urip lan pati, jaman saiki lan uga jaman sing
bakal klakon, kuwi kabèh wis wèkmu. [23] Semono

uga kowé kabèh wis wèké Kristus lan Kristus
wèké Gusti Allah.

Peladèn sing kenèng dipretyaya

4 [1] Mulané para sedulur, awaké déwé iki
peladèné Kristus sing dipasrahi penggawéan
ngabarké prekara sing mauné disimpen karo
Gusti Allah. [2] Peladèn sing dipasrahi penggawéan
kaya ngono kuwi kudu bisa barang siji iki, yakuwi,
kudu kenèng dipretyaya. [3] Aku jan ora perduli
tenan kepriyé kowé apa wong liyané enggoné
pada nganggep aku. [4] Aku déwé ya ora rumangsa
salah, nanging kuwi ora ngomongké nèk aku
ora ènèng klèruné. Gusti déwé sing ngarani
salah-benerku. [5] Mulané kowé aja pada kesusu
nyalahké, luwung ngentèni mbésuk tekané Gusti
waé. Dèkné sing bakal mbukak sembarang sing
saiki kasimpen ing atiné manungsa. Kabèh wong
bakal nampa pengaleman sangka Gusti Allah
manut penggawéné déwé-déwé.

Kudu sing andap-asor

[6] Para sedulur, prekara-prekara kuwi mau kabèh
wis tak lakoni déwé, semono uga Apolos, supaya
kowé bisa niru awaké déwé lan bisa ngerti apa
tegesé tembung: “Aja sampèk ngliwati pituturé.”
Dadiné nang tengahmu ora ènèng sing bisa
ngelem sijiné lan nyepèlèkké liyané. [7] Sapa ta

sing marakké kowé mikir pinter ngungkuli liyané
ngono? Apa dudu Gusti Allah sing ngekèki kowé
sembarang sing ana ing kowé kuwi? Lah kowé
kok terus sombong ngono, kaya sing ana ing
kowé kuwi dudu pawèhé Gusti Allah waé.
8 Para sedulur, pantyèn, kowé mikir nèk wis ora
butuh apa-apa menèh, kowé mikir wis pepak
ing sembarang. Saiki kowé wis ora mbutuhké
pitulungané awaké déwé menèh, awit kowé
mikir, ing kasukman pangkaté wis duwur banget
kaya ratu. Pantyèn, karepku supaya kowé bisa
duwur tenan pangkaté ing kasukman, dadiné
aku bisa nyambutgawé bebarengan karo kowé.
9 Awit para sedulur, miturut pinemuku, awaké
déwé iki, sing dadi rasul, dikèki pangkat sing
endèk déwé karo Gusti Allah. Awaké déwé iki
dadi kaya wong sing nampa setrapan pati nang
ngarepé wong okèh. Dadiné awaké déwé iki dadi
tontonané jagat, ya tontonané para mulékat, ya
tontonané manungsa. 10 Jalaran nglabuhi Kristus
awaké déwé iki dadi wong sing bodo, nanging
kowé dadi wong Kristen sing gedé kaweruhé.
Awaké déwé dadi wong tyilik, nanging kowé
dadi wong gedé. Kowé nampa pengaleman,
nanging awaké déwé disepèlèkké. 11 Tekané
saiki awaké déwé ngrasakké ngelih lan ngelak
lan ora nduwé salin. Awaké déwé digebuki
lan awaké déwé ngalor-ngidul-ngétan-ngulon

kaya wong ora nduwé omah. [12] Awaké déwé
kudu nyambutgawé abot supaya bisa mangan.
Nèk awaké déwé dipoyoki, awaké déwé malah
mujèkké sing apik. Nèk awaké déwé disiya-siya,
awaké déwé sabar terus. [13] Nèk awaké déwé
diolok-olok, awaké déwé mbales karo tembung
alus. Pantyèn, tekané saiki awaké déwé namung
dadi larahané jagat. Awaké déwé dianggep dadi
kèsèté bumi.
[14] Para sedulur, enggonku nulis marang kowé
iki ora jalaran aku kepéngin nggawé isinmu, ora,
nanging jalaran aku kepéngin mulangi kowé
kaya anak-anakku déwé sing tak trésnani tenan.
[15] Awit, senajana èwon-èwon sing mulangi kowé
ing dalané Kristus, nanging bapakmu namung
siji. Ing Kristus aku iki dadi bapakmu, awit aku
sing nggawa kabar kabungahané Gusti marang
kowé. [16] Mulané aku ngomong marang kowé
para sedulur: mbok pada niru aku. [17] Mulané
aku ngongkon Timotius teka nang nggonmu. Sak
tyara kasukman Timotius kuwi anakku déwé sing
tak trésnani lan sing temen ing Gusti. Timotius
uga sing bakal ngélingké marang kowé bab
pitutur-pitutur urutan ing sakjeroné urip anyar
iki, pitutur sing sangka Gusti Yésus Kristus, sing
tak wulangké nang pasamuan-pasamuan nang
endi waé.

18 Nang tengahmu kono ènèng wong sing pada
sombong, jalaran mikir nèk aku ora bakal teka
nang nggonmu menèh. 19 Nanging nèk Gusti
karep, aku ora suwi menèh bakal teka nang
nggonmu. Dadiné aku bisa weruh déwé, apa
tembungé wong-wong sing sombong kuwi ènèng
wujuté tenan. 20 Awit para sedulur, wong sing
dikwasani karo Gusti Allah kuwi ora namung
ketara ing tembungé, nanging ing kekuwatané.
21 Lah saiki karepmu kepriyé? Aku kudu teka
nyenèni kowé apa teka nganggo tembung alus
kanggo ngétokké katrésnanku marang kowé.

Sedulur sing klakuané ora pantes kudu dietokké sangka pasamuan

5 1 Para sedulur, aku pantyèn wis krungu nèk
nang tengahmu ènèng sedulur sing nduwé
klakuan sing ora pantes blas, ngungkul-ungkuli
klakuané wong sing ora ngerti Gusti. Awit
aku krungu nèk sedulur kuwi turu karo ibuné
kuwalon. 2 Senajan ènèng klakuan kaya ngono,
kowé malah pada sombong. Pantesé kowé
pada sambat lan wong sing nglakoni dosa kaya
ngono kuwi mbok etokké sangka pasamuan.
3 Nèk kanggo aku, bener aku ora kétok tyampur
karo kowé, nanging ing kasukman aku nang
tengahmu. Mulané, ing jenengé Gusti Yésus
Kristus aku wis ngekèki setrapan marang wong

sing nglakoni kaya ngono kuwi, ya kaya nèk aku
nang kono waé. [4] Kowé kabèh nèk pada ngumpul,
bareng karo aku sing uga ngumpul karo kowé ing
kasukman, nganggo pangwasané Gusti Yésus,
awaké déwé masrahké wong kuwi marang Sétan,
supaya kedagingané dirusak, nanging nyawané
bisa slamet mbésuk nèk Gusti teka. [5] (5:4)
[6] Para sedulur, ora pantes blas enggonmu
sombong. Klakuan kaya ngono kok ora mbok
garap? Kowé lak pada ngerti ta nèk ragi setitik
kuwi ngragèni gandumé kabèh? [7] Mulané, ragi
sing lawas, yakuwi dosa, mbok dibuwang, supaya
kowé bisa kaya gandum sing anyar, sing tus,
sing ora ènèng raginé. Lan kowé ya pantyèn
kaya ngono. Awit Kristus, Tyempéné Paskah, wis
dibelèh, supaya awaké déwé bisa utyul sangka
kwasané dosa. [8] Mulané, hayuk awaké déwé
pada mangan bebarengan, ora mangan roti sing
nganggo ragi lawas, yakuwi raginé dosa lan ala,
nanging hayuk pada mangan roti sing ora ènèng
raginé, rotiné kasutyèn lan kabeneran.
[9] Para sedulur, nang layangku sing ndisik aku
wis ngomong, menging kowé bebarengan karo
wong sing laku bédang. [10] Kowé mesti ya dunung
nèk aku ora ngomongké bab wong sing ora nurut
Gusti, sing mata-duwiten, sing tukang meres
liyané lan sing nyembah barang pepeteng. Awit
semunggoné kowé kudu ngedohi wong sing

kaya ngono kuwi, kowé ya kudu lunga sangka
jagat iki. 11 Nanging ora ngono, karepku kowé
aja bebarengan karo wong sing ngakuné Kristen,
nanging wujuté seneng laku bédang, wong sing
mata-duwiten, nyembah brahala, nyatur ala,
seneng mabuk lan seneng nyolong. Kowé aja
sampèk mangan bareng karo wong kaya ngono
kuwi.
12 Aku ora nyalahké wong sing nang njabané
pasamuan. Gusti Allah déwé sing bakal nyalahké
wong-wong kuwi. Lak wis lumrah ta nèk kowé
nyalahké wong nang njeroné pasamuanmu
déwé. Mulané, wong sing nglakoni ala kaya
ngono kuwi kudu dietokké sangka pasamuan.
13 (5:12)

Aja nggolèk bener nang nggoné wong njaba

6 1 Para sedulur, saiki ènèng prekara liyané.
Nèk ènèng sakwijiné sedulur nduwèni répot
karo sedulur liyané, lah kok tegel-tegelé nggolèk
pitulungan nang kruton sing ora ngerti Gusti.
Apiké prekara kuwi dirembuk lan dirampungké
karo sedulur-sedulur sing nurut Gusti waé ta?
2 Apa kowé ora ngerti nèk awaké déwé iki sing
nurut Gusti sing bakal ngrutu jagat iki? Lah nèk
kowé sing kudu ngrutu jagat, mosok kowé ora
bisa ngurusi prekara sing kaya ngono kuwi?
3 Apa kowé ora ngerti nèk awaké déwé bakal

ngrutu para mulékat. Mosok kowé ora bisa
ngrampungké prekara-prekara sing gampang
kuwi. 4 Apa jalarané prekara-prekara kaya ngono
kok mbok pasrahké marang wong sing ora
gegayutan blas karo pasamuan Kristen? 5 Kowé
jan ngisin-isinké banget! Mosok nang pasamuan
wong siji waé ora ènèng sing nduwèni kapinteran
ngrampungké prekarané sedulur loro mau. 6 Lah
kok sampèk sedulur sing sijiné nggawa sedulur
liyané nang kruton sing ora ngerti Gusti.
7 Pantyèn, nèk nang tengahmu ènèng tunggal
sedulur pada tukaran kuwi ya wis kebatyut tenan.
Kenèng apa kok ora gelem nrima lan ngalah waé?
8 Kowé malah ngisin-isinké kumpulanmu déwé,
sing siji nggawé èlèké liyané, iku karo tunggal
sedulur. 9 Apa kowé ora ngerti nèk Gusti Allah
ora bakal mberkahi wong sing nglakoni ala.
Aja pada klèru ngono. Wong sing klakuané ala,
wong sing nyembah pepeteng, wong sing laku
bédang lan wong sing laku homo, uga maling,
wong sing mata-duwiten lan wong sing tukang
mabuk, kabèh kuwi ora bakal nampa berkah
ing Kratoné Gusti Allah, semono uga wong sing
seneng nyatur ala lan sing meres liyané. 10 (6:9)
11 Pantyèn, mbiyèn kowé ènèng sing kaya ngono,
nanging saiki uripmu wis diresiki. Saiki kowé wis
disutyèkké lan dianggep bener karo Gusti Allah,

kuwi sangka pangwasané Gusti Yésus Kristus lan
Rohé Gusti Allahé awaké déwé.

Badané awaké déwé dikanggokké kanggo Gusti, ora kanggo laku bédang

12 Para sedulur, menawa nang tengahmu ènèng
sing ngomong: “Aku éntuk nglakoni sembarang.”
Tembung kuwi pantyèn bener, nanging ora
sembarang apik kanggo kowé. Pantyèn aku
éntuk nglakoni apa waé, nanging aku emoh dadi
slafé apa-apa. 13 Kanggo mbenerké klakuan sing
ora apik uga ènèng sing ngomong: “Pangan lak
kanggo weteng ta lan weteng kuwi lak kanggo
pangan ta?” Kuwi ya bener, nanging pangan
lan weteng kuwi bakal dirusak karo Gusti Allah.
Badan kuwi ora kanggo laku bédang, nanging
kanggo nuruti kekarepané Gusti lan Gusti ya
gelem nganggokké badan mau. 14 Gusti Allah wis
nangèké Gusti Yésus sangka pati, semono uga
Gusti Allah bakal nangèké badané awaké déwé
nganggo pangwasané.
15 Para sedulur, apa kowé ora ngerti nèk
badanmu kuwi pérangané badané Kristus? Apa
ya pantes nèk aku njikuk pérangané badané
Kristus terus tak dadèkké pérangané badané
sakwijiné lonté? Ya ora ta! 16 Apa kowé ora ngerti,
nèk kowé turu karo lonté badanmu kuwi terus
dadi siji karo lonté mau. Nang Kitab ya wis ketulis

ngéné: “Wong loro kuwi bakal dadi badan siji.”
17 Nanging sapa gandèngan karo Gusti Yésus, sak
tyara kasukman wong kuwi dadi siji karo Dèkné.
18 Mulané para sedulur, laku bédang kuwi
diedohi! Dosa liya-liyané sing dudu laku bédang
kuwi ditindakké sak njabané badan, nanging
wong sing laku bédang kuwi ngrusak badané
déwé. 19 Apa kowé ora pada ngerti nèk badanmu
kuwi dadi panggonané Roh Sutyi? Gusti Allah
sing ngekèki Roh Sutyi iki marang kowé. Kowé
kuwi wis dudu wèkmu déwé, nanging kowé wis
wèké Gusti Allah. 20 Dèkné wis nuku kowé lan
regané sing larang wis dibayar. Mulané para
sedulur, badanmu kuwi mbok dikanggokké
kanggo ngluhurké Gusti.

Urutan kanggo wong sing bebojoan

7 1 Para sedulur, saiki aku arep ngrembuk
bab prekara-prekara sing mbok tulis nang
layangmu.
Pantyèn apik nèk wong lanang ora nduwé
bojo. 2 Nanging jalaran panggoda laku bédang
gedé banget kanggo wong lanang lan wong
wédok, mulané apiké nèk saben wong lanang
nduwé bojo déwé lan saben wong wédok uga
nduwé bojo déwé. 3 Saben wong lanang kudu
netepi kuwajibané marang bojoné lan semono
uga saben wong wédok marang sing lanang,

dadiné sing siji nggawé maremé atiné liyané.
4 Wong wédok ora kenèng ngwasani badané
déwé, nanging sing lanang. Semono uga wong
lanang ora kenèng ngwasani badané déwé,
nanging sing wédok. 5 Kowé ora kenèng ngemohi
sakpada-pada, kejaba nèk pada karepé nggawé
waktu kanggo pandonga. Sakwisé kuwi ya kudu
tyampur menèh, supaya ora tiba ing panggodané
Sétan, jalaran ora kuwat menggak kepénginé.
6 Aku ngomong kabèh kuwi marang kowé
ora kanggo ngekèki pernatan, ora, nanging
malah kanggo ngepénakké. 7 Nèk kanggo aku,
kepénginku kabèh wong bisaa kaya aku. Nanging
saben wong nampa pawèh séjé-séjé sangka
Gusti, sing siji iki, sing liyané kaé.
8 Kanggo wong-wong sing durung omah-omah
lan para randa, apiké nèk terus ijèn waé kaya
aku iki. 9 Nanging nèk kowé ora kuwat menggak
karepé badanmu, apiké ya ngepèk bojo waé,
tenimbang ora kuwat menggak kepénginé.
10 Kanggo wong sing wis omah-omah Gusti
nduwèni tembung iki lan iki dudu tembungku
déwé: “Wong wédok sing wis kawin ora kenèng
megat bojoné.” 11 Nèk wong wédok mau meksa
megat sing lanang, wong wédok kuwi ora kenèng
kawin menèh. Nèk kepéngin omah-omah ya
kudu balèn waé karo bojoné. Semono uga, wong
lanang ora kenèng megat bojoné.

12 Kanggo prekara liya-liyané, aku, dudu Gusti,
nduwé tembung iki: nèk ènèng wong Kristen
lanang nduwé bojo sing ora pretyaya, nanging
gelem bebarengan terus karo dèkné, wongé
ya aja dipegat. 13 Uga nèk ènèng wong Kristen
wédok nduwé bojo wong sing ora pretyaya, sing
gelem urip bebarengan karo dèkné, wong Kristen
wédok mau ya ora kenèng megat sing lanang.
14 Wong lanang sing ora pretyaya mau ketampa
karo Gusti Allah, jalaran dèkné dadi bojoné wong
wédok sing pretyaya. Semono uga, wong wédok
sing ora pretyaya bisa ketampa karo Gusti Allah,
jalaran dèkné bojoné wong lanang sing pretyaya.
Nèk ora ngono anak-anaké mbarang ya dadi
wong sing ora pretyaya. Nanging saiki wujuté ya
ditampa karo Gusti Allah. 15 Nanging nèk sing ora
pretyaya njaluk pegat ya aja dipenggak. Nang
kono wong Kristen sing lanang apa wédok mau
ora kepeksa nggondèli. Gusti Allah manggil kowé
supaya uripmu tentrem, ora tyongkrèh. 16 Awit
kowé, sedulur wédok sing pretyaya, kowé ya ora
ngerti ta apa bojomu bakal nampa Gusti apa ora.
Lan kowé uga, sedulur lanang, kowé apa ya ngerti
nèk kowé bisa marakké bojomu nampa Gusti?

Kaya mauné waé dongé nampa Gusti

17 Para sedulur, apiké kowé ngono waé manut
kahanan pandumané Gusti marang kowé, dongé

kowé nampa Gusti. Ya pernatan iki sing tak
wulangké nang pasamuan-pasamuan kabèh.
18 Kanggo ndunungké tembungku kuwi mau
arep tak kèki tyonto saiki! Semunggoné ènèng
sedulur sing dongé nampa Gusti wis nglakoni
sunat, sedulur kuwi wis ora usah bingung arep
ngilangi sunaté. Semono uga, sedulur sing
durung nglakoni sunat dongé nampa Gusti,
sedulur kuwi wis ora usah bingung arep sunat.
19 Awit para sedulur, nglakoni sunat apa ora kuwi
ora dadi sebab blas. Sing penting déwé yakuwi,
kabèh kudu nuruti pituturé Gusti Allah. 20 Saben
wong wis bèn kaya mauné waé dongé nampa
Gusti. 21 Nèk kowé mauné slaf, ora dadi apa.
Nanging nèk kowé éntuk kelunggaran dadi wong
merdéka, kelunggaran kuwi ya dikanggokké.
22 Awit, senajana wong slaf, nèk wis nampa
Gusti ya dadi wong merdéka. Semono uga wong
merdéka, nèk wis nampa Gusti ya dadi peladèné
Kristus. 23 Para sedulur, kowé wis dituku lan
wis dibayar karo Gusti. Mulané kowé aja dadi
slafé manungsa menèh. 24 Saben wong bèn kaya
mauné waé dongé nampa Gusti.

Urutan kanggo wong sing durung omah-omah

25 Para sedulur, kanggo wong sing durung
omah-omah aku ora nduwé tembung apa-apa
sangka Gusti, nanging aku kepéngin ngekèki

pinemuku déwé marang kowé. Nanging, senajan
pinemuku déwé, ya kenèng mbok turut, awit
aku pretyaya nèk Gusti sing ngekèki kaweruh iki
marang aku.
[26] Miturut pinemuku, nèk ngélingi okèhé
kasusahan ing jaman saiki, apiké nèk wong
lanang wis ora ngepèk bojo waé. [27] Nanging nèk
kowé nduwé bojo, ya aja dipegat. Nèk wis ora
nduwé bojo, ya wis aja nggolèk liyané. [28] Nanging
nèk kowé kawin ya ora dosa. Uga nèk ènèng
prawan ngepèk bojo, kuwi ya ora dosa. Aku
namung kepéngin ngalang-alangi kowé, supaya
ora ngalami kangèlané wong sing omah-omah.
[29] Para sedulur, karepku kuwi ngéné: waktuné
wis ora okèh. Mulané, wiwit saiki, wong lanang
sing nduwé bojo uripé kudu dianggep kaya wong
sing ora nduwé bojo waé. [30] Wong sing tangisan,
digawé kaya sing ora sedi waé. Wong sing pada
bungah, digawé kaya sing ora bungah waé. Wong
sing tetuku, digawé kaya sing ora nduwé apa-apa
waé. [31] Wong sing dodolan barang-barang
kadonyaan iki, digawé kaya sing ora ketyentyang
karo barang-barang iki. Awit para sedulur, jagat
sing kétok saiki iki wis ndang ilang waé.
[32] Para sedulur, karepku kowé bisaa urip
tanpa sumelang. Wong lanang sing ora nduwé
bojo bisa mikirké penggawéané Gusti lan
kepéngin ndadèkké legané Gusti. [33] Nanging

wong sing nduwé bojo kuwi kudu ngurusi
prekara-prekara kadonyaan iki, awit wongé
kepéngin nggawé legané atiné bojoné. Mulané,
wong sing nduwé bojo kuwi angen-angené
ya ketarik rana lan ketarik réné. 34 Lah wong
wédok sing wis ora nduwé bojo menèh lan
botyah wédok prawan sing durung nduwé bojo
bisa mikirké bab penggawéané Gusti lan bisa
masrahké nyawa-ragané kanggo ngladèni Gusti.
Nanging wong wédok sing nduwé bojo mikirké
prekara-prekara kadonyaan, awit kepéngin nuruti
senengé atiné sing lanang.
35 Para sedulur, enggonku mituturi kowé ngono
kuwi kanggo betyikmu déwé, ora kanggo njiret
kowé. Kanggo aku sing penting déwé, bisaa kowé
pada nglakoni penggawéan sing betyik lan sing
bener, supaya uripmu bisa sak kabèhé kanggo
ngerjani penggawéané Gusti.
36 Nèk ènèng wong tuwa rumangsa salah
marang anaké prawan, jalaran mundak umuré
lan kudu dikawinké, ya kudu manut apa sing
bener waé. Ora dosa nèk dèkné ngawinké anaké.
37 Nanging nèk wis dadi karepé wongé, tanpa
ènèng sing meksa dèkné, ora arep ngawinké
anaké, dèkné nduwé kwasa nggawé putusan
kuwi. Kuwi ya ora klèru. 38 Dadiné para sedulur,
wong tuwa sing ngawinké anaké wédok ya apik,

nanging wong tuwa sing ora ngawinké anaké
wédok luwih apik.
39 Para sedulur, wong wédok sing wis nduwé
bojo kuwi nduwé kuwajiban marang bojoné
namung suwéné sing lanang ijik urip. Nanging nèk
sing lanang wis mati, wong wédok kuwi kenèng
kawin menèh karo sapa waé sing disenengi, janji
karo wong pretyaya waé. 40 Nanging nèk tak
pikir, wong wédok mau luwih kepénak nèk ora
nggolèk bojo menèh. Kuwi mau ya pinemuku
déwé, nanging aku pretyaya nèk kuwi tyotyok
karo karepé Rohé Gusti Allah.

Bab sajèné brahala

8 1 Para sedulur, saiki aku kepéngin ngomongké
bab sesajèné brahala.
Pantyèn bener sing diomong karo wong-wong,
jaréné pada ngerti nèk brahala kuwi sakjané
ora ènèng wujuté. Nanging pangerti sing kaya
ngono kuwi namung marakké sombong. Sing
bisa mbangun kuwi namung katrésnan. 2 Wong
sing rumangsa ngerti kuwi sakjané pangertiné
durung apa-apa. 3 Nanging wong sing trésna
tenan marang Gusti Allah, kuwi sing disenengi
karo Dèkné.
4 Mulané para sedulur, bab mangan sesajèné
brahala kuwi ngéné! Awaké déwé iki ngerti nèk
brahala kuwi sakjané barang sing ora ènèng.

Sing ènèng namung Gusti Allah déwé. 5 Ya bener,
nang langit lan nang bumi pantyèn ènèng sing
dianggep jaréné gusti allah-gusti allah. Kaya
ngono kuwi ya pantyèn ènèng okèh banget.
6 Nanging kanggo awaké déwé namung ènèng
Gusti Allah siji, yakuwi, Bapaké awaké déwé
sing nduwé pikiran nggawé sembarang kabèh
lan Dèkné sing dadi tujuané uripé awaké déwé.
Kanggo awaké déwé uga namung ènèng Gusti
siji, yakuwi, Gusti Yésus Kristus, sing dikongkon
karo Gusti Allah nggawé sembarang lan Dèkné
sing marakké awaké déwé bisa urip karo Gusti
Allah.
7 Nanging ora kabèh sedulur nduwèni pangerti
iki. Enèng sedulur sing mbiyèn-mbiyèné nyembah
brahala lan tekan sepréné nèk mangan panganan
sing wis dipasrahké marang brahala, mikiré
brahala kuwi ènèng kwasané tenan lan mikiré
panganan kuwi wèké brahala tenan. Lan jalaran
wong kuwi pengandelé ijik ringkih, dadiné nèk
mangan panganan sing kaya ngono mikiré kuwi
marakké ala. 8 Para sedulur, panganan sing
dipangan awaké déwé kuwi ora nggawa awaké
déwé nang nggoné Gusti Allah. Nèk ora mangan,
awaké déwé ya ora kélangan apa-apa, nèk
mangan, awaké déwé ya ora éntuk bati apa-apa.
9 Sing penting kuwi awaké déwé kudu ati-ati,
supaya awaké déwé ora ndadèkké semplaké

wong sing ijik enom pengandelé, senajan
awaké déwé iki éntuk mangan sembarang.
10 Gampangé omong para sedulur, semunggoné
ènèng wong sing ijik enom pengandelé weruh
kowé, sing jaréné nduwé kaweruh, mèlu mangan
panganan sing wis dipasrahké brahala, mesti
wongé mau terus ora wedi mèlu mangan
panganan sing kaya ngono, nanging atiné ora
krasa kepénak, awit dèkné mikiré nggawé dosa.
11 Dadiné jalaran sangka kaweruhmu, sedulur
sing enom pengandelé kuwi dadi semplak. Lah
mangka Kristus mati uga nglabuhi sedulur kuwi.
12 Tibaké kowé nggawé dosa marang Kristus,
awit kowé nyemplakké sedulurmu sing ijik enom
pengandelé. 13 Mulané, nèk panganan kuwi
marakké sedulurku tiba ing dosa, aku luwung ora
mangan panganan mau slawasé, dadiné aku ora
marakké sedulurku semplak pengandelé.

Penggawéané lan bagèané rasul

9 1 Para sedulur, aku iki apa dudu wong
merdéka? Aku iki apa dudu rasul? Aku lak
wis tau weruh Gustiné awaké déwé Yésus Kristus
ta? Lan kowé kuwi lak wohé penggawéanku
kanggo Gusti ta? 2 Senajan wong liya ora gelem
nganggep aku rasul, nanging kanggo kowé aku
iki ya rasul ta? Awit kowé déwé lan uripmu dadi
wong pretyaya kuwi tandané nèk aku iki rasul.

[3] Nèk ènèng wong ndedes-ndedes kepéngin
ngerti, wangsulanku pantyèn ngono kuwi.
[4] Mosok aku ora éntuk nampa pangan lan ombèn
sangka enggonku nyambutgawé? [5] Mosok
awaké déwé ora éntuk nggawa bojoné nèk
awaké déwé lelungan, kaya para rasul liyané lan
sedulur-seduluré Gusti Yésus lan uga rasul Pétrus.
[6] Apa namung Barnabas karo aku déwé sing kudu
nggolèk pangan déwé? [7] Apa kowé tau krungu
nèk soldat kuwi mbayar gajihané déwé? Apa
ènèng wong tandur sing ora mangan pametuné
keboné? Apa ènèng wong ngingu wedus sing ora
ngombé mèrkiné wedusé?
[8] Sing tak omong iki ora namung lumrah
miturut pikirané manungsa, nanging Kitab
uga wis ngomongké bab kuwi. [9] Nang kitabé
nabi Moses ketulis ngéné: “Sapi sing ngiles aja
dibingkem tyangkemé.” Apa nang kéné iki Gusti
Allah ngomongké bab sapi? Mesti ora ta! [10] Sing
diomong nang tulisan iki ya awaké déwé iki!
Pantyèn sing ditulis iki ngomongké bab awaké
déwé, awit wong sing ngepluk lan sing panèn
kudu bisa njagakké bagèané sangka panènané.
[11] Para sedulur, nèk awaké déwé wis nyebar wiji
kasukman ing kowé, apa ora lumrah nèk awaké
déwé ngunduh barang sing dibutuhké saben
dinané. [12] Nèk liya-liyané nampa bagèan kuwi

sangka kowé, apa bagèané awaké déwé kuduné
ora ngungkuli éntuké liyané?
Nanging wujuté awaké déwé ora nganggokké
kelunggaran kuwi; awaké déwé malah nyukupi
butuhé déwé, supaya awaké déwé ora ngalang-
alangi enggoné awaké déwé nggelarké kabar
kabungahané Kristus. 13 Kowé mesti ngerti nèk
wong sing nyambutgawé nang Gréja Gedé kuwi
nampa pangané sangka Gréja Gedé. Semono
uga, wong sing masrahké kurban nang altar ya
nampa bagèané sangka altar. 14 Mulané Gusti uga
ya wis nggawé pernatan nèk saben wong sing
nggelarké pituturé Gusti kudu nampa pangané
sangka enggoné nggelarké pitutur mau.
15 Nanging aku ora tau nganggokké kelunggaran
iki blas lan aku nulis layang iki ya ora jalaran
aku kepéngin nampa apa-apa. Ora, aku luwung
mati waé tenimbang aku kélangan prekara siji
sing kenèng tak enggo pamèran iki. 16 Enggonku
nggelarké pituturé Gusti kuwi ya ora tak gawé
sombong apa pamèran, awit aku namung nuruti
kekarepané Gusti. Lan kaya ngapa susahku
nèk aku ora nggelarké kabar kabungahan iki.
17 Semunggoné tak kerjani sangka karepku
déwé, ya sak beneré nèk aku ngarep-arep upah.
Nanging penggawéan iki ora sangka karepku
déwé, awit kuwi kuwajiban sing dipasrahké
marang aku karo Gusti Allah. 18 Tibaké upahku iki

apa? Upahku ya iki: aku bisa nggelarké pituturé
Gusti tanpa nampa upah, tegesé tanpa njaluk
bagèanku.
19 Aku pantyèn merdéka, ora slafé sapa-sapa.
Nanging awakku tak dadèkké slafé saben wong,
supaya wong pirang-pirang bisa ketarik atiné
marang Kristus. 20 Nèk aku nyambutgawé nang
tengahé wong Ju, tindak-tandukku ya kaya wong
Ju, supaya bisa narik atiné wong-wong kuwi
marang Kristus. Aku ya manut wèt-wèté nabi
Moses kaya wong-wong kuwi. 21 Lan kanggo
wong sing dudu Ju aku ya kaya wong sing dudu
Ju, kaya ora ngerti tata-tyarané wong Ju waé,
supaya bisa narik wong-wong kuwi. Kuwi ora
jalaran aku ora manut wèté Gusti Allah, wujuté
aku ya manut wèté Gusti Yésus Kristus. 22 Nang
tengahé wong sing enom pengandelé, aku ya
kaya wong sing ijik enom pengandelé, supaya
bisa narik wong-wong kuwi. Dadiné, kanggo
sapa waé aku ya wis dadi tunggalé waé, supaya
nganggo akal apa waé aku bisa narik siji-loro ing
keslametan.
23 Aku saguh nglakoni apa waé kanggo
nggelarké kabar kabungahané Gusti Yésus
Kristus, supaya aku bisa mèlu ngrasakké wohé.
24 Kowé mesti wis pada ngerti nèk nang balapan
mblayu kaé okèh sing mèlu mblayu, nanging sing
menang namung siji. Mulané, enggonmu mblayu

kuwi kuduné kaya wong sing kepéngin menang
lan dadi kampiun. [25] Saben wong sing arep mèlu
balapan kuwi mesti nata awaké sing tenanan.
Enggoné nglakoni kuwi dikuwat-kuwatké tenan,
supaya bisa nampa tanda kamenangané,
yakuwi, makuta sing bakal rusak. Nanging awaké
déwé nguwat-nguwatké nglakoni kuwi, supaya
bisa nampa makuta sing langgeng. [26] Mulané
enggonku mblayu ya ora ngawak waé, ora kaya
bokser sing ngantemé ngawur waé, ora. [27] Aku
nata awakku sing tenanan, supaya awakku bisa
manut karepku. Nèk ora ngono, mengko ndak
aku nyeluki liyané mèlu balapan, nanging aku
déwé kalah.

Aja niru tumindak ala

10 [1] Para sedulur, mbok élinga marang
lelakoné mbah-mbahané awaké déwé
mbiyèn sing pada mèlu nabi Moses. Wong-wong
pada dipageri karo méga lan pada ngabrah
segara Abang kanti slamet. [2] Nang sak ngisoré
méga lan sakjeroné segara mau wong-wong
kenèng diarani kebaptis dadi murid-muridé nabi
Moses, ora béda kaya kowé kuwi pada kebaptis
dadi murid-muridé Kristus. [3] Mbah-mbahané
awaké déwé kabèh mau pada mangan roti sing
tunggalé, roti sing diedunké sangka swarga karo
Gusti Allah. [4] Kabèh uga pada ngombé banyu

pawèhé Gusti Allah, banyu sing metu sangka
watu. Watuné kuwi ya Kristus déwé, awit ngekèki
banyu wong-wong, kaya enggoné Kristus ngekèki
banyu panguripan. Mulané watuné ya ngetutké
wong-wong nang endi waé. 5 Nanging senajan
ngono, meksa okèh sing ora ndadèkké bungahé
Gusti Allah, mulané ya pada mati lan kakubur
pating slebar nang wustèn.
6 Para sedulur, lelakon-lelakon kuwi mau dadi
tyonto kanggo nduduhké lan ngélingké marang
awaké déwé, supaya awaké déwé ora nduwèni
kepéngin marang sing ora apik, kaya sing dilakoni
karo mbah-mbahané awaké déwé ing jaman
mbiyèn. 7 Mulané, aja pada nyembah brahala
kaya wong-wong kuwi. Bab iku ketulis nang Kitab
ngéné: “Wong-wong pada jejagongan, mangan
lan ngombé lan nyembah brahala, entèk-entèké
terus pada nglakoni sing ora pantes blas.”
8 Awaké déwé aja laku bédang kaya sing dilakoni
wong-wong mbiyèn, sampèk wong telulikur
èwu pada mati sedina. 9 Awaké déwé uga ora
kenèng njajal kesabarané Gusti kaya sing dilakoni
wong-wong mbiyèn; entèk-entèké pada mati
dityokot ula. 10 Aja pada nggresah marang Gusti
Allah kaya wong-wong, awit wong-wong kuwi
dipatèni karo Mulékaté Pati.
11 Para sedulur, sing dialami karo wong-wong
kuwi tujuané kanggo tulada marang awaké déwé.

Kuwi mau kabèh ketulis, supaya awaké déwé,
sing urip ing jaman entèk-entèkan iki, pada ngerti
lan ora pada nglakoni sing ora apik kuwi.
12 Mulané, sapa sing rumangsa nèk wis mantep
jejek tenan ing pengandel, luwung sing ati-ati
waé, supaya ora tiba. 13 Para sedulur, panggoda
sing mbok alami kuwi panggoda sing lumrah
dialami saben wong. Nanging kowé bisa njagakké
Gusti, Dèkné ora bakal medot janji. Gusti ora
bakal nglilani kowé kenèng panggoda sampèk
ngungkuli kuwatmu. Nèk kowé digoda, Gusti
bakal ngekèki kekuwatan marang kowé, supaya
kowé bisa mantep terus. Lan Gusti bakal ngekèki
dalan, supaya kowé bisa utyul sangka panggoda
mau.
14 Mulané para sedulur sing tak trésnani, aja
pada nyembah brahala, kuwi diedohi waé. 15 Aku
ngomong ngono kuwi, awit kowé tak anggep
wong ngerti. Mbok ditimbang déwé, sing arep
tak omong iki bener apa ora. 16 Nèk awaké déwé
ngombé anggur nèk kumpulan, kanggo ngélingké
getihé Gusti Yésus, sing tumètès kanggo nglabuhi
awaké déwé lan awaké déwé maturkesuwun
marang Gusti, kuwi nduduhké nèk awaké déwé
iki wis dadi siji karo kabèh wong sing wis ditebus
karo getihé Gusti Yésus. Semono uga nèk awaké
déwé mangan rotiné nèk kumpulan, kuwi
nduduhké nèk awaké déwé wis dadi siji karo

wong kabèh sing wis dilabuhi karo Kristus sak
barengé Dèkné masrahké badané nang kayu
pentèngan. 17 Awit rotiné namung siji, semono
uga awaké déwé, senajan wong okèh, nanging
wujuté badan siji, awit awaké déwé kabèh pada
mangan sangka roti siji mau.
18 Para sedulur, mbok dipikir bangsa Israèl ing
jaman mbiyèn. Wong-wong sing pada mangan
kurban sing dipasrahké marang Gusti Allah
nang altar lak pada mèlu ngladèni nang altar
ta. 19 Aku sakjané kepéngin ndunungké apa ta?
Apa brahala lan panganan sing wis dipasrahké
marang brahala kuwi ènèng tegesé? Blas ora!
20 Panganan sing dipasrahké marang brahala kuwi
sakjané ora dipasrahké marang brahala, nanging
marang sétan-sétan. Lan aku ora gelem nèk kowé
dadi siji karo sétan-sétan. 21 Kowé ora kenèng
ngombé sangka mangkoké Gusti lan uga sangka
mangkoké sétan-sétan. Semono uga kowé ora
kenèng mangan rotiné Gusti lan mangan rotiné
sétan-sétan. 22 Apa kowé kepéngin nantang
Gusti? Apa awaké déwé kekuwatané ngungkuli
Gusti?

Ora ènèng sirikan apa-apa

23 Para sedulur, ènèng sing ngomong: “Aku
sembarang éntuk.” Ya bener kuwi, nanging ora
sembarang apik. Sembarang éntuk, nanging ora

sembarang mbangun. [24] Aja pada nggolèki énaké
déwé waé, nanging uga kudu nggolèki sing betyik
kanggo liyané.
[25] Nèk kowé tuku iwak daging nang pasar, apa
senengmu dituku waé, ora usah takon-takon
iwaké sangka ngendi apa kepriyé, jalaran wedi
nèk dosa. [26] Nang Kitab ketulis ngéné ta: “Bumi
lan sak isiné kuwi wèké Gusti Allah kabèh.”
[27] Nèk kowé diundang mangan karo wong sing
ora pretyaya lan kowé gelem nekani, sembarang
sing disuguhké kenèng mbok pangan. Ora
usah samar apa-apa. [28] Nanging nèk ènèng
sing ngomong marang kowé: “Iwak kuwi wis
dipasrahké marang brahala,” ya apiké aja
dipangan waé, ngeboti wong sing ngomong
ngono kuwi, supaya angen-angené ora bingung.
[29] Aku ora ngomong nèk angen-angenmu sing
bingung, ora, nanging angen-angené wong sing
liyané. Lah nanging ènèng wong bisa ngomong:
“Kenèng apa kok angen-angené wong liya
ngalang-alangi kamerdékaanku? [30] Nèk sing tak
pangan wis tak pasrahké marang Gusti, lah kok
ijik ènèng sing nyalahké aku bab pangan sing wis
tak pasrahké marang Gusti?”
[31] Pantyèn bener omongan kuwi, nanging aja
lali nèk sembarang sing mbok tindakké, ora dadi
sebab mangan apa ngombé, apa waé sing mbok
lakoni kuwi kudu kanggo nggunggung Gusti

Allah. [32] Aja sampèk apa waé sing mbok lakoni
marakké wong liyané tiba ing dosa, ora wong
Ju, ora wong Grik lan ora wong pasamuané Gusti
Allah. [33] Mbok kaya aku iki: ing apa waé sing tak
lakoni aku nggolèk senengé wong kabèh. Aku
ora namung mikir senengku déwé waé, nanging
sing tak golèki apa sing apik kanggo liyané. Sing
penting déwé kanggo aku, bisaa kabèh nemu
11 keslametan sing langgeng. [1] Para sedulur,
mbok pada niru aku, kaya enggonku niru
Kristus.

Wong wédok kudu ngajèni marang bojoné

[2] Para sedulur, aku pantyèn ngelem kowé, awit
kowé tansah pada éling marang aku lan pada
temen nurut pitutur sing tak wulangké. [3] Nanging
karepku supaya kowé pada ngerti nèk Kristus
kuwi sirahé wong lanang lan wong lanang kuwi
sirahé bojoné lan Gusti Allah kuwi sirahé Kristus.
[4] Dadiné, nèk wong lanang ndonga apa ngetokké
tembung sangka Gusti Allah nang pasamuan
karo kudung nang sirahé, kuwi tibaké ora ngajèni
marang Kristus sing dadi sirahé dèkné. [5] Nanging
nèk wong wédok ndonga apa ngetokké tembung
sangka Gusti Allah nang pasamuan tanpa
kudungan sirahé, wong wédok kuwi ora ngajèni
marang sing lanang, pada waé karo nèk rambuté
wong wédok mau dityukur. [6] Nèk wong wédok

ora kudungan sirahé, apiké diketok waé rambuté.
Nanging jalaran ora pantes nèk wong wédok
dityukur, apa diketok rambuté, mulané apiké nèk
wong wédok kudungan sirahé. 7 Wong lanang
ora usah nganggo kudung, awit wong lanang
kuwi ngétokké rupa lan kwasané Gusti Allah.
Nanging wong wédok ngétokké kwasané wong
lanang. 8 Awit, ora wong lanang sing digawé
sangka wong wédok, nanging wong wédok
sangka wong lanang. 9 Semono uga, ora wong
lanang digawé kanggo wong wédok, nanging
wong wédok kanggo wong lanang. 10 Uga kanggo
para mulékat sing nyawang, luwih apik nèk wong
wédok kudungan, dadi kétok nèk dèkné manut
marang bojoné. 11 Nanging para sedulur, ing
uripé awaké déwé sing dadi wong Kristen, wong
wédok mbutuhké wong lanang lan wong lanang
mbutuhké wong wédok. 12 Awit kaya enggoné
wong wédok sing ndisik déwé gawéané sangka
wong lanang, semono uga wong lanang metuné
sangka wong wédok lan sembarang kabèh
metuné sangka Gusti Allah.
13 Mbok dipikir déwé para sedulur, apa kira-kira
pantes nèk wong wédok ndonga nang pasamuan
tanpa kudungan? 14 Nèk disawang sak tyara
manungsa waé wis kétok déwé: apa ya kétok
apik nèk wong lanang rambuté dawa? Apa
ora ngisin-isinké? 15 Nanging kanggo wong

wédok rambut dawa malah dadi pantesé.
Rambut dawa kuwi kanggo wong wédok kaya
kudungé sirah. [16] Nèk ènèng wong ora setuju,
wangsulanku ngéné waé: awaké déwé lan
pasamuan-pasamuan liyané ora nduwé pernatan
liyané.

Bab Pésta Sutyi

[17] Para sedulur, ing prekara sing arep tak
omong iki aku ora bisa ngelem kowé, awit
enggonmu pada kumpulan ora ndadèkké betyiké
pasamuan, nanging malah ndadèkké ala. [18] Apa
jalarané aku kok ngomong ngono? Kaping pisan,
aku krungu nèk kowé pada nduwé golongan
déwé-déwé nèk kumpulan. Pantyèn aku ya
pretyaya nèk kabar iki ènèng tenané. [19] Pantyèn
kudu ènèng petyah-petyahan ngono nang
pasamuan, supaya kétok sapa sing nurut Gusti
tenan. [20] Nanging nang kumpulanmu kuwi ora
pantes blas enggonmu pada mangan rotiné
Gusti nèk pada mangan Pésta Sutyi. [21] Awit
kowé nèk mangan, kabèh pada mangan pangané
déwé-déwé, sampèk ènèng sing ngelih lan ènèng
sing mendem. [22] Lah kok kaya wong sing ora
nduwé omah waé; apa ora bisa mangan apa
ngombé nang omah. Kenèng apa kowé kok pada
nyepèlèkké pasamuané Gusti Allah lan nggawé
isiné sedulur-sedulur sing ora nduwé? Lah aku

kudu ngomong apa marang kowé bab prekara
iki? Njaluk tak elem? Ora, aku ora bisa ngelem
kowé bab iki.
23 Piwulang bab Pésta Sutyi sing tak tampa
sangka Gusti, ya piwulang iki sing tak wulangké
marang kowé. Piwulang iki ngéné: ing wenginé,
sakdurungé Gusti Yésus dityekel mungsuhé,
Dèkné njikuk rotiné. 24 Sakwisé Dèkné ndonga
maturkesuwun marang Gusti Allah, roti mau
terus dityuwil-tyuwil karo ngomong: “Iki
badanku sing tak pasrahké kanggo kowé. Iki
dipangan kanggo pengéling-éling marang Aku.”
25 Uga sakwisé mangan roti, Gusti terus njikuk
mangkoké ombèn lan ngomong: “Mangkok iki
prejanjian anyar sangka Gusti Allah, prejanjian
sing ditetepké nganggo getihku. Saben-saben
kowé ngombé sangka mangkok iki, gawénen
pengéling-éling marang Aku.”
26 Para sedulur, saben-saben kowé mangan
roti lan ngombé sangka mangkok iki, kowé
sakjané ngabarké patiné Gusti, nganti Dèkné teka
menèh. 27 Mulané, sapa sing mangan rotiné lan
ngombé sangka mangkok iki nganggo patrap
sing ora pantes, tanpa ngajèni Gusti, wong kuwi
nggawé dosa marang badané lan getihé Gusti
Yésus. 28 Apiké, sakdurungé awaké déwé mangan
rotiné, awaké déwé métani uripé déwé-déwé
ndisik. 29 Awit nèk ing sakjeroné mangan rotiné

lan ngombé sangka mangkok awaké déwé ora
pada nitèni nèk sing dipangan lan diombé kuwi
sakjané badané Gusti Yésus, enggoné mangan
lan ngombé kuwi bakal nekakké ajaran marang
awaké déwé. [30] Mulané aja kagèt nèk nang
pasamuanmu okèh wong sing pada lara lan
ringkih, malah okèh mbarang sing pada mati.
[31] Nèk sakdurungé mangan rotiné awaké déwé
métani uripé ndisik, awaké déwé ora bakal diajar
karo Gusti. [32] Nanging nèk Gusti Allah ngajar
awaké déwé kuwi tujuané, supaya awaké déwé
aja sampèk dibuwang nang neraka bareng karo
wong sing ora pretyaya.
[33] Mulané para sedulur, nèk kowé pada
ngumpul mangan rotiné Gusti, pada ngentènana
marang sakpada-pada ndisik. [34] Nèk ènèng wong
sing ngelih, wong kuwi apiké mangan nang omah
ndisik, dadiné nèk pada ngumpul ora nekakké
ajaran. Bab prekara liya-liyané arep tak rembuk
mbésuk waé nèk aku teka.

Kapinteran-kapinteran pawèhé Roh Sutyi

12 [1] Para sedulur, aku saiki arep ngomongké
bab kapinteran-kapinteran pawèhé Roh
Sutyi, supaya kowé kabèh pada ngerti sak beneré.
[2] Mbiyèn, dongé kowé durung nurut Gusti, kowé
ngerti déwé, uripmu pada ketarik brahala sing
bisu, rana-réné kesasar-sasar. [3] Nanging saiki

kowé wis nurut Gusti lan kowé kudu ngerti
nèk Roh Sutyi bisa nganggokké wong kongkon
ngetokké tembung, nanging ora ènèng wong
sing dikwasani Roh Sutyi terus misuh jenengé
Gusti Yésus. Semono uga ora ènèng wong bisa
ngakoni nèk Yésus kuwi Gusti, nèk wong kuwi ora
dikwasani Roh Sutyi.
4 Kapinteran-kapinteran pawèhé Roh Sutyi
kuwi werna-werna, nanging sing ngekèki
kapinteran-kapinteran kuwi namung siji, yakuwi
Roh Sutyi. 5 Tunggalé waé karo tyarané ngladèni
Gusti, werna-werna banget, nanging sing ngekèki
penggawéan namung siji, yakuwi Gusti Yésus
Kristus. 6 Enèng werna-werna penggawé sing
nggumunké, nanging namung Gusti Allah siji sing
nindakké kuwi kabèh ing wong kabèh. 7 Saben
sedulur sing nampa kapinteran pawèhé Roh Sutyi
sing ngétokké kwasané Gusti Allah kuwi tujuané
kanggo mbangun sedulur kabèh nang pasamuan.
8 Sing siji nampa kapinteran sangka Roh Sutyi
supaya bisa ngomong nganggo kaweruhé
Gusti Allah. Sing liyané uga nampa kapinteran
sangka tunggalé Roh Sutyi supaya bisa nduwèni
pangertiné Gusti Allah ing werna-werna prekara.
9 Sing siji dikèki pengandel gedé karo Roh Sutyi
lan sijiné menèh dikèki kapinteran nambani wong
lara. 10 Enèng uga sing dikèki pangwasa karo Roh
Sutyi supaya bisa nindakké mujijat, liyané menèh

dikèki kapinteran kanggo memulang lan ènèng
menèh sing dikèki kapinteran kanggo nitèni lan
mbédakké roh sing sangka Gusti lan roh-roh sing
ala. Enèng sing nampa kapinteran sing marakké
bisa ngetokké basa kasukman lan liyané menèh
nampa kapinteran kanggo ndunungké tegesé
basa kasukman kuwi. 11 Kuwi kabèh penggawéné
Roh Sutyi, Dèkné ngekèki kapinteran marang
sedulur siji-sijiné manut karepé Dèkné déwé.

Badan siji, nanging pérangané okèh

12 Para sedulur, Kristus kuwi kenèng dipadakké
karo badan siji sing okèh pérangané. Senajan
pérangané okèh, nanging awaké namung siji.
13 Semono uga awaké déwé iki kabèh, ora
dadi sebab wong Ju, wong Grik, slaf apa wong
merdéka, awaké déwé wis kebaptis dadi badan
siji lan Roh Sutyi sing manggon ing uripé awaké
déwé kabèh.
14 Nèk dipikir, badan iki ènèngé ora namung
sangka pérangan siji, ora, nanging sangka
pérangan okèh. 15 Gampangé omong, sikil bisa
ngomong: “Aku dudu tangan, mulané aku ora
pérangané badané.” Kepriyé waé, gelem ora
gelem, sikil ya dadi pérangané badané. 16 Uga
kuping bisa ngomong: “Jalaran aku dudu mripat,
aku ora pérangané badané.” Seneng ora seneng
kuping ya pérangané badané. 17 Para sedulur,

semunggoné badan sak kujur namung mripat, lah
kepriyé bisané krungu? Lan semunggoné badan
iki namung kuping, kepriyé bisané ngambu?
18 Pantyèn, Gusti Allah wis nggawé werna-werna
pérangan sing dikèki panggonané déwé-déwé
nang badané, manut karepé Gusti Allah déwé.
19 Ya gèk kepriyé semunggoné ènèng badan sing
pérangané namung siji. 20 Nanging wujuté ya
pérangan pirang-pirang sing dadi badan siji.
21 Mulané para sedulur, mripat ora bisa
ngomong karo tangan: “Aku ora mbutuhké
kowé,” apa sirah ngomong karo sikil: “Aku
ora mbutuhké kowé!” 22 Malah nèk dipikir,
pérangan sing kétoké tyilik déwé, kuwi malah
sing dibutuhké banget. 23 Wujuté pérangan sing
kétoké ora ènèng ajiné, kuwi malah diapik-apik
karo awaké déwé lan pérangané badan sing
kétoké ora patèka apik, sing didelikké karo
awaké déwé, kuwi malah digatèkké karo awaké
déwé ngungkul-ungkuli pérangan sing apik. Kuwi
pantyèn wis ditata ngono karo Gusti Allah, supaya
pérangan sing kétoké ora patèka apik bisa kétok
pantes. 24 (12:23) 25 Dadiné nang badan kuwi
pérangan-pérangan ora déwé-déwé, nanging
pada ngréwangi sakpada-pada. 26 Mulané, nèk
ènèng pérangan siji lara, pérangan liya-liyané
mèlu krasa kabèh. Semono uga, nèk pérangan siji
nampa pengaleman, liya-liyané mèlu bungah.

[27] Para sedulur, kowé kabèh ya tunggalé karo
sing tak omong kuwi, tegesé, kowé kabèh
dadi badané Kristus. Saben sedulur siji-siji
dadi pérangané badan kuwi. [28] Ing sakjeroné
pasamuan Gusti Allah uga wis ngekèki panggonan
déwé-déwé marang sedulur-sedulur. Nomer
siji Gusti Allah ngekèki rasul-rasul; pindoné
nabi-nabi; kaping teluné guru-guru; terus uga
sedulur-sedulur sing bisa nindakké mujijat-
mujijat. Gusti Allah uga ngekèki sedulur-sedulur
nang pasamuan sing bisa nambani wong lara.
Liyané bisa tetulung marang wong liya lan liyané
menèh bisa dadi penuntuné sedulur-sedulur.
Uga ènèng sing bisa ngetokké basa kasukman.
[29] Dipikir déwé ta, apa kabèh dadi rasul lan apa
ya kabèh dadi nabi apa guru, ya ora ta! Apa ya
kabèh bisa nindakké mujijat? [30] Apa ya kabèh
bisa nambani wong lara lan apa ya kabèh bisa
ngetokké basa kasukman lan ndunungké tegesé
basa kuwi. [31] Mulané para sedulur, kowé pada
ngudia bisa nampa kapinteran sing duwur déwé.

Katrésnan

Nanging saiki arep tak duduhi dalan sing apik
13 déwé. [1] Para sedulur, senajan aku bisa
ngomong sak ènèngé basané manungsa
lan basané mulékat pisan, nanging nèk aku ora
nduwé katrésnan, tembungku kaya gong sing

mbrebeki kuping lan kaya lontyèng sing pating
klonèng.
2 Senajan aku bisa nampa tembungé Gusti Allah
kanggo manungsa lan bisa mangertèni kaweruh
kabèh sing disimpen karo Gusti Allah lan bisa
mangertèni sembarang sing kenèng dingertèni
lan senajana aku nduwé pengandel sing gedé
sampèk bisa nyurung gunung, nanging nèk aku
ora nduwé katrésnan, aku ora ènèng ajiné blas.
3 Senajan kabèh nduwéku tak kèkké kanggo
ngrumati wong sing mlarat lan awakku pisan tak
kèkké bèn diobong, nanging nèk aku ora nduwé
katrésnan, kabèh mau ora kanggo gawé.
4 Katrésnan kuwi sabar lan gemati, ora mèri,
ora sombong lan ora gemunggung. 5 Katrésnan
ora kurang-ajar lan ora nggolèk menangé déwé;
ora gampang ketyentok lan ora ngendem salahé
liyané ing ati. 6 Katrésnan ora seneng marang
barang ala, nanging seneng marang kabetyikan.
7 Katrésnan kuwi ora tau semplak, nanging
pretyaya, ngarep-arep lan sabar terus.
8 Katrésnan kuwi ora ènèng entèké. Tembung-
tembung sing sangka Gusti Allah namung kanggo
sedilut, basa kasukman bakal mandek lan
pangerti bakal ilang. 9 Awit pangerti lan tembung
sangka Gusti Allah sing dikèkké marang awaké
déwé iki durung sak kabèhé, nanging mbésuk
nèk awaké déwé wis dadi siji karo Gusti, awaké

déwé bakal ngerti sak kabèhé. Pangertiné awaké
déwé saiki bakal ora ènèng tegesé blas. [10] (13:9)
[11] Dongé aku ijik botyah, omonganku,
pangrasaku lan pikiranku ya kaya botyah.
Nanging saiki, sakwisé aku diwasa, aku wis
ora kaya ngono menèh. Saiki pangertiku lan
kapinteranku ya mundak. [12] Semono uga, saiki
awaké déwé weruhé namung lamat-lamat, kaya
nang katya reget kaé. Nanging mbésuk awaké
déwé bakal adep-adepan lan bisa weruh sing
mat. Pangertiné awaké déwé saiki namung
setitik, nanging mbésuk aku bakal ngerti sak
kabèhé, kaya enggoné Gusti Allah ngerti marang
aku.
[13] Telung prekara iki bakal ènèng terus, yakuwi:
pretyaya, pengarep-arep lan katrésnan. Nanging
sing penting déwé ya katrésnan.

Bab ngetokké tembung sangka Gusti Allah lan bab basa kasukman

14 [1] Para sedulur, jalaran katrésnan kuwi
penting banget, mulané kowé kudu
nglumui tenan supaya pada trésna tenan
marang sakpada-pada. Nanging uga kowé kudu
nduwèni kepéngin nampa kapinteran-kapinteran
pawèhé Roh Sutyi lan sing penting déwé bab
ngetokké tembung sangka Gusti. [2] Para sedulur,
sedulur sing ngetokké basa kasukman kuwi ora

ngetokké tembung kanggo manungsa, nanging
sedulur kuwi omong-omongan karo Gusti
Allah. Manungsa ora bisa dunung tembungé
sedulur kuwi, awit dèkné ngetokké basa
kasukman sangka karepé Roh Sutyi. Tembung
kuwi manungsa ora bisa dunung, awit kuwi
prekara-prekara wewadi. 3 Nanging sedulur sing
ngetokké tembung sangka Gusti Allah nganggo
basa sing lumrah kuwi omong-omongan karo
manungsa lan bisa mbangun, mituturi lan nglipur.
4 Sedulur sing ngetokké basa kasukman kuwi
namung mbangun uripé dèkné déwé, nanging
sedulur sing ngetokké tembungé Gusti Allah
nganggo basa sing lumrah kuwi mbangun sedulur
kabèh sak pasamuan.
5 Pantyèn, karepku kowé bisaa ngetokké basa
kasukman, nanging luwih apik nèk kowé bisa
ngetokké tembungé Gusti Allah nganggo basa
sing lumrah waé. Awit sedulur sing ngetokké
tembungé Gusti Allah nganggo basa lumrah
kuwi ajiné ngungkuli sedulur sing ngetokké basa
kasukman; kejaba nèk nang pasamuan ènèng
sedulur sing bisa ndunungké basa kasukman
mau, dadiné sedulur-sedulur sak pasamuan bisa
kebangun kabèh.
6 Para sedulur, semunggoné aku teka nang
nggonmu terus omong-omongan nganggo basa
kasukman, lah kuwi apa ajiné? Blas ora ènèng,

kejaba nèk aku nggawa tembung sangka Gusti
Allah, apa pangerti, apa piwulang nganggo basa
sing kowé bisa dunung.
7 Tunggalé waé karo instrumèn-instrumèn sing
ora ènèng nyawané, kayadéné suling lan kitar.
Kepriyé wong bisané ngerti laguné nèk sing
ngunèkké ora nganggo swara sing tyeta? 8 Kaya
soldat sing tukang ngunèkké trompèté kaé. Nèk
sing ngunèkké namung angger muni waé, lah
kepriyé wong-wong bisané maju arep perang.
9 Semono uga kowé, kepriyé wong-wong bisané
dunung sing mbok omong nèk tembungmu
ora tyeta, awit kowé nganggo basa kasukman.
Tembung-tembungmu bakal ilang nganggur,
kabur katut angin. 10 Nang jagat kéné ènèng basa
pirang-pirang lan siji-sijiné kenèng dikanggokké
gawé omong-omongan. 11 Nanging nèk aku ora
dunung basané sing dikanggokké karo sakwijiné
wong, dadiné wong kuwi kanggo aku kaya wong
séjé basa lan aku kanggo wongé ya kaya wong
séjé basa.
12 Para sedulur, jalaran kowé pada kepéngin
nampa kapinteran-kapinteran pawèhé Roh
Sutyi, mbok sak bisa-bisamu pada nggolèkana
kapinterané Roh Sutyi sing bisa mbangun sak
pasamuan, ora sing namung mbangun kowé
déwé.

[13] Mulané, sedulur sing ngetokké basa
kasukman kuwi kudu nyuwun supaya nampa
kapinteran bisa ndunungké apa sing diomong
nganggo basa kasukman mau. [14] Awit nèk aku
ndonga nganggo basa kasukman, ya bener
kasukmanku ndedonga, nanging pikiranku ora
mèlu ndonga. [15] Lah sakjané kuduné kepriyé?
Kuduné ngéné: aku kudu ndedonga nganggo
basa kasukman, nanging aku uga kudu ndedonga
nganggo basa sing lumrah. Semono uga aku
kepéngin memuji nganggo basa kasukman lan
uga memuji nganggo basa sing lumrah. [16] Para
sedulur, nèk kowé memuji lan maturkesuwun
marang Gusti Allah namung nganggo basa
kasukman waé, lah kepriyé sedulur liyané sing
mèlu kumpulan bisané ngomong “Amèn,” kanggo
tanda nèk setuju karo tembungmu; lah wongé
ora ngerti apa sing mbok omong. [17] Enggonmu
maturkesuwun marang Gusti kuwi pantyèn ya
bener banget, nanging wong liyané ora kebangun
blas.

[18] Aku jan maturkesuwun tenan marang
Gusti Allah aku bisa ngetokké basa kasukman,
malah ngungkuli kowé kabèh. [19] Nanging nang
pasamuan aku luwung ngetokké tembung
sakketyap-rongketyap sing liyané bisa dunung,
supaya bisa kebangun, tenimbang ngetokké

tembung èwon-èwon nganggo basa kasukman,
nanging liyané ora bisa dunung.
[20] Para sedulur, mbok pikiranmu aja kaya
pikirané botyah ngono. Ing prekara sing ala kowé
kenèng kaya botyah sing durung ngerti bédané
ala lan betyik. Nanging nèk mikir kuwi kowé kudu
kaya wong sing wis diwasa. [21] Nang Kitab ketulis
ngéné bab iki:

"Gusti ngomong:
Aku bakal ngomong
marang bangsa iki
nganggo basa-basa liya
lan lantaran wong-wong
sangka liya negara,
nanging bangsa iki
meksa ora gelem
ngrungokké marang Aku."

[22] Dadiné para sedulur, basa kasukman kuwi ora
marakké wong sing ora pretyaya terus bisa dadi
wong pretyaya, ora. Nanging ngetokké tembungé
Gusti Allah nganggo basa sing lumrah kuwi bisa
marakké wong sing ora pretyaya malih bisa
pretyaya marang Gusti.
[23] Semunggoné nang kumpulan wong sak
pasamuan kabèh pada ndonga nganggo basa
kasukman, lah terus ènèng wong sing ora
pretyaya teka, wong-wong kuwi apa ora terus
mikir nèk kowé édan kabèh? [24] Nanging nèk

kowé kabèh pada ngetokké tembungé Gusti
nganggo basa sing lumrah, terus ènèng wong
sing ora pretyaya apa wong njaba sing kepéngin
kenal marang Gusti teka, mesti wong kuwi bakal
ngrumangsani dosa-dosané, jalaran sangka
tembungé Gusti sing dietokké mau. Dadiné
wong kuwi bakal rumangsa diwèlèkké sangka
tembungé Gusti mau. 25 Prekara-prekara sing
kasimpen ing atiné bakal metu kabèh lan wongé
bakal niba ngabekti marang Gusti lan ngakoni
nèk Gusti Allah kétok tenan nang tengahmu.

Pernatan kanggo kumpulan

26 Para sedulur, nèk kowé pada ngumpul nang
pasamuan, apiké nèk ènèng sing singi, ènèng sing
mulang, ènèng sing ngetokké tembung sangka
Gusti Allah nganggo basa sing lumrah, ènèng
sing ngetokké basa kasukman lan ènèng liyané
sing ndunungké tegesé basa kasukman mau.
Kabèh mau kudu dilakokké kanggo mbangun
sedulur-sedulur sak pasamuan kabèh. 27 Nèk
ènèng sing ngetokké basa kasukman, ya apiké
nèk namung wong loro apa paling okèh wong
telu waé, gentèn-gentènan lan kuduné ènèng siji
sing ndunungké tegesé. 28 Nèk nang kumpulan
kuwi ora ènèng sing bisa ndunungké tegesé,
apiké sedulur sing ngetokké basa kasukman
kuwi meneng waé. Tembungé disimpen ing

atiné déwé waé apa dipasrahké marang Gusti
Allah. [29] Wong sing ngetokké tembung sangka
Gusti nganggo basa sing lumrah kuduné namung
loro apa telu waé, liyané kudu ngrungokké
sing apik lan mikir tembung kuwi sangka Gusti
apa ora. [30] Nèk ènèng sedulur liyané nampa
tembung sangka Gusti Allah nganggo basa sing
lumrah, apiké nèk dèkné ngentèni liyané sing
ijik ngomong bèn rampung ndisik. [31] Awit kowé
kenèng ngetokké tembungé Gusti nganggo basa
lumrah, nanging kudu gentèn-gentènan, supaya
wong sak pasamuan bisa nampa piwulang lan
kebangun. [32] Wong sing ngetokké tembung
sangka Gusti nganggo basa sing lumrah kudu
bisa ngwasani tembungé lan bisa ngendek nèk
durung wantyiné. [33] Awit Gusti Allah ora seneng
karo laku sing rusu lan ora nggenah, nanging
Dèkné seneng karo laku sing nganggo pernatan
lan katentreman.
[34] Kaya nang pasamuan-pasamuané Gusti
Allah kabèh, sedulur wédok-wédok nèk nang
kumpulan aja pada ramé omong-omongan, awit
miturut wèté Gusti Allah wong wédok kudu
ngajèni marang wong sing ngomong. [35] Nèk
kepéngin takon apa-apa sing ora dunung, kudu
takon marang bojoné nèk wis nang omah. Kanggo
wong wédok ora pantes nèk omong-omongan
nang kumpulan.

36 Para sedulur, apa pituturé Gusti Allah kuwi
tekané sangka nggonmu? Lan apa namung kowé
sing ngerti pituturé Gusti? Lak ora ta? 37 Sedulur
sing mikir nampa kapinteran sangka Roh Sutyi lan
bisa ngetokké tembungé Gusti Allah apa nampa
kapinteran liya-liyané sangka Roh Sutyi, sedulur
kuwi kudu ngerti nèk sing tak tulis nang layang iki
pernatané Gusti déwé. 38 Nèk sedulur kuwi ora
gelem nurut marang pernatan iki, dèkné wis aja
digatèkké waé.
39 Tyekaké rembuk para sedulur, pada
ngudia supaya bisa ngetokké tembungé Gusti
Allah nganggo basa sing lumrah, nanging aja
ngalang-alangi kapinteran pawèhé Roh Sutyi
sing marakké bisa ngetokké basa kasukman.
40 Nanging sembarang kudu nganggo pernatan
lan sing pantes.

Bab tanginé Gusti Yésus Kristus sangka pati

15 1 Para sedulur, saiki aku kepéngin
ngélingké marang kowé bab kabar
kabungahané Gusti Yésus Kristus sing wis
tak gelar marang kowé dèk mbiyèn. Kabar
kabungahan iki wis mbok tampa lan saiki
kowé wis pada mantep pretyaya marang kabar
kabungahan mau. 2 Jalaran kowé pretyaya
marang kabar kabungahan iki kowé wis
dislametké, janji mbok tampani sak kabèhé karo

ati sing mantep lan ora nampa Gusti tanpa mikir
sing apik ndisik.
3 Pitutur sing tak gelar marang kowé kuwi ya
pitutur sing tak tampa sangka liyané lan sing
penting déwé yakuwi, Kristus wis mati nyangga
dosané awaké déwé, ya kaya sing ketulis nang
Kitab. 4 Dèkné terus dikubur lan Dèkné tangi
menèh sangka pati ing telung dinané, uga wis
ketulis nang Kitab. 5 Kristus terus ngétok marang
Pétrus, sakwisé kuwi terus ngétok marang rasul
sing rolas. 6 Dèkné terus ngétok menèh, saiki
marang murid-muridé bebarengan kliwat limang
atus okèhé; murid-murid iki okèh sing saiki ijik
urip, saloké wis pada mati. 7 Kristus terus ngétok
marang Yakobus lan sakwisé kuwi marang rasul
sing rolas kabèh.
8 Sing kèri déwé Kristus ngétok marang aku,
senajan aku iki kenèng dipadakké karo bayi sing
lairé kelaten. 9 Aku iki rasul sing tyilik déwé lan
ora pantes dityeluk rasul, awit aku ndadèkké
sangsarané pasamuané Gusti Allah. 10 Nanging
jalaran Gusti Allah melas banget marang aku, aku
saiki bisa dadi kaya ngéné iki. Lan kawelasané
Gusti Allah marang aku iki ora muspra, awit
enggonku nyambutgawé kerasé ya ngungkuli
rasul liya-liyané. Sakjané sing nyambutgawé ya
ora sangka kekuwatanku déwé, ora, nanging
sangka kabetyikané Gusti Allah sing manggon ing

aku. [11] Dadiné ora penting sapa sing nggelarké
kabar kabungahané Gusti Yésus, ora dadi sebab
aku apa liyané. Sing penting déwé ya kabar
kabungahan iki sing digelar karo awaké déwé lan
ya kabar kabungahan iki sing mbok pretyaya.

Bab tanginé wong mati

[12] Para sedulur, nèk awaké déwé mulangi
nèk Kristus wis tangi sangka pati, lah nang
pasamuanmu kok ènèng wong siji-loro sing
ngomong nèk wong mati ora bakal tangi menèh.
[13] Semunggoné tenan nèk wong mati ora tangi
menèh, tibaké Kristus ya ora tangi sangka pati.
[14] Lah nèk Kristus ora tangi sangka pati tenan,
tibaké pitutur sing digelar karo awaké déwé kuwi
kotong ora ènèng tegesé lan enggonmu pretyaya
marang Gusti Allah tibaké ya muspra. [15] Lah nèk
ngono tenan, tibaké awaké déwé goroh bab
Gusti Allah, awit awaké déwé ngomong nèk Gusti
Allah nangèké Kristus sangka pati, nanging jaréné
ora ènèng wong tangi sangka pati. [16] Dadiné
nèk miturut omongan kuwi Kristus ya ora tangi
sangka pati, awit ora ènèng wong tangi sangka
pati. [17] Lah nèk Kristus ora ditangèkké sangka
pati, pretyayamu ya ora ènèng tegesé blas lan
tibaké kowé ijik kejiret ing dosa-dosamu. [18] Nèk
ngono tenan, tibaké wong pretyaya sing wis pada
mati ya tyilaka tenan, awit mati nggawa dosané.

[19] Lah nèk enggoné awaké déwé pretyaya marang
Kristus kuwi namung kanggo uripé awaké déwé
suwéné nang donya kéné waé, tibaké awaké
déwé dadi wong sing tyilaka déwé nang jagat
kéné.
[20] Nanging ora ngono para sedulur, sing bener
yakuwi: Kristus pantyèn wis ditangèkké sangka
pati. Dèkné sing tangi sangka pati sing ndisik
déwé lan jalaran sangka kuwi awaké déwé ngerti
nèk wong sing pretyaya sing pada mati bakal
tangi menèh. [21] Awit wong siji sing marakké
wong kabèh mati lan semono uga wong siji sing
marakké kabèh wong bisa tangi menèh sangka
pati. [22] Kaya enggoné kabèh wong katut mati
karo Adam, semono uga kabèh wong sing wis
dadi siji karo Kristus bakal katut urip menèh
karo Kristus. [23] Nanging siji-sijiné ditangèkké
manut wantyiné déwé-déwé, yakuwi: sing ndisik
déwé Kristus, terus wong-wong sing pretyaya,
mbésuk nèk Kristus teka menèh. [24] Sakwisé kuwi
terus entèké jaman. Kristus bakal nelukké sak
ènèngé penggedé, pemréntah lan pangwasa
lan kabèh kuwi bakal dipasrahké marang Gusti
Allah Bapaké. [25] Awit Kristus kudu njagong
dadi ratuné jagat nganti mungsuhé kabèh wis
ditelukké karo Gusti Allah. [26] Mungsuh sing gedé
déwé sing bakal ditelukké kuwi pati. [27] Nang
Kitab ya wis ketulis ngéné bab iki: “Gusti Allah

wis nelukké sembarang kabèh ing sak ngisoré
Kristus.” Tembung “sembarang kabèh” kuwi ora
ngomongké nèk Gusti Allah mbarang katut, awit
Gusti Allah déwé sing nelukké sembarang mau
marang Kristus. [28] Sakwisé sembarang kabèh wis
ditelukké marang Kristus, terus Kristus, Anaké
Gusti Allah, nelukké Dèkné déwé marang Gusti
Allah, sing wis nelukké sembarang kabèh marang
Anaké. Dadiné, entèk-entèké sembarang bakal
dikwasani karo Gusti Allah sak kabèhé.
[29] Para sedulur, semunggoné wong mati
ora bakal tangi menèh, lah kenèng apa kok
wong-wong dibaptis dadi wakilé wong pretyaya
sing wis mati? Apa sing digolèki? Nèk wong sing
mati ora bakal tangi menèh, lah wong-wong kok
ngemen-ngemenké dibaptis dadi wakilé wong
pretyaya sing wis mati? [30] Lan awaké déwé iki,
kenèng apa kok awaké déwé iki sak wantyi-wantyi
wani ngadepi alangan. [31] Pantyèn, saben dina
aku ngadepi pati. Lan aku ngomong iki jalaran
kowé ndadèkké bungahé atiku, saiki kowé pada
nurut Gusti Yésus Kristus. [32] Semunggoné wong
mati ora tangi menèh, apa tegesé aku nglawan
wong-wong sing mungsuh aku nang kuta Efése,
éling-éling kaya gelut mati-urip-uripan karo
kéwan-kéwan sing galak kaé. Nèk pantyèn wong
mati wis ora ditangèkké menèh, ya apiké awaké

déwé saiki namung pada mangan lan ngombé
waé, awit sésuk bakal mati.
33 Para sedulur, mbok kowé aja kenèng diapusi
wong ngono. Nèk kowé bebarengan karo wong
sing klèru, kowé mesti bakal katut nglakoni sing
klèru. 34 Mbok pada nduwèni pikiran sing padang
lan aja pada nggawé dosa menèh. Aku wani
ngomong nèk nang pasamuanmu ènèng siji-loro
sing ora ngerti blas bab Gusti Allah. Kowé kudu
isin bab kuwi.

Badan sakwisé tangi sangka pati

35 Para sedulur, menawa ènèng wong takon:
“Lah kepriyé wong mati enggoné tangi menèh lan
nèk wis tangi menèh badané kaya ngapa?” 36 Nèk
dipikir, kuwi pantyèn pitakonané wong bodo.
Nèk kowé nandur wiji nang lemah, apa wijiné ora
kudu mati ndisik sakdurungé tukul? 37 Sing mbok
tandur lak namung wiji ta, gampangé omong
wiji gandum apa wiji liyané, nanging mesti ya
ora tanduran sing wis pepak ta? 38 Nanging Gusti
Allah sing nukulké wiji mau, supaya bisa mundak
gedé dadi tanduran lan saben wiji ngetokké
tandurané déwé-déwé.
39 Semono uga, saben daging ya séjé. Dagingé
manungsa séjé karo dagingé kéwan. Lan dagingé
kéwan ya séjé-séjé menèh. Lan dagingé manuk

séjé karo dagingé kéwan liyané lan iwak dagingé
séjé menèh.
40 Uga ènèng barang sing nang langit lan
barang sing nang bumi. Apiké barang sing nang
langit iki séjé karo apiké barang sing nang bumi.
41 Padangé srengéngé séjé karo padangé mbulan
lan lintang-lintang ya séjé menèh padangé.
Malah lintang karo lintang déwé ya wis séjé-séjé
menèh.
42 Wong mati nèk tangi menèh mbésuk ya kaya
ngono. Badan sing dikubur kuwi badan sing
rusak, nanging mbésuk sing ditangèkké badan
sing langgeng. 43 Sing dikubur kuwi badan èlèk
lan ringkih, nanging sing ditangèkké badan sing
apik lan kuwat. 44 Sing dikubur namung badan
kedagingan, nanging sing ditangèkké badan
kasukman. Awit nèk ènèng badan kedagingan,
uga ènèng badan kasukman. 45 Nang Kitab
ya wis ketulis: “Manungsa sing ndisik déwé,
Adam, dadi wong urip ing kedagingan.” Nanging
Kristus, Adam sing kèri déwé, dadi wiwitané urip
ing kasukman. 46 Sing teka ndisik dudu badan
kasukman, nanging badan kedagingan. Sakwisé
badan kedagingan terus sing kasukman. 47 Adam
sing ndisik gawéané sangka lemah, nanging
Adam sing kapindo, Kristus, tekané sangka
swarga. 48 Kabèh wong kuwi turunané Adam,
dadiné badané ya sangka lemah, kaya dèkné.

Nanging wong sing wis dadi siji karo Kristus
kuwi bakal nduwé badan kaswargan, kaya Dèkné.
49 Kaya awaké déwé iki saiki kétok wong gawéan
sangka lemah, nanging mbésuk awaké déwé kaya
Kristus sing tekané sangka swarga.

Entèk-entèké jaman

50 Para sedulur, aku kepéngin ndunungké
marang kowé nèk badan kedagingan kuwi ora
bakal bisa mèlu urip ing Kratoné Gusti Allah, awit
badan sing rusak ora bisa langgeng.
51 Aku saiki arep mbukak pitutur sing kasimpen:
awaké déwé iki ora kabèh bakal mati, nanging
awaké déwé bakal malih, sak klélapan, nèk
swarané trompèt sing kèri déwé bakal muni,
mbésuk nèk Kristus teka menèh. Nèk trompèté
muni, wong mati bakal pada tangi dadi wong
sing langgeng lan awaké déwé iki bakal malih.
52 (15:51) 53 Awit badan sing rusak bakal malih
dadi langgeng. 54 Nèk kuwi wis klakon tenan,
dadiné keturutan tembungé Kitab sing uniné
ngéné: “Pati wis diuntal karo kamenangané Gusti
Allah.”
55 “Pati, endi kamenanganmu?
Pati, kowé apa ijik bisa nggawé ala?”
56 Pantyèn bener, manungsa ijik mati, jalaran
manungsa ijik nglakoni dosa. Wèté Gusti Allah
ngomong nèk wong sing nglakoni dosa kudu

mati. [57] Nanging maturkesuwun marang Gusti
Allah, awaké déwé wis nampa kamenangan
sangka Yésus Kristus, Gustiné awaké déwé.
[58] Mulané para sedulur, pada sing mantep lan
jejek ing pengandelmu. Pada sing sregep ing
penggawéané Gusti apa waé, awit kowé ngerti
nèk penggawéanmu kuwi ora bakal muspra blas.

Urunan kanggo pasamuan nang Yudéa

16 [1] Para sedulur, saiki aku kepéngin
ngrembuk bab urunan kanggo sedulur-
sedulur nang pasamuan nang Yudéa. Bab kuwi
kowé kudu nurut tembung-tembung urutan
sing tak kèkké marang pasamuan-pasamuan
nang Galasia. [2] Yakuwi, saben dina minggu kowé
kudu nyingkirké duwit sak nduwému terus
dilumpukké. Dadiné mbésuk, nèk aku teka, kowé
wis ora usah nyusu-nyusu nglumpukké duwit
mau. [3] Nèk aku wis tekan nggonmu, aku bakal
ngongkon sedulur-sedulur sing kenèng mbok
pretyaya, supaya ngeterké urunanmu kuwi nang
kuta Yérusalèm. Sedulur-sedulur kuwi bakal tak
gawani layang kanggo tanda nèk kongkonanmu.
[4] Nèk aku kudu mèlu mbarang, ya apik waé.
Wong-wong bèn budal karo aku pisan.

Rasul Paulus arep teka nang pasamuan Korinta

5 Para sedulur, aku teka nang nggonmu mbésuk
nèk aku wis rampung nang bawah Masedonia,
awit aku kepéngin mlaku-mlaku niliki bawah
kana ndisik. 6 Nanging aku mikir nèk bakal nang
nggonmu rada suwi, menawa ya sak suwéné
wayah adem lan angin banter. Dadiné sakwisé
kuwi, kowé bisa ngréwangi aku enggonku
neruské dalanku. 7 Nèk Gusti karep, aku kepéngin
manggon sing rada suwi nang nggonmu, supaya
enggonku teka ora kaya wong mampir waé.
8 Aku arep nang Efése terus tekané riyaya
Pantékosta, awit nang kéné okèh kelunggarané
kanggo nggelarké pituturé Gusti, senajan sing
nglawan ya okèh uga. 9 (16:8)
10 Nèk sedulur Timotius teka nang nggonmu,
dèkné ya ditampa sing apik bèn krasan. Dèkné ya
kaya aku nyambutgawé kanggo Gusti.
11 Aja sampèk ènèng sedulur nyepèlèkké dèkné,
nanging malah ditulungi supaya dèkné ndang
bisa balik nang nggonku kanti slamet, awit aku
lan sedulur-sedulur liyané ngarep-arep sedulur
Timotius. 12 Bab sedulur Apolos, aku ya wis ping
pira waé nyuwun dèkné supaya niliki kowé,
bareng karo sedulur-sedulur liyané. Nanging saiki
dèkné durung gelem. Kapan-kapan, nèk ènèng
kelunggarané, dèkné bakal nang nggonmu.

Penutup

13 Para sedulur, kowé kudu sing ati-ati lan kudu
sing mantep ing pengandel. Pada sing kendel
lan aja sampèk kalah karo pangwasané Sétan.
14 Nèk nyambutgawé apa waé, dilakoni nganggo
katrésnan.
15 Kowé mesti wis pada ngerti nèk sedulur
Stéfanus sak brayaté kuwi wong Kristen sing
ndisik déwé nang bawah Akaya lan dèkné ya
wis masrahké uripé kanggo ngladèni Gusti.
16 Karepku, kowé pada manuta marang sedulur
sing kaya ngono kuwi, ya marang sapa waé sing
pada ngréwangi lan mèlu nyangga rekasa karo
sedulur-sedulur kuwi.
17 Aku pantyèn bungah nèk sedulur Stéfanus,
Fortunatus lan Akaikus pada teka niliki
aku. Senajan aku kangen marang kowé,
sedulur-sedulur kuwi wis dadi wakilmu.
18 Sedulur-sedulur kuwi jan ngepénakké atiku
tenan, kaya enggoné pada nggawé bungahé
atimu. Sedulur-sedulur sing kaya ngono kuwi
kudu mbok ajèni.
19 Sedulur-sedulur sangka pasamuan-pasamuan
nang bawah Asia pada kirim slamet kabèh. Uga
sedulur Akwila lan Priskila lan sedulur-sedulur
sing pada kumpulan nang omahé sedulur iki
pada kirim keslametané Gusti kabèh. 20 Sedulur-

sedulur kabèh sing nang kéné pada kirim slamet
marang kowé. Lan aja lali uga ngomongké nèk
aku trésna tenan marang sedulur kabèh siji-sijiné.
21 Aku déwé, Paulus, sing nulis kabar slamet iki
marang kowé.
22 Sapa sing ora trésna marang Gusti Yésus,
awas wong kuwi nampa setrapané Gusti Allah!
Muga-muga Gusti ndang teka. Maranatah!
23 Muga-muga kabetyikané Gusti Allah anaa ing
kowé kabèh.
24 Aku kirim katrésnanku marang kowé kabèh,
awit awaké déwé wis dadi siji ing Kristus Yésus.

Paulus

LAYANGÉ RASUL PAULUS
MARANG PASAMUAN NANG KUTA

KORINTA

LAYANG NOMER LORO

Pamuji slamet

1 [1] Para sedulurku nang pasamuan Korinta, iki
layang sangka enggonku, Paulus lan sedulur
Timotius. Kowé kabèh ngerti nèk Gusti Allah wis
miji aku dadi rasulé Kristus Yésus.
Awaké déwé ora namung kirim slamet marang
sedulur-sedulur sing nang kuta Korinta, nanging
uga marang sedulur-sedulur sing pada nurut
Gusti nang bawah Akaya kabèh.
[2] Muga-muga Gusti Allah Bapaké awaké déwé
lan Gusti Yésus Kristus ngedunké kabetyikané lan
katentremané marang kowé kabèh.

Rasul Paulus maturkesuwun

[3] Hayuk pada memuji marang Gusti Allah,
Bapaké Gustiné awaké déwé Yésus Kristus.
Gusti Allah pantyèn sakwijiné Bapak sing gedé
kawelasané, sing tansah nglipur awaké déwé.
[4] Dèkné uga ngekèki kekuwatan marang awaké
déwé, nèk awaké déwé katekan sak wernané

kasusahan, supaya awaké déwé uga bisa nulungi
liyané sing ngalami kasusahan. Tegesé, awaké
déwé bisa nulungi liyané sing ngalami kasusahan,
awit Gusti Allah nulungi awaké déwé nèk awaké
déwé kasusahan. [5] Aja kagèt para sedulur, jalaran
awaké déwé nurut Gusti Yésus Kristus, awaké
déwé tansah ngalami kasusahan, tunggalé waé
karo Dèkné. Nanging pada ngertia uga, jalaran
awaké déwé nurut Gusti Yésus Kristus, Gusti
Allah bakal nulungi lan nguwatké awaké déwé
terus. [6] Mulané para sedulur, nèk aku ngalami
kasangsaran, tujuané ya namung kanggo nulungi
lan nguwatké kowé, supaya kowé bisa kuwat
terus tekan entèk-entèkané, yakuwi mbésuk, nèk
Gusti Allah bakal nylametké kowé sak kabèhé.
Semono uga para sedulur, nèk Gusti Allah nulungi
awaké déwé, tujuané namung supaya kowé pada
ngerti nèk Dèkné bisa nulungi lan nguwatké kowé
uga. Dadiné kowé bisa kuwat nyangga kasusahan
apa waé, awit kowé uga wis blajar pasrah marang
Gusti Allah, kaya enggoné awaké déwé pasrah
marang Dèkné. [7] Mulané awaké déwé nduwèni
pengarep-arep nèk kowé bakal kuwat terus
nyangga kasusahan apa waé. Kenèng apa aku kok
ngerti kuwi para sedulur? Awit kaya enggonmu
ngalami kasusahan kaya awaké déwé, mengkono
uga kowé bakal nampa kekuwatan kaya awaké
déwé.

8 Aku wani ngomong ngono kuwi, awit delokké
uripku déwé iki. Kowé kudu ngerti nèk awaké
déwé ngalami kasangsaran gedé tenan nang
bawah Asia. Sangking aboté, awaké déwé mikir
nèk ora bakal kuwat nyangga menèh lan ya wis
tata-tata nèk ora bakal urip menèh. 9 Tenan
para sedulur, ing ati rasané wis garèk matiné
waé, nanging Gusti Allah nglilani kuwi mau
kabèh klakon, supaya awaké déwé ora njagakké
kekuwatané déwé, nanging njagakké pitulungané
Gusti Allah. Wujuté Dèkné bisa nangèké wong
sing wis mati. 10 Pantyèn Gusti Allah ya wis
nulungi awaké déwé dongé awaké déwé ngalami
kangèlan gedé sampèk arep mati. Mulané awaké
déwé ya pretyaya nèk Dèkné bakal nulungi
awaké déwé terus. 11 Pokoké, kowé kabèh
kudu ndongakké awaké déwé terus, dadiné
sedulur pirang-pirang bakal bisa memuji lan
maturkesuwun marang Gusti Allah, awit Dèkné
nampa pandongané sedulur-sedulur lan nulungi
awaké déwé sangka kangèlan apa waé.

Rasul Paulus ora sida teka nang Korinta

12 Para sedulur, apa ta sing marakké aku kendel?
Jalaran aku rumangsa resik ing lair lan batin
marang kabèh wong, malah-malah marang
kowé sing pada nurut Gusti. Aku blaka marang
kowé, awit kuwi sing dikarepké karo Gusti Allah.

Enggoné awaké déwé nduwé rumangsa resik ing
lair lan batin kuwi ora manut tyarané wong pinter
nang jagat kéné, ora, nanging manut karepé
Gusti Allah lan sangka pitulungané Gusti Allah
sing gedé kabetyikané. [13] Wujuté para sedulur,
sembarang sing ketulis nang layangé awaké
déwé ya jelas kabèh kanggo kowé, mulané kowé
saiki bisa dunung tujuané awaké déwé, senajan
durung sak kabèhé. Nanging aku pretyaya nèk
kowé bakal dunung nèk tujuané awaké déwé
resik sak kabèhé.

Dadiné mbésuk nèk Gusti Yésus teka menèh
ènèng pantesé nèk awaké déwé mbok gawé
pamèr nang ngarepé Gusti, kaya enggonmu
pantes digawé pamèr karo awaké déwé. [14] (1:13)

[15] Jalaran aku ngerti kuwi, mulané aku ya wis
kepéngin niliki kowé ping loro. Ping pisané aku
mikir arep mampir nang nggonmu dongé aku
budal nang bawah Masedonia lan pindoné nèk
balik sangka kana lèrèn nang nggonmu menèh,
supaya aku bisa nulungi kowé luwih okèh.
Karomenèh aku ya mbutuhké pitulunganmu
kanggo neruské enggonku arep budal nang
bawah Yudéa. [16] (1:15) [17] Apa kekarepanku
iki étok-étokan? Mesti ora ta? Apa aku ya
méntylah-méntylih kaya wong sing ora ngerti
Gusti. Wong-wong kuwi saiki ngomong “ya,”
nanging sésuk ngomong “ora.” [18] Para sedulur,

Gusti Allah kenèng dipretyaya lan awaké déwé
uga kenèng dipretyaya. Awit nèk awaké déwé
ngomong “ya” tegesé ya “ya” lan nèk awaké
déwé ngomong “ora” tegesé ya “ora.” Ora
ngomong “ya” nanging tegesé “ora.” 19 Wujuté
kabar bab Kristus Yésus, Anaké Gusti Allah, sing
tak kabarké bareng karo Silas lan Timotius, ya
ora molah-malih. Tegesé, apa sing diomong karo
Kristus ya dilakoni tenan. 20 Iki pantyèn tenan
para sedulur, awit sembarang sing wis dijanji
karo Gusti Allah marang awaké déwé, ya dituruti
kabèh karo Kristus. Mulané awaké déwé bisa
ngakoni tenan lan ngomong “Amèn,” pantyèn
Gusti Yésus nuruti prejanjiané Gusti Allah kabèh,
Dèkné pantes dipuji. 21 Para sedulur, Gusti Allah
déwé sing ngekèki kekuwatan marang aku lan
kowé, supaya pengandelé awaké déwé kabèh
marang Kristus bisa mantep terus. Gusti Allah
déwé sing miji awaké déwé. 22 Mulané Gusti
Allah ya wis ngetyap awaké déwé, kanggo tanda
nèk awaké déwé iki wis dadi umaté Dèkné.
Karomenèh Gusti Allah ngekèki Roh Sutyi marang
awaké déwé kanggo panjer, supaya awaké déwé
ngerti nèk Gusti Allah bakal ngekèki sembarang
liyané marang awaké déwé, sembarang sing wis
dityawiské nang swarga.
23 Para sedulur, apa ta jalarané aku kok ora sida
teka nang nggonmu? Saiki arep tak omongké lan

Gusti Allah déwé ngerti nèk aku ora goroh. Aku
durung teka nang kuta Korinta kuwi, jalaran aku
emoh ngrembuk prekara-prekara sing ora pener,
awit kuwi mengko ndadèkké larané atimu. [24] Aku
ora ngomong nèk awaké déwé mandori uripmu,
ora, awit wujuté kowé ya pada mantep ing
pengandel. Nanging semunggoné awaké déwé
teka, tujuané ya ora liya kejaba kanggo ndadèkké
bungahmu.

2 [1] Para sedulur, aku nggawé putusan ora
niliki kowé kuwi, awit aku emoh ndadèkké
sediné atimu, kaya dongé aku teka sing ndisik
kaé. [2] Awit nèk aku sampèk nggawé sedimu, aku
déwé ya mèlu sedi. Apa ya ènèng sing bakal bisa
nglipur aku nèk kowé pada sedi. [3] Mulané para
sedulur, tenimbang aku teka nang nggonmu, aku
luwung nulis layang waé. Nang layang kuwi aku
wis ndunung-ndunungké bab prekara-prekara
sing kudu mbok tata. Dadiné nèk aku teka nang
nggonmu, kowé bisa nggawé bungahé atiku
tenan, ora ndadèkké sediku terus. Lan aku ya
pretyaya nèk kowé pada nggatèkké marang
tembung-tembungku kuwi, supaya aku bisa
bungah. Nèk aku bungah, kowé kabèh mesti ya
mèlu bungah. [4] Para sedulur, pada ngertia nèk
ora kepénak enggonku nulis layang kuwi, nanging
karo ati sing susah lan sedi. Aku ora kuwat
ngempet eluhku. Aku blas ora nduwé gagasan

marakké kowé sedi, ora, nanging aku malah
kepéngin ndunungké sepira gedéné katrésnanku
marang kowé.

Sedulur sing salah dingapura

5 Sedulur sing nggawé rétyok kuwi sakjané
ora ndadèkké susahé aku, nanging sing susah
malah kowé kabèh, senajana ora kebatyut
banget. 6 Wujuté dèkné ya wis mbok garap
bebarengan lan wujuté ya wis tyukup. 7 Saiki
sedulur kuwi dingapura waé lan diangkat menèh,
supaya aja sampèk semplak atiné. 8 Mulané aku
nyuwun tenan marang kowé kabèh para sedulur,
dikétokké nèk kowé trésna tenan marang dèkné.
9 Lan aku ya pretyaya nèk kowé bakal nuruti
karepku, awit aku nulis layang sing ndisik kuwi,
uga jalaran aku kepéngin ngerti kowé pada nuruti
tembung-tembungku apa ora. Wujuté kabèh
omongku ya mbok lakoni. 10 Para sedulur, nèk
kowé ngapura sedulur kuwi, ngertia nèk aku
uga mèlu ngapura dèkné. Aku pantyèn ngapura
sedulur kuwi, senajan salahé dèkné ya ora tak
gawé sebab lan Kristus déwé weruh nèk aku
ngapura sedulur kuwi ing lair lan batin, awit
aku nuju apa sing betyik kanggo kowé kabèh.
11 Dadiné Sétan ora bisa nemu dalan kanggo
ngrusak awaké déwé, awit awaké déwé ngerti
akalé dèkné kepriyé.

Enèng bungahé, ènèng sumelangé

12 Para sedulur, dongé aku teka nang kuta
Troas arep nggelarké kabar kabungahané Kristus,
Gusti ya nggawèkké dalan aku, wujuté ya
wong pirang-pirang pada seneng ngrungokké.
13 Nanging ing atiku rasané meksa ora kepénak,
awit aku durung kepetuk karo sedulur Titus sing
kudu nggawa kabar sangka nggonmu. Mulané
aku ya ora suwi nang kuta Troas kono, aku terus
pamitan arep nang bawah Masedonia.

Gusti nggawèkké dalan

14 Para sedulur, aku maturkesuwun marang
Gusti Allah, awit nang endi waé Dèkné nuntun
aku. Lan jalaran sangka pitulungané Gusti
Allah wong-wong bisa ngerti nèk aku, sing
mauné mungsuhé, saiki dadi peladèné Kristus.
Saiki nang endi waé sing tak parani, aku bisa
nggelarké kabar kabungahané Kristus lan sangka
pitulungané Gusti Allah wong pirang-pirang pada
gelem nampa kabar kabungahan iki, éling-éling
kaya lenga wangi sing ngabar kaé. 15 Kanggo
Gusti Allah aku ya kaya ambuné lenga wangi
kaé, tegesé Gusti Allah seneng tenan enggonku
nggelarké kabar kabungahané Kristus.
Aku nggelarké kabar kabungahan iki ora
namung marang wong-wong sing pada nampa

keslametan, nanging uga marang wong-wong
sing nampa karusakan. [16] Kanggo wong-wong
sing bakal nampa karusakan kabar kabungahan
iki kaya ambuné batangé wong mati, nanging
kanggo wong-wong sing nampa keslametan
malah kaya ambuné lenga wengi. Apa ènèng sing
kuwat ngerjani penggawéan iki? [17] Para sedulur,
aku ora kaya liya-liyané sing pada nggelarké
pituturé Gusti kanggo nggolèk bati, ora béda kaya
bakul sing ngiderké dagangané kaé, ora. Nanging
awaké déwé iki dadi peladèné Kristus, awaké
déwé ngerti nèk Gusti Allah déwé sing mréntah
awaké déwé. Dèkné nyawang awaké déwé lan
Dèkné ngerti nèk awaké déwé nyambutgawé
karo ati sing resik.

Rasul Paulus ora mbutuhké layang pengaleman

3 [1] Para sedulur, apa aku iki ngelem awakku
déwé marang kowé? Aku ora mbutuhké
layang pengaleman kanggo kowé lan aku ya ora
nggolèk layang kaya ngono kuwi sangka kowé,
senajan liya-liyané okèh sing merlok-merlokké
kuwi. Kenèng apa aku kok ora mbutuhké barang
kaya ngono kuwi para sedulur? [2] Awit kowé déwé
kabèh dadi tandané nèk aku mulangi pitutur sing
bener. Dadiné nang endi waé kowé kenèng tak
gawé pamèran, tegesé, kowé sing dadi layang
pengalemanku. Nanging layangku ketulis ing

atimu, ora nang kertas, awit wong-wong bisa
weruh lan dunung déwé sangka uripmu, nèk
aku mulangké pitutur sing bener. [3] Uripmu sing
anyar kuwi wohé penggawéané awaké déwé
lan kuwi kaya-kaya kenèng dipadakké karo
layang pengalemanku sangka Kristus. Ora layang
sing ketulis karo èngki, ora, nanging karo Rohé
Gusti Allah sing urip. Tegesé, Rohé Gusti Allah
sing wis nganyarké uripmu sak kabèhé. Layang
pengalemané awaké déwé sangka Kristus ora
ditatah nang watu kaya angger-anggeré nabi
Moses, ora, nanging ing atiné manungsa.

Peladèné prejanjian anyar

[4] Para sedulur, aku wani ngomong ngono kuwi
nang ngarepé Gusti Allah, jalaran aku pretyaya
marang Kristus. [5] Nanging aku ora ngomong nèk
enggonku bisa ngerjani penggawéan kuwi sangka
kekuwatanku déwé, blas ora, malah aku ngakoni
nèk Gusti Allah sing ngekèki kekuwatan marang
aku, supaya aku bisa nindakké kuwi kabèh. [6] Gusti
Allah déwé sing miji lan ngekèki kekuwatan
marang aku supaya, aku bisa pantes ngabarké
prejanjian sing anyar marang manungsa kabèh.
Aku ora ngabarké bab wèt-wèt nabi Moses sing
ketulis ing prejanjian sing lawas, ora, nanging aku
ngabarké bab Rohé Gusti Allah. Kenèng apa aku
kok ora ngomongké bab wèt-wèt nabi Moses?

Awit wèt-wèt kuwi nekakké pati marang saben
wong sing ora pada manut kuwi. Nanging Rohé
Gusti Allah malah ngekèki kekuwatan marang
manungsa, supaya bisa manut marang Gusti
Allah lan bisa urip karo Dèkné slawasé.
7 Para sedulur, bener angger-angger nabi
Moses sing ditatah nang watu nekakké pati
marang wong sing ora pada gelem manut,
nanging senajan ngono, angger-angger kuwi
tekané karo sloroté pangwasané Gusti Allah.
Dongé nabi Moses ngetokké angger-angger sing
ditatah nang watu iki tyayahné dèkné semlorot
sangka pangwasané Gusti Allah lan pepadangé
mblerengi bangsa Israèl, sampèk ora pada
kuwat mandeng terus. Nanging senajan sloroté
pepadang mau gedéné kaya ngono, suwi-suwi
ya ilang. 8 Nèk dipadakké karo penggawéné
Roh Sutyi, apa penggawéné Roh Sutyi ing
uripé manungsa ora ngungkul-ungkuli gedéné
pepadangé? 9 Dipikir déwé para sedulur, lah
nèk wèt-wèté prejanjian lawas, sing nggawa
pati kanggo manungsa, tekané karo pepadang
sing semlorot ngono, mosok prejanjian sing
anyar, sing marakké manungsa dianggep bener
karo Gusti Allah, ora luwih gedé pangwasané,
ngungkul-ungkuli sing ndisik.
10 Pituturé Gusti Allah sing diwulangké karo nabi
Moses ya bener tekané karo sloroté pangwasané

Gusti Allah, nanging kuwi saiki ora apa-apa
nèk dipadakké karo pitutur sing luwih gedé
pangwasané, sing ngekèki kekuwatan marang
manungsa, supaya bisa nuruti kekarepané Gusti
Allah. [11] Dadiné para sedulur, lah nèk pitutur sing
ora langgeng waé tekané nganggo pepadangé
Gusti Allah sing semlorot ngono, lah pitutur sing
langgeng menèh, mosok ora ngungkul-ungkuli
enggoné Gusti Allah ngétokké pangwasané?
[12] Mulané para sedulur, jalaran aku nduwèni
pengandel kuwi, mulané aku ya mulangké
pituturé Gusti Yésus Kristus karo kendel. [13] Aku
ora kaya nabi Moses sing nutupi tyayahné,
supaya bangsa Israèl ora weruh ilangé sloroté
pepadangé Gusti Allah. [14] Awit bangsa Israèl
wis gapuk pikirané lan ora bisa dunung marang
pituturé Gusti Allah. Wujuté tekan sepréné
kaya-kaya ijik ketutupan, awit nèk pada ngumpul
lan diwatyakké sangka prejanjian lawas, meksa
durung bisa dunung. Kaya-kaya tutupé tyayahné
durung dityepot. Sakjané ya bener, awit namung
Kristus déwé sing bisa nyepot tutup kuwi. Tegesé
para sedulur, namung nèk gelem pretyaya
marang Kristus manungsa bisa dunung nèk
prejanjian lawas wis ora kanggo menèh, awit saiki
ngerti nèk bisané ketampa Gusti Allah namung
nèk njagakké marang Kristus. [15] Tekan sepréné
nèk bangsa Israèl ngumpul lan matya sangka

kitabé nabi Moses, meksa durung pada dunung
nèk kuwi ngomongké bab Kristus, awit kaya-kaya
ijik ketutupan atiné. [16] Nanging nèk gelem
pretyaya marang Gusti Yésus Kristus, tutupé bisa
katyepot, ora béda kaya nabi Moses nyepot
tutupé tyayahné, dongé arep omong-omongan
karo Gusti Allah.
[17] Para sedulur, Gusti Allah sing netepké
prejanjian sing lawas ya tunggalé karo Roh
Sutyi. Dadiné sapa sing nduwèni Rohé Gusti wis
pedot, wis ora usah njagakké wèt-wèté nabi
Moses menèh. [18] Saiki awaké déwé kabèh bisa
mandeng marang pituturé Gusti, jalaran atiné
wis ora ketutupan menèh. Kaya-kaya awaké
déwé weruh Gusti Yésus Kristus lan sloroté
pangwasané nang katya pengilon. Sak barengé
awaké déwé nyawang kuwi, awaké déwé selot
suwi selot mada-rupa karo gambar nang katya
kuwi. Dadiné selot suwi selot ketara sepira
gedéné pangwasané Gusti sing nyambutgawé ing
uripé awaké déwé. Pantyèn, lelakon sing kaya
ngono ing uripé awaké déwé iki bisané keturutan
ya sangka penggawéané Gusti, tegesé sangka
penggawéané Rohé Gusti sing manggon ing uripé
awaké déwé.

Banda sing diwadahi nang kendi lempung

4 [1] Para sedulur, jalaran Gusti Allah gedé
kawelasané, mulané Dèkné ya ngekèki
penggawéan iki marang aku. Aku ya ora bakal
semplak atiné lan aku ora bakal mandek
enggonku mulangké pituturé Gusti Allah sing
anyar iki. [2] Aku malah ngemohi lan ngedohi
tumindak sing ngisin-isinké lan sing ora pantes
disawang. Wujuté awaké déwé ya ora ngapusi
apa malsu pituturé Gusti Allah, ora. Awaké
déwé malah mulangké pituturé Gusti Allah
nganggo tyara sing jelas, dadiné kabèh wong
ngerti nèk aku mulangké sak beneré, awit Gusti
Allah déwé sing nitèni. [3] Nanging, semunggoné
meksa ijik ènèng wong sing ora bisa nyandak
marang pituturé Gusti sing tak wulangké, kuwi
ora jalaran tembungku kurang jelas, ora para
sedulur, nanging jalaran wong-wong kuwi
wis ditampik karo Gusti Allah, awit ora gelem
pretyaya. [4] Sing mblerengi atiné wong-wong kuwi
ya Sétan. Suwéné urip ing donya kéné ya dèkné
sing ngwasani atiné wong sing ora pretyaya
marang Gusti Yésus. Dadiné wong-wong iki ya
ora bisa dunung marang kabar kabungahané
Kristus lan ya ora pada bisa ngrasakké déwé
gedéné pangwasané Kristus, sing ngétokké Gusti
Allah marang awaké déwé. [5] Wujuté aku ya ora

ngomongké bab awakku déwé supaya kowé
pada ngelem aku, ora. Sing tak wulangké ya ora
liyané kejaba Gusti Yésus Kristus, supaya kowé
pada nampa Dèkné dadi Gustimu. Aku namung
kepéngin ngladèni kowé kabèh, awit kuwi sing
dadi kekarepané Gusti Yésus ing uripku. 6 Kenèng
apa aku kok kepéngin nuruti kekarepané Gusti
Yésus para sedulur? Awit Gusti Allah, sing
mbiyèn-mbiyèné, dongé namung ènèng peteng,
nekakké pepadang, Gusti Allah déwé nylorotké
pepadangé ing atiku nganggo pituturé Gusti
Yésus. Dadiné aku saiki bisa ngerti sepira gedéné
katrésnané lan pangwasané Gusti Allah, sing
dikétokké karo Gusti Yésus.
7 Nanging pitutur iki diwadahi uripé awaké
déwé sing ringkih iki. Kaya-kaya kenèng
dipadakké karo banda gedé sing diwadahi kendi
lempung. Mengkono kuwi bisa kétok tenan nèk
kekuwatan ing uripé awaké déwé iki tekané
sangka Gusti Allah, awit awaké déwé rumangsa
ringkih. 8 Kenèng apa aku kok ngomong ngono
para sedulur? Awit aku iki dipenet sangka
wétan-kulon-lor-kidul, nanging ora remuk. Ajek
bingung ora ngerti apa sing kudu tak tindakké,
nanging ora tau semplak. 9 Ajek dimungsuh,
nanging Gusti ora tau ninggal aku. Awak kenèng
alangan, nanging ora mati.

[10] Para sedulur, kowé pada ngerti déwé nèk
Gusti Yésus waé wis dipatèni, mulané aku ya
dunung nèk sak wantyi-wantyi ènèng wong sing
bakal matèni aku, jalaran aku nggelarké pituturé
Gusti. Aku saguh nglakoni urip sing kaya ngono
kuwi, supaya manungsa bisa nitèni déwé nèk
Gusti Yésus urip lan supaya wong-wong pada
dunung nèk Dèkné sing ngekèki kekuwatan
aku. [11] Ing uripku iki aku wis kerep tyedek karo
pati, jalaran aku nglabuhi Gusti Yésus. Nanging
Gusti Allah déwé nglilani kabèh mau klakon,
supaya kabèh wong bisa weruh déwé nèk Gusti
Yésus urip lan pada dunung nèk Dèkné sing
nguwatké awakku sing ringkih iki. [12] Dadiné para
sedulur, aku iki sasaté ngrasakké kasangsaran
terus sampèk arep mati, nanging jalaran sangka
kasangsaranku kowé bisa nampa urip langgeng.
[13] Nang Kitab ènèng tulisan ngéné para sedulur:
“Aku tansah pretyaya marang Kowé Gusti,
mulané aku ngomong nèk Kowé Pitulunganku.”
[14] Nganggo pengandel sing kaya ngono kuwi aku
saiki tansah nggelarké pituturé Gusti, awit aku
ngerti nèk Gusti Allah, sing nangèké Gusti Yésus
sangka pati, uga bakal nangèké aku sangka pati,
supaya aku bisa urip dadi siji karo Gusti Yésus
slawas-lawasé. Gusti Allah uga bakal nampa aku
nang swarga bebarengan karo kowé kabèh.

15 Para sedulur, sangsaraku kabèh kuwi namung
kanggo nglabuhi kowé, supaya kowé pada kenal
marang Gusti Allah. Dadiné nèk wong-wong sing
nampa kawelasané lan kabetyikané Gusti Allah
tambah terus, wong-wong sing maturkesuwun
lan memuji marang Dèkné ya bakal tambah terus,
awit Dèkné pantyèn gedé tenan pangwasané.

Kangèlan sedilut nekakké kabungahan langgeng

16 Mulané aku ya ora semplak atiné para
sedulur. Bener badan sing kétok selot suwi
selot rusak ngrasakké kasangsaran, nanging
ing njeruh ati aku krasa dianyarké terus saben
dina, dadiné selot suwi rasané selot kuwat.
17 Kangèlan sing tak alami sakjeroné urip ing
donya iki ora apa-apa blas nèk tak padakké
karo upahé kasangsaran sing mbésuk bakal tak
tampa sangka Gusti Allah. Upah kuwi bakal
gedé tenan, nggumun-nggumunké. Awaké déwé
bakal ngrasakké kabetyikané Gusti Allah kabèh
slawas-lawasé, awit kuwi wis dityawiské kabèh
kanggo awaké déwé. 18 Mulané aku ya namung
mandeng marang upahku sing nang swarga, sing
saiki ora kétok. Aku ora mikirké kasangsaran sing
tak rasakké saiki. Barang sing kétok kuwi bakal
liwat kabèh, ora suwi ènèngé. Nanging upah sing
nang swarga, sing ora kétok, kuwi sing langgeng.

5 [1] Para sedulur, awaké déwé ngerti nèk badan
kadonyaan sing dienggoni awaké déwé iki
ora langgeng, namung sak untara. Dadiné nèk
awaké déwé dipatèni, awaké déwé ya ngerti
nèk Gusti Allah bakal ngekèki badan sing anyar
nang swarga, sing kenèng dienggoni awaké
déwé slawas-lawasé. Iki ora kaya omah gawéané
manungsa, ora, awit iki badan panggonané
awaké déwé sing langgeng. [2] Saiki awaké déwé
ya pada nggresah kepéngin metu sangka omah
kadonyaan iki, supaya ndang bisa manggon
nang badan kaswargan sing langgeng. Awit nèk
awaké déwé wis bisa nganggo badan kaswargan
iki awaké déwé ora bakal wuda, nanging bakal
nganggo salin sing langgeng. [3] (5:2) [4] Suwéné
awaké déwé ijik manggon nang badan kadonyaan
iki awaké déwé ngrasakké kasangsaran terus
lan awaké déwé pada nggresah kepéngin metu.
Ora jalaran awaké déwé kepéngin ninggal
badan kadonyaan iki, ora, nanging awaké déwé
kepéngin nampa badan anyar sangka swarga.
Dadiné badané awaké déwé sing kadonyaan
bakal diganti dadi badan sing langgeng. [5] Gusti
Allah sing wis nata kuwi mau kabèh kanggo
awaké déwé lan Dèkné déwé wis ngekèki
Roh Sutyi kanggo panjeré sembarang sing wis
dityawiské kanggo awaké déwé. Roh Sutyi kuwi

panjeré, kanggo tanda nèk Gusti Allah bakal
ngekèki liyané sak kabèhé marang awaké déwé.
6 Mulané awaké déwé ya mantep terus para
sedulur, awit awaké déwé ngerti tenan nèk
suwéné awaké déwé ijik manggon nang badan
kadonyaan iki awaké déwé ora bisa dadi siji karo
Gusti Yésus nang swarga. 7 Saiki uripé awaké
déwé nang badan kadonyaan iki ya namung
nganggo pretyaya marang Gusti Allah, senajan
awaké déwé ora weruh marang Dèkné. Saiki
awaké déwé ora namung njagakké barang sing
kétok. 8 Aku pantyèn ya wis mantep ing ati. Aku
malah kepéngin ninggal badan kadonyaan iki
lan boyong nang omahku nang swarga, dadi
siji karo Gusti. 9 Mulané aku ya namung nduwé
tujuan siji iki, yakuwi: kepriyé bisaku urip sing
ndadèkké senengé Gusti, ora dadi sebab ijik
urip nang badan sing tak enggoni iki apa wis
metu. 10 Awit kepriyé waé awaké déwé kabèh
kudu mara nang ngarepé Kristus asok penjawab
déwé-déwé. Tegesé, awaké déwé bakal dikrutu
karo Kristus lan awaké déwé bakal nampa upah
manut tumindaké déwé-déwé suwéné awaké
déwé urip nang badan kadonyaan iki, menawa
betyik, menawa ala.

Kristus ngrukunké awaké déwé karo Gusti Allah

11 Para sedulur, jalaran aku ngerti nèk aku bakal
dikrutu karo Gusti, mulané aku ya wedi tenan
marang Gusti lan aku tansah ndunungké marang
wong-wong nèk atiku resik. Gusti ngerti njeroné
atiku lan sing tak suwun kowé kabèh semono
uga pada nitèni déwé lan ngakoni ing atimu nèk
aku ora goroh. 12 Aku ora arep ngelem awakku
déwé nang ngarepmu, ora, nanging aku namung
ndunungké marang kowé nèk ora usah wedi
ngomong sing betyik bab aku. Dadiné kowé bisa
mangsuli sak beneré marang wong-wong, sing
pada ngegungké manungsa manut kétoké, ora
manut kasukmané.
13 Para sedulur, nèk tumindakku kaya wong
bodo, jalaran aku ngegungké awakku déwé,
ngertia nèk kuwi kanggo nglabuhi lan ngluhurké
Gusti Allah. Nèk aku nganggo tyara sing sak
pantesé, kuwi ya kanggo kowé. 14 Apa sing tak
tindakké kuwi wis ora karepku déwé, nanging
katrésnané Kristus sing nglakokké uripku. Awit
aku ngerti nèk Kristus nglakoni pati jalaran
sangka dosané kabèh manungsa. Mulané awaké
déwé saiki ya ngerti nèk awaké déwé kabèh wis
mati kanggo urip sing lawas. 15 Kristus mati dadi
wakilé kabèh manungsa, supaya kabèh wong sing
wis nampa urip langgeng ora urip nuruti karepé

déwé menèh, ora, nanging nuruti karepé Kristus.
Awit Dèkné sing mati lan tangi menèh sangka
pati nglabuhi manungsa.
16 Mulané aja pada nganggep wong-wong sing
nurut Gusti Yésus Kristus tunggalé waé karo
wong-wong sing ora pretyaya. Pantyèn, mbiyèn
aku déwé ya klèru, awit Kristus tak anggep
tunggalé waé karo wong liya-liyané. Nanging
saiki aku wis ora kaya ngono menèh. 17 Awit
sapa sing pretyaya marang Kristus wis dadi wong
anyar sak kabèhé. Uripé wis ora kaya mauné
menèh, ora, nanging saiki nglakoni urip anyar
sak kabèhé. 18 Urip anyar iki pawèhé Gusti Allah
marang awaké déwé. Dèkné gelem nampa awaké
déwé, jalaran Kristus wis mati nglabuhi awaké
déwé. Lan saiki Gusti Allah ngongkon awaké
déwé kongkon ngabarké nèk Gusti Allah gelem
nampa kabèh wong. 19 Tegesé, awaké déwé kudu
ngabarké nèk manungsa bisa ketampa karo Gusti
Allah, jalaran Kristus wis mati nyangga salahé
kabèh manungsa. Mulané saiki dosané wis ora
diitung menèh.
20 Dadiné aku iki dadi wakilé Kristus nang
jagat, tegesé, Gusti Allah déwé sing ngundang
manungsa lantaran aku. Mulané, manut
kongkonané Kristus, aku nyuwun tenanan
marang kowé kabèh, mbok pada gelema
dirukunké karo Gusti Allah. 21 Para sedulur,

Kristus sing ora nduwé dosa dikongkon nyangga
dosané awaké déwé karo Gusti Allah. Dadiné
nèk awaké déwé wis dadi siji karo Kristus, awaké
déwé ya wis dingapura lan dianggep ora nduwé
dosa menèh karo Gusti Allah.

Pengalamané rasul Paulus ing sakjeroné nyambutgawé kanggo Gusti

6 1 Para sedulur, aku, sing nyambutgawé
bebarengan karo Gusti Allah, aku nyuwun
tenanan marang kowé kabèh: mbok kawelasané
Gusti Allah marang kowé aja digawé muspra.
Jalaran melas, Gusti Allah ngapura dosamu, aja
balik nglakoni dosa menèh. 2 Awit Gusti Allah
déwé wis ngomong ngéné nang Kitab:

"Ing wantyi sing tak karepké
Aku ngrungokké sambatmu
lan ing dina keslametanmu
Aku teka nulungi kowé."

Para sedulur, ya saiki iki wantyiné Gusti Allah arep
nulungi kowé lan ya saiki iki dina keslametanmu.
3 Para sedulur, aku ngati-ati tenan aja sampèk
ndadèkké sandungan marang sapa waé. Dadiné
penggawéané Gusti sing tak kerjani ora éntuk
èlèk. 4 Ing prekara apa waé sing tak lakoni aku
ngétokké nèk aku iki peladèné Gusti Allah,
kayadéné: kasusahan lan kangèlan apa waé
tak sangga karo sabar. 5 Aku mangan gebuk,

mangan setrapan lan uga tau dikroyok. Aku
ngrasakké nyambutgawé adus kringet, kurang
turu lan kurang pangan. 6 Aku ngétokké betyik,
nyambutgawé nganggo kaweruh, sabar lan
gemati marang sapa waé. Aku manut marang
pinuntuné Roh Sutyi lan nrésnani liyané sak
atiku. 7 Aku ngabarké pitutur sing bener, pituturé
Kristus lan aku sing ngabarké ya nganggo
pangwasané Gusti Allah. Aku mantep terus
nuruti apa sing dikarepké karo Gusti Allah,
dadiné aku bisa nggelarké pituturé Gusti Allah
terus tanpa ènèng wong sing bisa nyalahké nèk
aku nindakké ala. 8 Aku dong-dongan diajèni,
dong-dongan disepèlèkké, dong-dongan dielem,
dong-dongan diolok-olok. Ya ora dadi apa.
Senajan aku ngomong sak beneré, aku meksa
diarani tukang ngapusi. 9 Kabèh wong kenal
marang aku, nanging okèh sing ora gelem
nganggep aku kaya kongkonané Kristus. Aku ajek
ngadepi pati, nanging wujuté ijik urip. Senajan
aku dipentungi, nanging aku ora mati. 10 Senajan
aku digawé sedi, nanging aku bungah terus.
Aku kétok mlarat, nanging aku ndadèkké sugihé
wong pirang-pirang. Kétoké ora nduwé apa-apa,
nanging wujuté aku nduwé sembarang.
11 Para sedulurku nang Korinta, aku wis
ngomong blaka marang kowé lan sembarang
sing nang njeroné atiku wis tak etokké

kabèh. [12] Nèk ènèng rasa sing ora kepénak
enggonmu bebarengan karo aku, kuwi ora
jalaran tumindakku salah marang kowé, ora,
nanging kuwi jalaran sangka salahmu déwé.
[13] Para sedulur, enggonku mituturi kowé kuwi
jalaran kowé pada tak anggep anak-anakku
déwé. Mulané, mbok pada dikétokké marang aku
rasané atimu, kaya enggonku ngétokké rasané
atiku marang kowé.

Aja sampèk gupak reregeté wong sing ora pretyaya

[14] Para sedulur, aja gegandèngan karo wong
sing ora pretyaya. Apa wong sing nglakoni
pituturé Gusti Allah bisa gegandèngan karo
wong sing nglawan Gusti Allah? Mesti ora. Apa
pepadang bisa bebarengan karo pepeteng?
Mesti ora. [15] Kristus apa tau setuju karo Sétan?
Mulané, wong sing pretyaya marang Kristus ya
ora tunggalé karo wong sing ora pretyaya. [16] Lan
omah panggonané Gusti Allah ya ora tunggalé
karo omahé brahala. Awit panggonané Gusti
Allah sing urip ya awaké déwé iki. Wujuté Gusti
Allah déwé wis tau ngomong, kaya sing ketulis
nang Kitab, uniné ngéné:

"Aku bakal manggon
dadi siji karo umatku
lan Aku bakal bebarengan

karo wong-wong kuwi.
Aku bakal dadi Gusti Allahé
lan wong-wong kuwi bakal dadi umatku.”
17 Nang ayat liyané Gusti Allah ngomong ngéné:
“Lungaa sangka tengahé wong-wong
sing nglakoni ala
lan pada pisaha
sangka wong-wong kuwi.
Aja pada ndemèk
barang sing kotor,
mengko Aku bakal nampa kowé.”
18 Nang ayat liyané menèh Gusti Allah ngomong ngéné:
“Aku bakal dadi bapak
kanggo kowé
lan kowé bakal dadi
anak-anak lanang lan wédok
kanggo Aku.
Kuwi tembungé Gusti sing kwasa déwé.”

7 1 Mulané para sedulur sing tak trésnani, awaké déwé pada ngerti nèk Gusti Allah wis ngekèki prejanjian-prejanjian iki marang awaké déwé, hayuk ta saiki pada ngresiki uripé awaké déwé sangka sembarang sing nggawé regeté badan lan atiné awaké déwé. Awaké déwé kudu namung nglakoni apa sing ndadèkké senengé Gusti Allah, awit awaké déwé ngajèni tenan marang Dèkné.

2 Para sedulur, aku mbok dipretyaya ta! Aku
ngerti nèk ènèng sing pada nyalahké aku, jaréné
aku sembrana karo kowé, nanging aku ora
rumangsa tau nindakké sing ora bener marang
kowé. Aku ya ora tau ndadèkké rusaké uripé sapa
waé lan aku ya ora rumangsa tau nggolèk bati
sangka uripé sapa waé. 3 Aku ngomong kuwi
ora kanggo nyalahké kowé, ora. Aku malah tau
ngomong nèk kowé kabèh ana ing atiku; pati-urip
katrésnanku marang kowé ora bakal pedot.

Bungah sakwisé susah

4 Para sedulur, aku pantyèn bisa blaka tenan
marang kowé lan kowé pantyèn kenèng tak
gawé pamèran. Senajan aku ngalami kasusahan
okèh, jalaran kowé nglipur aku, atiku bisa
kebek karo kabungahan. 5 Awit sakwisé aku
teka nang Masedonia aku ya ora bisa nemu
ayem. Nang endi waé aku diperang! Perangan
sangka njaba, yakuwi wong-wong sing tansah
nglawan awaké déwé. Perangan sangka njeruh,
yakuwi rasa sangsi ing ati nèk mikirké kowé
lan sedulur-sedulur liyané. 6 Nanging kesuwun
tenan marang Gusti Allah sing nglipur atiné
wong semplak, awit saiki sedulur Titus wis balik
nang nggonku menèh lan atiku krasa bungah.
7 Bungah ora namung jalaran Titus wis nang
nggonku menèh, ora, nanging uga jalaran Titus

déwé ngomong nèk kowé kabèh pada nglipur
dèkné. Dèkné malah ngomong nèk kowé pada
kangen tenan marang aku. Titus uga ngomongké
nèk kowé pada sedi, rumangsa nduwé salah
marang aku, nanging saiki kowé pada ora wedi
mbélani aku. Kabar kuwi kabèh pantyèn nambahi
bungahé atiku.
8 Para sedulur, aku rumangsa nèk layangku sing
kèri nggawé susahé atimu, nanging aku ora gela
nèk aku nulis layang kuwi. Ora, aku goroh nèk
aku ngomong ora gela, awit aku ya gela tenan
nèk layangku nggawé sediné atimu, senajan
sedimu namung sedilut. 9 Saiki aku bungah, ora
bungah jalaran aku nggawé sedimu, ora, nanging
aku bungah jalaran sedimu marakké kowé pada
ngrumangsani klèrumu lan saiki kowé pada
njaluk ngapura marang Gusti Allah. Dadiné terang
banget nèk sedimu kuwi pantyèn dikarepké karo
Gusti Allah. Tibaké layangku ya ora nggawé ala,
malah nggawa betyik kanggo kowé.
10 Awit para sedulur, sedi nèk sangka Gusti Allah
kuwi malah marakké wong ngrumangsani salahé,
supaya njaluk ngapura marang Gusti Allah.
Dadiné sedi kaya ngono kuwi malah nekakké
keslametan, ora ndadèkké gela ing tembé-mburi.
Nanging sedi sak tyarané wong sing ora pretyaya
marang Gusti Allah kuwi béda, kuwi nekakké pati.
Awit senajan rumangsa salah, nanging ora pada

njaluk ngapura marang Gusti Allah. [11] Lah kowé
wis pada ngalami sedi sing sangka Gusti Allah,
dipikir déwé sedulur apa éntuk-éntuké! Wujuté
saiki kowé pada mempeng tenan enggonmu
nggarap sedulur sing salah, kowé uga tenanan
enggonmu mbélani aku. Saiki ya kétok tenan
nèk kowé sengit karo barang sing ala, awit
saiki ketara tenan nèk kowé wedi marang Gusti
Allah. Saiki kowé malah kangen tenan marang
aku, kepéngin nduduhké marang aku nèk kowé
saiki pada manut marang Gusti Allah lan gelem
nggarap sedulur sing nggawé dosa. Kuwi mau
kabèh ngekèki tanda nèk kowé kepéngin nglakoni
sing bener.
[12] Para sedulur, dadiné enggonku nulis layang
sing kèri kaé ora kanggo nggarap sedulur sing
salah apa mbélani sedulur sing disalahké, ora.
Nanging enggonku nglayangi kowé kaé tujuané,
supaya kowé kabèh pada ngakoni déwé nang
ngarepé Gusti Allah, nèk kowé pada labuh tenan
kanggo aku. [13] Kuwi sing nglipur atiku tenan.
Kejaba sangka panglipur iku, aku uga bungah
jalaran kowé kabèh pada ngayemké atiné sedulur
Titus; dèkné ora usah sangsi bab kowé. [14] Kowé
pantyèn tak gawé pamèran marang sedulur Titus
lan aku bungah nèk kowé ora nggawé isinku
marang dèkné. Kayadéné sembarang sing wis tak
omong marang kowé bener kabèh, saiki wujuté

ya ketara nèk sembarang bab kowé sing tak
omong marang sedulur Titus ya bener kabèh.
15 Katrésnané Titus marang kowé saiki mundak
gedé, awit dèkné ngerti nèk kowé pada manut
marang tembung-tembungku. Wujuté dèkné
ya mbok ajèni tenan dongé dèkné teka nang
nggonmu lan ya mbok tampa apik banget. 16 Aku
jan bungah tenan nèk kowé kenèng tak pretyaya
sak kabèhé.

Aja éman pawèh

8 1 Para sedulur, saiki aku kepéngin ngomongi
kowé kabèh bab kabetyikané Gusti Allah
marang pasamuan-pasamuan nang bawah
Masedonia. 2 Sedulur-sedulur nang pasamuan-
pasamuan iki pada ngalami kangèlan sing
abot tenan, nanging senajan ngono pada
nduwèni kabungahan gedé ing ati. Lan senajan
sedulur-sedulur kuwi déwé ora nduwé, nanging
enggoné nulungi liyané ora setitik. 3 Aku weruh
déwé nèk sedulur-sedulur iki pada pawèh
sak kuwaté, malah sakjané ngungkul-ungkuli
kuwi. Sangka karepé déwé lan karo ati sing
lega-lila sedulur-sedulur iki pada nyuwun tenan
marang aku, njaluk dikèki kelunggaran mèlu
nulungi sedulur-sedulur sing nang Yudéa. 4 (8:3)
5 Pawèhé sedulur-sedulur nang Masedonia kuwi
jan ngungkul-ungkuli sing tak jagakké. Awit

ndisiké pada masrahké uripé marang Gusti lan
namung kepéngin nuruti karepé Gusti. Terus
pada masrahké uripé marang aku, kepéngin
nuruti karepku, awit sedulur-sedulur kuwi pada
ngerti nèk kuwi kekarepané Gusti. 6 Mulané
aku ya terus nyuwun marang sedulur Titus,
sing wis molai nglumpukké pawèhmu, supaya
dèkné ngrampungké pitulunganmu kanggo
sedulur-sedulur liyané iki.
7 Para sedulur, ing prekara apa waé kowé jan
lubèr tenan! Wujuté kowé jeru ing pengandel,
luwes ing tembung, jembar ing kaweruh, temen
ing tetulung lan uga lubèr ing katrésnanku
marang kowé. Mulané para sedulur, sing tak
jaluk, pawèhmu iki kanggo sedulur-sedulur nang
Yérusalèm bisaa lubèr.
8 Aku ora meksa kowé para sedulur, ora, aku
namung kepéngin weruh apa katrésnanmu
marang sedulur-sedulur liyané tunggalé karo
katrésnané lan pelabuhané sedulur-sedulur nang
Masedonia, sing pada nulungi sedulur-sedulur
nang Yérusalèm sing pada kekurangan. 9 Awit
para sedulur, pada élinga marang Yésus Kristus,
Gustiné awaké déwé, sing trésna tenan marang
awaké déwé. Senajan Dèkné sugih, Dèkné saguh
nglakoni kemlaratan kanggo nglabuhi kowé.
Dadiné sangka kemlaratané Gusti Yésus Kristus

kowé bisa nampa kasugihan sing wis dityawiské
karo Gusti Allah.
[10] Miturut pinemuku apiké ngéné waé: kowé
déwé sing ngetokké gagasan kanggo nulungi
pasamuan-pasamuan sing kekurangan lan
wujuté ya kowé uga sing molai nglumpukké
duwit taun sing wis. [11] Para sedulur, apiké
penggawéanmu iki ya ndang dirampungké waé.
Dadiné sedulur-sedulur bisa weruh déwé nèk
kowé pada kepéngin ngrampungké tenan apa
sing wis mbok wiwiti déwé. Pada pawèha sak
kuwatmu, nèk nduwé okèh ya ngekèki okèh, nèk
nduwé setitik ya ngekèki setitik. [12] Sing penting,
nèk pawèh kudu karo ati sing lega-lila. Awit nèk
ora nduwé ya bener ora bisa pawèh, nanging nèk
nduwé kudu pawèh sak kuwaté.
[13] Aku ora ngomong nèk kowé kudu nulungi
liyané terus kowé déwé sampèk kangèlan,
ora, para sedulur. Karepku, supaya sangka
kalubèranmu kowé nulungi sing pada
kekurangan, dadiné kabèh bisa ketyukupan.
[14] Sapa ngerti kapan-kapan kowé déwé
kekurangan. Nanging sedulur-sedulurmu sing
kelubèran mesti bakal gentèn nulungi kowé.
Dadiné bisa pada-pada. [15] Bab iki nang Kitab
ketulis ngéné: “Sing nglumpukké okèh malah
ora turah, lah sing nglumpukké setitik ora

kekurangan.” (Kuwi ngomongké bab panganan sangka langit sing jenengé manah.)

Rasul Paulus ngelem Titus lan kantyané

16 Para sedulur, aku maturkesuwun tenan
marang Gusti Allah, awit Dèkné sing ngekèki
katrésnan marang sedulur Titus. Mulané dèkné
ya kaya aku déwé enggoné nglumui tenan
kepéngin nulungi kowé. 17 Sedulur Titus ora
namung bungah jalaran aku nembung dèkné,
nanging sangking bungahé bisa nulungi kowé,
dèkné malah budal nang nggonmu sangka
karepé déwé. 18 Aku uga ngongkon sedulur liyané
ngantyani sedulur Titus. Pasamuan-pasamuan
kabèh ya wis kenal lan pada ngelem marang
sedulur iki, awit dèkné enggoné nyambutgawé
nggelarké kabar kabungahané Gusti Yésus
Kristus ya ora sembrana. 19 Karomenèh,
pasamuan-pasamuan wis miji sedulur iki kongkon
ngantyani awaké déwé nèk awaké déwé nggawa
urunanmu nang Yérusalèm, awit awaké déwé
ya wis dipasrahi penggawéan iki. Awaké déwé
seneng tetulung.
20 Awaké déwé ya ati-ati tenan, aja sampèk
kenèng disalahké wong nèk awaké déwé nguntet
duwité apa kepriyé, awit sedulur-sedulur sing
pada pawèh ya ora éman tenan. 21 Mulané
awaké déwé ya mikirké sembarang sakdurungé,

supaya ora kenèng diarani wong kepriyé waé.
Awaké déwé kepéngin nindakké sing bener nang
ngarepé Gusti Allah lan nang ngarepé manungsa.
22 Kejaba sedulur kuwi mau, aku uga ngongkon
sedulur siji menèh ngantyani sedulur Titus.
Sedulur iki uga wis ngétokké nèk dèkné ajek
sregep nyambutgawé kanggo Gusti ing prekara
apa waé. Dèkné ngerti nèk kowé pada seneng
nulungi liyané, mulané dèkné ya kepéngin
tenan teka nang nggonmu. 23 Bab sedulur
Titus kowé déwé pada ngerti para sedulur,
dèkné kantyaku sing temen ngréwangi aku
enggonku nyambutgawé nglabuhi kowé. Dèkné
wakilku. Lah sedulur loro sing liyané kuwi wakilé
pasamuan-pasamuan; Kristus pantyèn kétok
kwasané lan kabetyikané tenan sangka uripé
sedulur loro iki. 24 Mulané aku nyuwun marang
kowé kabèh para sedulur, sedulur-sedulur iki
ditampa sing apik lan dikétokké katrésnanmu.
Dadiné pasamuan-pasamuan kabèh bisa ngerti
nèk enggonku ngelem kowé ènèng wujuté.

Urunan kanggo sedulur-sedulur nang Yudéa

9 1 Para sedulur, aku wis ora usah ngomongi
kowé nèk kowé kudu nulungi sedulur-sedulur
nang Yudéa. 2 Awit aku ngerti nèk kowé seneng
tetulung, mulané kowé ya tak gawé pamèran
marang pasamuan-pasamuan nang Masedonia.

Aku ngomong marang sedulur-sedulur kuwi
nèk kowé sing nang Korinta nang bawah Akaya
kono wis pada molai ngekèki urunan wiwit
taun sing kepungkur. Kuwi dadi tulada kanggo
sedulur-sedulur nang bawah Masedonia, mulané
ya terus pada mèlu tata-tata nglumpukké urunan.
3 Aku ngongkon sedulur Titus lan kantyané loro
iki teka nang nggonmu, supaya kabèh ngerti nèk
enggonku ngelem kowé ora kaya tong-kosong,
nanging ènèng wujuté tenan. Aku ngomong
nèk duwit urunanmu wis bakal dilumpukké
sakdurungé sedulur-sedulur iki tekan nggonmu.
4 Nèk ora ngono, mengko aku kisinan nèk ènèng
sedulur-sedulur sangka Masedonia teka nang
nggonmu bareng karo aku, nanging urunanmu
durung dityawiské. Ora aku déwé, nanging kowé
mbarang mesti mèlu isin, awit aku wis ngomong
nèk kowé kenèng tak pretyaya. 5 Mulané sedulur
Titus lan kantyané tak kongkon budal ndisik nang
nggonmu, supaya pada ngréwangi nglumpukké
urunan sing mbok janji dèk mbiyèn. Dadiné nèk
aku teka, urunanmu wis dityawiské, supaya bisa
kétok nèk urunan kuwi metu sangka ati sing
lega-lila, ora metu jalaran kowé kepeksa.
6 Aja lali marang tembung sing uniné ngéné para
sedulur: “Sing nyebar setitik ya bakal ngunduh
setitik, nanging sing nyebar okèh ya bakal
ngunduh okèh.” 7 Nèk kowé pawèh, siji-sijiné

kudu mikir déwé ing ati arep ngekèki pira,
aja kepeksa apa terus gela ing mburi. Ngertia
para sedulur, Gusti Allah seneng nèk awaké
déwé pawèh karo ati sing bungah. 8 Gusti Allah
nduwèni kwasa mberkahi kowé ngungkul-ungkuli
sing mbok butuhké, supaya sak wantyi-wantyi
kowé bisa ketyukupan ing prekara apa waé.
Kowé malah bisa nduwé turahan okèh kanggo
nindakké sak wernané penggawéan sing betyik
kanggo nulungi liyané. 9 Bab iki nang Kitab ènèng
ayat sing uniné ngéné:

"Dèkné ngedum marang sing mlarat,
Gusti Allah bakal éling marang kabetyikané
wong kuwi slawasé."

10 Para sedulur, Gusti Allah sing nyawiské wiji
kanggo sing nyebar, supaya ènèng pangan
kanggo sing ngelih, ya Gusti Allah uga sing
bakal nyukupi kowé terus ing kabutuhanmu,
supaya kowé bisa maju terus enggonmu nulungi
liyané sing kekurangan. 11 Gusti Allah bakal
ngantepké atimu lan bakal nyukupi kowé ing
werna-werna prekara, supaya slawasé kowé
bisa urun marang liyané. Karomenèh para
sedulur, urunan sangka atimu sing bakal tak
gawa nang Yudéa kuwi bakal marakké sedulur
pirang-pirang pada maturkesuwun marang Gusti
Allah. 12 Dadiné urunanmu kuwi ora namung
nyukupi kabutuhané sedulur-sedulur nang

Yudéa, nanging urunanmu uga marakké wong
pirang-pirang pada maturkesuwun tenan marang
Gusti Allah. [13] Mengkono kuwi bakal ketara
uga nèk kowé pada trésna tenan marang Gusti
Allah lan pada kepéngin nuruti kekarepané. Lan
wong okèh bakal ngelem Gusti Allah, jalaran
pada weruh kabetyikanmu lan pada nitèni déwé
nèk kowé ora namung ngakoni, nanging nyata
tenan nglakoni kabar kabungahané Kristus.
Wong-wong bakal ngelem Gusti Allah uga,
jalaran kowé ora éman ngedum berkah marang
sedulur-sedulur nang Yudéa lan sedulur-sedulur
liyané. [14] Sedulur-sedulur kuwi bakal pada
ndongakké kowé karo katrésnan, awit Gusti
Allah ngedunké kabetyikané marang kowé
sampèk lubèr-lubèr. [15] Mulané hayuk pada
maturkesuwun marang Gusti Allah, sing wis
ngedunké pawèh sing gedé banget marang
awaké déwé, pawèh sing gedéné ora kenèng
didunungké nganggo tembungé manungsa.

Rasul Paulus mangsuli kelahané wong-wong

10 [1] Para sedulur, ènèng wong sing ngomong
nèk aku iki, Paulus, ora wani ngomong
nèk adep-adepan karo kowé, jaréné waniku nèk
aku adoh karo kowé. Jaréné nèk nang layang
aku wani ngomong keras. Saiki aku nyuwun
marang kowé para sedulur, aku nyuwun karo

ati sing andap-asor lan betyik, jalaran Kristus
ya kaya ngono: wong-wong sing ngomong kaya
ngono kuwi pada ditampik. [2] Dadiné nèk aku
teka nang nggonmu, aku ora usah ngomong
keras marang kowé, senajan aku bakal ngomong
keras tenan marang wong-wong liyané. Awit
wong-wong kuwi pada ngarani aku jaréné
klakuanku kaya wong kadonyaan, sing ora manut
marang Kristus. [3] Ya bener aku wong urip ing
donya kéné kaya wong liyané, nanging aku ora
bakal nglawan guru-guru palsu kuwi nganggo
tyarané wong sing ora pretyaya marang Kristus.
[4] Gamanku ora gaman kadonyaan, ora, nanging
gamané Gusti Allah, gaman sing kuwat lan
sing bisa ngremuk tèbèng-tèbèngé mungsuhé.
Tegesé, aku bisa nduduhké klèruné guru-guru
palsu kuwi. [5] Omongan gedé-gedé sing namung
ngalang-alangi wong-wong marakké ora bisa
ngerti pituturé Gusti Allah sing bener, bakal tak
rombak. Pikiran-pikirané manungsa bakal tak
garap lan tak telukké marang kekarepané Kristus.
[6] Nèk wis kétok tenan nèk kowé wis pada manut
sak kabèhé marang Kristus, aku bakal nggarap
kabèh wong sing nglawan piwulangé Kristus.
[7] Para sedulur, kowé kudu ngerti sak beneré.
Nang tengahmu pantyèn ènèng wong sing
ngomong karo kowé nèk dèkné dipilih tenan karo
Kristus. Wong kuwi kudu ngerti nèk aku pada waé

pilihané Kristus lan Kristus ya ngekèki pangwasa
marang aku. [8] Semunggoné aku ngegungké bab
pangwasa kuwi, aku ya ora isin, awit pangwasa
kuwi kanggo mbangun kowé, ora kanggo ngrusak
kowé. [9] Aku ora nuju arep medèn-medèni kowé
karo layang-layangku. [10] Ya bener ènèng wong
sing ngomong: “Nang layang Paulus tembungé
keras lan pedes, nanging nèk adep-adepan
karo awaké déwé dèkné ora sembada blas, ora
sembada tembungé lan ora sembada kétoké.”
[11] Wong sing ngomong ngono kuwi kudu ngerti
nèk sing tak omong nang layang-layangku ora
béda karo sing bakal tak tindakké nèk aku teka
nang nggonmu.
[12] Pantyèn aku ora wani madakké awakku karo
wong-wong sing mikiré wis apik déwé, awit
wong-wong kuwi bodo banget. Bodoné ngéné:
lah wong-wong kuwi pada nggawé ukuran manut
pinemuné déwé terus pada madakké klakuané
karo ukurané déwé.
[13] Para sedulur, nèk aku nggunggung, aku ora
ngliwati wates, sing tak gunggung kuwi sakjeroné
wates. Watesé yakuwi: penggawéan sing wis
dipasrahké marang aku karo Gusti Allah. Lan
kowé uga klebu ing penggawéanku iki. [14] Dadiné
aku ya ora ngliwati watesé lan kowé ora tiba
ing sak njabané rengganku. Wujuté ya aku sing

teka ndisik déwé nang nggonmu nggawa kabar
kabungahané Kristus.
15 Para sedulur, nèk aku ngomong nèk kowé
dadi rengganku, aku ora goroh lan aku ora
ngliwati watesé penggawéanku, awit dudu
liyané, nanging aku déwé sing nggawa kabar
kabungahané Kristus nang nggonmu. Nanging
pengarep-arepku, pengandelmu bisaa mundak
terus, supaya penggawéanku nang tengahmu
uga bisa mundak gedé, tanpa ngliwati wates
sing wis dityatet karo Gusti Allah kanggo aku.
16 Nèk kuwi wis klakon, aku bisa nggelarké
kabar kabungahané Kristus nang panggonan-
panggonan liya sing adoh-adoh. Awit aku ora
gelem ngegungké bab penggawéan sing wis
dikerjani nang keboné wong liya.
17 Nèk aku ngegung, aku ya ngegungké Gusti,
sing ngekèki kekuwatan aku. Wujuté nang Kitab
ketulis ngéné: “Sapa sing arep ngegung-egungké,
apiké wong kuwi ngegungké bab sing ditindakké
karo Gusti Allah.” 18 Awit para sedulur, dudu
wong sing ngelem penggawéané déwé sing
dianggep apik karo Gusti Allah, nanging wong
sing dielem karo Gusti Allah déwé, kuwi sing
dianggep apik.

Rasul Paulus lan rasul-rasul sing palsu

11 [1] Para sedulur, sing tak suwun ora dadi
atimu enggonku ngomong kaya wong
bodo iki. Ya aku disabari sedilut menèh. [2] Pantyèn
aku sumelang tenan bab kowé, kaya enggoné
Gusti Allah sumelang bab kowé. Kenèng apa aku
kok sumelang tenan bab kowé para sedulur?
Awit kowé wis tak gandèngké karo Kristus, kaya
sakwijiné bapak matyangké anaké wédok sing
prawan karo sakwijiné wong lanang. [3] Nanging,
wediku nèk kowé sampèk kenèng akalé Sétan,
kaya ibu Eva, sing diapusi karo ula terus ora
manut marang tembungé Gusti Allah. Mengko
kowé mbarang sampèk disasarké karo guru-guru
palsu kuwi terus ora trésna marang Kristus kaya
mau-mauné menèh, nganggo katrésnan sing tus
lan sing tenan. [4] Aku sumelang, awit kowé nglilani
sapa waé teka nang pasamuan lan mulangké
bab Yésus, nanging piwulangé wong-wong kuwi
séjé banget karo sing tak wulangké. Semono uga
kowé gelem nampa roh liyané lan pitutur liyané,
sing jaréné kabar kabungahan uga.
[5] Para sedulur, rumangsaku aku ora kalah karo
rasul-rasul sing mbok anggep rasul gedé kuwi.
[6] Bener aku ora bisa ngomong kaya wong-wong
kuwi, nanging kuwi ora ngomong nèk aku ora

nduwé kaweruh. Wujuté ya wis ketara tenan ta
ing tindak-tandukku sak kabèhé.
7 Apa aku salah jalaran tumindakku marang
kowé nganggo andap-asor? Apa tujuanku ora
namung kanggo ngangkat kowé? Mulané aku ya
ora njaluk bayaran enggonku nggelarké pituturé
Gusti Allah marang kowé. 8 Malah pasamuan-
pasamuan liyané sing nyokongi aku suwéné aku
ngabarké pituturé Kristus nang nggonmu. Sasaté
aku meres pasamuan-pasamuan kuwi, supaya
aku bisa nulungi kowé. 9 Suwéné aku nang
nggonmu aku ya ora tau ngrusui kowé nèk aku
butuh apa-apa. Sak ngertiku aku ora tau njaluk
duwit marang sapa-sapa, awit sedulur-sedulur
sing teka sangka Masedonia wis pada nyukupi
butuhku. Dadiné aku ora tau dadi rengganmu
kepriyé waé lan sak terusé ya ora. 10 Para sedulur,
kaya enggoné Kristus tembungé tenan, semono
uga sing tak omong iki tenan, awit Kristus urip ing
atiku. Mulané aku wani ngomong nèk nang Akaya
ora ènèng wong siji waé sing bisa ngarani nèk aku
goroh, awit aku ora tau njaluk urunan sapa-sapa.
11 Kenèng apa aku kok ngomong ngono kuwi
para sedulur? Apa jalaran aku ora trésna marang
kowé? Ora para sedulur, awit Gusti Allah déwé
ngerti nèk aku trésna tenan marang kowé.
12 Lan apa sing wis tak tindakké arep tak
teruské, supaya rasul-rasul liyané kuwi ora bisa

nemu kelunggaran kanggo gemunggung lan
ngomong nèk penggawéané tunggalé waé karo
aku. [13] Wong-wong kuwi dudu rasul-rasul sing
kongkonané Gusti Allah, nanging rasul-rasul
sing palsu, sing ngapusi. Nganggepé rasulé
Kristus tenan, nanging wujuté ora. [14] Kuwi ora
nggumunké, awit Sétan déwé bisa teka kaya
mulékat pepadang. [15] Mulané ya aja kagèt nèk
balané Sétan tekané kaya peladèné kabetyikan.
Nanging entèk-entèké wong-wong kuwi bakal
nampa setrapan sing tyotyok karo klakuané.

Kasangsarané rasul Paulus enggoné dadi rasul

[16] Para sedulur, saiki tak omongké sing tyeta
tenan: aja sampèk ènèng wong ngira nèk aku
iki wong bodo. Nanging semunggoné ènèng
wong nganggep aku iki bodo, ya bèn, aku
ditampa kaya wong bodo waé, supaya aku bisa
gemunggung setitik, niru wong-wong sing bodo
kuwi. [17] Dadiné sing arep tak omong iki ora
sangka tembungé Gusti, ora, nanging tembungku
déwé, tembungé wong sing diarani bodo, sing
ngejokké kekuwatané déwé. [18] Wong okèh pada
ngegungké kapinterané déwé, aku uga arep mèlu
ngono. [19] Jalaran kowé nganggep kowé déwé
pinter, mulané kowé ya nyabari wong-wong sing
bodo. [20] Wujuté kowé nyabari sapa waé sing
mandori kowé, sing meres lan sing ngerèh kowé.

Kowé uga nyabari wong sing ngepal lan napuk
kowé. [21] Aku isin, awit aku pantyèn ngakoni nèk
aku ora nduwé kendel nglakoni sing kaya ngono.
Nanging senajan ngono, ora namung wong-
wong kuwi bisa ngegung-egungké uripé déwé.
Aku ya bisa uga, senajan omongku iki namung
mèlu-mèlu wong bodo. [22] Wong-wong kuwi
jaréné wong Ibrani, aku ya wong Ibrani. Jaréné
wong Israèl, aku ya wong Israèl. Jaréné turunané
Bapa Abraham, aku uga turunané Bapa Abraham.
[23] Jaréné peladèné Kristus, nanging aku sing
ngladèni Kristus ngungkul-ungkuli wong kuwi
kabèh. Ora nggumun aku nèk kowé mikir nèk
omongku kuwi terus mblarah-mblarah. Wujuté
enggonku nyambutgawé aboté ngungkuli
wong-wong kuwi. Enggonku disetrap nglabuhi
Kristus kerepé ya ngungkul-ungkuli wong-wong
kuwi. Aku mangan gebuk ngungkul-ungkuli
wong-wong kuwi. Aku wis ping pira mèh mati,
ngungkul-ungkuli wong-wong kuwi. [24] Wis ping
lima aku ngrasakké landepé petyut. Aku dipetyuti
manut pernatané agama Ju sing diarani “patang
puluh kurang siji”. Dadiné lima ping patang puluh
kurang siji. [25] Aku wis digebuki ping telu karo
wong Rum lan sepisan aku dibandemi watu.
Sampèk ping telu kapal sing tak tumpaki kelep
lan sepisan aku kompal-kampul nang segara,
sedina-sewengi suwéné. [26] Aku ajek lelungan

ngladèni Kristus, ngadepi sak wernané alangan
nang laut, tukang ngrampok, alangan sangka
bangsaku déwé wong Ju, alangan sangka bangsa
liyané, ngadepi alangan nang kuta lan uga nang
wustèn, dong-dongan nang segara lan uga
aku ngadepi alangan sangka wong-wong sing
ngakuné sedulur. 27 Enggonku nyambutgawé ya
rekasa tenan. Aku kerep ora turu, ora mangan
lan ora ngombé, senajan ngelak lan ngelih. Aku
kerep kademen, awit ora nduwé sandangan.
28 Kejaba karépotan liya-liyané, saben dina aku
tansah mikirké pasamuan-pasamuan kabèh.
29 Nèk ènèng sedulur krasa ringkih, aku ya mèlu
ngrasakké ringkih, nèk ènèng sedulur nibakké
liyané ing dosa, aku ya mèlu krasa jèngkèl tenan.
30 Para sedulur, jalaran aku kepeksa
gemunggung, aku saiki arep ngegungké prekara-
prekara sing ngétokké karingkihanku. 31 Gusti
Allah Bapaké Gusti Yésus sing kudu digunggung
slawas-lawasé, Dèkné ngerti nèk aku ora goroh.
32 Dongé aku nang kuta Damaskus, gramangé
kono mréntah ngongkon njaga kutané, jalaran
arep nyekel aku. Gramang iki wakilé ratu Arétas.
33 Nanging aku diedunké nganggo kranjang
sangka jendélané témboké kuta mau. Dadiné aku
bisa mrutyut sangka tangané gramangé.

Bab weweruh lan pamedaran

12 [1] Para sedulur, aku ngerti nèk ora
ènèng gunané, nanging aku kepeksa
neruské enggonku gemunggung. Saiki aku arep
ngomongké bab weweruh lan pamedaran sangka
Gusti. Jaréné kuwi sing diegulké karo wong-wong
kuwi. [2] Aku kenal sakwijiné wong Kristen sing
patbelas taun kepungkur diangkat mlebu nang
swarga sing duwur déwé. Aku ora ngerti embuh
sak awaké, embuh namung nyawané. Namung
Gusti Allah sing ngerti. [3] Aku ngerti tenan nèk
wong iki diangkat mlebu Pirdus, embuh sak
awaké, embuh ora, aku ora ngerti. Namung Gusti
Allah sing ngerti. [4] Nanging aku ngerti nèk nang
kana wong iki krungu swara-swara sing ora bisa
didunungké nganggo tembungé manungsa lan
manungsa ya ora kelilan ngomongké bab kuwi.
[5] Wong kuwi kenèng tak gunggung, nanging
aku ora bakal nggunggung awakku déwé, sing
nampa weweruh kuwi. Awit nèk aku nggunggung
awakku, aku namung kepéngin ngomongké
karingkihanku sing ora kenèng digawé pamèran.
[6] Nanging semunggoné weweruh-weweruh kuwi
tak gawé pamèran, iku ya ora klèru, awit klakon
tenan. Mung aku luwung ora ngomongké bab
kuwi, mengko ndak wong-wong pada ngajèni
aku jalaran aku éntuk weweruh-weweruh kuwi.

Karepku, nèk wong-wong ngajèni aku ya namung
jalaran weruh uripku, apa sing tak lakoni lan apa
sing tak wulangké.
7 Supaya aku ora gemunggung lan mamèrké
pengalaman-pengalaman sing nggumunké kuwi,
Gusti Allah nglilani pernyakit nekani awakku;
rasané kaya eri nyotyok dagingku. Nèk tak
rasakké, kaya-kaya kuwi gamané Sétan kanggo
ngantemi aku. 8 Sampèk ping telu aku sambat
marang Gusti, nyuwun mbuwang pernyakit kuwi
sangka awakku. 9 Nanging Gusti malah semaur
ngéné: “Aku ora bakal mbuwang pernyakit
kuwi, nanging kabetyikanku bakal nulungi
kowé, kuwi wis nyampèni. Awit pangwasaku
ketarané ing karingkihanmu.” Mulané nèk aku
kudu pamèr, aku malah seneng ngomongké
bab karingkihanku, supaya aku bisa ngrasakké
kekuwatané Kristus nyambutgawé ing aku.
10 Para sedulur, kanggo nglabuhi Kristus aku
seneng ngalami apes. Aku gelem disepèlèkké,
aku gelem kangèlan apa dipilara lan aku gelem
ngalami kasusahan liya-liyané. Awit ing waktu
apes Gusti bakal nguwatké aku.
11 Para sedulur, aku rumangsa nèk omonganku
kaya omongané wong bodo, nanging pantyèn
kowé sing meksa aku. Sakjané kowé sing kudu
ngomong nèk aku sing bener. Bener aku iki
dudu sapa-sapa, nanging aku ora kalah karo

rasul-rasul sing mbok anggep gedé déwé kuwi.
12 Awit ya wis tyeta tenan tandané nèk aku iki
rasul kongkonané Kristus. Wujuté kowé déwé wis
kerep weruh enggonku nindakké mujijat-mujijat
lan tanda-tanda sing nggumunké, kanggo
ngétokké kwasané Gusti Allah. Nanging kowé ora
pada nggatèkké. 13 Apa ènèng kurangé enggonku
nggatèkké marang kowé nèk dipadakké karo
pasamuan liya-liyané? Bener ènèng kurangé,
awit aku ora njaluk urunan marang kowé. Nèk
kuwi mbok anggep salah, aku ya njaluk ngapura
marang kowé.
14 Saiki aku wis tata-tata arep niliki kowé
menèh, ping teluné. Nanging aku ora bakal njaluk
urunan, awit dudu barangmu sing tak golèki,
ora. Sing tak golèki kuwi ya kowé déwé. Apa
ya botyah sing kudu ngrumati wong tuwané,
mesti ya wong tuwané sing ngrumati anak-anaké.
15 Mulané aku ya malah bungah nèk aku bisa
ngréwangi kowé karo sak nduwéku. Mbok uripku
déwé waé aku ora éman kanggo nglabuhi kowé.
Kétoké katrésnanmu marang aku malah suda,
jalaran katrésnanku marang kowé mundak.
16 Nanging wong-wong sing ora seneng
karo aku ngomong: “Pantyèn Paulus ora dadi
renggan, nanging dèkné pinter ngakali kowé.”
17 Para sedulur, apa tau aku nggolèk bati lantaran
sedulur-sedulur sing tak kongkon nang nggonmu?

18 Aku ngongkon sedulur Titus niliki kowé bareng
karo sedulur Kristen liyané. Apa sedulur Titus
ngakali kowé? Lak ora ta? Kowé déwé ngerti
nèk sedulur Titus karo aku ora séjé pikirané lan
tumindaké kanggo kowé.
19 Kowé menawa wis suwi mikir nèk aku iki
mbenerké awakku déwé. Ora para sedulur, awit
Gusti Allah ngerti nèk kabèh sing tak omong
iki manut karepé Kristus. Sembarang sing tak
lakoni namung kanggo mbangun kowé tenan.
20 Awit aku sumelang, wediku mengko aku
teka nang nggonmu, terus nemu kowé séjé
karo pengarep-arepku. Apa menawa kowé
nemoni aku séjé karo pengarep-arepmu. Aku
wedi nèk mengko nèk aku teka terus nemu
kowé pada tukaran apa pada mèri marang
sakpada-pada, pada nesu apa namung ngurusi
uripé déwé-déwé, apa pada ngèlèk-èlèk, nyatur
apa nyombongi sakpada-pada apa nindakké sing
rusu. 21 Aku pantyèn wedi para sedulur, mengko
nèk aku teka nang nggonmu terus Gusti Allah
marakké aku krasa isin nang ngarepmu. Menawa
aku bakal sedi mikirké sedulur pirang-pirang sing
mauné nglakoni dosa, nanging durung ninggal
klakuan sing kotor kuwi, kayadéné laku bédang
lan klakuan liya-liyané sing ora pantes.

Penutup

13 [1] Para sedulur, iki bakal ping teluné
enggonku teka nang nggonmu. Nang Kitab
ènèng ayat sing uniné ngéné: “Saben kelahan
bisané ketampa namung nèk ènèng seksiné loro
apa telu.” [2] Sedulur-sedulur sing pada nglakoni
dosa lan uga liya-liyané, kabèh sing wis tak
élingké dongé aku teka ping pindoné, senajan
saiki aku adoh karo kowé, aku ngélingké marang
kowé sepisan menèh: mbésuk nèk aku teka
menèh nang nggonmu aku ora bakal ngéman
sapa-sapa. [3] Kowé bakal weruh déwé apa
tandané nèk Kristus sing ngongkon aku tenan,
awit nèk Kristus tumandang, ora kaya wong sing
ora nduwé kwasa, nanging Dèkné bakal ngétokké
kwasané lan bakal nggarap nganggo tyara sing
keras. [4] Bener, dongé Kristus dipentèng Dèkné
kaya manungsa sing ora nduwé kekuwatan,
nanging saiki Dèkné urip nganggo kwasané Gusti
Allah. Aku ya rumangsa ora nduwé kekuwatan
kaya Kristus, nanging kowé bakal weruh déwé
nèk aku teka nang nggonmu, aku bakal kaya
Kristus nganggo pangwasané Gusti Allah.
[5] Para sedulur, timbangen déwé uripmu, ijik
pretyaya tenan marang Kristus apa ora. Disawang
tenan atimu, ijik pretyaya apa ora. Kowé pada
ngerti nèk Kristus manggon ing atimu. Nanging

nèk kowé nimbang uripmu, menawa kowé
nitèni déwé nèk pengandelmu luntur. [6] Bab
aku, aku pretyaya, nèk sakwisé kowé pada
nimbang piwulang lan tindakku, kowé bakal
nitèni déwé nèk aku iki rasul kongkonané Kristus.
[7] Pandongaku marang Gusti Allah, muga-muga
kowé ora nindakké sing klèru bab sing tak
omong kuwi. Aku ndonga, ora supaya ketara
tenan nèk aku iki nindakké sak beneré, ora,
nanging aku ndonga supaya kowé nindakké sing
bener, senajan menawa kétoké aku klèru. [8] Nèk
kowé nindakké sing bener, aku wis ora usah
mbenerké kowé. Aku ora bakal nglawan sing
bener, pitutur sing bener malah tak turut lan
tak labuhi. [9] Aku malah bungah senajan kétoké
ora nduwé pangwasa, janji kowé pada kétok
mantep enggonmu pretyaya marang Kristus.
Mulané aku ya ndonga supaya sembarang bisa
dadia apik kabèh karo kowé. [10] Yakuwi jalarané
aku nulis layang iki marang kowé, saiki pumpung
aku ijik adoh karo kowé. Dadiné nèk aku teka
nang nggonmu aku ora usah nganggokké
pangwasaku sangka Gusti lan nggarap kowé
nganggo tyara sing keras. Awit Gusti ngekèki
pangwasa marang aku kanggo ngangkat kowé,
ora kanggo nyemplakké kowé.

[11] Ora liwat para sedulur, pada bungaha.
Pada nglumui tenan supaya sembarang bisa

dadi apik kabèh nang nggonmu kono. Pada
nglipura sakpada-pada lan pada uripa sing rukun
lan tentrem. Mengko Gusti Allah mesti bakal
mberkahi kowé kabèh, awit Dèkné sing bisa
ngekèki katrésnan lan katentreman.
12 Para sedulur, pada salaman tangan marang
sakpada-pada nganggo katrésnané ati.
13 (13-12b) Sedulur-sedulur sing nang kéné karo
uga pada kirim slamet marang kowé kabèh.
14 (13-13) Muga-muga kabetyikané Gusti Yésus
Kristus, katrésnané Gusti Allah lan penuntuné
Roh Sutyi mageri kowé kabèh.

Paulus lan Timotius

LAYANGÉ RASUL PAULUS MARANG PASAMUAN NANG BAWAH

GALASIA

Pembukakan lan pamuji slamet

1 [1] Para sedulur, iki layang sangka nggonku,
Paulus. Aku ngélingké marang kowé nèk aku
iki dadi rasul ora sangka kekarepané manungsa.
Dudu manungsa sing ndadèkké aku dadi rasul,
nanging Gusti Yésus sing manggil aku lan uga
sangka kekarepané Gusti Allah, Bapaké awaké
déwé, sing wis nangèké Gusti Yésus Kristus
sangka pati. [2] Aku lan sedulur-sedulur sing nang
kéné karo aku kirim slamet marang kowé kabèh
sing nang pasamuan-pasamuan nang bawah
Galasia.
[3] Muga-muga Gusti Allah Bapaké awaké déwé
lan Gusti Yésus Kristus ngétokké kabetyikané lan
katentremané marang kowé kabèh.
[4] Kristus wis masrahké uripé kanggo nebus
salahé awaké déwé, supaya awaké déwé bisa
utyul sangka pangwasané jaman sing ala iki.
Mengkono kuwi Dèkné nuruti kekarepané Gusti
Allah, Bapaké awaké déwé. [5] Muga jenengé Gusti
Allah kagunggung slawas-lawasé! Amèn.

Ora ènèng kabar kabungahan sing liyané

6 Para sedulur, aku kok nggumun tenan
ngrasakké kowé. Lah kowé kok gelis temen
ninggal Gusti Allah. Lak Dèkné ta sing manggil
kowé, jalaran Kristus trésna lan melas marang
kowé. Lah saiki kowé kok pada katut karo “kabar
kabungahan” sing liyané, sing wujuté dudu kabar
kabungahan. 7 “Kabar kabungahan” liyané kuwi
ora ènèng! Nanging aku ngomongké bab “kabar
kabungahan” sing liyané kuwi jalaran ènèng
wong sing pada mbingungké kowé. Wong-wong
kuwi arep malik kabar sing bener bab Kristus.
8 Nanging, senajana awaké déwé iki apa mulékat
sangka swarga nggawa kabar sing séjé karo sing
wis tak wulangké marang kowé, muga-muga
disetrapa karo Gusti Allah. 9 Mbiyèn aku wis
ngomong lan saiki tak balèni menèh: nèk ènèng
wong nggawa kabar sing séjé karo sing wis tak
wulangké marang kowé, muga-muga wong kuwi
disetrapa karo Gusti Allah.
10 Aku iki ora nuruti karepé manungsa, ora,
nanging aku manut karepé Gusti Allah. Aku ora
nggolèk lemlemané manungsa. Nèk aku kepéngin
dielem manungsa aku ora bisa dadi peladèné
Kristus.

Panggilané Paulus dadi rasul

[11] Para sedulur, kowé kudu ngerti iki! Kabar
kabungahan bab Gusti Yésus Kristus sing tak
gelarké kuwi ora metu sangka akalé lan pikirané
manungsa, ora. [12] Aku ya ora nampa kabar iki
sangka manungsa. Karomenèh, dudu manungsa
sing mulangi aku bab kabar kabungahan iki,
nanging Gusti Yésus Kristus déwé sing nggelarké
marang aku.
[13] Kowé mesti wis pada krungu bab uripku
mbiyèn. Aku dadi wong Ju sing temen nglakoni
pernatané agama Ju. Kowé uga mesti wis pada
krungu enggonku mempeng sak inter-interku
ngrusak pasamuané Gusti Allah lan nyiya-nyiya
wong-wong sing pada nurut Gusti Yésus Kristus.
[14] Enggonku nglakoni pernatané agama Ju ya
ora étok-étokan. Temenku ngungkuli liya-liyané
sing tunggal umuré karo aku. Semono uga
enggonku netepi adat lan tata-tyara tinggalané
mbah-mbahané awaké déwé, ngungkul-ungkuli
liya-liyané temené enggonku nglakoni kuwi
kabèh.
[15] Nanging pantyèn Gusti Allah milih aku
kawit sakdurungé aku lair, jalaran Dèkné trésna
marang aku. Lan Gusti Allah manggil aku kongkon
dadi peladèné. [16] Gusti Allah ngétokké Anaké
marang aku, supaya aku budal nggelarké kabar

kabungahan bab Gusti Yésus Kristus marang
bangsa-bangsa liya sing durung kenal marang
Gusti Allah. Sakwisé aku éntuk panggilané Gusti
Allah iki aku ora terus takon apa pertimbangan
karo manungsa sapa waé, ora. 17 Aku uga
ora terus budal nang kuta Yérusalèm metuki
wong-wong sing wis dipanggil dadi rasul sing
ndisik déwé karo Gusti Allah, ora. Aku malah
terus lunga nang bawah Arab lan sangka kono
aku terus balik menèh nang kuta Damaskus.
18 Sakwisé telung taun aku terus budal menèh
nang Yérusalèm, kepéngin metuki lan ngenali
rasul Pétrus. Aku nginep rong minggu nang
omahé rasul Pétrus. 19 Aku ya ora ketemu karo
rasul-rasul liyané, kejaba namung Yakobus, adiké
Gusti Yésus.
20 Sing tak tulis iki sak beneré. Gusti Allah ngerti
nèk aku ora goroh.
21 Sakwisé kuwi aku terus lunga nang
werna-werna panggonan turut negara Siria
lan negara Silisia. 22 Nanging ing waktu kuwi
pasamuan-pasamuan Kristen nang Yudéa durung
pada kenal marang aku. 23 Namung krungu bab
aku sangka wong liya-liyané sing ngomong ngéné:
“Wong sing mbiyèn nyiya-nyiya awaké déwé kaé
saiki malih. Mauné dèkné sak kuwat-kuwaté
ngrusak pengandelé awaké déwé marang Gusti
Yésus. Lah saiki dèkné kok malah ngomongi

kabèh wong kongkon pada pretyaya marang
Gusti Yésus Kristus.” [24] Dadiné jalaran sangka aku
wong-wong terus pada nggunggung Gusti Allah.

Rasul Paulus lan para rasul liyané

2 [1] Let patbelas taun aku terus balik menèh
nang Yérusalèm karo Barnabas. Titus
mbarang tak ejèk. [2] Enggonku budal nang
Yérusalèm kuwi jalaran Gusti Allah déwé sing
ngongkon aku. Nang kana aku terus rembukan
karo penuntun-penuntuné pasamuan. Aku
ndunung-ndunungké bab kabar kabungahané
Gusti Yésus sing tak gelarké marang liya-liya
bangsa. Aku nggenah-nggenahké kuwi mau
kabèh. Aku kepéngin ngerti wong-wong iki
setuju apa ora karo penggawéan sing wis tak
lakoni wiwit mbiyèn tekané saiki. Aku kepéngin
ngerti enggonku nyambutgawé iki muspra apa
ora. [3] Nanging wujuté Titus, kantyaku ngladèni
Gusti, ya ora dipeksa kongkon sunat kaya wong
Ju, senajan dèkné kuwi wong Grik. [4] Ya bener
ènèng sing pada mèlu rembukan nang kono lan
ngomong nèk Titus kudu sunat. Kuwi wong sing
namung ngaku nèk Kristen, nanging tekané nang
begandringan kono namung kepéngin ngerti
sing diwulangké awaké déwé iki apa: awaké
déwé mulangi wong-wong kongkon nglakoni
pernatané agama Ju apa ora. Lan awaké déwé iki

kabèh ya wis ora usah manut pernatané agama
Ju, jalaran awaké déwé wis wèké Gusti Yésus
Kristus. Karepé wong-wong kuwi awaké déwé
arep digawé slafé pernatané agama Ju. 5 Nanging
awaké déwé blas ora mundur. Awaké déwé ora
gelem nuruti karepé wong-wong kuwi, jalaran
kanggo awaké déwé sing penting déwé yakuwi:
awaké déwé kudu nggelarké kabar kabungahan
sing tus marang kowé.
6 Wujuté penuntun-penuntun kono, sing jaréné
gedé banget pangkaté, ya ora ngomong apa-apa
bab sing tak wulangké. Kanggo aku ya ora dadi
sebab wong-wong kuwi gedé pangkaté apa ora,
jalaran Gusti Allah ya ora nyawang pangkaté
wong. 7 Nanging wong-wong kuwi malah pada
dunung nèk aku iki pantyèn dikèki bagèan liyané
karo Gusti Allah, yakuwi: aku kudu nggelarké
kabar kabungahané Gusti Yésus marang liya
bangsa, sing dudu bangsa Ju. Ora béda kaya rasul
Pétrus, sing dipanggil karo Gusti uga, nanging
dèkné éntuk bagèan bangsa Ju. 8 Gusti Allah
sing mréntah lan ngekèki kekuwatan marang
rasul Pétrus kanggo nggelarké kabar kabungahan
marang bangsa Ju, Gusti Allah uga sing mréntah
lan ngekèki kekuwatan marang aku kanggo
nggelarké kabar kabungahan iki marang liya-liya
bangsa. 9 Rasul Yakobus, rasul Pétrus, rasul
lan Yohanes, sing pada dianggep pengarepé

pasamuan, pada dunung kabèh nèk Gusti Allah
déwé sing ngekèki penggawéan iki marang aku.
Mulané terus pada salaman tangan karo aku
lan Barnabas, kanggo tanda nèk pada setuju,
tegesé, dèkné pada nyambutgawé nang tengahé
bangsa Ju lan awaké déwé iki nyambutgawé nang
tengahé liya-liya bangsa. 10 Nanging sedulur-
sedulur kuwi nyuwun barang siji iki marang
awaké déwé, yakuwi, awaké déwé aja sampèk lali
marang sedulur-sedulur sing ora nduwé nang sak
tengahé pasamuan-pasamuan bangsa Ju. Prekara
kuwi ya pantyèn tak emen-emenké tenan.

Rasul Paulus nyenèni rasul Pétrus

11 Nanging dongé rasul Pétrus teka nang kuta
Antioki aku pantyèn blaka tenan karo dèkné.
Pantyèn tak senèni, jalaran dèkné klèru banget.
Apa klèruné? 12 Mauné rasul Pétrus gelem
mangan bareng karo sedulur-sedulur Kristen
sing ora sunat. Kadung wongé Yakobus sangka
Yérusalèm teka nang Antioki kono kok rasul
Pétrus terus ora gelem mangan bareng menèh
karo sedulur-sedulur Kristen kuwi. Jalaran dèkné
wedi karo sedulur-sedulur Kristen sing sangka
Yérusalèm. Awit karepé wong-wong Ju sing
sangka Yérusalèm iki, kabèh wong sing pretyaya
marang Gusti uga kudu nglakoni sunat. Mulané
wong-wong iki mikir nèk mangan bareng karo

wong sing ora sunat kuwi ora apik. [13] Ora namung
rasul Pétrus déwé, nanging sedulur-sedulur
Ju sing liyané mbarang terus étok-étoké mèlu
mundur niru rasul Pétrus. Malah Barnabas
mbarang mèlu-mèlu klakuan sing kaya ngono
kuwi. [14] Nanging kadung aku nitèni nèk sing
ditindakké karo rasul Pétrus lan sedulur-sedulur
liyané kuwi ora tyotyok karo piwulang sangka
kabar kabungahané Gusti Yésus, aku terus
nyenèni rasul Pétrus nang ngarepé wong okèh
kono. Aku ngomong ngéné: “Senajan kowé kuwi
wong Ju, nanging kowé déwé wis ora nurut
pernatané wong Ju. Lah kok kowé arep meksa
wong sing dudu Ju kongkon urip kaya wong Ju.”
[15] Bener, awaké déwé iki wong Ju sangka lairan,
dudu bangsa liya sing nglanggar wèté Gusti Allah.
[16] Nanging senajan awaké déwé iki ngerti wèté
Gusti Allah kawit tyilik, saiki awaké déwé ngerti
nèk manungsa bisané ketampa karo Gusti Allah
kuwi ora jalaran nglakoni wèté agama Ju, nanging
manungsa ketampa, jalaran pretyaya marang
Gusti Yésus Kristus.

Semono uga awaké déwé, awaké déwé pretyaya
marang Gusti Yésus Kristus supaya awaké déwé
bisa rukun karo Gusti Allah. Tegesé, awaké déwé
ditampa karo Gusti Allah kuwi jalaran awaké
déwé pretyaya marang Gusti Yésus Kristus, ora
jalaran awaké déwé iki nglakoni wèté agama Ju.

Ora ènèng wong bisa ketampa Gusti Allah jalaran
wong kuwi nglakoni wèté agama. [17] Lah awaké
déwé iki sing wong Ju kepéngin ketampa Gusti
Allah lantaran dadi siji karo Kristus. Dadiné saiki
awaké déwé dunung nèk awaké déwé iki uga
wong dosa, tunggalé waé karo wong liya bangsa
sing ora ngerti pituturé Gusti Allah. Lo, lah nèk
ngono, apa Kristus marakké awaké déwé dosa?
Pisan-pisan ora! [18] Nanging semunggoné aku ijik
mikir nèk aku bisa ketampa Gusti Allah lantaran
nglakoni wèt-wèté agama, aku mesti klèru tenan.
[19] Miturut wèté agama Ju aku iki wis mati, jalaran
aku wis ora nglakoni kuwi menèh, supaya aku
saiki bisa urip kanggo Gusti Allah. [20] Aku saiki wis
katut mati kapentèng karo Kristus, sing ijik urip
iku dudu aku menèh, nanging Kristus sing urip
ing aku. Lan suwéné aku urip ing donya kéné,
enggonku bisa nuruti karepé Gusti Allah namung
jalaran aku pretyaya marang Anaké Gusti Allah
sing nrésnani aku. Dèkné sing masrahké uripé
dipatèni nglabuhi aku. [21] Namung mengkono
kuwi kawelasané lan kabetyikané Gusti Allah bisa
migunani kanggo aku. Semunggoné manungsa
bisa ketampa Gusti Allah lantaran nglakoni wèté
agama, tibaké Kristus enggoné mati ya tanpa
guna.

Slamet jalaran pretyaya

3 [1] Para sedulurku nang Galasia! Kowé jan
klèru banget! Sapa ta sing mblingerké
kowé? Ora kurang-kurang enggonku ndunungké
marang kowé nèk Kristus mati nglabuhi awaké
déwé. [2] Jajal dipikir sing apik: apa enggonmu
nampa Roh Sutyi kuwi jalaran kowé nglakoni
wèt-wèté agama apa jalaran kowé ngrungokké
lan pretyaya marang kabar kabungahané Gusti
Yésus Kristus? [3] Kok kebangeten klèrumu kuwi?
Lah kowé wis molai urip anyar sangka Rohé
Gusti Allah kok saiki uripmu sing anyar kuwi arep
mbok teruské nganggo kekuwatanmu déwé?
[4] Tibaké enggonmu nglakoni kangèlan nglabuhi
Gusti Yésus kuwi ora ènèng gunané blas. Ora
kaya ngono ta? [5] Gusti Allah lak wis ngekèki
Roh Sutyi lan nindakké mujijat nang tengahmu
ta? Apa kuwi mau kabèh klakon jalaran kowé
nglakoni wèt-wèté agama apa jalaran kowé
pada ngrungokké lan pretyaya marang kabar
kabungahané Gusti Yésus?
[6] Diéling Bapa Abraham. Dèkné pretyaya
marang Gusti Allah, mulané dèkné ketampa.
[7] Dadiné kowé saiki dunung nèk wong-wong
turunané Bapa Abraham kuwi ya wong-wong
sing pada pretyaya marang Gusti Allah kaya
Bapa Abraham. [8] Kitab Sutyi wis ngomongké

sakdurungé, nèk bangsa liya, sing dudu Ju, bakal
ketampa Gusti Allah jalaran sangka pretyaya.
Mulané Gusti Allah ngomong marang Bapa
Abraham ngéné: “Jalaran sangka kowé kabèh
bangsa nang bumi bakal tak berkahi.” [9] Bapa
Abraham pretyaya, mulané dèkné diberkahi.
Semono uga, kabèh wong sing pretyaya pada
diberkahi kaya Bapa Abraham.
[10] Nanging kabèh wong sing pada njagakké
wèté agama wis dianggep salah karo Gusti Allah.
Nang Kitab Sutyi ketulis ngéné: “Sapa waé sing
ora nglakoni wèté agama sak kabèhé kaya sak
mestiné, wong kuwi dianggep salah karo Gusti
Allah.” [11] Lan uga ya wis terang banget nèk ora
ènèng wong ketampa Gusti Allah jalaran wong
kuwi nglakoni wèté agama. Awit Kitab Sutyi wis
ngomong ngéné: “Wong sing kaanggep bener
lan ketampa Gusti Allah kuwi bakal urip jalaran
sangka pretyaya.” [12] Wèté agama kuwi ora
nganggokké pengandel. Kitab Sutyi ngomongké
ngéné bab iki: “Sapa waé sing nglakoni wèté
agama bakal urip jalaran sangka nglakoni wèt-wèt
mau.”
[13] Nanging awaké déwé wis ora dianggep
salah karo Gusti Allah, jalaran Kristus wis dadi
wakilé awaké déwé nyangga salahé awaké
déwé. Nang Kitab Sutyi ketulis ngéné: “Sapa waé
sing kapentèng nang kayu dianggep salah karo

Gusti Allah.” [14] Enggoné Kristus nglakoni kuwi
mau tujuané supaya kabèh bangsa bisa nampa
berkahé Gusti Allah, sing wis dijanji marang Bapa
Abraham. Tegesé, kabèh bangsa sing pretyaya
marang Gusti Yésus Kristus. Sapa sing pretyaya
uga bisa nampa Roh Sutyi sing wis dijanji karo
Gusti Allah.

Prejanjiané Gusti Allah

[15] Para sedulur! Saiki arep tak dunungké
karo gambar sing luwih gampang. Nèk ènèng
wong loro pada setuju ing sakwijiné prekara,
wong loro kuwi terus nggawé prejanjian lan
prejanjian kuwi terus ditanda-tangan. Senajan
namung prejanjiané manungsa, nanging nèk wis
ditanda-tangan prejanjian iku ora kenèng dipedot
lan ora kenèng ditambahi apa-apa. [16] Mengkono
uga, Gusti Allah wis nggawé prejanjian karo
Bapa Abraham lan karo “turunané.” Kitab Sutyi
ora ngomong “lan karo turun-turunané,” tegesé
wong okèh, ora. Nanging Kitab Sutyi terang
banget ngomong “lan karo turunané,” tegesé
namung karo wong siji, yakuwi Kristus. [17] Para
sedulur, aku sakjané arep ndunungké apa marang
kowé? Aku ndunungké iki: Gusti Allah wis nggawé
prejanjian lan Dèkné janji nèk bakal netepi
prejanjian kuwi. Terus patang atus telung puluh
taun sakwisé nggawé prejanjian kuwi Gusti Allah

ngekèki wèt-wèt sing kudu diturut. Nanging, ora
jalaran saiki Gusti Allah ngekèki wèt-wèt kuwi
terus prejanjiané ora mlaku apa ora kanggo, ora
ngono. 18 Awit, semunggoné pawèhé Gusti Allah
gumantung karo wèt-wèté agama, tibaké Gusti
Allah enggoné pawèh ya ora jalaran prejanjiané.
Nanging wujuté kepriyé? Jalaran Gusti Allah
wis janji, mulané Dèkné ya netepi janji kuwi
lan ngekèki Bapa Abraham apa sing wis dijanji
marang dèkné.
19 Lah nèk ngono, wèt-wèté agama kuwi tibaké
kanggo ngapa? Gusti Allah ngekèki wèt-wèt kuwi
kanggo ngétokké salahé manungsa. Wèt-wèt
kuwi kanggoné namung nganti tekané Turunané
Bapa Abraham, yakuwi Gusti Yésus Kristus.
Dèkné sing diomong ing prejanjian lan Dèkné
sing nampani prejanjiané Gusti Allah. Wèt-wèt
kuwi tekané ora terusan waé sangka Gusti Allah
marang manungsa, ora, nanging Gusti Allah
ngongkon mulékat-mulékat ngekèkké wèt-wèt
kuwi marang nabi Moses, terus sangka nabi
Moses bisa tekan nggoné wong-wong. Dadiné
nabi Moses dadi lantaran. 20 Nanging enggoné
Gusti Allah netepi prejanjiané marang Bapa
Abraham Dèkné ora mbutuhké wong dadi
lantaran, jalaran Gusti Allah déwé sing kudu
tumandang lan Bapa Abraham namung kudu
nampani.

Tujuané wèt-wèté nabi Moses

21 Lo, lah nèk ngono tibaké wèté Gusti Allah
tatapan karo prejanjiané Gusti Allah? Ora ngono!
Semunggoné wèté Gusti Allah bisa ngekèki urip
langgeng marang wong-wong, ya pantyèn bener
nèk wong-wong sing pada nglakoni wèt-wèt kuwi
bisa ketampa Gusti Allah. 22 Nanging wujuté
ora ngono! Malah Kitab Sutyi ndunungké nèk
manungsa sak jagat wis dikwasani ala. Dadiné
sing nampa prejanjiané Gusti Allah kuwi namung
wong sing pretyaya nèk Gusti Yésus Kristus bisa
ngluwari sangka kwasané ala.
23 Sakdurungé awaké déwé bisa pretyaya
marang Gusti Yésus Kristus, awaké déwé
dikurung karo wèt-wèté agama, kaya wong nang
setrapan kaé, ngentèni wantyiné awaké déwé
bisa ketampa Gusti Allah lantaran pretyaya.
24 Dadiné wèt-wèt kuwi kanggo nata awaké déwé
nganti tekané Kristus, supaya awaké déwé bisa
ketampa Gusti Allah lantaran pretyaya marang
Kristus. 25 Mulané, jalaran saiki awaké déwé wis
pada pretyaya marang Kristus, wèt-wèt kuwi wis
ora kanggo menèh.
26 Kowé saiki wis dadi anaké Gusti Allah, jalaran
kowé pretyaya marang Kristus Yésus lan dadi
siji karo Dèkné. 27 Kowé wis pada dibaptis, kuwi
tegesé kowé dikumpulké dadi siji karo Kristus.

Kaya wong nganggo salin kaé, kowé saiki nganggo
Kristus. [28] Dadiné saiki wis ora ènèng bédané
kowé wong Ju apa wong Grik, slaf apa wong
merdéka, wong lanang apa wong wédok. Kanggo
Gusti Allah kowé tunggalé kabèh, jalaran kowé
wèké Kristus Yésus. [29] Nèk kowé wèké Kristus,
kowé dadi turunané Bapa Abraham lan kowé uga
bisa nampa prejanjian sing wis dijanji karo Gusti
Allah marang Bapa Abraham.

4 [1] Para sedulur, jajal tak dunungké ngéné
saiki: nèk ahliwaris kuwi ijik botyah, dèkné
ora ènèng bédané karo slaf, sing ora nduwé
apa-apa, senajan ahliwaris kuwi sing nduwèni
sembarangé. [2] Suwéné dèkné ijik botyah wong
liyané sing dipasrahi ngrumati dèkné lan ngurusi
apa-apané. Nanging nèk wis tekan dinané sing
wis ditetepké karo bapaké, ahliwaris mau bisa
ngurusi sembarang-mbarangé déwé. [3] Awaké
déwé iki dèk mbiyèn ya ngono kuwi. Sakdurungé
awaké déwé diwasa ing kasukman, awaké déwé
iki dadi slafé pangwasa-pangwasa sing nang jagat
kéné. [4] Nanging kadung wis tekan wayahé, Gusti
Allah ngongkon Anaké teka nang jagat kéné.
Tekané kaya bayi sing lair sangka wong wédok
lan Dèkné uga manut nglakoni wèté agama
kaya sak mestiné. [5] Nanging tekané Dèkné kuwi
tujuané ngutyuli kabèh wong sing dikurung karo

wèt-wèté agama, supaya bisa dadi anaké Gusti
Allah.
6 Lan jalaran kowé anaké Gusti Allah, mulané
Gusti Allah ngongkon Rohé Anaké manggon ing
atimu. Ya Roh iki sing marakké awaké déwé bisa
nyebut marang Gusti Allah: “Aba, Bapakku!”
7 Dadiné kowé saiki wis ora ngladèni Gusti Allah
kaya slaf menèh, ora, nanging saiki kowé wis dadi
anaké. Lan jalaran kowé wis dadi anaké Gusti
Allah, kowé bakal nampa sembarang kabèh sing
wis wèké anaké Gusti Allah.

Sumelangé rasul Paulus

8 Nanging mauné ora ngono ta! Mauné kowé
ora kenal marang Gusti Allah, mulané kowé
pada dadi slafé gusti allah-gusti allah sing
wujuté ora ènèng. 9 Nanging saiki kowé wis
pada kenal marang Gusti Allah, luwih bener,
saiki Gusti Allah wis kenal marang kowé. Mosok
kowé saiki arep ngetutké lan nyembah marang
pangwasa-pangwasa sing ora mbejaji kuwi?
Apa kowé arep molai kaya mauné menèh?
10 Lah kowé kok merlok-merlokké dinan, sasèn,
werna-werna wayah lan ènèng taun sing apik lan
taun sing mbok siriki. 11 Aku kok sangsi! Mengko
enggonku nglabuhi kowé tibaké muspra kabèh?
12 Para sedulur! Aku nyuwun tenan marang
kowé! Mbok kaya aku iki! Senajan aku iki wong

Ju, nanging aku malih dadi kaya wong sing dudu
Ju, kaya kowé kuwi mauné, aku merdéka, wis
ora merlok-merlokké wèt-wèté agama. Dongé
aku sepisanan nang nggonmu, wujuté ya ora
ènèng klèru-kurangé blas enggonmu nampa
aku. 13 Kowé mesti ijik kélingan, dongé aku
teka sepisanan nang nggonmu nggawa kabar
kabungahané Gusti Yésus Kristus, kaé dongé aku
lara. 14 Enggonku lara kuwi sakjané kenèng mbok
gawé jalaran kanggo nampik aku, nanging wujuté
kowé ya ora ngono. Aku malah mbok tampani
kaya mulékaté Gusti Allah waé, malah ngungkuli
kuwi, aku mbok tampa kaya Kristus Yésus déwé.
15 Jaréné mbiyèn aku marakké kowé bungah, lah
saiki kowé kok malih. Aku déwé ngerti gedéné
katrésnanmu marang aku. Semunggoné bisa
ngono kowé ora éman nyuplik mripatmu mbok
kèkné aku kanggo ngganti mripatku sing lara.
16 Lah kok saiki aku dadi mungsuhmu? Apa kowé
mungsuh marang aku jalaran aku iki ngomong
sak beneré marang kowé?
17 Wong-wong liyané sing tak omong kuwi jan
pada nggatèkké tenan marang kowé, nanging
tujuané ora apik. Karepé namung misah kowé
sangka aku, supaya kowé pada nggatèkké
marang wong-wong kuwi. 18 Pantyèn apik
banget nèk ènèng sing nggatèkké marang
kowé, nanging ya kudu nekakké betyik tenan

kanggo kowé. Lan menèh, ora namung nèk
dongé aku nang nggonmu waé, nanging sak
terusé. [19] Anak-anakku sing tak trésnani! Nèk
aku mikirké kowé aku krasa lara kaya wong arep
mbayi kaé. Kapan kowé bakal dunung nèk awaké
déwé iki bisané ketampa Gusti Allah namung
lantaran pretyaya marang Kristus? [20] Kaya ngapa
kepénginku bisa nang nggonmu saiki, supaya aku
bisa omong-omongan sing pener karo kowé. Aku
jan sedi tenan ngrasakké kowé?

Ibu Hagar lan ibu Sarah kanggo gambar

[21] Para sedulur, kowé sing pada njagakké
wèt-wèté agama, aku saiki kepéngin takon
marang kowé? Apa kowé ora pada ngerti sing
diomong nang wèt-wèt kuwi. [22] Nang kono
ketulis nèk Bapa Abraham nduwé anak loro:
siji karo slafé lan liyané karo bojoné déwé,
wong sing merdéka. [23] Anak sing karo slafé kuwi
lairé kaya sak lumrahé, tegesé, sangka karepé
manungsa. Nanging anak sing karo bojoné déwé
kuwi lairé sangka prejanjiané Gusti Allah. [24] Iki
ènèng piwulangé sing jeru! Wong wédok loro
kuwi nggambarké prejanjian sing rong werna.
Sing slaf, yakuwi Hagar, nurunké anak-anak
sing dadi slaf. Kuwi nggambarké prejanjian sing
tekané sangka gunung Sinai. Sing liyané, sing
bojoné déwé, kuwi nggambarké Yérusalèm sing

nang swarga. [25] Gunung Sinai kuwi nang negara
Arab, nang kana jenengé Hagar. Kuwi gambaré
kuta Yérusalèm sing jaman saiki. Yérusalèm
kuwi éling-éling kaya ibu sing dadi slaf kaé, awit
wongé sing manggon nang kono pada manut
wèt-wèté nabi Moses lan adat tata-tyarané nabi
Moses. [26] Nanging Yérusalèm sing nang swarga
kuwi kaya Ibu Sarah, merdéka. Mulané awaké
déwé uga merdéka, jalaran awaké déwé pretyaya
marang Kristus lan awaké déwé ora usah nglakoni
wèt-wèté nabi Moses. [27] Kitab Sutyi wis tau
ngomongké bab iki dèk mbiyèn. Uniné ngéné:

"Bungah-bungaha,
kowé wong wédok sing gabuk,
sing ora tau nduwé anak!
Bungah-bungaha lan surak-suraka,
kowé sing ora tau nglarani.
Jalaran wong wédok
sing ditinggal karo bojoné
bakal nduwé anak
okèhé ngungkuli
sing nyanding bojoné."

[28] Para sedulur, awaké déwé iki anak-anak sing
dijanji karo Gusti Allah marang Bapa Abraham,
kaya Bapa Isak, anak prejanjian. [29] Ing jaman
kuwi anak sing lairé sangka karepé lan akalé
manungsa wis nyiya-nyiya anak sing lairé sangka
Rohé Gusti Allah. Ing dinané saiki ya ijik ngono.

30 Nanging Kitab Sutyi ngomong kepriyé? “Slaf
kuwi sak anaké kongkon lunga waé, jalaran anaké
slaf kuwi ora bakal éntuk panduman. Sing bakal
nampa pandumané namung anaké wong wédok
sing merdéka, sing dudu slaf.” 31 Mulané para
sedulur! Kabèh kuwi mau sing klakon ing jaman
mbiyèn, ndunungké marang awaké déwé nèk
awaké déwé kenèng dipadakké karo anaké wong
sing merdéka, ora anaké wong sing slaf.

Wong Kristen wis merdéka

5 1 Para sedulur, saiki awaké déwé wis merdéka
tenan, Kristus wis marakké merdéka awaké
déwé. Mulané, pada ngadeka sing jejek lan aja
gelem dadi slaf menèh.
2 Sing arep tak omong saiki kudu mbok gatèkké
sing apik tenan. Aku, Paulus, ngomongi kowé:
nèk kowé nglakoni sunat, tibaké Kristus enggoné
nglabuhi kowé ora ènèng gunané. 3 Sepisan
menèh aku ngomongi kowé kabèh sing pada
nglakoni sunat: nèk kowé nglakoni sunat,
kowé uga kudu nglakoni wèt-wèté agama sak
kabèhé. 4 Nèk kowé kepéngin ketampa Gusti
Allah lantaran nglakoni wèt-wèt kuwi, kowé
malah pedot sangka Kristus lan kowé kélangan
kawelasané Gusti Allah. 5 Kanggo awaké déwé iki,
awaké déwé njagakké Roh Sutyi sing ngréwangi
awaké déwé pretyaya nèk Gusti Allah nampa

awaké déwé lantaran Kristus. [6] Nèk awaké déwé
wis dadi siji karo Kristus Yésus, nglakoni sunat
apa ora kuwi wis ora dadi sebab. Sing penting
lan perlu yakuwi: pretyaya marang Kristus lan
pengandel iki bisané kétok nèk awaké déwé pada
trésna-tinrésnan.
[7] Para sedulur! Kowé mauné wis bener-bener,
lah saiki kok ora pada manut kekarepané Gusti
Allah? Sapa ta sing malik angen-angenmu? [8] Ya
embuh sapa, nanging aku ngerti nèk wong kuwi
dudu Gusti Allah sing ngongkon. Awit Gusti
Allah manggil kowé supaya kowé merdéka.
[9] Senajana namung wong siji waé ta sing ora
bener, suwi-suwi liya-liyané bakal ketularan lan
katut kabèh. [10] Nanging, jalaran awaké déwé
iki wis dadi siji karo Gusti, aku ngerti nèk kowé
setuju karo sing tak omong. Mung waé, sapa waé
sing nggawé bingungé atimu, Gusti Allah déwé
sing bakal ngrampungké wong kuwi. Ora perduli
sapa!
[11] Para sedulur, ènèng sing pada ngomong nèk
aku déwé mulangi wong-wong kongkon pada
nglakoni sunat. Lah kuwi kepriyé! Semunggoné
aku ijik mulangi ngono, mosok aku ijik disiya-siya
wong? Ya ora ta? Nèk aku ijik mulangi kongkon
pada sunat, mesti ya ora ènèng wong nesu
karo aku, senajana aku mulangi nèk awaké
déwé ketampa Gusti Allah, jalaran Kristus mati

nang kayu pentèngan nglabuhi awaké déwé.
12 Wong-wong sing pada mbingungké atimu
kuwi, apiké bèn pada sunat diketok tekan poké
pisan.
13 Nanging kowé, para sedulur, kowé kuwi wis
dipanggil karo Gusti Allah supaya kowé dadi
wong merdéka, ora usah nglakoni wèt-wèté
agama. Mung waé, ora dumèh kowé merdéka
terus kowé arep sak karepé. Kamerdékaan kuwi
aja digawé jalaran kanggo ngumbar kesenengan.
Malah apiké kowé pada tulung-tinulung nganggo
katrésnan. 14 Pantyèn tenan, nèk kowé nglakoni
barang siji iki, kowé nglakoni wèté Gusti Allah
kabèh. Barang siji sing kudu mbok lakoni kuwi
ya iki: Trésna marang liyané kaya enggonmu
trésna marang awakmu déwé. 15 Nanging nèk
kowé pada kerah kaya kéwan, awas, mengko
entèk-entèké bubar kabèh.

Urip manut Roh Sutyi

16 Para sedulur, karepku ngéné: uripmu kudu
manut Roh Sutyi. Aja pada nuruti kekareping
daging. 17 Kekareping daging kuwi nglawan
marang kekareping Roh Sutyi lan Roh Sutyi
nglawan marang kekareping daging. Pangwasa
loro kuwi perang terus ing uripé awaké déwé.
Dadiné apa sing mbok karepké ora bisa keturutan.

18 Nanging nèk kowé dituntun karo Roh Sutyi,
kowé ora usah nganggokké wèt-wèté agama.
19 Pantyèn ya wis ketara banget klakuan sing
metu sangka kekareping daging, yakuwi: Laku
bédang, angen-angen lan klakuan sing kotor,
ora urus, nyembah brahala, santèt-santètan,
memungsuh, seneng padu, mèri, ngumbar
nesuné, apiké dienggo déwé ora perduli
liyané, seneng èngkèl-èngkèlan lan rétyok,
sengit-sengitan, mematèni, mabuk lan ramé ora
nggenah lan liya-liyané menèh. Bab kuwi mau
kabèh aku wis tau ngomong marang kowé dèk
mbiyèn, nanging saiki tak élingké menèh: wong
sing klakuané kaya ngono kuwi ora bakal ditampa
ing Kratoné Gusti Allah. 20 (5:19) 21 (5:19)
22 Nanging nèk Roh Sutyi sing ngwasani uripé
awaké déwé, awaké déwé bakal bisa trésna,
bungah, tentrem, sabar, gemati, nindakké betyik,
temen, andap-asor lan bisa ngendek hawa sing
ora apik. Ora ènèng wèt siji-sijia sing menging
barang kaya ngono kuwi. 23 (5:22) 24 Lan sapa sing
nurut Kristus wis matèni kekareping daging lan
pepénginan sing ora apik, kuwi kabèh wis katut
kapentèng. 25 Jalaran Roh Sutyi wis nganyarké
uripé awaké déwé, hayuk awaké déwé pada
urip manut penuntuné Roh Sutyi sak kabèhé.
26 Awaké déwé aja pada sombong, aja pada
njalari liyané lan aja pada mèri marang liyané.

Nulung sakpada-pada

6 [1] Para sedulur, nèk ènèng wong konangan
nglakoni ala, kowé sing katuntun Roh Sutyi
kudu nuntun sedulur kuwi balik menèh nurut
dalan sing bener. Nanging enggonmu ngélingké
sedulur kuwi kudu karo ati sing sabar. Lan kowé
déwé ya kudu sing ati-ati karo awakmu déwé,
jalaran kowé déwé uga bisa kenèng pantyoba.
[2] Kangèlané tunggal sedulur kudu disangga
bebarengan. Mengkono kuwi kowé nglakoni
kekarepané Kristus. [3] Nèk ènèng sedulur sing
nganggep apik déwé, nanging wujuté ora, sedulur
kuwi namung ngapusi dèkné déwé. [4] Mulané,
kabèh kudu nimbang klakuané déwé-déwé.
Nèk rumangsa bener, sedulur kuwi bisa lega
bab uripé, nanging aja madak-madakké karo
klakuané liyané. [5] Jalaran, kabèh wong kudu
nggarap kangèlané lan karingkihané déwé-déwé.
[6] Wong sing nampa piwulang sangka pituturé
Gusti Allah kudu mbales kabetyikan marang sing
mulangi.
[7] Aja pada sembrana karo uripmu déwé!
Gusti Allah ora kenèng digawé geguyon. Apa
sing mbok sebar, kuwi sing bakal mbok unduh.
[8] Nèk sing disebar namung kekarepané daging,
sing diunduh karusakan. Nanging nèk sing
disebar kekarepané Roh Sutyi, sing diunduh

urip langgeng. [9] Mulané, hayuk aja pada kesel
nindakké sing betyik. Nèk awaké déwé ora kendo,
mbésuk nèk wis wantyiné, mesti awaké déwé
bakal ngunduh wohé. [10] Mulané, pumpung ijik
ènèng kelunggarané, hayuk awaké déwé pada
nggawé betyik marang wong kabèh, luwih-luwih
marang sedulur-sedulur tunggal pretyaya.

Tujuané wong-wong sing mulang kongkon sunat

[11] Para sedulur, sakdurungé aku nutup layang iki
aku arep mbalèni menèh bab nglakoni sunat. Iki
sakwijiné prekara sing penting banget, mulané
ya tak tulis déwé karo tulisan sing gedé-gedé.
[12] Wong-wong sing pada meksa kowé kongkon
nglakoni sunat kuwi sakjané sing digolèki namung
apa? Wong-wong kuwi namung kepéngin dielem
lan diajèni karo wong Ju. Gusti Yésus Kristus mati
nang kayu pentèngan nglabuhi manungsa, supaya
manungsa ketampa Gusti Allah. Lan kowé ngerti
nèk wong sing pretyaya kuwi bakal disiya-siya lan
kangèlan. Mulané, wong-wong kuwi pada wedi
disiya-siya lan pada wedi kangèlan. Kuwi jalarané
wong-wong pada meksa kowé kongkon pada
nglakoni sunat waé. [13] Senajan wong-wong kuwi
nglakoni sunat, nanging sakjané ya ora nglakoni
wèt-wèté agama sak kabèhé. Wong-wong meksa
kowé, supaya kowé kenèng dienggo pamèran
karo wong-wong kuwi nèk kowé uga pada

nglakoni sunat. [14] Nanging kanggo aku barang
kaya ngono kuwi ora pisan-pisan bakal tak enggo
pamèran. Sing tak enggo pamèran ya namung
Yésus Kristus, Gustiné awaké déwé, sing mati
nang kayu pentèngan nglabuhi aku. Saiki donya
wis ora penting kanggo aku lan aku ya wis ora
penting kanggo donya.
[15] Kanggo Gusti Allah blas ora penting nglakoni
sunat apa ora. Sing perlu déwé yakuwi: apa
awaké déwé nduwèni urip anyar?

Penutup lan pamuji slamet

[16] Sing tak suwun, muga-muga kabèh sing pada
manut marang pitutur kuwi lan kabèh sing wis
wèké Gusti Allah bisaa nampa katentreman lan
kabetyikan.
[17] Para sedulur, wiwit saiki mbok aja pada
ngrusui aku menèh karo prekara kuwi. Tatu-tatu
nang awakku iki tandané nèk aku iki namung
peladèné Gusti Yésus déwé.
[18] Tyukup semono layang iki! Muga-muga Gusti
Yésus Kristus ngétokké kabetyikané marang kowé
kabèh.

Paulus

LAYANGÉ RASUL PAULUS MARANG PASAMUAN NANG KUTA

EFÉSE

Pembukakan lan pamuji slamet

1 [1] Para sedulur, iki layang sangka nggonku,
Paulus, marang kowé kabèh nang kuta Efése,
sing pada nurut Gusti Allah lan pada temen
pretyaya marang Kristus Yésus. Aku dadi rasulé
Kristus Yésus iki jalaran Gusti Allah déwé sing
milih aku.
[2] Muga-muga Gusti Allah, Bapaké awaké déwé
lan Yésus Kristus, Gustiné awaké déwé, ngétokké
kabetyikané lan katentremané marang kowé.

Berkahé Gusti Allah

[3] Para sedulur, hayuk pada ngluhurké Gusti
Allah, Bapaké Gusti Yésus Kristus, awit Dèkné
mberkahi awaké déwé karo sak ènèngé berkah
kasukman sangka swarga. Gusti Allah mberkahi
awaké déwé jalaran awaké déwé wis dadi siji
karo Kristus. [4] Sakdurungé jagat digawé Gusti
Allah wis milih awaké déwé, supaya awaké déwé
dadi wèké Kristus. Dadiné mbésuk nèk awaké

déwé ngadek nang ngarepé Gusti Allah awaké
déwé wis resik ora ènèng salahé.
5 Jalaran Gusti Allah trésna marang awaké déwé,
mulané Dèkné ngongkon Gusti Yésus Kristus
nglakoni pati kanggo nglabuhi awaké déwé,
supaya awaké déwé bisa dadi anaké Gusti Allah
déwé. Kuwi pantyèn wis dadi kekarepané Gusti
Allah lan Dèkné wis lega bisa keturutan ngono.
6 Mulané awaké déwé kudu ngluhurké Gusti
Allah, jalaran Dèkné wis ngétokké kabetyikané
sing nggumunké marang awaké déwé lan awaké
déwé digematèni tenan, awit awaké déwé wis
dadi siji karo Anaké sing ditrésnani. 7 Awaké
déwé wis utyul sangka pangwasané dosa, jalaran
awaké déwé wis dadi siji karo Kristus. Dèkné
ngetokké getihé lan mati kanggo mbayar salahé
awaké déwé, supaya awaké déwé bisa nampa
pangapura sangka Gusti Allah.
8 Pantyèn gedé tenan kawelasané Gusti Allah,
dikétokké marang awaké déwé nganti lubèr-lubèr.
Nggumunké tenan pangertiné lan kaweruhé
enggoné Gusti Allah nduduhké lan ndunungké
kekarepané marang awaké déwé. Rantyaman
putusané Gusti Allah iki mau-mauné durung
dietokké, nanging saiki Dèkné wis lega nduduhké
marang awaké déwé apa sing dadi kekarepané.
Mulané Gusti Allah ngongkon Gusti Yésus Kristus
medun nang jagat nglakoni pati nglabuhi awaké

déwé. [9] (1:8) [10] Kuwi pantyèn wis dadi putusané
Gusti Allah kanggo nylametké awaké déwé lan
wis klakon kabèh manut kekarepané Dèkné lan
mbésuk, nèk wis wantyiné, sembarang sing nang
swarga lan sing nang bumi bakal didadèkké siji.
Kristus sing dadi sesirahé.
[11] Jalaran awaké déwé, sing wong Ju, wis
dadi siji karo Kristus, awaké déwé uga wis
nduwèni sembarang sing wis wèké Kristus. Kuwi
pantyèn wis dadi kekarepané Gusti Allah kawit
mbiyèn-mbiyèné lan sembarang ya klakon manut
kekarepané Dèkné. [12] Mulané awaké déwé iki,
sing wis suwi ngarep-arep tekané Kristus, hayuk
awaké déwé pada ngluhurké gedéné kwasané
Gusti Allah.
[13] Para sedulur, kowé sing dudu wong Ju,
semono uga! Jalaran kowé wis dadi siji karo
Kristus, kowé uga nduwèni panduman iki. Dongé
kowé krungu kabar sing bener, yakuwi kabar
kabungahané Kristus sing nekakké keslametan,
wujuté kowé terus pada pretyaya marang Kristus.
Gusti Allah terus ngekèki tyap marang kowé
kanggo tanda nèk kowé wis wèké Dèkné. Tyapé
kuwi ya Roh Sutyi, sing wis dijanji karo Gusti
Allah lan saiki wis mbok tampa. [14] Awaké déwé
saiki wis nampa Roh Sutyi sing manggon ing
awaké déwé, mulané awaké déwé kudu ngerti
tenan, nèk Gusti Allah uga mbésuk bakal ngekèki

sembarang sing wis dijanji marang anak-anaké.
Roh Sutyi uga tandané, nèk kabèh wong sing wis
dadi anaké Gusti Allah bakal merdéka tenan, ora
dadi slafé apa-apa. Mulané, Gusti Allah kudu
digunggung, jalaran gedé banget kwasané.

Pandongané rasul Paulus

15 Mulané para sedulur, sakploké aku krungu
bab pretyayamu marang Gusti Yésus lan bab
katrésnanmu marang anak-anaké Gusti Allah,
aku ya ora lèrèn maturkesuwun marang Gusti
Allah. Saben aku ndonga aku ya mesti ndongakké
kowé kabèh. 16 (1:15) 17 Aku nyuwun marang
Gusti Allah, Bapaké awaké déwé sing nggumunké
kwasané, sing mréntah Yésus Kristus, Gustiné
awaké déwé, supaya ngekèki Roh Sutyi marang
kowé. Awit Roh Sutyi sing bisa ngekèki kaweruh
marang kowé, supaya kowé bisa dunung
kekarepané Gusti Allah lan bisa kenal marang
Dèkné. 18 Muga-muga Roh Sutyi madangi
pikiranmu, supaya kowé bisa dunung apa sing wis
dityawiské karo Gusti Allah, sing manggil kowé.
Dadiné kowé uga bisa dunung sepira gedéné
berkah-berkah sing wis dijanji karo Gusti Allah
marang kowé lan sepira gedéné pangwasané
Gusti Allah sing ana ing awaké déwé sing pretyaya
iki. Pangwasa iki pantyèn gedé banget. 19 (1:18)
20 Ya pangwasa iki sing nangèké Kristus sangka

pati lan sing njagongké Dèkné nang panggonan
sing gedé déwé pangwasané. [21] Nang kono
Kristus ing sak nduwuré sak ènèngé pangwasa
sing nang langit lan sak ènèngé penggedé apa
waé. Pangwasané Kristus pantyèn ngungkuli sak
ènèngé pangwasa sing ana ing jaman saiki lan
sing ana ing jaman sing bakal teka. [22] Sembarang
didèkèk ing sak ngisoré Kristus karo Gusti Allah
lan Kristus sing didadèkké sesirahé pasamuan.
[23] Pasamuan kuwi badané Kristus, dadiné karo
pasamuané Kristus saiki wis pepak. Lan ya Kristus
déwé sing marakké sembarang nang jagat kéné
bisa pepak.

Lair menèh ing urip anyar

2 [1] Para sedulur, sak tyara kasukman kowé
mbiyèn ya wis pada mati, jalaran kowé
ora manut marang Gusti Allah, nanging kowé
pada nglakoni ala. [2] Dèk mbiyèn kowé pada
nurut lakuné donya sing ala. Kowé pada manut
marang pangwasané roh-roh sing nang langit; ya
roh-roh iki sing ngwasani uripé wong-wong sing
nampik Gusti Allah. [3] Awaké déwé iki kabèh dèk
mbiyèn uripé ya kaya wong-wong kuwi. Awaké
déwé uripé namung nuruti kesenengané ati lan
nglakoni apa waé manut kekarepané daging lan
pikirané awaké déwé. Awaké déwé mbiyèn uripé

ya kaya wong-wong liyané lan namung nambahi
nesuné Gusti Allah marang awaké déwé.
4 Nanging gedé tenan kawelasané Gusti Allah
marang awaké déwé, jalaran Dèkné trésna tenan
marang awaké déwé. 5 Mulané, senajan sak
tyara kasukman awaké déwé wis mati jalaran
salahé awaké déwé, bareng karo Kristus awaké
déwé wis ditangèkké menèh sangka pati karo
Gusti Allah. Pantyèn, awaké déwé iki nampa
keslametan, jalaran Gusti Allah melasi awaké
déwé. 6 Jalaran awaké déwé wis dadi siji karo
Kristus, awaké déwé ya wis katut ditangèkké
sangka pati bareng karo Kristus, supaya bareng
karo Kristus awaké déwé ngwasani swarga. 7 Ya
mengkono kuwi enggoné Gusti Allah ngétokké
kanggo slawasé, nèk kawelasané lan katrésnané
marang awaké déwé, sing diwujutké ing Kristus,
ngungkuli sembarang.
8 Para sedulur, mulané kowé kudu ngerti iki:
kowé bisa nampa keslametan kuwi namung
jalaran Gusti Allah ngétokké kawelasané marang
kowé, sak barengé kowé pretyaya marang
Kristus. Tegesé, kuwi pawèhé Gusti Allah lan
blas dudu upahé enggonmu nggawé betyik.
9 Dadiné ya ora ènèng wong sing bisa sombong
lan ngelem dèkné déwé. 10 Ora ènèng wong sing
bisa ngelem kabetyikané déwé, jalaran Gusti
Allah sing ndadèkké awaké déwé kaya ngéné.

Sak barengé awaké déwé dadi siji karo Kristus,
Gusti Allah nganyarké uripé awaké déwé, supaya
awaké déwé bisa nglakoni sing betyik, awit kuwi
wis dikarepké Gusti Allah kawit mbiyèn-mbiyèné.

Wong Ju lan wong dudu Ju dadi siji ing Kristus

11 Para sedulur, pada élinga! Mauné kowé
ora pada pretyaya marang Gusti Allah, mulané
wong Ju, sing pada sunat, kabèh ngarani kowé
kuwi “wong ora sunat”. 12 Lah mbiyèn-mbiyèné
kowé kepriyé? Mbiyèné kowé pada pisah sangka
Kristus, kowé wong liya bangsa, dudu bangsa
Israèl sing dipilih lan dikèki prejanjian karo Gusti
Allah. Dadiné enggonmu urip ing donya kéné
mauné kowé ora nduwé apa-apa, ora nduwé
pengarep-arep lan ora nduwé Gusti Allah.
13 Nanging, senajana kowé mauné adoh banget
karo Gusti Allah, saiki kowé wis dityedekké karo
Dèkné. Kuwi jalaran kowé wis dadi siji karo
Kristus lan getihé Kristus wis tumètès kanggo
mbayar salahmu. 14 Aku mau ngomong nèk kowé
saiki wis dityedekké karo Gusti Allah, jalaran
Kristus déwé wis ngrukunké awaké déwé marang
sakpada-pada. Dèkné sing nggatukké wong Ju
karo sing dudu Ju dadi siji, kaya wong tunggal
sak brayat waé, senajana mauné mungsuhé.
Kristus wis mbubrah témboké sing misah wong
Ju sangka wong sing dudu Ju, tegesé, Kristus wis

mbuwang rasa sengit sing marakké memungsuh.
15 Dèkné nglakoni pati, tujuané matèni wèté
lan pernatané agama Ju sing misah bangsa Ju
sangka liya bangsa. Saiki bangsa loro iki wis
dirukunké lan didadèkké wong anyar, kabèh
ngumpul dadi siji karo Kristus. 16 Nanging Kristus
enggoné mati nang pentèngan tujuané ora
namung ngrukunké bangsa loro kuwi marang
sakpada-pada, ora. Kristus enggoné mati tujuané
uga kanggo ngrukunké bangsa loro kuwi marang
Gusti Allah. Dadiné saiki wis ora ènèng tyara
memungsuhan. 17 Kristus tekané nggawa kabar
bab rerukunan marang kowé sing mauné adoh
karo Gusti Allah lan uga marang bangsa Ju, sing
tyedek karo Gusti Allah. 18 Jalaran Kristus wis
nglabuhi awaké déwé, awaké déwé sing wong
Ju lan uga sing dudu Ju wis katuntun kabèh karo
Roh Sutyi, mulané awaké déwé bisa mara nang
ngarepé Gusti Allah, Bapaké awaké déwé.
19 Dadiné kowé saiki wis ora wong njaba menèh,
ora! Saiki kowé wis dadi brayaté Gusti Allah.
20 Kowé kabèh saiki wis kaya omah kaé, didekné
nang pondasi sing wis dipasang karo para rasul
lan para nabi. 21 Lah Kristus déwé sing dadi
watu sing nyangga omahé, tegesé, Dèkné sing
nggandèngké awaké déwé kabèh dadi siji, supaya
awaké déwé bisa dadi panggonan sing sutyi.
22 Jalaran kowé wis dadi siji karo Kristus, kowé

sing dudu wong Ju bisa bebarengan dadi siji karo
wong Ju lan bebarengan kowé dadi panggonané
Gusti Allah lantaran Roh Sutyi.

Penggawéané rasul Paulus nang tengahé wong sing dudu Ju

3 [1] Para sedulur, mulané aku, Paulus, saiki nang
setrapan iki jalaran aku nglabuhi kowé sing
dudu wong Ju, supaya kowé bisa dadi siji karo
wong Ju. Mengkono kuwi enggonku ngladèni
Kristus Yésus. [2] Kowé mesti ya wis pada krungu
nèk Gusti Allah ngétokké kabetyikané marang
aku, mulané Dèkné ngekèki penggawéan iki
marang aku kanggo nglabuhi kowé. [3] Gusti Allah
pantyèn wis karep nduduhké wewadiné marang
aku. Aku wis nulis bab iki kuwi mau, senajana
namung tyekak waé. [4] Nanging nèk mbok watya
sing apik kowé mesti bisa ngerti apa dunungku
bab rantyamané Kristus iki. [5] Kawit jaman mbiyèn
Gusti Allah durung tau nggelarké wewadiné iki,
nanging saiki, lantaran Roh Sutyi, Gusti Allah wis
ndunung-ndunungké bab iki marang rasul-rasul
lan nabi-nabi. [6] Wewadiné Gusti Allah iku ya iki:
lantaran pretyaya marang kabar kabungahané
Gusti Yésus Kristus wong sing dudu Ju uga pada
mèlu éntuk panduman sangka berkahé Gusti
Allah sing kanggo wong Ju. Wong-wong kuwi

digandèngké dadi siji, yakuwi badané Kristus lan
uga pada mèlu nduwèni prejanjiané Gusti Allah.
7 Aku saiki dadi peladèné Gusti Allah kanggo
nggelarké kabar kabungahané Gusti Yésus
Kristus iki jalaran Gusti Allah karep ngétokké
kabetyikané marang aku lan milih aku. Dèkné
sing ngekèki kekuwatan marang aku, supaya aku
bisa ngerjani penggawéan iki. 8 Aku iki sakjané
wong sing tyilik déwé ing sak tengahé brayaté
Gusti Allah, nanging Gusti Allah meksa gelem
ngekèki penggawéan sing gedé iki marang aku.
Aku kudu ngabari wong-wong sing dudu Ju bab
kasugihané Kristus sing nggumunké lan sing
ora kenèng didunungké. 9 Aku kudu ndunungké
marang kabèh wong kepriyé enggoné Gusti Allah
nglakokké kekarepané. Gusti Allah sing nggawé
langit lan bumi nyimpen wewadi iki pirang-pirang
atus taun suwéné. 10 Lah saiki pantyèn wis
karepé Gusti Allah nggelar wewadi iki marang
kabèh wong. Gusti Allah nganggokké pasamuané
kanggo ngétokké sak wernané kaweruhé marang
pangwasa-pangwasa lan penggedé-penggedé
sing nang langit. 11 Kuwi mau kabèh klakon
lantaran Kristus Yésus, Gustiné awaké déwé,
miturut kekarepané Gusti Allah, kekarepané sing
langgeng.
12 Para sedulur, kanggo awaké déwé saiki wis
ora ènèng alang-alangé blas, awaké déwé bisa

mara karo kendel nang nggoné Gusti Allah. Kuwi
jalaran awaké déwé wis dadi siji karo Kristus lan
pretyaya marang Dèkné. 13 Mulané aku nyuwun
marang kowé, aja pada semplak, senajana aku
sangsara nglabuhi kowé. Kowé malah kudu
bungah.

Katrésnané Gusti Yésus Kristus

14 Mulané para sedulur, nèk aku mikirké kuwi
mau kabèh, aku terus ndonga marang Gusti Allah
Bapaké awaké déwé, sing dadi wiwitané kabèh
brayat sing nang swarga lan nang bumi. 15 (3:14)
16 Aku ndonga, supaya Dèkné nulungi kowé
sangka kasugihané sing ora ènèng entèké lan
lantaran Roh Sutyi kowé bisa nampa kekuwatan
sing bisa ngantepké atimu. 17 Dadiné Kristus
bisa manggon ing atimu, jalaran kowé pada
pretyaya marang Dèkné. 18 Aku ndonga uga,
muga-muga kowé kabèh bisa ngoyot lan mantep
ing sakjeroné katrésnan, supaya bebarengan
karo anaké Gusti Allah kabèh kowé bisa dunung
sepira ambané lan dawané lan sepira duwuré lan
jeruné katrésnané Kristus marang awaké déwé.
19 Dadiné kowé bisa nitèni nèk katrésnané Kristus
kuwi gedéné ora ènèng sing bisa dunung lan
entèk-entèké atimu bakal kebek karo Gusti Allah
déwé.

[20] Para sedulur, awaké déwé kudu ngluhurké
Gusti Allah, jalaran Dèkné bisa nindakké
ngungkul-ungkuli sing disuwun lan sing dipikir
karo awaké déwé. Awaké déwé ngerti nèk Gusti
Allah bisa nindakké iki, jalaran kwasané saiki wis
nyambutgawé ing uripé awaké déwé. [21] Mulané,
jalaran awaké déwé wis dadi siji ing pasamuan
lan dadi siji karo Kristus, hayuk pada ngluhurké
Gusti Allah slawas-lawasé! Amèn.

Séjé penggawéané, siji tujuané

4 [1] Para sedulur, aku sing nang setrapan jalaran
ngladèni Gusti, aku nyuwun tenan marang
kowé: mbok pada nglakoni urip sing pantes lan
sing tyotyok karo kekarepané Gusti Allah sing wis
manggil kowé. [2] Pada sing andap-asor, sing alus
lan sing sabar marang sakpada-pada nganggo
katrésnan. [3] Sak bisa-bisamu pada ngudia urip
bebarengan sing rukun, awit kowé kabèh wis
didadèkké siji karo Roh Sutyi. [4] Para sedulur, kowé
mesti wis ngerti nèk kowé kabèh wis dadi badan
siji lan sing manggon ing uripmu ya Roh Sutyi
sing tunggalé. Semono uga, sakwisé Gusti Allah
manggil kowé, pengarep-arepmu ya tunggalé.
[5] Karomenèh para sedulur, Gustimu ya tunggalé,
pengandelmu ya tunggalé lan baptisanmu ya
tunggalé. [6] Lan menèh, namung ènèng Gusti
Allah siji, Bapaké lan Gustiné kowé kabèh. Dèkné

sing nganggokké kowé kabèh kanggo nuruti
kekarepané lan Dèkné sing manggon ing uripmu
kabèh.
7 Para sedulur, awaké déwé iki wis pada nampa
kapinteran déwé-déwé. Kuwi pawèhé Kristus,
sing ngekèki marang awaké déwé nganggo
takerané Dèkné déwé. 8 Gusti Allah wis tau
ngomongké bab iki lan ketulis ngéné nang Kitab
Sutyi:
"Dèkné munggah swarga,
nyangking kabèh
sing wis dikalahké
lan Dèkné ngekèki pawèh
marang manungsa."
9 Para sedulur, lah tembung "munggah" kuwi
apa ta tegesé? Kuwi tegesé: sakdurungé Kristus
munggah nang swarga, Dèkné medun ndisik nang
panggonan sak ngisoré bumi. 10 Dadiné, Dèkné
sing medun lan Dèkné uga sing munggah duwuré
ngliwati langit, supaya bisa ngwasani sembarang.
11 Ya Dèkné sing ngekèki penggawéan marang
wong-wong: ènèng sing dadi rasul, saloké dadi
nabi, liyané menèh dadi tukang nggelar kabar
kabungahané Gusti Yésus Kristus lan saloké
menèh dadi penuntun lan uga ènèng sing dadi
guru. 12 Kristus ngekèki wong-wong iki marang
pasamuané kanggo mbangun kabèh sing pada
pretyaya, supaya bisa nglakoni kekarepané

Gusti. Dadiné pasamuané Kristus suwi-suwi bisa
tambah rosa. 13 Nèk bisa ngono, suwi-suwi awaké
déwé kabèh bisa dadi siji ing pengandel lan ing
pangerti bab Yésus Kristus, Anaké Gusti Allah,
tegesé, awaké déwé bisa dadi wong sing diwasa
ing kasukman lan awaké déwé bisa pretyaya lan
manut marang Gusti Allah kaya Kristus. 14 Dadiné
awaké déwé ya wis ora kaya botyah tyilik menèh,
kaya ombak rana-réné katut anginé piwulang
sing molah-malih. Kuwi piwulangé wong sing
ngapusi kowé lan tujuané namung arep nyasarké
kowé nganggo werna-werna akal.
15 Mulané para sedulur, awaké déwé ora kenèng
ngomongké bab pitutur sing liyané, kejaba
namung pitutur sing bener lan awaké déwé kudu
nrésnani sakpada-pada terus, supaya suwi-suwi
awaké déwé bisa kaya sing dikarepké Kristus,
sesirahé awaké déwé, ora béda kaya badan
kaé mesti ya manut sirahé. 16 Uga kaya badan
kaé, senajan sikil-tangané nggoné déwé-déwé,
nanging dadi siji lan nyambutgawé bebarengan,
supaya awak sak kujur bisa mundak gedé lan
mundak rosa. Ya ngono kuwi enggoné Kristus
nata pasamuané. Nèk kabèh sing nurut Gusti
pada menunggal dadi siji lan nyambutgawé
bebarengan nganggo katrésnan, suwi-suwi mesti
terus mundak kuwat enggoné pada nglakoni
kekarepané Gusti Allah.

Urip anyar ing Kristus

17 Mulané para sedulur, ing jenengé Gusti aku
nyuwun tenan marang kowé kabèh: uripmu
mbok aja pada kaya uripé wong sing ora
pretyaya, sing namung mikir barang sing ora
pantes. 18 Angen-angené wong-wong kuwi wis
kepetengen lan ora bisa ngrasakké urip anyar
sing sangka Gusti Allah. Ora pada ngerti bab iki,
jalaran pada kaku atiné. 19 Wis ora pada nduwèni
isin blas. Senengé namung nglakoni barang ala
lan ngumbar klakuan sing ora pantes.
20 Nanging kowé para sedulur, kowé ngerti
nèk urip sing kaya ngono kuwi ora tyotyok blas
karo piwulangé Kristus. 21 Kowé wis krungu bab
Kristus lan wis diwulangi tyarané wong nurut
Gusti, jalaran Gusti Yésus déwé wis nduduhké
marang awaké déwé. 22 Mulané para sedulur,
klakuan sing kaya mbiyèn kudu mbok tinggal,
awit kesenengan sing ala kuwi sing nyasarké
lan ngrusak kowé. 23 Pikiranmu kudu malih sak
kabèhé. 24 Saiki kowé kudu nglakoni urip sing
anyar, kaya sing dikarepké karo Gusti Allah,
yakuwi, urip sing bener lan sing sutyi.
25 Mulané, aja pada goroh menèh marang
sakpada-pada, nanging nèk ngomong sing sak
beneré, awit awaké déwé iki kabèh wis dadi
badan siji, yakuwi pasamuané Kristus. 26 Nèk

kowé nesu karo sapa-sapa, aja sampèk terus
nglakoni sing ala. Nesumu aja diendem ing ati
nganti sedina suwéné, nanging ndang dibuwang.
27 Aja sampèk kowé ngekèki dalan marang Sétan.
28 Wong sing mauné tukang nyolong, saiki aja
nyolong menèh, malah pada nyambuta gawé
nggolèk pangané déwé lan kanggo nulungi sing
ora nduwé. 29 Aja pada nganggokké tembung
sing ora apik, sing nyotyok atiné wong liya.
Apiké malah ngetokké tembung sing bisa nglipur.
Dadiné sing mbok omong bisa nekakké betyik
kanggo wong-wong sing ngrungokké. 30 Para
sedulur, aja pada nggawé sediné Roh Sutyi,
awit Roh Sutyi iki tandané nèk kowé wis wèké
Gusti Allah, Roh Sutyi sing bakal ngréwangi kowé
terus nganti mbésuk, nèk kowé bakal diluwari
sak kabèhé sangka pangwasané ala. 31 Pada
dibuwang kabèh rasa jèngkèl lan nesu lan aja
pada nggentak-nggentak lan aja pada ngomong
ala bab liyané. Uga rasa sengit, aja diendem,
nanging dibuwang. 32 Apiké nèk kowé kabèh
pada betyik lan gemati marang sakpada-pada.
Sing salah pada dingapura, awit Gusti Allah ya wis
ngapura marang kowé kabèh lantaran Kristus.

Urip ing pepadangé Kristus

5 1 Para sedulur, kowé kuwi kabèh wis pada
dadi anaké Gusti Allah sing trésna banget

marang kowé, mulané kowé ya kudu niru Dèkné.
2 Kaya enggoné Kristus nrésnani awaké déwé,
kowé kabèh uga kudu ngétokké katrésnanmu
marang sakpada-pada. Kristus mati masrahké
uripé marang Gusti Allah kanggo ngluwari awaké
déwé sangka pangwasané ala lan Gusti Allah ya
lega banget karo kurbané Kristus iki.
3 Kowé saiki wis dadi brayaté Gusti Allah,
mulané aja sampèk diomong wong nèk nang
tengahmu ènèng sedulur sing laku bédang
apa sèks sing ora pantes apa laku murka. 4 Aja
pisan-pisan kowé ngetokké tembung saru,
tembung sing sembrana apa tembung plèsètan.
Kuwi wis ora pantes kanggo kowé. Tenimbang
ngono luwung ngetokké tembung maturkesuwun
waé marang Gusti.
5 Para sedulur, kowé kudu ngerti nèk wong sing
laku bédang, sing laku sèks sing ora pantes lan
wong sing murka kuwi kabèh ora pisan-pisan
bakal éntuk panduman ing Kratoné Kristus lan
Gusti Allah. Aku kepéngin ngomongi kowé nèk
laku murka kuwi tunggalé waé karo nyembah
brahala.
6 Mulané kowé kudu sing ati-ati tenan, aja
sampèk kowé diapusi wong karo omongan
sing énak, jaréné senajana nglakoni sembarang
sing ora pantes kuwi ya ora apa-apa. Ngertia
para sedulur, Gusti Allah bakal nyetrap kabèh

wong sing ora gelem manut marang Dèkné.
[7] Aja pada mèlu-mèlu wong sing kaya ngono
kuwi. [8] Kowé mauné pada mlaku ing pepeteng,
jalaran kowé adoh karo Gusti Allah, nanging saiki
kowé wis nduwèni pepadang, jalaran kowé wis
dadi siji karo Gusti. Mulané, kowé kudu urip
ing pepadang, dadiné kétok nèk kowé ngerti
kekarepané Gusti Allah. [9] Awit nèk awaké déwé
urip ing pepadang, awaké déwé mesti bakal
nglakoni sing betyik, sing bener lan sing tenan.
[10] Pada dipikir sing apik apa sing disenengi tenan
karo Gusti Allah. [11] Aja pada mèlu-mèlu karo
wong-wong sing urip ing pepeteng, sing dilakoni
namung barang sing ora ènèng ajiné. Malah
apiké, wong-wong kuwi didunungké waé nèk sing
dilakoni kuwi ora bener. [12] Pantyèn tenan, sing
dilakoni wong-wong kuwi karo ndelik-ndelik jan
ngisin-isinké tenan nèk diomong. [13] Nanging nèk
sembarang kuwi kabèh dikétokké, wong-wong
bisa weruh déwé apa wujuté. [14] Mengkono uga,
nèk wong-wong nyawang uripmu sing nurut
Gusti, wong-wong bakal rumangsa déwé nèk
pikirané lan klakuané kuwi klèru kabèh. Lah nèk
wong-wong kuwi terus pada urip sing sak beneré,
dadiné bisa dadi wong sing ing pepadang uga.
Sing tak omong kuwi mau wis tau diomong karo
nabi Yésaya dèk mbiyèn. Dèkné ngomong ngéné:
“Wong sing pada turu,

pada melèka,
pada tangia
sangka tengahé wong mati,
awit Kristus bakal madangi kowé.”
15 Mulané, para sedulur, uripmu kudu sing
ati-ati tenan. Aja kaya wong bodo, nanging kowé
kudu kaya wong sing dunung. 16 Kelunggaran
apa waé kudu mbok kanggokké kanggo nggawé
betyik, awit ing jaman iki okèh wong sing nglakoni
ala. 17 Mulané, pada mikir sing apik tenan, supaya
kowé bisa dunung kekarepané Gusti Allah ing
uripmu. Aja urip ngawur waé.
18 Lan aja pada seneng ngombé, kuwi namung
ngrusak uripmu. Tenimbang ngono luwung pada
kebek ing Roh Sutyi waé. 19 Dadiné nèk ngumpul
bebarengan kowé bisa memuji Gusti Allah
nganggo singi-singi sangka Kitab lan singi-singi
sing ngluhurké Gusti lan uga nganggo singi-singi
sing metu sangka Roh Sutyi. Pada singi-singi
bebarengan lan pada memujia Gusti sak atimu.
20 Aja pada lèrèn enggonmu maturkesuwun
marang Gusti Allah Bapaké awaké déwé, sing
ngekèki sembarang, awit awaké déwé wis dadi
siji karo Yésus Kristus, Gustiné awaké déwé.

Wong lanang lan wong wédok ing sakjeroné bebojoan

[21] Mulané, para sedulur, pada ngajènana
marang sakpada-pada, awit kuwi ngajèni marang
Kristus.
[22] Sedulur-sedulurku wédok, kowé kudu manut
marang bojomu, kaya enggonmu manut marang
Gusti. [23] Awit wong lanang kuwi dadi sesirahé
wong wédok, kaya enggoné Kristus dadi sesirahé
pasamuané. Kristus sing ngluwari wong-wong
sangka pangwasané ala terus didadèkké siji
ing pasamuané, sing dianggep badané Dèkné.
[24] Mulané, kaya enggoné pasamuané Kristus
kudu manut marang Kristus, semono uga wong
wédok kudu manut marang bojoné ing prekara
apa waé.
[25] Sedulur-sedulurku lanang, kowé kudu
nrésnani bojomu, kaya enggoné Kristus nrésnani
pasamuané, sampèk dilabuhi mati. [26] Mengkono
kuwi Kristus mbuwang salahé pasamuané,
diresiki nganggo baptisan ing banyu lan nganggo
pituturé Gusti. [27] Karepé Kristus, supaya Dèkné
bisa nyanding pasamuan sing semlorot, ora
ènèng regeté lan ora ènèng pinggeté apa
kepriyé waé, nanging sutyi lan resik sak kabèhé.
[28] Mulané wong lanang kudu nrésnani bojoné,
awit bojoné kuwi kenèng dipadakké karo badané

déwé. [29] Dadiné wong lanang sing nrésnani
bojoné kuwi sakjané nrésnani badané déwé.
Apa ènèng wong sing sengit marang badané
déwé, mesti ora ta, malah dikèki mangan lan
dirumati. [30] Kristus ya ngono marang pasamuané,
awit kuwi badané Dèkné lan awaké déwé iki
kenèng dipadakké karo pérangan-pérangané.
[31] Gusti Allah déwé wis ngomong ngéné mbiyèn:
"Mulané wong lanang kudu ninggal bapa-biyungé
lan manggon karo bojoné, lan wong loro kuwi
dadi daging siji." [32] Tembung kuwi nyangga
wewadi sing jeru tegesé kanggo Kristus lan
pasamuané. [33] Nanging tembung iki uga kanggo
kowé, ngomongké nèk saben wong lanang kudu
nrésnani bojoné kaya enggoné nrésnani badané
dèkné déwé lan saben wong wédok kudu ngajèni
marang sing lanang.

Anak lan wong tuwa

6 [1] Botyah-botyah, kowé uga wis dadi siji
karo Gusti, mulané kowé kudu manut
marang wong tuwamu. Kuwi pantyèn bener,
awit mbiyèn-mbiyèné Gusti Allah wis ngomong
ngéné: "Ngajènana marang bapa lan biyungmu."
Kuwi wèté Gusti Allah sing ndisik déwé sing
nggandèng prejanjian ngéné: "Supaya kowé pada
slamet lan uripmu nang jagat kéné bisa dawa
umuré." [2] (6:1) [3] (6:1)

[4] Sedulur-sedulurku sing pada nduwé anak,
aja pada nggawé larané atiné anak-anakmu.
Anak-anak kudu mbok rumati lan mbok wulangi
sing apik, supaya bisa ngerti dalané Gusti.
[5] Sedulur-sedulur sing slaf, kowé pada manuta
marang wong sing pada nduwèni kowé. Pada
ngajènana lan nduwéa wedi marang wong-wong
kuwi. Pada nyambuta gawé karo bungah, awit
sakjané kowé kuwi nyambutgawé kanggo Kristus.
[6] Nanging aja namung nèk ditunggoni waé kowé
nyambutgawé karo seneng, aja namung nggolèk
lem-leman. Sing mbok labuhi kuwi sakjané
Kristus déwé, mulané nyambuta gawé sing
temen, awit kuwi karepé Gusti Allah. [7] Mulané
sedulur-sedulur sing slaf, nyambuta gawé karo
bungah, awit kowé ora ngladèni manungsa,
nanging ngladèni Gusti déwé. [8] Dèkné sing bakal
ngupahi kowé, awit Gusti Allah ngupahi kabèh
wong sing nggawé betyik, ora dadi sebab wong
kuwi slaf apa wong merdéka.
[9] Sedulur-sedulur sing nduwé slaf, kowé uga
kudu sing apik karo slaf-slafmu. Aja digentak-
gentak. Pada élinga nèk kowé lan slaf-slafmu
kuwi nduwé Gusti sing tunggalé nang swarga.
Dèkné ora pilih-sih.

Gamané perang kasukman

10 Para sedulur, kanggo penutup, saiki aku arep
ngomong iki: Enggonmu nglawan Sétan kuwi aja
nganggo kekuwatanmu déwé, nanging nganggo
kekuwatané Gusti sing gedé. 11 Kaya soldat
sing arep budal perang kaé nganggo gamané
kabèh, kowé uga kudu nganggo gaman-gaman
kabèh sing sangka Gusti Allah, supaya kowé
bisa kuwat mbales akal-akalé Sétan sing
nglawan kowé. 12 Awit kowé kudu ngerti para
sedulur. Awaké déwé iki ora perang nglawan
manungsa, ora, nanging awaké déwé iki perang
nglawan roh-roh ala sing nang langit, kayadéné
penggedé-penggedé lan pangwasa-pangwasa
sing ngwasani jagat ing jaman sing ala iki.
13 Mulané para sedulur, kowé kudu nganggokké
gaman-gamané Gusti Allah kanggo mageri
awakmu déwé. Dadiné kapan-kapan nèk Sétan
nglawan, kowé bisa kuwat mbales lan nèk wis
rampung perang, kowé ijik tetep kuwat.
14 Pada ngadek sing jejek lan tata-tata ngéné!
Kaping pisan: kowé kudu ngerti lan pretyaya
marang piwulangé Gusti Allah, dadiné sak
wantyi-wantyi kowé wis tata-tata lan bisa mbales
mungsuhmu. Ora béda kaya sabuké soldat kaé
sing nalèni saliné, supaya ora utyul. Kaping
pindoné: namung barang sing betyik sing kudu

mbok lakoni, awit kuwi mageri atimu, kaya soldat
nèk nganggo tutup dada kaé. [15] Kaping teluné:
sak wantyi-wantyi kowé kudu wis tata-tata
bisa ngomongi liyané bab kabar kabungahané
Gusti Yésus Kristus, sing ngrukunké manungsa
marang Gusti Allah lan marang sakpada-pada.
Mulané kowé kudu kaya soldat sing arep budal
perang kaé, sepatuné wis dienggo lan ditalèni.
[16] Kaping papat: ing kangèlan apa waé, pretyayaa
nèk Gusti Allah bakal nulungi kowé. Ora béda
kaya soldat nyekel tèbèngé kaé kanggo nutupi
awaké. Dadiné nèk Sétan ngetyulké panah-panah
sing ènèng geniné marang kowé, kowé bisa
nampik. Tegesé, nèk Sétan arep nglebokké
barang sing ora apik ing angen-angenmu, kowé
bisa ngendek kuwi. [17] Kaping limané: kowé kudu
nduwèni pengandel sing mantep nèk Gusti wis
nylametké kowé, ora béda kaya soldat nganggo
topi sing atos kaé kanggo nutupi sirahé. Kaping
nenem: nèk Sétan arep ngenèng kowé nganggo
apusan, aja wedi, njaluka tulung marang Roh
Sutyi, supaya kowé bisa mbales mungsuhmu
nganggo pituturé Gusti Allah. Ora béda kaya
soldat sing nglawan mungsuhé kaé karo pedang
sing landep. [18] Ya ngono kuwi enggonmu kudu
jaga-jaga lan tata-tata, nanging aja pada lali iki:
pada ndedongaa lan pada njaluka tulung marang
Gusti Allah sak wantyi-wantyi lan ing prekara apa

waé. Roh Sutyi sing ngréwangi kowé nèk kowé
ndonga. Kowé uga kudu sing tata-tata, supaya
sak wantyi-wantyi bisa ndongakké sedulur kabèh
sing pretyaya lan aja pada kesel enggonmu
ndedonga. [19] Aku uga nyuwun pandongamu.
Aku didongakké, supaya Gusti Allah ngréwangi
aku lan aku bisa kendel ngomongké bab
wewadiné Gusti Allah, yakuwi, aku kudu ngabari
marang kabèh wong nèk Kristus teka nang jagat
ngrukunké kabèh manungsa marang Gusti Allah
lan marang sakpada-pada. [20] Aku dipréntah
Gusti Allah kongkon ngomongké bab kuwi lan
kuwi sing marakké aku disetrap iki. Mulané
aku ya didongakké tenan, supaya aku ora wedi
ngomong, awit kuwi wis dadi penggawéanku.

Penutup lan pamuji slamet

[21] Para sedulur, aku uga kepéngin ngomongi
kowé kabèh nèk sedulur Tikikus tak kongkon
nang nggonmu, supaya kowé bisa krungu kabaré
bab aku iki. Kowé ngerti nèk sedulur Tikikus iki
kantya sing tak trésnani tenan. Dèkné ya temen
enggoné nyambutgawé kanggo Gusti. Mulané ya
dèkné sing tak kongkon niliki kowé. Dèkné sing
bakal ngabari kowé bab awaké déwé iki kabèh
sing nang kuta Rum kéné. Dadiné kowé bisa
ayem kabèh. [22] (6:21)

23 Aku ndonga marang Gusti Allah Bapaké awaké
déwé lan Yésus Kristus, Gustiné awaké déwé,
supaya kowé kabèh bisa nampa katentreman,
katrésnan lan pengandel.
24 Tyukup seméné waé layang iki. Muga-muga
Gusti Allah ngétokké kabetyikané marang kowé
kabèh, sing pada mantep trésna marang Yésus
Kristus, Gustiné awaké déwé.

Paulus

LAYANGÉ RASUL PAULUS MARANG PASAMUAN NANG KUTA

FILIPI

Pembukakan lan pamuji slamet

1 [1] Para sedulur nang kuta Filipi, iki layang
sangka sedulurmu Paulus lan Timotius, sing
ngladèni Kristus Yésus, marang kowé kabèh sing
nurut Gusti Allah lan sing wis pada dadi siji karo
Kristus Yésus lan uga marang para penuntun lan
peladèné pasamuan.
[2] Muga-muga Gusti Allah Bapaké awaké déwé
lan Yésus Kristus, Gustiné awaké déwé, ngétokké
kabetyikané lan katentremané marang kowé
kabèh.

Pandongané rasul Paulus

[3] Para sedulur, nèk aku kélingan kowé aku
jan maturkesuwun tenan marang Gusti Allah.
[4] Saben aku ndongakké kowé aku ya ndonga
karo bungah, jalaran kélingan enggonmu
ngréwangi aku, dongé aku nggelarké kabar
kabungahané Gusti Yésus Kristus, kawit aku teka
nang Filipi kono nganti tekan sepréné. [5] (1:4)
[6] Aku uga bungah, jalaran Gusti Allah wis miwiti

penggawéan betyik ing kowé. Lan aku yakin
nèk Dèkné bakal neruské penggawéan iki tekan
rampungé, mbésuk ing dina tekané Kristus Yésus.
7 Kowé pantyèn slawasé ana ing atiku lan aku
tansah mikirké kowé. Lah kepriyé menèh! Kowé
ngréwangi aku ngerjani penggawéan sing wis
dipasrahké marang aku karo Gusti Allah. Kowé
ngréwangi aku suwéné aku nang setrapan kéné
lan uga dongé aku dipanggil nang kruton, kanggo
mbélani lan nggelarké nèk kabar kabungahané
Gusti Yésus Kristus kuwi bener. 8 Para sedulur, aku
jan kangen tenan marang kowé lan Gusti Allah
ngerti nèk aku ora goroh. Aku trésna marang
kowé kaya enggoné Gusti Yésus Kristus nrésnani
kowé.
9 Para sedulur, aku pantyèn ndonga marang
Gusti Allah, supaya katrésnanmu marang
sakpada-pada bisa mundak terus. Nèk kowé
pada nglakoni kuwi, pangertimu bab Gusti Allah
suwi-suwi bisa tambah jeru lan kowé bisa nitèni
barang sing bener lan sing ora. 10 Dadiné ing
sembarang prekara kowé bisa milih sing apik
déwé, supaya mbésuk ing dina tekané Kristus,
nèk Dèkné bakal ngrutu kabèh manungsa,
kowé bakal ketemu resik lan pantes, kaya sing
dikarepké Gusti Allah. Urip sing kaya ngono
kuwi namung Gusti Yésus Kristus déwé sing
bisa ngekèki. 11 Nèk kowé pada nglakoni kuwi,

wong-wong bisa weruh kwasané Gusti Allah lan
wong-wong bakal ngelem Dèkné.

Urip kanggo Kristus

12 Para sedulur, ngertia nèk kangèlan sing
wis tak alami kuwi malah marakké kabar
kabungahané Gusti Yésus Kristus bisa kasebar.
13 Para soldat sing njaga omahé gramangé lan
wong kabèh sing nang kéné saiki pada ngerti
nèk aku iki disetrap nglabuhi Kristus. 14 Lan
menèh, jalaran aku iki disetrap, okèh sedulur
sing mundak kuwat pengandelé marang Gusti lan
pada kendel nggelarké kabar kabungahané Gusti
Yésus Kristus, tanpa wedi.
15 Pantyèn bener, uga ènèng sedulur-sedulur
sing mulangké bab Kristus, jalaran nduwé rasa
mèri enggoné Gusti Allah nganggokké aku, pada
rebutan kepéngin dadi pengarep. 16 Nanging
ènèng liyané uga sing pada mulangké Kristus
karo ati resik. Sedulur-sedulur kuwi pada
trésna marang aku lan pada dunung nèk Gusti
Allah déwé sing ngongkon aku mbélani kabar
kabungahané Gusti Yésus Kristus. 17 Wong-wong
sing mulangké karo tujuan sing ora apik kuwi sing
digolèki namung kekarepané déwé. Gagasané
nèk ngono kuwi terus nambahi kangèlanku
suwéné aku nang setrapan kéné.

18 Nanging ora dadi apa! Kanggo aku ya wis
apik waé. Tujuané embuh ala, embuh betyik,
kuwi ora dadi sebab. Sing penting, kepriyé waé
kabar kabungahané Gusti Yésus Kristus bisa
kasebar. Kuwi sing marakké aku bungah. 19 Aku
ya bakal bungah terus, awit aku pretyaya nèk aku
bakal dietokké, jalaran kowé pada ndongakké
aku lan jalaran Rohé Gusti Yésus Kristus nulungi
aku. 20 Sing tak suwun tenan, aja sampèk aku
kepriyé waé nglakoni barang sing ngisin-isinké.
Malah sak wantyi-wantyi, nanging luwih-luwih
saiki, bisaa aku ngomong karo kendel, tanpa
wedi sapa-sapa. Dadiné aku bisa ngluhurké
Kristus ing tindak-tandukku, senajana lantaran
uripku, senajana kudu tak labuhi mati. 21 Awit,
kanggo aku urip kuwi apa ta? Nèk aku urip ya
namung kanggo Kristus. Nèk aku mati, kuwi
malah tak anggep luwih apik. 22 Nanging nèk aku
urip, aku bisa nyambutgawé luwih okèh kanggo
Gusti. Dadiné aku iki bingung milih sing endi.
23 Aku ora bisa ngarani! Sakjané aku ya kepéngin
tenan ninggal donya iki supaya aku bisa dadi siji
karo Kristus; kuwi sing apik déwé. 24 Nanging
senajan ngono, nèk aku urip malah apik
kanggo kowé, dadiné aku bisa nglabuhi kowé.
25 Pantyèn aku ngerti nèk aku ijik dililani urip lan
dililani bebarengan karo kowé, supaya aku bisa
ngundakké pengandelmu lan kabungahanmu.

[26] Mulané, mbésuk nèk aku wis tyampur menèh
karo kowé, kowé bisa nggunggung Kristus Yésus,
jalaran Dèkné sing nggawa aku nang nggonmu.
[27] Para sedulur, kanggo saiki sing perlu déwé ya
iki: uripmu kudu tyotyok karo kabar kabungahané
Gusti Yésus Kristus. Dadiné ketemu apa ora,
aku bakal krungu nèk kowé tetep mantep
tunggal karep enggonmu pada nglabuhi kabar
kabungahané Gusti Yésus Kristus. [28] Aja pada
wedi karo mungsuhmu! Sing kendel terus, supaya
wong-wong kuwi pada ngerti nèk bakal kalah.
Kowé sing bakal menang, awit Gusti Allah déwé
sing ngekèki kamenangan marang kowé. [29] Para
sedulur, kowé dipilih karo Kristus supaya kowé
pada ngladèni Dèkné. Ora namung lantaran
pretyaya marang Dèkné, nanging uga lantaran
nglakoni kangèlan nglabuhi Dèkné. [30] Mulané
saiki kowé karo aku bebarengan nglakoni
kasangsaran. Dèk mbiyèn kowé pada weruh
déwé ing uripku lan saiki kowé pada krungu nèk
aku ijik nglakoni kangèlan.

Andap-asor lan kaluhurané Kristus

2 [1] Para sedulur, enggonmu saiki pada nduwèni
kekuwatan kuwi lak jalaran kowé rumaket
marang Kristus ta? Lan atimu saiki nampa
panglipur kuwi apa ora jalaran Kristus trésna
marang kowé? Kowé uga pada trésna-tinrésnan

lan gemati marang sakpada-pada, kuwi lak
jalaran kowé nduwèni Rohé Gusti Allah ta?
2 Mulané, mbok pada ndadèkké bungahé
atiku sak kabèhé pisan ta! Mbok pada dadia
siji ing angen-angen lan pada trésnaa terus
marang sakpada-pada. Pada tunggala ing ati
lan ing karep. 3 Aja sampèk ènèng sedulur sing
namung seneng nggolèki kaperluané déwé waé
apa nggolèk lem-leman. Luwih betyik pada
andap-asor marang sakpada-pada. Aja pada
nduwèni rumangsa apiké ngungkuli liyané,
nanging malah pada ngajènana marang liyané
ngungkuli awakmu déwé. 4 Aja namung mikirké
butuhé déwé waé, luwih betyik pada nggatèkké
marang kaperluané sakpada-pada.
5 Kowé kudu nduwèni ati sing pantes kanggo
wong sing wis dadi siji karo Gusti Yésus Kristus.
Awit, senajan Dèkné wujut Gusti Allah, nanging
Dèkné ora tau nduwèni kepéngin ngétokké
nèk Dèkné Gusti Allah. 6 (2:5) 7 Malah sangka
karepé déwé Dèkné ninggal panggonané, milih
dadi kaya peladèn lan dadi tunggalé manungsa.
8 Gusti Yésus Kristus rupa manungsa ngasorké
uripé lan manut marang Gusti Allah, sampèk
nglakoni pati nang kayu pentèngan. 9 Mulané
Gusti Allah ngluhurké Dèkné nang panggonan
sing duwur déwé lan dikèki pangwasa sing gedé
déwé, ngungkuli sak ènèngé pangwasa. 10 Dadiné

sembarang sing nang swarga, sing nang bumi lan
sing nang sak ngisoré bumi bakal pada sujut lan
ngakoni nèk Yésus Kristus kuwi Gusti. Mengkono
kuwi kabèh pada ngluhurké Gusti Allah Bapaké
awaké déwé. [11] (2:10)

Kaya pepadang nyloroti jagat

[12] Para sedulur sing tak trésnani! Kowé semono
uga, kaya enggonmu pada manut marang Gusti
Allah dongé aku ijik tyampur karo kowé, luwih
perlu saiki, suwéné aku adoh karo kowé. Mulané,
kowé kudu nglumui ngudi keslametané uripmu
sak kabèhé. Enggonmu nindakké kuwi kudu karo
ati sing wedi lan ngajèni marang Gusti Allah, awit
Dèkné sing nyambutgawé ing uripmu. Dèkné
sing ngekèki karep lan kapinteran marang kowé
kanggo nglakoni apa sing dikarepké karo Gusti
Allah. [13] (2:12)
[14] Mulané, ing apa waé sing kudu mbok lakoni,
aja pada nggresah lan kokèhan omong. [15] Dadiné
kowé ora disalahké wong, awit kowé dadi anaké
Gusti Allah sing resik lan bener ing sembarang
prekara, senajan kowé kuwi urip nang tengahé
wong sing kebatyut enggoné pada nglakoni ala.
Kowé malah kudu semlorot kaya lintang-lintang
nang langit kaé. [16] Dikabarké nèk Gusti Allah
bisa ngekèki urip langgeng marang manungsa.
Nèk kowé pada nindakké kuwi mau kabèh kowé

bakal kenèng tak gawé pamèran mbésuk nèk
Kristus teka menèh. Dadiné bakal kétok nèk
penggawéanku lan pelabuhanku ora muspra.
17 Enggonmu pada pretyaya lan masrahké
uripmu marang Kristus kuwi kenèng dipadakké
karo kurban. Lah saiki, nèk aku kudu mati pisan
kanggo nyukupi lan ngrampungké kurban kuwi,
aku malah bungah. Aku bungah tenan nèk kowé
lan aku bisa masrahké uripé awaké déwé marang
Gusti Allah mengkono kuwi. 18 Kowé semono uga
kudu pada bungah enggonmu bisa masrahké
uripmu marang Gusti Allah, supaya aku uga bisa
mèlu bungah karo kowé.

Timotius lan Epafroditus

19 Para sedulur, nèk Gusti Yésus nglilani,
ora suwi menèh aku bakal ngongkon sedulur
Timotius teka nang nggonmu niliki kowé. Dadiné
aku bisa krungu kepriyé kabaré nang nggonmu
kono lan atiku bisa ayem. 20 Aku ngongkon
sedulur Timotius, jalaran namung dèkné déwé
sing tunggal rasa lan tunggal pikir karo aku bab
keslametanmu. 21 Sedulur liya-liyané namung
pada mikirké butuhé déwé, ora ènèng sing
mikirké bab kaperluané Kristus Yésus. 22 Nanging
kowé ngerti déwé nèk sedulur Timotius kenèng
tak jagakké tenan. Dèkné temen ngréwangi aku
nggelar kabar kabungahané Gusti Yésus Kristus,

éling-éling kaya anak ngréwangi nyambutgawé
bapaké kaé. [23] Ya sedulur Timotius iki sing tak
kongkon niliki kowé, ora suwi menèh. Dèkné tak
kongkon ngentèni rampungé krutonku ndisik.
Aku kepéngin ngerti ndisik aku iki bakal dietokké
apa ditutup terus. [24] Nanging aku pretyaya nèk
Gusti Yésus bakal ngréwangi, dadiné ora suwi
menèh aku déwé uga bakal bisa niliki kowé.
[25] Aku mikir sedulur Epafroditus arep tak
kongkon mulih waé. Dèkné mbok kongkon teka
nang nggonku, supaya ngréwangi aku kanggo
wakil kowé. Lan dèkné ya ngréwangi aku tenan
karo penggawéané Gusti lan bebarengan awaké
déwé ndunung-ndunungké nèk pitutur sing
diwulangké karo awaké déwé iki sangka Gusti
Allah tenan. [26] Nanging Epafroditus tak kongkon
mulih waé, awit dèkné kangen marang kowé
kabèh. Kowé krungu nèk dèkné lara, mulané
dèkné ya rada sangsi, wedi nèk kowé mengko
terus pada bingung. [27] Dèkné ya pantyèn lara
tenan, malah mèh waé mati, nanging Gusti Allah
melas marang dèkné lan nambani dèkné. Sakjané
Gusti Allah ya melas marang aku mbarang,
awit semunggoné dèkné ora mari, susahku
mesti tambah gedé. [28] Saiki dèkné tak kongkon
ndang balik nang nggonmu, dadiné kowé bisa
bungah menèh weruh dèkné lan aku ya ora usah
sangsi menèh mikirké kowé. [29] Mulané, sedulur

Epafroditus ditampa karo bungah lan sak pantesé
kanggo sedulur ing Gusti. Wong sing kaya dèkné
kuwi kudu mbok ajèni tenan, awit dèkné ora
éman nyawané enggoné nyambutgawé nglabuhi
Kristus, sampèk mèh waé mati. Kuwi jalaran
dèkné nulungi aku kanggo wakil kowé. [30] (2:29)

Keslametan namung lantaran pretyaya

3 [1] Para sedulur, kanggo neruské omongku
mau, pada bungaha terus, jalaran kowé wis
dadi siji karo Gusti. Aku ora kesel mbolan-mbalèni
sing wis tak tulis. Kuwi malah apik kanggo kowé,
dadiné kowé ora nyimpang dalan. [2] Kowé kudu
sing ati-ati karo wong-wong sing seneng ngrusak,
sing klakuané kaya asu. Pada sing ati-ati karo
wong-wong iku, sing meksa kowé kongkon
sunat. [3] Wong sing kenèng diarani wong sunat
tenan kuwi ya awaké déwé iki. Awaké déwé
iki ketampa Gusti Allah, jalaran awaké déwé
manut penuntuné Roh Sutyi lan awaké déwé
namung njagakké Kristus Yésus, sing nglabuhi
awaké déwé. Dèkné sing marakké awaké déwé
iki bisa ketampa Gusti Allah, mulané awaké déwé
ya ora njagakké wèt-wèt sing kudu dilakoni.
[4] Semunggoné ènèng wong bisa ketampa Gusti
Allah jalaran nglakoni wèt-wèté agama, mesti aku
iki sing bakal ketampa sing ndisik déwé. [5] Wujuté
aku ya disunati dongé aku nduwé umur wolung

dina. Aku lairan sangka bangsa Israèl, turunané
Bapa Bènyamin. Dadiné aku ya wong Ju sing tus.
Lan menèh, ing babakan adat-tata-tyarané lan
wèt-wèté agama aku ya ora sembrana, jalaran
aku mauné wong Farisi. 6 Sangking temené lan
sregepé enggonku nglakoni agama, aku sampèk
wani ngrusak pasamuané Gusti Yésus Kristus.
Wèté lan pernatané agama Ju kabèh tak lakoni
kanti temen lan tanpa klèru. 7 Pantyèn, dèk
mbiyèn aku njagakké kuwi mau kabèh sing tak
lakoni. Ndarani nèk aku temen nglakoni kabèh
kuwi aku terus bisa ketampa Gusti Allah. Nanging
ora, mulané kuwi mau kabèh saiki ora tak
kanggokké menèh, jalaran saiki sing tak jagakké
namung Kristus déwé. 8 Pantyèn, kabèh kuwi mau
jan ora ènèng ajiné blas nèk tak padakké karo
kaweruh bab Kristus Yésus, Gustiku. Sembarang
kuwi mau kabèh pantyèn wis tak buwang,
jalaran ora kanggo gawé. Saiki sing tak jagakké
namung Kristus lan aku kepéngin dadi siji karo
Dèkné. Aku wis ora njagakké wèté agama menèh,
nanging aku bisané keanggep bener lan ketampa
Gusti Allah namung lantaran pretyaya marang
Kristus. 9 (3:8) 10 Namung barang siji iki sing tak
karepké, yakuwi, aku kepéngin rumaket marang
Kristus, supaya aku bisa kenal marang Dèkné lan
ngrasakké kwasané, kwasa sing nangèké Dèkné
sangka pati. Aku uga saguh nglakoni kasangsaran

kaya Kristus, senajana sampèk mati, supaya aku
uga bisa ditangèkké menèh sangka pati. [11] (3:10)

Nglumui nyandak sing dituju

[12] Aku ora ngomong nèk aku wis tekan lan
wis bisa kaya sing dikarepké Gusti ing uripku,
ya durung, nanging aku nglumui tenan, supaya
suwi-suwi bisa kaya sing dikarepké Kristus, sing
manggil aku. [13] Para sedulur, aku déwé pantyèn
rumangsa nèk aku iki durung tekan sak kabèhé,
durung, nanging barang siji iki sing tak lakoni,
yakuwi: sembarang sing wis kliwat tak lalèkké
kabèh, supaya aku bisa ngematké lan nyandak
sing nang ngarepku. [14] Mulané aku ya nglumui
tenan sak kuwat-kuwatku, supaya ndang bisa
nyandak tujuanku lan bisa nampa upah sing nang
swarga. Awit Gusti Allah manggil awaké déwé
supaya awaké déwé bisa nampa upah iki, jalaran
Kristus Yésus wis nglabuhi awaké déwé.
[15] Mulané para sedulur, awaké déwé iki sing wis
nduwèni kadunungan sing mateng bab tyarané
wong nurut Gusti, awaké déwé kudu mikir ngono.
Nanging nèk nang tengahmu ènèng sedulur sing
nduwèni pinemu liyané bab iki, Gusti Allah déwé
sing bakal ndunungké marang kowé. [16] Mung
waé, senajan kepriyé waé, hayuk awaké déwé
terus nurut sing dikarepké Gusti Allah.

17 Para sedulur, pada diteruské enggonmu pada
nurut aku. Aku wis ngekèki tulada marang kowé,
mulané kowé kudu niru wong-wong sing pada
nurut tulada kuwi. 18 Jalaran okèh wong sing
uripé ora pantes blas, malah dadi mungsuhé
pentèngané Kristus. Wong-wong kuwi urip ngono
rumangsané wis apik waé, Kristus ora usah mati
nang pentèngan nglabuhi manungsa. Pantyèn
aku wis ping pira ngomongké bab iki lan saiki tak
balèni sepisan menèh karo nangis: 19 Gusti Allah
bakal mbuwang wong-wong kuwi nang neraka.
Ajuré pada nglakoni kekarepané Gusti Allah,
nanging ora, malah pada nuruti kesenengan
sing ora pantes. Nèk pada nglakoni barang sing
ngisin-isinké wis ora pada nduwèni rumangsa
isin; klakuan sing kaya ngono kuwi malah dienggo
pamèran lan sing digagas namung barang
kadonyaan. 20 Nanging awaké déwé ora kaya
ngono para sedulur, awit panggonané awaké
déwé iki nang swarga. Mulané awaké déwé pada
ngarep-arep Gusti Yésus Kristus, Juru Slameté
awaké déwé, sing bakal teka sangka swarga.
21 Karo pangwasa sing nelukké sembarang kabèh
Dèkné bakal ngganti badané awaké déwé iki sing
ringkih lan rusak, supaya bisa malih kaya badané
Dèkné déwé.

4 1 Mulané sedulur-sedulurku sing tak trésnani
lan sing tak kangeni tenan, sing nggawé

bungahé atiku lan sing tak gawé pamèran,
sembarang sing tak omong kuwi mau kudu
mbok pikir sing apik. Karepku kowé kabèh bisaa
kentyeng nggondèli Gusti.
2 Aku nyuwun marang sedulurku wédok Odia
lan Sintiké, mbok seduluran sing rukun. Kowé
kabèh loroné lak wis nurut Gusti ta? 3 Lan aku uga
nyuwun marang sedulurku Sudsigos, kantyaku
nyambutgawé sing kenèng tak jagakké tenan,
mbok sedulur wédok loro kuwi ditulungi, supaya
bisa rukun menèh, jalaran sedulur wédok-wédok
kuwi ora sembrana enggoné nyambutgawé
nggelarké kabar kabungahané Gusti Yésus Kristus
karo aku, bebarengan karo sedulur Klémens lan
sedulur-sedulur liyané sing jenengé ketulis nang
Buku Panguripan.
4 Para sedulur, pada bungaha terus enggonmu
pada nurut Gusti! Tak balèni sepisan menèh:
pada bungaha!
5 Karo kabèh wong kowé kudu sing ngalah.
Ora suwi menèh Gusti bakal teka. 6 Aja pada
sumelang, nanging karepmu apa waé dipasrahké
marang Gusti Allah ing pandonga lan panyuwun.
Lan pada maturkesuwun marang Gusti. 7 Mengko
Gusti Allah mesti bakal ngekèki katentreman ing
atimu, katentreman sing ngungkuli kadunungané
manungsa. Lan jalaran kowé pretyaya marang

Kristus Yésus, atimu lan angen-angenmu ora
bakal bingung.
8 Para sedulur, sakdurungé aku nutup layang iki,
aku kepéngin ngomongké bab siji menèh, ya iki:
pada mikir barang sing tenan, sing pantes, sing
bener, sing resik, sing nyenengké lan barang sing
diajèni karo manungsa. 9 Kabèh prekara sing wis
tak wulangké lan sing wis mbok tampa, senajana
tembungku, senajana tindakku, kabèh kudu
mbok lakoni tenan. Gusti Allah, sing ngayemké
atimu, mesti bakal nuntun kowé terus.

Rasul Paulus maturkesuwun

10 Para sedulur, aku jan bungah tenan saiki
bisa keturutan enggonmu kepéngin ngréwangi
aku. Aku ya ngerti nèk ora namung saiki waé
kowé mikirké aku, nanging wis suwi, mung
waé wingi-wingi kowé durung kober merlokké.
11 Enggonku ngomong ngono kuwi ora jalaran
aku iki kekurangan apa kepriyé, ora. Iku ora dadi
sebab, jalaran aku bisa nyukupi awakku déwé
karo apa ènèngé. 12 Awit aku wis ngrasakké
kekurangan, uga kelubèran. Aku ngerti kepriyé
enggonku kudu ngadepi situasi apa waé, ing
wayah warek lan ing wayah ngelih, ing kelubèran
lan ing kekurangan. 13 Situasi apa waé aku bisa
nyangga, jalaran Kristus ngekèki kekuwatan aku.

[14] Nanging ya apik banget enggonmu pada
nulungi aku ing sakjeroné kangèlan iki. [15] Para
sedulur nang Filipi, kowé déwé pada ngerti,
dongé aku lunga sangka Masedonia, sakwisé aku
nggelarké kabar kabungahané Gusti Yésus Kristus
sing sepisanan, wujuté ya ora ènèng pasamuan
liyané sing ngréwangi aku kejaba mung kowé
déwé. [16] Uga dongé aku nang kuta Tèsalonika
kowé ya pada ngirimi sokongan sing tak butuhké,
malah sampèk ping pindo enggonmu kirim.
[17] Ya ora ngomong nèk aku iki seneng nampa
pawèhmu, ora, nanging aku kepéngin weruh
kabetyikanmu numpuk-numpuk terus. [18] Mulané
aku kepéngin ngabari nèk kirimanmu wis
tak tampa kabèh lan pawèhmu okèhé malah
ngungkul-ungkuli sing tak butuhké. Kirimanmu
sing digawa karo sedulur Epafroditus wis tak
tampa lan saiki aku wis ora kekurangan apa-apa.
Pawèhmu kuwi anggepen pawèh marang Gusti
Allah, pawèh sing énak ambuné kaya kurban sing
disenengi karo Gusti Allah. [19] Gusti Allahku iki
nggumunké kasugihané, Dèkné bakal ngekèki apa
waé sing mbok butuhké, jalaran kowé wis dadi
siji karo Kristus Yésus. [20] Mulané para sedulur,
hayuk pada memuji Gusti Allah, Bapaké awaké
déwé slawas-lawasé! Amèn.

Penutup lan pamuji slamet

21 Aku kirim slamet marang sedulur-sedulurku
kabèh sing pada nurut Kristus Yésus. Uga
sedulur-sedulur sing nang kéné karo aku kirim
slamet marang kowé. 22 Sedulur-sedulur Kristen
liya-liyané sing nang kuta kéné kirim slamet uga,
luwih-luwih sedulur-sedulur sing kerja nang
omahé ratuné.
23 Para sedulur, tyukup seméné waé layang iki,
muga-muga Gusti Yésus Kristus mberkahi kowé
kabèh.

Paulus lan Timotius

LAYANGÉ RASUL PAULUS MARANG PASAMUAN NANG KUTA

KOLOSÉ

Pembukakan lan pamuji slamet

1 [1] Layang sangka Paulus, sing dipilih karo Gusti
Allah dadi rasulé Kristus Yésus lan uga sangka
sedulur Timotius, marang umaté Gusti Allah nang
kuta Kolosé, sedulur-sedulurku sing temen nurut
Gusti Yésus Kristus.
Muga-muga Gusti Allah Bapaké awaké déwé
ngétokké kabetyikané lan katentremané marang
kowé kabèh! [2] (1:1)

Tembung maturkesuwun marang Gusti Allah

[3] Para sedulur, saben awaké déwé ndongakké
kowé, awaké déwé maturkesuwun marang Gusti
Allah Bapaké Gusti Yésus Kristus, awit awaké
déwé krungu nèk kowé pada pretyaya tenan
marang Kristus. Awaké déwé uga krungu bab
katrésnanmu marang kabèh wong sing pada
nurut Gusti Allah. [4] (1:3) [5] Kowé pretyaya lan
trésna, jalaran kowé nduwèni pengarep-arep nèk
Gusti Allah wis nyawiské berkah sing gedé nang
swarga kanggo kowé kabèh. Bab pengarep-arep

iki kowé krungu sepisanan dongé kowé krungu
kabar sing nyata, yakuwi kabar kabungahané
Gusti Yésus Kristus. [6] Kabar kabungahan iki
wis kasebar nang sak jembaré bumi lan wong
pirang-pirang pada pretyaya marang kabar
iki terus pada nglakoni urip manut karepé
Gusti Allah. Pada waé karo lelakon ing uripmu,
sakwisé kowé krungu kabar kabungahan sing
sepisanan. Wujuté kowé ya terus bisa dunung
bab kawelasané lan kabetyikané Gusti kaya sak
beneré.
[7] Kowé krungu bab kuwi mau kabèh sangka
sedulur Epafras, kantyaku sing nyambutgawé
kanggo Gusti kaya aku. Dèkné tak trésnani tenan
lan dèkné peladèné Kristus sing kenèng dijagakké
lan sing nglabuhi kowé. [8] Ya sedulur Epafras iki
sing ngomongi awaké déwé bab katrésnanmu,
katrésnan sing sangka Roh Sutyi.
[9] Mulané, wiwit awaké déwé krungu kabar
sangka nggonmu kuwi tekané saiki, awaké déwé
ora lèrèn ndongakké kowé. Awaké déwé ndonga,
muga kowé bisa nduwèni pangerti bab apa sing
dikarepké karo Gusti Allah ing uripmu. Muga
kowé bisa nduwèni kaweruh lan kadunungan
ing kasukman. [10] Dadiné uripmu bisa pantes
kaya sing dikarepké Gusti lan Gusti uga bisa lega
ing sembarang prekara sing mbok lakoni. Muga
kowé bisa mundak enggonmu nggawé betyik

marang liyané lan kaweruhmu bab Gusti bisaa
selot suwi selot mundak. [11] Awaké déwé uga
ndonga, muga kowé bisa nampa kekuwatan
sangka pangwasané Gusti Allah sing nggumunké,
supaya kowé bisa kuwat nyangga sembarang
karo sabar, tanpa nesu marang wong sing nggawé
sangsarané uripmu. [12] Malah bisaa pada bungah
lan pada maturkesuwun marang Gusti Allah
Bapaké awaké déwé, sing marakké awaké déwé
pantes nampa panduman sing wis dityawiské
nang panggonan pepadang, kanggo kabèh wong
sing nurut Gusti. [13] Gusti Allah wis ngluwari
awaké déwé sangka pangwasané pepeteng lan
saiki awaké déwé kaboyong kanti slamet ing sak
ngisoré pangwasané Anaké sing ditrésnani. [14] Ya
jalaran sangka Anaké Gusti Allah iki awaké déwé
saiki utyul sangka pangwasané Sétan lan awaké
déwé uga bisa nampa pangapurané dosa.

Kristus kuwi sapa?

[15] Aku saiki kepéngin ndunungké bab Kristus,
Anaké Gusti Allah. Awaké déwé ngerti nèk Gusti
Allah kuwi ora kétok, nanging sapa sing weruh
Kristus ya weruh Gusti Allah, jalaran Kristus sing
ngétokké marang manungsa Gusti Allah kuwi
wujuté kaya ngapa. Kristus uga sing dadi sesirahé
sembarang sing ènèng. [16] Kuwi jalaran Dèkné
sing dipréntah Gusti Allah kongkon nggawé

sembarang sing ènèng, sembarang sing nang
bumi, sing kétok mripat lan uga sembarang sing
nang swarga sing ora kétok mripat, semono
uga kabèh roh-roh lan pangwasa. Kabèh mau
ènèngé sangka Kristus lan kanggo ngluhurké
Kristus. 17 Karomenèh, Kristus wis ènèng
sakdurungé sembarang kuwi kabèh ènèng lan
Dèkné sing ngwasani lan nata sembarang sing
ènèng. 18 Kristus kuwi sesirahé badané, yakuwi
pasamuané. Dèkné sing dadi wiwitané lan sing
ngekèki urip marang pasamuané. Dèkné uga
sing ditangèkké sangka pati sing ndisik déwé
karo Gusti Allah, mulané ing sembarang prekara
Kristus ya sing ndisik déwé. 19 Kristus dadi
sesirahé sembarang, jalaran wis dadi kekarepané
Gusti Allah déwé manggon ing Kristus, supaya
Gusti Allah bisa kétok sak kabèhé ing Kristus.
20 Ya lantaran Kristus Gusti Allah ngrukunké
sembarang karo Dèkné déwé. Sembarang sing
nang swarga lan sing nang bumi wis dirukunké
karo Gusti Allah lantaran Kristus, sing dipentèng
getihé tumètès sampèk mati.
21 Kowé mbarang saiki wis dirukunké karo
Gusti Allah, senajan uripmu mauné adoh karo
Dèkné. Kowé mbiyèn malah mungsuhé Gusti
Allah, jalaran sing mbok gagas lan sing mbok
lakoni namung barang ala. 22 Nanging saiki wis
ora ngono. Saiki Gusti Allah wis ngrukunké kowé

karo Dèkné déwé lantaran Kristus, sing mati kaya
manungsa. Kristus mati nglabuhi kowé, supaya
kowé bisa dadi wong urip kaya sing dikarepké
Gusti, wong sing resik tanpa salah. [23] Mulané
kowé kudu mantep enggonmu pretyaya
marang pituturé Gusti Allah lan aja sampèk
kowé disimpangké sangka pengarep-arep sing
karembuk ing kabar kabungahané Gusti Yésus
Kristus. Ya kabar kabungahan iki sing kasebar
nang sak jembaré jagat lan aku iki, Paulus wis
dadi peladèné Gusti kanggo ngerjani iki.

Pelabuané rasul Paulus kanggo pasamuan

[24] Mulané aku saiki ya nandang kangèlan
kanggo nglabuhi kowé, nanging aku malah
bungah enggonku nglakoni iki. Dadiné aku bisa
nggenepi kekurangané kasangsarané Kristus
kanggo badané, yakuwi pasamuané. [25] Aku
dadi peladèné pasamuan, jalaran Gusti Allah
sing ngekèki penggawéan iki marang aku. Aku
kudu ngabarké marang kowé bab sembarang
sing bakal ditindakké karo Gusti Allah kanggo
kowé. [26] Mauné, ing jaman sing wis kliwat, Gusti
Allah durung tau ngomongké bab kuwi marang
sapa-sapa. Nanging saiki kabar iki dietokké
marang pasamuan. [27] Gusti Allah pantyèn wis
kepéngin ngetokké kabar iki marang pasamuané.
Ya kabar iki sing ngomongké nèk Gusti Allah

bakal nekakké barang sing nggumun-nggumunké
marang kabèh bangsa sing dudu Ju. Kabar iki
ngomongké apa ta sakjané? Kabar iki ngomongké
nèk Kristus uga bakal manggon ing kowé sing
dudu Ju. Lan jalaran Kristus manggon ing
kowé, kowé uga ngarep-arep nèk Gusti Allah
bakal ngelem kowé lan ngekèki barang sing
nggumun-nggumunké marang kowé. [28] Ya kabar
sing penting banget iki sing digelarké karo
awaké déwé, kabar bab Kristus. Awaké déwé
ngélingké marang kabèh wong, supaya pada
manut marang Gusti lan sak inter-interé awaké
déwé mulangi kepriyé tyarané wong nurut Gusti.
Dadiné mbésuk nèk pada teka nang ngarepé
Gusti Allah ora usah wedi, awit uripé tyotyok
karo sing dikarepké Gusti. [29] Mulané aku nglumui
nyambutgawé sak inter-interku karo pitulungané
Kristus sing tumandang karo kekuwatané ing
uripku.

2 [1] Para sedulur, apa ta jalarané enggonku
nyambutgawé sak kuwatku nglabuhi kowé
sing nang Kolosé, uga sedulur-sedulurku sing
nang Laodiséa lan sedulur-sedulur liyané sing
durung tau kepetuk aku? [2] Jalarané, supaya
kowé kabèh bisa mantep ing pengandel lan pada
trésna marang sakpada-pada lan bisa rukun
bebarengan. Dadiné kowé bisa nduwèni kaweruh
sing jeru lan bisa dunung sak kabèhé bab

wewadiné Gusti Allah, yakuwi Kristus. [3] Kristus
sing nduwèni kasugihané kaweruh lan pangerti.
[4] Aku ngomongi kowé bab iki, supaya kowé ora
kenèng diapusi wong karo omongan sing énak.
[5] Bener, aku déwé ora nang tengahmu, nanging
ing batinanku aku tyampur karo kowé. Aku
bungah tenan bisa krungu nèk kowé kabèh pada
rukun bebarengan lan pada mantep enggonmu
pretyaya marang Kristus.

Kristus wis menangké sembarang nang kayu pentèngan

[6] Para sedulur, kowé wis pada nampa Kristus
Yésus dadi Gustimu, mulané saiki kowé kudu
terus urip rumaket marang Dèkné. [7] Tegesé, pada
mantepa enggonmu pretyaya lan nuruta marang
pitutur sing diwulangké sing ndisik déwé, supaya
bisa mantep kaya wit sing ngoyot jeru. Diterusna
enggonmu pada manut lan njagakké marang
Kristus lan aja pisan-pisan kendo enggonmu
pretyaya marang pitutur sing bener bab Kristus,
kaya sing wis diwulangké marang kowé karo
sedulur Epafras. Lan aja pada lèrèn enggonmu
maturkesuwun marang Gusti Allah.
[8] Pada diati-ati, aja sampèk kowé katut kejiret
karo pitutur sing apusan, yakuwi pitutur gawéané
manungsa sing manut pangwasa-pangwasa nang
jagat. Kuwi dudu pitutur sing sangka Kristus.

9 Aja pada nggugu piwulang sing kaya ngono
kuwi, jalaran Gusti Allah déwé dadi manungsa
lan manungsa iki ya Kristus déwé. 10 Dèkné ana
ing sak nduwuré kabèh pangwasa, kayadéné
mulékat-mulékat lan sétan-sétan. Mulané,
jalaran kowé wis dadi siji karo Kristus, kowé uga
wis nduwèni sembarang sing mbok butuhké
kanggo mangertèni kekarepané Gusti Allah.
11 Dongé kowé nampa Kristus, Gusti Allah
ngekèki tanda marang kowé kanggo nengeri nèk
kowé saiki wis wèké Dèkné. Kuwi dudu sunat sing
lantaran tangané manungsa, ora, nanging sunat
lantaran Kristus, awit Dèkné sing medot kowé
sangka kesenenganmu sing ala. 12 Sak barengé
kowé dibaptis ing banyu, kowé katut kakubur
karo Kristus lan uga ditangèkké menèh ing urip
anyar, kaya enggoné Gusti Allah nangèké Kristus
sangka pati. Kowé saiki nglakoni urip anyar,
jalaran kowé pretyaya nèk Gusti Allah bisa medot
kowé sangka pangwasané ala, kaya enggoné
Gusti Allah bisa nangèké Kristus sangka pati.
13 Pantyèn ngono kuwi lelakoné uripmu kabèh.
Mauné kowé pada mati ing kasukman, jalaran
kowé ora kenal marang Gusti Allah. Dadiné kowé
ya ora ngerti bab urip sing dikarepké karo Gusti
Allah. Mulané kowé ya namung nglakoni sing ala
terus. Nanging senajana kowé mauné mati ing
kasukman, saiki Gusti Allah wis nguripké kowé

bareng karo Kristus. [14] Salahé awaké déwé kabèh
wis dingapura lan layang tanda salahé awaké
déwé wis dityorèk kabèh. Pantyèn ya layang
kuwi lan isi-isiné layang kuwi sing nyentyang
lan nyalahké awaké déwé. Nanging saiki kuwi
kabèh wis disuwèk karo Gusti, wis katut dipaku
nang kayu pentèngan. [15] Nang kayu pentèngan
kono Kristus wis menangké pangwasané roh-roh
sing ala kabèh. Pangwasa-pangwasa mau kabèh
dièrèt-èrèt digawé tontonan ing sakjeroné
arak-arakan, kanggo tanda nèk Kristus wis
menang.

Pada nuruta Kristus, ora pernatan gawéané manungsa

[16] Mulané para sedulur, aja pada nggatèkké
marang wong sing ngomong penging mangan iki
lan penging ngombé kaé, kudu ngurmat dina iki
apa taun kaé apa tanggal anyar. Wong-wong kuwi
uga meksa ngongkon manut pernatan-pernatané
dina sabat.
[17] Kuwi aja dirèwès, jalaran pernatan-pernatan
kuwi mau kabèh namung ayang-ayangé barang
sing bakal teka. Sing nyata tenan ya Kristus déwé.
Dèkné saiki wis teka, mulané kowé ora usah
nglakoni pernatan-pernatan sing lawas kuwi.
[18] Nèk ènèng wong nyepèlèkké pretyayamu lan
ngaku-aku nèk apiké ngungkuli kowé, jalaran

dèkné jaréné nampa kaweruh lan menawa terus
ngomongi kowé kongkon sing andap-asor banget
lan kongkon nyembah marang mulékat-mulékat,
kowé aja gelem. Wong kaya ngono kuwi namung
sombong, nanging ora ènèng wujuté, pikirané
namung tyara kadonyaan. 19 Kuwi ora tyotyok
karo sesembahan sing dikarepké karo Kristus.
Kristus sing kudu digugu, awit Dèkné sing dadi
sesirahé awaké déwé lan Dèkné sing ngrumati lan
ngumpulké awak sak kujur bisa dadi siji nganggo
balung lan sungsum. Dadiné bisa mundak gedé
kaya sing dikarepké Gusti Allah.

Mati lan urip katut Kristus

20 Para sedulur, kowé wis pada katut mati karo
Kristus lan kowé saiki wis nglakoni urip anyar.
Kowé wis ora usah nglakoni pernatan lan sirikan
sing diperlokké karo wong sing ora kenal marang
Gusti Allah, sing ngomong: “Aja ndemèk iki,”
“Aja ngityipi kuwi,” lan “Aja nyénggol iki lan
kuwi!” 21 (2:20) 22 Kuwi kabèh lak gawéané Gusti
Allah ta? Lan Gusti Allah nggawé kuwi kabèh lak
supaya dikanggokké ta? Nèk wis dikanggokké
ya wis entèk ta? Mulané, aja pada ngrèwès
marang pernatan lan sirikan gawéané manungsa.
23 Pantyèn, nèk disawang barang kaya ngono
kuwi kétoké ya sesembahan sing apik déwé,
kayadéné nyembah marang mulékat, andap-asor

sing kliwat lumrah lan ngajar awaké déwé.
Nanging sakjané ora ènèng perluné blas, malah
namung marakké sombong.

3 [1] Para sedulur, kowé wis dadi siji karo
Kristus. Mulané, dongé Gusti Allah nangèké
Kristus sangka pati, kowé uga katut karo Kristus
ditangèkké sangka pati. Kowé saiki wis nduwé
urip anyar. Pada mikira barang sing nang swarga,
nang panggonané Kristus, sing njagong nang
tengené Gusti Allah. [2] Pada mikira sembarang
sing nang swarga, aja sing ing donya kéné. [3] Awit
kowé kuwi wis mati katut karo Kristus lan urip ala
sing kaya mauné kuwi wis dirampungké. Uripmu
saiki iki wis dadi siji karo Kristus, kasimpen ing
Gusti Allah. [4] Namung Kristus déwé sing bisa
ngekèki urip kaswargan kuwi. Mulané, mbésuk
nèk Dèkné bakal teka menèh, kabèh wong bakal
weruh urip anyar iki lan kowé bakal katut kaelem
bareng karo Kristus.

Urip sing anyar lan urip sing lawas

[5] Mulané para sedulur, kowé kudu medot
kesenengan sing ala kayadéné: laku bédang,
nglakoni sèks sing ora lumrah, ngepéngini sèks
sing ora pantes lan laku murka. Laku murka kuwi
tunggalé waé karo panyembah marang brahala.
[6] Klakuan sing kaya ngono kuwi namung nekakké
nesuné Gusti Allah. [7] Mbiyèn kowé pantyèn

nduwèni klakuan sing kaya ngono, nanging saiki
kuwi kudu mbok buwang kabèh, kayadéné: nesu,
jèngkèl, rasa sengit, pengomongan ala bab liyané
lan tembung sing kotor. [8] (3:7)
[9] Uga, aja pada goroh marang sakpada-pada,
awit urip sing lawas lan klakuan sing lawas wis
mbok buwang. [10] Kowé saiki wis dadi wong anyar
sing suwi-suwi selot mada-rupa karo Gusti Allah
sing nggawé kowé. Mulané, suwi-suwi kowé uga
mundak dunung marang apa sing dikarepké karo
Gusti Allah ing uripmu. [11] Dadiné, jalaran kowé
kabèh wis dadi wong anyar, wis ora dadi sebab
menèh kowé kuwi dudu wong Ju apa wong Ju,
kowé kuwi sunat apa ora, kowé kuwi wong liya
bangsa apa wong ora ngerti tata-tyara, kowé
kuwi slaf apa wong merdéka. Kuwi mau kabèh
wis blas ora dadi sebab. Sing dadi sebab ya
Kristus, sing urip ing kowé kabèh.
[12] Para sedulur, kowé wis dipilih karo Gusti
Allah, supaya kowé mèlu dadi brayaté Gusti
Allah sing ditrésnani tenan. Mulané, saiki kowé
kudu nduwèni melas lan kudu gemati marang
liyané. Aja nduwèni pikiran nèk kowé kuwi apiké
ngungkuli liyané, nanging sing andap-asor, sing
alus lan sing sabar. [13] Pada tulung-tinulunga
lan pada ngapuraa marang sakpada-pada, nèk
salah-siji ènèng sing nduwé salah. Kowé kudu
ngapura marang liyané, awit Gusti Allah ya

wis ngapura marang kowé. [14] Lan sing penting
déwé, sing kudu ing sak nduwuré sembarang
iki ya ora liya kejaba katrésnan. Awit nèk kowé
pada trésna marang sakpada-pada, kowé bisa
urip rukun bebarengan dadi siji. [15] Kristus wis
nentremké uripmu, mulané kowé kudu urip
bebarengan sing tentrem. Gusti Allah déwé wis
manggil kowé supaya pada rukun bebarengan,
awit kowé wis dadi badan siji. Aja pada lali
maturkesuwun marang Gusti Allah. [16] Kowé
kudu nglumui supaya pangertimu bab pituturé
Gusti Yésus Kristus bisa mundak terus lan mbok
turut tenan. Mulané, sak inter-intermu pada
wulangana lan élingana sakpada-pada. Pada
memujia Gusti Allah sak atimu, nganggo singi
sing sangka Kitab Sutyi lan singi sing ngluhurké
jenengé Gusti Allah. Memujia Gusti Allah uga
nganggo singi sing diedunké karo Roh Sutyi ing
atimu. Dikétokké nganggo singi-singi kuwi nèk
kowé maturkesuwun tenan marang Gusti Allah.
[17] Lan menèh, ing sembarang prekara sing mbok
omong lan mbok lakoni, dikétokké nèk kowé wis
nurut Gusti Yésus lan aja pada lali maturkesuwun
marang Gusti Allah Bapaké awaké déwé, jalaran
Gusti Yésus wis nylametké awaké déwé.

Urutan kanggo brayat Kristen

18 Saiki aku kepéngin ngomongké bab urip
bebarengan ing sakjeroné omah. Sedulur-
sedulurku wédok, kowé kudu manut marang
bojomu. Nèk wong nurut Gusti pantesé ngono.
19 Sedulur-sedulurku lanang, kowé kudu
nrésnani bojomu lan aja pisan-pisan ndadèkké
periné atiné.
20 Botyah-botyah, kowé kudu manut marang
wong tuwamu ing apa waé, awit Gusti seneng
nèk anak-anak manut.
21 Sedulur-sedulurku sing wis nduwé anak, aja
nggawé larané atiné anak-anakmu. Mengko ndak
pada semplak.
22 Sedulur-sedulurku sing slaf, kowé uga kudu
manut marang sing nduwèni uripmu ing donya
kéné. Kowé kudu manut ing prekara apa waé, ora
namung nèk kowé ditunggoni, namung nggolèk
lem-leman waé, ora, nanging manut sak atimu,
jalaran kowé ngajèni marang Gusti.
23 Ing penggawéan apa waé, nyambuta gawé
karo seneng, dianggep nyambutgawé kanggo
Gusti, ora kanggo manungsa. 24 Ngertia nèk
Gusti déwé sing bakal ngupahi kowé. Sembarang
sing wis dijanji karo Gusti ya bakal mbok tampa
uga. Awit kowé kuwi sakjané ora nyambutgawé
kanggo manungsa, nanging kanggo Kristus déwé.

25 Mulané, sapa sing neruské salahé, aja kagèt
nèk bakal nampa upahé uga, awit Gusti Allah ora
pilih-sih.

4 1 Sedulur-sedulurku sing nduwé slaf! Kowé
kudu tumindak sing bener marang slafmu
lan kudu mbok rumati sing apik. Pada élinga nèk
kowé uga ènèng sing nduwé, yakuwi Gustimu
nang swarga.

Pengéling-éling sing penting

2 Para sedulurku kabèh, aja lèrèn enggonmu
ndedonga. Pada sing awas lan sing ati-ati lan
aja lali maturkesuwun marang Gusti Allah sing
nulungi kowé. 3 Aku uga didongakké, supaya
Gusti Allah nggawèkké dalan enggonku nggelarké
pituturé Gusti. Dadiné aku bisa ndunungké
marang kabèh wong nèk Gusti Allah ngongkon
Kristus teka nang jagat, tujuané nulungi kabèh
wong, ora namung wong Ju. Iki wewadi sing
mauné kasimpen, nanging saiki kudu tak
gelarké. Kuwi jalarané aku saiki disetrap iki.
4 Mulané, aku didongakké tenan, supaya aku
bisa ndunung-ndunungké bab iki kaya sing sak
mestiné marang wong-wong.
5 Tindak-tandukmu ing tengahé wong sing ora
pretyaya kudu sing pantes, nganggo kadunungan
lan saben kelunggaran kudu mbok kanggokké
sing apik, kanggo ngétokké nèk Kristus kepéngin

nulungi kabèh wong. Nèk omong-omongan karo
wong-wong kuwi tembungmu kudu sing sedep
lan migunani. Dadiné nèk ènèng sing takon apa
waé kowé bisa nyauri sing sak mestiné. [6] (4:5)

Kabar slamet lan penutup

[7] Para sedulur, sedulur Tikikus tak kongkon teka
nang nggonmu, supaya kowé bisa krungu sangka
dèkné bab kepriyé kabaré karo aku iki. Sedulur
Tikikus iki tak trésnani tenan, dèkné jan temen
ngréwangi aku nyambutgawé kanggo Gusti.
[8] Mulané aku ya ngongkon dèkné niliki kowé.
Dèkné bisa ngabari kowé bab awaké déwé iki
sing nang Rum kéné lan dèkné uga bisa mbangun
lan nglipur atimu kabèh. [9] Sedulur Tikikus bakal
dikantyani karo sedulur Onésimus. Kowé mesti
kenal Onésimus, dèkné ya sangka Kolosé kono.
Iki ya sedulur sing tak trésnani lan dèkné temen
ngréwangi aku nang kéné. Sedulur loro iki sing
bakal ngabari kowé bab penggawéané Gusti nang
Rum kéné.
[10] Sedulur Aristarkus kirim slamet marang kowé.
Dèkné disetrap karo aku nang kéné. Kabar slamet
uga sangka sedulur Markus. Sedulur Markus
iki ponakané sedulur Barnabas. Aku wis tau
ngomongké bab sedulur Markus iki. Kapan-kapan
nèk dèkné teka nang nggonmu ya ditampa sing
apik. [11] Uga sedulur Yésus, sing parapané Yustus,

kirim slamet marang kowé. Sangka bangsa Ju ya
namung sedulur telu iku mau sing ngréwangi aku
karo penggawéané kratoné Gusti Allah. Sedulur
telu iki pantyèn pitulungan gedé kanggo aku.
12 Kabar slamet uga sangka sedulur Epafras,
sing nyambutgawé kanggo Kristus Yésus uga.
Dèkné ya sedulur sangka nggonmu kono. Ngertia
nèk sedulur Epafras iki temen ndongakké kowé,
supaya kowé bisa mantep ing pengandel lan bisa
diwasa ing kasukman. Dadiné kowé bisa ngerti
apa sing dikarepké Gusti Allah lan ora namung
ngerti, nanging mbok lakoni tenan. 13 Jan ora
sembrana tenan sedulur Epafras iki enggoné
ndongakké kowé, aku weruh déwé. Lan ora
namung kowé sing nang Kolosé sing didongakké,
nanging uga sedulur-sedulur sing nang Laodiséa
lan Hirapolis. 14 Dokter Lukas, kantyaku sing
tak trésnani lan uga sedulur Démas mèlu kirim
slamet marang kowé kabèh.
15 Awaké déwé nyuwun marang kowé kabèh,
kabar slamet sangka awaké déwé iki uga
dikirimké marang sedulur-sedulur nang Laodiséa
lan uga marang sedulur Nimfa lan pasamuan sing
ngumpul nang omahé dèkné. 16 Nèk layang iki wis
diwatyakké nang pasamuan Kolosé kono, terus
dieterké nang Laodiséa, supaya uga diwatyakké
nang pasamuan kana. Lah layang sing tak kirimké
marang pasamuan Laodiséa, kuwi uga kudu

mbok watyaké nang pasamuanmu. [17] Sedulur
Arkipus diomongi supaya ngerjani penggawéané
Gusti terus tekan rampungé.
[18] Tyukup seméné waé layang iki, aku déwé sing
ngekèki tanda-tangan. Aja pada lali nèk aku iki
nang setrapan nglabuhi kowé.
Muga-muga Gusti Allah ngétokké kabetyikané
marang kowé kabèh.

Paulus

LAYANGÉ RASUL PAULUS
MARANG PASAMUAN NANG KUTA

TÈSALONIKA

LAYANG NOMER SIJI

Pembukakan lan pamuji slamet

1 [1] Para sedulur, iki layang sangka Paulus,
Silas lan Timotius, marang pasamuan nang
kuta Tèsalonika sing wis dadi umaté Gusti Allah
Bapaké lan Gusti Yésus Kristus.
Muga-muga kabetyikan lan katentreman
ngebeki kowé kabèh.

Pasamuan Tèsalonika kanggo tulada

[2] Para sedulur, saben awaké déwé ndonga,
awaké déwé ya ora lali ndongakké kowé kabèh.
Awaké déwé maturkesuwun marang Gusti Allah
nèk Dèkné ngélingké awaké déwé bab kowé
kabèh nèk awaké déwé ndonga. [3] Awaké déwé ya
ora lali marang penggawéan sing mbok tindakké
sangka pretyayamu marang Gusti Allah. Awaké
déwé uga ajek mikirké enggonmu pada nglumui
tulung-tinulung, jalaran kowé pada trésna tenan
marang sakpada-pada. Awaké déwé ora lali
enggonmu pada sabar nyangga sak wernané

kangèlan tanpa semplak, jalaran kowé pada
nduwèni pengarep-arep nèk bakal dadi siji karo
Gustiné awaké déwé, Yésus Kristus. Sembarang
kuwi ngekèki tanda nèk kowé urip nurut Gusti
Allah, Bapaké awaké déwé kabèh. [4] Para sedulur,
awaké déwé tansah maturkesuwun marang
Gusti Allah, awit awaké déwé ngerti nèk Dèkné
trésna tenan marang kowé lan Dèkné wis milih
kowé dadi umaté. Kepriyé awaké déwé bisané
ngerti nèk Gusti Allah milih kowé? [5] Awit awaké
déwé enggoné nggelarké kabar kabungahan bab
Gusti Yésus ora namung karo tembung waé, ora,
nanging Gusti Allah déwé ngétokké kwasané
karo penggawé sing nggumun-nggumunké.
Lan menèh, Roh Sutyi sing ndunungké marang
kowé nèk pitutur bab Gusti Yésus kuwi bener.
Kowé pada ngerti déwé, dongé awaké déwé
ijik tyampur karo kowé, awaké déwé uripé ya
ati-ati tenan ing apa waé. Kuwi mau kanggo
ngekèki tulada sing apik marang kowé. [6] Lan
kowé saiki uga pada nglakoni kangèlan niru
awaké déwé lan niru Gusti Yésus. Awit, senajan
abot lan angèl banget, kowé meksa gelem nampa
pituturé Gusti Allah karo bungah. Roh Sutyi sing
ngekèki kabungahan kuwi marang kowé. [7] Dadiné
saiki kowé kenèng ditiru karo sedulur-sedulur
kabèh sing manggon nang bawah Masedonia
lan bawah Akaya. [8] Awit molai sangka nggonmu

pituturé Gusti Allah terus mrèmèn-mrèmèn.
Ora namung nang bawah Masedonia lan Akaya
waé, nanging nang endi-endi wong-wong pada
krungu bab pengandelmu marang Gusti Allah.
Dadiné awaké déwé wis ora usah ngomong
apa-apa menèh prekara kuwi. 9 Wong-wong
kuwi déwé pada ngomongké enggoné awaké
déwé teka nang nggonmu lan enggonmu pada
nampa awaké déwé. Uga pada ngomongké
enggonmu pada ninggal gusti allah sing palsu
lan saiki kowé pada nurut Gusti Allah sing nyata
lan sing urip slawas-lawasé. 10 Lan saiki kowé
pada ngarep-arep Anaké Gusti Allah sing bakal
teka menèh sangka swarga, yakuwi Gusti Yésus
Kristus, sing wis ditangèkké sangka pati. Dèkné
sing ngutyuli awaké déwé sangka setrapané Gusti
Allah, awit Gusti Allah bakal nyetrap kabèh wong
sing nglakoni ala.

Tumindaké rasul Paulus nang Tèsalonika

2 1 Para sedulur, kowé déwé ngerti nèk tekané
awaké déwé nang nggonmu ora muspra.
2 Sakdurungé awaké déwé teka nang nggonmu
awaké déwé wis disiya-siya lan digawé sembrana
nang kuta Filipi. Nanging Gusti Allah ngekèki
kekendelan marang awaké déwé lan senajan
awaké déwé dialang-alangi, awaké déwé meksa
nggawa pituturé Gusti Allah marang kowé.

[3] Enggoné awaké déwé ngandani kowé kuwi
ora kanggo nyasarké kowé apa nggolèk bati
apa ngapusi, ora. [4] Nanging awaké déwé nuju
supaya Gusti Allah lega karo awaké déwé. Dèkné
sing ngerti angen-angen-pikirané awaké déwé
lan Dèkné wis nganggep awaké déwé pantes
nggelarké kabar kabungahan Gusti Yésus Kristus,
mulané awaké déwé ora nggolèk pengalemané
manungsa, nanging apa sing dikarepké karo
Gusti Allah. [5] Gusti Allah déwé dadi seksi! Awaké
déwé ora tau nganggokké tembung énak kanggo
ngenèng kowé, supaya nemu bati, ora. [6] Awaké
déwé ya ora tau nggolèk pengalemanmu apa
wong liyané. Sakjané awaké déwé dadi rasulé
Gusti Yésus nduwèni kwasa mréntah lan njaluk
apa waé. [7] Nanging ora, suwéné awaké déwé
tyampur karo kowé awaké déwé malah sarèh,
kaya ibu sing nrésnani lan ngrumati anak-anaké
kaé. [8] Mulané, jalaran awaké déwé trésna banget
marang kowé, awaké déwé ora namung nggawa
kabar kabungahané Gusti Allah marang kowé,
nanging awaké déwé uga ora éman ngekèkké
nyawané pisan. Awaké déwé jan trésna tenan
marang kowé. [9] Kowé déwé mesti ijik kélingan
para sedulur! Awaké déwé nyambutgawé
mempeng awan lan wengi nggolèk pangan,
supaya awaké déwé ora dadi renggan lan
répotmu. Ya ngono kuwi awaké déwé enggoné

nggelar kabar kabungahané Gusti Allah marang
kowé.
10 Para sedulur, kowé déwé sing dadi seksi lan
uga Gusti Allah. Suwéné awaké déwé tyampur
karo kowé sing pada pretyaya marang Gusti
Yésus, awaké déwé uripé ati-ati, ora nglakoni
barang sing ora apik. Karo sapa-sapa awaké
déwé ya nindakké sing bener lan awaké déwé
ora ngekèki jalaran wong nyalahké awaké déwé.
11 Lan kowé déwé ngerti enggoné awaké déwé
ngandani lan nglipur kowé siji-sijiné. Eling-éling
kaya bapak ngandani anak-anaké kaé. 12 Awaké
déwé ngélingké lan nglipur kowé ing wayah angèl,
supaya uripmu ndadèkké legané Gusti Allah, sing
wis manggil kowé kongkon mèlu ing kratoné,
supaya kowé bisa ngrasakké kabungahan gedé
slawasé.
13 Enèng jalaran liyané menèh sing marakké
awaké déwé tansah maturkesuwun marang Gusti
Allah, yakuwi, dongé awaké déwé ngabarké
pituturé Gusti Allah marang kowé, kowé pada
gelem ngrungokké lan pada gelem nampa.
Lan menèh, ora mbok anggep kaya pituturé
manungsa, ora, nanging kaya sak nyatané,
mbok anggep pituturé Gusti Allah déwé. Wujuté
pituturé Gusti Allah ya nyambutgawé tenan ing
uripmu, sing pada pretyaya marang Gusti Yésus
Kristus. 14 Awaké déwé nitèni nèk pituturé Gusti

Allah nyambutgawé nang tengahmu, awit apa
sing pada dialami karo sedulur-sedulur sing
nurut Gusti Yésus nang Yudéa uga kowé pada
waé ngalami. Kaya enggoné wong agama Ju
nyiya-nyiya sedulur-sedulur Kristen sing nang
Yudéa, bangsamu déwé uga nyiya-nyiya kowé.
15 Mbiyèn-mbiyèné wong agama Ju matèni para
nabi, terus matèni Gusti Yésus lan saiki wong-
wong kuwi nyiya-nyiya awaké déwé sampèk
kliwat-ngekat, ndadèkké nesuné Gusti Allah. Lan
menèh, wong-wong kuwi pada mungsuh marang
saben wong. 16 Pada ngalang-alangi awaké déwé
supaya ora bisa ngabarké pituturé Gusti Allah
marang bangsa liyané, pitutur sing bisa nekakké
keslametan. Dadiné salahé wong agama Ju
kuwi numpuk-numpuk sampèk Gusti Allah ora
sabar menèh lan entèk-entèké wong-wong kuwi
disetrap.

Rasul Paulus kepénin niliki pasamuan Tèsalonika

17 Nanging para sedulur, sakwisé awaké déwé
pisah sak untara sangka kowé, awaké déwé saiki
kangen tenan marang kowé. Awit awaké déwé
pantyèn pisah ing raga, ora weruh kowé, nanging
ora pisan-pisan pisah ing ati. Mulané, awaké
déwé ya nglumui tenan supaya bisa kepetuk
menèh karo kowé. 18 Awaké déwé kepéngin
balik nang nggonmu lan aku déwé, Paulus, wis

ping pira njajal nggolèk dalan, nanging Sétan
ngalang-alangi awaké déwé.
19 Para sedulur, mbésuk nèk Gusti Yésus balik
menèh, kowé mesti bareng karo awaké déwé
ngadek nang ngarepé. Sapa menèh kejaba kowé
sing marakké awaké déwé ngarep-arep tekané
Gusti. Sapa kejaba kowé sing dadi bungahé
lan pamèrané awaké déwé, mbésuk nèk Gusti
Yésus teka. Ora ènèng sing ngungkuli kowé.
20 Pantyèn tenan, kowé sing dadi pamèrané lan
kabungahané awaké déwé.
3 1 Para sedulur, awaké déwé wis ora betah
ngempet kangené, mulané awaké déwé
ngongkon sedulur Timotius budal nang nggonmu,
awaké déwé bèn kèri waé nang Aténe kéné.
Kowé ngerti nèk Timotius kuwi seduluré awaké
déwé ing pengandel lan dèkné ngréwangi awaké
déwé nggelarké kabar kabungahané Gusti Yésus
Kristus. Dèkné teka nang nggonmu, supaya bisa
mbangun kowé lan ngélingké marang kowé,
aja sampèk mbalik dalan lan ninggal Gusti,
senajan kowé disiya-siya. Kowé wis ngerti déwé
nèk kangèlan sing kaya ngono kuwi pantyèn
wis lumrah kanggo awaké déwé. 2 (3:1) 3 (3:1)
4 Kowé mesti kélingan, dongé awaké déwé
ijik tyampur karo kowé, awaké déwé lak wis
ngomong sakdurungé nèk wong-wong bakal
ngalang-alangi lan nyiya-nyiya awaké déwé. Lah

yakuwi sing klakon tenan saiki. [5] Mulané awaké
déwé ngongkon sedulur Timotius niliki kowé,
jalaran aku ora sabar ngentèni suwi menèh. Aku
kepéngin ngerti kepriyé kabaré pengandelmu
marang Gusti Yésus. Aku rada sangsi nèk
Sétan menawa nggoda kowé terus kowé pada
semplak. Mengko enggoné awaké déwé nglumui
nyambutgawé nang nggonmu kuwi ndak muspra.
[6] Nanging saiki sedulur Timotius wis balik
menèh sangka nggonmu lan dèkné nggawa
kabar sing ndadèkké bungahé awaké déwé.
Dèkné ngomong nèk kowé pada mantep ing
pengandel lan ing katrésnan lan pada nduwé
penganggep betyik marang awaké déwé. Sedulur
Timotius uga ngabari nèk kowé pada kangen
tenan marang awaké déwé, kaya enggoné awaké
déwé kangen marang kowé. [7] Mulané para
sedulur, kabar kuwi mau kabèh nglipur awaké
déwé ing sakjeroné kasusahan lan kasangsaran,
awit awaké déwé saiki ngerti nèk kowé pada
pretyaya terus marang Gusti Yésus. [8] Sakwisé
awaké déwé krungu nèk kowé pada nurut Gusti
terus, awaké déwé krasa urip menèh. [9] Kowé
jan nekakké kabungahan gedé tenan marang
awaké déwé. Kurang tembungé awaké déwé
kanggo maturkesuwun marang Gusti Allah bab
kuwi. [10] Awan-wengi awaké déwé tansah ndonga
marang Gusti Allah, nyuwun supaya awaké déwé

bisa niliki kowé lan bisa nyukupké kekurangané
pengandelmu.
[11] Muga-muga Gusti Allah Bapaké awaké déwé
lan Gusti Yésus nggawèkké dalan, supaya awaké
déwé bisa tekan nggonmu. [12] Awaké déwé uga
nyuwun marang Gusti Allah supaya nambahi
katrésnanmu marang sakpada-pada lan marang
wong kabèh. Dadiné kowé bisa nrésnani liyané
kaya enggoné awaké déwé nrésnani kowé. [13] Ya
ngono kuwi enggoné Gusti Allah bakal ngantepké
atimu, supaya mbésuk, nèk Gusti Yésus teka karo
para sutyi, kowé bisa resik lan sutyi ngadek nang
ngarepé Gusti Allah Bapaké awaké déwé.

Urip sing sutyi nurut karepé Gusti

4 [1] Para sedulur, awaké déwé wis mulangi kowé
bab tyarané urip sing ndadèkké legané Gusti
Allah. Uripmu wujuté ya kaya ngono. Nanging ing
jenengé Gusti Yésus awaké déwé meksa nyuwun
marang kowé supaya pada majua lan mundaka
terus. [2] Kowé ngerti pernatan-pernatan sing wis
diwulangké karo awaké déwé sangka karepé
Gusti Yésus. [3] Karepé Gusti Allah kowé kudu
nglakoni urip sing resik lan sing pantes, ngedohi
laku bédang. [4] Saben wong lanang enggoné
urip bebarengan karo bojoné kuduné karo
ati sing seneng lan ngajèni. [5] Aja manut hawa
kesenengan sing ora apik, kaya kalumrahané

wong-wong sing ora ngerti Gusti Allah. [6] Ing bab
iku kowé aja sampèk nggawèkké wirangé lan
aja sampèk ngapusi sedulurmu. Awaké déwé
enggoné ngélingké marang kowé ya wis ora
kurang-kurang, nèk Gusti Allah bakal nyetrap
wong sing nduwèni klakuan kaya ngono kuwi.
[7] Awit sing dikarepké karo Gusti Allah kuwi ora
supaya awaké déwé uripé rusu sak gelemé, ora,
nanging supaya awaké déwé nglakoni urip sing
sutyi. [8] Mulané, sapa ora nurut piwulang iki, ora
nampik manungsa, nanging nampik Gusti Allah
déwé sing ngekèki Rohé Sutyi marang kowé.
[9] Awaké déwé wis ora usah nulisi kowé nèk
kudu trésna marang tunggal sedulur, awit Gusti
Allah déwé wis mulangi marang kowé kepriyé
tyarané wong trésna marang sakpada-pada
kuwi. [10] Lan wujuté kowé ya pada ngétokké
katrésnan kuwi marang sedulur kabèh nang
bawah Masedonia. Nanging para sedulur, awaké
déwé kepéngin ngélingké marang kowé sepisan
menèh, supaya enggonmu trésna marang
sakpada-pada intera mundak terus. [11] Para
sedulur, kowé kudu nglumui urip sing rukun lan
tentrem. Pada ngurusi uripé déwé lan nyambuta
gawé nggolèk sandang-pangan déwé-déwé, kaya
sing wis diwulangké karo awaké déwé dèk abené
kaé. [12] Dadiné wong njaba bisa ngajèni marang

kowé lan kowé ora usah njagakké wong liya,
nanging bisa nyampèni awakmu déwé.

Bab wong-wong sing wis mati lan tekané Gusti Yésus

13 Para sedulur! Awaké déwé uga kepéngin
ngomongi kowé bab wong-wong sing wis mati,
dadiné kowé ngerti lan ora usah sedi kaya
wong liya-liyané sing ora nduwé pengarep-arep.
14 Awaké déwé pada pretyaya nèk Gusti Yésus
wis mati lan tangi menèh sangka pati? Semono
uga awaké déwé ngerti nèk wong kabèh sing
pretyaya marang Gusti Yésus, nanging sing saiki
wis mati, mbésuk bakal ditangèkké karo Gusti
Allah, supaya bisa dadi siji karo Gusti Yésus.
15 Mulané, awaké déwé kepéngin ngélingké
marang kowé karo tembungé Gusti Yésus déwé:
awaké déwé sing ijik urip tekan baliké Gusti Yésus
ora pisan-pisan bakal budal ndisik, ninggal sing
wis pada mati, ora. 16 Awit mbésuk penggedéné
mulékat bakal ngabari ndisik karo swara banter
lan trompèté Gusti Allah bakal muni. Sakwisé
kuwi Gusti Yésus déwé bakal medun sangka
swarga. Terus sedulur-sedulur sing wis mati
bakal pada tangi ndisik. 17 Sakwisé kuwi, awaké
déwé sing ijik urip terus bareng karo sing
entas ditangèkké kuwi, munggah nang méga
metuki Gusti nang langit. Awaké déwé terus

slawas-lawasé dadi siji karo Gusti. [18] Mulané
para sedulur, kowé kudu nglipur lan mbangun
sakpada-pada karo tembungé Gusti kuwi mau.

Tata-tata ngentèni tekané Gusti Yésus

5 [1] Para sedulur, aku ora usah nulisi kowé bab
kapan tekané Gusti lan ènèng apa bakalé nèk
Dèkné teka. [2] Awit kowé kabèh wis pada ngerti
déwé nèk Gusti Yésus tekané ing sakwijiné wantyi
sing ora kenèng diarani, kaya tekané maling
kaé, awaké déwé ora ngerti sakdurungé. [3] Nèk
wong-wong pada rasan-rasan: “Wis tentrem
lan wis apik saiki,” terus mak bleng, karusakan
gedé teka, kaya wong wédok nèk arep mbayi
kaé, dadakan krasa lara. Wis ora kenèng diendek
menèh. [4] Nanging kowé ora usah sangsi, para
sedulur. Kowé pada ngarep-arep Gusti, dadiné
nèk Dèkné teka kowé ora bakal kagèt kaya wong
nèk kemalingan kaé. Ora, awit kowé ora kaya
wong sing mlaku nang petengan kaé. [5] Ora,
awaké déwé iki kaya wong sing mlaku ing wayah
awan, ing padang, dadiné bisa weruh. Ora kaya
wong ing petengan.
[6] Mulané para sedulur, hayuk awaké déwé uripé
aja kaya wong turu, awit wong nèk turu kuwi
nèk ènèng apa-apa ora ngerti. Ya kaya ngono
kuwi uripé wong sing ora nurut Gusti. Nanging
awaké déwé kudu melèk lan jaga-jaga. [7] Pantyèn,

wong turuné ya wayah wengi lan sing mabuk
ombèn ya mabuk wayah wengi. 8 Nanging awaké
déwé iki sing urip ing padang kudu sing awas.
Awaké déwé bisa njaga awaké déwé nèk awaké
déwé pretyaya marang Gusti lan trésna marang
Dèkné lan marang sakpada-pada. Awaké déwé
kudu njagakké lan pretyaya tenan nèk Gusti
bakal ngluwari awaké déwé sangka kwasané ala.
9 Awit, karepé Gusti Allah kuwi ora supaya awaké
déwé nemu karusakan, ora, nanging supaya
awaké déwé nemu keslametan. Awaké déwé
bisané slamet, nèk pretyaya marang Gusti Yésus
Kristus. 10 Dèkné mati nglabuhi awaké déwé.
Dadiné mbésuk nèk Dèkné teka, embuh awaké
déwé ijik urip, embuh wis mati, kuwi ora dadi
sebab. Pokoké, awaké déwé bakal urip dadi siji
karo Dèkné. 11 Mulané, kowé kudu nglipur lan
mbangun sakpada-pada karo tembung iki. Ya
kaya sing wis mbok lakoni saiki.

Werna-werna pitutur kanggo penutup

12 Para sedulur, awaké déwé nyuwun
marang kowé: mbok pada ngajèni marang
sedulur-sedulur sing pada nglabuhi kowé.
Sedulur-sedulur kuwi sing dipanggil karo Gusti
dadi penuntunmu lan sing mulangi kowé bab
bener-klèruné tindakmu sak tyara wong Kristen.
13 Sedulur-sedulur kuwi sing nyambutgawé

nglabuhi kowé, mulané kudu mbok ajèni lan
mbok trésnani ngungkuli sak lumrahé. Urip sing
rukun bebarengan.
14 Para sedulur, wong sing males ora gelem
kerja kudu mbok omongi. Sing ijik wedi lan sangsi
kudu mbok réwangi bèn kendel. Sing ijik ringkih
ing pengandel kudu mbok tulungi, nanging kudu
sing sabar karo sapa waé. 15 Aja sampèk ènèng
sedulur mbales ala marang liya, nanging pada
nglumui nggawé betyik marang sakpada-pada
lan marang kabèh wong.
16 Karepé Gusti Allah enggonmu pada nurut
Gusti Yésus Kristus kuwi ya iki: kabungahanmu
dikétokké terus, aja pada kesel ndonga lan pada
maturkesuwun marang Gusti Allah terus, ora
namung nèk èntèng lan kepénak, nanging uga
nèk abot lan angèl. 17 (5:16) 18 (5:16)
19 Aja pada ngendek penggawéané Roh Sutyi
ing uripmu. 20 Nèk ènèng sedulur nduwèni
tembung sangka Gusti Allah, tembung kuwi
aja disepèlèkké, nanging dipikir lan didelok
klèru-beneré. Sing bener dilakoni. 21 (5:20)
22 Barang ala apa waé kudu mbok edohi.
23 Para sedulur, awaké déwé ndonga marang
Gusti Allah, sing bisa ngekèki tentrem marang
kowé, supaya Dèkné ngresiki uripmu, bèn uripmu
ing apa waé bisa kaya Dèkné déwé. Awaké déwé
uga ndonga supaya uripmu sak kabèhé, ing roh,

nyawa lan raga, bisa resik. Dadiné mbésuk nèk
Gusti Yésus Kristus teka, ora ènèng wong sing
bisa nyalahké kowé. [24] Gusti sing nyeluk kowé,
Dèkné bakal nandangi tenan. Dèkné bakal netepi
janjiné.
[25] Para sedulur, awaké déwé nyuwun
pandongamu.
[26] Kirimké slamet marang sedulur kabèh lan aku
nyuwun marang kowé, Gusti déwé dadi seksi,
layang iki diwatyakké marang sedulurku Kristen
kabèh. [27] (5:26)
[28] Tyukup seméné waé! Muga-muga Gusti
Yésus Kristus ngétokké kabetyikané marang kowé
kabèh.

Paulus

LAYANGÉ RASUL PAULUS MARANG PASAMUAN NANG KUTA

TÈSALONIKA

LAYANG NOMER LORO

Pembukakan lan pamuji slamet

1 [1] Para sedulur, iki layang sangka Paulus,
Silas lan Timotius, marang pasamuan nang
kuta Tèsalonika sing wis dadi umaté Gusti Allah
Bapaké awaké déwé lan Gusti Yésus Kristus.
[2] Muga-muga Gusti Allah, Bapaké awaké déwé
lan Yésus Kristus, Gustiné awaké déwé, ngedunké
kabetyikané lan katentremané marang kowé
kabèh.

Kristus bakal ngrutu sak beneré

[3] Para sedulur, awaké déwé tansah
maturkesuwun marang Gusti Allah nèk awaké
déwé mikirké kowé. Pantyèn ènèng wujuté
tenan. Awit pengandelmu marang Gusti Yésus
selot suwi selot tambah lan katrésnanmu marang
sakpada-pada selot suwi selot mundak. [4] Mulané
kowé sing digawé pamèr karo awaké déwé
nang pasamuan-pasamuan liyané. Awaké déwé
pantyèn ngomongi sedulur-sedulur liyané nèk

pengandelmu marang Gusti Yésus mantep
tenan, senajan kowé disiya-siya lan nglakoni sak
wernané kasangsaran lan kangèlan.
5 Kuwi kabèh dadi tanda nèk Gusti Allah bakal
ngrutu kabèh wong sak beneré. Tegesé, kowé sing
saiki pada nglakoni kasangsaran nglabuhi Gusti
Yésus, mbésuk kowé bakal nampa upahé, yakuwi,
kowé bakal dianggep pantes karo Gusti Allah
ngleboni kratoné. 6 Pantyèn, Gusti Allah mesti
bakal nindakké sak beneré, Dèkné bakal nekakké
kasangsaran marang wong-wong sing pada
nyiya-nyiya kowé. 7 Malah kowé sing saiki pada
nandang kangèlan bakal dikèki ayem bareng karo
awaké déwé mbarang. Iki bakal klakon mbésuk
nèk Gusti Yésus medun sangka swarga karo
mulékat-mulékat sing gedé kwasané. 8 Karo geni
sing mulak-mulak Gusti Yésus bakal ngrampungké
kabèh wong sing pada nampik Gusti Allah lan
sing pada nampik kabar kabungahané Gusti
Yésus. 9 Tenan, Gusti bakal nyetrap wong kaya
ngono kuwi sak beneré. Wong-wong kuwi bakal
diusir, adoh sangka Gusti Allah slawas-lawasé,
adoh sangka kamulyané sing nggumunké. 10 Kuwi
kabèh bakal klakon mbésuk ing dina tekané Gusti
Yésus, nèk Dèkné bakal nampa pengalemané
kabèh wong sing wis masrahké uripé marang
Dèkné. Ing dina kuwi kabèh sing pretyaya bakal
ngluhurké Dèkné. Kowé mbarang bakal ènèng

nang kono, awit kowé uga pada gelem pretyaya
marang tembungé awaké déwé bab Gusti Yésus.
[11] Mulané, nèk awaké déwé mikirké bab kuwi
mau kabèh, awaké déwé tansah ndongakké
kowé, bisaa ènèng wohé lan ènèng pantesé
enggoné Gusti milih kowé, ora nganggur waé.
Muga-muga Gusti Allah ngréwangi kowé karo
kwasané, supaya barang betyik sing mbok
karepké lan penggawéan apa waé kanggo Gusti
bisa keturutan kabèh. [12] Dadiné sangka uripmu
jenengé Gusti bakal diluhurké karo wong-wong
lan kowé déwé bakal dielem karo Gusti, awit
Gusti Allah lan Gusti Yésus Kristus bakal ngétokké
kabetyikané marang kowé.

Wong Duraka

2 [1] Para sedulur, awaké déwé saiki arep
ngomongké bab tekané Gusti Yésus Kristus
lan bab enggoné awaké déwé bakal dikumpulké
dadi siji karo Dèkné nang panggonané. [2] Pantyèn
wis ènèng sing pada mulangi nèk kuwi wis
klakon. Jaréné Roh Sutyi sing ngomongi ngono.
Uga ènèng sing ngomong nèk awaké déwé tau
mulangi nèk kuwi wis klakon lan ènèng liyané
menèh ngomong nèk awaké déwé tau nulis nang
layang nèk Gusti Yésus wis teka. Para sedulur,
aja sampèk omongan sing kaya ngono kuwi
ndadèkké bingungé atimu. [3] Wong-wong kuwi

ngapusi, aja digugu. Awit sakdurungé Gusti
Yésus teka menèh wong pirang-pirang bakal
pada ninggal dalané Gusti Allah. Sakwisé kuwi
terus Wong Duraka ngétok, nanging dèkné
bakal dibuwang nang neraka karo Gusti. 4 Wong
Duraka kuwi bakal nglawan marang sembarang
sing disembah lan sing dianggep gusti allah
karo manungsa. Dèkné malah bakal njagong
nongkrong nang Gréja Gedé, ngaku-aku nèk
dèkné kuwi Gusti Allah, ngungkuli liya-liyané.
5 Bab kuwi mau kabèh aku wis tau ngomongi
kowé dongé aku ijik nang nggonmu. Apa wis
pada lali? 6 Kowé ngerti nèk saiki ijik ènèng sing
ngalang-alangi Wong Duraka iki, mulané durung
bisa ngétok. Dèkné metuné mbésuk nèk wis
wantyiné, nèk Gusti Allah wis nglilani. 7 Pantyèn
saiki dèkné wis nyambutgawé, ngojok-ojoki
wong-wong kongkon pada ninggal dalané Gusti
Allah, nanging ijik meneng-menengan waé. Ijik
ènèng sing ngadang-adangi. 8 Metuné mbésuk,
nèk sing ngadang-adangi iki wis lunga. Nanging
Gusti Yésus bakal teka lan bakal matèni Wong
Duraka karo tembungé lan njedulé Gusti Yésus
bakal ngrampungké kwasané Wong Duraka
kuwi sak kabèhé. 9 Wong Duraka kuwi nèk metu
bakal nganggo kwasané Sétan, bisa ngétokké
kwasané karo tanda-tanda lan mujijat-mujijat,
kanggo nyasarké wong-wong. 10 Wong-wong

sing pantyèné wis bakal tiba ing karusakan pada
gelem nggugu apusan kuwi. Awit ora gelem
nampa pitutur sing bener, sing bisa nylametké
uripé, malah pada nampik kuwi. 11 Mulané
Gusti Allah ngedunké pangwasa sing nyasarké
wong-wong kuwi, sing marakké wong-wong
nggugu apusan. 12 Mengkono kuwi Gusti Allah
bisa nyetrap kabèh wong sing ora pada nggugu
marang pitutur sing bener, wong sing pada
seneng nglakoni sing ala.

Kesuwun marang Gusti

13 Nanging para sedulur, kowé sing ditrésnani
tenan karo Gusti. Awaké déwé rumangsa nèk
awaké déwé iki kudu tansah maturkesuwun
marang Gusti Allah nèk ngélingké kowé kabèh.
Awit Gusti wis milih kowé. Pantyèn kowé sing
diluwari sing ndisik déwé sangka kwasané ala.
Kuwi penggawéané Roh Sutyi, sing wis ngresiki
uripmu lan uga jalaran kowé pada pretyaya
marang pitutur sing bener. 14 Gusti wis manggil
kowé lantaran kabar kabungahan sing digelarké
karo awaké déwé marang kowé. Gusti manggil
kowé supaya kowé uga éntuk pandumané Gusti
Yésus, tegesé, kowé bakal digunggung-gunggung
kaya enggoné wong-wong bakal nggunggung
Gusti Yésus. 15 Mulané para sedulur, kowé kudu
mantep terus nurut marang pitutur sing wis

diwulangké karo awaké déwé nganggo tembung
lan uga nganggo layang.
16 Sangka kabetyikané, Yésus Kristus déwé,
Gustiné awaké déwé lan Gusti Allah, Bapak
sing trésna tenan marang awaké déwé, wis
ngekèki panglipur lan pengarep-arep sing
langgeng marang kowé. 17 Muga-muga Dèkné
uga ngekèki kekendelan lan kekuwatan marang
kowé kabèh enggonmu pada nindakké sing
betyik, senajana mbok tindakké karo tembung
apa karo penggawéan.

Rasul Paulus nyuwun pandonga

3 1 Para sedulur, ijik ènèng prekara siji-loro
menèh sing kudu tak omong. Sing penting
déwé yakuwi, awaké déwé kudu mbok dongaké.
Didongakké supaya pituturé Gusti bisa mrèmèn-
mrèmèn terus lan ditampa karo wong-wong, ya
kaya nang nggonmu kono. 2 Kowé ngerti nèk ora
kabèh wong gelem pretyaya marang pituturé
Gusti. Okèh sing pada nglawan lan ndadèkké
sangsarané awaké déwé. Mulané, awaké déwé
nyuwun pandongamu, supaya Gusti ngluwari
awaké déwé sangka tangané wong kaya ngono
kuwi.
3 Nanging para sedulur, Gusti kenèng dijagakké.
Dèkné bakal ngekèki kekuwatan marang kowé,
supaya kowé bisa pretyaya terus lan Dèkné bakal

mageri kowé sangka sak wernané ala. [4] Awaké
déwé ngerti nèk kowé temen nurut Gusti,
mulané awaké déwé ya pretyaya nèk pituturé
awaké déwé kabèh bakal mbok lakoni, saiki lan
sak terusé.
[5] Muga-muga Gusti madangi atimu, supaya
kowé bisa dunung sepira gedéné katrésnané
Gusti marang kowé lan panyuwuné awaké déwé
uga, muga-muga Gusti Yésus Kristus ngekèki
kemantepan marang kowé.

Aja males kerja

[6] Para sedulur, ing jenengé Gusti Yésus Kristus
awaké déwé mréntah kowé: sedulur sing males
kerja lan sing urip sak karepé, sing ora nurut
marang piwulangé awaké déwé, sedulur sing
kaya ngono kuwi kudu mbok edohi. [7] Kowé déwé
pada ngerti nèk awaké déwé wis ngekèki tulada
sing kenèng mbok tiru. Dongé awaké déwé nang
nggonmu awaké déwé ya ora énak-énak slonjor
waé. [8] Awaké déwé ya ora njagong njagakké
liyané, ora. Wujuté awaké déwé nyambutgawé
awan-wengi sampèk tangané kapalen, supaya
awaké déwé ora dadi renggané sapa-sapa.
[9] Awaké déwé enggoné nyambutgawé kuwi ora
jalaran awaké déwé ora éntuk njaluk sokongan
kowé, ora, nanging supaya uripé awaké déwé iki
kenèng mbok tiru. [10] Dongé awaké déwé nang

nggonmu awaké déwé ya ajek ngomongi kowé:
sedulur sing males kerja aja diréwangi.
11 Awaké déwé ngomong ngono kuwi, jalaran
awaké déwé krungu nèk nang nggonmu ènèng
sedulur siji-loro sing males kerja, malah namung
ngétan-ngulon ngrusui uripé liyané. 12 Ing
jenengé Gusti Yésus Kristus awaké déwé mréntah
sedulur-sedulur kuwi supaya pada nyambutgawé
nggolèk sandang-pangané déwé.
13 Lan kowé, para sedulur, kowé sing ora kaya
ngono, kowé aja pada kesel enggonmu nglakoni
sing betyik. 14 Dititèni, menawa waé ènèng
sedulur sing ora gelem manut marang omongané
awaké déwé sing ketulis nang layang iki. Sedulur
kuwi aja diejèk bebarengan, mengko lak isin
déwé. 15 Nanging dèkné aja dianggep kaya
mungsuh, ora, dèkné kudu mbok benerké kaya
sedulur.

Penutup lan pamuji slamet

16 Para sedulur, Gusti déwé sing bisa ngekèki
katentreman. Muga-muga Dèkné nuntun kowé
kabèh lan ngekèki katentreman marang kowé sak
terusé ing prekara apa waé.
17 Tyukup seméné waé layang iki. Aku, Paulus,
aku sing nanda-tangani layang iki, aku kirim
slamet marang kowé.

18 Muga-muga Gusti Yésus Kristus ngétokké
kabetyikané marang kowé kabèh.

Paulus lan Timotius

LAYANGÉ RASUL PAULUS
MARANG

TIMOTIUS

LAYANG NOMER SIJI

Pembukakan lan pamuji slamet

1 [1] Timotius anakku, iki layang sangka nggonku,
Paulus. Kowé pantyèn tenan anakku déwé
ing pengandel, awit aku sing mituturi kowé bab
Gusti Yésus lan kuwi sing marakké kowé pretyaya
marang Dèkné. Gusti Allah, Juru Slameté lan
Gusti Yésus, pitulungané lan pengarep-arepé
awaké déwé, sing mréntah aku kongkon dadi
rasulé Gusti Yésus Kristus.
Muga-muga Gusti Allah Bapaké awaké déwé
lan Kristus Yésus Gustiné awaké déwé, ngétokké
kabetyikané, kawelasané lan katentremané
marang kowé. [2] (1:1)

Piwulang sing nyasarké

[3] Timotius, apiké kowé terus nang Efése ndisik,
kaya sing tak omong abené kaé dongé aku
arep budal nang Masedonia. Apa jalarané
kowé kok tak kongkon nang kono waé ndisik?
Awit nang kuta Efése kono ènèng wong sing

pada mulangi piwulang sing klèru. Wong-wong
kuwi kudu mbok endek. [4] Aja éntuk mulangi
dongèngan-dongèngan bab mbah-mbahané
wong Ju, dongèngan sing ora ènèng entèké. Kuwi
namung marakké padu, ora tyotyok blas karo
sing dikarepké Gusti Allah. Karepé Gusti Allah
kuwi, supaya kabèh wong bisa slamet, ya wong
sing gelem pretyaya marang Dèkné. [5] Kenèng apa
Gusti Allah kok mréntah awaké déwé kongkon
mulangi pituturé? Supaya awaké déwé bisa
trésna sing tenanan marang sakpada-pada,
trésna karo ati sing resik lan temen lan karo
pengandel sing tenanan, ora étok-étokan. [6] Enèng
sing pada nyepèlèkké iki, entèk-entèké malih
kaya tong kosong: okèh omongané, nanging blas
ora ènèng tegesé. [7] Wong-wong kuwi kepéngin
dianggep kaya guru-guru sing mulangi wèt-wèté
Gusti Allah, nanging dèkné déwé ora pada ngerti
apa sing diomong. Waduh, nèk mulangi waé kaya
tenan-tenana, nanging sakjané dèkné déwé ora
dunung apa sing diwulangké.
[8] Awaké déwé lak ngerti ta nèk wèté Gusti Allah
kuwi apik nèk dikanggokké sak mestiné. [9] Awaké
déwé kudu dunung nèk wèt kuwi ora digawé
kanggo wong sing betyik apa wong sing apik
klakuané, ora! Wèt kuwi digawé kanggo wong
sing nglakoni ala, wong sing nampik Gusti Allah
lan sing ndablek, sing ora perduli karo wèt lan

pernatané Gusti Allah. [10] Wèt kuwi kanggo wong
sing matèni bapa-biyungé, wong sing tukang
matèni wong, wong sing laku bédang lan sing
nglakoni homo-sèks. Uga kanggo wong sing
tukang dodol slaf, wong sing seneng ngapusi lan
sing dadi seksi sing goroh. Wèt kuwi uga kanggo
wong sing nglakoni barang liya-liyané sing ora
tyotyok karo pitutur sing bener. [11] Ya pitutur
sing bener iki kabar kabungahan sing dipasrahké
marang aku. Lan pitutur iki sing nduduhké
gedéné Gusti Allah sing betyik.

Kesuwun marang Gusti

[12] Aku jan maturkesuwun tenan marang
Gustiné awaké déwé, Kristus Yésus. Awit Dèkné
wis ngekèki kekuwatan marang aku kanggo
nyambutgawé ngladèni Dèkné. [13] Lan aku
maturkesuwun tenan, awit Gusti Yésus nganggep
aku pantes nyambutgawé kanggo Dèkné, senajan
aku mbiyèn uga nyiya-nyiya wong-wong sing
pada nurut Dèkné. Nanging Gusti Yésus meksa ijik
melas marang aku, awit aku mauné ora ngerti apa
sing tak lakoni kuwi, jalaran aku durung pretyaya
marang Dèkné. [14] Pantyèn, kawelasané Gustiné
awaké déwé marang aku jan gedé tenan lan aku
dikèki pengandel lan katrésnan marang Gusti
Yésus Kristus. [15] Timotius, tembung sing arep tak
omong iki tenan lan kenèng mbok gugu, yakuwi,

Gusti Yésus Kristus teka nang jagat kéné tujuané
nulungi wong ala supaya bisa slamet. Ya kaya
aku iki, sing gedé déwé salahé. [16] Nanging Gusti
Allah melasi aku, kanggo ngétokké kesabarané
Gusti Yésus Kristus lan kanggo tyonto marang
wong-wong liyané sing ing tembé bakal pretyaya
marang Dèkné lan nampa urip langgeng. [17] Gusti
Allah sing ora ènèng tunggalé, ratu langgeng sing
urip slawas-lawasé lan sing ora kétok, Dèkné sing
kudu diluhurké slawas-lawasé. Amèn.
[18] Timotius anakku, kowé tak pasrahi
penggawéan iki, manut tembung-tembung
sing wis kawetu mbiyèn, ngomongké nèk kowé
bakal nyambutgawé kaya ngéné iki. [19] Mulané,
élinga marang tembung-tembung kuwi lan
dilakoni sing tenanan. Dilakoni karo pengandel
lan karo kebatinan sing resik. Awit ènèng wong
sing pada nglakoni penggawéan iki, nanging
ora karo kebatinan sing resik, entèk-entèké
semplak pengandelé. [20] Kayadéné Himénéus lan
Alèksander, sing wis tak pasrahké marang Sétan,
supaya pada kapok enggoné ngèlèk-èlèkké Gusti
Allah.

Pandonga kanggo para penggedé

2 [1] Timotius, karepku sing ndisik déwé marang
kowé yakuwi, pada ndedongaa, nyuwuna lan
maturkesuwuna marang Gusti Allah kanggo wong

kabèh. [2] Pada ndedongaa kanggo penggedéné
negara lan wong kabèh sing nduwèni penjawab
gedé. Dadiné awaké déwé uripé bisa ayem lan
tentrem lan bisa ngladèni Gusti Allah karo tingkah
lan laku sing bener. [3] Pandonga kaya ngono kuwi
apik lan disenengi karo Gusti Allah, Juru Slameté
awaké déwé. [4] Karepé Gusti Allah, bisaa kabèh
wong nampa keslametan lan ngerti pitutur sing
bener. [5] Karepé Gusti Allah uga, bisaa wong-wong
pada ngerti nèk namung ènèng Gusti Allah siji
lan namung ènèng wong siji sing bisa nggatukké
manungsa marang Gusti Allah, yakuwi Gusti
Yésus, Juru Slameté manungsa. [6] Dèkné nglabuhi
manungsa sampèk mati, supaya manungsa bisa
utyul sangka kwasané ala. Patiné Gusti Yésus
kuwi digawé tanda karo Gusti Allah nèk Dèkné
kepéngin nulungi kabèh manungsa, supaya
pada slamet. Pantyèn wantyiné ya wis pener
tenan. [7] Mulané Gusti Allah milih aku dadi rasul
sing kudu mulangi liya-liya bangsa bab pitutur
sing bener. Dadiné bangsa liyané bisa pretyaya
marang pitutur sing bener.

[8] Timotius, karepku, nang endi waé nèk pada
ngumpul, wong lanang-lanang nèk ndedonga
kuduné karo ati sing pasrah marang Gusti Allah.
Dadiné nèk ndonga bisa ngumbulké tangané,
awit ora nduwèni rasa nesu apa sangsi nèk
ora bakal ketampa pandongané. [9] Semono uga

karepku kanggo wong wédok-wédok, pada
nganggoa salin sing pantes lan patyakan sing
lumrah. Ora usah rambuté digawé sing ora-ora
lan dipasangi emas apa barang liyané sing pating
kerlip, ora. Lan ora usah nganggo salin sing
larang-larang. [10] Tenimbang nggolèk pengaleman
karo patyakan sing kaya ngono kuwi, luwung
pada nglumui nggawé betyik waé. Kuwi apik
lan pantes kanggo ngétokké nèk nurut Gusti
Allah. [11] Wong wédok kudu sing anteng, trima
diblajari karo wong lanang. [12] Aku ora gelem nèk
wong wédok mulangi nang kumpulan. Lan aku
uga ora nglilani nèk wong wédok mandori sing
lanang. Pantesé kuwi wong wédok kudu sing
anteng. [13] Gusti Allah lak nggawé Adam ndisik
ta, sakwisé Adam terus Eva. [14] Karomenèh, dudu
Adam sing dikenèng karo Sétan mbiyèn-mbiyèné,
nanging sing wédok. Dèkné sing nggugu apusané
Sétan terus nerak angger-anggeré Gusti Allah.
[15] Nanging kepriyé waé wong wédok bakal
slamet, senajana bakal ngrasakké lara terus
enggoné anak-anak, pokoké janji pada mantep
terus pretyaya lan trésna marang Gusti Allah lan
pada nindakké urip sing sutyi lan sing pantes.

Para penuntun

3 [1] Timotius, nèk ènèng sedulur sing kepéngin
dadi penuntuné pasamuan, sedulur kuwi

pantyèn seneng karo penggawéan sing apik
banget. Kuwi apik tenan. [2] Mulané, sedulur sing
dadi penuntuné pasamuan kuwi kuduné sedulur
sing blas ora kenèng disalahké karo wong liyané,
awit apik klakuané. Kuduné sedulur sing nduwé
bojo siji lan menèh sedulur kuwi kudu padang
pikirané, nggenah angen-angené lan pantes
klakuané. Kuduné sedulur sing ora éman ngekèki
inepan marang liyané lan kuduné sedulur sing
bisa mulangi. [3] Ora kenèng wong sing seneng
ngombé apa wong sing gampang nesu, ora.
Kuduné wong sing grapyak lan seneng rukun, ora
wong sing mata-duwiten. [4] Kuduné sedulur sing
bisa nata brayaté lan bisa mulangi anaké supaya
pada manut lan nduwé klakuan sing apik. [5] Awit
wong sing ora bisa nata omahé déwé mesti ya ora
bakal bisa nata pasamuané Gusti. [6] Aja sedulur
sing ijik anyar, sing durung suwi nurut Gusti,
mengko ndak malih sombong lan entèk-entèké
disetrap karo Gusti Allah kaya Sétan mbiyèn.
[7] Malah-malah, sedulur sing dadi penuntun kuwi
kuduné sedulur sing diajèni karo wong-wong sak
njabané pasamuan. Nèk ora ngono, mengko ndak
diomong wong lan bisa kenèng pasangané Sétan.

Para peladèn

[8] Semono uga, sedulur sing dadi peladèné
pasamuan kuwi kuduné wong sing apik klakuané

lan ora seneng goroh. Ora wong sing seneng
ngombé apa wong sing mata-duwiten. [9] Malah
kuduné wong sing mantep nurut piwulang sing
bener karo ati sing resik. Karo piwulang kuwi
Gusti Allah nduduhké kepriyé enggoné Dèkné
mulangi wong sing pretyaya marang Dèkné.
[10] Sedulur iki mbarang kudu dijajal ndisik. Nèk
sakwisé dijajal sedulur-sedulur kabèh pada
lega karo dèkné, ya kenèng dikongkon molai
penggawéané. [11] Semono uga, sedulur-sedulur
wédok sing ngladèni nang pasamuan, kuduné
wong sing apik klakuané. Ora kenèng wong sing
seneng ngomongké èlèké liyané, nanging kuduné
wong wédok sing padang pikirané lan kenèng
dipretyaya ing apa waé. [12] Tukang peladèné
pasamuan sing lanang kuwi kuduné wong sing
namung nduwé bojo siji lan bisa nata brayaté sing
apik. [13] Sing tak omong kuwi mau kabèh penting
banget, awit wong sing ngladèni pasamuan sing
apik lan sak mestiné bakal diajèni karo liyané
lan bakal tambah kendelé enggoné ngabarké
nèk Gusti Yésus déwé sing bisa nylametké awaké
déwé.

[14] Timotius, aku mikir ora suwi menèh aku
ndang bisa teka nang nggonmu. [15] Nanging
menawa waé ènèng alang-alangané sing marakké
tekaku rada suwi, mulané aku molai kirim layang
iki marang kowé. Dadiné kowé ngerti lan bisa

mulangi sedulur-sedulur bab uripé lan klakuané
wong sing wis dadi brayaté Gusti Allah. Brayaté
Gusti Allah kuwi ya pasamuané Gusti Allah.
Dèkné urip slawas-lawasé. Pasamuan kudu
mantep enggoné pretyaya marang pitutur sing
bener bab Gusti Allah lan kudu njaga, supaya
aja sampèk pitutur kuwi diwalik karo wong liya.
16 Awaké déwé ngakoni tenan, nèk pitutur sing
dikabarké karo Gusti Allah marang awaké déwé
iki pantyèn wewadi sing gedé banget. Pitutur iki
nduduhké nèk

Gusti Yésus dadi manungsa
lan Roh Sutyi nyeksèni
nèk uripé Dèkné ing donya
tyotyok karo karepé Gusti Allah.
Dèkné ngétok marang mulékat-mulékat
lan bangsa-bangsa pada krungu
kabar kabungahan bab Dèkné,
mulané terus pada pretyaya marang Dèkné.
Dèkné terus munggah nang swarga,
nang kono Dèkné gedé kwasané.

Guru-guru penasaran

4 1 Nanging Roh Sutyi wis terang banget
enggoné ngomongi awaké déwé nèk
suwi-suwi ènèng wong sing ora pretyaya menèh
marang pitutur sing bener, awit pada nggugu
marang roh-roh sing nyasarké lan pada nurut

piwulangé sétan-sétan. [2] Kuwi piwulangé wong
sing goroh, senajana pada mikir nèk sing
diwulangké kuwi bener. Wis ora pada rumangsa
nèk klèru, awit angen-angené wis gapuk. [3] Wong-
wong kuwi menging awaké déwé ora éntuk kawin
lan ora éntuk mangan iki apa kaé. Nanging Gusti
Allah déwé sing ngekèki sak wernané pangan
marang awaké déwé sing pretyaya marang Gusti
Yésus lan sing nggugu marang pitutur sing bener.
Panganan kuwi kabèh kenèng dipangan, janji
awaké déwé maturkesuwun marang Dèkné.
[4] Panganan sembarang gawéané Gusti Allah
kuwi apik, ora ènèng siji waé sing ora apik.
Mulané sembarang kudu ditampa. [5] Awaké déwé
kudu maturkesuwun, awit kabèh panganan wis
disutyèkké karo tembungé Gusti Allah lan karo
pandonga.

Peladèné Kristus sing apik

[6] Kuwi mau kabèh kudu diwulangké marang
sedulur-sedulur, dadiné kowé bisa dadi peladèné
Gusti Yésus Kristus sing apik. Sedulur-sedulur
bakal pada weruh nèk kowé mantep ing
piwulang sing mbok turut karo temen kuwi.
[7] Aja mèlu-mèlu karo rembukan sing ora ènèng
tegesé, kuwi disingkiri waé. Malah-malah, kowé
kudu nglumui lan ngemen-ngemenké supaya
uripmu bisa tyotyok karo karepé Gusti Allah.

[8] Nèk wong ngetrén awaké, kuwi ya ènèng
apiké, nanging nèk ngetrén kasukmané, kuwi jan
apik banget, kepriyé waé ènèng batiné. Kuwi
ndadèkké betyiké uripé awaké déwé kanggo saiki
lan mbésuk. [9] Tembung kuwi mau bener lan kudu
digugu. [10] Mulané awaké déwé ya nyambutgawé
petel tenan, senajan kudu nglakoni sak wernané
kangèlan. Awit awaké déwé njagakké Gusti Allah
sing urip slawasé. Dèkné sing dadi Juru Slameté
kabèh wong, luwih-luwih wong sing pretyaya.
[11] Wong-wong kudu mbok kongkon manut
marang tembung-tembungku kuwi mau lan
kuwi diwulangké terus. [12] Timotius, pantyèn
kowé ijik enom, nanging aja sampèk ènèng
wong nyepèlèkké kowé jalaran umurmu. Kowé
malah kudu dadi tulada kanggo sedulur-sedulur
sing pretyaya. Dadia tulada ing tembungmu,
ing klakuanmu, ing katrésnanmu marang
sakpada-pada, uga ing katemenan enggonmu
nyambutgawé kanggo Gusti lan enggonmu
nduwèni ati sing resik. [13] Ora suwi menèh aku
bakal teka, nanging suwéné aku durung teka
kowé kudu ngemenké matyakké wong-wong
sangka Kitab, mbangun lan mulangi. [14] Gusti
wis ngekèki kapinteran marang kowé, dongé
para penuntun bebarengan numpangi tangan
lan ndongakké kowé terus dikèki tembung
karo Gusti kanggo kowé. Kapinteran kuwi kudu

mbok kanggokké. [15] Sembarang-mbarang sing
tak omong kuwi mau dilakoni tenan, dadiné
wong-wong bisa weruh nèk kowé maju. [16] Kowé
kudu sing ati-ati tenan karo awakmu déwé
lan uga karo sing mbok wulangké. Aja sampèk
kendo enggonmu ati-ati, supaya kowé bisa
nylametké awakmu lan uga wong-wong sing
pada ngrungokké piwulangmu.

Tumindak marang sedulur-sedulur nang pasamuan

5 [1] Timotius, nèk kowé arep mbenerké
sedulur lanang sing tuwa, aja disenèni,
nanging wongé diajèni kaya bapakmu déwé lan
diejèk rembukan. Uga sedulur-sedulur lanang
sing enom, dianggep kaya kakang lan adikmu
déwé. [2] Sedulur-sedulur wédok sing wis tuwa
dianggep kaya ibumu déwé lan nèk ngomongi
sedulur-sedulur wédok sing enom anggepa kaya
adikmu déwé. Nèk ngomongi sing pantes lan
karo ati sing resik.
[3] Mbok randa sing blas ora nduwé krandah
kudu dirumati sing sak mestiné. [4] Nanging mbok
randa sing nduwé anak-putu, anak-putuné sing
kudu ngrumati kanggo mbales kabetyikané
wong tuwa. Kuwi sing disenengi karo Gusti
Allah, jalaran kuwi ngétokké nèk pada nurut
Gusti tenan. [5] Lah wong wédok sing pantyèn

randa tenan lan ora nduwé sapa-sapa blas kudu
njagakké marang Gusti Allah. Awan-wengi kudu
temen ndedonga marang Gusti Allah nyuwun
pitulungané. 6 Nanging randa sing uripé mung
nuruti kesenengané, randa kuwi sakjané wis
mati, senajan kétok ijik urip. 7 Mulané Timotius,
randa-randa kudu mbok wulangi sing tak omong
kuwi mau, supaya ora kenèng disalahké wong.
8 Nèk ènèng sedulur sing ora gelem ngrumati
seduluré déwé, malah-malah seduluré déwé
tunggal sak omah, wong kuwi ora dunung apa
tegesé nurut Gusti lan klakuané ngungkul-ungkuli
wong sing ora pretyaya marang Gusti Yésus.

Para randa

9 Pasamuan kudu ngrumati mbok randa,
yakuwi, randa sing umuré swidak munggah lan
sing mauné namung kawin sepisan, wong sing
seneng nggawé betyik. 10 Mulané wong kabèh
kudu ngarani nèk dèkné kuwi wong apik. Kuduné
wong sing ngrumati lan mulangi anak-anaké
sing apik lan ora éman ngekèki inepan marang
dayohé. Kuduné wong sing seneng ngladèni
sedulur-sedulur ing pengandel lan sing seneng
nulungi wong kangèlan, wong sing nglakoni sak
wernané penggawéan sing apik. Mbok randa sing
kaya ngono kuwi sing kudu ditulis jenengé nang
buku.

[11] Nanging randa-randa sing ijik enom aja ditulis
jenengé nang buku, awit nèk wong-wong kuwi
pada nduwé seneng-senengan menèh terus
pada ninggal Gusti lan pada nggolèk bojo menèh.
[12] Dadiné terus pada medot janjiné mauné.
[13] Karomenèh, jalaran ora nduwé penggawéan
apa-apa, terus pada mlebu-metu turut omah
nggunem wong liya lan mèlu-mèlu ngrusui uripé
liyané. [14] Mulané, karepku randa-randa sing
ijik enom bèn pada nggolèk bojo menèh lan
omah-omah waé, supaya pada nduwé anak lan
bisa ngurusi brayaté déwé. Dadiné ora ngekèki
jalaran marang mungsuhé awaké déwé kanggo
nyalahké awaké déwé. [15] Aku ngomong ngono
kuwi, jalaran wis ènèng randa-randa sing ninggal
Gusti lan nggugu marang Sétan. [16] Nèk ènèng
wong Kristen wédok nduwé randa nang omah,
randa kuwi kudu dirumati, supaya ora dadi
renggané pasamuan. Dadiné pasamuan bisa
ngrumati randa-randa sing ora nduwé sapa-sapa.

Para penuntuné pasamuan

[17] Timotius, para penuntun sing bisa nata lan
nuntun pasamuan sing apik kudu ditambahi
upahé, malah-malah penuntun sing tukang
nggelarké pituturé Gusti lan sing tukang mulangi.
Kuwi sak mestiné. [18] Nang Kitab Sutyi lak wis
ketulis ngéné ta: “Sapi sing ngiles aja dibingkem

tyangkemé.” Lan Gusti Yésus déwé ngomong
ngéné: “Wong sing nyambutgawé kudu nampa
upahé.” [19] Nèk ènèng sedulur nyalahké sakwijiné
penuntun, aja ditampa nèk ora ènèng seksiné
loro apa telu. Nèk penuntun kuwi pantyèn salah
tenan, wongé kudu mbok benerké nang ngarepé
sedulur liya-liyané, supaya ora pada niru klakuan
sing ora apik kuwi. [20] (5:19)
[21] Aku mréntah kowé tenan nang ngarepé Gusti
Allah lan Gusti Yésus Kristus lan para mulékat sing
sutyi: apa sing tak omong kuwi mau kudu mbok
tandangi tenan. Nèk arep mbenerké sedulur, aja
nduwèni gagasan sing ora apik bab sedulur kuwi
sakdurungé. [22] Aja kesusu numpangi tangan lan
ndongakké sedulur dadi penuntun apa peladèné
pasamuan. Menawa waé wongé nglakoni dosa
lan kowé mengko katut salah. Mulané, sing ati-ati
lan uripmu kudu sing resik.
[23] Kowé ajek lara wetengé, mulané ya diombèni
anggur setitik, aja namung banyu waé.
[24] Enèng wong sing dosané jan ketara banget,
ketarané ora usah ngentèni mbésuk, nèk nang
ngarepé Gusti Allah. Nanging liyané dosané saiki
durung kétok, ketarané mbésuk nang ngarepé
Gusti Allah. [25] Kaya ngono uga, penggawé
betyik okèh-okèhé saiki wis kétok. Nanging uga
penggawé betyik sing durung kétok saiki, mbésuk
kétok.

Para slaf

6 [1] Para slaf sing Kristen kudu ngajèni marang
sing nduwé, dadiné Gusti Allah lan piwulangé
awaké déwé ora éntuk èlèk. [2] Slaf Kristen sing
wèké wong Kristen ora kenèng nyepèlèkké sing
nduwé, dumèh dèkné tunggal sedulur ing Gusti
waé. Slaf kuwi malah kudu ngladèni sing nduwé
luwih apik, awit sing nduwèni dèkné kuwi tunggal
sedulur ing Gusti lan dèkné pantes ditrésnani.
Timotius, prekara-prekara iki kudu mbok
wulangké marang sedulur-sedulur lan pada
diélingké nèk kudu nurut apa sing tak omong iki.

Piwulang lan laku sing klèru

[3] Wong sing mulangi pitutur sing ora tyotyok
karo tembungé Gusti Yésus lan ora tyotyok
karo pitutur sing marakké awaké déwé nurut
karepé Gusti, kuwi wong sombong. [4] Senajan
mikir nèk pinter, wong kuwi ora ngerti apa-apa.
Namung seneng ramé lan èngkèl-èngkèlan bab
sembarang-mbarang. Kuwi namung marakké
sengit-sengitan, tukaran, nyatur ala lan mikir
ala bab sakpada-pada. [5] Wong-wong kuwi pada
keblinger lan ora ngerti bab sing bener.
[6] Mikiré bisa nggolèk kasugihan karo agamané.
Pantyèn agama bisa marakké sugih, nèk awaké
déwé nurut karepé Gusti Allah lan trima karo

apa nduwéné. [7] Awaké déwé lair ing donya ora
nggawa apa-apa, mbésuk nèk mati ya ora bisa
nggawa apa-apa. [8] Mulané, nèk bisa sampé
ing sandang lan pangan awaké déwé kudu wis
trima. [9] Nanging sapa sing kepéngin sugih bakal
katut nglakoni barang sing ora apik, sangking
ngeboti duwit lan nuruti kesenengan sing ora
nggenah. Ya barang kaya ngono kuwi sing ngrusak
uripé manungsa. [10] Apa ta sing marakké wong
urip nindakké sak wernané ala? Jalaran pada
mata-duwiten, kepéngin sugih. Okèh wong sing
pada ninggal Gusti lan uripé kelara-lara, jalaran
ngeboti duwit.

Temen tekan rampungé

[11] Nanging kowé Timotius, kowé peladèné Gusti
Allah, kowé kudu ngedohi barang kaya ngono
kuwi. Kowé malah kudu nglumui nindakké sing
betyik lan nindakké urip sing disenengi karo
Gusti Allah. Kudu kenèng dipretyaya lan kudu
trésna marang tunggal sedulur. Uga ing wayah
abot lan angèl kudu bisa mantep terus lan karo
wong liya kudu sing alus. [12] Timotius, kowé kudu
nglumui tenan, supaya bisa dadi muridé Gusti
Yésus sing apik lan bisa nampa upahé, yakuwi,
urip slawas-lawasé karo Dèkné nang swarga.
Awit Gusti Yésus wis milih kowé lan kowé déwé
uga wis ngakoni nang ngarepé wong okèh nèk

kowé pretyaya marang Dèkné lan arep nurut
Dèkné terus. [13] Mulané, nang ngarepé Gusti
Allah, sing ngekèki urip marang sembarang
lan nang ngarepé Gusti Yésus Kristus, sing wis
ngakoni nang ngarepé gramang Pontius Pilatus
nèk Dèkné kuwi kongkonané Gusti Allah, aku
mréntah kowé, Timotius: penggawéan sing wis
dipasrahké marang kowé karo Gusti Allah kudu
mbok tindakké sing temen terus nganti tekané
Gusti Yésus. Aja sampèk ènèng wong bisa nemu
jalaran kanggo nyalahké kowé. [14] (6:13) [15] Gusti
Allah déwé sing bakal ngongkon Gusti Yésus
teka lan Gusti Allah déwé sing ngarani wantyiné
kapan. Gusti Allah kuwi Gusti sing kwasa déwé,
kwasané ngungkul-ungkuli ratu lan pangwasa
liya-liyané. [16] Dèkné déwé ora bisa mati. Gusti
Allah manggon nang pepadang sing ora kenèng
dityedeki manungsa. Ora ènèng wong sing tau
weruh Dèkné lan ora ènèng wong sing bisa
weruh Dèkné. Wong urip kabèh pantes memuji
Dèkné lan kudu ngerti nèk Dèkné sing kwasa
déwé slawas-lawasé. Amèn.

Kasugihan sing sejati

[17] Timotius, sedulur-sedulur sing saiki sugih ing
donya kéné pada diomongi dipenging sombong.
Aja éntuk ngendelké banda sing ora kenèng
dijagakké, nanging kongkon pada njagakké

marang Gusti Allah. Awit Dèkné ora éman,
Dèkné malah nyawisi sembarang lubèr-lubèr
kanggo awaké déwé. 18 Mulané, sedulur-sedulur
diwulangi supaya pada nulungi sakpada-pada.
Kasugihan sing sejati kuwi ya nèk awaké déwé
nggawé betyik marang liyané. Aja pada éman,
nanging sembarang kudu diedum karo liyané.
19 Dadiné pada nyimpen kasugihan nang swarga
sing kenèng dijagakké kanggo uripé mbésuk, urip
karo Gusti Allah slawasé.

Penutup lan pamuji slamet

20 Timotius, kowé kudu sing ati-ati tenan karo
sembarang sing wis dipasrahké marang kowé
karo Gusti Allah. Omongan sing ora apik lan ora
ènèng tegesé kudu mbok singkiri. Uga omongan
sing jaréné kapinteran, nanging namung marakké
èngkèl-èngkèlan. Kuwi mbarang kudu mbok
edohi. 21 Enèng sing pada mikir nduwèni
kapinteran sing kaya ngono kuwi, éntuk-éntuké
apa? Malah saiki pada ninggal pitutur sing bener.
Ora liwat, muga-muga Gusti Allah mberkahi kowé
kabèh.

Paulus

LAYANGÉ RASUL PAULUS
MARANG

TIMOTIUS

LAYANG NOMER LORO

Pembukakan lan pamuji slamet

1 [1] Timotius, anakku sing tak trésnani tenan,
iki layang sangka nggonku, Paulus. Aku dipilih
karo Gusti Allah kongkon dadi rasulé Gusti Yésus,
Juru Slameté manungsa. Kuwi wis dadi karepé
Gusti Allah kanggo aku. Awit Dèkné wis janji nèk
awaké déwé bakal urip dadi siji karo Gusti Yésus,
Juru Slameté manungsa. Mulané Gusti Allah
mréntah aku kongkon ngabarké pitutur iki.
Muga-muga Gusti Allah Bapaké awaké déwé
lan Yésus, Juru Slameté manungsa lan Gustiné
awaké déwé, ngétokké kabetyikané, kawelasané
lan katentremané marang kowé. [2] (1:1)

Aja isin lan aja wedi

[3] Timotius, aku maturkesuwun marang
Gusti Allah sing tak ladèni sak atiku, ya kaya
mbah-mbahanku mbiyèn. Awan-wengi nèk
aku ndonga, aku ya ndongakké kowé. [4] Nèk
aku kélingan eluhmu dongé kowé tak tinggal,

aku terus kangen marang kowé. Bungahé kaya
ngapa nèk aku weruh kowé menèh. 5 Aku ijik
kélingan kemantepané pretyayamu marang
pituturé Gusti. Pantyèn, kowé karo ibumu Enis
lan simbahmu Lois tunggalé waé pengandelé
marang Gusti Yésus lan aku ngerti nèk kowé
ora kendo. 6 Mulané aku saiki ngélingké marang
kowé. Dongé aku ndongakké lan numpangi
tangan kowé, Gusti Allah ngekèki kapinteran
marang kowé, kapinteran kuwi kudu mbok
kanggokké. 7 Awit Gusti Allah ngekèki Rohé
marang kowé, ora supaya kowé wedi, nanging
supaya kowé nduwèni kwasa nindakké karepé.
Gusti Allah ngekèki Rohé uga supaya kowé bisa
nrésnani kabèh wong lan supaya kowé bisa urip
sing pantes.
8 Mulané, saiki kowé aja isin ngabarké pituturé
Gusti Allah. Lan aja isin jalaran aku disetrap.
Aku nang setrapan iki nglabuhi Gusti Yésus. Aja
wedi, nanging kaya aku iki, kowé kudu saguh
nandang kangèlan nglabuhi Gusti, awit Dèkné wis
ngekèki kekuwatan marang kowé. 9 Gusti Allah
wis ngluwari awaké déwé sangka kwasané ala
lan saiki manggil awaké déwé kongkon masrahké
uripé marang Dèkné. Gusti Allah enggoné nulungi
lan manggil awaké déwé kuwi ora jalaran awaké
déwé iki ènèng pantesé diupahi, ora! Nanging
pantyèn wis dadi karepé Gusti Allah nduduhké

kawelasané marang awaké déwé. Pantyèn, wis
kawit mbiyèn, sakdurungé Gusti Allah nggawé
langit lan bumi, Dèkné wis nduwèni pikiran
ngongkon Gusti Yésus mbréné, kanggo nduduhké
sepira gedéné katrésnané Gusti Allah marang
awaké déwé lan medot awaké déwé sangka
kwasané ala. 10 Lan saiki Gusti Yésus wis teka
tenan, Dèkné wujuté ya medot awaké déwé
sangka kwasané ala lan nduduhké kabetyikané
Gusti Allah marang awaké déwé. Gusti Yésus
wis ngrampungké kwasané pati lan nduduhké
marang awaké déwé nèk awaké déwé bakal urip
slawas-lawasé karo Dèkné nganggo raga anyar.
11 Mulané Gusti Allah milih aku kongkon
nggelarké kabar kabungahan iki. Aku dadi rasulé
Gusti Yésus kongkon mulangi wong-wong bab
urip nurut Gusti Yésus. 12 Kuwi jalarané aku saiki
nglakoni kangèlan iki. Nanging ora dadi apa,
aku ora sangsi, awit aku ngerti sapa sing tak
jagakké. Lan aku uga wis ngerti tenan nèk Dèkné
nduwèni kwasa njaga kabar kabungahan sing wis
dipasrahké marang aku iki nganti tekan mbésuk
nèk Dèkné teka menèh. 13 Pitutur sing bener sing
wis tak wulangké marang kowé kudu mbok lakoni
tenan lan piwulang kuwi gawénen tulada sing
kudu mbok turut. Diteruské enggonmu njagakké
marang Gusti Yésus, Juru Slameté manungsa lan
trésnaa marang liyané karo katrésnané Gusti.

[14] Kabar kabungahan sing wis dipasrahké marang
kowé kuwi kudu mbok simpen sing apik. Roh
Sutyi, sing manggon ing uripé awaké déwé, sing
ngréwangi kowé nyimpen iki.
[15] Kowé wis ngerti nèk sedulur-sedulur sangka
bawah Asia pada ninggal aku kabèh, kayadéné
Figélus lan Hèrmogénes. [16] Sing tak suwun
Gusti mberkahi krabaté Onésiforis. Dèkné ajek
teka mbangun lan nglipur aku lan dèkné ora
wedi apa isin niliki aku nang setrapan. [17] Malah
dongé dèkné teka nang kuta Rum kéné, dèkné
tékok-tékok terus nganti ketemu karo aku. [18] Sing
tak suwun mbésuk, nèk wong kabèh bakal
dikrutu, Gusti bakal melas marang Onésiforis.
Kowé déwé ngerti nèk dèkné jan nulungi aku
tenan nang kuta Efése.

Peladèn sing temen

2 [1] Timotius anakku, kowé kudu nyambutgawé
karo kendel, awit Gusti Yésus, Juru Slameté
manungsa, ngekèki kekuwatan marang kowé
sangka kabetyikané. [2] Lan menèh, pituturku
marang kowé sing tak omongké nang ngarepé
sedulur-sedulur pirang-pirang kaé, kuwi kudu
mbok wulangké marang sedulur-sedulur sing
kenèng dijagakké lan sing kenèng diendelké
mulangi liya-liyané.

[3] Aja wedi nandang sangsara nglabuhi Gusti
Yésus, Juru Slameté awaké déwé. Nanging
kowé kudu saguh nglakoni kangèlan kaya soldat
sing budal perang kaé. [4] Wong sing dadi soldat
kaé nèk nyambutgawé mesti namung nuruti
apa préntahé kumendané lan ora mikir bab
liya-liyané. [5] Ora béda wong sing mèlu balapan
mblayu kaé. Bisané menang namung nèk dèkné
nurut pernatané. [6] Lan menèh, wong tandur
sing nyambutgawé mempeng kaé mesti bakal
mangan wohé ndisik déwé, nèk wayahé panèn.
[7] Aja lali marang omongku iki lan Gusti Allah
bakal ndunungké sembarang marang kowé,
supaya kowé bisa dadi penuntun sing apik.
[8] Elinga marang Gusti Yésus, sing wis ditangèkké
sangka pati karo Gusti Allah. Dèkné sing dadi
turunané ratu Daved. Ya iku sing tak omongké
nèk aku ngabarké pituturé Gusti Allah. [9] Lan
jalaran aku nggelar kabar kabungahan iku aku
saiki nandang sangsara. Aku disetrap lan diranté
kaya wong nakal. Nanging pituturé Gusti Allah ora
kenèng diranté apa diendek. [10] Mulané, jalaran
kuwi aku sabar nyangga sangsara iki, nglabuhi
wong-wong sing wis dipilih karo Gusti Allah.
Dadiné Gusti Yésus bisa nulungi wong-wong kuwi,
supaya bisa slamet slawas-lawasé. [11] Pantyèn
bener tulisan nang Kitab Sutyi sing uniné ngéné:
“Nèk awaké déwé ninggal urip sing lawas,

awaké déwé bakal urip karo Gusti Yésus
slawas-lawasé.
12 Nèk awaké déwé mantep
lan sabar nyangga kangèlané,
ing mbésuké awaké déwé
ya bakal mèlu njagong
karo Gusti Yésus kaya ratu.
Nèk awaké déwé nyélaki Dèkné,
Dèkné mbésuk uga
bakal nyélaki awaké déwé
nang ngarepé Gusti Allah.
13 Nèk awaké déwé ora temen,
Dèkné temen terus,
awit Dèkné ora bisa nyélaki janjiné.”

Aja mèlu èngkèl-èngkèlan

14 Timotius, sedulur-sedulur pada diélingké bab kuwi mau kabèh sing wis tak omong. Pada diomongi uga, Gusti Allah dadi seksi, dipenging èngkèl-èngkèlan bab omongan sing ora-ora. Kuwi ora ènèng gunané blas, malah namung nyemplakké pengandelé sing pada ngrungokké. 15 Kowé kudu temen tenan, supaya Gusti Allah bisa lega karo penggawéanmu. Dadia wong sing ora usah isin nglakoni penggawéané, wong sing ngerti lan bisa mulangi pitutur sing bener kaya sak mestiné. 16 Nanging aja mèlu-mèlu karo omongan sing ora pantes lan sing ora ènèng

tegesé. Kuwi namung marakké wong-wong
mundur adoh sangka Gusti Allah. [17] Piwulangé
wong sing kaya ngono kuwi namung ngrusak
uripé wong, kaya lara kanker kaé, ngrokot
daging nganti wongé mati. Himénéus lan
Filétus piwulangé kaya ngono kuwi. [18] Pantyèn
wong-wong kuwi wis pada nyimpangi pitutur sing
bener. Malah pada mulangi nèk Gusti Allah wis
nangèké wong mati. Kuwi pantyèn mbingungké
pengandelé wong-wong. [19] Nanging, senajan
kepriyé waé, pituturé Gusti Allah sing bener
kuwi ora bakal kenèng diwalik. Gusti Allah déwé
wis ngomong lan wis ketulis ngéné: “Gusti Allah
wis ngerti sapa sing nurut Dèkné sak atiné” lan
tulisan liyané ngomong ngéné: “Sapa sing nurut
Gusti Allah tenan kudu ninggal klakuan ala!”
[20] Nanging yakuwi, ing sak njeroné omah gedé
isiné werna-werna, ora namung barang gawéan
emas apa selaka, nanging uga ènèng sing gawéan
kayu lan gawéan lempung. Sing gawéan emas
lan selaka kuwi kanggo nèk éntuk dayoh gedé,
sing liyané kanggo saben dinané. [21] Awaké déwé
sing nurut Gusti ya pada waé kaya ngono. Wong
sing uripé temen lan resik mesti diéman karo
Gusti lan bakal dikanggokké kanggo penggawéan
sing gedé. Wong sing kaya ngono kuwi bakal
bisa ngerjani karepé Gusti apa waé. [22] Mulané
Timotius, kowé aja nuruti hawa kesenengan sing

ora apik, kaya lumrahé wong enom, nanging
nggolèkana barang sing betyik. Pretyayaa marang
pituturé Gusti Allah lan trésnaa marang Gusti
Allah lan marang sakpada-pada. Kowé kudu urip
sing rukun karo liya-liyané. Sembarang kuwi mau
ditindakké bebarengan karo sedulur-sedulur sing
pada memuji lan ndedonga marang Gusti Allah
karo ati sing resik. [23] Nanging aja mèlu-mèlu
karo rembukan sing ora ènèng isiné apa
bantah-bantahan sing ora ènèng tegesé. Kuwi
namung marakké padu. [24] Lan kowé ngerti déwé
nèk wong sing nyambutgawé kanggo Gusti kuwi
ora kenèng padu, malah kudu grapyak marang
sapa waé lan kudu bisa mulangi sing apik lan sing
alus. [25] Wong-wong sing pada mulangi pitutur
sing klèru kudu dibenerké karo sabar. Menawa
Gusti Allah bisa ngekèki kelunggaran marang
wong-wong kuwi supaya bisa malih pikirané lan
bisa dunung marang pitutur sing bener. [26] Dadiné
bisa éling lan bisa utyul sangka pasangané Sétan,
sing ngwasani uripé.

Kasusahan gedé

3 [1] Timotius, ngertia, nèk ing jaman entèk-
entèkan, sakdurungé Gusti Yésus teka, bakal
ènèng kasusahan gedé werna-werna. [2] Apa
jalarané? Jalaran wong-wong namung mikirké
uripé déwé waé lan ora perduli karo liyané. Pada

mata-duwiten, kemlèlèt lan sombong. Pada
sembrana marang Gusti Allah lan marang liyané
lan ora pada manut marang wong tuwané. Ora
nduwèni rumangsa kesuwun lan ora ngajèni blas
marang Gusti Allah lan barang sing sutyi. [3] Ora
nduwèni rasa trésna, ora kenèng dijagakké lan
seneng ngèlèk-èlèkké liyané. Ora ngerti wates,
malah ngumbar kekarepan sing ora nggenah,
tegelan lan ora nduwèni seneng blas karo barang
betyik. [4] Ora kenèng dipretyaya lan sembrana ing
sembarang, ora mikir mburiné, malah ngegulké
sombongé. Nemen banget enggoné nuruti
senengé tenimbang nuruti karepé Gusti Allah.
[5] Jaréné wong pretyaya, nanging nèk nyawang
klakuané ketara tenan nèk ora tau nglilani Gusti
Allah nata uripé. Kowé kudu sing ati-ati lan aja
bebarengan karo wong sing kaya ngono kuwi.
[6] Enèng sing pada mlebu-metu nang omahé
wong lan bisa ngenèng wong wédok-wédok
sing gelem nggugu omongané wong kaya ngono
kuwi. Jalaran wong wédok-wédok kuwi uripé
ora nggenah, namung pada nurut senengé terus
pada rumangsa salah. [7] Pada kepéngin diwulangi
pitutur-pitutur sing anyar, nanging namung
kanggo nutupi klakuané sing ala. Wong-wong
kaya ngono kuwi ora bakal bisa nemu pitutur
sing bener lan pitutur sing sangka Gusti Allah.
[8] Kaya Yanes lan Yambres sing mbiyèn pada

nglawan nabi Moses, kaya ngono uga guru-guru
palsu kuwi saiki pada nglawan pitutur sing bener.
Pikirané wis ora nggenah lan Gusti Allah ora bisa
nganggokké wong kaya ngono kuwi, jalaran pada
semplak pengandelé. 9 Nanging, kaya Yanes lan
Yambres dèk mbiyèn, guru-guru kuwi ora bakal
bisa ngapusi wong-wong sampèk suwi, awit
kabèh wong bakal weruh lan nitèni déwé nèk
guru-guru kuwi klèru.

Pengéling-éling sing penting

10 Timotius, kowé ngerti déwé nèk aku ora
kaya guru-guru kuwi, awit kowé ngerti déwé apa
sing tak wulangké lan kowé weruh uripku. Kowé
ngerti tujuané uripku. Kowé uga ngerti nèk aku
pretyaya lan njagakké marang Gusti Allah. Kowé
ngerti déwé enggonku sabar marang wong-wong
sing pada nglawan aku. Kowé ngerti nèk aku
trésna marang Gusti Allah lan marang tunggal
manungsa. Kowé weruh déwé nèk aku terus
nyambutgawé kanggo Gusti, senajan kangèlané
lan alang-alangané ènèng waé. 11 Kowé ngerti
nèk aku disiya-siya karo wong-wong lan aku
nglakoni sak wernané kasangsaran. Werna-werna
kangèlan wis tak lakoni nang Antioki, nang
Ikonium lan nang Listra. Nanging Gusti Yésus
nulungi aku ing kangèlan kuwi kabèh. 12 Pantyèn
ya wis sak mestiné. Sapa waé sing kepéngin nurut

Gusti Yésus sing tenanan mesti bakal disangsara.
[13] Nanging wong ala lan wong ngapusi malah
selot ndadra enggoné nglakoni ala. Awit wong
kaya ngono kuwi ora namung ngapusi wong
liyané, nanging suwi-suwi dèkné déwé nggugu
apusané déwé. [14] Nanging kowé Timotius, kowé
kudu nurut piwulang sing wis mbok tampa lan
wis mbok akoni bener. Kowé ngerti déwé sapa
sing mulangi kowé. [15] Kawit tyilik kowé wis
diblajari sangka pituturé Gusti Allah, dadiné kowé
ngerti nèk pituturé Gusti Allah kuwi bisa ngekèki
kaweruh marang kowé. Kaweruh sing nduduhké
marang kowé nèk Gusti Yésus, Juru Slameté
manungsa, teka ing donya ngluwari kowé sangka
kwasané ala, supaya kowé bisa urip langgeng.
[16] Tembung-tembung isiné pituturé Gusti Allah
kuwi kabèh metuné sangka pikirané Gusti Allah
déwé. Mulané tembung-tembung kuwi kabèh
kenèng dienggo mulangi bab sing bener, kenèng
dienggo mbenerké piwulang sing klèru, kenèng
dienggo mbenerké klakuan sing ora apik lan
uga kenèng dienggo mblajari nindakké urip sing
nurut karepé Gusti Allah. [17] Dadiné wong sing
nyambutgawé kanggo Gusti Allah bisa nduwèni
kapinteran ngerjani penggawéan apa waé sing
dikarepké karo Dèkné.

4 [1] Timotius, sing arep tak omong iki penting
tenan, mulané kudu mbok gatèkké sing

apik. Gusti Allah lan Gusti Yésus, Juru Slameté
manungsa, sing dadi seksi nèk aku ngomong
iki marang kowé. Tembungku marang kowé ya
iki: pituturé Gusti Allah kudu mbok kabarké.
Awit kapan-kapan Gusti Yésus bakal teka menèh
lan Dèkné bakal teka kaya ratu, ngwasani
sembarang. Mulané, nèk Dèkné teka, Dèkné
bakal ngrutu kabèh wong sing ijik urip ing
wantyi kuwi lan sing wis pada mati. [2] Mulané
aku ngomong marang kowé Timotius: pituturé
Gusti Allah dikabarké. Ora perduli wong-wong
gelem ngrungokké apa ora, kudu mbok kabarké
terus. Pada didunungké, supaya pada weruh
nèk klèru. Pada dibenerké lan diwulangi karo
sabar, supaya pada nglakoni sing betyik. [3] Aku
ngomongi kowé ngono kuwi mau, awit mbésuk
bakal ènèng wayahé wong-wong ora bakal gelem
ngrungokké pitutur sing bener. Wong-wong kuwi
malah bakal nglumpukké guru-guru déwé lan
guru-guru kuwi bakal mulangi apa sing disenengi
karo wong-wong kuwi. Dadiné wong-wong kuwi
bisa neruské klakuané sing ala. [4] Entèk-entèké
wong-wong kuwi terus ora pada ngrungokké
marang pitutur bener, malah pada seneng
marang dongèngan-dongèngan sing ora-ora.
[5] Mulané Timotius, senajan kepriyé waé, kowé
kudu nduwèni pikiran sing padang. Aja wedi
nandang kangèlan lan diteruské enggonmu

nggelar kabar kabungahané Gusti Yésus Kristus.
Penggawéanmu kanggo Gusti dikerjani kabèh.
6 Nèk aku mikir uripku déwé, aku ngerti nèk
wis ora suwi menèh Gusti Allah bakal manggil
aku mulih. 7 Enggonku nyambutgawé kanggo
Gusti Yésus ya sak kuwatku. Saiki penggawéanku
wis tak rampungké kabèh lan aku ora ngganti
pituturé Gusti Allah blas, sak ketyap waé ora.
8 Upahku nang swarga saiki wis ngentèni aku. Aku
éntuk upah kuwi, awit aku temen nurut karepé
Gusti Allah. Gusti Yésus sing ngrutu kabèh wong
sak beneré, Dèkné déwé sing bakal ngelungké
upah iki marang aku, mbésuk nèk Dèkné bakal
ngrutu kabèh wong. Nanging ora namung aku
déwé sing bakal nampa upah, kabèh wong sing
pada ngarep-arep tekané Dèkné bakal nampa
uga.

Werna-werna kabar

9 Timotius, nèk inter kowé ndang teka nang
nggonku, awit Démas ninggal aku. Dèkné
budal nang Tèsalonika, jalaran dèkné ngeboti
kesenengané donya iki tenimbang Gusti Allah.
Krèsèns wis budal nang bawah Galasia lan Titus
nang Dalmasia. 10 (4:9) 11 Sing ijik karo aku nang
kéné ya namung Lukas. Nèk kowé mbréné nang
nggonku, Markus digawa pisan, awit dèkné inter
ngréwangi aku. 12 Tikikus mbarang wis budal.

Dèkné tak kongkon nang kuta Efése. [13] O ya,
nèk mbréné kowé mampir nang nggoné sedulur
Karpus nang Troas, awit jasku ketinggalan nang
kana. Dityangkingké pisan lan buku-bukuné
mbarang. Sing tak butuhké tenan ya buku-buku
pèrkamèn gulungan. Kuwi aja sampèk lali.
[14] Kowé ngerti Alèksander ta, sing tukang kopro
kaé, dèkné jan ndadèkké sangsarané uripku
tenan. Gusti bakal mbales dèkné. [15] Nanging
kowé mbarang kudu sing ati-ati karo wong kuwi,
awit dèkné nglawan piwulangé awaké déwé
sak inter-interé, supaya wong-wong ora gelem
ngrungokké awaké déwé.

Gusti déwé sing nulungi aku

[16] Dongé aku nang kruton sing ndisik déwé
kaé jan blas ora ènèng sedulur siji-sijia sing
ngréwangi aku. Kabèh pada lunga ninggal aku.
Sing tak suwun Gusti gelem ngapura marang
sedulur-sedulur kuwi. [17] Nanging senajan
sedulur-sedulur ninggal aku, Gusti déwé sing
ngréwangi aku. Dèkné sing ngekèki kekuwatan
marang aku, supaya aku bisa ndunungké
marang wong-wong nèk aku bener. Saiki aku
bisa nggelarké kabar kabungahané Gusti lan
ora ènèng sing ngalang-alangi menèh. Dadiné
bangsa-bangsa sing dudu Ju kabèh bisa krungu
pituturé Gusti mbarang. Pantyèn, nèk Gusti ora

nulungi aku, aku wis dipatèni karo wong-wong.
18 Gusti bakal ngluwari aku terus sangka kangèlan
apa waé lan nggawa aku kanti slamet ing kratoné
ing swarga. Mulané, Dèkné sing kudu diluhurké
slawasé. Amèn.

Penutup lan pamuji slamet

19 Aku kirim slamet marang Priska lan Akwila.
Uga marang krabaté Onésiforis. 20 Erastus saiki
ijik nang Korinta lan Trofimus tak tinggal nang
Milétus. Dèkné lara. 21 Timotius, nèk inter ndang
teka sakdurungé wayah adem.

Ebulus, Pudèns, Linus lan Klaudia lan sedulur-
sedulur kabèh sing nang kéné pada kirim slamet
marang kowé.

22 Tyukup semono layang iki.

Muga-muga Gusti nuntun lan mberkahi kowé.

Paulus

LAYANGÉ RASUL PAULUS MARANG

TITUS

Pembukakan lan pamuji slamet

1 [1] Layang sangka Paulus marang Titus anakku.
Pantyèn kowé tak aku anak tenan, awit
awaké déwé tunggal pretyaya ing Gusti Yésus
Kristus. Muga-muga Gusti Allah Bapaké awaké
déwé lan Gusti Yésus Kristus, Juru Slameté awaké
déwé, ngétokké kabetyikané lan katentremané
marang kowé. Aku iki peladèné Gusti Allah lan
rasulé Gusti Yésus Kristus dikongkon ngantepké
pengandelé wong-wong sing wis dipilih karo
Gusti Allah lan mulangi supaya bisa mangertèni
pitutur sing bener. Dadiné uripé bisa tyotyok
karo karepé Gusti Allah lan bisa nduwèni
pengarep-arep urip langgeng. Ya iki sing wis
dijanji karo Gusti Allah kawit mbiyèn lan Dèkné
ora pisan-pisan goroh. Pantyèn, awaké déwé
pada nitèni nèk apa sing dijanji karo Gusti Allah
saiki wis keturutan, awit pituturé Gusti Allah bab
urip langgeng iki saiki wis dikabarké. Ya pitutur iki
sing tak kabarké. Iki kongkonané Gusti Allah, Juru

Slameté awaké déwé, marang aku. [2] (1:1) [3] (1:1)
[4] (1:1)

Penggawéané Titus nang Kréta

[5] Titus, kowé tak tinggal nang pula Kréta kuwi
supaya kowé ngrampungké penggawéan sing
ijik kudu dikerjani. Sing penting déwé yakuwi,
ing saben kuta kowé kudu milih sedulur-sedulur
sing kudu dadi penuntun, ya kaya sing wis tak
omong kaé. [6] Tegesé, sedulur sing mbok pilih
dadi penuntun kuwi kuduné sedulur sing blas
ora kenèng disalahké karo wong liyané, awit apik
klakuané. Kuduné sedulur sing nduwé bojo siji.
Anak-anaké kudu pretyaya marang Gusti Allah
lan ora kenèng diomong wong nèk ora urus apa
ora manut. [7] Wong dadi penuntun kuwi ngurusi
penggawéané Gusti Allah, mulané kudu apik
klakuané lan blas ora ngekèki jalaran marang
wong liya kanggo ngrasani dèkné. Mulané, aja
milih wong sing mikir pinter déwé apa wong sing
gampang nesu. Aja wong sing seneng ngombé
apa wong sing seneng nglawan liyané. Aja milih
wong sing mblubut apa mata-duwiten. [8] Malah
nggolèkana wong sing ora éman ngekèki inepan,
wong sing namung seneng nggawé betyik
marang liyané lan wong sing padang pikirané.
Nggolèkana wong sing betyik ing sembarang
prekara lan sing manut Gusti Allah senajan

kepriyé waé, wong sing nggenah angen-angené.
9 Lan menèh, wong sing dadi penuntun kuwi
kudu nduwèni pengandel sing mantep marang
pitutur sing bener, yakuwi pitutur sing wis tak
wulangké. Iki perlu banget, awit pitutur sing
bener kuwi kenèng dienggo mbangun, supaya
bisa mundak pengandelé. Uga kenèng dienggo
nduduhké klèruné wong sing mulangi pitutur
liyané.
10 Titus, kowé kudu milih penuntun kaya sing tak
omong kuwi mau, awit okèh wong sing ora gelem
manut marang sapa-sapa. Senengé ngrembuk
barang sing blas ora migunani lan mulangi barang
sing ora bener. Wong Ju okèh sing kaya ngono
kuwi, pada mulangi wong sing pretyaya marang
Gusti Yésus kongkon nglakoni sunat mbarang.
Omongé nèk ora sunat ora ditampa karo Gusti
Allah. 11 Para penuntun kudu ngendek wong sing
mulangi kaya ngono kuwi. Iki perlu banget, awit
wis pada marakké dadi bingungé pirang-pirang
brayat. Sing digolèki mung duwité. 12 Wong Kréta
kono déwé sing ngerti klakuané bangsané, tau
ngomong ngéné mbiyèn: “Wong Kréta kuwi
seneng goroh. Klakuané kaya kéwan galak.
Ora seneng nyambutgawé, namung seneng
mangan.” 13 Wong sing ngomong ngono kuwi
pantyèn bener banget. Mulané, wong-wong kuwi

kudu mbok welèkké sing tenanan, supaya bisa
pretyaya marang pitutur sing bener.
[14] Dadiné ora pada nggatèkké marang
dongèngan-dongèngan gawéané wong Ju lan
ora pada nurut pernatan-pernatan gawéané
manungsa sing pada nampik pitutur sing bener.
[15] Wong nèk resik angen-angené mesti ya
resik klakuané uga. Nanging wong sing kotor
angen-angené lan ora pretyaya marang Gusti
Allah mesti ya namung nglakoni ala. Sing dipikir
namung barang sing ala lan senajana nglakoni
ala, ya wis blas ora rumangsa. [16] Wong kaya
ngono kuwi diwelèhké. Ngakuné pretyaya,
nanging goroh, awit klakuané ngèlèk-èlèkké
Gusti Allah. Pada seneng nglakoni barang sing
disengiti karo Gusti Allah lan ora pada manut
Dèkné. Wong kaya ngono kuwi ora bisa nindakké
betyik blas.

Piwulang sing bener

2 [1] Nanging kowé Titus, kowé ora kaya
wong-wong kuwi. Mulané, wong sing
pretyaya marang Gusti Allah pada wulangana
apa sing tyotyok karo pitutur sing bener. [2] Wong
lanang-lanang sing tuwa pada wulangana supaya
padang pikirané, nggenah angen-angené lan
pantes klakuané. Kudu mantep pengandelé
marang pitutur sing bener lan trésna tenan

marang Gusti Allah. Uga ing kasangsaran kudu
sabar-mantep. 3 Wong wédok-wédok sing tuwa
uga pada diwulangi supaya uripé disawang
pantes dadi wong sing pretyaya marang Gusti
Allah. Aja éntuk nyatur ala marang liyané lan
aja éntuk ngombé anggur okèh, malah intera
mulangi liyané bab sing betyik. 4 Dadiné kenèng
ditiru karo wong wédok-wédok sing enom,
supaya pada nrésnani lan ngrumati bojo lan
anaké, pada nggenah angen-angené lan resik
atiné. Nèk ngono bisa nata omah-omah sing apik
lan gemati lan manut marang bojoné. Dadiné ora
njalari wong liyané ngèlèk-èlèkké pituturé Gusti
Allah. 5 (2:4)

6 Para enom-enoman lanang uga kudu
diwulangi supaya pada nggenah angen-angené.
7 Kowé déwé kudu temen nglakoni sembarang
sing betyik, dadiné kenèng ditiru karo sing
enom-enom kuwi. Nèk mulangi, mulangana
pitutur sing bener. Kowé kudu sing tenanan,
dadiné kowé diajèni. 8 Tembungmu kudu sing
bener supaya kowé ora disalahké wong. Dadiné
wong sing seneng ngèlèk-èlèkké pada kisinan
déwé, awit ora nemu klèru kanggo nyalahké
awaké déwé.

9 Para slaf uga pada diwulangi supaya manut
marang sing nduwé omah ing bab apa waé,
aja éntuk mbawali, malah bisaa nggawé legané

dèkné. [10] Aja éntuk nyolongi barangé sing
nduwé omah, malah bisaa kenèng diendelké ing
sembarang. Dadiné wong-wong bisa nitèni déwé
lan pada gelem nampa pituturé Gusti Allah, Juru
Slameté awaké déwé.
[11] Wong pretyaya kudu nduwèni klakuan sing
kaya ngono, awit Gusti Allah wis ngétokké
kabetyikané supaya kabèh wong bisa slamet.
[12] Mulané awaké déwé kudu dunung iki lan kudu
ninggal klakuan sing ndadèkké sediné Gusti
Allah. Aja pada nduwèni kesenengan ala menèh
kaya sing dikepéngini wong sing sengit marang
Gusti Allah. Malah-malah, suwéné awaké déwé
urip ing donya kéné, awaké déwé kudu nggenah
angen-angené, kudu nglakoni sing betyik lan sing
ndadèkké legané Gusti Allah. [13] Ya kaya ngono
kuwi kuduné uripé awaké déwé suwéné awaké
déwé ngentèni tekané Gusti Yésus Kristus, Juru
Slameté awaké déwé lan Gusti Allah sing gedé
déwé. Nèk Dèkné teka wong kabèh bakal weruh
kamulyané. [14] Gusti Yésus Kristus wis masrahké
uripé sampèk dipatèni, supaya awaké déwé bisa
utyul sangka kwasané ala lan supaya awaké déwé
iki bisa resik lan dadi umaté Gusti déwé, sing
seneng nggawé betyik.
[15] Titus, pitutur-pitutur iku mau kudu mbok
wulangké. Wong-wong sing pretyaya kudu mbok
dunung-dunungké, supaya pada nglakoni kuwi.

Sing ora gelem manut kudu mbok benerké tanpa
wedi. Aja sampèk ènèng wong nyepèlèkké kowé.

Katrésnané Gusti Allah marang manungsa

3 [1] Titus, wong-wong pada diélingké nèk kudu
manut marang sing nata lan ngwasani negara.
Kudu manut marang para pengarep lan sak
wantyi-wantyi kudu gelem ngguyupi sembarang
sing betyik. [2] Aja éntuk ngrasani liyané apa
tukar-padu karo liyané, malah-malah kudu
gemati lan ngajèni marang saben wong. [3] Pada
diélingké, awit mbiyèn awaké déwé ya pada
waé bodo. Ora gelem manut marang sapa-sapa,
malah nurut pitutur sing ora bener. Awaké déwé
kalah karo sak wernané kesenengan sing ala.
Sing dipikir awan-wengi namung barang sing ora
nggenah. Seneng mèri karo liyané. Disengiti wong
lan awaké déwé ya pada waé seneng nyengiti
liyané. [4] Nanging terus ènèng wantyiné Juru
Slameté lan Gusti Allahé awaké déwé nduduhké
kawelasané lan katrésnané marang manungsa.
[5] Saiki awaké déwé wis dislametké. Ora jalaran
awaké déwé iki nglakoni betyik apa kepriyé waé,
ora, nanging jalaran Dèkné trésna lan melas
marang awaké déwé. Gusti Yésus ngedusi awaké
déwé lantaran Roh Sutyi. Ya Roh Sutyi iki sing
wis nglairké awaké déwé menèh lan nganyarké
uripé lan klakuané awaké déwé. [6] Lantaran Gusti

Yésus Kristus, Juru Slameté awaké déwé, Gusti
Allah ngedunké Roh Sutyi kanggo nulungi awaké
déwé ing apa waé. 7 Mengkono Gusti Allah
wis ngétokké kabetyikané lan saiki Dèkné wis
nganggep awaké déwé bener, ora nduwé salah
menèh. Awaké déwé wis nampa urip langgeng
sing diarep-arep. 8 Iki pitutur sing bener.
Karepku kabèh iki mbok wulangké sing tenanan.
Dadiné wong-wong sing pretyaya marang Gusti
Allah bisa mundak enggoné nggawé betyik.
Kuwi apik lan kanggo gawé. 9 Nanging kowé aja
mèlu èngkèl-èngkèlan bab rembukan sing ora
ènèng tegesé. Uga bab wèt-wèté wong Ju lan
bab mbah-mbahané mbiyèn lan turun-turunané.
Kuwi disingkiri waé, awit kuwi blas ora kanggo
gawé apa-apa. 10 Wong sing arep nggawé
bubrahé pasamuan kudu mbok garap. Nèk ijik
diteruské, diélingké sepisan menèh. Nèk wongé
meksa durung manut, dietokké. 11 Wong kaya
ngono kuwi ora nggolèk barang betyik, nanging
nuju barang ala. Wong kaya ngono kuwi ketara
banget salahé.

Kabar siji-loro

12 Titus, iki ijik ènèng kabar-kabar menèh.
Artemas lan Tikikus arep tak kongkon nang
nggonmu. Nèk wong loro iki wis tekan kono, aku
nyuwun kowé intera metuki aku nang Nikopolis.

Aku mikir aku bakal nang kono, mbésuk nèk
wantyi adem lan angin banter. [13] Sénas, sing
pangkaté advokat lan Apolos pada diréwangi
bèn ndang budal lan aja sampèk kekurangan
apa-apa. [14] Lan menèh, sedulur-sedulur sing
pretyaya pada diwulangi, supaya pada nglumui
nulungi lan nyukupi liyané sing kekurangan ing
sandang-pangané. Dadiné uripé ora muspra,
nanging kanggo gawé kanggo liyané.

Penutup lan pamuji slamet

[15] Tyukup seméné waé, sedulur-sedulur sing
nang kéné karo aku pada kirim slamet marang
kowé. Awaké déwé uga kirim slamet marang
sedulur-sedulur sing karo kowé, sing pada trésna
awaké déwé.

Muga-muga Gusti Allah ngétokké kabetyikané
marang kowé kabèh.

Paulus

LAYANGÉ RASUL PAULUS MARANG

FILEMON

Pembukakan lan pamuji slamet

1 [1] Iki layang sangka Paulus, sing disetrap
nglabuhi Gusti Yésus Kristus lan sangka
sedulur Timotius, marang Filemon, kantyaku
tunggal penggawéan. Layang iki uga kanggo
sedulur wédok Apia lan sedulur Arkipus, kantyaku
tunggal penggawéan ing Gusti lan uga kanggo
pasamuan sing ngumpul nang omahmu. [2] (1:1)
[3] Muga-muga Gusti Allah Bapaké awaké déwé
lan Gusti Yésus Kristus ngétokké kabetyikané lan
katentremané marang kowé kabèh.

Katrésnané lan pengandelé Filemon

[4] Filemon, saben-saben aku ndongakké kowé,
aku maturkesuwun marang Gustiku, awit aku
krungu bab katrésnanmu marang para sedulur
tunggal pretyaya lan bab pretyayamu marang
Gusti Yésus. [5] (1:4) [6] Sing tak suwun, enggonmu
pada pretyaya bebarengan bisaa marakké kowé
kabèh nduwèni kaweruh marang sembarang sing
betyik. Dadiné Gusti Yésus Kristus bisa diluhurké.

7 Filemon, katrésnanmu ndadèkké bungahku
lan mbangun atiku, jalaran kowé nyegerké lan
ngayemké atiné sedulur-sedulurmu tunggal
pretyaya.

Panyuwuné rasul Paulus

8 Aku iki wakilé Gusti Yésus, mulané aku ya
nduwèni kwasa mréntah kowé nindakké barang
sing perlu. Nanging aku ora mréntah, aku luwung
nembung marang kowé, awit aku trésna marang
kowé. Kowé ngerti déwé, aku iki wis tuwa lan
menèh aku nang setrapan iki jalaran aku nglabuhi
Gusti Yésus Kristus. 9 (1:8) 10 Aku nembung kowé
bab Onésimus. Dèkné tak aku anakku déwé, awit
aku sing nuntun dèkné nang dalané Gusti, ya
nang setrapan kéné. 11 Onésimus iki mauné ora
kanggo gawé apa-apa kanggo kowé, nanging saiki
dèkné kanggo gawé, ora namung kanggo kowé
waé, nanging uga kanggo aku.
12 Pantyèn dèkné tak trésnani tenan, nanging
saiki dèkné tak kongkon balik menèh nang
nggonmu. 13 Karepku Onésimus ya wis bèn nang
kéné waé karo aku, dadiné bisa dadi wakilmu
ngréwangi aku suwéné aku nang setrapan
kéné. Kowé ngerti nèk aku disetrap jalaran aku
ngabarké pituturé Gusti Yésus. 14 Nanging aku
emoh meksa kowé. Aku malah seneng nèk
enggonmu nggawé betyik marang aku kuwi

sangka karepmu déwé. Mulané aku ya nembung
marang kowé ndisik.
[15] Kowé kélangan Onésimus sedélok, nanging
menawa waé saiki dèkné bakal nang nggonmu
menèh slawasé. [16] Saiki dèkné dudu mung
slaf waé, nanging ngungkuli kuwi, dèkné saiki
sedulurmu ing pretyaya lan ing katrésnan. Aku
trésna banget marang Onésimus, kowé mesti ya
ngungkul-ungkuli aku trésnané marang dèkné,
awit kuwi slafmu déwé lan dèkné pretyaya ing
Gusti Yésus.
[17] Mulané, nèk kowé tenan ngaku aku iki
kantyamu tunggal pretyaya, Onésimus ya
ditampa menèh kaya enggonmu nampa aku.
[18] Nèk dèkné nduwé salah apa nduwé utang karo
kowé, aku sing tanggung. [19] Aku, Paulus, aku
déwé sing nulis layang iki, aku saguh mbayar. Aku
ora usah ngélingké bab utangmu marang aku,
yakuwi uripmu déwé, awit aku sing nuntun kowé
nang dalané Gusti. [20] Filemon sedulurku, aku
gentèn ditulungi. Awaké déwé tunggal pretyaya
ing Gusti Yésus Kristus, aku mbok dibangun.
[21] Aku nulis layang iki, awit aku pretyaya tenan
nèk kowé bakal nggatèkké marang penjalukku.
Aku ngerti nèk kowé bakal nampa Onésimus lan
bakal gemati marang dèkné. [22] Kejaba sangka
kuwi, aku pretyaya nèk sangka pandongamu aku
bakal dietokké sangka setrapan kéné. Dadiné

ora suwi menèh aku bakal kepetuk karo kowé.
Mulané aku nyuwun, aku molai dityawiské kamar.

Penutup lan pamuji slamet

23 Sedulur Epafras kirim slamet marang kowé.
Dèkné disetrap bareng karo aku jalaran nglabuhi
Gusti Yésus Kristus. 24 Kantya-kantyaku sing
nyambutgawé karo aku, kaya Markus, Aristarkus,
Démas lan Lukas uga pada kirim slamet.
25 Tyukup seméné layangku iki.
Muga-muga Gusti Yésus Kristus ngétokké
kabetyikané marang kowé kabèh.

Paulus

LAYANG MARANG BANGSA

IBRANI

SING NURUT GUSTI YÉSUS KRISTUS

Gusti Allah ngetokké pituturé lantaran Anaké

1 [1] Para sedulur, kowé kabèh wis ngerti nèk
ing jaman mbiyèn Gusti Allah wis ping okèh
ngetokké pituturé marang para mbah-mbahané
awaké déwé liwat para nabi lan nganggo patrap
sing werna-werna. [2] Nanging ing jaman anyar
iki Gusti Allah ngetokké pituturé liwat Anaké,
yakuwi Gusti Yésus Kristus. Ya lantaran Anaké iki
Gusti Allah nggawé langit lan bumi lan Gusti Allah
wis netepké Anaké mau, supaya nduwèni lan
ngwasani sembarang sing ènèng. [3] Gusti Yésus
kuwi sloroté kamulyané Gusti Allah lan tyap
gambaré kenyataané Gusti Allah. Ya Gusti Yésus
iki sing ngrumati sembarang nganggo tembungé
sing kebek karo pangwasa. Sakwisé rampung
ngresiki manungsa sangka dosané, Gusti Yésus
terus njagong nang swarga nang tengené Gusti
Allah sing kwasa déwé.

Anaké Gusti Allah ngungkuli para mulékat

4 Mulané saiki pangwasané Gusti Yésus kuwi
duwur banget ngungkul-ungkuli pangwasané
para mulékat, tunggalé waé karo Jenengé, sing
gedéné ngungkuli para mulékat sing namung
ngladèni. 5 Awit Gusti Allah ora tau ngomong
ngéné marang mulékat sapa waé:
“Kowé lan Kowé déwé dadi Anakku.
Ing dina iki
Aku netepké nang ngarepé jagat
nèk Kowé dadi Anakku
sing ngwasani sembarang.”
Lan uga:
“Aku slawasé bakal dadi Bapakmu
lan Kowé slawasé bakal dadi Anakku.”
6 Dongé Gusti Allah arep ngongkon Anaké
mbarep teka nang jagat, Dèkné ngomong ngéné:
“Mulékat kabèh kudu nyembah Dèkné!”
7 Bab para mulékat Gusti Allah ngomong ngéné:
“Kaya angin lan geni lunga-teka,
mengkono uga para mulékat
lunga-teka manut tembungku.”
8 Nanging Gusti Allah ngomong ngéné bab Anaké:
“Kowé Gusti Allah,
Kowé sing dadi ratu slawas-lawasé.
Kowé ngwasani nganggo kabeneran.
9 Kowé seneng marang barang sing bener

lan sengit marang barang sing ala.
Mulané Gusti Allah, Gusti Allahmu
miji Kowé dikèki pangkat
sing duwur déwé,
ngungkuli liya-liyané nang swarga.
Mengkono kuwi Gusti Allah
marakké Kowé bungah.”
10 Uga Gusti Allah ngomong ngéné marang
Anaké:
“Kowé Gusti, Kowé
sing nggawé bumi kawit wiwitané
lan langit uga gawéanmu.
11 Kabèh kuwi bakal ambruk,
bakal lungset lan suwèk
kaya salin lawas.
Nanging Kowé ora bakal malih,
Kowé ènèng terus.
12 Kaya enggoné kowé nglempit
salin sing lawas dibuwang
lan diganti karo sing anyar,
mengkono uga bakalé langit lan bumi.
Nanging Kowé ora malih,
Kowé ènèng terus, slawas-lawasé.”
13 Gusti Allah tau ngomong marang mulékaté
ngéné:
“Kéné njagong nang tengenku,
mungsuhmu kabèh
bakal tak dadèkké

antyik-antyikané sikilmu.”
[14] Dadiné saiki tyeta banget nèk mulékat-
mulékat kuwi kabèh namung roh-roh sing
ngladèni Gusti Allah, sing dikongkon ngladèni
wong-wong sing bakal nampa keslametan.

Keslametan sing gedé

2 [1] Mulané para sedulur, sakwisé awaké déwé
dunung nèk Gusti Yésus Kristus kuwi duwuré
ngungkuli mulékat-mulékat, hayuk awaké déwé
pada gondèlan luwih kentyeng marang pitutur
sing diwulangké marang awaké déwé, supaya
awaké déwé ora katut kintir. [2] Pitutur sing tekané
sangka mulékat waé wis nyata tenan lan sapa
sing ora manut marang kuwi mesti bakal disetrap
sing sak mestiné. [3] Lah kepriyé awaké déwé
iki bisané ngliwati setrapané Gusti Allah, nèk
awaké déwé nyepèlèkké pitutur sing nekakké
keslametan sing semono gedéné. Gusti Yésus
déwé wis ngabarké bab keslametan iki lan
wong-wong sing krungu pada ngekèki paseksi
marang awaké déwé nèk pituturé Gusti pantyèn
nyata tenan. [4] Lan Gusti Allah déwé ya ngujutké
nganggo tanda-tanda lan mujijat-mujijat lan
uga pangétokané pangwasané Gusti Allah sing
gedé, nèk paseksi-paseksi kuwi bener. Dèkné
déwé uga ngedum kapinteran-kapinteran sangka

kekuwatané Roh Sutyi, manut kekarepané Dèkné déwé.

Gusti Yésus nuntun manungsa ing keslametan

5 Para sedulur, Gusti Allah ora ngongkon
mulékat-mulékat kongkon ngwasani jagat sing
kudu teka, ya jagat sing dirembuk karo awaké
déwé iki. 6 Nang Kitab Sutyi malah ketulis ngéné:
"Duh Gusti, manungsa kuwi apa
kok mbok gatèkké
lan mbok éman tenan?
Apa ora namung wong urip?
Namung sedilut manungsa
mbok dadèkké sak ngisoré para mulékat,
nanging terus mbok angkat munggah
nang panggonan sing duwur
lan mbok pasrahi sembarang,
supaya sembarang
tiba ing sak ngisoré pangwasané."
Nèk Gusti Allah ngomong nèk "sembarang wis
ditibakké ing sak ngisoré pangwasané", ora
ènèng prekara apa waé sing ora katut tiba ing
sak ngisoré pangwasa kuwi. Nanging wujuté saiki
awaké déwé weruh nèk manungsa ora ngwasani
sembarang kabèh. 7 (2:6) 8 (2:6)
9 Awaké déwé ngerti nèk ènèng wong siji
sing ngwasani sembarang, yakuwi Gusti Yésus
déwé. Sedilut Dèkné diedunké nganti namung

setitik katyèké karo para mulékat, supaya sangka
pitulungané Gusti Allah Dèkné bisa nglakoni pati
nglabuhi kabèh manungsa. Lan jalaran Dèkné
nglakoni pati kuwi, saiki Gusti Allah ngangkat
Gusti Yésus Kristus, dikèki pangwasa sing duwur
lan gedé déwé. 10 Awit para sedulur, Gusti Allah
sing nggawé sembarang lan Dèkné nggawé
sembarang kuwi ya kanggo Dèkné déwé. Mulané
kanggo Gusti Allah ya bener lan apik nèk Gusti
Yésus nglakoni kasangsaran. Awit mengkono
kuwi Gusti Yésus dadi pantes nuntun anak-anaké
Gusti Allah ing dalan keslametan.
11 Gusti Yésus sing ngresiki manungsa sangka
dosa-dosané. Dèkné lan wong-wong sing wis
diresiki uripé kuwi tunggal bapaké. Mulané Gusti
Yésus ora isin ngaku wong-wong mau seduluré.
12 Bab iki nang Kitab Sutyi ketulis ngéné:
"Gusti Allah Bapakku,
Aku bakal ngabarké Jenengmu
marang sedulur-sedulurku
lan nang tengahé pasamuan
Aku bakal ngluhurké Jenengmu!"
13 Nang ayat liyané uga ketulis ngéné: "Aku
bakal njagakké marang Dèkné." Lan nang ayat
liyané menèh ketulis ngéné: "Lah iki Aku lan
anak-anakmu sing wis mbok pasrahké marang
Aku."

[14] Jalaran sing diarani anak-anak kuwi
wong-wong sing wujut daging lan getih, tegesé
badan kadonyaan, mulané Gusti Yésus ya terus
dadi manungsa sing wujut daging lan getih
lan Dèkné saguh ngalami kauripan tunggalé
karo wong-wong mau. Tujuané, supaya liwat
patiné, Dèkné bisa ngrusak penggawéané
Sétan sing ngwasani pati. [15] Mengkono uga
Gusti Yésus bisa ngluwari wong-wong sing
suwéné uripé dikwasani karo rasa wedi marang
pati. [16] Dadiné para sedulur, tyeta banget nèk
Gusti Yésus ora teka nang jagat ngurusi para
mulékat, ora, nanging Dèkné teka nulungi
turunané Bapa Abraham. [17] Jalaran sangka kuwi
Dèkné kudu dadi manungsa sak kabèhé kaya
sedulur-seduluré. Awit namung mengkono
kuwi Gusti Yésus bisa dadi Imam Gedé, tegesé
dadi wakilé manungsa nang ngarepé Gusti
Allah. Gusti Yésus dadi Imam Gedé sing gedé
kawelasané lan katemenané, mulané Dèkné bisa
nekakké pangapura kanggo manungsa sangka
dosa-dosané, supaya manungsa bisa ketampa
Gusti Allah. [18] Saiki Gusti Yésus bisa nulungi
wong-wong sing kenèng panggoda, awit Dèkné
déwé wis ngalami panggoda lan sangsara.

Gusti Yésus ngungkuli nabi Moses

3 [1] Para sedulur sing wis dadi umaté Gusti
Allah lan sing wis dipanggil karo Gusti Allah
nampa panduman gedé nang swarga! Gusti
Yésus kuwi sapa ta? Ya Dèkné sing dikongkon
nglakokké prejanjiané Gusti Allah sing anyar.
Dèkné sing nggawa pitutur sing anyar kanggo
awaké déwé lan ya pitutur iki sing diakoni karo
awaké déwé. Gusti Yésus uga sing dadi Imam
Gedé, sing dadi wakilé awaké déwé nang ngarepé
Gusti Allah. [2] Gusti Yésus kuwi temen nuruti
kekarepané Gusti Allah, sing wis miji Dèkné
supaya ngerjani penggawéan kuwi, tunggalé
waé karo nabi Moses sing mbiyèn ya temen
ngurusi brayaté Gusti Allah. [3] Para sedulur, kowé
ngerti déwé nèk wong sing ngedekké brayat
kuwi luwih penting tenimbang wong liya-liyané.
Mulané Gusti Yésus gedéné ya ngungkuli nabi
Moses, awit Gusti Yésus sing ngedekké brayaté
Gusti Allah, nanging nabi Moses namung dadi
wargané brayat kuwi. [4] Pantyèn, saben brayat
mesti ènèng sing ngedekké, nanging Gusti Allah
sing ngedekké sembarang. [5] Bener, senajan
nabi Moses kuwi namung warga ing brayaté
Gusti Allah, nanging dèkné kuwi peladèné Gusti
Allah sing kenèng dipretyaya tenan, awit dèkné
mulangi wong-wong kepriyé enggoné Gusti Allah

ngetokké pituturé ing mbésuké. [6] Nanging Kristus
kuwi ngungkuli nabi Moses, awit Dèkné dadi
anak sing nyangga penjawab ing brayaté Gusti
Allah. Lan brayaté Gusti Allah kuwi ya awaké
déwé iki, nèk awaké déwé mantep terus pretyaya
lan ngakoni karo kendel ing pengarep-arepé
awaké déwé.
[7] Mulané para sedulur, Roh Sutyi ya wis
ngomong ngéné:
"Ing dina iki,
nèk kowé krungu swarané Gusti Allah,
kowé aja pada ndablek
kaya mbah-mbahanmu dèk mbiyèn
sing pada nglawan marang Gusti Allah
lan dongé nang wustèn
pada njajal kesabarané Gusti Allah." [8] (3:7)
[9] Roh Sutyi uga ngomong ngéné:
"Ya nang wustèn kono
mbah-mbahanmu pada weruh déwé
enggonku nindakké prekara-prekara sing
nggumunké,
patang puluh taun suwéné.
Nanging senajan ngono,
meksa ijik njajal kesabaranku
lan pada nglakoni sing ala,
kepéngin ngerti tak ajar apa ora.
[10] Mulané Aku jèngkèl tenan
marang wong-wong kuwi

lan Aku ngomong:
‘Wong-wong kuwi
namung nggawé ala,
mulané blas ora bakal dunung
apa sing tak tindakké.’
11 Aku terus nesu tenan lan ngomong:
‘Wong-wong kuwi
ora pisan-pisan
bakal nampa katentremanku.’”
12 Para sedulur, mulané aku ngélingké tenanan
marang kowé, pada sing ati-ati tenan, aja sampèk
ènèng wong siji waé sangka tengahmu nduwèni
gagasan sing ala, sampèk terus mbalik dalan
ninggal Gusti Allah sing urip, sing mesti bakal
tumandang. 13 Aja sampèk kaya ngono para
sedulur, nanging malah pada tansah ngantepké
pengandelé sakpada-pada, suwéné awaké déwé
ijik dililani karo Gusti Allah urip ing jaman sing
nang Kitab Sutyi diarani “dina iki”. Hayuk aja
sampèk katut dosa, terus ora manut marang
Gusti Allah sing mesti bakal tumandang. 14 Aku
ngomong ngono kuwi, awit nèk awaké déwé
mantep terus kaya mauné lan mantep terus
tekan entèk-entèkané, awaké déwé mesti bakal
mèlu nampa panduman sangka Gusti Allah,
bareng karo Kristus.
15 Elinga sing ketulis nang Kitab Sutyi:
“Ing dina iki

nèk kowé krungu swarané Gusti Allah,
aja pada wangkot atimu
kaya mbah-mbahanmu dèk mbiyèn,
sing pada nglawan marang Gusti Allah.”
16 Para sedulur, mbok dipikir lelakoné mbah-
mbahané awaké déwé, dongé ora gelem manut
marang Gusti Allah. Senajan dituntun karo
nabi Moses lunga sangka negara Egipte lan
wong-wong pada krungu swarané Gusti Allah
déwé, meksa ijik pada wani marang Gusti Allah.
17 Patang puluh taun suwéné wong-wong pada
nglakoni ala lan marakké Gusti Allah nesu tenan.
Lah entèk-entèké kepriyé? Kabèh pada mati
nang wustèn. 18 Sampèk Dèkné ngomong ngéné:
“Aku ora bakal nglilani wong-wong iki nampa
katentremanku.” Lah kuwi Gusti Allah ngomong
karo sapa para sedulur? Apa ora ngomong karo
mbah-mbahané awaké déwé mbiyèn sing ora
gelem manut? Pantyèn! 19 Mulané saiki awaké
déwé dunung kenèng apa wong-wong ora bisa
nampa katentremané Gusti Allah, yakuwi, jalaran
ora pada mantep terus enggoné pretyaya marang
Gusti Yésus Kristus.

Prejanjiané Gusti Allah bab katentreman

4 1 Para sedulur, prejanjiané Gusti Allah nèk
awaké déwé dililani nampa katentremané,
ijik kanggo, mulané awaké déwé kudu sing ati-ati

tenan supaya nang tengahmu aja sampèk ènèng
wong siji waé sampèk ora nampa katentremané
Gusti Allah. [2] Awit tunggalé waé karo wong-wong
kuwi, awaké déwé ya wis krungu kabar
kabungahané Gusti Yésus Kristus. Nanging iku ora
nekakké betyik blas kanggo wong-wong kuwi.
Awit senajan krungu, nanging meksa ora gelem
pretyaya. [3] Nanging awaké déwé sing pretyaya,
awaké déwé bakal nampa katentremané Gusti
Allah. Tembungé Gusti Allah uniné ngéné:

"Jalaran Aku nesu tenan marang bangsa iki,
mulané Aku ngomong nèk Aku ora bakal
nglilani bangsa iki nampa katentremanku."

Senajan Gusti Allah wis rampung karo
penggawéané kawit mbiyèn dongé Dèkné
nggawé jagat, meksa Dèkné ngomong ngono
kuwi mau. [4] Bab dina sing nomer pitu nang Kitab
ketulis ngéné: "Ing pitung dinané Gusti Allah
lèrèn sakwisé kerjanané kabèh rampung." [5] Uga
ènèng ayat liyané nang Kitab sing uniné ngéné:
"Aku ora bakal nglilani wong-wong iki nampa
katentremanku." [6] Wong-wong sing krungu kabar
kabungahané Gusti sing ndisik déwé malah
ora pada nampa katentremané Gusti Allah,
jalaran ora pada pretyaya. Nanging ènèng wong
liya-liyané sing dililani nampa katentreman
kuwi. [7] Mulané Gusti Allah nyawiské dina liyané,
yakuwi dina sing diarani "dina iki," kanggo

wong-wong, supaya bisa nampa katentremané.
Gusti Allah wis ngomongké bab kuwi marang
mbah-mbahané awaké déwé dèk mbiyèn,
nanging let pirang-pirang taun sakwisé kuwi,
Gusti Allah ngomongké bab iki menèh lantaran
ratu Daved, sing uniné kaya sing ndisik mau:

"Ing dina iki, nèk kowé krungu swarané Gusti
Allah, kowé aja pada wangkot atimu."

8 Para sedulur, semunggoné ora ènèng
dina liyané menèh, mesti Gusti Allah ya ora
ngomongké menèh sakwisé Yosua wis nuntun
mbah-mbahané awaké déwé mlebu nang negara
sing dityawiské karo Gusti Allah kanggo lèrèn.
9 Nanging wujuté saiki ijik ènèng dina liyané
menèh kanggo umaté Gusti Allah supaya bisa
nampa katentreman iki, pada waé kaya enggoné
Gusti Allah ngrasakké katentreman sak barengé
lèrèn ing pitung dinané, sakwisé rampung karo
penggawéané. 10 Awit sapa waé sing dililani
nampa katentremané Gusti Allah, wong kuwi uga
lèrèn sangka penggawéané, kaya enggoné Gusti
Allah lèrèn sakwisé rampung karo penggawéané.
11 Mulané para sedulur, hayuk awaké déwé pada
nglumui tenan sak kuwat-kuwaté, supaya bisa
nampa katentreman iki lan aja sampèk ènèng
siji waé nang tengahmu ora manut marang
Gusti Allah lan kélangan katentreman iki, kaya
mbah-mbahané awaké déwé dèk mbiyèn.

Mulané awaké déwé kudu manut marang
tembungé Gusti Allah.
12 Awit tembungé Gusti Allah kuwi urip lan
gedé kwasané lan landepé ngungkuli pedang sing
landep kiwa-tengen. Tembungé Gusti Allah bisa
mlebu jeru ing atiné manungsa, misah roh lan
nyawa, balung lan sungsum. Mulané tembungé
Gusti Allah bisa ngétokké ala-betyiké pikiran lan
kekarepané manungsa. 13 Para sedulur, ora ènèng
prekara siji waé nang jagat kéné sing didelikké
kanggo Gusti Allah, ora. Dèkné ngerti lan weruh
sembarang ing atiné manungsa. Mulané, mbésuk
kabèh wong bakal asok penjawab marang Gusti
Allah.

Gusti Yésus Imam Gedé

14 Jalaran sangka kuwi para sedulur, hayuk
awaké déwé pada nggondèli sing kentyeng
marang pengandel sing diakoni karo awaké
déwé. Kenèng apa aku kok ngomong kuwi?
Awit awaké déwé iki nduwé Imam Gedé sing
wis mlebu swarga lan teka nang ngarepé Gusti
Allah, yakuwi Gusti Yésus, Anaké Gusti Allah.
15 Imam Gedé iki dudu sakwijiné wong sing ora
bisa ngrasakké kangèlané lan karingkihané awaké
déwé, nanging Dèkné malah wis kagoda ing
prekara apa waé, tunggalé waé karo awaké déwé.
Bédané namung iki: Dèkné ora pisan-pisan tiba

ing dosa. [16] Mulané para sedulur, hayuk awaké
déwé pada mara karo kendel nang ngarepé Gusti
Allah. Dèkné pantyèn gedé kwasané lan bisa
nulungi awaké déwé. Dèkné trésna lan gelem
nulungi awaké déwé. Dèkné gedé kawelasané lan
ing waktu kangèlan apa waé, Dèkné mesti bakal
nekakké pitulungan.

5 [1] Para sedulur, kowé ngerti nèk Imam Gedé
kuwi kapilih sangka tengahé manungsa,
supaya dadi wakilé manungsa nang ngarepé
Gusti Allah. Dèkné sing kudu masrahké pawèhé
lan uga kurban kéwan marang Gusti Allah, kanggo
pangapurané dosa. [2] Lan jalaran dèkné déwé
ngalami sak wernané karingkihan, dèkné ya bisa
nduwèni kawelasan lan kesabaran marang wong
sing klèru lan durung dunung. [3] Uga, jalaran
dèkné déwé okèh karingkihané, mulané, nèk
dèkné masrahké kurban kéwan, kuwi ora namung
kanggo pangapurané dosané bangsané, nanging
uga kanggo pangapurané dosané dèkné déwé
mbarang. [4] Kejaba sangka kuwi, ora ènèng wong
bisa dadi Imam Gedé sangka kekarepané déwé,
ora, nanging Gusti Allah sing milih lan manggil
wong munggah pangkat kuwi, ora béda kaya
Imam Gedé Aron.

[5] Mengkono uga Kristus, Dèkné ora ngangkat
Dèkné déwé dadi Imam Gedé, ora, nanging Gusti

Allah sing milih Dèkné. Gusti Allah ngomong
ngéné:
“Kowé lan Kowé déwé dadi Anakku.
Ing dina iki
Aku netepké nang ngarepé jagat
nèk Kowé dadi Anakku
sing ngwasani sembarang.”
6 Lan nang ayat liyané Gusti Allah ngomong
ngéné:
“Kowé slawas-lawasé
bakal dadi Imam,
tunggalé karo Imam Mèlkisedèk.”
7 Para sedulur, kowé ngerti déwé nèk Gusti
Yésus, dongé Dèkné ijik nang jagat kéné, ndonga
lan nyuwun marang Gusti Allah karo sambat
lan nangis, awit Gusti Allah nduwèni kwasa
ngluwari Dèkné sangka tangané wong-wong
sing arep matèni Dèkné. Lan jalaran Gusti Yésus
ngajèni marang Gusti Allah lan masrahké uripé
sak kabèhé kanggo nuruti kekarepané Gusti
Allah, mulané Gusti Allah ya nampa pandongané
Dèkné. Mung waé, Gusti Allah ora ngalang-alangi
Dèkné dipatèni wong, nanging Gusti Allah
ngekèki kekuwatan marang Dèkné, supaya kuwat
nglakoni pati kanggo nebus dosané awaké déwé.
8 Pantyèn bener nèk Gusti Yésus kuwi Anaké
Gusti Allah, nanging senajan ngono, Dèkné
malah milih nuruti kekarepané lan kongkonané

Gusti Allah, supaya bisa nylametké awaké déwé.
Mengkono kuwi Dèkné bisa ngrasakké apa
tegesé manut marang Gusti Allah, awit Dèkné ya
nglakoni kasangsaran tenan. 9 Mulané, sakwisé
Gusti Yésus nglakoni kuwi kabèh, Dèkné dadi
sampurna, ora ènèng kekurangané apa-apa.
Mulané Dèkné bisa ngekèki keslametan langgeng
marang kabèh wong sing pada manut marang
Dèkné. 10 Gusti Yésus nduwèni kwasa kuwi, awit
Dèkné didadèkké Imam Gedé karo Gusti Allah,
tunggalé waé karo Imam Gedé Mèlkisedèk.

Pengéling-éling supaya aja sampèk balik menèh ing dosa

11 Para sedulur, pantyèn, bab Kristus sing
dadi Imam Gedé kanggo awaké déwé kuwi
ijik okèh sing kudu tak rembuk karo kowé.
Nanging kangèlan banget enggonku arep
ndunung-ndunungké marang kowé. Apa ta sing
marakké angèl? Jalaran kowé malih males lan
nglemer ing pamikir, ora tyepet. 12 Nèk dipikir,
sakjané lak ya wis suwi ta enggonmu dadi wong
pretyaya lan ya pantesé kowé saiki bisa mulangi
liyané. Nanging wujuté ora ngono, awit tekan
sepréné kowé ijik kudu diblajari piwulang sing
wiwitan. Kowé ijik kaya botyah tyilik ngono, sing
ngombé mèrki, durung kuwat karo pangan sing
atos. 13 Para sedulur, kenèng apa kowé kok tak

padakké karo botyah tyilik? Jalaran kowé durung
ngerti bédané bener-klèru, ala lan betyik. Dadiné
ijik kaya botyah tyilik sing ijik ngombé mèrki,
durung ngerti apa sing diarani ala lan betyik.
14 Nanging wong sing wis diwasa kuwi kuwat karo
pangan sing atos, tegesé, wis ngrasakké lan bisa
mbédak-mbédakké ala lan betyik.

6 1 Mulané para sedulur, hayuk saiki awaké
déwé pada ninggal piwulang sing wiwitan.
Hayuk aja mbolan-mbalèni piwulang bab ninggal
klakuan ala, bab nurut Gusti Allah lan bab
klakuan sing ala sing entèk-entèké nekakké pati.
Uga piwulang bab pengandel marang Gusti
Allah, bab pembaptisan, bab ndonga nganggo
tumpangan tangan, bab tangi sangka pati lan bab
setrapan sing langgeng sangka Gusti Allah. Hayuk
piwulang-piwulang kuwi diliwati lan hayuk pada
ngantyiki piwulang sing luwih duwur, piwulang
kanggo wong sing diwasa. 2 (6:1) 3 Hayuk awaké
déwé pada maju tenan lan nindakké kuwi, nèk
Gusti Allah ijik gelem nglilani awaké déwé.
4 Awit para sedulur, mosok wong sing wis
nyingkirké lan ninggal pengakuné bisa balik
menèh marang Gusti Allah? Tak kira ora! Awit
wong kaya ngono kuwi kaping pisan wis tau
nampa pepadang sangka Gusti Allah ing atiné.
Kaping pindoné, wongé wis ngrasakké berkah
kaswargan pawèhé Gusti Allah lan kaping teluné

wong kuwi wis nampa Roh Sutyi. [5] Kaping papaté
para sedulur, wongé wis ngerti nèk pituturé
Gusti Allah kuwi ènèng wujuté lan kaping limané,
wongé wis ngrasakké kekuwatané Gusti Allah
sing nggumunké lan sing bakal dikanggokké uga
ing jaman sing bakal teka. [6] Nanging senajan
ngono, meksa wongé wani ninggal pengandelé,
mulané, ora bakal nèk wong kaya ngono kuwi
bisa ngakoni salahé lan nurut Gusti Yésus Kristus
menèh. Wong kaya ngono kuwi kenèng diarani
mentèng Anaké Gusti Allah sepisan menèh lan
ngèlèk-èlèkké Dèkné nang ngarepé wong okèh.
[7] Para sedulur, sing tak omong iki kenèng
dipadakké karo kebon kaé. Nèk dipikir, wujuté
Gusti Allah mberkahi lemah sing nesep banyu
udan, sampèk ngetokké tanduran sing kenèng
dipangan karo sing nggarap kebon mau.
[8] Nanging nèk keboné namung nukulké eri lan
rungkutan, kebon mau ora kanggo apa-apa blas
lan entèk-entèké bakal bongkor.
[9] Para sedulur sing tak trésnani! Senajan aku
ngomong ngono kuwi mau, aku ora ngomong nèk
kowé kuwi kaya ngono, ora. Aku pantyèn ngerti
nèk kowé pretyaya tenan marang Gusti. Awit
aku weruh nèk kowé pada nindakké sing betyik
marang wong liyané, supaya ketara nèk Gusti
Allah wis ngluwari kowé sangka pangwasané ala
lan saiki wis didadèkké siji karo Dèkné déwé.

[10] Aku ngerti nèk kowé pretyaya tenan, awit
Gusti Allah kuwi ora tau nindakké sing ora apik.
Mulané aku ngerti nèk Dèkné ora bakal lali
marang penggawéanmu kanggo Dèkné, uga
enggonmu pada nindakké katrésnan jalaran
nglabuhi Gusti lan uga enggonmu pada nulungi
sedulur-sedulur tunggal pretyaya. Wujuté tekané
saiki kowé kabèh ya ijik pada tulung-tinulung.
[11] Lan sing tak jaluk tenan ya iki, bisaa kowé
siji-sijiné tetep-mantep terus suwéné kowé urip
ing donya kéné. Dadiné mbésuk kowé mesti
bakal nampa sak ènèngé kabetyikan sing kenèng
mbok arep-arep sangka Gusti Allah. [12] Mulané
para sedulur, aja pada males ngono ing pikiran,
aja, nanging luwung pada niru wong-wong sing
pada pretyaya lan sabar dèk jaman mbiyèn. Saiki
wong-wong kuwi pada nampa kabetyikan sing
wis dijanji karo Gusti Allah.
[13] Para sedulur, dongé Gusti Allah ngetokké
janjiné marang Bapa Abraham, Dèkné sumpah
nèk bakal nuruti apa sing wis dijanji. Lan jalaran
ora ènèng wong sing kwasané ngungkuli Dèkné,
mulané Dèkné ya sumpah nganggo jenengé déwé
dongé Dèkné ngekèki janji kuwi. [14] Gusti Allah
ngomong ngéné: “Aku janji nèk bakal mberkahi
kowé lan bakal ngekèki turunan okèh banget
marang kowé.” [15] Lan jalaran Bapa Abraham
sabar ngentèni, mulané dèkné ya bisa nampa apa

sing wis dijanji karo Gusti Allah. [16] Manungsa nèk
sumpah kuwi mesti nganggo jenengé wong liya
sing luwih duwur pangkaté lan enggoné sumpah
kuwi kanggo netepké nèk sing diomong kuwi
bakal dituruti tenan, ora étok-étokan.
[17] Mulané, karepé Gusti Allah kuwi supaya
wong-wong sing bakal nampani janji mau
pada ngerti tenan nèk Dèkné ora pisan-pisan
bakal nyélaki janji kuwi. Yakuwi jalarané Gusti
Allah ngantepké janjiné marang Bapa Abraham
nganggo sumpah. [18] Ya rong prekara iki sing
marakké Gusti Allah ora bisa sélak, yakuwi, Dèkné
janji lan Dèkné sumpah. Lan jalaran sangka kuwi,
awaké déwé iki sing wis nampa keslametan
sangka Gusti Allah, pada tansah diélingké, supaya
pada kentyeng nggondèli pengarep-arep sing
wis dijanji karo Gusti Allah marang awaké déwé.
[19] Pengarep-arep kuwi sing marakké awaké déwé
slamet, senajan urip ing donya kéné kebek karo
prekara-prekara sing ora kenèng dijagakké.
Nanging pengarep-arep kuwi malah ngekèki
ngerti, nèk saiki awaké déwé bisa mara nang
nggoné Gusti Allah nang swarga, awit saiki wis
blas ora ènèng alang-alangané menèh. [20] Gusti
Yésus déwé wis mlebu nang kana nggawèkké
dalan awaké déwé. Dèkné sing dadi Imam Gedé
sing langgeng, tunggalé karo Mèlkisedèk.

Gusti Yésus Kristus lan Imam Gedé Mèlkisedèk

7 [1] Para sedulur, tak kira kowé kabèh ngerti
Mèlkisedèk kuwi sapa. Dèkné sing dadi
ratuné kuta Salèm lan uga dadi imamé Gusti Allah
sing kwasa déwé. Dongé Bapa Abraham mulih
sangka perangan lan wis menangké ratu-ratu,
imam Mèlkisedèk metuki dèkné terus numpangi
tangan mberkahi dèkné. [2] Bapa Abraham terus
ngekèki sak prasepuluhané gawané sangka
peperangan marang Mèlkisedèk. Tembung
Mèlkisedèk kuwi tegesé “ratuné kabeneran”.
Lan jalaran Mèlkisedèk kuwi ratuné kuta Salèm
lan tembung Salèm kuwi tegesé “katentreman”,
dadiné Mèlkisedèk kuwi uga tegesé “ratuné
katentreman”. [3] Bab bapa-biyungé lan sapa
mbah-mbahané imam Mèlkisedèk kuwi ora
ketulis blas nang Kitab, semono uga bab lairé lan
patiné. Uga ora ketulis blas nèk dèkné lèrèn dadi
Imam Gedé. Dadiné para sedulur, nèk mbok pikir
sing apik, imam Mèlkisedèk kuwi kaya Anaké
Gusti Allah, sing dadi imam slawas-lawasé.
[4] Para sedulur, nèk dipikir Mèlkisedèk ya jan
gedé tenan, ngungkuli Bapa Abraham. Lah Bapa
Abraham kuwi lak mbah-mbahané bangsané
awaké déwé sing ndisik déwé ta! Lah nanging
dèkné kok ngekèki prasepuluhané gawané sangka
peperangan marang imam Mèlkisedèk. [5] Bangsa

Israèl kuwi lak turunané Bapa Abraham ta? Lah
nanging wong-wong Israèl, senajan turunané
Bapa Abraham, kudu mbayar belasting marang
para imam turunané imam Lévi, sing uga tunggal
bangsa Israèl. Kuwi pernatané Kitab lan kuwi sing
diarani prasepuluhan. 6 Lah imam Mèlkisedèk
kuwi dudu turunané imam Lévi, dadiné dèkné ya
ora éntuk njaluk belasting sangka bangsa Israèl.
Nanging wujuté kepriyé? Malah Bapa Abraham
déwé sing ngekèki prasepuluhan marang dèkné.
Kejaba sangka kuwi, imam Mèlkisedèk numpangi
tangan mberkahi Bapa Abraham, senajan
Bapa Abraham sing nampa prejanjian sangka
Gusti Allah. 7 Dadiné ya wis tyeta banget nèk
imam Mèlkisedèk kuwi gedéné ngungkuli Bapa
Abraham, awit wong sing numpangi tangan
mberkahi wong liyané kuwi gedéné ngungkuli
wong sing ditumpangi tangan.
8 Para sedulur, awaké déwé uga ngerti nèk
imam-imam sing nampa prasepuluhan kuwi
namung wong urip sing lumrah, sing uga mati.
Nanging bab imam Mèlkisedèk Kitab Sutyi
ngomongké nèk dèkné kuwi urip slawas-lawasé.
9 Malah nèk dipikir para sedulur, sakjané imam
Lévi kuwi mbayar prasepuluhan marang imam
Mèlkisedèk, senajan lumrahé imam Lévi sing
kudu nampa prasepuluhan. Apa jalarané kok
awaké déwé bisa ngomong ngono? Jalaran

dongé Bapa Abraham ngekèki prasepuluhan
marang imam Mèlkisedèk, uga imam Lévi, sing
dadi turunané Bapa Abraham, kenèng diarani
katut mèlu ngekèki prasepuluhan kuwi marang
Mèlkisedèk. 10 Senajan ing waktu kuwi imam
Lévi durung lair, nanging dongé Mèlkisedèk
metuki Bapa Abraham lan Bapa Abraham ngekèki
prasepuluhané marang Mèlkisedèk, kenèng
diarani nèk ing waktu kuwi Lévi ijik nang awaké
mbah-mbahané, yakuwi Bapa Abraham.

Kristus kuwi imam sing gedéné ngungkuli Aron

11 Para sedulur, saiki hayuk pada mikir bab
Gusti Yésus Kristus sing dadi Imam Gedé kanggo
awaké déwé. Menawa kowé takon: “Kenèng apa
awaké déwé saiki kok mbutuhké Imam Gedé
sing liyané, sing kaya Mèlkisedèk, ora kaya Lévi
lan turun-turunané?” Aku bisa semaur ngéné:
dongé nabi Moses ngekèki wèt-wèté Gusti Allah,
dèkné miji Aron lan turunané, supaya nata lan
nuntun bangsané enggoné pada ngabekti Gusti
Allah miturut pernatané. Nanging senajana
pada temen, kuwi meksa ora bisa ngresiki atiné
sak kabèhé kaya sing dikarepké Gusti Allah.
12 Mulané saiki Gusti Allah miji Imam Gedé liyané
sing bisa ngresiki atiné manungsa sak kabèhé,
supaya bisa pantes mara nang ngarepé Gusti
Allah. Jalaran sangka kuwi, mulané uga perlu

banget wèt-wèt lan pernatan-pernatan tyarané
pangabekti marang Gusti Allah ya kudu diganti.
13 Mulané, wong sing dadi Imam Gedé miturut
pernatan sing anyar iki ya ora turunané Lévi,
nanging sangka krabat liyané, sing durung tau
ènèng siji waé dadi imam lan masrahké kurban
nang altar kanggo Gusti Allah. 14 Awaké déwé
kabèh malah ngerti nèk Gustiné awaké déwé
Yésus Kristus metuné sangka krabat turunané
Yudah. Lan dongé nabi Moses ngomongké bab
wong-wong sing kudu dadi imam, dèkné ya ora
tau ngomongké blas bab krabat turunané Yudah
iki.
15 Para sedulur, prekara bab pernatan sing anyar
iki malah tambah tyeta nèk awaké déwé ngerti,
nèk Gusti Allah miji Imam Gedé liyané, sing kaya
Mèlkisedèk, ora dadi imam miturut pernatané
manungsa, ora, nanging jalaran urip terus, ora
bisa mati, mulané bisa dadi imam slawas-lawasé.
16 (7:15) 17 Bab iki Gusti Allah ngomong ngéné
marang Anaké, kaya sing ketulis nang Kitab:
“Kowé bakal dadi Imam slawas-lawasé, kaya
imam Mèlkisedèk.” 18 Dadiné pernatan sing
ndisik kuwi saiki disingkirké, jalaran kuwi kurang
kekuwatané lan ora bisa ngresiki atiné manungsa
sak kabèhé lan ora bisa marakké manungsa
bisa pantes teka nang ngarepé Gusti Allah.
19 Wujuté wèt-wèté nabi Moses ora bisa marakké

manungsa bisa pantes teka nang ngarepé
Gusti Allah. Mulané saiki awaké déwé dikèki
pengarep-arep sing luwih apik karo Gusti Allah,
pengarep-arep sing bisa nggawa awaké déwé
tyedek karo Gusti Allah.
20 Kejaba sangka kuwi para sedulur, Gusti Allah
déwé wis sumpah, kanggo ngantepké pernatan
anyar iki. Dongé Gusti Allah miji imam-imam
turunané Lévi, Dèkné ora sumpah. 21 Nanging
dongé Gusti Yésus didadèkké Imam Gedé, Gusti
Allah déwé sumpah ngéné:
"Aku wis sumpah, Aku ora bakal malih pikirané.
Kowé bakal dadi Imam slawasé."
22 Lan jalaran béda karo imam liya-liyané, mulané
Gusti Yésus ya dadi panjeré prejanjian anyar sing
luwih apik tenan.
23 Para sedulur, ènèng prekara menèh sing
marakké Gusti Yésus béda karo imam-imam
turunané Lévi. Imam-imam turunané Lévi kuwi
pirang-pirang, jalaran pada mati lan saben-saben
kudu diganti. 24 Nanging Gusti Yésus urip slawasé,
mulané Dèkné ya ora usah diganti karo imam
liyané. 25 Dadiné Gusti Yésus bisa nulungi sapa
waé sing mara nang nggoné Gusti Allah liwat
Dèkné. Gusti Yésus bisa ngresiki atiné sak kabèhé,
supaya wong kuwi bisa pantes ngadek nang
ngarepé Gusti Allah. Awit Gusti Yésus slawasé

nang ngarepé Gusti Allah nembungké awaké
déwé.
[26] Para sedulur, tak kira saiki wis tyeta banget
nèk Gusti Yésus kuwi Imam Gedé sing dibutuhké
karo awaké déwé tenan, awit Dèkné sutyi, ora
nduwé salah apa dosa. Dèkné uga adoh banget
karo wong ala, malah tyedek karo Gusti Allah.
[27] Gusti Yésus Imam Gedé sing béda tenan karo
imam liya-liyané, awit imam liya-liyané saben
dina kudu masrahké kurban marang Gusti Allah
kanggo dosané déwé ndisik lan sakwisé kuwi
bisa masrahké kurban kanggo dosané bangsané.
Nanging Gusti Yésus ora usah ngono, awit
wis masrahké kurban sepisan kanggo dosané
manungsa lan kuwi kanggo slawas-lawasé.
[28] Imam-imam Gedé sing dipiji miturut wèt-wèté
nabi Moses kuwi namung wong urip sing okèh
karingkihané. Nanging Imam Gedé miturut
prejanjian sing anyar, prejanjian sing tekané
sakwisé wèté nabi Moses, sing dipiji karo Gusti
Allah nganggo sumpah, kuwi Imam Gedé sing
ora ènèng karingkihané lan sing langgeng, kuwi
Anaké Gusti Allah déwé.

Gusti Yésus, Imam Gedé kanggo awaké déwé

8 [1] Para sedulur, sakjané kabèh sing dirembuk
karo awaké déwé iki ngomongké apa ta? Ora
liya ya namung iki: awaké déwé iki nduwé Imam

Gedé sing uga nyekel pangwasa nang sebelahé
Gusti Allah sing kwasa déwé nang swarga. [2] Imam
Gedé iki ngladèni Gusti Allah nang swarga kanggo
awaké déwé. Kana kuwi panggonan pangabekti
sing sutyi déwé, ora ènèng liyané. Kuwi tarup
pangabekti ora gawéané manungsa, nanging
gawéané Gusti Allah.
[3] Para sedulur, kowé ngerti déwé nèk Imam
Gedé kuwi kudu masrahké pawèhé lan kurbané
manungsa marang Gusti Allah. Semono uga
Imamé Gedé awaké déwé, Gusti Yésus Kristus,
kudu nduwé apa-apa sing kudu dipasrahké
marang Gusti Allah. (Lan awaké déwé ngerti
nèk Dèkné masrahké badané Dèkné déwé
dadi kurban.) [4] Nanging semunggoné Gusti
Yésus nang bumi kéné, Dèkné ya blas ora usah
dadi imam, awit wis ènèng imam okèh sing
masrahké kurban miturut wèt-wèté nabi Moses.
[5] Mung waé, tarup lan panggonan sing dienggo
ngabekti lan masrahké kurban kuwi namung,
gampangé omong, gambarané lan ayang-ayangé
tarup sing nang swarga. Awit sakdurungé nabi
Moses nggawé tarup pangabekti iki, Gusti Allah
ngomong marang dèkné: “Moses, kowé kudu
nggawé tarup pangabekti iki nurut sing wis tak
duduh-duduhké marang kowé nang gunung
Sinai.” [6] Nanging Gusti Yésus, Imamé Gedé
awaké déwé, dipasrahi penggawéan sing luwih

gedé tenimbang penggawéané imam-imam
nang bumi mau, awit Gusti Yésus nekakké lan
ngrampungké prejanjian anyar, prejanjiané Gusti
Allah sing nekakké kabetyikan sing luwih gedé,
ngungkul-ungkuli sing ndisik.
7 Semunggoné prejanjian sing ndisik ora ènèng
kekurangané, mesti sing anyar ya ora usah
teka. 8 Nanging wujuté Gusti Allah déwé ya ora
lega karo prejanjian sing ndisik, mulané Dèkné
ngomong ngéné marang bangsa Israèl:
“Aku, Gustimu, ngomong marang kowé,
bakal ènèng waktuné,
Aku, Gustimu,
nggawé prejanjian anyar
karo bangsa Israèl
lan bangsa Yudah.
9 Ora prejanjian kaya sing wis tak gawé
dongé Aku nuntun wong-wong
metu sangka negara Egipte,
ora, awit wujuté bangsa Israèl
ora nuruti prejanjiané,
mulané Aku ya terus ngedohi.
10 Prejanjian sing liyané
sing mbésuk arep tak gawé
karo bangsa Israèl
uniné ngéné:
Wèt-wètku bakal tak lebokké ing pikirané
supaya pada dunung

lan tak tulis ing atiné
supaya pada seneng nuruti karepku.
Aku bakal dadi Gusti Allahé
lan wong-wong mau bakal dadi umatku.
11 Dadiné wong-wong mau
ora usah mulangi menèh
marang kantya-tanggané
lan ora usah ngomongi seduluré
Aku iki sapa.
Awit kabèh wong,
wong gedé lan wong tyilik,
kabèh bakal kenal karo Aku.
12 Aku bakal ngétokké kawelasanku
lan ngapura kabèh salahé
lan dosa-dosané ora ènèng
sing bakal tak éling menèh.”
13 Nèk Gusti Allah ngomongké bab prejanjian sing anyar, kuwi ngekèki tanda nèk Dèkné uga netepké nèk prejanjian sing lawas wis ora kanggo gawé. Lan sembarang sing wis dianggep lawas lan ora kanggo gawé, bakal ndang dibuwang.

Tarup pangabekti nang bumi

9 1 Para sedulur, prejanjian sing ndisik kuwi ngomongké bab pernatan-pernatan lan panggonan pangabekti nang bumi kéné, gawéané manungsa. 2 Kuwi kaya ngéné: ènèng tarup sing didekné nang sebelah njaba. Iki sing diarani

Panggonan Sutyi. Nang njeroné panggonan
pangabekti iki ènèng wadah dian, ènèng méjané
lan nang méjané ènèng rotiné sing dipasrahké
marang Gusti Allah. 3 Nang mburiné panggonan
pangabekti sing diarani Panggonan Sutyi kuwi
ènèng kamar liyané sing ketutupan karo kordèn
sing kandel gombalé, dadiné sak mburiné kordèn
kuwi ora tau kétok blas. Kamar sing nang mburiné
kordèn kandel kuwi diarani Panggonan Sing
Sutyi Déwé. 4 Nang njeroné kamar kuwi ènèng
altaré gawéan emas kanggo ngobong menyan.
Nang kono uga ènèng kasé wadah prejanjiané
Gusti Allah lan kas kuwi njaba-njeroné disalini
karo emas. Nang njeroné kas kuwi uga ènèng
kendi gawéan emas isiné manah, yakuwi roti
sing sangka swarga lan uga ènèng tekené
Imam Gedé Aron. Mbiyèn teken kuwi tau metu
kembangé. Kejaba kuwi kabèh, nang njeroné kas
emas kuwi uga ènèng watuné rong lembar sing
ngemot tulisané angger-angger sepuluh. 5 Nang
sak nduwuré kas emas kuwi ènèng retyané
mulékat loro sing nggumunké banget. Swiwiné
mulékaté gatuk, nutupi panggonan nang kas
kuwi, sing jaréné nang panggonan kuwi Gusti
Allah mbuwang dosané manungsa. Retya loro
kuwi tandané nèk Gusti Allah nang kono. Nanging
saiki aku ora arep ngomongké bab kuwi kabèh
siji-siji.

[6] Ya kaya ngono kuwi enggoné sembarang-
mbarang ketata nang sakjeroné Panggonan
Sutyi mau. Saben dina para imam pada mlebu
nang panggonan Sutyi sing nang ngarep, arep
ngurusi penggawéané. [7] Nanging namung
Imam Gedé sing dililani mlebu nang panggonan
Sing Sutyi Déwé lan kuwi waé namung setaun
sepisan. Nèk Imam Gedé mlebu, dèkné kudu
nggawa getih sing kudu dipasrahké marang
Gusti Allah, jalaran sangka dosané dèkné déwé
lan dosa-dosané wong-wong sing ora njarak.
[8] Lantaran pernatan-pernatan mau kabèh Roh
Sutyi ndunungké kanti tyeta nèk suwéné ijik
pada manut marang pernatan-pernatan kuwi
manungsa ora bisa mara nang ngarepé Gusti
Allah. [9] Panggonan Sutyi sing nang ngarep kuwi
nggambarké pangabekti kaya sing dilakokké
ing dinané saiki, miturut prejanjian sing lawas.
Nanging pawèh lan kurban sing dipasrahké
marang Gusti Allah kuwi ora bisa ngresiki atiné
wong-wong sak kabèhé. [10] Barang-barang kuwi
namung wujut pangan, ombèn lan werna-werna
tata-tyara bab reresikan. Kuwi kabèh namung
pernatan-pernatan lan tata-tyara pangabekti sing
kudu dilakokké tumekané Gusti Allah nganyarké
tyarané pangabekti.
[11] Mulané, para sedulur, saiki Kristus wis teka
lan Dèkné dadi Imamé Gedé awaké déwé. Bareng

karo Kristus, Gusti Allah ngedunké sembarang
sing betyik kanggo awaké déwé, sembarang sing
sakdurungé wis dijanji. Kristus ora ngladèni Gusti
Allah nang tarup gawéané manungsa, tegesé ora
panggonan ing donya kéné, nanging panggonan
sing luwih apik lan sutyi sak kabèhé. 12 Para
sedulur, kowé ngerti nèk Imam Gedé kuwi mlebu
nang panggonan Sing Sutyi Déwé nggawa getihé
wedus apa pedèt, dipasrahké marang Gusti
Allah. Nanging Kristus mlebu sepisan kanggo
slawasé nang panggonané Gusti Allah nang
swarga lan kenèng diarani nèk Dèkné masrahké
getihé Dèkné déwé marang Gusti Allah, ora
getihé wedus apa pedèt. Mengkono kuwi Kristus
mbayar dosané awaké déwé sak kabèhé lan
Gusti Allah bisa ngluwari awaké déwé sangka
pangwasané dosa, supaya awaké déwé bisa dadi
siji karo Dèkné slawasé. 13 Para sedulur, miturut
prejanjian sing lawas kuwi ngéné: nèk ènèng
wong nglakoni ala, Imamé Gedé terus mbelèh
wedus lanang apa sapi lanang, apa ngobong
kurban pedèt terus awuné dityampur karo banyu
dityiprat-tyipratké marang wong sing nglakoni
ala. Sakwisé kuwi wongé wis dianggep resik
menèh.
14 Mulané para sedulur, nèk getihé kéwan
waé wis bisa marakké wong sing nglakoni ala
ngabekti marang Gusti Allah menèh, apa ora

ngungkul-ungkuli kuwi kwasané getihé Gusti
Yésus. Katuntun karo Roh sing langgeng Kristus
masrahké uripé sak kabèhé marang Gusti Allah
dadi kurban sing resik. Kristus wis mati nglabuhi
awaké déwé, mulané saiki awaké déwé ora
rumangsa nduwé salah, senajan awaké déwé
mauné nglakoni ala lan kudu dipatèni karo Gusti
Allah. Nanging saiki awaké déwé wis diutyuli
sangka rasa salah kuwi, supaya awaké déwé bisa
ngabekti lan ngladèni Gusti Allah sing urip, saiki
lan slawasé.
15 Kejaba sangka kuwi para sedulur, kowé kudu
ngerti bab sing arep tak omong iki. Kristus wis
nglakoni pati nggawèkké dalan awaké déwé,
supaya awaké déwé bisa ngabekti lan ngladèni
Gusti Allah. Gusti Allah saiki miji Dèkné dadi
Imam Gedé sing ngrukunké manungsa karo
Gusti Allah lan nglakokké prejanjian sing anyar.
Mengkono kuwi wong-wong sing wis dipanggil
nurut Gusti Allah manut prejanjian sing ndisik
bisa nampa panduman sing langgeng, kaya sing
wis dijanji karo Gusti Allah. Kuwi bisa klakon,
jalaran Kristus wis nglakoni pati kanggo nebus
dosa-dosa kabèh sing dilakoni karo wong-wong
sing pada manut marang prejanjian sing ndisik.
16 Gampangé omong para sedulur, dipikir
déwé! Nèk ènèng tèstamèn, tèstamèn kuwi
bisané kanggo nèk bisa ngétokké, nèk sing

nulis tèstamèn kuwi wis mati tenan. [17] Nèk
sing nggawé tèstamèn ijik urip, tèstamèné ora
kanggo gawé blas. Awit tèstamèn kuwi bisané
kanggo namung nèk sing nulis tèstamèn kuwi
wis mati. [18] Mulané saiki awaké déwé bisa
dunung nèk prejanjian sing ndisik kuwi ya kudu
dilakokké karo getih, tegesé kudu ènèng sing
dipatèni. Wujuté mbiyèné kepriyé? [19] Ndisiké
nabi Moses ndunung-ndunungké wèt-wèté Gusti
Allah marang wong-wong. Sakwisé kuwi dèkné
terus njikuk getihé pedèt apa tyempé. Kuwi terus
dityampurké banyu. Nabi Moses terus nggawé
kwas karo gagang-gagangé lan godong-godongé
hisop sing ditalèni dadi siji karo wuluné wedus
gèmbèl sing dikèki rupa abang mateng. Kuwi sing
dienggo ngepyur-epyuri kitabé lan wong-wongé
karo getihé. [20] Sak barengé ngepyur-epyuri
kuwi nabi Moses ngomong ngéné: “Iki getih
sing dienggo nglakokké prejanjiané Gusti Allah
marang kowé.” [21] Mengkono uga nabi Moses
ngepyuri panggonané lan piranti-pirantiné kabèh
sing dikanggokké ing pangabekti. [22] Miturut
wèt-wèté nabi Moses pantyèn mèh sembarang
disutyèkké nganggo getih. Mengkono uga dosa,
bisané dingapura namung nèk ènèng getih mili.

Kurbané Kristus mbuwang dosa

23 Para sedulur, dipikir déwé saiki! Lah nèk
barang-barang sing namung dadi gambaré
prekara-prekara sing nang swarga waé kudu
disutyèkké nganggo kurban sing kaya ngono,
lah prekara-prekara sing nang swarga menèh,
apa ora kudu luwih gedé kurbané? 24 Nèk
dipikir para sedulur, Kristus ora mlebu nang
panggonan pangabekti gawéané manungsa, sing
namung ayang-ayangé panggonan pangabekti
sing tenan nang swarga, ora. Nanging Kristus
pantyèn mlebu tenan nang swarga. Nang kana
Dèkné saiki nang ngarepé Gusti Allah dadi
wakilé awaké déwé, ndongakké awaké déwé,
supaya Gusti Allah ngréwangi awaké déwé.
25 Kowé ngerti déwé nèk Imam Gedé kuwi setaun
sepisan mlebu nang Panggonan Sing Sutyi Déwé
nggawa getih, nanging dudu getihé dèkné déwé.
Nanging Kristus ora mlebu bolak-balik nang
swarga masrahké uripé Dèkné déwé dadi kurban
marang Gusti Allah. Semunggoné ngono mesti
kawit wiwitané jaman Dèkné kudu nglakoni
kasangsaran ping pirang-pirang. Nanging wujuté
ora ngono. Kanggo masrahké uripé dadi kurban
marang Gusti Allah, Kristus namung teka sepisan
nang jagat, ing jaman entèk-entèkan. Ya kurbané
Kristus kuwi sing mbuwang dosané manungsa.

[26] (9:25) [27] Pantyèn wis dadi pestiné manungsa
kabèh mati sepisan lan sakwisé mati manungsa
bakal dikrutu karo Gusti Allah. [28] Mengkono
uga Kristus, sing dadi manungsa, nglakoni pati
sepisan dadi kurban sing bisa mbuwang dosané
kabèh wong. Dèkné ya bakal teka menèh nang
jagat, ping pindoné, ora kanggo nebus dosané
manungsa, ora, nanging nggawa sak ènèngé
kabetyikan kanggo kabèh wong sing pada
ngarep-arep tekané Dèkné.

Kurban sing nebus dosané manungsa sak kabèhé

10 [1] Para sedulur, wèt-wèté nabi Moses kuwi
namung ayang-ayangé prekara-prekara
sing betyik sing bakal diedunké karo Gusti Allah.
Kuwi dudu sing tenané. Saben taun wong-wong
nggawa kurban dipasrahké marang Gusti Allah,
kurban sing tunggalé waé, nanging kuwi ora bisa
marakké wong-wong sing ngumpul lan pasrah
kurban bisa nampa pangapura sangka dosané
sak kabèhé. [2] Semunggoné bisa ngono, mesti
wong-wong ya wis lèrèn enggoné masrahké
kurban, awit pada ngerti nèk dosané wis
dingapura kabèh sakwisé masrahké kurban
sepisan. [3] Nanging wujuté kurban sing dipasrahké
marang Gusti Allah saben taun mau malah
ngélingké wong-wong bab dosa-dosané. [4] Dadiné

pada ngakoni déwé nèk getihé sapi apa wedus
kuwi ora bisa mbuwang dosané.
5 Pantyèn kuwi ya bener, mulané dongé Kristus
arep teka nang jagat kéné, Dèkné ngetokké
tembung ngéné marang Gusti Allah:
“Pawèh apa kurban ora mbok kepéngini,
Kowé malah nyawiské badan kanggo Aku.
6 Kurban obong-obongan ora mbok senengi,
semono uga kurban sembelèhan
kanggo mbuwang dosa.
7 Aku terus ngomong:
‘Saiki Aku mara nang nggonmu,
duh Allahku.
Aku kepéngin nuruti karepmu,
miturut apa sing ketulis
bab Aku nang Kitab.’”
8 Para sedulur, kowé mesti nitèni nèk Kristus
ndisiké ngomong ngéné: “Kowé ora kepéngin
pawèh apa kurban lan kurban obong-obongan
apa kurban sembelèhan kanggo mbuwang dosa
ya ora mbok senengi.” Lah sakjané lak Gusti
Allah déwé ta sing nggawé pernatan-pernatan
kurban kuwi? 9 Sakwisé kuwi Dèkné terus
ngomong: “Saiki Aku mara nang nggonmu, duh
Allahku, Aku kepéngin nuruti kekarepanmu.”
Lah kuwi nduduhké apa para sedulur? Kuwi
ndunungké nèk Gusti Allah wis nyingkirké tyarané
kurban sing lawas lan diganti karo kurban sing

anyar. [10] Jalaran Gusti Yésus Kristus wis nuruti
kekarepané Gusti Allah, mulané awaké déwé
kabèh wis diresiki sangka sak ènèngé dosa. Kuwi
bisa keturutan, jalaran Kristus wis masrahké
badané dadi kurban, kuwi namung sepisan
kanggo slawasé.
[11] Kejaba sangka kuwi para sedulur, iki dipikir
jajal. Imam-imam Ju dina-dinané pada ngurusi
kuwajibané karo ngadek lan ya ping pira waé
masrahké kurban sing tunggalé. Nanging
kurban-kurban kuwi ora bisa mbuwang dosa.
[12] Lah Kristus namung masrahké kurban kanggo
nebus dosa sepisan kanggo slawasé. Sakwisé
kuwi dèkné terus njagong nang sebelahé Gusti
Allah, mèlu ngwasani sembarang. [13] Kristus saiki
ngentèni waktuné nèk Gusti Allah bakal nelukké
mungsuhé kabèh lan didadèkké antyik-antyikané
sikil. [14] Dadiné karo kurban namung sepisan
Kristus ngresiki wong-wong sangka dosa, supaya
bisa pantes nang ngarepé Gusti Allah lan bisa
masrahké uripé sak kabèhé marang Dèkné.
[15] Roh Sutyi ya wis nyeksèkké bab iki nang Kitab.
Gusti ngomong ngéné:
[16] “Iki prejanjian sing mbésuk bakal tak gawé
karo wong-wong.”
Gusti terus ngomong menèh:
“Aku bakal nulis angger-anggerku ing atiné
lan bakal tak tandur ing batiné.”

17 “Aku ora bakal ngélingké sakkèhé dosané lan
salahé.” 18 Dadiné para sedulur, nèk dosa-dosané
lan salah-salahé wis dingapura, wis ora mbutuhké
kurban liyané menèh kanggo mbuwang dosa.

Nyedeki Gusti Allah

19 Para sedulur, jalaran Gusti Yésus wis nglakoni
pati kanggo nebus dosané awaké déwé, saiki
awaké déwé bisa mara karo kendel nang ngarepé
Gusti Allah, mangertèni nèk Dèkné bakal nampa
awaké déwé. 20 Awit Gusti Yésus wis mbukakké
dalan kanggo awaké déwé, dalan sing anyar lan
sing urip, liwat kordèn sing mauné ngalang-alangi
awaké déwé, nanging saiki wis kasuwèk lan
kebukak, bareng karo patiné Gusti Yésus, dongé
dèkné masrahké badané dadi kurban nang kayu
pentèngan. 21 Karomenèh awaké déwé saiki
nduwé Imam Gedé sing dadi penggedéné omahé
Gusti Allah. 22 Mulané para sedulur, hayuk awaké
déwé pada mara nang ngarepé Gusti Allah karo
ati sing resik lan pengandel sing mantep. Hayuk
pada mara karo ati sing wis ora nduwé rasa salah
lan badan sing wis diresiki karo banyu sing tus.
23 Hayuk awaké déwé pada mantep tenan ing
pengarep-arep sing wis diakoni karo awaké déwé,
awit awaké déwé ngerti nèk Gusti Allah, sing
ngekèki janji marang awaké déwé, ora goroh,
nanging bakal nuruti janjiné. 24 Mulané, hayuk

pada nggatèkké marang sakpada-pada lan pada
nulung sakpada-pada, kanggo tanda katrésnan
lan kabetyikan marang sakpada-pada. [25] Para
sedulur, aku krungu ènèng sedulur siji-loro
pada seneng mangkir kumpulan. Kowé aja niru
tindak sing kaya ngono, nanging pada sing
temen nang kumpulan lan malah pada ngélingké
sakpada-pada, supaya pada temen uga ngungkuli
wingi-wingi, awit ora suwi menèh Gusti bakal
teka lan bakal ngrutu kabèh wong.
[26] Para sedulur, awaké déwé kudu ngélingké
marang sakpada-pada, supaya pada mantep
ing pengandel. Awit nèk awaké déwé sampèk
njarak nggawé dosa sakwisé awaké déwé dikèki
kaweruh karo Gusti Allah sangka pituturé, ora
bakal ènèng kurban menèh sing bisa mbuwang
dosané awaké déwé. [27] Wong sing nglakoni kaya
ngono kuwi namung bisa ngarep-arep setrapané
Gusti Allah lan ngarep-arep geni mulak-mulak
sing bakal ngobong kabèh wong sing nglawan
marang Gusti Allah. [28] Dipikir para sedulur! Sapa
sing ora manut marang wèt-wèté nabi Moses
waé dipatèni tanpa welas nèk sampèk konangan
salahé sangka seksi loro apa telu. [29] Lah wong
sing sembrana karo Gusti Yésus Kristus Anaké
Gusti Allah menèh? Uga wong sing nyepèlèkké
getihé Gusti Yésus sing dienggo netepké
prejanjiané Gusti Allah lan sing wis ngresiki wong

kuwi sangka dosa. Uga wong sing sembrana
karo Roh Sutyi sing wis ngetokké kabetyikané
marang wong kuwi. Kaya ngapa aboté setrapané
wong sing kaya ngono kuwi. 30 Apa awaké déwé
lali nèk Gusti Allah déwé ngomong ngéné:
“Aku sing bakal mbales wong-wong lan Aku
sing bakal nyetrap.” Uga Dèkné ngomong: “Aku
sing bakal ngrutu bangsaku.” 31 Mulané para
sedulur, aja sembrana lan aja sampèk kowé tiba
nang tangané Gusti Allah sing urip, nèk Dèkné
bakal nyetrap wong sing ala, awit setrapan kuwi
nggilani lan nggegirisi tenan.

Pada kendel terus

32 Dipikir dèk jaman mbiyèn para sedulur,
dongé kowé molai nurut Gusti lan molai
dunung pituturé Gusti; senajan kowé ngalami
sak wernané kangèlan lan kasangsaran, ora
pisan-pisan kowé mikir ninggal pretyayamu,
nanging mbok teruské senajan aboté kaya
ngapa. 33 Dong-dongan kowé diolok-olok lan
digawé tontonan nang ngarepé wong okèh,
kowé disangsara. Dong-dongan sedulur-sedulur
liyané sing digawé kaya ngono lan kowé sing
nulungi sedulur-sedulur kuwi lan mèlu nyangga
kangèlané. 34 Nèk ènèng sedulur dilebokké nang
setrapan jalaran nglabuhi Gusti, kowé ya pada
mèlu ngrasakké aboté lan mèlu nulungi sak

bisa-bisané. Uga nèk barang-barangmu dirampas
jalaran kowé nurut Gusti, kowé ya ora susah,
awit kowé ngerti nèk kowé nduwé banda sing
luwih gedé ajiné, sing ora bakal rusak slawasé.
35 Mulané para sedulur, aja pada semplak, awit
upahmu gedé. 36 Nèk kowé kepéngin nuruti
kekarepané Gusti Allah lan nampa sembarang
sing wis dijanji marang kowé, kowé kudu sabar
lan kuwat terus. Nang Kitab wujuté ya wis ketulis
ngéné:

37 “Ora suwi menèh
Dèkné sing kudu teka
ya bakal teka tenan.
Dèkné ora bakal
ngentèni suwi menèh,
nanging bakal ndang teka.
38 Umatku sing bener
uripé jalaran pretyaya ing Aku.
Nanging nèk semplak
lan ora pretyaya menèh
marang Aku,
Aku bakal ngemohi wong kuwi.”

39 Nanging awaké déwé ora kaya ngono para
sedulur. Awaké déwé dudu wong sing mandek
dalan lan kesasar, ora. Awaké déwé iki wong sing
pretyaya lan jalaran pretyaya awaké déwé wis
nampa keslametan.

Pretyaya kuwi apa tegesé?

11 [1] Para sedulur, aku wis ngomong nèk
awaké déwé kudu pretyaya terus marang
Gusti, senajan aboté lan angèlé kaya ngapa.
Lah pretyaya marang Gusti Allah kuwi apa ta
tegesé? Pretyaya marang Gusti Allah kuwi tegesé
mangertèni tenan nèk sembarang sing wis dijanji
karo Gusti Allah lan sing diarep-arep karo awaké
déwé mesti bakal dituruti karo Gusti Allah.
Pretyaya kuwi tegesé mangertèni nèk sembarang
sing wis diomong karo Gusti Allah nèk bakal
klakon ya bakal klakon tenan, senajan mripat
durung weruh. [2] Mulané para sedulur, jalaran
pada pretyaya marang tembungé Gusti Allah,
para mbah-mbahané awaké déwé ing jaman
mbiyèn ketampa Gusti Allah lan pada ndadèkké
legané atiné.
[3] Semono uga, jalaran awaké déwé pretyaya
marang tembungé Gusti Allah, awaké déwé
ngerti nèk langit-bumi iki ènèngé sangka
tembungé Gusti Allah. Dadiné sembarang sing
ènèng lan sing kétok mripat kuwi kepriyé tekané,
awaké déwé ora dunung, namung ngerti nèk
tekané sangka tembungé Gusti Allah.
[4] Para sedulur, kanggo ndunungké bab pretyaya
marang Gusti Allah iki tyontoné okèh banget.
Kaping pisan, dipikir Abel. Jalaran dèkné pretyaya

marang Gusti Allah, dèkné ngerti karepé Gusti
Allah lan bisa nggawa kurban sing disenengi
karo Gusti Allah, béda karo kurbané Kain. Lan
jalaran Abel pretyaya marang Gusti Allah dèkné
disenengi karo Gusti Allah lan kurbané ketampa.
Dadiné senajan saiki dèkné wis mati kaya-kaya
swarané Abel ijik ngomongi awaké déwé kongkon
nglakoni kaya dèkné.
5 Kaping pindoné para sedulur, dipikir Hénok.
Jalaran Hénok pretyaya marang Gusti Allah
dèkné dijikuk urip-uripan sangka bumi kéné
karo Gusti Allah, tanpa mati. Dadiné dèkné ya
ora bisa ketemu, awit dèkné dijikuk karo Gusti
Allah. Kitab ngomongi awaké déwé nèk uripé
Hénok, sakdurungé dèkné dijikuk sangka bumi
kéné, ndadèkké senengé Gusti Allah. 6 Dadiné
awaké déwé dunung nèk wong ora bisa ndadèkké
senengé atiné Gusti Allah, nèk ora pretyaya
marang Dèkné. Mulané para sedulur, sapa sing
kepéngin mara nang ngarepé Gusti Allah kudu
pretyaya nèk Dèkné ènèng lan kudu pretyaya uga
nèk Dèkné ngupahi wong sing mara nggolèki
Dèkné kanti tenanan.
7 Kaping teluné para sedulur, kowé kélingan
nabi Noah. Dèkné pretyaya marang tembungé
Gusti Allah lan manut nuruti apa sing diomong
karo Gusti Allah. Gusti Allah ngomongi nabi Noah
nèk Dèkné bakal ngedunké udan gedé sing bakal

ngelepké bumi lan matèni sembarang sing urip.
Mulané nabi Noah dikongkon nggawé kapal,
supaya dèkné sak brayaté bisa slamet. Senajan
durung weruh udané, nabi Noah pretyaya
tembungé Gusti Allah lan nggawé kapalé. Dadiné
wong-wong liyané pada mati, jalaran sangka
salahé déwé, nanging nabi Noah dianggep bener
karo Gusti Allah, jalaran dèkné pretyaya marang
tembungé.
8 Kaping papat para sedulur. Kowé kabèh ngerti
lelakoné Bapa Abraham. Gusti Allah ngomong
marang Bapa Abraham kongkon ninggal omahé
lan kudu lunga nang liya negara. Gusti Allah
ngomong marang Bapa Abraham nèk mbésuké
negara kuwi bakal dikèkké marang dèkné lan
turun-turunané. Bapa Abraham pretyaya marang
tembungé Gusti Allah, mulané dèkné manut
lan budal, senajan dèkné ora ngerti nang endi
parané. 9 Jalaran Bapa Abraham pretyaya marang
tembungé Gusti Allah, dèkné bisa manggon nang
negara kuwi kaya wong njaba, senajan Gusti
Allah wis janji marang dèkné, nèk negara kuwi
bakal wèké dèkné. Bapa Abraham manggon
nang omah lulang, semono uga anaké, yakuwi
Isak lan uga putuné, yakuwi Yakub, awit uga
pada nampa prejanjian kuwi sangka Gusti Allah.
10 Bapa Abraham gelem manggon nang omah
lulang, jalaran dèkné ngerti nèk ing tembé dèkné

bakal manggon nang kuta gawéané Gusti Allah déwé, kuta miturut pikirané Gusti Allah déwé lan kuta sing pondasiné ora hoyak slawas-lawasé.
[11] Kowé uga ngerti lelakoné Bapa Abraham lan ibu Sarah. Bapa Abraham wis tuwa banget lan ibu Sarah ora bisa nduwé anak. Nanging Gusti Allah janji marang Bapa Abraham nèk dèkné lan ibu Sarah bakal nduwé anak. Bapa Abraham pretyaya nèk Gusti Allah bakal nuruti janjiné, mulané wong siji terus bisa turun-tumurun dadi pirang-pirang, ora kenèng diitung, kaya lintang-lintang nang langit lan santi nang pinggir laut, senajan wongé wis tuwa lan garèk matiné. [12] (11:11)
[13] Wong-wong sing pada pretyaya marang tembungé Gusti Allah iki ya pretyaya terus tekan patiné. Dongé mati ya durung nampa prekara-prekara sing wis dijanji karo Gusti Allah. Namung pada nyawang sangka kadohan lan ngarep-arep karo bungah. Wong-wong mau ora isin ngakoni nèk nang negara kuwi namung kaya wong njaba, kaya wong mampir, ora wong sing manggon kono slawasé. [14] Wong sing ngakoni ngono kuwi nduduhké nèk pada ngarep-arep manggon nang negarané déwé. [15] Wong-wong mau ora pada kangen marang negara sing ditinggal, awit semunggoné kangen ngono mesti ya wis balik menèh nang negarané mauné.
[16] Nanging wujuté ora ngono. Wong-wong mau

malah pada ngarep-arep manggon nang negara
sing luwih apik, negara nang swarga. Mulané
Gusti Allah ya ora isin, malah bungah diarani
Gusti Allahé wong-wong mau, awit Gusti Allah
déwé sing nggawèkké kuta kanggo wong-wong
mau.
17 Para sedulur, dipikir dongé Bapa Abraham
ngurbanké anaké, yakuwi Isak. Gusti Allah
wis janji marang Bapa Abraham nèk dèkné
bakal dikèki turunan sing ora kenèng diitung,
mulané ya terus Isak lair. Lah nanging Gusti
Allah kok terus ngomong karo Bapa Abraham
kongkon masrahké Isak dadi kurban? Meksa
Bapa Abraham pretyaya marang tembungé
Gusti Allah lan dèkné masrahké anaké sing ora
ènèng tunggalé. 18 Mangka Gusti Allah déwé
sing ngomong karo Bapa Abraham, nèk namung
turunané Isak sing dianggep dadi turunané Bapa
Abraham. 19 Nanging Bapa Abraham pretyaya
nèk Gusti Allah nduwèni kwasa nguripké Isak
sangka pati. Nèk dipikir ya kenèng diarani, nèk
Bapa Abraham nampa anaké, yakuwi Isak, urip
menèh sangka pati.
20 Kaping limané para sedulur, dipikir enggoné
Isak pretyaya marang tembungé Gusti Allah.
Jalaran dèkné pretyaya marang tembungé Gusti
Allah, Isak mberkahi anaké ragil Yakub lan anaké
mbarep Esau. Isak pretyaya nèk Gusti Allah uga

bakal mberkahi Yakub lan Esau lan turunané ing
tembé.
21 Kaping nenem para sedulur, kowé ngerti
bab berkahé Yakub. Dongé arep mati dèkné
mberkahi anaké Yosèf kabèh loro, awit dèkné
pretyaya ing tembungé Gusti Allah, sing wis janji,
nèk turunané Bapa Abraham bakal ora kenèng
diitung. Yakub pretyaya nèk Gusti Allah bakal
nuruti janji iki uga liwat anaké Yosèf, mulané
senajan Yakub wis tuwa banget, dèkné ngadek
seméndé tekené lan ngabekti Gusti Allah.
22 Kaping pituné para sedulur, dipikir
pengandelé Yosèf marang Gusti Allah.
Sakdurungé mati Yosèf ngomongké bab lungané
bangsa Israèl sangka negara Egipte. Jalaran Yosèf
pretyaya marang tembungé Gusti Allah, dèkné
ninggal wekas, kongkon nggawa badané dèkné.
23 Kaping woluné para sedulur, diéling
pengandelé wong tuwané nabi Moses. Kowé
ngerti, ing waktu kuwi ratuné negara Egipte
nggawé wèt nèk kabèh botyah bayi sing lanang
lairan wong Israèl kudu dipatèni. Nanging kadung
nabi Moses lair, wong tuwané weruh nèk botyah
bayi iki ngganteng tenan. Wong tuwané nabi
Moses pretyaya marang tembungé Gusti Allah,
mulané ora wedi nglanggar wèté ratuné lan
ndelikké nabi Moses telung sasi suwéné sakwisé
lair.

[24] Kaping sangané para sedulur, dipikir
pengandelé nabi Moses déwé. Sakwisé diwasa
dèkné ora gelem dianggep dadi putuné ratuné
negara Egipte. [25] Dèkné milih mèlu ngrasakké
kangèlané umaté Gusti Allah, tenimbang
ngrasakké kepénak sangka tumindak sing ala,
jalaran kuwi namung sedilut. [26] Nabi Moses milih
nglakoni kangèlan kuwi, jalaran dèkné pretyaya
marang prejanjiané Gusti Allah marang Bapa
Abraham. Lan prejanjian iki bisané keturutan
liwat nabi Moses lan liwat Gusti Yésus Kristus
dongé Dèkné uga nglakoni kasangsaran. Kuwi
sing marakké nabi Moses ora éman ninggal sak
ènèngé kasugihan nang negara Egipte. Dèkné
mikirké lan ngarep-arep nampa kasugihan sing
sangka Gusti Allah ing mbésuké.
[27] Jalaran nabi Moses pretyaya marang
tembungé Gusti Allah dèkné lunga sangka negara
Egipte, ora jalaran dèkné wedi karo ratuné,
ora, nanging jalaran kaya-kaya dèkné weruh
Gusti Allah sing ora kétok, mulané nabi Moses
mantep terus enggoné pretyaya. [28] Para sedulur,
kepriyé wiwitané riyaya Paskah? Apa ora jalaran
nabi Moses pretyaya marang tembungé Gusti
Allah? Mulané dèkné ngomong karo wong Israèl
kongkon nglèlèti lawangé omah karo getihé
wedus. Kuwi kanggo ngalang-alangi Mulékaté

Pati, supaya ora matèni anak-anaké bangsa Israèl
lanang sing mbarep.
29 Kaping sepuluh para sedulur, dipikir
pengandelé bangsa Israèl dongé pada mlaku
liwat segara Abang. Jalaran pada pretyaya
marang tembungé Gusti Allah, wong-wong liwat
segara Abang kaya nèk mlaku nang daratan waé.
Nanging kadung bangsa Egipte sing ngoyak arep
mèlu liwat, kabèh kelep terus mati.
30 Para sedulur, kowé uga kélingan pengandelé
bangsa Israèl, dongé pada ngambrukké témboké
kuta Yériko sing gawéan watu sing kandel
banget. Jalaran bangsa Israèl pretyaya marang
tembungé Gusti Allah, mulané pada ngubengi
témboké pitung dina suwéné, nganti ambruk
kabèh. 31 Ngomongké bab Yériko para sedulur,
kowé ngerti bab lonté Rahab. Rahab nampa
lan ndelikké para tukang ngindik, jalaran dèkné
pretyaya marang tembungé Gusti Allah lan ngerti
nèk dèkné bisa nampa pangapura, nèk ninggal
klakuané sing ala. Mulané Rahab ora katut
dipatèni karo wong-wong sing ora manut marang
Gusti Allah.
32 Kongkon terus enggonku nggambarké
pengandelé wong-wong dèk mbiyèn? Bisa aku,
nanging waktuné ora ènèng, nèk aku kudu
ngomongké bab pengandelé Gidion, Barak,
Simson, Yèpta, Daved, Samuèl lan nabi liya-liyané.

[33] Jalaran wong-wong kuwi pretyaya marang
tembungé Gusti Allah, wong-wong bisa nelukké
negara-negara. Wong-wong kuwi pada nindakké
sing bener, mulané ya pada ditulungi kaya sing
wis dijanji karo Gusti Allah. Wong-wong kuwi
pada bisa mbingkem tyangkemé matyan ngelih
lan bisa matèni geni sing mulak-mulak. Saloké
bisa utyul sangka landepé pedang sing arep
matèni. Senajan ringkih malah bisa dadi gagah
lan rosa. Ing sakjeroné perangan wong-wong
dadi rosa lan bisa nelukké mungsuh-mungsuhé
nganti pada mblayu mulih. [34] (11:33) [35] Jalaran
pada pretyaya marang tembungé Gusti Allah,
uga wong wédok-wédok ènèng sing pada weruh
sedulur-seduluré sing wis pada mati tangi urip
menèh.

Nanging ora kabèh ngalami sing kaya ngono.
Wujuté ènèng wong lanang okèh sing pada
dipatèni, jalaran pada mantep pretyaya marang
Gusti Allah. Wong-wong iki pada milih mati
dipilara lan ora gelem dietyulké, awit pada
pretyaya nèk ing mbésuké bakal pada ditangèkké
sangka pati karo Gusti Allah lan bisa ngalami
urip sing luwih apik. [36] Enèng liyané menèh
sing dipoyoki lan dipentungi. Saloké luwih
nemen, awit dibanda lan dilebokké nang
setrapan. [37] Enèng uga sing dibandemi watu
sampèk mati, saloké digraji dadi loro apa

dipatèni karo pedang. Enèng wong-wong sing
diusir lunga sangka omahé, nganti nglambrang
sakparan-paran, namung nganggo salin lulang
wedus, kekurangan pangan, disangsara lan
dipilara. 38 Wong-wong iki kapiken banget kanggo
donya iki. Pada nglambrang rana-réné nang
wustèn lan gunung-gunung. Pada manggon nang
guwa-guwa lan lowongan-lowongané bumi.
39 Para sedulur, wong-wong kuwi kabèh
pretyaya marang tembungé Gusti Allah lan
Gusti Allah ya nulungi lan mberkahi wong-wong
kuwi kanggo ngétokké nèk Dèkné lega. Nanging
senajan ngono, meksa wong-wong iki durung
bisa nampa sing wis dijanji karo Gusti Allah ing
sakjeroné prejanjian sing anyar, yakuwi, nèk
Kristus bakal mati kanggo nebus dosané kabèh
manungsa. 40 Kenèng apa Gusti Allah kok ora
nglilani wong-wong iki kawit mbiyèn nampa
panebusé dosa kaya sing wis dijanji? Jalaran
Gusti Allah wis nduwèni gagasan sing luwih apik
kanggo awaké déwé, yakuwi, karepé Gusti Allah
wong-wong kuwi bisa bareng karo awaké déwé
nampa pangapura sangka dosa sak kabèhé,
supaya bisa pantes mara nang ngarepé Gusti
Allah.

Gusti Allah ngajar anak-anaké

12 [1] Para sedulur, kaya sing wis tak dunung-
dunungké nang ngarep mau, kowé saiki
ngerti apa tegesé pretyaya marang tembungé
Gusti Allah. Lan awaké déwé iki saiki kenèng
dipadakké karo wong sing mèlu balapan mblayu.
Lah wong pirang-pirang sing pada ngétokké
pengandelé marang Gusti Allah ing jaman sing
wis kliwat kuwi kaya-kaya saiki pada nonton
enggoné awaké déwé pada mblayu ing balapané
pengandel. Mulané awaké déwé kudu nyepot
sembarang sing ngebot-eboti lakuné awaké
déwé lan uga dosa-dosa sing tumèmplèk ing
uripé awaké déwé. Dadiné awaké déwé bisa kaya
wong balapan mblayu kaé, sak kuwat-kuwaté
maju terus tekan rampungé, tanpa keslimur.
[2] Mulané para sedulur, ing sakjeroné mblayu ing
balapané pengandel iki, hayuk awaké déwé aja
sampèk pedot mikirké Gusti Yésus, awit Dèkné
ya pretyaya terus marang Gusti Allah tekan
rampungé. Gusti Yésus sing marakké awaké déwé
bisa pretyaya marang Gusti Allah lan Dèkné uga
sing wis nduduhké marang awaké déwé kepriyé
enggoné awaké déwé kudu pretyaya marang
Gusti Allah. Gusti Yésus uga sing ngréwangi
awaké déwé ing prekara apa waé, supaya awaké
déwé bisa pretyaya terus tekan entèk-entèkané.

Ngertia para sedulur, Gusti Yésus ora semplak,
senajan nglakoni sangsara nang kayu pentèngan,
ora, awit Dèkné mikirké kabungahan sing bakal
ditampa ing tembé. Mulané, senajan Dèkné
nglakoni pati nang kayu pentèngan, kuwi ora
dianggep ngisin-isinké. Saiki Gusti Yésus sing
nduwèni sak ènèngé pangwasa bareng karo Gusti
Allah.
3 Para sedulur, pada élinga marang kangèlan
sing dialami karo Gusti Yésus, dongé Dèkné
ngadepi wong ala sing pada ngetokké sengité
atiné marang Dèkné. Dèkné nampa kuwi kabèh
karo sabar lan ora semplak enggoné pasrah
sembarang marang Gusti Allah. Mulané kowé
kudu sing ati-ati, supaya aja sampèk semplak
atiné lan ilang pengandelé. 4 Nèk dipikir, sakjané
enggonmu perang nglawan dosa kuwi durung
sampèk mutah getih. 5 Apa kowé pada lali
marang tembungé Kitab sing uniné ngéné:

“Anakku, mbok pada dipikir sing apik
nèk Gusti ngajar kowé
lan aja pada semplak atiné
nèk Gusti mbenerké kowé.
6 Awit Gusti Allah ngajar
kabèh wong sing ditrésnani
lan Dèkné nyabeti
kabèh wong sing diaku anaké.”

7 Para sedulur, nèk Gusti Allah ngajar kowé kuwi
kudu mbok tampa karo sabar, awit tujuané kuwi
kanggo mulangi kowé bab sing betyik, kaya bapak
mulangi anaké kaé. Apa ènèng anak sing ora tau
diajar karo bapaké? Lak ora ta. 8 Awit nèk Gusti
Allah ora ngajar kowé, tibaké kowé kaya botyah
sing ora nduwé wong tuwa, kaya botyah mblarah.
Tibaké kowé dudu anaké Gusti Allah. 9 Awaké
déwé lak nduwé bapa ing donya ta sing mulangi
awaké déwé? Lan dèkné ya diajèni tenan karo
awaké déwé. Lah bapaké awaké déwé sing nang
swarga menèh, apa ora kudu diajèni lan digugu
ngungkul-ungkuli bapa sing ing donya? Mesti
kudu ta, awit kuwi sing marakké awaké déwé bisa
urip karo Gusti Allah slawasé. 10 Bapaké awaké
déwé ing donya enggoné ngajar awaké déwé
namung sak untara lan manut apa sing dianggep
betyik kanggo dèkné déwé. Nanging Gusti Allah,
Bapaké awaké déwé nang swarga, ngajar awaké
déwé nuju sing betyik kanggo awaké déwé,
supaya awaké déwé uripé bisa sutyi kaya Dèkné.
11 Pantyèn para sedulur, nèk diajar kuwi rasané
ora kepénak, malah lara ing ati. Nanging sakwisé
awaké déwé diajar, awaké déwé terus gelem
manut marang kekarepané Gusti Allah. Lah kuwi
marakké uripé awaké déwé bisa tentrem.

Piwulang lan pengéling-éling

12 Mulané para sedulur, kaya wong sing pada
mèlu balapan mblayu lan krasa kesel kaé,
sing tangané sèngklèh lan dengkulé lemes,
hayuk tangané pada dietungké menèh lan
dengkulé dijejekké. 13 Hayuk pada maju terus
sing lempeng, supaya bisa narik sing sèngklèh aja
sampèk ambruk, nanging bisa kuwat menèh.
14 Hayuk pada nglumui tenan supaya awaké
déwé kabèh bisa rukun bebarengan lan hayuk
pada nglumui tenan uga supaya nindakké urip
sing sutyi. Awit ora ènèng wong bisa weruh
Gusti Allah nèk uripé ora ngono. 15 Awaké déwé
siji-sijiné kudu sing ati-ati tenan para sedulur,
aja sampèk ènèng sing nyingkuri kawelasané
Gusti Allah. Pada sing ati-ati uga, aja sampèk
ènèng sedulur nduwèni laku apa piwulang sing
ora bener, sing namung ndadèkké susahé lan
rusaké liyané, kaya tukulan eri kaé. 16 Pada sing
ati-ati tenan uga, aja sampèk ènèng sedulur sing
laku bédang. Aja sampèk ènèng sedulur sing
ora nduwé isin kaya Esau, sing ngeboti pangan
sak piring, ngedol prejanjiané wong tuwané,
yakuwi prejanjian berkah marang dèkné sing
dadi anak sing mbarep. 17 Kowé ngerti nèk
ing tembé-mburiné Esau kepéngin nduwèni
berkahé prejanjian kuwi menèh, nanging senajan

enggoné nyuwun dilabuhi tangisan, meksa dèkné
ora bisa nampa berkahé menèh, awit apa sing
dilakoni karo dèkné ora kenèng diwalik menèh.
18 Para sedulur, kenèng apa ta kok awaké déwé
siji-sijiné kudu nglumui urip rumaket marang
Gusti Allah lan nduwèni laku sing ngétokké nèk
awaké déwé saiki wis nurut Gusti Allah sak
kabèhé? Awit pada ngertia nèk saiki awaké déwé
nduwèni prejanjian sing anyar, sing nggawèkké
dalan kanggo awaké déwé, supaya bisa nyedeki
Gusti Allah. Nanging mbah-mbahané awaké
déwé mbiyèn ora wani lan ora dililani nyedeki
Gusti Allah. Awit béda karo awaké déwé iki,
mbah-mbahané awaké déwé mbiyèn nyedeki
barang sing kétok, yakuwi gunung Sinai sing
geniné mulak-mulak, méga peteng lan angin
lésus. 19 Wong-wong terus krungu trompèt
muni, terus Gusti Allah déwé ngetokké tembung
nganggo swara sing nggilani. Wong-wong sing
krungu swara kuwi sampèk pada nyuwun, supaya
Gusti Allah ora ngomong menèh. 20 Wong-wong
kuwi pada wedi, jalaran Gusti Allah ngomong
ngéné: “Sapa waé sing ndemèk gunung iki
kudu dipatèni karo watu, ora perduli kéwan
apa manungsa.” 21 Lelakon kuwi jan nggilani
lan medèni tenan, sampèk nabi Moses déwé
mbengok: “Aku wedi banget lan awakku ndredek
kabèh.”

22 Para sedulur, awaké déwé saiki ora kaya
mbah-mbahané awaké déwé mbiyèn, nanging
séjé banget. Awit awaké déwé iki saiki mara
nang ngarepé Gusti Allah nang gunung Sion,
nang kuta panggonané Gusti Allah sing urip,
yakuwi sing diarani Yérusalèm kaswargan. Nang
kono mulékat èwon-èwon pada ngumpul ing
kabungahan gedé. 23 Awaké déwé saiki mlebu
ing kumpulané anak-anaké Gusti Allah lan awaké
déwé kabèh dianggep dadi anak mbarep sing
mèlu nduwèni sembarang lan sing jenengé wis
ketulis nang swarga. Awaké déwé iki mara nang
ngarepé Gusti Allah sing ngrutu kabèh manungsa,
nang panggonané rohé wong-wong sing uripé
pada manut Gusti Allah lan saiki wis pada
mati, mulané pada ketampa Gusti Allah. 24 Para
sedulur, awaké déwé iki saiki mara nang ngarepé
Gusti Yésus sing netepké prejanjiané Gusti Allah
sing anyar lan awaké déwé uga mara ngadepi
getihé Gusti Yésus sing tumètès kanggo nebus
dosané awaké déwé, tegesé getihé Gusti Yésus
nekakké kawelasané Gusti Allah marang awaké
déwé, béda karo getihé Abel, sing marakké Gusti
Allah nesu lan kudu mbales marang wong sing
matèni Abel.
25 Mulané para sedulur, pada sing ati-ati tenan
lan aja sampèk kowé nyingkuri Gusti Allah
sing ngomong marang kowé. Awit dèk mbiyèn

mbah-mbahané awaké déwé ora ènèng siji
waé sing bisa nglungani setrapané Gusti Allah,
jalaran ora pada gelem ngrungokké dongé
Gusti Allah ngetokké tembungé nang gunung
Sinai. Lah kepriyé awaké déwé bisané nglungani
setrapané Gusti Allah, nèk awaké déwé ora
gelem ngrungokké tembungé Gusti Allah sing
sangka swarga? 26 Dèk mbiyèn, dongé Gusti
Allah ngetokké tembungé sangka gunung Sinai,
swarané Dèkné ngoyakké bumi. Nanging kanggo
jaman saiki Gusti Allah wis ngetokké janji sing
luwih nggilani, awit Dèkné ngomong ngéné: “Aku
bakal ngoyakké sepisan menèh, ora namung
bumi, nanging uga langit.” 27 Tembung “sepisan
menèh” kuwi ngomongké nèk Gusti Allah
bakal ngrusak sembarang sing digawé, nanging
ora kanggo ngadek slawasé. Dadiné namung
sembarang sing digawé kanggo slawasé bakal
ngadek terus.
28 Mulané para sedulur, saiki awaké déwé
ngerti nèk awaké déwé wis dikèki panggonan
sing ora rusak, mulané hayuk awaké déwé pada
nampa pitulungané Gusti sak kabèhé, awit
Dèkné ngekèki kabèh kuwi sangka katrésnan lan
kabetyikan. Tujuané, supaya awaké déwé bisa
ngladèni Dèkné manut karepé Dèkné, karo ati
sing wedi lan ngajèni. 29 Kenèng apa awaké déwé
kok kudu wedi lan ngajèni marang Gusti Allah?

Jalaran Gusti Allahé awaké déwé kuwi Gusti Allah
sing ngrusak kabèh wong sing ora gelem manut
marang Dèkné, kenèng dipadakké karo geni sing
mrèmèn ngobong sembarang sing nang dalané.

Urip bebarengan nurut Gusti

13 1 Para sedulur, aku saiki kepéngin
ngomongké bab prekara-prekara sing
penting ing sakjeroné urip bebarengan nurut
Gusti. Kaping pisan, pada mantepa terus
enggonmu pada trésna marang sakpada-pada,
kudu kaya sedulur sing wis didadèkké siji karo
Kristus.
2 Kaping pindoné, aja pada éman ngekèki inepan
marang sedulur-sedulur sangka liya panggonan
sing pada teka merdayoh. Kowé ngerti déwé nèk
ing jaman mbiyèn mbah-mbahané awaké déwé
tanpa ngerti pada nampa mulékaté Gusti Allah,
mikiré namung ngekèki inepan marang dayoh
sangka adoh waé.
3 Kaping teluné, aja lali niliki sedulur sing nang
setrapan jalaran nglabuhi pengandelé. Dianggep
kaya nèk kowé déwé uga katut disetrap. Uga
aja lali nulungi sedulur sing dipilara jalaran
pengandelé, dipadakké nèk kowé déwé ngalami
sangsara kuwi.
4 Kaping papaté, aku kepéngin ngélingké bab
bebojoan; kuwi kudu mbok ajèni tenan. Wong

lanang lan wong wédok kudu temen terus
marang sakpada-pada ing sakjeroné bebojoan.
Aku ngélingké kowé bab kuwi, jalaran Gusti Allah
bakal nyetrap wong sing laku bédang lan laku
nglonté.
5 Kaping limané aku kepéngin ngélingké kowé
bab duwit para sedulur. Kuwi aja digawé sing
penting déwé ing uripmu lan aja namung mikirké
numpuk-numpuk banda. Apiké nèk kowé pada
trima karo apa nduwému. Gusti Allah bakal
nulungi lan bakal ngréwangi kowé, awit Dèkné
wis janji ngéné: “Aku ora pisan-pisan bakal
négakké kowé lan Aku ora pisan-pisan bakal
ninggal kowé.” 6 Mulané awaké déwé wani
ngomong ngéné para sedulur:

“Gusti bakal ngréwangi aku, mulané aku ora
wedi; manungsa bisa ngapakké aku?”

7 Para sedulur, aku uga kepéngin ngélingké
kowé bab para penuntun sing dèk mbiyèn pada
mulangi kowé bab pituturé Gusti Allah. Aja
pada lali marang para penuntun sing ndisik
déwé kuwi. Pada dipikir uripé para penuntun
kuwi, enggoné pada manut Gusti tekan patiné.
Pengandelé wong-wong kuwi marang Gusti Yésus
Kristus kenèng mbok tiru. 8 Awit para penuntun
kuwi pretyaya nèk Gusti Yésus Kristus ora malih,
nanging mbiyèn lan saiki Dèkné tunggalé waé,
tekan slawasé. 9 Mulané para sedulur, diéling

piwulangé para penuntun sing wis pada mati
kuwi lan aja sampèk kowé nggatèkké marang
piwulang sing ora-ora, sing namung marakké
kowé ninggal dalané Gusti. Awaké déwé bisa
ketampa Gusti Allah jalaran Dèkné ngétokké
kabetyikané lan kawelasané marang awaké
déwé, ora jalaran awaké déwé ora mangan iki
apa ora mangan kaé. Wujuté wong-wong sing
pada temen netepi pernatan-pernatan bab sing
ora éntuk dipangan kuwi ya ora nampa bati
apa-apa.
10 Para sedulur, awaké déwé saiki dosané
wis katebus sak kabèhé. Wong-wong sing ijik
pada ngabekti Gusti Allah miturut wèt-wèté
nabi Moses ora bisa katebus dosané sangka
kurbané Gusti Yésus. 11 Apa jalarané? Jalaran
miturut wèt-wèté nabi Moses, Imamé Gedé
njikuk getihé kéwan sing dibelèh terus digawa
nang Panggonan Sing Sutyi Déwé. Getih kuwi
dipasrahké marang Gusti Allah kanggo panebusé
dosa-dosané. Kéwan sing dibelèh mau terus
kudu digawa metu nang sak njabané kuta lan
kudu diobong nang kono. 12 Mulané Gusti Yésus
uga kudu nandang sangsara lan dipatèni nang
njabané kuta. Mengkono kuwi Dèkné bisa nebus
dosané umaté Gusti Allah sepisan kanggo sak
kabèhé, supaya umaté Gusti Allah bisa ketampa
Gusti Allah.

[13] Pantyèn ya ngisin-isinké tenan mati nang sak
njabané kuta, nanging Gusti Yésus ora perduli
kuwi, jalaran Dèkné nglabuhi awaké déwé.
Mulané para sedulur, hayuk saiki pada ninggal
pangabekti sing miturut tyara sing lawas, sing
miturut wèt-wèté nabi Moses, supaya awaké
déwé bisa ngabekti Gusti Allah liwat Gusti
Yésus, senajan awaké déwé disepèlèkké wong.
[14] Lah kenèng apa awaké déwé kok kudu ninggal
pangabekti miturut tyara sing lawas? Jalaran
nang bumi kéné ora ènèng panggonan sing
kenèng dienggoni slawasé, ora. Mulané awaké
déwé ngarep-arep bisa manggon karo Gusti
Allah slawasé. [15] Lan jalaran Gusti Yésus wis mati
sepisan kanggo nebus dosané wong kabèh lan
Dèkné nang swarga dadi wakilé awaké déwé
nang ngarepé Gusti Allah, mulané hayuk awaké
déwé pada tansah maturkesuwun lan memuji
marang Gusti Allah, awit Dèkné seneng nèk
awaké déwé ngakoni nèk awaké déwé iki umaté
lan nèk awaké déwé ngakoni nèk Dèkné gedé
kwasané. [16] Para sedulur, kejaba sangka kuwi, aja
pada lali nindakké sing betyik lan nulung marang
sakpada-pada, awit kuwi kurban sing disenengi
karo Gusti Allah.
[17] Para sedulur, aku ngélingké marang
kowé, kowé kudu manut marang penuntun-
penuntunmu lan apa piwulangé kudu mbok

lakoni. Jalaran penuntun-penuntun kuwi ora
lèrèn enggoné pada njaga nyawamu lan ya
wong-wong kuwi sing bakal asok penjawab
marang Gusti Allah bab nyawamu. Mulané para
sedulur, kowé kabèh kudu manut, supaya para
penuntun bisa nyambutgawé karo bungah, ora
karo nggresah, awit kuwi ora nekakké betyik
kanggo kowé.
18 Para sedulur, aja pada lèrèn ndongakké aku.
Aku rumangsa nduwé ati resik, awit sak ngertiku
aku namung nglakoni prekara-prekara sing bener.
19 Aku nyuwun pandongamu supaya aku ndang
bisa teka nang nggonmu.

Pandonga

20 Para sedulur, Gusti Allah wis nangèké
Gustiné awaké déwé Yésus Kristus sangka pati
lan saiki Gusti Yésus sing dadi Pangon sing
gedé déwé kanggo para wedusé. Gusti Yésus
nglakoni pati kanggo netepké prejanjian sing
langgeng. 21 Mulané pandongaku kanggo kowé,
muga-muga Gusti Allah, sing bisa ngebeki atimu
karo katentreman, ngedunké sembarang sing
betyik sing mbok butuhké, supaya kowé bisa
nuruti kekarepané. Dadiné, sangka pitulungané
Gusti Yésus Kristus, enggonmu ngladèni Gusti
Allah bisa ndadèkké legané atiné. Mulané awaké

déwé kudu memuji Dèkné slawas-lawasé, jalaran Dèkné gedé kwasané. Amèn.

Penutup lan pamuji slamet

22 Para sedulur, sing tak suwun, tembung-tembungku kanggo mbangun kowé iki mbok tampa tenan ing atimu. Aku namung nulis setitik, senajan ijik okèh sing kudu tak omong. 23 Aku ngabari nèk sedulur Timotius wis metu sangka setrapan. Nèk dèkné ndang bisa teka nang nggonku, menawa awaké déwé bisa bareng teka nang nggonmu.

24 Aku nyuwun dikirimké slamet marang sedulur-sedulur para penuntun lan sedulur-sedulur kabèh sing pada nurut Gusti. Sedulur-sedulur sangka negara Itali uga pada nyuwun marang aku kirim slamet marang kowé kabèh.

25 Para sedulur, muga-muga kabetyikané Gusti Allah ngebeki kowé kabèh.

LAYANGÉ YAKOBUS

Pembukakan lan kabar slamet

1 [1] Layang sangka Yakobus, peladèné Gusti
Allah lan Gusti Yésus Kristus marang
sedulur-sedulur Kristen sangka bangsa Ju sing
pentyar nang sak lumahé jagat. Kabar slamet
marang kowé kabèh.

Bab pengandel sing mantep lan kaweruh

[2] Para sedulur, pada bungaha nèk kowé katekan
werna-werna kangèlan. Kuwi namung kanggo
njajal pengandelmu. Nèk kowé temen terus ing
sakjeroné kangèlan, pengandelmu bakal tambah
mantep. [3] (1:2) [4] Kuwi sing kudu mbok golèki;
pengandelmu kudu mantep lan mateng lan ora
ènèng kurangé apa-apa. [5] Para sedulur, nèk
nang tengahmu ènèng sedulur rumangsa kurang
kaweruh, ndedongaa marang Gusti Allah; Dèkné
bakal ngekèki marang sapa waé tanpa maido.
[6] Nanging nèk kowé ndonga, kowé kudu pretyaya
nèk Dèkné bakal ngekèki. Aja mangu-mangu.
Wong sing mangu-mangu kuwi kenèng dipadakké
karo ombaké laut kaé sing rana-réné keterak
angin. [7] Wong kaya ngono kuwi aja njagakké nèk

bakal nampa apa-apa sangka Gusti, awit atiné
mangga-mara lan ora mantep kekarepané ing
tindak apa waé. [8] (1:7)

Sing mlarat lan sing sugih

[9] Sedulur-sedulur sing ora nduwé lan dadi
wong tyilik ing donya kéné, pada bungaha! Ing
mripaté Gusti Allah kowé wong gedé. [10] Nanging
sedulur-sedulur sing sugih, pada bungaha nèk
didadèkké wong tyilik ing donya kéné karo
Gusti Allah. Awit wong sugih ya bakal mati uga.
Kenèng dipadakké karo kembangé suket kaé:
nèk srengéngé semlorot lan panasé teka, suketé
terus alum lan kembangé terus gogrok, ilang
apiké. Kaya ngono kuwi lelakoné wong sugih:
ing sakjeroné mempeng ngundakké kasugihané
dèkné bakal mati. [11] (1:10)

Bab panggoda

[12] Beja sedulur sing mantep pengandelé ing
sakjeroné panggoda. Mbésuk dèkné mesti bakal
nampa upahé; kuwi tanda kamenangan sing
wis dijanji karo Gusti Allah marang kabèh wong
sing trésna marang Dèkné. Tanda kamenangan
kuwi urip langgeng. [13] Nèk ènèng sedulur kenèng
panggoda, sedulur kuwi ora kenèng ngomong
nèk Gusti Allah sing nggoda dèkné, awit Gusti
Allah ora kenèng digoda karo ala lan Gusti Allah

déwé ya ora marakké wong digoda karo ala.
[14] Nanging pepénginmu déwé sing ala kuwi, kuwi
sing narik kowé ing panggoda. [15] Ya pepénginmu
sing ala kuwi nèk dituruti marakké kowé nglakoni
dosa lan dosa kuwi nèk diteruské ngekaké pati.
[16] Para sedulur sing tak trésnani, aja sampèk
pada klèru ngono, dudu Gusti Allah sing nekakké
panggoda. [17] Namung sembarang sing apik
lan sing sampurna tekané sangka Gusti Allah
nang swarga. Dèkné sing nggawé sak ènèngé
pepadang nang langit lan Dèkné padang sak
kabèhé, ora ènèng petengé blas. [18] Gusti Allah
ngekèki urip anyar marang awaké déwé lantaran
pitutur sing bener sing dikabarké marang awaké
déwé. Kuwi pantyèn wis dadi kekarepané Dèkné.
Dadiné awaké déwé dadi kaya anak-anak sing
ndisik déwé ing brayaté Gusti Allah.

Ngrungokké lan nglakoni

[19] Para sedulur sing tak trésnani, pada ngertia!
Saben wong kudu tyepet nèk ngrungokké,
nanging alon-alon nèk arep ngomong apa nesu.
[20] Kenèng apa aku kok ngomong ngono? Awit
wong sing gampang nesu kuwi ora bisa nuruti
kekarepané Gusti Allah. [21] Mulané, para sedulur,
sembarang ing uripmu sing ora pantes lan sak
wernané klakuan sing ora apik buwangen kabèh.
Saiki pituturé Gusti, sing wis dideder ing atimu,

digatèkké nganggo andap-asor, awit pitutur kuwi
sing bisa nylametké nyawamu kabèh.
22 Nanging aja namung dirungokké waé, pitutur
kuwi kudu mbok lakoni tenan. Nèk kowé namung
ngrungokké, tibaké kowé ngapusi awakmu déwé.
23 Awit nèk kowé namung ngrungokké, nanging
ora mbok lakoni, kowé kenèng dipadakké karo
wong sing ngadek nang ngarep pengilon kaé
lan weruh rupané déwé. 24 Nanging nèk wis
lunga sangka kono wongé lali menèh rupané
kaya ngapa. 25 Nanging sapa sing nggatèkké
marang pituturé Gusti Allah lan nglakoni kanti
temen, tegesé ora namung ngrungokké waé,
Gusti Allah mesti bakal mberkahi wong kuwi ing
tandang-gawé apa waé, awit pituturé Gusti Allah
kuwi sampurna lan ngluwari manungsa sangka
urip sing ala.
26 Nèk nang tengahmu ènèng sedulur sing
rumangsa nurut Gusti tenan, nanging wujuté
kalah karo ilaté, sedulur kuwi ngapusi awaké
dèkné déwé lan enggoné nurut Gusti ora ènèng
gunané. 27 Lah sedulur sing diarani nurut Gusti
sing temenan lan sing dianggep tus pengandelé
karo Gusti Allah Bapaké awaké déwé, kuwi
sedulur sing kaya ngapa? Yakuwi sedulur sing
nulungi botyah sing ora nduwé wong tuwa
lan uga sedulur sing nulungi randa-randa ing
kangèlané. Sedulur sing diarani tus pengandelé

kuwi sedulur sing ngati-ati uripé, supaya ora
kenèng regeté donya.

Aja pilih-sih

2 [1] Para sedulur, jalaran kowé pada pretyaya
marang Yésus Kristus, Gustiné awaké
déwé sing diajèni banget karo awaké déwé,
mulané aja pada pilih-sih lan mbédak-mbédakké
manungsa, manut kétoké njabané. [2] Gampangé
omong, semunggoné ènèng wong mlebu nang
kumpulanmu nganggo ali-ali emas lan salin sing
larang, terus bareng karo wong kuwi ènèng wong
liyané mèlu mlebu, wong sing ora nduwé, sing
nganggo salin èlèk. [3] Lah kowé terus marani
wong sing nganggo salin sing larang mbok
golèkké jagongan sing apik. Nanging wong sing
ora nduwé malah mbok kongkon ngadek apa
njagong nang jogan. [4] Lah tibaké kowé pilih-sih
marang sakpada-pada lan sing nampa wong ora
nganggo pikiran sing bener.
[5] Para sedulur sing tak trésnani, iki dirungokké
sing apik! Wong-wong sing dianggep ora nduwé
ing donya kéné malah wis dipilih karo Gusti
Allah, supaya pada sugih ing pengandel lan
nampa panduman ing Kratoné Gusti Allah, kaya
sing wis dijanji marang kabèh wong sing pada
trésna marang Dèkné. [6] Nanging kowé malah
pada nyepèlèkké sing ora nduwé. Mbok dipikir

déwé ta! Sapa sing meres kowé lan sapa sing
ngèrèt-èrèt kowé nang kruton? Apa dudu wong
sing sugih? 7 Apa dudu wong-wong iki sing
ngèlèk-èlèkké jenengé Gusti sing diajèni karo
awaké déwé.
8 Pantyèn kowé bener nèk kowé netepi wèté
Gusti Allah sing mulangi nèk kowé kudu trésna
marang tunggal manungsa kaya enggonmu
nrésnani awakmu déwé. 9 Nanging nèk kowé
pilih-sih ngono, tibaké kowé nglakoni dosa lan
miturut Kitab kowé pada waé wong sing nerak
wèté Gusti Allah. 10 Awit, senajan kowé netepi
wèt-wèté Gusti Allah kabèh, nanging nerak
namung siji waé, kuwi tunggalé waé karo nèk
kowé nerak kabèh. 11 Sing ngomong: “Kowé aja
laku bédang” kuwi lak Gusti Allah ta? Lan ya
tunggalé Gusti Allah iki ta sing uga ngomong:
“Aja mematèni!” Dadiné senajan kowé ora laku
bédang, nanging kowé mematèni, tibaké kowé
ya nerak wèt-wèté Gusti Allah. 12 Mulané para
sedulur, mbok tembungmu lan tindakmu sing
tyotyok karo kekarepané Gusti Yésus Kristus;
kuwi wèt sing bisa ngluwari manungsa lan kowé
mbésuk bakal dikrutu nganggo wèt kuwi. 13 Nèk
kowé ora nduwé melas blas karo wong liyané,
Gusti Allah ya ora bakal nduwé melas marang
kowé, nanging nèk kowé nduwé melas marang

liyané, Gusti Allah uga bakal melas marang kowé
lan ora bakal nyetrap kowé.

Pretyaya sing nyata

14 Para sedulur, apa gunané wong ngomong nèk
pretyaya, nanging ora ènèng wujuté, awit ora
dilakoni. Apa pretyayané wongé bisa nylametké
uripé? Mesti ora. 15 Gampangé omong, ènèng
sedulur lanang apa wédok butuh sandang lan
pangan. 16 Lah kowé namung ngomong karo
wongé: “Mlaku sing apik-apik. Muga-muga
sampé sandang lan panganmu,” nanging wongé
ora mbok kèki apa butuhé. Tibaké omongmu ora
ènèng wujuté. 17 Mengkono uga pretyaya, nèk
ora kétok wujuté, pretyaya kuwi mati, ora kanggo
gawé.
18 Nanging menawa waé terus ènèng sedulur
sing ngomong: “Ah, iku ya garèk wongé! Enèng
sing namung njagakké pretyayané lan ènèng
sing namung njagakké penggawéné.” Sauranku
marang wong sing nduwèni omong kaya ngono
kuwi ngéné: “Aku kepéngin ngerti kepriyé
enggonmu arep nduduhké pretyayamu tanpa
kétok penggawéné. Lan aku bakal nduduhké
pretyayaku sangka penggawéku.” 19 Kowé mesti
pretyaya ta nèk namung ènèng Gusti Allah siji?
Kuwi bener! Nanging sétan-sétan uga pretyaya
kuwi. Malah pada ndredek sangking wediné.

[20] Sedulur, kowé kuwi jan klèru tenan. Mosok
kowé durung bisa dunung nèk pretyaya sing ora
digandèngi karo penggawé kuwi pretyaya sing
mati. [21] Dipikir Bapa Abraham, mbah-mbahané
awaké déwé mbiyèn. Dèkné bisané dianggep
bener karo Gusti Allah apa ora jalaran sing
ditindakké karo dèkné. Awit dèkné manut terus
marang Gusti Allah, senajan kudu masrahké
anaké, yakuwi Isak, marang Gusti Allah nang
altar. [22] Kuwi nduduhké nèk pretyaya kuwi kudu
dibarengi karo penggawé, tegesé, pretyayané
bisané kétok wujuté sangka sing ditindakké.
[23] Dadiné ya tyotyok karo sing ketulis nang Kitab
sing uniné ngéné: “Bapa Abraham pretyaya
marang Gusti Allah lan jalaran sangka pretyaya
kuwi dèkné dianggep bener karo Gusti Allah.”
Mulané dèkné ya diarani “Kantyané Gusti Allah.”
[24] Lan saiki ya wis tyeta banget nèk manungsa
bisané ketampa Gusti Allah ora namung jalaran
sangka pretyayané waé, nanging jalaran sangka
pretyayané lan penggawéné.
[25] Kayadéné lonté Rahab, sing pretyaya marang
Gusti. Dèkné ketampa Gusti Allah jalaran sangka
penggawéné, awit Rahab ndelikké wong-wong Ju
sing dikongkon ngindik. Sakwisé didelikké nang
omahé terus dietokké metu dalan liya.

[26] Kayadéné awak nèk wis ora ènèng ambekané
mesti mati, mengkono uga pretyaya, nèk ora
ènèng penggawéné ya mati.

Ilaté manungsa

3 [1] Para sedulur, nang tengahmu aja sedulur
okèh-okèh sing kepéngin dadi guru, awit
kowé kudu ngerti nèk Gusti Allah bakal ngrutu
awaké déwé iki sing dadi guru luwih landep
tenimbang wong-wong liyané. [2] Aku ngomong
ngono kuwi jalaran awaké déwé kabèh kerep
nggawé klèru karo tembungé awaké déwé. Wong
sing ora tau nggawé klèru karo tembungé kuwi
jan wong sing sampurna tenan. Wong kaya ngono
kuwi pantyèn wis bisa nata karepé awaké. [3] Aku
arep nggambarké sing tak omong iki. Delokké
jaran kaé: nèk wis dipasang kendali tyangkemé,
jarané manut karepé awaké déwé. [4] Kapal kaé
ya ngono: senajan gedé banget lan disurung
angin banter, nanging sing ngénggak-ngénggokké
kapalé namung kemudiné sing tyilik banget,
manut karepé sing nglakokké. [5] Para sedulur, ilaté
manungsa ya kaya ngono: senajan tyilik, nanging
bisa ngetokké rembukan sing gedé-gedé.
Dipikir ta, geni sak ilat waé bisa ngobong
alas gedé. [6] Ilaté manungsa kuwi ya kaya geni,
senajan tyilik bisa nekakké karusakan gedé. Ilat
kuwi wiwitané sak wernané ala. Lan jalaran

ilat kuwi nang awak, mulané sak awak kabèh
bisa ketularan, marakké wongé uga dadi ala lan
sangsara slawasé urip, awit ilat kuwi diobong-
obongi sangka neraka. 7 Dipikir para sedulur,
manungsa wis bisa nelukké kéwan-kéwan
sing galak, manuk-manuk, kéwan-kéwan sing
mbrangkang lan uga kéwan-kéwan nang laut.
8 Nanging ilaté déwé manungsa ora bisa nelukké.
Ilat kuwi sakwijiné ala sing ora kenèng diendek,
kaya ratyuné ula sing matèni. 9 Awaké déwé
memuji Gusti Allah Bapaké awaké déwé karo
ilaté awaké déwé, nanging karo ilat iki awaké
déwé uga mujèkké ala marang wong liyané sing
digawé nurut gambaré Gusti Allah déwé. 10 Para
sedulur, kuwi klèru tenan: lah pamuji apik lan
pamuji ala kok metu sangka tyangkem siji? 11 Apa
sumur siji bisa ngetokké banyu énak bareng
karo banyu pait? 12 Apa wit anjir bisa ngetokké
woh olèf lan wit dreif bisa ngetokké woh anjir?
Apa sumur sing ngetokké banyu asin uga bisa
ngetokké banyu énak? Mesti ora ta?

Kaweruh sing tekané sangka Gusti Allah

13 Para sedulur, nèk nang tengahmu ènèng
wong sing rumangsa nduwèni kaweruh lan
kapinteran, wong kuwi kudu ngétokké kaweruhé
lan kapinterané nganggo urip sing apik lan
pantes lan tumindaké marang liyané kudu sing

alus. [14] Lah nanging nèk atimu kebek karo rasa
sengit lan mèri lan kowé namung pada mikir
uripé déwé-déwé ngono, tibaké enggonmu
sombong ora ènèng wujuté blas. Kowé namung
goroh. [15] Aja mikir nèk sing mbok arani kaweruh
kuwi tekané sangka nduwur! Blas ora! Kuwi
kaweruh sak tyarané donya, ora metu sangka
Rohé Gusti Allah, nanging sangka pikirané Sétan.
[16] Awit nèk kowé pada memèrèn lan namung
nggolèk kemajuané déwé-déwé ngono, mesti
nang tengahmu uga ènèng lelakon rusu lan sak
wernané laku ala. [17] Nanging wong sing nduwèni
kaweruh sing sangka Gusti Allah kuwi kaping
pisan resik atiné, kaping pindoné seneng rukun
lan uga nduwèni watek alus lan geleman. Wong
sing nduwèni kaweruh sangka swarga kuwi gedé
kawelasané lan okèh kabetyikané marang liyané.
Wong kaya ngono kuwi ora pilih-sih lan ora
étok-étokan. [18] Mulané para sedulur, wong sing
seneng rukun kuwi marakké liya-liyané nduwé
ayem lan kuwi bakal nekakké kabetyikan.

Aja pada nuruti kadonyaan

4 [1] Para sedulur, apa ta sing marakké kowé pada
padu lan tukaran? Kowé ngerti apa? Jalaran
kowé inter ora inter kepéngin nuruti senengé
atimu sing ora apik. [2] Nèk kowé kepéngin nduwé
apa-apa kowé ora perduli matèni wong, janji

bisa keturutan sing mbok karepké. Nèk kowé
weruh liyané nduwé, kowé terus mèri. Lah nèk
ora bisa keturutan karepé, kuwi terus marakké
padu lan tukaran. Kowé ora bisa nemu sing
mbok kepéngini kuwi jalaran kowé ora ndonga
njaluk marang Gusti Allah. 3 Nèk kowé ndonga
marang Gusti Allah, durung mesti nèk bakal
nampa sing mbok jaluk, jalaran kekarepanmu
ora apik; sing mbok jaluk kuwi namung arep
mbok kanggokké nuruti kesenengan sing ora
apik. 4 Para sedulur, kowé kuwi wong sing ora
kenèng dijagakké, kaya wong wédok sing ninggal
bojoné. Apa kowé ora pada ngerti nèk wong sing
seneng grudukan karo wong sing ora pretyaya
lan nuruti kesenengané wong sing kaya ngono
kuwi dadi mungsuhé Gusti Allah? Dadiné sapa
sing mèlu-mèlu karo sing dilakoni karo wong
sing ora pretyaya dadi mungsuhé Gusti Allah.
5 Mulané aja digawé sembrana tembungé Kitab
sing ngomong: “Atiné manungsa namung kudu
rumaket marang Gusti Allah déwé.” 6 Nanging
Gusti Allah kepéngin ngétokké kawelasané sing
gedé marang manungsa. Mulané nang Kitab ya
wis ketulis ngéné: “Gusti Allah nampik wong sing
sombong, nanging Dèkné ngétokké kabetyikané
marang wong sing andap-asor.”
7 Mulané para sedulur, pada manuta marang
Gusti Allah, nanging Sétan kudu mbok lawan,

mesti dèkné bakal mblayu lunga. [8] Pada nyedeka
marang Gusti Allah lan Dèkné uga bakal nyedeki
kowé. Kowé sing pada nglakoni ala, dilèrèni
lakumu sing ala kuwi. Lan kowé sing atiné
rana-réné, resikana lan nuruta Gusti Allah. [9] Pada
nlangsaa, nangisa lan pada sambata. Geguyumu
dadia tangis lan kabungahanmu dadia kasusahan,
awit kowé nglakoni dosa. [10] Tyekaké rembuk
para sedulur: pada sujuta nang ngarepé Gusti lan
Dèkné bakal ngangkat kowé.

Aja pada ngèlèk-èlèkké liyané

[11] Para sedulur, aja pada ngomongké ala bab
liyané. Awit sapa nyalahké seduluré déwé kuwi
sakjané nyalahké wèté Gusti Allah. Lan sapa
sing nyalahké wèté Gusti Allah kuwi tibaké ora
nglakoni wèté, malah arep ngungkuli wèté
Gusti Allah lan dadi sing tukang ngrutu. [12] Lah
sing nggawé wèt kuwi sapa lan sing ngrutu
manungsa kuwi sapa? Apa ora Gusti Allah déwé?
Namung Dèkné sing bisa nylametké lan nyetrap
manungsa. Rumangsamu kowé kuwi sapa kok
wani nyalahké tunggal sedulur.

Apiké njagakké Gusti Allah

[13] Para sedulur, saiki aku arep nduwé omong
marang para sedulur sing tukang dedagang.
Kowé pada seneng ngomong: “Saiki apa sésuk

awaké déwé arep budal nang kuta iki apa kuta
kaé lan awaké déwé arep nang kana setaun
suwéné. Awaké déwé arep ndagang lan nggawé
bati sing okèh.” 14 Lah kowé pada wani ngomong
ngono kuwi apa kowé ngerti tenan apa sing bakal
klakon sésuk? Apa kowé ora ngerti nèk uripmu
kuwi namung kaya pedut kaé, saiki teka, mengko
wis ilang. 15 Kowé kudu ngomong ngéné: “Nèk
Gusti nglilani lan awaké déwé ijik dikèki urip
awaké déwé arep ngéné apa ngono.” 16 Nanging
saiki kowé malah pada sombong lan pamèr
ngono. Kuwi klèru banget.
17 Mulané para sedulur, nèk kowé ngerti apa
sing bener nanging ora mbok lakoni, tibaké kowé
dosa.

Tembung marang wong sugih sing pada meres liyané

5 1 Para sedulur, aku saiki kepéngin nduwé
omong marang wong sugih sing meres liyané.
Omongku ngéné: Kowé sing sugih, apiké kowé
pada sambat lan tangisan waé, awit kowé bakal
katekan kasangsaran gedé. 2 Ing mripaté Gusti
panganmu sing numpuk-numpuk kuwi bosok
nganggur lan sandanganmu sing mbok simpen
dipangan renget kabèh. 3 Barang-barangmu
sing emas lan selaka pada rusak kabèh; kuwi
nggambarké nèk uripmu bakal rusak uga lan

Gusti Allah bakal mbuwang kowé nang neraka,
awit senajan dinané enggoné Gusti Allah
bakal ngrutu manungsa wis tyedek, kowé pada
mempeng terus nglumpukké banda. 4 Dirungokké
swarané wong-wong sing pada kerja panèn nang
kebonmu kaé, nanging ora mbok bayar gajihané.
Wong-wong pada tyeluk-tyeluk lan Gusti Allah
sing kwasa déwé krungu sambaté wong-wong
kuwi. 5 Kowé pada ngepénakké uripmu ing donya
kéné lan kowé pada nuruti apa senengmu, kaya
ingon-ingon kaé dipakani bèn lemu arep dibelèh.
6 Wong-wong sing ora salah mbok sèrèt nang
kruton, mbok arani salah lan mbok patèni,
senajan wong-wong kuwi ora nglawan blas
marang kowé.

Sabar terus ing kangèlan

7 Para sedulur, kowé sing pada ngalami
kangèlan, pada dikuwatké terus karo sabar karo
ngentèni tekané Gusti. Wong tandur kaé mesti ya
ngarep-arep bisa panèn gedé. Mulané dèkné ya
sabar ngentèni tekané udan ing rendengan tyilik
lan rendengan gedé. 8 Semono uga kowé para
sedulur, kowé kudu sabar ngentèni. Dikuwatké
terus! Ora suwi menèh Gusti bakal teka.
9 Mulané, nèk nyangga abot, aja terus pada
nyalahké lan maido sakpada-pada, mengko Gusti
Allah ndak nyalahké kowé. Awit kowé kudu ngerti

nèk Gusti, sing ngrutu manungsa, wis ndang
teka waé. [10] Pada diéling para nabi sing pada
nggawa pituturé Gusti Allah dèk mbiyèn. Senajan
disiya-siya, nanging pada mantep terus nyangga
kasangsarané karo sabar. Kuwi kudu mbok
tiru. [11] Beja tenan para nabi kuwi, awit pada
kuwat nyangga terus karo sabar. Kowé mesti
kélingan lelakoné Yob, senajan aboté kaya ngapa,
dèkné sabar terus lan ora semplak pengandelé.
Lan kowé uga ngerti kepriyé enggoné Gusti
ngupahi dèkné entèk-entèkané, awit Gusti gedé
kawelasané lan kabetyikané.

Aja sumpah

[12] Para sedulur, saiki aku kepéngin ngomongké
barang liyané sing penting uga. Nèk kowé arep
nggawé janji apa-apa, kowé ora usah sumpah.
Aja sumpah nganggo seksi langit apa bumi,
apa seksi apa waé. Nèk niyat “ya” kowé kudu
ngomong “ya” nèk niyat “ora” ya ngomong “ora.”
Nèk kowé sumpah, Gusti Allah bakal nyalahké
kowé.

Pandonga kanggo sing lara

[13] Para sedulur, nèk nang tengahmu ènèng
sedulur ngalami kasusahan, dèkné kudu ndonga.
Lah sing ngalami kabungahan kudu singi-singi
memuji Gusti. [14] Nèk ènèng sedulur sing lara,

penuntun-penuntuné pasamuan kudu dityeluk.
Dadiné sedulur-sedulur kuwi bisa ndongakké
sing lara lan ngusapi lenga ing jenengé Gusti.
15 Pandongané para penuntun sing nganggo
pengandel bakal nambani sing lara lan nèk dèkné
nduwé salah, Gusti uga bakal ngapura. 16 Mulané,
sing lara kudu ngomongké salahé lan liya-liyané
kudu ndongakké sing lara supaya bisa mari. Awit
kowé kudu ngerti para sedulur, pandongané
wong sing manut kekarepané Gusti kuwi gedé
kwasané. 17 Kowé mesti kélingan lelakoné nabi
Elia. Dèkné ya namung wong urip kaya awaké
déwé iki. Lah dèkné ndonga tenanan supaya
ora udan lan wujuté ya terus ora udan telung
taun setengah suwéné. 18 Kadung dèkné ndonga
menèh njaluk udan, wujuté ya terus udan terus
lan tandurané bisa tukul menèh.
19 Para sedulur, nèk nang tengahmu ènèng
sakwijiné sedulur ninggal dalané Gusti terus
ènèng sedulur liyané sing narik wong kuwi
bisa manut menèh, ngertia iki para sedulur:
sedulur sing narik wong dosa sangka dalan sing
ala kuwi sakjané narik nyawané wongé sangka
pati. Sedulur kuwi nulungi wong sing nggawé
dosa kuwi, supaya Gusti Allah bisa ngapura
dosa-dosané kabèh.
Para sedulur, tyukup seméné layang iki. 20 (5:19)

Yakobus

LAYANGÉ RASUL PÉTRUS

LAYANG NOMER SIJI

Pembukakan lan pamuji slamet

1 [1] Layang marang sedulur-sedulurku sing pada
kapentyar manggon nang bawah Pontus,
bawah Galasia, bawah Kapadosia, nang bawah
Asia lan bawah Bitinia, sedulur-sedulur sing
wis dipilih karo Gusti Allah dadi umaté lan saiki
pada manggon nang panggonan sing adoh karo
negarané déwé.
Iki layang sangka Pétrus, sedulurmu sing dipilih
karo Gusti Yésus Kristus dadi rasulé. [2] Para
sedulur, kowé wis dipilih karo Gusti Allah Bapaké
awaké déwé lan kuwi pantyèn wis dadi karepé
kawit mbiyèné. Mulané Dèkné ngedunké Roh
Sutyi ing uripmu, supaya kowé bisa dadi umaté
Gusti Allah sing sutyi. Dadiné kowé bisa urip
manut Gusti Yésus Kristus lan bisa resik atimu,
jalaran Gusti Yésus Kristus wis nglakoni pati lan
getihé tumètès kanggo nebus sakkèhé dosamu.
Muga-muga kabetyikané lan katentremané
Gusti Allah bisa lubèr ing uripmu.

Gusti Yésus Kristus pengarep-arepé awaké déwé

3 Para sedulur, hayuk pada memuji Gusti Allah,
Bapaké Gustiné awaké déwé Yésus Kristus. Awit
sangka gedéné kawelasané Dèkné nganyarké
uripé awaké déwé, bareng karo enggoné Gusti
Yésus Kristus ditangèkké sangka pati. Jalaran
sangka kuwi awaké déwé saiki uripé kebek
karo pengarep-arep. 4 Kejaba sangka kuwi,
awaké déwé saiki bisa ngarep-arep marang
panduman sing wis dityawiské karo Gusti Allah.
Panduman iki kasimpen nang swarga kanggo
awaké déwé, mulané ya ora bisa rusak apa reget
apa alum. 5 Karomenèh para sedulur, Gusti Allah
mageri awaké déwé nganggo pangwasané, janji
awaké déwé mantep terus enggoné pretyaya
marang Dèkné. Tujuané, supaya ing tembé,
ing entèk-entèkané jaman, Gusti Allah bisa
ngluwari awaké déwé sangka sak ènèngé ala lan
entèk-entèké sembarang bakal nekakké betyik
kanggo awaké déwé.
6 Mulané para sedulur, hayuk pada mantep
terus ing kabungahan, senajan saiki awaké
déwé kudu sedilut nandang sak wernané
kasusahan. 7 Kuwi kabèh kudu klakon, supaya
kétok tenan-oraé pengandelé awaké déwé
marang Gusti Allah. Nèk dipikir para sedulur,
gèk emas sing bakal rusak waé kudu diobong,

supaya kétok tenan-oraé. Mulané kuwi kabèh
kudu klakon, supaya mbésuk, nèk Gusti Yésus
Kristus teka menèh, awaké déwé bisa nampa
pengaleman gedé sangka Gusti Allah. 8 Kowé
pada trésna marang Gusti Yésus Kristus, senajan
kowé durung tau weruh Dèkné lan senajana
kowé saiki ora weruh Dèkné, meksa kowé
pada pretyaya marang Dèkné. Lan saiki kowé
pada ngalami kabungahan sing gedé ing atimu,
kabungahan sing ora kenèng didunungké lan
kabungahan sing nggumunké tenan. 9 Para
sedulur, bener kowé pada bungah, jalaran Gusti
Allah bakal ngrampungké penggawéané ing
uripmu, yakuwi, Dèkné bakal ngluwari kowé
kabèh sangka sak ènèngé ala ing donya kéné,
supaya ing entèk-entèké sembarang bisa dadi
betyik kanggo kowé. Lan kuwi bisa keturutan,
jalaran kowé pada pretyaya marang Gusti Yésus
Kristus.
10 Bab enggoné Gusti Allah bakal ngluwari kowé
sangka sak ènèngé ala ing donya kéné kuwi para
nabi ing jaman mbiyèn wis kepéngin ngerti,
mulané wis pada mikir-mikirké lan nitipriksa sak
bisa-bisané. Para nabi kuwi wis ngomongké nèk
Gusti Allah bakal ngétokké kabetyikané marang
kowé. 11 Awit Rohé Gusti Allah sing ana ing
Kristus uga ana ing para nabi kuwi lan ngekèki
ngerti marang para nabi, nèk Kristus bakal

nglakoni kasangsaran gedé, uga nèk sakwisé kuwi
Dèkné bakal ngétokké gedéné kwasané. Para
nabi mau mikir lan nitipriksa kepéngin ngerti
kapan lan kepriyé enggoné prekara-prekara
mau bakal klakon. 12 Rohé Gusti Allah nduduhké
marang para nabi mau, nèk prekara-prekara sing
kudu klakon kuwi ora bakal klakon ing jamané
para nabi kuwi, ora, nanging bakal klakon ing
jamané awaké déwé iki. Ya prekara-prekara
sing diomong karo para nabi kuwi sing saiki
dikabarké wong-wong sing pada nggelarké kabar
kabungahan bab Gusti Yésus Kristus. Roh Sutyi
sing ngekèki kekuwatan marang wong-wong
kuwi kanggo nggelarké kabar kabungahan kuwi
lan para mulékat waé kaya-kaya pada nginjen,
jalaran kepéngin dunung bab prekara-prekara
kuwi.

Pada urip sing sutyi

13 Mulané para sedulur, pada dipikir prekara-
prekara sing tak omong mau lan pada sing
ati-ati tenan enggonmu nglakokké urip. Kowé
kudu sing awas lan sing mantep enggonmu
pada ngarep-arep tekané berkahé Gusti Allah,
yakuwi mbésuk nèk Gusti Yésus Kristus bakal
teka menèh lan ngluwari awaké déwé sangka sak
ènèngé ala ing donya kéné. 14 Kowé kudu manut
marang Gusti Allah ing prekara apa waé lan aja

sampèk katut menèh mèlu nglakoni barang sing
ala kaya sing mbok lakoni mbiyèn dongé kowé
durung ngerti kabar kabungahané Gusti Yésus
Kristus. 15 Nanging saiki kowé kudu nglakoni urip
sing sutyi, awit Gusti Allah, sing manggil kowé,
ya sutyi. 16 Pantyèn Gusti Allah déwé ya wis
ngongkon nabi Moses nulis ngéné: “Aku, Gusti
Allahmu, sutyi, mulané kowé uga kudu urip sing
sutyi.”
17 Para sedulur, bener nèk kowé ndonga Gusti
Allah mbok tyeluk “Bapak.” Nanging kowé
kudu ngerti nèk Gusti Allah ora pilih-sih, ora
dumèh kowé anaké, ora, nanging Gusti Allah
bakal ndelok lakuné lan ala-beneré kabèh wong.
Mulané awaké déwé kudu pada nduwèni wedi
marang Gusti Allah lan suwéné awaké déwé urip
ing donya kéné, hayuk pada urip sing ati-ati.
18 Kowé ngerti déwé para sedulur, mauné uripé
awaké déwé ora ènèng tegesé, awit piwulangé
mbah-mbahané awaké déwé namung marakké
awaké déwé nglakoni barang-barang sing ora
ènèng tegesé. Nanging saiki awaké déwé wis
dipedot sangka urip sing ora migunani kuwi. Lah
apa sing dienggo mbayar kuwi para sedulur?
Ora barang sing rusak, ora emas apa selaka, ora.
19 Sing dienggo mbayar ya getihé Gusti Yésus,
sing gedé ajiné. Awit Gusti Yésus dikurbanké
marang Gusti Allah, kaya wedus sing ora ènèng

tyiriné blas. [20] Sakdurungé jagat digawé, Gusti
Allah wis milih Gusti Yésus Kristus, sing bakal
dadi kurban kanggo nebus dosané manungsa.
Nanging ngentèni jaman entèk-entèkan iki,
jamané awaké déwé, Gusti Allah ngongkon Gusti
Yésus Kristus medun nang jagat kéné nekakké
keslametan kanggo awaké déwé. [21] Saiki awaké
déwé bisa pretyaya marang Gusti Allah, jalaran
Gusti Yésus Kristus wis nglakoni pati kanggo
nebus dosané awaké déwé sak kabèhé. Nanging
Gusti Allah wis nangèké Dèkné sangka pati lan
Dèkné dikèki pangwasa ngungkuli sembarang,
tujuané, supaya awaké déwé bisa pretyaya
marang Gusti Allah lan bisa ngarep-arep nampa
sak ènèngé kabetyikan sing wis dityawiské karo
Gusti Allah kanggo ing tembé.
[22] Para sedulur, kowé pada temen manut
marang pituturé Gusti Allah, mulané kowé ya
pada nindakké urip sing resik, pedot sangka sak
ènèngé piala. Kuwi jalarané kowé saiki pada
bisa trésna ing lair-batin marang sedulur-sedulur
tunggal pretyaya, mulané ya pada mempenga
terus enggonmu pada nrésnani sakpada-pada,
nanging nganggo katrésnan sing luwih jeru.
[23] Awit ngertia para sedulur, kowé saiki wis dadi
wong anyar, kalairké menèh, ora sangka bapa
manungsa sing kudu mati, ora, nanging sangka
tembungé Gusti Allah sing urip lan langgeng.

[24] Kuwi pantyèn wis tyotyok karo sing ketulis
nang Kitab sing uniné ngéné:
“Kabèh manungsa kuwi kaya suket
lan gagah-gedéné namung kaya kembang.
Suketé dadi garing lan kembangé gogrok,
nanging tembungé Gusti Allah tetep terus
slawas-lawasé.”
[25] Ya tembungé Gusti Allah iki sing digelarké
marang kowé ing kabar kabungahan.

Gusti Yésus watu sing urip

2 [1] Para sedulur, kepriyé awaké déwé enggoné
kudu urip bebarengan karo sedulur-sedulur
tunggal pretyaya? Kaping pisan, aja pada mikir
ala bab liyané. Kaping pindo, aja pada ngapusi
liyané. Kaping telu, aja pada étok-étok nindakké
betyik marang liyané, namung kanggo nutupi
salahé lan klèruné déwé. Kaping papat, aja pada
mèri marang liyané. Kaping lima, aja pada nyatur
ala marang liyané. Watek sing kaya ngono kuwi
kudu mbok tinggal kabèh. [2] Sing perlu déwé,
kowé kudu kaya botyah bayi sing entas lair kaé,
namung kepéngin banyu susu, tegesé kowé kudu
namung kepéngin manut marang tembungé
Gusti Allah, sing kenèng dipadakké karo banyu
susu kasukman sing tus. Iku sing bisa marakké
kowé nduwèni kekuwatan terus manut marang
kekarepané Gusti Allah tekan entèk-entèkané,

yakuwi mbésuk nèk Gusti Allah wis ngluwari
awaké déwé sangka sak ènèngé ala ing donya
kéné. Mulané, pada mempenga enggonmu pada
manut marang kekarepané Gusti Allah, awit
kowé wis pada ngrasakké déwé sepira gedéné
kabetyikané Dèkné. [3] (2:2)
[4] Para sedulur, awaké déwé sing pretyaya iki
dadi omah panggonané Gusti Allah. Lah Gusti
Yésus kuwi dadi watu sing wiwitan, watu sing
dipasang ndisik déwé, mulané awaké déwé iki
hayuk pada mara nang nggoné Gusti Yésus,
awit awaké déwé kenèng dipadakké karo watu
liya-liyané sing dienggo nggawé omahé, nurut
watu sing wiwitan. Dadiné kanggo nggawé omah
kasukman iki, omah panggonané Gusti Allah,
Gusti Yésus dadi watu sing urip. Gusti Allah
déwé sing milih Dèkné lan kanggo Gusti Allah
Dèkné ya gedé banget ajiné, senajan Dèkné
ora dikanggokké karo manungsa, jalaran ora
pada dunung. Nanging awaké déwé iki uga dadi
watu-watu sing urip kanggo ngedekké omahé
Gusti Allah, omah kasukman. Mulané awaké
déwé iki ya dadi imam-imam sing kudu masrahké
kurban-kurban kasukman sing ndadèkké legané
atiné Gusti Allah, jalaran awaké déwé wis dadi
siji karo Kristus. [5] (2:4) [6] Bab iki kabèh pantyèn ya
wis ketulis nang Kitab sing uniné ngéné:
“Rungokké, Aku wis masang watu wiwitan

nang kuta Sion,
watu sing tak pilih déwé
lan watu sing gedé banget ajiné.
Sapa sing pretyaya marang Dèkné
ora bakal kisinan.”
7 Dadiné para sedulur, kanggo awaké déwé sing
pretyaya, Gusti Yésus kuwi gedé banget ajiné.
Nanging kanggo wong-wong sing ora pretyaya
marang Dèkné ènèng ayat nang Kitab sing uniné
ngéné:
“Watu sing ora dikanggokké
karo sing tukang nggawé omah,
malah watu kuwi
sing dadi watu wiwitan.”
8 Uga ènèng ayat liyané sing uniné ngéné:
“Ya watu kuwi sing dadi sandungan
lan watu kuwi sing marakké wong tiba.”
Wong sing kesandung lan tiba kuwi ya wong sing
ora pretyaya marang kabar kabungahané Gusti
Yésus Kristus. Kuwi wis dadi pestiné wong sing
ora pretyaya.
9 Nanging awaké déwé iki bangsa sing dipilih
karo Gusti Allah, awaké déwé dadi imam-imamé
Gusti Allah sing ngwasani sembarang. Awaké
déwé iki dadi bangsa sing sutyi, umaté Gusti Allah
déwé, kapilih kanggo ngabarké penggawéné
Gusti Allah sing nggumun-nggumunké. Ya Dèkné
sing ngluwari awaké déwé sangka pangwasané

pepeteng lan saiki nuntun awaké déwé ing
pepadang sing nggumunké, awit Dèkné tansah
ngétokké katrésnané lan kabetyikané marang
awaké déwé. [10] Wujuté awaké déwé mbiyèn
dudu umaté Gusti Allah, nanging saiki awaké
déwé dadi umaté Dèkné déwé. Mbiyèn awaké
déwé ora dimelasi karo Gusti Allah, nanging
saiki Dèkné ngétokké kawelasané marang awaké
déwé.

Urip sing dadi tulada

[11] Para sedulur sing tak trésnani, aja pada lali
nèk awaké déwé iki ing donya kéné namung
mampir ngombé. Kéné ora panggonané awaké
déwé kanggo slawasé. Mulané aku ngélingké
tenan marang kowé: aja pada manut marang
kesenengané ati sing namung marakké dosa.
Kuwi namung ngalang-alangi kowé enggonmu
nuruti kekarepané Gusti. [12] Apiké, ing sak
tengahé bangsa-bangsa sing ora pretyaya marang
Gusti Allah kowé pada nindakké urip sing pantes.
Dadiné, senajan wong-wong pada ngarani kowé
kuwi wong ala, nanging jalaran nitèni tindakmu
sing betyik, kapan-kapan nèk ditekani Gusti Allah
déwé ing uripé, mesti bakal ngelem Dèkné.

Ngajèni marang pernatan

13 Semono uga para sedulur, enggonmu urip ing
sak tengahé wong sing ora pretyaya marang Gusti
Allah, pada manuta marang pernatan-pernatan
gawéané manungsa, awit kuwi kekarepané Gusti.
Tegesé, pada manuta marang pernatan-pernatan
sing sangka ratuné, awit kuwi pangwasa sing
duwur déwé. 14 Uga pada manuta marang
pernatan-pernatan sangka gramang-gramang,
awit wong-wong kuwi dadi wakilé ratuné kanggo
nyetrap wong sing nglakoni ala lan ngupahi
wong sing nindakké sing betyik. 15 Karepé
Gusti Allah kuwi, bisaa wong-wong sing tanpa
jalaran nyalahké lan nggunem kowé pada weruh
déwé, nèk kowé namung nglakoni sing betyik.
Entèk-entèké bakal pada kisinan déwé lan ora
wani ngomong sing ora-ora menèh. 16 Para
sedulur, bener kowé saiki wis diluwari sangka
setrapané Gusti Allah kanggo wong dosa, nanging
kuwi aja terus digawé jalaran lan digawé nutupi
klakuan sing ala. Malah apiké, saiki, sakwisé
kowé wis merdéka, nyambutgawéa manut
karepé Gusti Allah. 17 Kanggo ringkesé rembuk
para sedulur, pada ngajènana marang tunggal
manungsa lan trésnaa marang sedulur-sedulur
tunggal pretyaya. Pada ngajènana marang ratuné
lan pada wedia marang Gusti Allah.

Nglakoni kasangsaran nglabuhi Gusti

18 Para sedulur, saiki aku kepéngin nduwèni
tembung marang para sedulur sing slaf.
Tembungku ngéné: Sedulur-sedulur sing slaf,
pada ngajènana marang sing nduwèni kowé.
Pada manuta marang wong-wong kuwi, ora
namung marang sing apik lan gemati, nanging
uga pada manuta marang sing kereng. 19 Kenèng
apa kok aku ngomong ngono para sedulur?
Awit nèk kowé tanpa salah apa-apa digebuki,
nanging jalaran kowé nglabuhi Gusti kasangsaran
kuwi mbok sangga karo sabar, ngertia nèk kuwi
berkahé Gusti. 20 Nèk kowé digebuki jalaran
kowé nglakoni barang sing ora apik, kuwi ya
pantyèn sak beneré. Nanging nèk kowé nglakoni
sing bener lan senajan ngono kowé meksa
digebuki, ngertia para sedulur slaf, kuwi berkahé
Gusti. 21 Mulané, aja pada kagèt para sedulur,
awit dongé Gusti Allah manggil awaké déwé,
Dèkné wis ngerti nèk awaké déwé bakal kudu
nglakoni kasangsaran. Wujuté Kristus déwé ya
wis nglakoni kasangsaran nglabuhi kowé, kanggo
ninggali tulada sing kudu mbok lakoni. Dadiné
kowé saiki namung nurut tipaké Dèkné. 22 Nèk
dipikir para sedulur, pantyèn bener sing ketulis
nang Kitab, sing uniné ngéné: “Dèkné ora tau
nglakoni ala lan Dèkné ora tau goroh.” 23 Wujuté

dongé Dèkné diolok-olok, Dèkné ora ngolok-olok.
Dongé Dèkné dipilara, Dèkné ora ngomong nèk
arep mbales ala apa kepriyé, ora. Nanging Dèkné
masrahké sembarang marang Gusti Allah, sing
bakal ngrutu sembarang manut sak beneré.
24 Mbok dipikir para sedulur, enggoné Gusti
Yésus dipatèni nang kayu pentèngan. Nang kono
Dèkné nampa setrapan, jalaran sangka dosa sing
dilakoni karo awaké déwé. Mengkono kuwi Gusti
Yésus medot pangwasané dosa sing mbanda
awaké déwé, tujuané, supaya awaké déwé bisa
urip sing bener manut kekarepané Gusti Allah.
Nabi Yésaya dèk mbiyèn wis tau ngomongké
bab kasangsaran sing dilakoni karo Gusti Yésus.
Dèkné ngomong ngéné: “Bilur nang awaké
Dèkné ndadèkké warasmu.” 25 Awit para sedulur,
mbiyèn kowé kesasar-sasar kaya wedus mblarah,
nanging saiki kowé wis pada mulih ngetutké
Gusti Yésus Kristus, sing ngengon lan ngrumati
nyawamu.

Urip bebojoan

3 1 Para sedulur, aku saiki arep ngomongké
bab pernatan kanggo wong wédok ing
sakjeroné omah-omah. Tembungku kanggo
sedulur-sedulur wédok sing nduwé bojo ngéné:
“Kowé kudu manut marang bojomu. Awit ènèng
sedulur-sedulur wédok sing bojoné durung

gelem pretyaya marang pituturé Gusti. Nanging
sedulur-sedulur wédok kuwi bisa narik atiné
bojoné, supaya gelem pretyaya marang Gusti,
tanpa ngomong apa-apa bab pituturé Gusti.”
2 Lah kuwi kepriyé bisané keturutan? Kuwi bisa
keturutan nèk tingkah-lakuné sedulur-sedulur
wédok ngétokké nèk uripé resik lan ngajèni
marang Gusti. 3 Mulané sedulur-sedulur wédok,
kowé aja namung mikir patyakané njaba
sing kétok, kayadéné nata rambut, nganggo
gelang-kalung emas lan salin sing nurut jaman,
ora. 4 Nanging pada mikira patyakané njeruh
atimu, awit kuwi sing langgeng. Kowé kudu
nduwé ati sing gemati lan sing anteng. Kuwi
patyakan sing apik déwé, sing disenengi karo
Gusti Allah. 5 Awit wong wédok-wédok sing
pada ngabekti marang Gusti Allah ing jaman
mbiyèn ya namung merlokké patyakané atiné.
Wong-wong kuwi pada ngarep-arep prejanjiané
Gusti Allah lan uga pada manut marang bojoné.
6 Kayadéné ibu Sarah, bojoné Bapa Abraham. Ibu
Sarah uga manut marang Bapa Abraham, mulané
nyeluk dèkné Gusti. Nèk kowé, sedulur-sedulur
wédok, bisa nduwèni ati kaya ibu Sarah, nglakoni
sing betyik, tanpa wedi alangan apa-apa, kowé
kenèng diarani anak-anaké ibu Sarah.
7 Kanggo kowé sedulur-sedulur lanang,
pernatan ing sakjeroné omah-omah kuwi ngéné:

Kowé kudu tumindak nganggo kadunungan,
mangertèni nèk wong wédok kuwi luwih ringkih
tenimbang wong lanang. Mulané bojomu kudu
mbok ajèni, awit dèkné uga, kaya kowé, nampa
urip langgeng pawèhé Gusti Allah. Dadiné, nèk
kowé ora ngajèni marang bojomu, pandongamu
ora bakal ditampa karo Gusti Allah.

Trésna lan rukun bebarengan

8 Tyekaké rembuk para sedulur, mbok pada
tunggala pikir lan tunggala karep lan pada mèlua
krasa lan mèlua nyangga kangèlané liyané. Pada
trésnaa lan andap-asor marang sakpada-pada.
9 Aja pisan-pisan mbales ala karo ala lan nèk
ènèng wong ngolok-olok kowé, aja gentèn
ngolok-olok wongé, aja ngono. Nanging wong
sing nggawé ala marang kowé dipujèkké sing
betyik waé. Dadiné kowé bisa nampa sak ènèngé
kabetyikan sing wis dityawiské karo Gusti Allah
nang swarga kanggo kowé, awit kuwi tujuané
enggoné Gusti Allah manggil kowé. 10 Bab iki
nang Kitab wis ketulis ngéné:

“Sapa sing kepéngin urip sing slamet
lan ngrasakké waktu sing kepénak,
wong kuwi kudu sing ati-ati karo ilaté,
aja sampèk ngetokké tembung sing ala.
Kudu bisa mbingkem lambéné,
aja sampèk ngetokké tembung sing goroh.

[11] Nyingkirana barang ala
lan nglakonana sing betyik.
Nggolèkana rukun
lan pada nglumui
bisa nekakké katentreman.
[12] Awit Gusti Allah seneng
marang wong sing nglakoni sing bener
lan Dèkné ngrungokké pandongané
wong sing kaya ngono,
nanging Dèkné nglawan
wong sing nglakoni ala.”

Sangsara, jalaran nglakoni sing betyik

[13] Para sedulur, lumrahé, nèk kowé nglumui
nindakké sing betyik, mesti ya ora ènèng
sing nggawé ala marang kowé. [14] Nanging
semunggoné kowé kudu nglakoni sangsara
senajan kowé nglakoni sing betyik, kuwi
anggepen berkahé Gusti Allah waé. Mulané, aja
pada wedi marang wong sing medèn-medèni
kowé lan aja pada bingung. [15] Namung Kristus
sing kudu mbok pikir ing atimu, awit Dèkné
Gustimu. Dadiné nèk ènèng wong takon, kowé
bisa ndunung-ndunungké bab pengandel lan
pengarep-arep sing ana ing atimu. [16] Mung waé,
sing ndunung-ndunungké kuwi kudu nganggo
tembung sing alus lan pantes, karo ati sing resik.
Dadiné wong-wong sing ngomongké sing ora-ora

bab uripmu kuwi kisinan déwé, nèk pada nitèni
katemenané enggonmu nurut Kristus.

Kristus sangsara kanggo tulada

17 Para sedulur, ngalami kasangsaran jalaran
nindakké sing betyik kuwi malah barang sing
apik, nèk kuwi pantyèn kekarepané Gusti Allah,
tenimbang ngalami kasangsaran jalaran nglakoni
sing ala. 18 Awit para sedulur, Kristus déwé ya
wis nglakoni pati nglabuhi awaké déwé, kanggo
nebus dosané awaké déwé sak kabèhé lan
kanggo slawasé. Dadiné wong sing ora salah mati
nglabuhi wong sing salah, supaya awaké déwé
bisa ketampa karo Gusti Allah. Gusti Yésus bener
dipatèni badané, nanging rohé urip terus. 19 Ya
rohé Kristus kuwi sing medun nggelarké kabar
kabungahan marang roh-rohé wong mati sing
disetrap. 20 Yakuwi roh-rohé wong-wong sangka
jamané nabi Noah, sing ora pada manut marang
Gusti Allah. Ing jaman kuwi Noah nggawé kapal
lan Gusti Allah ngentèni karo sabar marang
wong-wong, nanging namung wong wolu sing
mlebu nang kapalé lan bisa slamet, ora katut
mati kelep. 21 Kelepan gedé lan kapal gedé ing
jamané nabi Noah kuwi gambaré pembaptisan
banyu sing ngluwari kowé sangka setrapané
Gusti Allah kanggo wong dosa lan medot kowé
sangka urip dosa, jalaran kowé manut marang

Gusti Allah kaya nabi Noah ing jamané. Dadiné
pembaptisan banyu kuwi ora kanggo ngresiki
awaké sangka reget, ora, nanging kanggo tanda
nèk kowé manut marang pituturé Gusti Allah lan
kowé ngakoni nèk uripmu wis mbok pasrahké
marang Gusti Allah. Para sedulur, kowé ngerti
nèk kowé wis diluwari sangka setrapané Gusti
Allah kanggo wong dosa, jalaran kowé pretyaya
marang Kristus, sing wis tangi menèh sangka
pati. Mulané pembaptisanmu ing banyu ya bisa
nylametké kowé sangka pangwasané dosa. 22 Lah
Kristus, sing wis tangi menèh sangka pati, saiki
wis munggah nang swarga nang tengené Gusti
Allah, ngétokké nèk Dèkné ngwasani sembarang,
kayadéné mulékat-mulékat lan sak ènèngé
pangwasané roh-roh.

Urip anyar

4 1 Para sedulur, pada ngertia nèk Kristus déwé
ya wis nglakoni kasangsaran dongé Dèkné
ijik nang jagat kéné. Mulané kowé semono uga
kudu kaya Kristus nata atimu, supaya kuwat.
Awit kasangsaran jalaran nglabuhi Gusti kuwi
tandané nèk kowé wis mari nglakoni dosa.
2 Dadiné suwéné ijik urip nang jagat kéné kowé
namung nuruti kekarepané Gusti Allah, ora katut
menèh karo kesenengané ati kaya mauné. 3 Awit
para sedulur, nèk dipikir ya wis kesuwèn banget

enggonmu mauné katut lan kepeksa mèlu-mèlu
nglakoni urip kaya wong sing ora pretyaya marang
Gusti Allah. Wujuté mauné kowé pada nglakoni
urip ngumbar seneng sing ora pantes blas, nuruti
karepé ati sing ala, kerep mabuk, ramé-ramé
grudak-gruduk, ngumpul ombèn-ombèn lan
uga kowé pada nglakoni brahala werna-werna
sing ngisin-isinké. [4] Kantya-kantyamu mbiyèn
sing ora pretyaya terus pada kagèt nitèni nèk
kowé ora gelem mèlu-mèlu menèh karo barang
sing ora nggenah kuwi. Mulané kowé saiki pada
diarani sing ora-ora. [5] Nanging ora apa-apa, awit
wong-wong kuwi wis nggenah nèk bakal asok
penjawab marang Gusti Allah sing bakal ngrutu
wong urip lan wong mati. [6] Yakuwi jalarané
Kristus nggelarké kabar kabungahan marang
wong mati. Awit, senajan wong-wong kuwi wis
mati sak tyara badan, nanging jalaran Kristus
nggelarké kabar kabungahan marang wong-wong
kuwi, saiki roh-rohé wong-wong kuwi bisa urip
karo Gusti Allah slawasé.

Ngladèni sakpada-pada nganggo kekuwatané Gusti

[7] Para sedulur, jaman iki wis arep tekan
entèk-entèkané. Mulané kowé kudu sing padang
ing pikiran lan sing awas ing angen-angen,
supaya kowé bisa ndonga sing sak mestiné. [8] Sing

penting déwé sing kudu mbok lakoni yakuwi,
pada trésnaa sak atimu marang sakpada-pada.
Awit nèk awaké trésna sak atiné marang liyané,
awaké déwé ya ora bakal ngomong-omongké
bab klèruné lan salahé liyané. [9] Uga para
sedulur, aja pada éman nampa sedulur tunggal
pretyaya nginep nang omahmu. Diladèni tanpa
nggresah. [10] Para sedulur, kowé pada dikèki
kapinteran déwé-déwé karo Gusti Allah, kuwi
pada dikanggokké kanggo nulungi liyané. Nèk
kowé dikèki penggawéan apa waé karo Gusti
Allah, tandangana karo temen tekan rampungé.
Dadiné kabetyikané Gusti Allah bisa kétok ing
werna-werna tyara. [11] Gampangé omong: Nèk
ènèng sedulur ngetokké tembung sangka Gusti
Allah, ya bèn Gusti Allah tenan sing ngomong.
Nèk ènèng sedulur nulungi liyané, ya dilakoni
nganggo kekuwatané Gusti Allah. Dadiné ing
sembarang sing mbok tindakké kanggo Gusti
Yésus Kristus, Gusti Allah sing diluhurké. Pantyèn,
Gusti Allah sing kudu digunggung lan Dèkné sing
ngwasani sembarang, saiki lan slawas-lawasé.
Amèn!

Nandang sangsara jalaran dadi wong Kristen

[12] Para sedulur sing tak trésnani, aja pada kagèt
enggonmu nandang kangèlan kanggo njajal
mantep-oraé pretyayamu. Kuwi sakwijiné lelakon

sing dialami kabèh wong sing pada pretyaya
marang Gusti. [13] Aja pada kagèt, nanging
pada bungaha, awit kowé mèlu ngrasakké
kangsangsarané Kristus. Nanging kaya ngapa
gedéné kabungahanmu mbésuk nèk Kristus
bakal teka menèh lan kabèh wong bakal weruh
sepira gedéné kwasané. [14] Mulané, nèk kowé
diolok-olok wong jalaran kowé nurut Kristus,
kuwi anggepen berkah sangka Gusti Allah,
awit kuwi tandané nèk Rohé Gusti Allah sing
nggumunké manggon ing atimu. [15] Aja sampèk
kowé nandang sangsara, jalaran kowé matèni
wong apa nyolong apa nglakoni ala liyané apa
jalaran kowé ngrusui uripé wong liya. [16] Nanging
nèk enggonmu nandang sangsara kuwi jalaran
kowé nurut Kristus, kowé ora usah isin. Malah
pada bungaha lan memujia Gusti Allah nèk kowé
diarani wong Kristen.
[17] Pantyèn, waktuné wis teka enggoné Gusti
Allah molai ngrutu manungsa lan Dèkné bakal
molai nang omahé déwé ndisik, ya awaké déwé
iki sing pretyaya. Lah nèk Gusti Allah molai karo
awaké déwé sing pretyaya, lah kaya ngapa bakalé
nèk Gusti Allah bakal ngrutu wong sing pada
nampik kabar kabungahané Kristus. [18] Bab iki
nang Kitab ènèng tulisan sing uniné ngéné:
“Nèk Gusti Allah nglilani kangèlan
nekani uripé wong betyik,

lah wong sing ora pretyaya
lan sing nglakoni ala menèh,
kaya ngapa bakalé?”
19 Mulané para sedulur, nèk kowé nandang
sangsara jalaran kuwi kekarepané Gusti Allah,
pasraha sembarang marang Dèkné sing nggawé
urip lan pada tetep terus enggonmu nggawé
betyik, awit Dèkné slawasé bakal nulungi kowé.

Ngladèni sedulur-sedulur sing pretyaya

5 1 Para sedulur, aku saiki kepéngin nduwèni
tembung marang sedulur-sedulur sing kaya
aku dadi penuntuné pasamuan. Kowé pada
ngerti nèk aku déwé weruh dongé Gusti Yésus
Kristus nglakoni kasangsaran nglabuhi awaké
déwé, supaya mbésuk nèk Dèkné teka menèh
marani awaké déwé, aku bareng karo kowé
kabèh uga nampa pengaleman bareng karo Gusti
Yésus Kristus, sing bakal dikèki pangwasa sing
duwur déwé karo Gusti Allah. 2 Jalaran sangka
kuwi mau kabèh, aku nyuwun marang para
penuntun, sedulur-sedulur sing wis dipasrahké
marang kowé karo Gusti Allah pada dirumati
sing apik, tegesé, karo ati sing karep, mangertèni
nèk kuwi kekarepané Gusti Allah, dadiné ora
kepeksa. Aja nandangi penggawéanmu jalaran
kowé mikir bayaran apa bati, ora, nanging jalaran
kepéngin ngladèni. 3 Aja mandori wong-wong

sing dipasrahké marang penjawabmu, nanging
malah pada dadia tulada sing apik kanggo
sedulur-sedulur sing pada nurut Gusti. [4] Dadiné
mbésuk, nèk Gusti Yésus Kristus, Penuntun Gedé,
teka menèh lan kabèh wong bakal weruh, Dèkné
bakal ngelem kowé ora ènèng entèké, kaya
enggoné Gusti Allah ngelem Dèkné.
[5] Mengkono uga sedulur-sedulur sing enom.
Kowé kudu ngajèni lan nggugu marang tembungé
para penuntun. Para sedulur, enggonmu
bebarengan marang sakpada-pada kudu nganggo
andap-asor. Awit nang Kitab ya wis ketulis ngéné:
“Gusti Allah sengit marang wong sing sombong,
nanging Dèkné ngétokké kabetyikané marang
wong sing andap-asor.” [6] Mulané, pada sujuta
marang Gusti Allah sing kwasa, Dèkné bakal
ngangkat kowé nèk wis wantyiné. [7] Sumelangmu
kabèh pasrahna marang Gusti Allah, awit Dèkné
sing ngrumati kowé.
[8] Para sedulur, pada sing padang ing pikiran lan
sing awas, awit Sétan, mungsuhmu, klinteran
kaya matyan ngelih nggolèk pangan. [9] Mulané,
pada mantepa ing pengandel, supaya kowé
bisa nglawan nèk dèkné nekani kowé. Awit, aja
lali nèk sedulur-sedulurmu tunggal pretyaya
nang sak jagat uga pada nandang kangèlan kaya
kowé. [10] Nanging para sedulur, Gusti Allah sing
ngétokké kabetyikané marang kowé lan Dèkné

sing nulungi kowé, ya Dèkné sing manggil kowé
lan jalaran kowé pretyaya marang Gusti Yésus
Kristus, kowé bakal diangkat, supaya bisa mèlu
nduwèni pangwasa sing duwur, slawas-lawasé.
Bener kowé saiki pada nandang sangsara,
nanging kuwi namung sedilut. Awit sakwisé kuwi
kowé bakal ditangèkké lan dikèki kekuwatan,
supaya kowé bisa ngadek jejek ing pengandel,
ora moyak-mayik. 11 Pantyèn, Gusti Allah sing
gedé déwé kwasané slawas-lawasé. Amèn.

Penutup lan pamuji slamet

12 Para sedulur, sedulur Silas sing ngréwangi
aku nulis layang iki marang kowé. Dèkné ya kaya
aku nyambutgawé kanggo Gusti lan aku ngerti
nèk dèkné kenèng tak pretyaya. Aku nulis layang
tyekak iki kanggo ngantepké pengandelmu lan
uga kanggo ngekèki paseksi nèk Gusti Allah
nulungi awaké déwé tenan, ya kaya sing tak
omong nang layang iki. Mulané para sedulur,
pada mantepa terus ing pengandel.
13 Sedulur-sedulurmu tunggal pretyaya kabèh
nang kuta Babilon kéné pada kirim slamet marang
kowé. Gusti Allah ya wis miji sedulur-sedulur iki,
tunggalé waé karo kowé. Uga sedulur Markus
kirim slamet marang kowé. Dèkné pantyèn tak
anggep anakku ing kasukman. 14 Diomongké

marang sedulur-sedulur kabèh nèk aku trésna marang kowé siji-sijiné.

Muga-muga katentremané Gusti Allah anaa ing kowé kabèh, jalaran kowé wis dadi siji karo Kristus.

Pétrus

LAYANGÉ RASUL PÉTRUS

LAYANG NOMER LORO

Pembukakan lan pamuji slamet

1 [1] Para sedulur, iki layang sangka nggonku
Simon Pétrus, rasulé lan peladèné Gusti Yésus
Kristus.
Layang iki tak kirimké marang sedulur kabèh
sing tunggalé waé karo aku nampa pretyaya
sing gedé banget ajiné. Awaké déwé nampa
pretyaya iki sangka Yésus Kristus, Gusti Allahé
lan Juru Slameté awaké déwé. Dèkné ngétokké
kabenerané ora namung marang aku, nanging
uga marang kowé kabèh.
[2] Muga-muga kabetyikan lan katentreman
bisa mundak terus ing uripmu, bareng karo
enggonmu pada mundak kenal marang Gusti
Allah lan marang Yésus, Gustiné awaké déwé.

Mundak ing Kristus

[3] Para sedulur, sangka pangwasané Gusti
Allah awaké déwé bisa nampa apa waé sing
dibutuhké karo awaké déwé, supaya awaké
déwé ora namung nduwé urip langgeng, nanging
uripé awaké déwé bisa ndadèkké bungahé

Gusti Allah. Dadiné awaké déwé bisa kenal
marang Gusti Allah sing wis manggil awaké
déwé, supaya awaké déwé bisa mèlu ngrasakké
kwasané sing nggumunké. 4 Awaké déwé wis
dikèki prejanjian-prejanjian sing gedé banget
ajiné, supaya awaké déwé bisa dadi siji karo
Dèkné. Dadiné awaké déwé bisa pedot sangka
pangwasané pangrusak sing nglakokké donya
iki. 5 Mulané kowé kudu temen terus enggonmu
pada ngantepké pengandelmu. Diantepké
nganggo tumindak sing betyik. 6 Nèk kuwi wis
keturutan, pengandelmu diundakké nganggo
kaweruh. Nèk wis nemu kaweruh, nggolèkana
kekuwatan bisa ngwasani awakmu déwé. Sangka
kuwi golèkana kemantepané ati. 7 Nèk wis
nduwèni kemantepané ati, pada nujua bisa
urip sing ndadèkké bungahé Gusti Allah. Nèk
kuwi wis keturutan, undakké nganggo katrésnan
marang sedulur tunggal pretyaya. Nèk wis
bisa trésna marang sedulur tunggal pretyaya
terus pada nujua, supaya bisa trésna marang
kabèh wong. 8 Nèk kowé wis bisa nindakké
prekara-prekara kuwi mau kabèh tanpa kangèlan,
kowé bakal kenal apik tenan marang Gustiné
awaké déwé Yésus Kristus. Dadiné kowé bisa
nyambutgawé ngladèni Dèkné sing sak mestiné
lan penggawéanmu bakal kétok pametuné.
9 Nanging sapa waé sing ora nindakké kuwi mau

kabèh kenèng diarani wong sing tyetèk pikirané.
Malah kaya wong lamur sing ora ngerti nang endi
parané. Wong kaya ngono kuwi wis lali nèk dèkné
wis dingapura dosa-dosané.
10 Mulané para sedulur, kowé aja pada kaya
ngono, nanging hayuk pada nglumui enggonmu
ngétokké nèk Gusti Allah sing ngongkon kowé
lan Dèkné sing miji kowé. Nèk kowé nindakké
kuwi, kowé ora bakal tiba nang karusakan.
11 Kowé malah bakal kelilan mlebu ing kraton
sing langgeng, kratoné Gustiné lan Juru Slameté
awaké déwé Yésus Kristus, sing bakal nampa
kowé karo bungah.
12 Mulané aku bakal ngélingké marang kowé
terus bab prekara-prekara mau, senajan kowé wis
ngerti lan wis mantep pretyaya marang piwulang
sing bener, sing wis mbok tampa ing atimu.
13 Pantyèn, suwéné aku urip aku bakal ngélingké
marang kowé terus bab prekara-prekara kuwi
mau, awit kuwi wis tak anggep dadi penjawabku.
14 Kenèng apa aku kok ngomong ngono para
sedulur? Jalaran aku ngerti nèk ora suwi menèh
aku kudu ninggal badan sing tak enggoni iki. Aku
pretyaya kuwi, awit Yésus Kristus déwé, Gustiné
awaké déwé, wis ndunungké marang aku kanti
jelas. 15 Mulané aku ya merlokké lan ngemenké
tenan saben-saben ngélingké marang kowé,

dadiné nèk aku wis ora ènèng, kowé ora bakal lali
marang prekara-prekara kuwi mau kabèh.
16 Para sedulur, aku wis ngomongi kowé nèk
Gustiné awaké déwé Yésus Kristus bakal teka
menèh nganggo pangwasa sing gedé. Iku ora
dongèngan gawéané manungsa, ora, nanging
karo mripatku déwé aku nyeksèni kwasané
Gusti. 17 Aku déwé nang kana dongé Gusti Yésus
diluhurké karo Gusti Allah Bapaké awaké déwé.
Aku krungu swarané Gusti Allah sing gedé déwé
kwasané ngomong ngéné: “Iki Anakku sing tak
trésnani, sing ndadèkké bungahé atiku.” 18 Aku
déwé krungu swara kuwi sangka swarga, dongé
aku, rasul liyané lan Gusti Yésus nang gunung
sutyi.
19 Lan jalaran sangka kuwi aku malah tambah
pengandelé marang tembungé para nabi. Mulané
kowé ya kudu nggatèkké marang tembungé para
nabi, awit tembungé para nabi kuwi kaya dian
sing murup ing wayah wengi madangi panggonan
sing peteng, tekan ésuké, nèk padang teka.
Tembungé para nabi uga kaya lintang panjer
ésuk sing madangi atimu. 20 Nanging prekara siji
iki kowé aja sampèk lali para sedulur, yakuwi:
tembung-tembungé para nabi sing ketulis
nang Kitab ora kenèng didunungké nganggo
kapinterané manungsa déwé-déwé. 21 Awit
tembungé para nabi kuwi ora metu sangka

karepé manungsa, ora, nanging manut pinuntuné
Roh Sutyi manungsa ngetokké tembungé Gusti
Allah.

Guru-guru palsu

2 1 Para sedulur, ing jaman mbiyèn ènèng
nabi-nabi palsu pada njedul nang tengahé
umaté Gusti Allah, mulané ya aja kagèt nèk nang
tengahmu uga bakal ènèng guru-guru palsu
pada njedul. Wong-wong kuwi bakal nglebokké
piwulang-piwulang sing nyasarké lan sing nggawé
rusak, awit pada nampik Gustiné sing wis nebus
uripé wong-wong kuwi. Mulané Gusti Allah ya
ndang bakal nekakké karusakan sing nggegilani
marang wong-wong kuwi. 2 Nanging wong
okèh bakal katut karo klakuan sing ora pantes
kuwi lan jalaran sangka kuwi wong-wong mikir
nèk urip nurut pituturé Gusti Allah kuwi ora
apik. 3 Guru-guru palsu kuwi bakal meres kowé
nganggo dongèngan-dongèngan gawéané déwé,
awit wis katut karo watek srakah. Nanging Gusti
Allah wis suwi enggoné tata-tata arep ngrutu
wong-wong kuwi. Karusakan wis ngentèni.
4 Wujuté mulékat-mulékat sing pada nglakoni
dosa ora diéman karo Gusti Allah, nanging
diranté nang setrapan sing peteng ndedet,
ngentèni dinané kruton. 5 Uga wong-wong ing
jaman mbiyèn ora diéman karo Gusti Allah,

Dèkné malah nekakké kelepan gedé sing matèni
kabèh wong sing nglakoni ala. Namung nabi
Noah lan wong pitu liyané sing dislametké, ora
mati, awit nabi Noah ngomongi wong-wong
nèk kudu urip manut kekarepané Gusti Allah.
6 Kowé mesti pada kélingan bab kuta Sodom
lan kuta Gomorah, sing diobong karo Gusti
Allah. Kuta-kuta kuwi dirusak karo Gusti Allah
kanggo ngétokké kepriyé enggoné Gusti Allah
nyetrap wong-wong sing ora gelem manut
marang Dèkné. 7 Nanging Lot dislametké, ora
mati, awit dèkné manut marang Gusti Allah. Lot
pegel ing atiné ngrasakké klakuané wong-wong
sing ora pantes lan sing ora pada perduli
marang kekarepané Gusti Allah. 8 Lot manggon
nang tengahé wong-wong kuwi lan dina-dina
dèkné kudu nyawang lan ngrungokké tingkahé
wong-wong sing pada nglakoni ala kuwi. Pantyèn
pedes rasané ing ati. 9 Nanging Gusti ngerti
kepriyé enggoné nulungi kabèh wong sing pada
manut marang Dèkné, supaya bisa utyul sangka
pantyoba. Gusti uga ngerti kepriyé sing nggarap
wong sing pada nglakoni ala. Wong-wong iki
wis dityawisi setrapan kanggo mbésuk ing
dina kruton. 10 Malah-malah wong-wong sing
pada katut karo karepé kedagingané lan nuruti
kesenengan sing ora pantes, wong-wong sing ora
wedi marang tembungé Gusti Allah, wong-wong

iki wis mesti nèk bakal nampa setrapané Gusti
Allah.
Para guru-guru palsu kuwi sombongé
éram-éram, malah wani ngèlèk-èlèkké pangwasa-
pangwasa sing nang swarga. [11] Para mulékat
waé, sing kuwaté lan kwasané ngungkuli
wong-wong kuwi, ora wani ngèlèk-èlèkké
pangwasa-pangwasa sing nang swarga kuwi.
Ngelahké nang nggoné Gusti Allah waé ora
wani. [12] Nanging wong-wong kuwi uripé
namung kaya kéwan galak kaé sing manut rasa,
ora bisa mikir. Entèk-entèké ya mesti bakal
kejiret lan dipatèni. Wong-wong kuwi pada
ngèlèk-èlèkké marang prekara-prekara sing
ora dingertèni. Mulané wong-wong kuwi bakal
tiba ing karusakan, jalaran sangka tumindaké
déwé. [13] Wong-wong kuwi wis mesti bakal éntuk
balesané enggoné pada nggawé ala marang
liyané. Nèk awan pada seneng nglakoni apa waé
kanggo ngumbar kesenengan sing ora pantes.
Pantyèn ya ngisin-isinké tenan sing dilakoni
karo wong-wong kuwi. Nèk pada mèlu mangan
bebarengan karo kowé wong-wong kuwi namung
ngregeti kumpulanmu, awit ora pada isin nuruti
apa senengé. [14] Mripaté namung nggolèki wong
wédok lan ora pada jelèh enggoné nglakoni
dosa. Malah pada seneng narik sing ringkih ing
pengandel, supaya pada mèlu nglakoni dosa.

Pantyèn wong-wong kuwi nduwèni watek srakah
lan mata-duwiten. Gusti Allah wis nyawiské
setrapan kanggo wong-wong kuwi. [15] Jalaran
pada ninggal dalan sing bener wong-wong kuwi
saiki pada kesasar, awit pada nurut klakuané
Biléam, anaké Béor, sing seneng nampa bayaran
enggoné nindakké penggawé-penggawé sing ala.
[16] Nanging Biléam diwelèhké karo Gusti Allah,
supaya dunung nèk dèkné klèru banget. Kimaré
Biléam terus bisa ngomong kaya wong urip,
marakké nabi Biléam manut marang tembungé
Gusti Allah menèh.
[17] Para sedulur, guru-guru palsu kuwi kenèng
dipadakké karo sumur sing asat, dijagakké
ngaya-ngaya, nanging ora ènèng isiné. Uga kaya
méga sing kabur katut angin banter kaé, nanging
ora metu udané. Setrapané Gusti Allah wis
ngentèni wong-wong kuwi, yakuwi panggonan
sing peteng ndedet. [18] Awit wong-wong kuwi
omongané gedé-gedé, nanging ora ènèng isiné,
tujuané ngenèng wong-wong sing durung suwi
utyul sangka tengahé wong-wong sing uripé
kesasar. Wong sing anyar-anyar kuwi diomongi
jaréné ora apa-apa, senajan uripé sak karepé lan
nuruti kesenengané apa waé. [19] Guru-guru palsu
kuwi pantyèn mulangi wong-wong éntuk urip sak
karepé, ora usah perduli karo pernatané Gusti
Allah, nanging sakjané guru-guru kuwi déwé

dikwasani karo laku ala sing ngrusak manungsa.
Dadiné guru-guru palsu kuwi sak beneré ya dadi
peladèné pangwasané ala, awit wong nèk uripé
dilakokké karo sakwijiné prekara, wong kuwi ya
peladèné prekara kuwi. [20] Nèk ènèng sakwijiné
wong bisa mentas sangka petyerèné donya
jalaran wong kuwi kenal marang Gustiné lan
Juru Slameté awaké déwé Yésus Kristus, nanging
wongé terus tiba menèh nang petyerèn mau lan
ora gelem tangi menèh, wong kuwi tibané jeruné
ngungkuli mau-mauné. [21] Kanggo wong kuwi
luwih apik nèk mauné ora ngerti marang dalan
sing bener, tenimbang ngerti, nanging malah
terus ora manut marang tembung-tembung
sutyi sangka Gusti Allah. [22] Pantes tenan wong
kaya ngono kuwi dipadakké karo asu sing ndilati
utah-utahané apa babi sing wis diedusi kipu
menèh nang petyerèné.

Ing entèk-entèkané jaman manungsa bakal sembrana

3 [1] Para sedulur sing tak trésnani, aku saiki
wis nulisi kowé ping pindo. Nang layang
kabèh loroné aku nuju nggugah angen-angen
sing resik ing atimu. [2] Mulané aku ya ngélingké
marang kowé bab tembung-tembungé para
nabi sutyi sing wis dietokké ing jamané mbiyèn.
Aku uga ngélingké marang kowé bab piwulangé

Gustiné lan Juru Slameté awaké déwé, sing wis
didunung-dunungké marang kowé karo para
rasul. 3 Prekara siji iki kowé aja sampèk lali para
sedulur! Ing entèk-entèkané jaman wong-wong
bakal ngumbar kedagingané lan bakal moyoki
kowé, takon: “Jaréné Yésus wis janji arep teka
menèh, lah endi? Para mbah-mbahané awaké
déwé saiki wis dikubur, nanging sembarang ijik
kaya mbiyèn waé, wiwitané langit lan bumi.”
4 (3:3) 5 Wong-wong kuwi njarak ora gelem
ngakoni nèk kawit wiwitané mbiyèn wis ènèng
langit lan bumi sing tekané sangka tembungé
Gusti Allah. Sangka tembungé Gusti Allah bumi
mentas sangka banyu lan jalaran banyu dipisah
karo Gusti Allah, bumi bisa ènèng. 6 Nanging ya
nganggo banyu uga Gusti Allah ngrusak bumi
sing ndisik, bumi dikelepké sak kabèhé. 7 Lan uga
manut tembungé Gusti Allah langit lan bumi sing
ènèng iki kasimpen tekané mbésuk nèk bakal
dirusak nganggo geni, mbésuk ing dina kruton,
nèk Gusti Allah bakal ngrutu lan ngrusak kabèh
wong sing ora manut marang Dèkné.

Tekané Gusti Yésus

8 Para sedulur sing tak trésnani, prekara siji iki
kowé aja pada lali, yakuwi: sing diarani sèwu
taun karo awaké déwé kuwi kanggo Gusti Allah
namung sedina. Dadiné kanggo Dèkné sedina

tunggalé karo sèwu taun. [9] Mulané aja pada
mikir nèk wis kesuwèn banget lan Dèkné ora
bakal teka menèh. Ora para sedulur, nèk Gusti
wis ngetokké janji bakal balik menèh, Dèkné
mesti bakal teka menèh, senajan ènèng sing
pada mikir nèk Gusti kesuwèn tekané. Nanging
apa ta jalarané kok Gusti durung teka? Jalaran
Gusti ngétokké kesabarané marang kowé. Karepé
Gusti, aja sampèk ènèng wong siji waé tiba
ing karusakan, nanging bisaa kabèh wong pada
ninggal urip dosa lan pada nurut marang Gusti.
[10] Nanging wantyiné tekané Gusti kaya tekané
maling kaé, ora kenèng dijagakké. Nèk Gusti teka,
langit bakal ilang nganggo swara kaya nèk kanon
njebluk kaé lan pérang-pérangané bumi bakal
kobong kabèh. Jagat sak penggawéné bakal kudu
asok penjawab marang Gusti Allah.
[11] Para sedulur, nèk sembarang kuwi mau
kabèh bakal dirusak kaya ngono, kepriyé perluné
enggonmu nglakoni urip sing sutyi lan sing nurut
pituturé Gusti Allah. [12] Pada ngarep-arepa dina
tekané Gusti kanti tenanan, nganggo urip sing
ngajèni marang Gusti Allah. Nèk Gusti teka, langit
bakal kobong lan pérang-pérangané bumi bakal
ilang, jalaran sangka panasé geni. [13] Nanging
awaké déwé ngarep-arep langit anyar lan bumi
anyar, kaya sing wis dijanji karo Gusti. Nang

panggonan anyar iki sembarang bakal mlaku kaya
sing dikarepké Gusti Allah.
14 Mulané para sedulur sing tak trésnani,
sak barengé awaké déwé pada ngentèni kuwi
mau kabèh klakon, hayuk awaké déwé pada
nglumui tenan nindakké urip sing resik lan sing
pantes, rukun karo Gusti Allah. Dadiné nèk
Gusti teka, awaké déwé bisa ketemu ngono.
15 Ngertia para sedulur, ya kesabarané Gusti sing
marakké awaké déwé iki bisa nampa keslametan.
Uga layang-layangé seduluré awaké déwé ing
katrésnan, sedulur Paulus, enggoné ngomong ya
nganggo kaweruh sangka Gusti Allah. 16 Wujuté,
nang layang-layangé kabèh dèkné ngomongké
bab iki. Ya bener, layang-layangé sedulur Paulus
ya ngrembukké prekara-prekara sing angèl
dunungé. Wong sing ora ngerti lan ora jeru
kaweruhé ora bisa nyandak kuwi, digawé
jalaran kanggo nyimpangké tegesé. Wong-wong
iki ora namung klèru enggoné ndunungké
layang-layangé sedulur Paulus, wujuté enggoné
pada ndunung-ndunungké isi-isiné Kitab Sutyi
sing liya-liyané ya klèru. Klakuan kaya ngono kuwi
namung nekakké karusakan kanggo wong-wong
kuwi déwé.
17 Para sedulur sing tak trésnani, kowé
kabèh saiki wis tak élingké lan wis pada
ngerti sakdurungé. Pada sing ati-ati tenan

karo piwulangé wong-wong sing ora manut
marang kekarepané Gusti Allah. Aja sampèk
katut penasarané wong-wong kuwi lan aja
sampèk pedot sangka pengandelmu. [18] Malah
pada mundaka ing kabetyikané Gustiné lan
Juru Slameté awaké déwé Yésus Kristus. Pada
mundaka enggonmu kenal marang Dèkné. Muga-
muga Gusti diluhurké, saiki lan slawas-lawasé!
Amèn.

Pétrus

LAYANGÉ RASUL YOHANES

LAYANG NOMER SIJI

Tembung sing ngekèki urip

1 [1] Layang sangka Yohanes.
Para sedulur, aku kepéngin ngomongké
bab Kristus, sing dadi Tembung sing ngekèki
urip. Dèkné wis ènèng sakdurungé jagat digawé.
Nanging saiki awaké déwé wis nyawang lan
ndemèk Dèkné. [2] Tembung sing ngekèki urip
iki medun ing donya rupa manungsa lan awaké
déwé sing dadi rasul wis pada weruh Dèkné
lan ngomongké bab Dèkné sak beneré. Mulané
awaké déwé ya ngabarké bab Dèkné, sing ngekèki
urip langgeng marang manungsa. Mauné Dèkné
nang nggoné Gusti Allah Bapaké awaké déwé,
nanging saiki Dèkné wis dikétokké marang awaké
déwé sing dadi rasul. [3] Aku mau wis ngomong nèk
awaké déwé sing dadi rasul wis weruh lan krungu
Kristus, ya Dèkné sing dikabarké karo awaké
déwé marang kowé kabèh, supaya kowé uga bisa
bareng karo awaké déwé dadi siji karo Gusti Allah
Bapaké awaké déwé lan dadi siji karo Gusti Yésus
Kristus, Anaké Gusti Allah. [4] Mulané aku nulis
layang iki marang kowé kabèh, supaya kowé bisa

mèlu bungah karo awaké déwé. Iku sing marakké
kabungahané awaké déwé sampurna.

Mlaku ing pepadang

5 Para sedulur, kabar sing diwulangké marang
awaké déwé karo Kristus lan sing uga diwulangké
karo awaké déwé marang kowé uniné ngéné:
“Gusti Allah iku pepadang lan ora ènèng
pepetengé blas.” 6 Dadiné, nèk awaké déwé
ngakuné wis dadi siji karo Kristus, nanging wujuté
ijik urip ing dosa, awaké déwé goroh lan ora urip
nurut sing bener. 7 Nanging nèk awaké déwé
pada mlaku ing pepadang, awit Gusti Allah kuwi
pepadang, awaké déwé bisa bebarengan sing sak
mestiné. Tegesé, nèk awaké déwé pada nglakoni
sing bener, awaké déwé niru Gusti Allah. Awit
patiné Gusti Yésus, Anaké Gusti Allah, ngresiki
sakkèhé dosané awaké déwé.
8 Nèk awaké déwé nganggep ora nduwé dosa,
awaké déwé ya ngapusi awaké déwé lan ora
nurut sak beneré. 9 Nanging nèk awaké déwé
ngakoni salahé marang Gusti Allah, Dèkné
mesti bakal ngapura lan ngresiki awaké déwé
sangka sak ènèngé dosa. Awit para sedulur, Gusti
Allah kenèng dipretyaya lan Dèkné mesti bakal
nindakké sing bener. 10 Malah nèk awaké déwé
ngakuné ora nglakoni dosa, awaké déwé sakjané

ngomong nèk Gusti Allah goroh. Tibaké awaké
déwé ya ora nurut piwulangé Gusti Yésus Kristus.

Gusti Yésus nggawèkké dalan awaké déwé

2 [1] Para sedulurku sing tak aku anak, aku nulis
layang iki marang kowé, supaya kowé ora urip
ing dosa. Nanging nèk ènèng sedulur sing nggawé
dosa, ngertia nèk Gusti Allah bisa ngapura kowé,
awit ènèng wong sing nggawèkké dalan awaké
déwé nang nggoné Gusti Allah Bapaké awaké
déwé. Wong iki Gusti Yésus Kristus, sing gedé
kabenerané. [2] Ya Dèkné sing mati nyangga
setrapané awaké déwé, supaya awaké déwé
bisa nampa pangapura. Patiné Gusti Yésus ora
dadi pangapurané dosané awaké déwé waé, ora,
nanging uga dosané wong kabèh.

Manut marang pituturé Gusti Allah

[3] Kepriyé awaké déwé bisané ngerti nèk awaké
déwé kenal marang Gusti Allah? Bisané ngerti,
nèk awaké déwé pada manut marang pituturé
Gusti Allah. [4] Wong sing ngomong nèk kenal
marang Gusti Allah, nanging ora manut pituturé,
wong kuwi goroh lan ora ngerti pitutur sing
bener. [5] Nanging wong sing manut marang
pituturé Gusti Allah, wong kuwi ngerti nèk wis
dadi siji karo Gusti Allah. [6] Sapa sing ngaku nèk

uripé wis dadi siji karo Gusti Allah, uripé ya kudu kaya Kristus.

Seduluran ing katrésnan

7 Para sedulur sing tak trésnani, sing tak omong
nang layang iki ora prekara sing anyar, ora, iki
angger-angger sing lawas; kowé wis ngerti bab iki
kawit kowé molai nurut Gusti Yésus Kristus, awit
ya pitutur iki sing diwulangké. 8 Nanging senajana
lawas, angger-angger iki ènèng anyaré, awit
kétok anyar ing uripé Kristus lan uga ing uripmu.
Wujuté, ala sing kaya pepeteng wis lunga sangka
uripmu lan pituturé Gusti Allah sing bener wis
teka, semlorot kaya pepadang.
9 Dadiné, sapa sing ngakuné mlaku ing
pepadang, nanging sengit marang seduluré,
wong kuwi sak beneré ijik mlaku ing pepeteng
tekan sepréné. 10 Wong sing nrésnani seduluré,
kuwi sing mlaku ing pepadang lan ora ènèng
prekara sing bakal nibakké dèkné. 11 Nanging
wong sing sengit marang seduluré, wong kuwi
uripé ing pepeteng lan ya mlaku ing pepeteng.
Wongé ora ngerti nang endi parané, awit
pepeteng kuwi marakké wongé ora weruh dalan.

Aja nduwèni seneng marang kadonyaan

12 Para sedulur sing tak aku anak-anakku, aku
nulis layang iki marang kowé, awit Gusti Allah

wis ngapura dosamu, jalaran Kristus wis nglakoni
pati nglabuhi kowé. [13] Para bapa, aku nulis layang
iki marang kowé, awit kowé wis kenal marang
Kristus, sing wis ènèng sakdurungé jagat digawé.
Para sedulur sing enom, aku nulis layang iki
marang kowé, awit kowé wis menangké Sétan.
[14] Para sedulur sing tak aku anak-anakku,
sepisan menèh aku ngomong marang kowé:
kowé ngerti Gusti Allah Bapaké awaké déwé. Lan
kowé para sedulur sing tuwa, sing kenèng diarani
bapak, tak balèni sepisan menèh, kowé wis pada
kenal marang Kristus sing wis ènèng sakdurungé
jagat digawé. Lan kowé sing enom, aku nulis
layang iki marang kowé, awit kowé pada kuwat.
Pituturé Gusti Allah pantyèn wis manggon ing
atimu tenan lan kowé ya wis ngalahké Sétan.
[15] Aja pada trésna marang kadonyaan lan
sembarang ing donya. Awit sapa sing trésna
marang ala ing donya iki ora bisa trésna marang
Gusti Allah Bapaké awaké déwé. [16] Sembarang
ing donya kéné sing disenengi karo wong dosa,
sembarang sing dikepéngini karo mripat lan sing
dienggo pamèran, kuwi kabèh tekané ora sangka
Gusti Allah Bapaké awaké déwé, ora, nanging
sangka kadonyaan. [17] Ngertia para sedulur, donya
lan kesenengané kabèh bakal ilang. Nanging sapa
sing manut marang pituturé Gusti Allah bakal
urip slawas-lawasé.

Bab Anti-Kristus

18 Para sedulur sing tak aku anak-anakku,
entèk-entèkané jaman iki wis tyedek. Lan kaya
sing wis diwulangké marang kowé, Anti-Kristus
bakal teka. Saiki waé wong-wong sing kaya
Anti-Kristus, sing pada nglawan Kristus, ya wis
pada njedul. Iki tandané nèk entèk-entèkané
jaman wis tyedek tenan. 19 Para Anti-Kristus kuwi
mauné bebarengan karo awaké déwé, nanging
terus pada lunga. Senajan mauné bebarengan
karo awaké déwé, nanging wujuté ora tunggalé
karo awaké déwé. Semunggoné tunggalé karo
awaké déwé ngono, mesti ya ijik bebarengan
karo awaké déwé. Nanging wong-wong kuwi
pada ninggal awaké déwé, supaya ketara nèk siji
waé ora tunggalé awaké déwé.
20 Nanging kowé ora ngono para sedulur. Kowé
kabèh wis nampa Roh Sutyi pawèhé Kristus.
Mulané kowé ya pada ngerti marang pitutur sing
bener. 21 Aku nulis layang iki ora jalaran aku mikir
nèk kowé ora ngerti marang pitutur sing bener,
ora. Aku nulisi kowé, awit kowé ngerti marang
pitutur sing bener. Kowé uga ngerti nèk barang
goroh kuwi tekané ora sangka Gusti Allah.
22 Sapa ta sing tukang goroh kuwi? Kuwi wong
sing ngomong nèk Gusti Yésus dudu Kristus, sing
dikongkon karo Gusti Allah nulungi manungsa

sing dosa. Wong kaya ngono kuwi sing diarani
Anti-Kristus, sing nampik Gusti Allah Bapaké
awaké déwé lan Gusti Yésus, Anaké. [23] Sapa sing
nampik Gusti Yésus, Anaké Gusti Allah, ora bisa
dadi siji karo Gusti Allah Bapaké awaké déwé.
Nanging sapa sing nampa Gusti Yésus, wong kuwi
dadi siji uga karo Gusti Allah Bapaké awaké déwé.
[24] Mulané para sedulur, pituturé Gusti Allah
sing wis mbok tampa kawit wiwitané kudu mbok
simpen ing atimu. Nèk pitutur kuwi mbok simpen
tenan ing atimu, kowé bakal kentyeng terus
dadi siji karo Gusti Yésus Kristus, Anaké Gusti
Allah lan uga karo Gusti Allah, Bapaké awaké
déwé. [25] Mengkono kuwi prejanjiané Kristus bisa
keturutan, yakuwi, urip langgeng kanggo awaké
déwé.
[26] Para sedulur, aku nulis layang iki, supaya
kowé pada ati-ati tenan karo wong-wong sing
arep nyasarké kowé karo piwulangé. [27] Nanging
kowé wis ngerti nèk Kristus wis ngedunké Roh
Sutyi marang kowé lan ya Roh Sutyi iki sing
manggon ing atimu. Dadiné kowé ora mbutuhké
wong-wong kuwi, awit Roh Sutyi déwé sing
mulangi kowé bab apa waé. Piwulangé Roh Sutyi
nyata, ora goroh, mulané, pada mantepa terus
enggonmu dadi siji karo Kristus, kaya sing wis
diwulangké marang kowé.

Sapa sing kenèng diarani anak-anaké Gusti Allah

[28] Anak-anakku sing tak trésnani, pada dadia siji
terus karo Kristus. Dadiné mbésuk, nèk Dèkné
teka, awaké déwé wani mara tanpa wedi, ora isin
metuki Dèkné. [29] Kowé ngerti nèk Kristus nuruti
kekarepané Gusti Allah sak kabèhé, dadiné kowé
uga ngerti nèk wong sing nglakoni kekarepané
Gusti Allah kenèng diarani anaké Gusti Allah.

3 [1] Para sedulur, dipikir déwé! Pantyèn gedé
tenan katrésnané Gusti Allah Bapaké awaké
déwé marang awaké déwé, lah awaké déwé
kok diarani anaké Gusti Allah. Awaké déwé ya
pantyèn anaké Gusti Allah tenan. Nanging wong
jagat ora pretyaya marang Gusti Allah Bapaké
awaké déwé, mulané ya ora dunung nèk awaké
déwé iki anaké Gusti Allah. [2] Para sedulurku
sing tak trésnani, awaké déwé pada ngerti nèk
awaké déwé iki anaké Gusti Allah. Mbésuk
awaké déwé iki embuh kaya ngapa, awaké déwé
durung ngerti. Awaké déwé namung ngerti nèk
awaké déwé bakal weruh Kristus, mbésuk nèk
Dèkné teka lan awaké déwé bakal dadi kaya
Dèkné. [3] Mulané para sedulur, nèk kowé nduwé
pengarep-arep iki, kowé ya kudu urip sing resik
sangka dosa, awit Kristus déwé ya resik.
[4] Wong sing nggawé dosa kuwi nerak wèté Gusti
Allah, awit dosa kuwi paneraké wèté Gusti Allah.

5 Para sedulur, kowé pada ngerti nèk tekané
Kristus ing donya kéné tujuané mbuwang dosané
awaké déwé lan kowé uga ngerti nèk Dèkné déwé
ora tau nggawé dosa. 6 Mulané ya tyeta banget
kanggo awaké déwé nèk wong sing wis dadi siji
karo Kristus ora kenèng urip ing dosa. Dadiné,
wong sing urip ing dosa kuwi ora dunung Kristus
kuwi sapa. Sak beneré wong kuwi ora kenal blas
marang Kristus.
7 Anak-anakku, pada sing ati-ati, aja sampèk
kenèng disasarké karo sapa waé. Wong sing
nuruti kekarepané Gusti Allah, ya wong kuwi
sing dianggep bener karo Gusti Allah, kayadéné
Gusti Yésus sing nuruti kekarepané Gusti Allah.
8 Nanging wong sing urip ing dosa kuwi anaké
Sétan, awit Sétan kuwi kawit wiwitané nggawé
dosa terus. Mulané awaké déwé kudu ngerti iki:
Gusti Yésus Kristus, Anaké Gusti Allah, tekané
nang jagat tujuané ngrusak penggawéné Sétan.
9 Sapa waé sing wis dadi anaké Gusti Allah
ora kenèng urip ing dosa terus, awit wongé
kanggonan uripé Gusti Allah. Wong kuwi ora
bisa urip ing dosa terus, awit wis dadi anaké
Gusti Allah. 10 Apa bédané anaké Gusti Allah karo
anaké Sétan? Wong sing ora nuruti kekarepané
Gusti Allah lan ora nrésnani seduluré, wong kuwi
dudu anaké Gusti Allah.

Trésna marang sakpada-pada

[11] Para sedulur, kawit wiwitané kowé wis
diwulangi nèk kowé kudu trésna marang
sakpada-pada. [12] Awaké déwé aja kaya Kain,
anaké Bapa Adam. Dèkné nuruti kekarepané
Sétan lan matèni adiké. Kenèng apa Kain kok
matèni adiké? Awit dèkné sengit marang adiké,
jalaran adiké nuruti kekarepané Gusti Allah.
Nanging Kain déwé nindakké sing ala.
[13] Mulané para sedulur, aja pada kagèt nèk
wong jagat sengit marang kowé. [14] Sing penting,
awaké déwé iki ngerti nèk awaké déwé wis
nduwé urip langgeng, awit awaké déwé wis
diboyong sangka pangwasané pati. Wujuté
awaké déwé trésna marang sakpada-pada.
Wong sing ora trésna marang seduluré kuwi
ijik dikwasani karo pati. [15] Sapa sengit marang
seduluré, kanggo Gusti Allah wong kuwi tunggalé
waé karo wong sing tukang matèni wong. Lan
kowé ngerti déwé para sedulur, wong tukang
matèni wong kuwi ora nduwèni urip langgeng.
Dadiné nèk ènèng sedulur sengit marang tunggal
seduluré, kanggo Gusti Allah wong kuwi ya
matèni seduluré lan wongé ora nduwèni urip
langgeng.
[16] Para sedulur, bisané awaké déwé ngerti
nèk Kristus trésna marang awaké déwé yakuwi,

Dèkné wis masrahké uripé kanggo nglabuhi
awaké déwé. Mulané awaké déwé ya nduwé
kuwajiban iki uga, tegesé, awaké déwé kudu
saguh masrahké uripé kanggo nglabuhi sedulur-
seduluré awaké déwé. 17 Nèk ènèng sedulur sing
sampé ing sandang-pangan lan weruh sedulur
liyané kekurangan, nanging ora gelem nulungi,
kepriyé sedulur kuwi bisa ngomong nèk dèkné
trésna marang Gusti Allah. 18 Anak-anakku,
hayuk awaké déwé aja namung trésna nganggo
tembung, nanging hayuk katrésnan dikétokké
lantaran tulung-tinulung.
19 Nèk awaké déwé trésna marang sakpada-
pada nganggo tyara sing kaya ngono kuwi,
awaké déwé ngekèki tanda nèk awaké déwé
nurut pitutur sing bener. Dadiné atiné awaké
déwé ya krasa tentrem nèk awaké déwé mara
nang ngarepé Gusti Allah. 20 Nanging senajan
ing ati rasané ora kepénak jalaran rumangsa
nduwé salah, awaké déwé tansah tentrem atiné,
awit awaké déwé ngerti nèk Gusti Allah ngerti
rasané atiné lan angen-angené awaké déwé
sak kabèhé, malah ngungkul-ungkuli awaké
déwé. 21 Para sedulurku sing tak trésnani, nèk
atiné awaké déwé ora rumangsa nduwé salah
apa-apa, awaké déwé ya ora usah wedi mara
nang nggoné Gusti Allah ing sakjeroné pandonga.
22 Apa penjalukané awaké déwé mesti bakal

keturutan, awit awaké déwé nuruti kekarepané
Gusti Allah lan nindakké apa sing disenengi karo
Dèkné. [23] Apa ta kekarepané Gusti Allah kuwi?
Angger-anggeré Gusti Allah ya iki: awaké déwé
kudu pretyaya marang Gusti Yésus Kristus, Anaké
Gusti Allah lan awaké déwé kudu trésna marang
sakpada-pada, awit Kristus déwé wis mréntah
awaké déwé ngono. [24] Wong sing nglakoni
angger-anggeré Gusti Allah, wong kuwi pantyèn
nyata dadi siji karo Gusti Allah. Lah kepriyé awaké
déwé bisané ngerti nèk Gusti Allah dadi siji karo
awaké déwé? Awit Gusti Allah wis ngekèki Roh
Sutyi marang awaké déwé lan Roh Sutyi saiki
manggon ing uripé awaké déwé.

Rohé Gusti Allah lan rohé Anti-Kristus

4 [1] Para sedulur sing tak trésnani, aja gampang
pretyaya saben wong sing ngakuné nduwé
tembung sangka Roh Sutyi. Dititèni sing apik
ndisik wong kuwi nduwé Rohé Gusti Allah tenan
apa ora. Kenèng apa aku kok ngomongi kowé
ngono? Awit ènèng wong ngapusi okèh pada
ndlajahi jagat, ngakuné nabi-nabi kongkonané
Gusti Allah. [2] Lah kepriyé bisané ngerti sapa
sing nduwèni Rohé Gusti Allah? Iku ngéné: Sapa
sing ngakoni nèk Gusti Yésus Kristus iku teka
nang jagat wujut manungsa, wong kuwi pantyèn
nduwèni Rohé Gusti Allah. [3] Nanging sapa sing

ora gelem ngakoni kuwi ora nduwé Rohé Gusti
Allah. Wong kuwi malah dikwasani karo rohé
Anti-Kristus, mungsuhé Kristus. Kowé wis krungu
nèk roh kuwi bakal teka; pantyèn ya wis teka
tenan nang jagat kéné.
4 Nanging kowé ora usah wedi anak-anakku!
Kowé kuwi wis dadi siji karo Gusti Allah lan
kowé ora bakal dikalahké karo wong-wong kuwi,
awit Roh sing manggon ing uripmu kuwi gedé
kwasané, ngungkuli roh sing ing atiné wong-
wong jagat kuwi. 5 Nabi-nabi palsu kuwi tukulé
sangka jagat, mulané tembungé ya namung
prekara-prekara kadonyaan. Mulané wong
jagat seneng ngrungokké tembung-tembungé.
6 Nanging awaké déwé iki anaké Gusti Allah.
Dadiné wong sing ngrungokké awaké déwé iki ya
wong sing ngerti marang Gusti Allah. Wong sing
dudu anaké Gusti Allah ora bakal ngrungokké
tembungé awaké déwé. Mengkono kuwi awaké
déwé bisa nitèni sapa sing nduwèni Rohé Gusti
Allah, sing nggawa pitutur sing bener lan sapa
sing dikwasani karo roh sing ngapusi.

Gusti Allah wujut katrésnan

7 Para sedulur sing tak trésnani, hayuk trésna
terus marang sakpada-pada, awit katrésnan kuwi
tekané sangka Gusti Allah. Dadiné, sedulur sing
trésna marang liyané kuwi ngekèki tanda nèk

dèkné anaké Gusti Allah lan dèkné ngerti Gusti
Allah. [8] Nanging sedulur sing ora trésna marang
liyané kuwi ora ngerti Gusti Allah, awit Gusti Allah
kuwi wujut katrésnan. [9] Kepriyé awaké déwé
bisané ngerti nèk Gusti Allah trésna marang
awaké déwé. Tandané katrésnané Gusti Allah iki:
Dèkné ngongkon Anaké sing ora ènèng tunggalé,
yakuwi Gusti Yésus Kristus, teka nang jagat kéné,
supaya awaké déwé bisa nampa urip langgeng,
nèk gelem pretyaya marang Dèkné. [10] Apa ta
sing diarani katrésnan kuwi? Ora kaya tyarané
enggoné awaké déwé nrésnani Gusti Allah, ora,
nanging kaya enggoné Gusti Allah nrésnani
awaké déwé lan ngongkon Anaké, yakuwi Gusti
Yésus Kristus, teka nang jagat dadi kurbané
dosané awaké déwé, supaya awaké déwé bisa
nampa pangapura.
[11] Para sedulur sing tak trésnani, awaké déwé
wis ngerti semono gedéné katrésnané Gusti Allah
marang awaké déwé, mulané awaké déwé ya
kudu trésna marang sakpada-pada. [12] (Aja pada
nggugu, nèk ènèng wong ngomong jaréné bisa
weruh Gusti Allah.) Ora tau ènèng wong weruh
Gusti Allah, nanging Gusti Allah manggon nang
tengahé awaké déwé. Mulané nèk awaké déwé
nrésnani sakpada-pada, katrésnané Gusti Allah
bisa kétok sak kabèhé. (Lah mengkono kuwi Gusti
Allah bisa kétok ing uripé awaké déwé.)

[13] Kepriyé awaké déwé bisané ngerti nèk awaké
déwé wis dadi siji karo Gusti Allah lan Dèkné
manggon nang tengahé awaké déwé? Awaké
déwé ngerti kuwi, awit Gusti Allah wis ngekèki
Roh Sutyi sing manggon ing atiné awaké déwé.
[14] Aku déwé wis weruh Anaké Gusti Allah lan saiki
aku ngabarké marang wong liya nèk Gusti Allah
Bapaké awaké déwé sing ngongkon Gusti Yésus
Kristus, Anaké, dadi Juru Slameté manungsa.
[15] Sapa sing ngakoni nèk Gusti Yésus Kristus
kuwi Anaké Gusti Allah, wong kuwi pantyèn
kanggonan Gusti Allah lan wong kuwi pantyèn
dadi siji karo Gusti Allah. [16] Awaké déwé ngerti
nèk Gusti Allah trésna tenan marang awaké déwé
lan awaké déwé njagakké kuwi.

Para sedulur, Gusti Allah kuwi wujut katrésnan.
Dadiné sedulur sing nrésnani liyané kuwi ya
pantyèn wis dadi siji karo Gusti Allah lan Gusti
Allah pantyèn ya manggon ing uripé sedulur
kuwi. [17] Nèk awaké déwé nindakké katrésnané
Gusti Allah kaya sak mestiné, awaké déwé uripé
nang jagat kéné bisa kaya Gusti Yésus Kristus.
Dadiné mbésuk ing dina kruton awaké déwé ya
ora nduwé wedi mara nang ngarepé Gusti Allah.
[18] Wong sing trésna marang Gusti Allah kuwi
ora wedi, awit katrésnan sing sak mestiné kuwi
ngilangké rasa wedi. Wong sing ijik nduwé rasa
wedi kuwi durung ngrasakké katrésnané Gusti

Allah kaya sak mestiné, awit dèkné ijik nduwé
wedi nèk bakal nampa setrapan.
[19] Awaké déwé bisa trésna marang Gusti Allah
lan wong liyané, jalaran Gusti Allah nrésnani
awaké déwé ndisik. [20] Nèk ènèng wong ngakuné
trésna marang Gusti Allah, nanging sengit
marang seduluré, wong kuwi tibaké goroh. Lah
nèk wongé ora bisa trésna marang seduluré sing
dèkné bisa weruh, gèk kepriyé wong kuwi bisa
trésna marang Gusti Allah sing dèkné ora bisa
weruh? [21] Angger-anggeré Gusti Allah kanggo
awaké déwé uniné ngéné para sedulur: “Sapa
sing trésna marang Gusti Allah kudu trésna
marang seduluré.”

Pretyaya marang Gusti Yésus Kristus

5 [1] Para sedulur, wong sing ngaku nèk Gusti
Yésus kuwi Kristus, kongkonané Gusti Allah,
wong kuwi pantyèn anaké Gusti Allah tenan.
Wong sing trésna marang Gusti Allah Bapaké,
mesti ya trésna marang anak-anaké. [2] Mulané,
bisané awaké déwé ngerti, nèk awaké déwé
trésna marang para anaké Gusti Allah yakuwi,
nèk awaké déwé trésna marang Gusti Allah
lan netepi angger-anggeré. [3] Nèk awaké déwé
ngakuné trésna marang Gusti Allah, awaké déwé
ya kudu netepi angger-anggeré. Angger-anggeré
Gusti Allah ora abot kanggo awaké déwé.

4 Kenèng apa aku kok ngomong ngono, para
sedulur? Awit saben wong sing wis dadi anaké
Gusti Allah nduwèni kekuwatan menangké
donya. Awaké déwé bisané menangké donya
lantaran pengandelé awaké déwé marang
Gusti Yésus. 5 Awit, sapa ta sing bisa menangké
pangwasané ala nang jagat kejaba wong sing
pretyaya nèk Gusti Yésus Kristus kuwi Anaké
Gusti Allah. 6 Pantyèn ya Gusti Yésus Kristus sing
teka nang jagat terus dibaptis karo banyu lan
getihé tumètès dongé Dèkné dipatèni. Dèkné ora
namung dibaptis ing banyu, ora, nanging Dèkné
uga dipatèni. Lan Roh Sutyi déwé sing dadi seksi
nèk kuwi klakon tenan, awit Roh Sutyi ora goroh.
7 Dadiné ènèng tanda telung werna sing
dikanggokké karo Gusti Allah kanggo netepké
nèk Gusti Yésus Kristus kuwi Anaké, yakuwi:
dongé Roh Sutyi medun rupa manuk dara, dongé
Gusti Yésus dibaptis ing banyu lan dongé Dèkné
dipatèni lan getihé tumètès. Tanda kabèh telu iki
ya pantyèn tyotyok tenan. 8 (5:7) 9 Mulané para
sedulur, nèk tembungé manungsa waé awaké
déwé ngandel, lah tanda sangka Gusti Allah
menèh awaké déwé ora kudu ngandel? Yakuwi
tanda sangka Gusti Allah nèk Gusti Yésus Kristus
kuwi Anaké. 10 Wong sing pretyaya marang Anaké
Gusti Allah, wong kuwi wis ngerti uga ing atiné
nèk iki tenan. Wong sing ora pretyaya marang

Gusti Allah malah ndadèkké Gusti Allah dadi
wong goroh, awit wongé ora pretyaya marang
tembungé Gusti Allah bab Anaké. [11] Tembungé
Gusti Allah bab Anaké kuwi tyekaké ngéné: Gusti
Allah wis ngekèki urip langgeng marang awaké
déwé lan urip langgeng kuwi awaké déwé bisané
nampa nèk awaké déwé pretyaya marang Gusti
Yésus Kristus, Anaké Gusti Allah. [12] Tegesé, wong
sing wis dadi siji karo Gusti Yésus, wong kuwi wis
nduwèni urip langgeng. Wong sing ora dadi siji
karo Gusti Yésus, Anaké Gusti Allah, wong kuwi
ora nduwé urip langgeng.

Bab urip langgeng

[13] Para sedulur, aku nulis layang iki marang
kowé, supaya kowé sing pretyaya marang Gusti
Yésus, Anaké Gusti Allah, pada ngerti kabèh
nèk kowé wis nduwé urip langgeng. [14] Dadiné
awaké déwé ya wani mara nang nggoné Gusti
Allah karo kendel, awit awaké déwé ngerti nèk
Gusti Allah bakal ngrungokké pandongané awaké
déwé, janji penjalukané awaké déwé tyotyok
karo kekarepané. [15] Lah nèk awaké déwé ngerti
nèk Gusti Allah ngrungokké marang penjalukané
awaké déwé apa waé, dadiné awaké déwé ya
ngerti nèk awaké déwé nampa apa sing dijaluk
karo awaké déwé.

16 Mulané, nèk kowé weruh sedulurmu nggawé
dosa, nanging dudu dosa pati, sedulur kuwi
didongakké lan Gusti Allah mesti bakal ngekèki
urip marang sedulur mau. Kuwi kanggo sedulur
kabèh sing nggawé dosa, nanging dudu dosa pati.
Awit uga ènèng dosa pati. Wong sing nglakoni
dosa kuwi wis ora usah mbok dongaké. 17 Bener,
kabèh ala ya dosa, nanging ora kabèh dosa kuwi
dosa pati.
18 Para sedulur, awaké déwé ngerti nèk wong
sing wis dadi anaké Gusti Allah kuwi ora urip ing
dosa, awit Gusti Yésus Kristus, Anaké Gusti Allah,
mageri wong kuwi. Sétan ora bisa ngwasani
dèkné.
19 Awaké déwé ngerti nèk awaké déwé wis dadi
anaké Gusti Allah, senajan jagat sak kabèhé wis
dikwasani Sétan.
20 Para sedulur, awaké déwé ngerti nèk Anaké
Gusti Allah wis teka nang jagat lan wis ngekèki
kaweruh marang awaké déwé, supaya awaké
déwé kenal marang Gusti Allah sing sejati. Uripé
awaké déwé iki wis dadi siji karo Gusti Allah
sing sejati, jalaran awaké déwé wis dadi siji karo
Anaké, yakuwi Gusti Yésus Kristus. Dèkné Gusti
Allah sing sejati lan Dèkné sing ngekèki urip
langgeng.
21 Anak-anakku, pada sing ati-ati lan pada
ngedohi sak wernané brahala.

Yohanes

LAYANGÉ RASUL YOHANES

LAYANG NOMER LORO

Pembukakan lan pamuji slamet

1 [1] Iki layang sangka Yohanes, pinituwané
pasamuan, marang ibu sing dipilih karo
Gusti Allah lan marang anak-anaké. Kowé kabèh
pantyèn tak trésnani tenan. Ora namung aku
déwé, nanging uga sakkèhé wong sing pada
pretyaya marang pitutur sing sejati, kabèh pada
nrésnani kowé. [2] Pitutur mau tetep manggon
ing atiné awaké déwé lan bakal manggon terus,
slawasé.
[3] Muga-muga Gusti Allah Bapaké awaké
déwé lan Gusti Yésus Kristus, Anaké Gusti
Allah, ngedunké berkahé, kabetyikané lan
katentremané marang kowé lan aku kabèh,
supaya awaké déwé bisa dadi siji terus
bebarengan ing pituturé Gusti Allah lan ing
katrésnan.

Pitutur sing bener lan katrésnan

[4] Aku pantyèn bungah tenan bisa weruh
anak-anakmu ènèng sing pada manut marang
pitutur sing bener, kaya sing wis diwulangké karo

Gusti Allah Bapaké awaké déwé. [5] Mulané aku
ya ngélingké sepisan menèh, hayuk pada trésna
terus marang sakpada-pada. Sing tak omong
iki ora prekara sing anyar, awit angger-angger
iki wis dikèkké marang awaké déwé kawit
wiwitané. [6] Nèk awaké déwé trésna, tegesé
awaké déwé nuruti kekarepané Gusti Allah.
Yakuwi angger-anggeré Gusti Allah sing wis
ditampa awaké déwé kawit wiwitané: awaké
déwé kudu trésna marang sakpada-pada.

Sing ati-ati karo sing tukang ngapusi

[7] Para sedulur, pada ngertia nèk guru penasaran
pirang-pirang wis pada njedul lan pada ndlajahi
jagat. Wong-wong kuwi ora ngakoni nèk Gusti
Yésus Kristus wis teka nang jagat rupa manungsa.
Ya wong-wong kuwi sing kenèng diarani Tukang
Ngapusi apa Anti-Kristus. [8] Mulané kowé kudu
sing ati-ati, aja sampèk kélangan pengandel sing
wis dideder ing atimu karo awaké déwé. Kowé
malah kudu nglumui supaya bisa nampa upah
sak kabèhé, kaya sing wis dijanji karo Gusti Allah.
[9] Sapa sing ora mantep ing piwulangé Kristus,
nanging malah nyimpang sangka piwulang mau,
wong kuwi wis pedot sangka Gusti Allah. Nanging
sapa sing mantep ing piwulang kuwi, wong kuwi
sing urip dadi siji karo Gusti Allah Bapaké awaké
déwé lan Gusti Yésus Kristus, Anaké. [10] Mulané,

nèk ènèng wong teka nang nggonmu nggawa
piwulang liyané sing dudu piwulangé Kristus,
aja dilebokké nang omahmu lan aja dibagèkké.
11 Awit nèk kowé nglebokké wong kuwi, tibaké
kowé nyetujoni wongé karo penggawéan ala
kuwi.

Penutup

12 Para sedulur, sakjané ijik ènèng prekara okèh
sing kudu tak rembuk, nanging ora nang layang
iki. Tak kira ora suwi menèh aku bakal kepetuk
karo kowé. Luwung tak rembuk adep-adepan waé
karo kowé, dadiné bisa ndadèkké kemaremané
atimu lan atiku.
13 Seméné waé layang iki lan nampaa kabar
slamet uga sangka sedulur-sedulur sing nang
pasamuan kéné.

Yohanes

LAYANGÉ RASUL YOHANES

LAYANG NOMER TELU

Pamuji slamet

1 [1] Iki layang sangka Yohanes, pinituwané
pasamuan, marang sedulurku Gayus, sing
tak trésnani ing lair lan batin. [2] Pandongaku,
muga-muga kowé nemua slamet, seger-waras
ing badan, bisaa kaya enggonmu krasa-seger ing
kasukman.

Katrésnané Gayus

[3] Aku jan bungah banget krungu kabar sangka
sedulur-sedulur sing wis pada balik sangka
nggonmu. Sedulur-sedulur mau ngabarké bab
katemenanmu marang pituturé Gusti Allah lan
uripmu pantyèn ya tyotyok tenan karo pitutur
kuwi. [4] Awit ora ènèng kabungahan sing gedéné
ngungkuli kabungahanku nèk krungu uripé
anak-anakku pada miturut pituturé Gusti Allah.
[5] Kantyaku sing tak trésnani, katemenanmu
marang pituturé Gusti Allah ketarané sangka
pelabuhanmu kanggo para sedulur tunggal
Gusti, malah uga sedulur-sedulur sing kowé
déwé durung kenal mbok rumati apik. [6] Ing

pasamuan kéné wong-wong ya pada ngomongké
bab katrésnanmu marang sedulur-sedulur
kuwi. Pantyèn betyik banget enggonmu
nulungi sedulur-sedulur, supaya bisa neruské
kerjanané. Pitulunganmu pantyèn ndadèkké
bungahé Gusti Allah. 7 Sedulur-sedulur mau
pada ngerjani penggawéané Kristus lan pada
budal tanpa njaluk sokongan apa-apa marang
wong sing ora pretyaya. 8 Mulané, awaké déwé
iki sing pretyaya kudu nyokongi sedulur-sedulur
kuwi. Mengkono kuwi awaké déwé bisa mèlu
ngréwangi sedulur-sedulur mau enggoné pada
ngabarké pituturé Gusti Allah.
9 Aku wis nulis layang marang pasamuan,
nanging Diotrifes, sing kepéngin dadi pengarepé
pasamuan, ora gelem nampa, nanging malah
nampik awaké déwé. 10 Mbésuk nèk aku teka aku
bakal nggarap klakuané dèkné kuwi. Diotrifes
kuwi ngolok-olok lan ngomong-omongké
sing ora-ora bab aku lan sedulur-sedulur
sing nyambutgawé kanggo Gusti karo aku.
Ora namung kuwi waé, nanging wani nulak
sedulur-sedulur sing pada teka arep ngabarké
pituturé Gusti mbarang. Iku durung lega, awit
sapa sing nampa sedulur-sedulur mau pada
dialang-alangi lan dietokké sangka pasamuan.
11 Gayus, sedulurku sing tak trésnani, aja niru
tumindak sing ala, nanging sing betyik sing kudu

mbok tiru. Wong sing nindakké sing betyik kuwi
ngekèki tanda nèk wis dadi siji karo Gusti Allah,
nanging wong sing nggawé ala kuwi ngekèki
tanda nèk ora kenal marang Gusti Allah.
12 Bab sedulur Demitrius kabèh wong namung
ngomong apik. Kuwi pantyèn ènèng wujuté, awit
awaké déwé ya namung ngomong betyik bab
sedulur iki lan kowé ngerti nèk tembungé awaké
déwé kenèng mbok pretyaya.

Penutup lan pamuji slamet

13 Sedulur Gayus, sakjané ijik okèh sing kudu
tak rembuk karo kowé, nanging ora tak tulis nang
layang waé.
14 Pengarep-arepku aku ndang kepetuk karo
kowé lan bisa omong-omongan adep-adepan.
(1-15) Seméné waé layang iki. Muga-muga Gusti
Allah ngekèki ayem-tentrem ing atimu. Kantya-
kantyamu sing nang kéné pada kirim slamet.
Dikirimké slamet uga marang kantya-kantyaku
siji-sijiné sing nang kono.

Yohanes

LAYANGÉ YUDAS

Pembukakan lan pamuji slamet

1 [1] Layang sangka Yudas, peladèné Gusti Yésus
Kristus lan seduluré Yakobus, marang para
sedulur sing ditrésnani lan dipanggil karo Gusti
Allah Bapaké awaké déwé lan dipageri karo Gusti
Yésus Kristus.
[2] Muga-muga katrésnané, kabetyikané lan
katentremané Gusti Allah ngebekana atimu kanti
lubèr.

Guru-guru palsu bakal nampa setrapané

[3] Para sedulur sing tak trésnani, dongé aku
arep nulis layang marang kowé bab keslametan
sing wis dialami karo awaké déwé, aku krasa
kepeksa banget ngélingké marang kowé, supaya
pada mantep mbélani pengandelmu, sing
wis dipasrahké karo Gusti Allah marang para
umaté, sepisan kanggo slawasé. [4] Kenèng
apa aku kok perlu ngomongi kowé bab kuwi
para sedulur? Awit ènèng wong siji-loro sing
nlusup nang kumpulanmu. Wong-wong iki ora
pretyaya marang Gusti Allah, awit piwulang
bab kawelasané Gusti Allah malah diwalik.

Jaréné senajan nglakoni dosa ora apa-apa, ora
bakal nampa setrapané, awit Gusti Allah ora
ènèng entèké kawelasané. Dadiné wong-wong
pada diwulangi nèk kenèng ngumbar senengé
kedagingané. Wong-wong iki pada nampik Gusti
Yésus Kristus, ora gelem dikwasani lan ora gelem
nganggep Dèkné dadi Gustiné.
Ngertia para sedulur, Gusti Allah wis nyawiské
setrapan kanggo wong-wong kuwi, malah wis
suwi sakdurungé.
5 Kowé wis pada ngerti bab kuwi mau kabèh,
nanging arep tak élingké menèh.
Kowé mesti pada kélingan nèk Gusti Allah
ngluwari bangsa Israèl sangka negara Egipte.
Nanging sing ora gelem pretyaya entèk-entèké
dipatèni. 6 Kowé mesti uga kélingan bab para
mulékat sing ora pada trima marang Gusti Allah,
malah pada ninggal panggonané. Mulékat-
mulékat kuwi dikapakké karo Gusti Allah? Kabèh
disetrap nang panggonan sing peteng ndedet.
Disetrap nang kono tekan mbésuk ing dina
kruton sing medèni. 7 Kowé ijik kélingan lelakoné
wong-wong sing manggon nang kuta Sodom,
kuta Gomorah lan kuta-kuta sak kiwa-tengené?
Wong-wong kuwi pada laku bédang lan pada
nuruti kesenengané kedagingan sing ora lumrah,
tunggalé waé karo sing dilakoni karo para
mulékat kuwi. Kuta-kuta mau sak wong-wongé

terus ditibani geni karo Gusti Allah. Dadiné kabèh
wong sing kepéngin nglakoni dosa sing kaya
ngono kuwi bisa ngerti, nèk entèk-entèké bakal
dibuwang nang geni sing murup slawas-lawasé.
8 Semono uga wong-wong sing pada nlusup
nang kumpulanmu kuwi. Wong-wong kuwi
pada ngimpi-impi kepéngin nglakoni dosa sing
ngregeti awak-awaké déwé lan pada nyepèlèkké
pangwasané Gusti Allah. Malah pada wani
ngolok-olok pangwasa-pangwasa sing nang
swarga. 9 Gèk Mikaèl waé, sing penggedéné para
mulékat, ora wani ngelokké Sétan. Dongé Mikaèl
padu karo Sétan bab sapa sing kudu nduwèni
layoné nabi Moses, Mikaèl namung ngomong
ngéné: “Gusti Allah sing bakal nyetrap kowé!”
10 Nanging wong-wong kuwi malah ngolok-olok
marang barang-barang sing wong-wong déwé ora
ngerti. Kok éling-éling kaya kéwan galak kaé sing
namung manut rasa, tanpa pikiran. Entèk-entèké
bakal nemoni karusakan. 11 Tyilaka banget
wong-wong kuwi! Pada niru klakuané Kain, sing
nyengiti lan matèni adiké. Wong-wong kuwi
klakuané kaya Biléam, nabi sing mata-duwiten
lan uga kaya Korah, sing ora gelem manut
marang Gusti Allah. Entèk-entèké wong-wong iki
bakal dirampungké karo Gusti Allah, tunggalé
karo Korah. 12 Wong-wong iki namung ngregeti
enggonmu pada bebarengan ing sakjeroné

kumpulan pésta katrésnan. Awit enggoné pada
mangan ora nduwé isin, namung mikir wetengé
déwé. Eling-éling wong-wong kuwi kok kaya
méga sing katut angin kaé, nanging ora dadi
udan, awit ora ènèng banyuné. Kaya wit-witan
sing ora metu wohé, senajan wis wayahé, mulané
ya mesti bakal ditegor lan dibuwang, awit wis
gapuk. 13 Kaya ombaké segara sing ngetokké
umpluké rereget kaé, wong-wong kuwi bakal
ketara klakuané sing ora pantes. Kaya lintang sing
nglambrang, entèk-entèké bakal ilang slawasé
ing pepeteng sing jeru.
14 Nabi Hénok, turunané Bapa Adam sing
nomer pitu, malah wis tau ngomong ngéné bab
wong-wong kuwi: “Delokké, Gusti teka diarak
karo para mulékat sing sutyi, èwon-èwon okèhé.
15 Gusti bakal ngrutu lan nyetrap kabèh wong sing
ora gelem pretyaya marang Dèkné, awit pada
nglakoni sak wernané dosa lan pada ngetokké
tembung-tembung sing ala marang Gusti Allah.”
16 Wong-wong kuwi pada seneng nggresah
lan sambat, namung nyalahké liyané, senajan
wong-wong kuwi déwé uripé namung ngumbar
senengé. Sombongé éram-éram lan seneng
ngelem wong liya, supaya éntuk upah.

Pengéling-éling supaya mantep ing pretyaya

17 Nanging kanggo kowé para sedulur, kowé aja
pada lali marang tembungé para rasulé Gusti
Yésus Kristus dèk mbiyèn. 18 Para rasul kuwi
ngomong ngéné: “Mbésuk nèk wis nyedeki
entèk-entèkané jaman bakal ènèng wong-wong
njedul sing pada moyoki kowé. Wong-wong iki
uripé namung ngumbar senengé kedagingané.”
19 Ya wong-wong iki sing nggawé tyongkrèh nang
njeroné pasamuan. Uripé ora ènèng bédané karo
wong-wong sing ora nurut Gusti, awit Roh Sutyi
ora manggon ing atiné. 20 Nanging kowé ora kaya
ngono para sedulur. Pada ngadeka sing jejek
ing patokanmu, yakuwi pengandelmu sing sutyi
tenan. Pada ndedongaa nganggo pangwasané
Roh Sutyi. 21 Sak barengé kowé pada ngarep-arep
tekané Gusti Yésus Kristus, uripmu dipasrahké
marang Gusti Allah sing trésna tenan marang
kowé. Nèk Kristus teka, Dèkné bakal ngétokké
kabetyikané lan bakal ngekèki urip langgeng
marang kowé.
22 Sedulur-sedulur sing pengandelé ijik moyak-
mayik kudu mbok tulungi. 23 Ditarik supaya ora
katut tiba nang geni. Nanging nèk nulungi wong
liyané kowé kudu sing ati-ati karo awakmu déwé,
awit wong-wong kuwi dosané sampèk mbludak.
Sangking kebatyuté wong-wong kuwi wis ora

bisa nutupi klakuané, kaya-kaya saliné kabèh
wis gupak dosané. Wong kaya ngono kuwi kudu
mbok edohi.

Pamuji marang Gusti Allah

24 Gusti Allah sing bisa mageri kowé, supaya
kowé ora nganti tiba ing dosa, Dèkné déwé sing
bakal nuntun kowé. Karo bungah lan pamuji lan
karo ati sing wis diresiki sangka dosa kowé bakal
mara nang ngarepé Gusti Allah, nang panggonan
sing kebek karo pangwasané. 25 Gusti Allah sing
ora ènèng liyané, sing ngongkon Yésus Kristus,
Gustiné awaké déwé, medun nang jagat kanggo
ngluwari awaké déwé sangka dosa. Ya Gusti Allah
iki sing kudu dipuji-puji, awit Dèkné nggumunké
tenan, gedé kekuwatané lan gedé pangwasané,
kawit mbiyèn sakdurungé jagat ènèng tekané
saiki lan slawas-lawasé. Amèn.

Yudas

PAMEDARAN

Rasul Yohanes nampa pamedaran sangka Gusti Yésus Kristus

1 [1] Buku iki isiné pamedaran bab prekara-
prekara sing bakal klakon, sing tekané sangka
Gusti Yésus Kristus. Gusti Allah sing ngongkon
marang Kristus, supaya nduduhké marang para
peladèné Gusti Allah bab prekara-prekara kabèh
sing ndang kudu klakon. Kristus ngongkon
mulékat nduduhké sembarang mau marang
rasul Yohanes. [2] Rasul Yohanes terus ngomongké
bab sembarang sing dèkné weruh, tyotyok karo
sembarang sing diomong karo Gusti Allah marang
Gusti Yésus Kristus. [3] Beja wong-wong sing pada
matyakké lan beja sing pada ngrungokké lan
nglakoni tembung-tembung sing ketulis nang
buku iki, awit ora suwi menèh kabèh bakal
klakon.

Kabar slamet marang pasamuan pitu

[4] Iki layang sangka nggonku, Yohanes, marang
pasamuan pitu sing nang Asia Tyilik.
Gusti Allah, sing saiki ènèng lan sing mbiyèn wis
ènèng lan sing bakal teka, muga-muga ngekèkana

kabetyikan lan katentreman marang kowé
kabèh. Semono uga roh pitu sing nang ngarepé
damparé lan uga Gusti Yésus Kristus, Seksi sing
kenèng dipretyaya. Dèkné sing tangi sing ndisik
déwé sangka pati lan Dèkné nyekel sak ènèngé
pangwasa nang bumi iki.
Gusti Yésus, sing nrésnani awaké déwé sampèk
nglakoni pati kanggo mbuwang dosané awaké
déwé, wis ngangkat awaké déwé dadi ratu-ratu
lan imam-imam kanggo Gusti Allah Bapaké. Ya
Gusti Yésus Kristus sing gedé déwé kwasané lan
sing kudu dipuji slawas-lawasé. Amèn. [5] (1:4)
[6] (1:4)
[7] Titèni! Dèkné bakal teka nang méga lan
kabèh wong bakal weruh Dèkné, uga wong sing
njojoh Dèkné. Kabèh bangsa nang bumi bakal
pada sambat tangisan, jalaran sangka Dèkné. Ya
pantyèn ngono tenan. Amèn!
[8] “Aku iki Alfah lan Omékah” (Wiwitané lan sing
Penutupé) yakuwi tembungé Gusti, Gusti Allah
sing kwasa déwé, sing saiki lan mbiyèn wis ènèng
lan sing bakal teka.

Rasul Yohanes nampa pamedaran nang pula Patmos

[9] Aku iki Yohanes, sedulurmu lan kantyamu
ing sakjeroné kasusahan. Aku tunggalé karo
kowé kabèh dadi wargané Kratoné Gusti Allah

lan aku ya mantep terus enggonku pretyaya
marang Gusti Yésus. Aku dibuwang nang pula
Patmos, jalaran aku ngabarké pituturé Gusti
Allah lan ngomongké bab Gusti Yésus. [10] Ing
dina minggu aku dikwasani karo Roh Sutyi. Aku
terus krungu swara banter nang mburiku, kaya
swarané trompèt. [11] Swara kuwi uniné ngéné:
“Apa sing kowé weruh kuwi ditulis nang buku,
terus dikirimké marang pasamuan pitu, yakuwi
pasamuan nang Efése, Smirna, Pèrkamus, Tiatira,
Sardis, Filadèlfia lan pasamuan nang Laodiséa.”
[12] Aku terus nolèh mburi, awit kepéngin weruh
sapa sing ngomong marang aku kuwi. Aku
terus weruh wadah dian pitu gawéan emas.
Nang tengah-tengahé wadah dian pitu mau
ènèng wong ngadek, kaya anaké manungsa.
Wongé nganggo salin sing dawané sampèk
tekan sikilé lan dadané nganggo sabuk emas.
[13] (1:12) [14] Rambuté putih kaya wulu wedus,
putih tenan kaya mori lan mripaté murup kaya
geni. [15] Sikilé semlorot kaya brons diobong
sampèk ajèr kaé lan swarané banteré kaya banyu
gumrojok. [16] Tangané tengen nyekel lintang
pitu. Sangka tyangkemé metu pedangé sing
landep kiwa-tengen lan rainé semlorot kaya
srengéngé ing wayah awan. [17] Kadung aku weruh
wongé mau, aku terus tiba kaya wong mati nang
ngarepé. Nanging wongé numpangké tangané

tengen ing aku karo ngomong: “Aja wedi!
Aku Wiwitané lan Penutupé. [18] Aku sing urip.
Aku wis mati, nanging saiki Aku urip slawasé.
Aku sing ngwasani pati lan jagaté wong mati.
[19] Mulané, apa sing kowé weruh kuwi ditulis.
Ditulis prekara-prekara sing kowé weruh saiki lan
uga sing bakal klakon. [20] Lintang pitu sing nang
tanganku tengen lan uga wadah dian emas pitu
iki ènèng tegesé, yakuwi: lintang pitu kuwi para
mulékaté pasamuan pitu lan wadah dian emas
pitu kuwi ya pasamuan sing pitu.”

Tembung kanggo pasamuan Efése

2 [1] “Nulisa ngéné marang mulékaté pasamuan
Efése: Wong sing nyekel lintang pitu nang
tangané tengen lan sing mlaku nang tengahé
wadah dian emas pitu ngomong ngéné: [2] Aku
ngerti sakkèhé penggawému, pelabuhmu lan
katemenanmu. Aku ngerti nèk kowé ora bisa
tyetyampuran karo wong sing nglakoni ala.
Wong-wong sing ngakuné rasul, nanging wujuté
dudu, pada mbok titipriksa. Jebulé wong sing
ngapusi. [3] Aku ngerti enggonmu sabar nglakoni
kasangsaran nglabuhi Aku, senajan aboté kaya
ngapa kowé ora semplak. [4] Nanging ènèng
prekara siji Aku ora seneng, yakuwi, kowé wis ora
trésna menèh marang Aku kaya ndisik-ndisiké.
[5] Mulané kowé kudu ngrumangsani tenan sepira

duwuré tibamu. Pada mbalika lan pada lakonana
apa sing mbok tindakké mau-mauné. Nèk kowé
ora nglakoni urip anyar, Aku bakal teka lan
bakal njikuk wadah diané sangka panggonané.
6 Nanging ya ènèng prekara siji sing apik, yakuwi,
enggonmu pada waé karo Aku sengit marang
prekara-prekara sing ditindakké karo wong-wong
sing mèlu Nikolais.
7 "Sapa sing nduwé kuping, dirungokké
tembungé Roh Sutyi marang pasamuan-
pasamuan.
"Sapa sing menang bakal tak kèki mangan wohé
wit panguripan sing nang keboné Gusti Allah.

Tembung kanggo pasamuan Smirna

8 "Nulisa ngéné marang mulékaté pasamuan
Smirna: Iki tembungé Wiwitané lan Penutupé,
sing wis mati lan urip menèh: 9 Aku ngerti
kesusahanmu. Kowé mlarat, nanging sakjané
kowé sugih. Aku ngerti nèk kowé diolok-olok karo
wong-wong sing ngakuné wong Ju, sing nurut
Gusti Allah, nanging wujuté ora. Wong-wong
kuwi balané Sétan. 10 Kowé aja wedi karo
kasangsaran sing sedilut menèh bakal nekani
kowé. Sétan bakal nglebokké wong siji-loro
sangka pasamuanmu nang setrapan. Kuwi
kanggo nyoba kowé. Kowé bakal nandang
kasusahan sepuluh dina suwéné. Nanging pada

mantepa terus enggonmu nurut Aku, senajan
kudu labuh pati. Kowé bakal tak upahi urip sing
dadi makutané kamenanganmu.
11 “Sapa sing nduwé kuping, dirungokké
tembungé Roh Sutyi marang pasamuan-
pasamuan.
“Sapa sing mantep terus ora bakal ngalami pati
kapindo.

Tembung kanggo pasamuan Pèrkamus

12 “Nulisa ngéné marang mulékaté pasamuan
Pèrkamus: Iki tembungé sing nduwèni pedang
landep kiwa-tengen: 13 Aku ngerti panggonanmu.
Kowé manggon nang kuta sing dikwasani karo
Sétan. Kowé pada mantep enggonmu nurut
Aku. Malah dongé Antipas, seksiku sing mantep,
dipatèni nang panggonané Sétan, kowé ora pada
nyélaki pengandelmu marang Aku. 14 Nanging
senajan ngono, ènèng prekara siji-loro nang
pasamuanmu sing ora tak senengi. Yakuwi,
nang tengahmu ènèng wong siji-loro sing
nurut piwulangé Biléam. Biléam kuwi ngajani
Balak, supaya nibakké wong Israèl ing dosa.
Dikongkon ngojok-ojoki wong Israèl supaya
pada mangan sesajèné brahala lan supaya pada
laku bédang. 15 Nang pasamuanmu kono uga
ènèng wong siji-loro sing pada nurut piwulangé
murid-muridé Nikolais. 16 Mulané, kowé pada

ninggala dosa-dosamu lan nglakonana urip
anyar! Awit nèk ora, Aku bakal ndang teka nang
nggonmu lan nglawan wong-wong kuwi nganggo
pedang sing metu sangka tyangkemku.
17 “Sapa sing nduwé kuping, dirungokké
tembungé Roh Sutyi marang pasamuan-
pasamuan.
“Sapa sing menang bakal tak kèki manah
simpenan lan bakal tak kèki watu putih. Nang
watu putih kuwi ketulis jeneng sing anyar, jeneng
sing ora ènèng sing ngerti, kejaba namung wong
sing dikèki jeneng mau.

Tembung kanggo pasamuan Tiatira

18 “Nulisa ngéné marang mulékaté pasamuan
Tiatira: Iki tembungé Anaké Gusti Allah,
sing mripaté kaya urubé geni lan sikilé kaya
brons murup mengangah: 19 Aku ngerti
penggawému kabèh, yakuwi katrésnanmu,
pretyayamu, pitulunganmu lan kemantepanmu
ing sakjeroné nandang sangsara. Lan Aku ngerti
nèk penggawému sing kèri déwé luwih apik
nèk ditimbang karo sing ndisik. 20 Nanging
ènèng prekara siji sing ora tak senengi, yakuwi,
enggonmu ngejarké Isebèl. Wong wédok iki
ngakuné nabiné Gusti Allah lan memulang lan
nyasarké peladèn-peladènku, marakké pada laku
bédang lan mangan sesajèné brahala. 21 Aku

wis ngekèki waktu marang wong mau, nanging
ora gelem mandek enggoné laku bédang.
22 Mulané bakal tak banting dadi lara lan bakal
ngglétak nang peturon. Nang kono Isebèl lan
wong-wong sing pada laku bédang karo dèkné
bakal nandang kasangsaran gedé. Kuwi bakal
ndang tak tindakké tenan, nèk ora pada ngendek
klakuané sing ala kuwi. 23 Wong-wong sing pada
nurut Isebèl ya bakal tak patèni, supaya kabèh
pasamuan pada ngerti nèk Aku weruh isiné atiné
lan angen-angené manungsa. Lan Aku bakal
mbales marang kabèh wong miturut klakuané
déwé-déwé.
24 “Nanging kanggo wong-wong liyané nang
Tiatira sing ora nurut piwulangé Isebèl lan sing
ora nyinau èlmu-èlmuné Sétan, Aku janji, Aku ora
bakal nambahi momotan liyané marang kowé.
25 Nanging apa sing mbok lakoni kuwi antepna
terus nganti tekaku. 26 Sapa sing mantep terus
lan nglakoni tembungku tekan rampungé, bakal
tak kèki pangwasa kanggo ngwasani para bangsa.
27 Wong-wong kuwi bakal nglakokké pangwasa
nganggo teken wesi lan bangsa-bangsa mau
bakal diremuk kaya barang gawéan lempung.
28 Pangwasa sing kaya ngono kuwi Aku uga wis
nampa sangka Bapakku. Wong-wong mau uga
bakal tak kèki lintang panjer ésuk.

29 “Sapa sing nduwé kuping, dirungokké
tembungé Roh Sutyi marang pasamuan-
pasamuan.”

Tembung kanggo pasamuan Sardis

3 1 “Nulisa ngéné marang mulékaté pasamuan
Sardis: Iki tembungé sing nduwé Rohé Gusti
Allah pitu lan sing nduwé lintang pitu: Aku ngerti
sakkèhé penggawému. Kowé pada diarani urip,
nanging wujuté kowé mati. 2 Mulané pada tangia
lan dandanana sing ijik kenèng didandani lan sing
wis arep mati. Awit penggawému ora ènèng siji
waé sing kaanggep sampurna karo Gusti Allahku.
3 Mbok diéling-éling menèh kepriyé enggonmu
pada krungu lan nampa pituturé Gusti. Kuwi
mbok dipikir lan pada nglakonana urip sing
anyar. Nèk kowé ora tangi, Aku bakal nekani
kowé kaya tyarané maling nèk teka kaé, kowé
ora ngerti kapan. 4 Nanging nang Sardis ènèng
siji-loro sing ora ngregeti saliné. Wong-wong
kuwi ènèng pantesé nganggo salin putih lan bakal
mlaku bebarengan karo Aku. 5 Sapa sing mantep
terus bakal dienggoni salin putih lan jenengé
wong kuwi mau ora bakal tak ilaki sangka buku
panguripan. Aku malah bakal ngakoni marang
Bapakku lan para mulékaté, nèk wong kuwi
wèkku.

[6] “Sapa sing nduwé kuping, dirungokké
tembungé Roh Sutyi marang pasamuan-
pasamuan.

Tembung kanggo pasamuan Filadèlfia

[7] “Nulisa marang mulékaté pasamuan Filadèlfia:
Iki tembungé Sing Sutyi lan Sing Sejati, sing
nyekel kuntyiné Daved. Nèk Dèkné mbukak, ora
ènèng sing bisa nutup lan nèk Dèkné nutup, ora
ènèng sing bisa mbukak: [8] Aku ngerti sakkèhé
penggawému. Aku wis mbukakké lawang kowé
lan ora ènèng sing bisa nutup. Bener tyilik
kekuwatanmu, nanging kowé pada netepi
piwulangku lan ora mirangké Aku. [9] Ngertia,
wong-wong balané Sétan, sing pada goroh lan
ngaku-aku jaréné wong Ju, nanging wujuté dudu,
wong-wong kuwi tak telukké supaya pada sujut
nang ngarepmu lan pada ngakoni nèk Aku trésna
marang kowé kabèh. [10] Jalaran kowé pada netepi
piwulangku lan pada mantep terus, mulané Aku
bakal mageri kowé ing dina kasangsaran sing
bakal teka ing donya iki, kanggo njajal wong sing
manggon nang bumi. [11] Aku ndang teka. Apa
sing mbok duwèni kuwi tyekelana sing kentyeng
tenan lan aja sampèk ènèng wong sing ngrebut
upahé kamenanganmu. [12] Sapa sing netepi
piwulangku bakal tak dadèkké tyagak omahé
Gusti Allahku lan ora bakal metu menèh sangka

kono. Karomenèh wong kuwi bakal tak tulisi
jenengé Gusti Allahku lan jenengé kutané Gusti
Allahku, yakuwi kuta Yérusalèm anyar gawéané
Gusti Allah, sing medun sangka swarga, sangka
Gusti Allahku. Uga bakal tak tulisi jenengku sing
anyar.
13 “Sapa sing nduwé kuping, dirungokké
tembungé Roh Sutyi marang pasamuan-
pasamuan.

Tembung kanggo pasamuan Laodiséa

14 “Nulisa ngéné marang mulékaté pasamuan
Laodiséa: Iki tembungé Amèn, sing kenèng
dipretyaya, seksi sing temen lan sejati, wiwitané
sakkèhé titahé Gusti Allah:
15 “Aku ngerti sakkèhé penggawému. Aku ngerti
nèk kowé ora adem lan ora panas. Malah apik
nèk kowé adem apa panas. 16 Jalaran kowé
ora adem ora panas, mulané kowé bakal tak
lepèh sangka tyangkemku. 17 Kowé ngakuné:
Aku iki sugih, aku tyukup ing sembarang lan ora
kekurangan apa-apa. Nanging kowé kuwi ora
ngerti nèk sakjané kowé kuwi mlarat lan kudu
dimelasi tenan. Kowé kuwi wong wuda lan lamur.
18 Mulané Aku ngomongi kowé: pada tukua emas
nang nggonku, sing wis dietus nganggo geni,
supaya dadi sugih. Pada tukua nang nggonku
sandangan putih lan enggonen, kanggo nutupi

enggonmu wuda lan ngisin-isini. Uga, pada tukua
obat mata kanggo nambani mripatmu, supaya
bisa weruh. 19 Wong-wong sing tak trésnani,
yakuwi sing tak welèkké lan sing tak ajar. Mulané
pada ditenanké enggonmu ngabekti lan pada
ninggala dosa-dosamu lan nglakonana urip
anyar. 20 Ngertia! Aku nang ngarep lawang lan
totok-totok. Nèk ènèng wong krungu swaraku
lan mbukakké lawang, Aku bakal mlebu nang
omahé lan mangan bebarengan karo wong kuwi.
21 Sapa sing menang bakal tak ejèk njagong nang
damparku. Awit Aku uga wis menang lan saiki
njagong nang damparé Bapakku.
22 "Sapa sing nduwé kuping, dirungokké
tembungé Roh Sutyi marang pasamuan-
pasamuan."

Dampar nang swarga

4 1 Sakwisé iku, aku, Yohanes, terus éntuk
pamedaran liyané. Aku weruh lawang nang
swarga menga lan ènèng swara sing mauné aku
wis tau krungu lan sing uniné kaya trompèt.
Swara kuwi ngomong ngéné: "Munggaha réné.
Kowé bakal tak duduhi apa sing bakal klakon
mbésuk" 2 Ing waktu kuwi aku terus dikwasani
karo Rohé Allah. Aku terus weruh dampar nang
swarga kono. 3 Sing njagong nang dampar kono
rupané semlorot kaya watu yaspis lan sardis.

Damparé mau diubengi kluwung sing semlorot
kaya smarak. [4] Nang sak ubengé dampar mau
ènèng dampar-dampar liyané, patlikur okèhé.
Dampar patlikur kuwi dijagongi pinituwa patlikur,
sing pada nganggo salin putih lan nganggo
makuta emas. [5] Dampar mau ngetokké sloroté
padang pating klélap, uga swara kaya gluduk.
Nang ngarepé dampar ènèng obor pitu murup:
kuwi Rohé Allah pitu. [6] Nang ngarepé dampar
uga ènèng kaya segara bening, kaya katya kristal.
Nang sak tengahé dampar lan sak ubengé
ènèng kauripan papat, ngarep-mburiné kebek
mata. [7] Kauripan sing nomer siji rupané kaya
singa, sing nomer loro kaya sapi lanang, sing
nomer telu rupané kaya wong urip lan sing
nomer papat rupané kaya manuk garuda mabur.
[8] Kauripan papat mau siji-sijiné nduwé swiwi
nenem lan awaké sak kujur njaba-njero kebek
mata. Kauripan papat mau awan-wengi pada
memuji tanpa lèrèn, ngomong:

"Sutyi, sutyi, sutyi, Gusti,
Gusti Allah sing kwasa déwé,
sing mbiyèn ènèng,
saiki ènèng
lan sing mbésuk bakal teka."

[9] Lan saben-saben nèk kauripan papat mau
ngetokké tembung pamuji, kahurmatan lan
maturkesuwun marang sing njagong nang

dampar lan sing urip langgeng slawas-lawasé,
para pinituwa patlikur pada sujut nang ngarepé
sing njagong nang dampar mau, nyembah sing
urip langgeng slawas-lawasé. Pinituwa patlikur
mau terus nyèlèhké makutané nang ngarepé
dampar mau karo ngomong: [10] (4:9)

[11] “Duh Gusti, Gusti Allahé awaké déwé,
Kowé pantes nampa kaluhuran,
pamuji lan pangwasa,
awit Kowé sing nggawé sembarang.
Sangka kekarepané Gusti
sembarang ènèng
lan bisa urip.”

Buku gulungan

5 [1] Aku terus weruh nèk sing njagong nang
dampar mau tangané tengen nyekel buku
gulungan. Buku mau njaba-njero kebek tulisan
lan diségel karo ségel pitu. [2] Aku uga weruh
mulékat sing gedé-gagah. Mulékat iki ngomong
nganggo swara banter: “Sapa sing pantes
nglèntèki ségel-ségel iki lan mbukak bukuné?”
[3] Nanging ora ènèng wong nang swarga apa
nang bumi apa nang sak ngisoré bumi sing bisa
mbukak buku gulungan kuwi lan ndelok njeroné.
[4] Aku terus nangis kelara-lara, awit ora ènèng
wong sing bisa mbukak buku mau lan matya
isiné. [5] Terus ènèng pinituwa ngomong marang

aku: “Aja nangis! Delokké, singa turunané Yudah,
turunané ratu Daved, wis menangké lan bisa
nglèntèk ségel pitu mau lan mbukak bukuné
gulungan.”
6 Aku terus weruh Tyempé ngadek nang sak
tengahé dampar lan kauripan papat lan para
pinituwa. Tyempé mau kétoké kaya wis dibelèh.
Tyempé mau sunguné pitu lan matané pitu,
yakuwi rohé Gusti Allah pitu sing dikongkon
budal nang sak lumahé bumi. 7 Tyempé mau
terus maju lan nampani buku gulungan mau
sangka tangan-tengené sing njagong nang
damparé. 8 Kadung kuwi wis klakon, kauripan
papat lan pinituwa patlikur terus sujut nang
ngarepé Tyempéné. Saben pinituwa nyekel
harep lan mangkok emas isiné menyan, yakuwi
pandongané para sutyi. 9 Terus pada singi kidung
anyar, tembungé:

“Kowé pantes nampa buku gulungan
lan nglèntèk ségel-ségelé.
Awit Kowé wis dipatèni
lan nganggo patimu
Kowé wis nebus manungsa
sangka saben taler,
saben basa,
saben negara lan bangsa,
kanggo Gusti Allah.
Wong-wong mau mbok dadèkké

turun-turunané ratu,
dadi imam-imam
sing ngladèni Gusti Allah,
sing uga bakal nyekel
pangwasa nang bumi.” [10] (5:9)
[11] Aku terus weruh lan krungu swarané mulékat
sing èwon-èwon okèhé. Pada ngadek ngubengi
damparé, kauripan papat lan para pinituwa.
[12] Para mulékat mau pada ngomong nganggo
swara banter, tembungé:
“Tyempé sing wis dibelèh
pantes nampa pangwasa,
kasugihan, kaweruh
lan kekuwatan, kahurmatan,
kaluhuran lan pamuji.”
[13] Aku terus krungu sakkèhé kauripan sing nang
swarga lan nang bumi lan uga sing nang sak
ngisoré bumi lan nang segara, pantyèn sak
ènèngé urip kabèh pada singi, tembungé:
“Kaluhuran lan pamuji
marang sing njagong nang dampar
lan marang Tyempéné,
kahurmatan lan kekuwatan
slawas-lawasé.”
[14] Lah kauripan papat mau terus pada semaur:
“Amèn.” Para pinituwa terus pada sujut lan
memuji.

Ségel nenem diklèntèk

6 [1] Aku terus weruh Tyempéné nglèntèk
ségel siji sangka ségel sing pitu. Aku krungu
tembungé kauripan papat mau sing nomer siji
ngomong nganggo swara kaya gluduk: “Réné!”
[2] Aku terus ngematké lan weruh jaran putih.
Sing numpak jarané nyekel panah lan dienggoni
makuta kamenangan, terus maju kaya wong sing
menang perang.
[3] Tyempéné terus nglèntèk ségel sing nomer
loro lan aku krungu kauripan sing nomer loro
ngomong: “Hayuk!” [4] Terus ènèng jaran liyané
maju, rupané abang mbranang. Sing numpak
jarané éntuk pangwasa mbuwang katentreman
sing nang bumi, supaya wong-wong pada matèni
sakpada-pada. Mulané wongé éntuk pedang
gedé.
[5] Tyempéné terus nglèntèk ségel sing nomer
telu. Aku krungu kauripan nomer telu ngomong:
“Hayuk!” Aku ngematké terus weruh jaran ireng,
ditumpaki wong sing nyekel timbangan. [6] Aku
terus krungu kaya swara sangka tengah-tengahé
kauripan papat mau, uniné: “Gandum sekilo
kanggo bayaran sedina lan jagung telung kilo
kanggo bayaran sedina. Nanging aja ngrusak
wit-wit olèf lan wit-wit dreif.”

7 Tyempéné terus nglèntèk ségel sing nomer
papat lan aku krungu kauripan sing nomer
papat ngomong: “Hayuk!” 8 Aku terus weruh
ènèng jaran rupané putyet ditumpaki wong
sing jenengé Pati. Wongé dietutké karo kratoné
Pati. Pati lan kratoné Pati pada éntuk pangwasa
matèni seprapaté bumi nganggo pedang, kurang
pangan, pernyakit lan kéwan galak.
9 Kadung Tyempéné nglèntèk ségel sing
nomer lima, aku weruh nang ngisoré altar
nyawa-nyawané wong-wong sing wis dipatèni,
jalaran pada nggelarké pituturé Gusti Allah.
10 Nyawa-nyawa mau pada tyeluk-tyeluk
nganggo swara banter, uniné: “Duh Kristus sing
kwasa déwé, sing sutyi déwé lan sing temen
déwé! Kudu ngentèni sepira menèh suwéné
enggonmu ngrutu manungsa nang bumi, kanggo
mbales enggoné pada matèni awaké déwé?”
11 Nyawa-nyawa mau terus dikèki salin putih
siji-siji lan diomongi, supaya pada lèrèn ndisik
ngentèni genepé tyatyahé wong-wong sing
tunggal penggawéan karo wong-wong kuwi lan
sedulur-seduluré sing uga bakal pada dipatèni
kaya wong-wong mau.
12 Kadung Tyempéné nglèntèk ségel sing
nomer nenem, aku terus krasa ènèng lindu
sing nggegirisi. Srengéngé malih ireng kaya
areng lan mbulané malih abang kaya getih.

[13] Lintang-lintang nang langit pada rontok tiba
nang bumi, kaya woh anjir sing rontok kenèng
angin gedé. [14] Langité terus ngluntung kaya
kertas digulung lan sakkèhé gunung lan pula pada
ngalih sangka panggonané. [15] Para ratu nang
bumi, para penggedé lan para penuntuné militèr,
para wong sugih lan para pangwasa, sakkèhé slaf
lan wong merdéka pada ndelik nang guwa-guwa
lan nang watuné gunung-gunung. [16] Wong-wong
mau pada ngomong marang gunung-gunung
lan watu-watu: “Tibaa nibani awaké déwé lan
aling-alingana awaké déwé, supaya awaké déwé
ora kétok karo wong sing njagong nang dampar
lan supaya awaké déwé ora kenèng setrapané
Tyempéné. [17] Awit dina pembalesané sing
njagong nang dampar lan Tyempéné wis teka;
lah sapa sing bisa urip?”

Wong satus patang puluh papat èwu

7 [1] Aku terus weruh mulékat papat ngadek
nang pojoké bumi papat, pada nyekel angin
nang bumi sangka kéblat papat. Dadiné nang
daratan, nang segara lan nang wit-witan ora
ènèng angin, anteng kabèh. [2] Aku terus weruh
ènèng mulékat liyané njedul sangka wétan,
nggawa tyap-tyapané Gusti Allah sing urip. Karo
swara banter mulékat mau ngomong marang
mulékat papat sing dikèki pangwasa karo Gusti

Allah ngrusak daratan lan segara. [3] Tembungé
ngéné: “Aja ngrusak daratan lan segara apa
wit-witan, sakdurungé awaké déwé ngetyap
batuké para peladèné Gusti Allah.” [4] Aku terus
diomongi nèk tyatyahé para peladèné Gusti Allah
sing dietyapi batuké ènèng satus patang puluh
papat èwu. [5] Wong-wong kuwi tekané sangka
taleré bangsa Israèl rolas, saben taler wong
12.000. Yakuwi sangka taleré Yudah, Rubèn,
Gad, Aser, Naftali, Manasé, Siméon, Lévi, Isakar,
Sébulon, Yosèf lan Bènyamin. [6] (7:5) [7] (7:5) [8] (7:5)

Wong okèh ora kenèng diitung

[9] Aku terus weruh ènèng wong okèh banget, ora
kenèng diitung sangking okèhé. Wong-wong kuwi
tekané sangka sakkèhé bangsa, taler, negara lan
basa lan pada ngadek nang ngarepé dampar lan
nang ngarepé Tyempéné. Wong-wong nganggo
salin putih lan nyekel pangé palem karo nyebut
nganggo swara banter, uniné: “Awaké déwé
iki bisané slamet namung jalaran sangka Gusti
Allahé awaké déwé sing njagong nang damparé
lan jalaran sangka Tyempéné.” [10] (7:9) [11] Para
mulékat pada ngadek ngubengi damparé, bareng
karo para pinituwa lan kauripan papat mau. Para
mulékat terus pada mengkurep sujut marang
Gusti Allah nang ngarepé dampar mau. [12] Pada
memuji Gusti Allah tembungé: “Amèn! Sakkèhé

pamuji diaturké marang Gusti Allahé awaké déwé, uga sak ènèngé kamulyan lan kaweruh. Pantes nèk awaké déwé ngaturké panuwun lan kahurmatan. Pangwasa lan kekuwatané langgeng slawas-lawasé. Amèn!”

13 Terus ènèng pinituwa siji takon marang aku ngéné: “Apa kowé ngerti sapa sing nganggo salin putih kuwi lan sangka ngendi tekané?”

14 Aku semaur: “Bapak, aku ora ngerti. Malah Bapak sing ngerti.”

Pinituwa mau terus ngomong marang aku: “Kuwi wong-wong sing metu sangka kasangsaran gedé lan sing wis pada ngumbah saliné dadi putih nganggo getihé Tyempéné. 15 Mulané pada ngadek nang ngarepé damparé Gusti Allah lan pada nyembah Gusti Allah awan lan wengi nang omahé. Gusti Allah sing njagong nang dampar kuwi bakal manggon nang tengahé wong-wong kuwi. 16 Wong-wong kuwi ora bakal ngrasakké ngelih lan ngelak menèh lan ora bakal ngrasakké panasé srengéngé sing sumelèt. 17 Awit Tyempéné sing njagong nang dampar bakal dadi pangoné lan bakal nuntun wong-wong nang etuké banyu panguripan lan Gusti Allah bakal ngusapi eluhé mripaté.”

Ségel sing nomer pitu diklèntèk

8 [1] Kadung Tyempéné nglèntèk ségel sing
nomer pitu, nang swarga terus sepi pet
setengah jam suwéné. [2] Aku terus weruh mulékat
pitu ngadek nang ngarepé Gusti Allah pada dikèki
trompèt pitu.
[3] Mulékat liyané sing nggawa wadah menyan
sing emas nyedeki altar terus ngadek nang
ngarepé altar mau. Mulékat mau éntuk menyan
okèh sing kudu diobong lan dipasrahké marang
Gusti Allah, bareng karo pandongané para
umaté Gusti Allah kabèh, nang altar emas nang
ngarepé dampar. [4] Kebulé menyan sing diobong
tyampur karo pandongané para umaté Gusti
Allah munggah sangka tangané mulékat mau
marang Gusti Allah. [5] Mulékaté terus nggawa
wadah menyané, terus diisèni geni sangka altar,
terus dibuwang nang bumi. Terus ènèng swarané
gluduk gemluduk bareng karo klélapé bledèk,
uga ènèng lindu.
[6] Sakwisé kuwi mulékat pitu sing pada nyekel
trompèt mau terus pada tata-tata arep diunèkké.
[7] Kadung mulékat sing nomer siji ngunèkké
trompèté, terus ènèng udan krikil ès lan geni
tyampur karo getih tiba nang bumi. Sak prateluné
bumi lan sak prateluné wit-witan kobong kabèh,
uga sakkèhé suket.

8 Mulékat nomer loro terus ngunèkké trompèté.
Terus ènèng kaya gunung gedé metu geniné
diuntyalké nang segara. Sak prateluné segara
terus malih dadi getih. 9 Sak prateluné kauripan
nang segara terus pada mati lan sak prateluné
kapal-kapal kelep kabèh.
10 Mulékat nomer telu terus ngunèkké
trompèté, terus ènèng lintang gedé sing murup
kaya obor, tiba sangka langit. Lintang murup kuwi
nibani sak prateluné laut-laut lan etuk-etuké
banyu. 11 Lintangé jenengé Absintu, tegesé pait.
Sak prateluné sakkèhé banyu terus malih pait,
marakké okèh wong pada mati, jalaran ngombé
banyu pait kuwi.
12 Mulékat nomer papat terus ngunèkké
trompèté, terus sak prateluné srengéngé
lan sak prateluné mbulan, uga sak prateluné
lintang-lintang ilang sloroté, marakké sak
prateluné awan lan sak prateluné wengi ilang
padangé.
13 Aku terus weruh manuk garuda mabur duwur
nang awang-awang. Manuk mau nyuwara banter.
“Tyilaka, tyilaka! Tyilaka nekani sakkèhé wong
nang bumi, nèk mulékat telu liyané ngunèkké
trompèté.”

Trompèt sing lima

9 [1] Mulékat sing nomer lima terus ngunèkké
trompèté. Aku terus weruh ènèng lintang tiba
sangka langit nibani bumi. Lintang mau éntuk
kuntyiné lawangé jurang. [2] Kadung lawangé
dibukak, terus ènèng kebul metu sangka jurang
mau, kaya kebulé pawon gedé. Sloroté srengéngé
lan awang-awang malih peteng, jalaran sangka
kebul mau. [3] Sangka kebul mau terus ènèng
walang okèh pada metu lan niba nang bumi.
Walang-walang mau éntuk pangwasa, malih bisa
ngentup kaya kalajengking. [4] Walang-walang mau
pada dipenging ngrusak suket apa wit-witan lan
tetukulan liya-liyané nang bumi, kejaba namung
manungsa sing nang batuké ora ènèng tyapé
Gusti Allah. [5] Walang-walang mau ora dililani
matèni manungsa, nanging namung ngajar waé
nganggo rasa lara. Rasa lara mau suwéné limang
sasi lan rasané kaya nèk dientup kalajengking.
[6] Sakjeroné limang sasi mau wong-wong njaluk
mati waé sangking larané, nanging ora bisa. Pada
kepéngin mati, nanging malah diedohi karo pati.
[7] Rupané walang-walang mau kaya jaran sing
tata-tata arep perang. Nang endasé ènèng
kaya makuta emas. Rainé kaya rai manungsa.
[8] Wuluné kaya rambuté wong wédok lan untuné
kaya untu singa. [9] Dadané kaya ditutupi wesi

lan swarané swiwiné gemruduk kaya swarané
grobak perang ditarik karo jaran pirang-pirang.
10 Walang-walang mau nduwé buntut lan entup
kaya entupé kalajengking. Nang buntuté ènèng
kekuwatané kanggo nglarakké manungsa limang
sasi suwéné. 11 Walang-walang mau nduwé ratu,
yakuwi mulékat penggedéné jurang peteng.
Ing basa Ibrani jenengé Abadon, ing basa Grik
Apolion, tegesé tukang ngrusak.
12 Kasangsaran sing sepisan wis klakon. Ijik
ènèng kasangsaran loro menèh.

Trompèt sing nenem

13 Mulékat sing nomer nenem terus ngunèkké
trompèté. Aku terus krungu swara sangka altar
emas sing nang ngarepé Gusti Allah. 14 Sangka
pojoké papat kuwi aku krungu swara ngomong
ngéné marang mulékat sing nomer nenem sing
nyekel trompèt mau: “Mulékat papat sing pada
kebanda nang sak tyedeké laut Efrat utyulana.”
15 Mulékat papat mau terus diutyuli. Kuwi
mulékat sing wis dityawiské kanggo matèni sak
prateluné manungsa sing jamé, dinané, sasiné
lan tauné wis ditengeri. 16 Aku krungu tyatyahé
soldat sing numpak jaran, rong atus mliyun. 17 Ing
pamedaran kuwi aku weruh jaran-jaran lan sing
pada numpaki. Sing pada numpak mau nganggo
salin wesi sing rupané abang mbranang lan biru

kaya hiyasin lan kuning kaya lirang. Endasé jarané
kaya endas singa lan tyangkemé metu geniné,
kebul lan lirang. 18 Sak prateluné manungsa
pada dipatèni karo memala telu, yakuwi geni,
kebul lan lirang sing metu sangka tyangkemé
jaran-jaran mau. 19 Kekuwatané jaran-jaran kuwi
nang tyangkemé lan nang buntuté, awit buntuté
kaya ula ènèng endas-endasé. Jaran-jaran mau
ngrusak manungsa nganggo buntut-buntuté.
20 Nanging turahané manungsa, sing ora
dipatèni nganggo memala telu mau, pada ora
ninggal penggawéné ala. Ora pada mari enggoné
nyembah marang para demit lan brahala-brahala
gawéan emas, selaka, brons, watu apa kayu sing
ora bisa weruh, krungu apa mlaku. 21 Uga ora
pada mari enggoné pada mematèni, nglakoni
èlmu pepeteng, laku bédang lan nyenyolong.

Mulékat lan buku gulungan tyilik

10 1 Aku terus weruh mulékat liyané sing
gagah lan rosa medun sangka swarga.
Mulékat mau kemulan méga lan nang sirahé
ènèng kluwungé. Rainé semlorot kaya srengéngé
lan sikilé kaya tyagak geni. 2 Tangané mulékat
mau nyekeli buku gulungan tyilik sing wis
mbukak. Sikilé sing tengen ngadek nang segara
lan sing kiwa nang daratan. 3 Mulékat mau
mbengok seru kaya nggerengé singa. Sakwisé iku

gluduk pitu nyauri nganggo swara sing pating
gluduk. 4 Apa sing diomong karo gluduk pitu mau
ijik arep tak tulis, nanging aku krungu swara
sangka swarga ngomong: “Apa sing diomong karo
gluduk pitu iku wewadi. Aja ditulis!”
5 Mulékat sing aku weruh ngadek nang segara
lan nang daratan mau terus ngetungké tangané
tengen nang swarga. Mulékaté terus sumpah
ing jenengé sing urip langgeng slawasé, sing
nggawé langit, bumi lan segara sak isiné,
tembungé: “Dinané ora bakal diundurké menèh.
6 (10:5) 7 Nanging nèk mulékat sing nomer pitu
ngunèkké trompèté, Gusti Allah bakal nindakké
rantyamané, kaya sing wis dikabarké marang
para peladèné, yakuwi para nabi.”
8 Swara sing aku wis krungu sangka swarga mau
terus ngomong menèh: “Majua, buku gulungan
sing mbukak sing nang tangané mulékat sing
ngadek nang segara lan nang daratan kuwi
tampanana.”
9 Aku terus marani mulékaté lan nembung,
supaya bukuné dikèkké marang aku. Mulékaté
ngomong ngéné: “Tampanana lan panganen.
Nang wetengmu rasané bakal ketyut, nanging
nang tyangkemmu rasané legi kaya madu.”
10 Buku tyilik mau terus tak tampani lan tak
pangan. Nang tyangkem rasané kaya madu,
nanging kadung wis tak elek nang weteng rasané

ketyut. [11] Aku terus dipréntah kongkon ngabarké
pituturé Gusti Allah menèh marang para bangsa,
negara-negara, basa lan para ratu.

Seksiné Gusti Allah loro

11 [1] Sakwisé kuwi aku terus dikèki kayu
ukuran. Aku diomongi ngéné: “Omahé
Gusti Allah lan altaré diukur. Diitung sepira
tyatyahé wong sing nyembah Gusti Allah nang
kono. [2] Namung latar sak njabané omahé Gusti
Allah aja diukur, awit kuwi wis dipasrahké marang
wong-wong sing ora kenal marang Gusti Allah,
sing bakal ngidek-idek kuta sutyi kuwi patang
puluh loro sasi suwéné. [3] Aku bakal ngongkon
seksiku loro nganggo sandangané wong kepatèn.
Tak kongkon ngabarké pituturku rolas atus
swidak dina suwéné.”
[4] Seksi loro mau yakuwi wit olèf loro lan wadah
dian loro sing ngadek nang ngarepé Gusti Allahé
jagat. [5] Nèk ènèng wong sing arep nindakké ala
marang seksi loro kuwi, bakal dientèkké karo
geni sing metu sangka tyangkemé seksi loro mau.
Mengkono kuwi kabèh wong sing arep nggawé
susahé bakal dipatèni. [6] Seksi loro mau dikèki
pangwasa ngantying langit, supaya ora ènèng
udan suwéné pada ngabarké pituturé Gusti Allah.
Uga pada éntuk pangwasa ngganti sakkèhé banyu
didadèkké getih. Malah uga nduwé pangwasa

ngajar bumi nganggo sak wernané memala, sak
wayah-wayah sing dikarepké.
7 Nèk wis rampung enggoné pada ngetokké
paseksiné, kéwan sing metu sangka jurang
peteng bakal nglawan, ngalahké lan matèni seksi
loro mau. 8 Layoné bakal gumlétak nang dalan
nang kuta gedé, panggonan pentèngané Gustiné.
Kuta mau dijenengké Sodom lan Egipte, kuwi
tembung kanggo nggambarké. 9 Wong-wong
sangka sakkèhé taler, bangsa, basa lan negara
bakal nonton layon mau suwéné telung dina
setengah. Layon mau ora kelilan dikubur.
10 Wong-wong nang bumi bakal pada bungah
karo patiné seksi loro mau. Terus pada nganakké
keraméan lan pada kirim-kiriman kado, awit
nabi loro sing nggawé susahé wong kabèh wis
mati. 11 Nanging sakwisé telung dina setengah
layon loro mau terus nampa ambekan sangka
Gusti Allah. Terus pada tangi lan kabèh wong
sing weruh pada wedi banget. 12 Nabi loro kuwi
terus pada krungu swara banter sangka swarga
nyeluk ngéné: “Pada munggaha réné!” Terus
pada munggah nang swarga kakemulan méga lan
mungsuh-mungsuhé pada weruh kabèh. 13 Terus
ènèng lindu gedé ngrubuhké sak prasepuluhé
kuta lan wong pitung èwu mati. Wong-wong sing
ijik urip pada wedi banget, terus pada ngluhurké
Gusti Allah nang swarga.

[14] Kasangsaran sing pindo wis kliwat.
Kasangsaran sing nomer telu ndang nusul.

Trompèt nomer pitu diunèkké

[15] Kadung mulékat nomer pitu ngunèkké
trompèté, nang swarga terus ènèng swara-swara
banter uniné ngéné: “Pangwasané donya saiki
dityekel karo Gustiné awaké déwé lan Kristus.
Dèkné bakal dadi ratu lan nyekel pangwasa
slawas-lawasé.” [16] Para pinituwa patlikur sing
pada njagong nang dampar-dampar nang
ngarepé Gusti Allah terus pada sujut marang
Dèkné. [17] Tembungé:

“Duh Gusti Allah sing kwasa déwé,
sing ènèng saiki lan mbiyèn,
Awaké déwé maturkesuwun
enggoné Gusti gelem nyekel pangwasané sing gedé
lan saiki nglakokké pangwasa kuwi.
[18] Wong-wong sing ora kenal marang Gusti pada ngamuk,
awit wis tekan wantyiné
enggoné Gusti bakal ngetokké nesuné.
Wantyiné uga wis tekan
enggoné Gusti bakal ngrutu
wong-wong sing wis mati.
Wis tekan wantyiné
Gusti bakal ngupahi para peladèné,

yakuwi para nabi lan kabèh umaté Gusti,
yakuwi kabèh wong sing ngabekti marang
Gusti,
sing tyilik lan sing gedé.
Saiki wis wantyiné
Gusti ngrampungké kabèh wong sing ngrusak
bumi.”
19 Omahé Gusti Allah sing nang swarga terus
menga lan Kotak Wadah Prejanjian terus kétok
nang kono. Terus ènèng klélap-klélap, swara
horek lan gumluduk, uga buminé goyang-gaying
lan udan ès sing deres banget.

Wong wédok lan naga

12 1 Nang langit terus kétok ènèng rerupa
sing nggumunké. Enèng wong wédok
nganggo salin srengéngé ngadek, mbulané nang
ngisoré sikilé lan nang sirahé nganggo makuta
sing ènèng lintangé rolas. 2 Wong wédok mau
meteng lan jalaran wis tekan wantyiné mbayi,
mulané wongé nglarani karo sambat.
3 Nang langit terus ènèng rerupa anèh menèh
ngétok, yakuwi ènèng naga gedé banget, rupané
abang mbranang, endasé pitu lan sunguné
sepuluh lan saben endas ènèng diadimé.
4 Karo buntuté, naga mau nyèrèt sak prateluné
lintang-lintang nang langit, dibuwang nang
bumi. Naga mau mapan nang ngarepé wong

wédok sing nglarani mau, arep nguntal bayiné
nèk lair. 5 Wong wédok mau terus nglairké
anak lanang, sing bakal ngwasani para bangsa
nganggo teken wesi. Nanging dadakan waé anak
lanang mau karebut, terus digawa nang ngarepé
damparé Gusti Allah. 6 Lah wong wédoké terus
mblayu nang wustèn, nang panggonan sing wis
dityawiské karo Gusti Allah. Nang kono wong
wédok mau diopèni rolas atus swidak dina
suwéné.

Naga dikalahké

7 Nang swarga terus ènèng peperangan. Mikaèl
lan mulékat-mulékaté pada peperangan nglawan
naga mau. Naga mau uga diréwangi karo para
mulékaté. 8 Nanging naga kalah peperangé.
Mulané naga lan para mulékaté ora dililani
manggon nang swarga. 9 Naga gedé terus
diuntyalké metu, yakuwi ula sing kuna, sing uga
diarani Iblis lan Sétan, sing nyasarké sak isiné
jagat. Bareng karo mulékat-mulékaté naga mau
diuntyalké nang bumi.

Kidung kamenangan

10 Aku terus krungu swara banter banget nang
swarga, muni ngéné: “Saiki wis tekan waktuné
Gusti Allah nylametké umaté. Saiki Gusti Allah wis
nglakokké pangwasané. Pangwasané Kristus saiki

wis teka. Awit sing ngelahké para seduluré awaké
déwé nang ngarepé Gusti Allah, sing ngelahké
awan-wengi, saiki wis diuntyalké sangka swarga.
11 Para seduluré awaké déwé wis pada ngalahké
naga nganggo getihé Tyempéné lan nganggo
pituturé Gusti Allah sing dikabarké. Awit ora
pada éman nyawané déwé, nanging pada saguh
mati. 12 Mulané, swarga lan sing manggon nang
swarga pada bungah-bungaha! Nanging tyilaka
tenan bumi lan segara. Awit Sétan wis medun
nekani kowé karo nesu banget, mangertèni nèk
waktuné wis garèk sedilut."

Naga ngoyak wong wédok

13 Kadung naga éling nèk wis dibuwang nang
bumi, terus ngoyak wong wédok sing wis
nglairké anak lanang mau. 14 Nanging Gusti
Allah ngekèki swiwiné garuda gedé marang
wong wédoké, supaya bisa mabur lunga nang
panggonané nang wustèn. Nang wustèn kono
wong wédoké dirumati telung taun setengah
suwéné lan dipageri sangka ulané. 15 Naga mau
nyemburké banyu kaya laut sangka tyangkemé,
supaya wong wédoké katut karo banyuné.
16 Nanging bumi nulungi wong wédoké. Bumi
mangapké tyangkemé lan nguntal banyu sing
disemburké karo naga mau. 17 Naga nesu banget
marang wong wédoké, terus lunga arep nglawan

turun-turunané wong wédoké, yakuwi kabèh
sing pada nggatèkké marang pituturé Gusti Allah
lan temen nurut marang piwulangé Gusti Yésus.
13 [1] (12-18) Naga terus mapan nang pinggir
segara.

Kéwan sing njedul sangka segara

(13-1) Aku terus weruh kéwan njedul sangka
segara, sunguné sepuluh lan endasé pitu. Saben
sungu ènèng makutané lan nang saben endasé
ènèng tulisan sing ngolok-olok marang Gusti
Allah. [2] Kéwan sing aku weruh kuwi rupané
kaya matyan tutul, sikilé kaya sikil bruwang lan
tyangkemé kaya tyangkem singa. Kéwan mau
dikèki kekuwatan karo naga, malah uga dikèki
damparé lan pangwasané sing gedé. [3] Kétoké
endasé kéwan mau ènèng siji sing tatu nggegirisi,
nanging tatuné wis pulih. Wong sak jagat terus
pada ngetutké kéwan mau karo nggumun
lan pada nyembah naga, awit naga ngekèki
pangwasa marang kéwan. Wong-wong mau pada
memuji marang kéwan, tembungé: “Sapa sing
bisa madani kéwan iki lan sapa sing wani perang
karo dèkné?” [4] (13:3)

[5] Kéwan mau dililani karo Gusti Allah ngetokké
tembung-tembung gemunggung lan tembung-
tembung pengolok-olok marang Gusti Allah.
Kéwan dililani uga nglakokké pangwasa, patang

puluh loro sasi suwéné. [6] Kéwan terus ngolok-
olok marang Gusti Allah, uga ngolok-olok jenengé
lan omahé Gusti Allah lan kabèh sing manggon
nang swarga. [7] Kéwan uga kelilan nglawan lan
ngalahké kabèh sing pada nurut Gusti Allah.
Malah kelilan nglakokké pangwasa marang saben
taler lan negara, basa lan bangsa. [8] Kabèh wong
nang bumi pada nyembah marang kéwan, yakuwi
kabèh wong sing kawit jagat digawé jenengé ora
ketulis nang Buku Panguripané Tyempéné sing
wis kabelèh.

[9] "Sapa sing nduwé kuping, dirungokké! [10] Sapa
wis pinesti disetrap ya bakal dilebokké setrapan.
Sapa wis pinesti mati karo pedang ya bakal
dipatèni karo pedang. Mulané umaté Gusti Allah
kudu sabar-mantep lan pretyaya."

Kéwan sing metu sangka daratan

[11] Aku terus weruh kéwan liyané njedul sangka
daratan. Kéwan iki sunguné loro kaya sunguné
tyempé lan swarané kaya swarané naga. [12] Kéwan
iki nglakokké sakkèhé pangwasané kéwan sing
ndisik. Jagat lan wong kabèh sing manggon nang
kono pada dipeksa nyembah marang kéwan
sing ndisik, sing wis mari sangka tatuné sing
medèni. [13] Kéwan sing nomer loro nganakké
mujijat-mujijat sing nggumunké. Nang ngarepé
wong kabèh kéwan mau ngedunké geni sangka

langit. [14] Kéwan iki pantyèn kelilan nindakké
mujijat-mujijat nang ngarepé kéwan sing ndisik.
Wong kabèh dikongkon karo kéwan sing nomer
loro supaya ngedekké retya kanggo ngurmati
kéwan sing ndisik, sing wis tatu karo pedang,
nanging ijik urip. [15] Kéwan sing nomer loro éntuk
pangwasa ngekèki nyawa marang retya mau,
supaya retyané bisa ngomong lan matèni kabèh
wong sing ora gelem nyembah marang dèkné.
[16] Wong kabèh, gedé-tyilik, sugih-mlarat, slaf lan
wong merdéka, dipeksa karo kéwan sing nomer
loro mau, nggawa tenger nang tangané tengen
lan nang batuké. [17] Dadiné ora ènèng wong siji
waé sing bisa tuku apa adol, nèk ora nduwé
tengeré kuwi, yakuwi jenengé kéwan apa nomeré
jenengé kéwan mau.
[18] Iki mbutuhké kaweruh. Wong sing nduwé
kaweruh bisa ngerti tegesé nomeré kéwan kuwi,
awit nomer kuwi ngomongké manungsa lan
nomeré kuwi nem atus swidak nenem.

Pamujiné wong-wong sing wis nampa keslametan

14 [1] Aku terus weruh Tyempéné ngadek nang
gunung Sion. Karo Dèkné ènèng wong
satus patang puluh papat èwu. Nang batuké
wong-wong mau ketulis jenengé Tyempéné
lan jenengé Bapaké. [2] Aku terus krungu swara

sangka langit kaya swarané banyu okèh gemrojok
lan kaya swarané gluduk sing medèni, uga kaya
swarané tyemplung sing ditabuh karo para
penabuh. 3 Nang ngarepé dampar lan nang
ngarepé kauripan papat, uga nang ngarepé para
pinituwa sing nang sak ubengé dampar mau
wong satus patang puluh papat èwu pada singi
kidung anyar. Ora ènèng sing bisa blajar kidung
mau, kejaba namung wong satus patang puluh
papat èwu sing wis dislametké sangka bumi.
4 Kuwi wong sing pada nyimpen awaké resik,
jalaran ora tyetyampuran karo wong wédok.
Dadiné ora nduwé bojo. Wong-wong iki pada
ngetutké Tyempéné nang endi waé. Iki sing pada
katebus sangka tengahé manungsa kabèh, dadi
kurban sing ndisik déwé sing dipasrahké marang
Gusti Allah lan marang Tyempéné. 5 Wong-wong
kuwi ora tau goroh lan ora ènèng regeté.

Mulékat telu

6 Aku terus weruh ènèng mulékat liyané mabur
nang awang-awang, nggawa kabar kabungahan
sing langgeng, dikabarké marang wong-wong sing
manggon nang bumi, saben bangsa, taler, basa
lan negara. 7 Mulékat mau ngomongé karo swara
banter: “Pada wedia marang Gusti Allah lan pada
dipuji Jenengé, awit saiki wis tekan wantyiné
enggoné Dèkné bakal ngrutu manungsa. Pada

sujuta marang Dèkné sing nggawé langit lan
bumi, segara lan sakkèhé etuké banyu.”
8 Mulékat sing ndisik disusul karo mulékat sing
kèri sing ngomong: “Wis rubuh! Kuta Babilon
sing gedé wis rubuh! Ya kuta iki sing marakké
para bangsa pada mendem ngombé ala lan laku
bédang.”
9 Terus ènèng mulékat nomer telu nusul,
ngomong banter: “Wong sing nyembah marang
kéwan lan retyané lan sing nampa tengeré nang
batuké apa tangané, wong kuwi bakal ngombé
angguré nesuné Gusti Allah, sing wis dityawiské
nang wadahé, tanpa dikurangi setitik-setitika.
Wong kabèh bakal diajar nganggo geni lan
lirang nang ngarepé para mulékaté Gusti Allah
lan nang ngarepé Tyempéné. Kebulé geni sing
ngajar wong-wong mau munggah slawas-lawasé.
Ajaran kuwi ora bakal lèrèn awan-wengi, yakuwi
wong-wong sing pada nyembah marang kéwan
lan retyané lan kabèh wong sing nduwé tengeré
jenengé kéwan mau.” 10 (14:9) 11 (14:9)
12 Ing kéné umaté Gusti Allah, sing pada manut
marang pituturé lan sing pada temen nurut Gusti
Yésus, kudu sabar-mantep.
13 Aku terus krungu swara sangka swarga:
“Ditulis: Beja wong sing pada mati menunggal
karo Gusti.”

"Pantyèn ngono," tembungé Rohé Allah.
"Supaya pada lèrèn sangka penggawéané
sing rekasa lan bisa ngrasakké pametuné
penggawéané."

Bumi dienèni

14 Aku terus weruh ènèng méga putih. Nang
méga kono ènèng sing njagong, kétoké kaya
Gusti Yésus, Anaké Manungsa. Sirahé nganggo
makuta emas lan tangané nyekel arit sing landep.
15 Terus ènèng mulékat metu sangka omahé
Gusti Allah. Mulékaté ngomong seru marang
sing njagong nang méga mau, tembungé: "Arit
kuwi dikanggokké kanggo panèn, awit wis tekan
wantyiné panèn, panènané wis tuwa." 16 Sing
njagong nang méga terus ngetungké arité nang
bumi terus bumi dienèni.
17 Aku terus weruh mulékat liyané metu sangka
omahé Gusti Allah nang swarga, nyekel arit sing
landep.
18 Sakwisé kuwi terus mulékat sing nomer telu
metu sangka altar. Mulékaté kuwi ngwasani geni.
Mulékat iki terus mbengok marang mulékat
sing nyekel arit landep mau, tembungé: "Aritmu
landep kuwi enggonen babat lan dompol-
dompolan dreif sing nang kebon dreif nang
bumi pada diunduh, awit wis mateng-mateng!"
19 Mulékaté terus nyabetké arité lan ngunduhi

dreif terus diuntyalké nang jeding peresan sing
gedé, yakuwi panggonané nesuné Gusti Allah.
20 Dreifé terus diperesi nang sak njabané kuta.
Sangka peresan mau terus metu getihé, mili
terus, jeruné sampèk ènèng rong mèter lan
adohé telung atus kilomèter.

Para mulékat sing nggawa memala sing kèri

15 1 Aku terus weruh rerupa sing élok lan
nggumunké. Enèng mulékat pitu pada
nggawa memala pitu sing kèri. Iki setrapané Gusti
Allah sing kèri déwé.
2 Aku terus weruh rerupa kétoké kaya segara
katya tyampur karo geni. Aku uga weruh
wong-wong sing wis pada menang enggoné
perang karo kéwan lan retyané lan menangké
wong sing jenengé digambarké nganggo nomer.
Wong-wong sing wis pada menang kuwi pada
ngadek nang pinggiré segara katya mau. Pada
nyekel tylempung sing dikèki Gusti Allah.
3 Wong-wong pada singi kidungé nabi Moses,
peladèné Gusti Allah lan kidungé Tyempéné,
tembungé:

"Duh Gusti Allah sing kwasa déwé,
Pantyèn gedé lan nggumunké
penggawéné Gusti,
Duh Ratuné kabèh bangsa,
Tumindaké Gusti

pantyèn lempeng lan bener.
[4] Duh Gusti, sapa sing ora wedi marang Kowé?
Sapa sing ora ngluhurké jenengé Gusti?
Awit namung Gusti déwé sing sutyi.
Kabèh bangsa bakal mara
lan nyembah marang Gusti,
awit kabèh wong wis ngerti
nèk tandangé Gusti bener.”
[5] Sakwisé kuwi aku terus weruh omahé Gusti Allah nang swarga mbukak lan nang njeroné ènèng tarup panggonané Gusti Allah. [6] Mulékat pitu sing nggawa memala pitu mau pada metu sangka omahé Gusti Allah, nganggo klambi putih sumeblak lan nang dadané nganggo sabuk emas. [7] Salah-sakwijiné kauripan papat mau terus ngelungké mangkok emas marang mulékat pitu mau, mangkoké kabèh kebek karo nesuné Gusti Allah sing urip langgeng slawasé. [8] Omahé Gusti Allah terus kebek karo kebul sangka kaluhurané lan pangwasané Gusti Allah. Sakdurungé memala pitu sing ditindakké karo mulékat pitu rampung, ora ènèng wong siji waé sing éntuk mlebu nang omahé Gusti Allah.

Memala pitu

16 [1] Aku terus krungu swara banter sangka omahé Gusti Allah ngomong marang mulékat pitu mau ngéné: “Pada budala! Mangkok

pitu isiné nesuné Gusti Allah pada suntaken nang
bumi!”
2 Mulékat sing nomer siji terus budal lan
nyuntak mangkoké nang bumi. Wong-wong sing
pada nganggo tengeré kéwané lan sing pada
nyembah retyané terus pada kenèng lara wudun
sing medèni lan nggilani.
3 Sakwisé kuwi mulékat sing nomer loro nyuntak
mangkoké nang segara. Banyuné terus dadi kaya
getihé wong mati, marakké sak ènèngé kauripan
nang segara pada mati.
4 Mulékat sing nomer telu terus nyuntak
mangkoké nang laut-laut lan etuk-etuké banyu,
marakké banyuné dadi getih. 5 Aku terus krungu
mulékat sing ngwasani banyu ngomong: “Duh
Gusti Allah sing sutyi déwé! Gusti pantyèn sing
bener déwé, sing ènèng saiki, uga ing jaman
sing kliwat. 6 Jalaran wong-wong kuwi pada
ngutahké getihé para sutyi lan para nabi, mulané
wong-wong kuwi pada mbok ombèni getih. Kuwi
pantyèn wis sak mestiné.” 7 Aku terus krungu
swara sangka altar, uniné: “Duh Gusti, Gusti
Allah sing kwasa déwé, enggonmu ngrutu kuwi
pantyèn bener lan adil.”
8 Sakwisé kuwi mulékat nomer papat nyuntak
mangkoké nang srengéngé. Srengéngé terus
kelilan mbrongos manungsa nganggo panasé sing
sumelèt. 9 Manungsa terus pada gosong, jalaran

sangka sumelèté panasé. Manungsa terus pada
ngolok-olok Gusti Allah sing nekakké memala
mau. Nanging manungsa meksa ora gelem
marèni dosa-dosané lan ora gelem ngluhurké
Gusti Allah.
10 Mulékat sing nomer lima terus nyuntak
mangkoké nang damparé kéwané. Panggonan
kono terus malih peteng kabèh lan wong-wong
sampèk pada nggeget ilaté déwé sangking
ngrasakké larané. 11 Wong-wong mau terus pada
ngolok-olok Gusti Allah sing nang swarga, awit
ora betah ngrasakké larané lan jalaran sangka
wudun-wuduné. Nanging wong-wong meksa ora
gelem marèni klakuané sing ala.
12 Sakwisé kuwi mulékat sing nomer nenem
terus nyuntak mangkoké nang laut Efrat. Lauté
terus asat, sampèk kenèng dienggo liwat karo
ratu-ratu sangka bawah wétanan. 13 Aku terus
weruh ènèng roh reget telu rupané kaya kodok.
Siji metu sangka tyangkemé naga, siji metu
sangka tyangkemé kéwané lan sijiné metu
sangka tyangkemé nabi palsu. 14 Kodok telu kuwi
roh-rohé sétan sing pada nggawé mujijat-mujijat.
Kodok-kodok mau terus nekani ratu-ratu sak
jagat kabèh, pada dilumpukké diejèk perang ing
dina gedé, dinané Gusti Allah sing kwasa déwé.
15 “Kowé tak omongi nèk Aku bakal teka kaya
tyarané maling. Beja wong sing jaga-jaga lan

nganggo sandangané, supaya ora wuda lan
ditonton wong.”
16 Roh-roh mau nglumpukké para ratu nang
panggonan sing ing basa Ibrani jenengé
Armakédon.
17 Sakwisé kuwi, mulékat sing nomer pitu
nyuntak mangkoké nang awang-awang. Sangka
damparé omahé Gusti Allah nang swarga
terus ènèng swara banter ngomong: “Wis
rampung!” 18 Terus ènèng klélap-klélap, gluduk
lan lindu gedé sing durung tau klakon kawit
bumi dienggoni manungsa. 19 Kuta sing gedé
petyah dadi telu. Semono uga kuta-kutané kabèh
bangsa sak jagat, kabèh jugruk. Gusti Allah ora
lali marang kuta gedé Babilon. Kuta iki terus
diombèni anggur nesuné Gusti Allah. 20 Sakkèhé
pula terus pada ilang lan gunung-gunung uga wis
ora kétok. 21 Terus ènèng udan ès prongkolan, sak
prongkolan boboté sèket kilo, pada tiba sangka
langit, nibani wong-wong. Wong-wong terus
pada ngolok-olok Gusti Allah, jalaran sangka
memala udan ès sing nggilani kuwi.

Putusan bab kuta Babilon

17 1 Sakwisé kuwi salah-sakwijiné mulékat
pitu sing nggawa mangkok pitu mau
marani aku lan ngomongi: “Mbrénéa, tak duduhi
setrapané lonté gedé, yakuwi kuta gedé sing

didekné nang panggonan sing okèh banyuné.
2 Para ratu pada laku bédang karo lonté gedé
mau, uga wong-wong sing manggon nang bumi
wis pada mendem karo angguré bédangé.”
3 Ing pangwasané Roh Sutyi aku digawa nang
wustèn karo mulékat mau. Nang kono aku weruh
ènèng wong wédok numpak kéwan sing rupané
abang mbranang. Kéwan mau awaké sak kujur
kebek karo tulisan sing ngolok-olok marang Gusti
Allah. Kéwan kuwi endasé pitu lan sunguné
sepuluh. 4 Wong wédoké nganggo klambi purper
lan abang mateng sing ènèng emas, inten
lan mutiarané. Tangané nyekel tyangkir emas
sing kebek karo barang-barang reget lan jijik,
éntuk-éntuké enggoné laku bédang. 5 Nang
batuké wong wédoké ènèng tulisané jeneng
simpenan, yakuwi: “Babilon gedé, baboné
sakkèhé lonté lan sakkèhé penggawé ala nang
bumi.” 6 Aku weruh wong wédok mau ijik
mendem sangka getihé para wong pretyaya lan
getihé wong sing wis pada janji nurut Gusti Yésus
tekan pati.
Weruh kuwi mau kabèh aku nggumun banget.
7 Mulékaté terus ngomong marang aku: “Kenèng
apa kowé kok nggumun? Kowé tak omongi bab
wewadiné wong wédok lan wewadiné kéwan
sing ditumpaki, sing endasé pitu lan sunguné
sepuluh kuwi. 8 Kéwan sing mbok sawang kuwi

mauné ènèng, nanging saiki ora ènèng. Kéwan
kuwi bakal njedul sangka jurang peteng lan bakal
dirampungké. Lah para manungsa sing manggon
nang bumi, sing jenengé ora ketulis nang Buku
Panguripan sakdurungé jagat digawé, nèk pada
weruh kéwan mau bakal pada nggumun. Awit
kéwan kuwi mbiyèn ènèng, saiki ora ènèng,
nanging bakal njedul menèh.
9 “Prekara iki pantyèn mbutuhké kaweruh lan
pangerti. Endas pitu kuwi nggambarké gunung
pitu sing dijagongi karo wong wédok mau.
10 Kuwi uga nggambarké ratu pitu: sing lima wis
ambruk, sing siji ijik ngadek lan sing sijiné menèh
durung teka. Nèk kuwi teka, sing ngadek ora
suwi. 11 Lah Kéwané, sing mauné ènèng, saiki ora
ènèng, kuwi ratu sing nomer wolu. Ratu kuwi
tunggalé karo ratu pitu sing bakal diambrukké
mau.
12 “Lah sungu sepuluh sing mbok sawang kuwi
nggambarké ratu sepuluh sing durung molai
nglakokké pangwasa. Ratu-ratu kuwi bakal pada
nampani pangwasané bebarengan karo kéwané,
sak jam suwéné. 13 Ratu sepuluh kuwi tujuané
tunggalé, yakuwi, arep masrahké pangwasané
lan kekuwatané marang kéwan. 14 Ratu-ratu lan
kéwané bakal dadi siji perang karo Tyempéné.
Nanging bakal dikalahké karo Tyempéné lan para
seduluré sing wis dipanggil lan dipilih lan sing

pada temen nurut marang Dèkné. Awit Dèkné
kuwi Gustiné para gusti lan Ratuné para ratu.
15 “Mulékat mau terus ngomongi aku ngéné:
Banyu sing mbok sawang, sing dijagongi
lonté kuwi, nggambarké negara-negara lan
golongan-golongané wong, para bangsa lan basa.
16 Sungu sepuluh lan kéwané kuwi bakal pada
sengit marang lonténé. Sembarang nduwéné
lonténé bakal direbut lan wongé bakal diudani.
Dagingé bakal dipangan terus wongé diobong
nang geni. 17 Awit Gusti Allah wis ndèkèk ing
atiné wong-wong, supaya pada nglakoni apa sing
wis ditetepké karo Gusti Allah. Wong-wong terus
pada masrahké pangwasané marang kéwané.
Kéwan bakal nglakokké pangwasané nganti
kabèh tembungé Gusti Allah keturutan.
18 “Wong wédok sing mbok sawang kuwi
nggambarké kuta gedé, sing ngwasani para ratu
nang bumi.”

Kuta Babilon rubuh

18 1 Sakwisé kuwi aku terus weruh mulékat
liyané medun sangka swarga. Mulékat
mau gedé pangwasané lan bumi malih padang
jalaran sangka kamulyané. 2 Mulékat mau
ngomong nganggo swara banter: “Wis rubuh!
Babilon, kuta gedé kuwi wis rubuh. Saiki wis
dienggoni roh-roh reget lan dadi panggonan

delikané roh-roh ula lan sak rupané manuk sing
ala lan sing disengiti wong. [3] Sakkèhé para bangsa
wis pada ngombé anggur dosané laku bédang.
Para ratu nang bumi wis pada laku bédang karo
Babilon lan para sudagar nang bumi wis pada
dadi sugih sangka kasugihané Babilon sing ora
ènèng entèké.”
[4] Aku terus krungu swara liyané sangka swarga
uniné:
“Hé umatku! Metua sangka Babilon kuwi!
Supaya kowé ora ketularan
karo dosa-dosané
lan ora mèlu kenèng setrapané.
[5] Awit dosané wis tumpuk-undung
sampèk sundul langit
lan Gusti Allah ora lali
marang sak ènèngé ala sing ditindakké.
[6] Balesana kaya sing ditindakké marang kowé,
malah didobelké pisan.
Tyangkiré diisèni ombèn-ombèn
sing kerasé dobel
ngungkuli sing disuguhké marang kowé.
[7] Ditekakké setrapan lan kasangsaran
sing pada gedéné
karo kaluhuran lan kasugihan
sing wis dirasakké.
Awit isiné atiné slawasé ngéné:
‘Aku iki ratu sing nindakké pangwasa.

Aku dudu randa
lan ora bakal nandang sedi.’
8 Mulané bareng sedina kuwi uga,
wong kuwi bakal katekan memala pirang-
pirang:
pati, sedi, ngelih.
Wong mau bakal diobong nang geni,
awit Gusti Allah sing ngrutu kuwi kwasa déwé.”
9 Para ratu sing pada laku bédang karo
wong wédok mau lan uga dadi sugih jalaran
gegandèngan karo Babilon, bakal nangisi lan
sambat nèk weruh kebul munggah sangka geni
sing ngobong Babilon mau. 10 Para ratu sing
ngadek nang kadohan, sangking wediné kenèng
kasangsarané kuta mau, omongé: “Aduh, kok
tyilaka temen kowé Babilon, kuta sing kesuwur
gedéné. Kowé katumpes karo setrapané Gusti
Allah sakjeroné sak jam.”
11 Para sudagar uga pada nangis lan sambat,
jalaran sangka wong wédok mau, awit saiki wis
ora ènèng wong sing gelem nukoni dagangané
menèh. 12 Yakuwi dagangan sing rupa emas
lan selaka, watu larang lan parel, mori alus,
mori purper, sutra lan mori abang, rupa-rupa
dam-daman sangka kayu sing langka, sangka
gading lan sangka kayu sing larang regané, sangka
brons, wesi lan marmer, kanil, bumbu-bumbu,
lenga-wangi, menyan, anggur lan lenga, glepung

lan gandum, sapi lan wedus, jaran, kréta, slaf
lan uga manungsa. [13] (18:12) [14] Tembungé para
sudagar: “Sembarang sing dadi pepénginané
atimu wis ilang lan sembarang kalubèran lan
apik-apikan wis ora ènèng, ora bakal ketemu
menèh.” [15] Para sudagar sing malih sugih
jalaran pada dedagangan nang Babilon bakal
pada ngadek nang kadohan, awit wedi nèk
mèlu kenèng setrapané kuta mau. Wong-wong
namung pada nangis lan sambat, tembungé:
[16] “Aduh, kaya ngapa tyilakané kuta gedé sing
kesuwur kuwi. Lumrahé nganggo mori alus, mori
purper, mori abang lan nganggo emas, watu
larang lan parel. [17] Nanging sakjeroné sak jam
waé kasugihané semono okèhé wis ilang kabèh.”
Sakkèhé kapitèn, wong kapal layar lan matrus
lan kabèh wong sing kerjanané nang segara pada
ngadek nang kadohan. [18] Kadung pada weruh
kebul sangka geni sing ngobong kuta mau, terus
pada bengok-bengok tembungé: “Durung tau
ènèng kuta sing seméné gedéné.” [19] Sirahé terus
disawuri lemah ngétokké nèk susah. Terus pada
nangis lan sambat: “Aduh, tyilaka temen kuta
gedé iki! Kasugihané wis nggawé sugihé sakkèhé
juragan kapal. Nanging sakjeroné sak jam wis
ilang kabèh.”
[20] Hé swarga, pada bungaha, awit kuta kuwi wis
rusak. Hé para umaté Gusti Allah, rasul-rasul lan

nabi-nabi, pada bungaha! Awit Gusti Allah wis
ngedunké setrapan marang kuta kuwi kanggo
apa sing wis ditindakké karo kuta mau marang
kowé kabèh.
21 Sakwisé kuwi terus ènèng mulékat rosa
ngangkat watu, gedéné sak gilingan lan
nguntyalké watu mau nang segara, karo
ngomong: “Ya kaya ngéné iki enggoné kuta
Babilon sing kesuwur bakal diuntyalké nganti
ora bakal ketemu menèh. 22 Swarané musiké
tukang tylempung, tukang singi, tukang suling lan
tukang trompèt ora bakal krungu menèh nang
panggonanmu. Wis bakal ora ènèng kesenian
menèh nang kono. 23 Ora ènèng sloroté dian sing
madangi kowé menèh. Swarané wong nduwé
gawé ora bakal ènèng menèh. Para sudagarmu
kuwi wong sing diajèni banget nang sak lumahé
bumi. Lan nganggo èlmu-èlmu pepeteng kowé
wis nyasarké sakkèhé bangsa nang bumi.”
24 Kuta Babilon wis disetrap, awit nang kuta
kono okèh getih wis wutah, yakuwi getihé para
nabi, getihé umaté Gusti Allah, tyekaké rembuk:
getihé kabèh wong sing dipatèni nang bumi kono.

19 1 Aku terus krungu kaya swarané wong
okèh banget nang swarga, uniné: “Pujia
Gusti Allah! Keslametan, kamulyan lan pangwasa
ana ing tangané Gusti Allahé awaké déwé!
2 Dèkné sing ngrutu bener lan nyata. Dèkné

wis ngrutu lonté gedé, sing nggawé rusaké
bumi nganggo laku bédangé. Dèkné wis mbales
marang wong wédok kuwi, sing wis matèni para
peladèné.” [3] Swara mau terus ngomong sepisan
menèh: “Pujia Gusti Allah! Kebul sing munggah
sangka geni sing ngobong kuta gedé mau bakal
langgeng slawasé!” [4] Para pinituwa patlikur lan
kauripan papat kuwi terus pada sujut marang
Gusti Allah sing njagong nang dampar terus
ngomong: “Amèn, pujia Gusti Allah!”
[5] Sangka dampar terus ènèng swara ngomong:
“Hé para peladèné Gusti Allah kabèh lan
sakkèhé wong sing nyembah marang Gusti Allah,
gedé-tyilik, pada memujia marang Gusti Allahé
awaké déwé!” [6] Sakwisé kuwi aku terus krungu
kaya swarané wong okèh banget. Swarané kaya
swarané banyu okèh gemrojok lan swarané
gluduk, tembungé: “Pujia Gusti Allah! Awit
Gusti, Gusti Allahé awaké déwé sing kwasa
déwé, Dèkné Ratu. [7] Hayuk pada ramé-ramé lan
bungah-bungah ngluhurké kamulyané. Awit wis
tekan waktuné kawiné Tyempéné. [8] Mantèné
wédok kelilan nganggo mori alus putih sing
resik gumelap!” Mori alus kuwi nggambarké
penggawé bener sing ditindakké karo para umaté
Gusti Allah.
[9] Mulékaté terus ngomong ngéné marang
aku: “Ditulis iki: Beja wong-wong sing diundang

kongkon mèlu pésta kawiné Tyempéné.” Terus
tembungé menèh: “Iki tembungé Gusti Allah,
tembung sing nyata!”
10 Aku terus sujut nang ngarepé mulékaté arep
nyembah, nanging mulékaté terus ngomong:
“Aja! Aja nyembah aku! Nyembaha Gusti Allah.
Aku iki tunggalé karo kowé lan para sedulurmu
kabèh sing pretyaya marang Gusti Yésus!”
Awit paseksiné Gusti Yésus kuwi sumberé
tembungé para nabi.

Wong numpak jaran putih

11 Aku terus weruh swarga menga. Enèng jaran
putih, ditumpaki karo sing dijenengké Setia lan
Nyata. Dèkné sing ngrutu lan perang sak beneré.
12 Mripaté kaya geni murup. Sirahé nganggo
makuta okèh. Lah jeneng sing ketulis ing Dèkné
ora ènèng sing ngerti, kejaba namung Dèkné
déwé. 13 Penganggoné salin kebek getih lan
jenengé: Pituturé Gusti Allah. 14 Para soldaté
swarga pada ngetutké lakuné karo numpak
jaran putih lan nganggo salin mori alus putih
resik. 15 Tyangkemé ngetokké pedang landep
arep kanggo menangké bangsa-bangsa sing ora
pretyaya. Dèkné bakal ngwasani bangsa-bangsa
nganggo teken wesi lan bakal ngidek-idek
bangsa-bangsa kaya nèk ngidek-idek dreif nang
peresan, yakuwi nesuné Gusti Allah sing kwasa

déwé, sing nggilani. [16] Nang saliné lan nang
pupuné ènèng jeneng ketulis, yakuwi: Ratuné
para ratu lan Gustiné para gusti.

Kéwan lan nabiné dikalahké

[17] Aku terus weruh mulékat ngadek nang
srengéngé lan mbengok banter marang
sakkèhé manuk sing mabur nang awang-awang,
tembungé: “Mbrénéa, pada nglumpuk réné
ngguyupi pésta gedé, sing dianakké karo Gusti
Allah. [18] Pada mangana dagingé para ratu,
dagingé para penggedéné perang lan para soldat,
dagingé jaran-jaran lan sing pada numpaki,
dagingé sakkèhé manungsa, gedé-tyilik, slaf lan
wong merdéka.”
[19] Aku terus weruh kéwané lan para ratu pepak
sak soldat-soldaté kabèh, pada nglumpuk arep
perang karo wongé sing numpak jaran putih lan
sak balané mau. [20] Kéwané terus dityekel, uga
nabi palsu sing wis nindakké mujijat-mujijat nang
ngarepé kéwan mau. Ya nganggo mujijat-mujijat
kuwi kéwan nyasarké wong-wong sing pada
nampa tengeré kéwan kuwi lan wong-wong
sing pada sujut nyembah retyané. Kéwan lan
nabi palsu terus dityemplungké urip-uripan
nang segara geni lirang. [21] Balané pada dipatèni
nganggo pedang sing metu sangka tyangkemé
wong sing numpak jaran putih mau. Manuk-

manuk terus pada teka lan mangan dagingé
sampèk warek.

Kraton sing sèwu taun

20 [1] Aku terus weruh ènèng mulékat medun
sangka swarga. Tangané nyekel kuntyiné
jurang peteng lan ranté gedé. [2] Mulékaté terus
nyekel naga, yakuwi Iblis apa Sétan. Naga terus
diranté sèwu taun suwéné. [3] Dèkné diuntyalké
nang jurang peteng, terus ditutup lan diségel,
supaya ora nyasarké para bangsa menèh
sakdurungé sèwu taun mau entèk. Sakwisé kuwi
naga bakal dietyulké menèh sak untara.
[4] Aku terus weruh dampar-dampar. Sing
njagong nang dampar-dampar mau éntuk
pangwasa ngrutu. Aku uga weruh nyawané
wong-wong sing diketok guluné, jalaran pada
nyeksèni Gusti Yésus lan pada ngabarké pituturé
Gusti Allah. Wong-wong kuwi durung tau
sembah-sujut marang kéwan lan marang retyané
lan uga ora nampani tengeré kéwan nang batuké
lan nang tangané. Wong-wong kuwi kabèh urip
menèh lan pada mèlu dadi ratu karo Kristus
sèwu taun suwéné. [5] Iki petangèn sangka pati
sing sepisanan. Nanging wong-wong mati liyané
pada ora urip menèh sakdurungé sèwu taun
mau entèk. [6] Wong-wong sing pada ditangèkké
ing petangèn sing sepisanan pantyèn beja

lan kaberkahan tenan. Awit wong-wong kuwi
ora bakal dikwasani karo pati sing kapindo,
nanging bakal dadi imam-imamé Gusti Allah lan
imam-imamé Kristus. Wong-wong kuwi bakal
pada mèlu Kristus dadi ratu sèwu taun suwéné.

Sétan dirampungké

7 Nèk wis genep sèwu taun, Sétan bakal
dietyulké menèh sangka setrapané. 8 Sétan
bakal metu lan nyasarké para bangsa nang
sak lumahé bumi, yakuwi Gok lan Magok.
Bangsa-bangsa kabèh, ora kenèng diitung okèhé,
bakal dilumpukké karo Sétan, diejèk perang.
9 Terus pada pentyar ngluruk perang nang sak
jagat kabèh, terus pada nepung panggonané
para umaté Gusti Allah lan kuta sing ditrésnani
karo Gusti Allah. Nanging terus ènèng geni
medun sangka langit, matèni wong-wong kuwi.
10 Lah Sétan, sing nyasarké wong-wong, terus
dityemplungké nang segara geni lan lirang,
yakuwi panggonané kéwan lan nabi palsu. Nang
kono bakal pada ngrasakké lara awan-wengi,
slawas-lawasé.

Kruton ing entèk-entèkané jaman

11 Aku terus weruh dampar gedé putih lan sing
njagongi dampar kuwi. Bumi lan langit pada ilang
sangka ngarepé lan wis ora kétok menèh. 12 Aku

terus weruh wong-wong sing wis pada mati,
gedé-tyilik, pada ngadek nang ngarepé damparé.
Nang kono ènèng buku-buku sing wis kebukak,
terus ènèng buku liyané dibukak, yakuwi Buku
Panguripan. Wong-wong terus pada dikrutu
miturut penggawéné kaya sing ketulis nang
buku-buku mau. [13] Segara masrahké wong-wong
mati sing nang njeroné. Penggedéné Pati lan
kratoné Pati uga pada masrahké wong-wong
mati. Wong-wong mau kabèh pada dikrutu
miturut penggawéné déwé-déwé. [14] Sakwisé
kuwi Pati lan kratoné Pati terus dityemplungké
nang segara geni. Segara geni kuwi diarani pati
sing kapindo. [15] Sapa sing jenengé ora ketulis
nang Buku Panguripan dityemplungké nang
segara geni kuwi.

Langit anyar lan bumi anyar

21 [1] Aku terus weruh langit lan bumi anyar.
Langit sing ndisik lan bumi sing ndisik wis
ora ènèng lan segara ya wis ora ènèng. [2] Aku uga
weruh kuta sutyi, Yérusalèm sing anyar, medun
sangka swarga, sangka nggoné Gusti Allah. Kuta
mau dipatyaki kaya mantèn wédok sing dipatyaki
arep ditemokké karo mantèn lanang. [3] Aku
terus krungu swara banter sangka dampar mau,
tembungé: “Saiki Gusti Allah manggon nang
tengahé manungsa! Dèkné bakal manggon dadi

siji karo manungsa. Wong-wong bakal dadi umaté
lan Dèkné dadi Gusti Allahé. 4 Gusti Allah bakal
ngusapi sakkèhé eluh sangka mripaté umaté. Pati
wis bakal ora ènèng menèh. Kasusahan, tangis
lan lelara uga bakal ora ènèng. Sembarang sing
lawas wis ilang."
5 Sing njagong nang dampar terus ngomong:
"Sembarang kabèh tak dadèkké anyar!" Terus
ngomong marang aku: "Ditulis, awit tembung iki
nyata lan kenèng dipretyaya!" 6 Terus ngomong
menèh: "Sembarang kabèh wis klakon. Aku iki
Alfah lan Omékah, Wiwitané lan Penutupé. Wong
sing ngelak bakal tak kèki ngombé sangka etuké
banyu panguripan, tanpa mbayar. 7 Sapa sing
mantep pengandelé bakal nampa kuwi kabèh
sangka Aku lan Aku bakal dadi Gusti Allahé
lan dèkné bakal dadi anakku. 8 Nanging wong
sing wedi, wong sing ora kenèng dijagakké,
sing pada nglakoni barang sing ala, sing tukang
matèni wong, sing laku bédang, sing nglakokké
pangwasa pepeteng, sing nyembah brahala lan
wong kabèh sing tukang ngapusi, kuwi kabèh
bakal dityemplungké nang segara geni lan lirang
sing murup. Kuwi pati sing kapindo."

Kuta Yérusalèm sing anyar

9 Salah-sakwijiné mulékat pitu sing nggawa
mangkok sing kebek karo memala pitu sing kèri,

teka lan ngomong marang aku: “Mbrénéa! Réné
tak duduhi mantèn wédok, bojoné Tyempéné.”
10 Aku terus dikwasani karo Rohé Allah, terus
digawa karo mulékat mau nang putyuké
gunung sing duwur banget. Aku diduduhi kuta
Yérusalèm sing sutyi medun sangka swarga,
sangka Gusti Allah, kebek karo kaluhuran lan
sloroté kamulyané Gusti Allah. Kuta mau gilapé
kaya watu larang yaspis lan bening kaya kristal.
11 (21:10) 12 Témboké gedé lan duwur, gapurané
rolas lan dijaga mulékat rolas. Nang gapurané
ketulis jenengé taleré bangsa Israèl rolas.
13 Nang sebelah wétan ènèng gapurané telu,
nang lor telu, nang kidul telu lan nang kulon
telu. 14 Témboké kuta kuwi mubeng nganggo
pondasi watu rolas. Nang watu-watu mau ketulis
jeneng-jenengé rasul-rasul Tyempéné, tyatyahé
rolas. 15 Mulékat sing ngomong marang aku
mau nggawa ukuran emas, kanggo ngukur
kuta, gapura lan témboké mubeng. 16 Kuta mau
dawané pada karo ambané lan duwuré. Dawané
kutané diukur ènèng 2.400 kilomèter. Ambané
lan duwuré pada karo dawané. 17 Kadung ngukur
témboké mubeng duwuré ènèng 60 mèter.
Mulékaté nganggokké ukurané manungsa.
18 Témbok mubeng mau gawéan watu larang
yaspis, kutané emas tulèn, beningé kaya katya.
19 Pondasiné témbok mubeng dipasangi watu

larang werna-werna. Pondasi sing sepisan kuwi
yaspis, sing pindo safir, sing telu akat, sing papat
smarak, sing lima oniks, sing nenem kornalin,
sing pitu krisolit, sing wolu akwamarin, sing
sanga topas, sing sepuluh krisopras, sing sewelas
turkis, sing rolas ametis. 20 (21:19) 21 Gapura
rolas gawéané sangka parel rolas. Gapura siji
kuwi wujut parel siji. Lah dalan-dalané kuta
gawéan sangka emas tulèn, beningé kaya katya.
22 Nang kuta kono aku ora weruh omahé Gusti
Allah, awit omahé Gusti Allah kuwi ya Gusti déwé,
Gusti Allah sing kwasa déwé lan Tyempéné.
23 Kuta kuwi ora mbutuhké pepadangé srengéngé
apa mbulan, awit sing madangi sloroté Gusti
Allah déwé lan Tyempéné sing dadi oboré.
24 Para bangsa nang bumi bakal pada mlaku nang
pepadangé lan para ratuné bumi bakal pada
nggawa kasugihané nang kuta kono. 25 Gapurané
kutané bakal menga terus ing wayah awan lan
ora bakal ditutup menèh, awit ora bakal ènèng
wengi menèh. 26 Kamulyané lan kasugihané
bangsa-bangsa bakal kagawa mlebu nang kuta
kono. 27 Nanging wong-wong sing pada nglakoni
penggawé ala lan wong sing seneng ngapusi ora
éntuk mlebu mbrono, tegesé sembarang sing
reget blas ora kenèng digawa mlebu mbrono.
Namung wong-wong sing jenengé ketulis nang
Buku Panguripané Tyempéné sing bisa mlebu.

22 [1] Mulékat mau uga nduduhi aku laut sing
banyuné bening kaya kristal, yakuwi Banyu
Panguripan. Laut mau metu sangka damparé
Gusti Allah lan Tyempéné, terus mili nang sak
tengahé dalan-dalan nang kuta kono. [2] Nang sak
kiwa-tengené lauté ènèng wit-wit kauripan sing
ngetokké woh ping rolas sakjeroné setaun, sesasi
sepisan. Godongé dienggo nambani para bangsa.
[3] Nang kuta kono ora ènèng barang sing kenèng
tembung nesuné Gusti Allah.

Damparé Gusti Allah lan Tyempéné bakal nang
tengahé kuta kono. Para peladèné Gusti Allah
bakal pada ngabekti marang Dèkné lan bakal
pada nyawang rainé. [4] Batuké bakal pada dietyap
karo jenengé Gusti Allah. [5] Nang kono bakal ora
ènèng wayah wengi menèh, mulané wong-wong
ora mbutuhké obor apa srengéngé, awit Gusti
déwé sing bakal madangi. Wong-wong mau
bakal dadi ratu nglakokké pangwasa langgeng
slawas-lawasé.

Tekané Gusti Yésus

[6] Mulékat mau terus ngomong marang aku:
“Tembung iki nyata lan kenèng dipretyaya. Gusti
Allah sing wis ngekèkké Rohé marang para nabi,
wis ngongkon mulékaté, supaya nduduhké
marang para peladèné apa sing ndang bakal
klakon.”

7 Tembungé Gusti Yésus: “Aku ndang
teka. Beja wong sing pada nggugu marang
tembung-tembung sing ketulis nang buku iki.”
8 Aku, Yohanes, wis weruh lan krungu
prekara-prekara mau kabèh. Sakwisé krungu
lan weruh, aku terus arep sujut nang ngarepé
mulékaté sing nduduhké kabèh mau marang
aku. 9 Nanging tembungé mulékaté marang aku:
“Aja! Aja nyembah aku. Nyembaha Gusti Allah.
Aku ya namung peladèn kaya kowé lan kaya
sedulur-sedulurmu para nabi lan kabèh wong sing
pada nggugu marang tembung-tembung nang
buku iki!” 10 Tembungé menèh: “Pitutur-pitutur
sing nang buku iki aja ditutup-tutupi, awit
wektuné wis tyedek enggoné kuwi mau kabèh
bakal klakon. 11 Wong ala bèn neruské enggoné
nggawé piala, sing reget bèn neruské enggoné
ngregeti awaké. Sapa sing nglakoni bener bèn
neruské enggoné nglakoni sing bener. Sapa sing
sutyi bèn neruské enggoné nyutyèkké awaké.”
12 Tembungé Gusti Yésus: “Aku ndang teka. Aku
nggawa sing wis tak janji. Aku bakal ngupahi
saben wong miturut penggawéné. 13 Aku iki Alfah
lan Omékah, sing ndisik lan sing kèri, Wiwitané
lan Penutupé.”
14 Beja wong sing ngumbah sandangané
sampèk resik. Kuwi sing bakal kelilan mangan
wohé wit panguripan lan mlebu nang kuta, liwat

gapura-gapurané. [15] Nanging wong-wong sing
pada nglakoni penggawé ala, sing nglakokké
pangwasa pepeteng, wong sing laku bédang,
tukang matèni, wong sing nyembah brahala lan
wong sing seneng ngapusi nganggo tembung lan
tindak, kabèh panggonané nang sak njabané kuta
mau.
[16] “Aku, Yésus, wis ngongkon mulékatku,
supaya ngomongké prekara mau kabèh marang
pasamuan-pasamuan. Aku iki turunané ratu
Daved, lintang panjer ésuk sing semlorot.”
[17] Rohé Gusti Allah lan mantèn wédok pada
ngomong: “Gusti mbok teka!”
Lan sapa sing krungu kudu semaur: “Mbok teka
Gusti!”
Sapa sing ngelak, majua. Sapa sing kepéngin,
njikuka Banyu Panguripan tanpa mbayar.

Penutup

[18] Wong sing ngrungokké tembung sing
kawedar nang buku iki tak pituturi ngéné: “Nèk
ènèng wong sing nambahi apa-apa nang buku iki,
Gusti Allah mesti bakal nekakké memala marang
wong kuwi, pada karo sing ketulis nang buku
iki. [19] Nèk ènèng wong sing ngelongi tembung
sing kawedar nang buku iki, Gusti Allah ya bakal
njikuk pandumané berkah sangka wit panguripan

lan sangka kuta sutyi kuwi, kaya sing ketulis nang
buku iki.”
20 Gusti sing ngekèki tembung mau kabèh
ngomong ngéné: “Tenan, Aku mesti ndang teka!
Amèn.”
Ya Gusti Yésus, Gusti, mbok ndang teka!
21 Muga-muga kawelasané Gusti Yésus anaa ing
kowé kabèh! Amèn.

Kitab Sutyi Prejanjian Anyar, Basa Jawa Suriname sing gampang (The Suriname Javanese New Testament)

==========

Text Copyright ©

Kitab Sutyi Prejanjian Anyar
ing
Basa Jawa Suriname
sing gampang
- - - -
Het Nieuwe Testament
in Surinaams Javaans

2de uitgave, 2009
1st uitgave, 1999
©La Liga Bíblica

Licencia Creative Commons (BY-NC-ND)
http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0